

HVSS-POSTilla/
EDVR
EINFALLDAR
PREDIKA-NIER

Yfer øll Hatijda og Suñudaga Gudſpiøll
Aared um̃ Kryng.

Giørdar
Af
Veledla og Velerwverdugum Byſkupenum yfer
Skalholts Stifte.

MAG: Jone Thorkels Syne
VIDALIN.

Añar Partureñ.
Fra Trinitatis Suñudeige til Adventu.

Prentud a Hoolum i Hialltadal/ Af Marteine Arnoddsſyne/
Añó 1720.

A Trinitatis Hꜳtijd.

Gudspialled/ Joh. 3. Cap.

I þañ Tijma / Var þar eirn Madur af Phariseunum/ Nicodemus ad Nafne/ eirn Høfdinge Gydinga. Hañ kom til JEsu a Næturþele/ og sagde til hañs: Rabbi/ Vier vitum ad þu ert eirn Læremeistare komeñ af Gude/ þvi eingeñ gietur giort þau Teikn sem þu giorer/ utañ Gud sie med hønum. JEsus svarade og sagde til hañs. Sañlega/ sañlega seige eg þier/ þad eingeñ nema hañ/ sꜳ ed fædest ad nyiu/ fær ad siꜳ GVds Rijke. Nicodemus sagde til hañs. Hvørneñ mꜳ Madureñ Endurfædast þa hañ er gamall? Hvørt gietur hañ horfed aptur i siñar Moodur Kvid / og fædst so ad nyiu? JEsus svarade. Sañlega/sañlega seige eg þier/ nema þad nockur verde Endurfæddur wt af Vatne og Anda/ þa kañ hañ ecke iñ ad gꜳnga i Guds Rijke. Hvad af Hollde er fædt/ þad er Holld. Eñ hvad af Andanum er fædt/ þad er Ande. Undrast þu ecke/ ad eg sagde þier/ad ydur byriar ad fædast ad nyiu. Vindureñ blæs hvar er hañ vill/ og þu heyrer hañs Þyt / eñ eige veitst þu hvadañ hañ kiemur/ eda hvørt hañ fer. So er og sierhvør af Andanum fæddur. Nicodemus svarade og sagde til hañs. Hvørneñ mꜳ þetta skie? JEsus svarade hønum / og sagde. Ertu eirn Meistare i Israel/ og veitst ecke þetta? Sañlega/ sañlega seige eg þier/ ad vier seigium þad vier vitum/ og vitnum hvad vier sied høfum/ og vorn Vitnisburd medtaked þier ecke. Hafe eg sagt ydur Jardneska Hlute/ og þier trwed ecke/ hvørneñ munud þier þa trwa/ ef eg segda ydur Himneska Hlute? Eingeñ uppstijgur til Himens/ utañ sꜳ sem ofañ stie af Himne/ Mañsins Sonur/ sꜳ sem er a Himne. Og so sem Moyses upphoof Høggormeñ a Eydemørkeñe/ lijka so byr-

iar

iar Mañsins Syne upp ad hefiast/ so ad aller þeir sem a hañ trwa/ fortapest eige/ helldur ad þeir hafe eilijft Lijf.

Exordium.

MIkil var Blindne Heidingiaña fordum Daga i Guds Dijrk-an/ Hiner Vijsustu af þeim sogdu/ ad eitt miked Rijke kyñe ecke leinge ad standa fyrer utañ Einvallds-Dæme/ þo skop-udu þeir sier Ótal Gude til ad stioorna allre Verolldune/ svo sem eiñ være ecke fær um̃ ad rꜳda fyrer þvi/ er þeir þo af Nꜳtt-uruñar Lioose þeckia mꜳttu/ ad hñ siꜳlfur skapad hefde/ og svo ad þeir a einhvern Hꜳtt feingiu smijdad sier Einvallds-Dæme i Heimen-um/ þa trwdu þeir/ ad eiñ være þeirra mestur sꜳ ed odrum stioornade/ ætte þo slijkt ad vera epter Mañligum Plagsid/ svo ad hañ þurfte fra vid a stundum/ eins og Agamemnon siña Under-Konunga/ þoott hañ hiete hiꜳ Grickiñ Konungaña Konungur. Þegar eg athuga þetta/ þa kiemur mier i Hug þad sem Pꜳlus skrifar / 1. Cor. 3. Ad Speke Veralldar þssarar sie Heimska hiꜳ Gude/ og under eins brenur mitt Hiarta i mier af Elskuñe til mijns Skapara/ ad hñ hefur Open berad oss sijnum Vesalingũ/ þad sem huled var fyrer Spekingum og Vitringum/ þar vier trwum a eiñ Gud Þreñañ i Einingu og Einañ i Þreñingu/ hver ed einkis vid þarf/ eñ aller hañs/ og er Siꜳlfrꜳde allra Hluta bæde a Himne og Jordu/ svo sem David seger i Psalm. 115. Vor Gud er a Himnũ/ og giorer hvad honum lijkar. Þess-arar hꜳleitu Guddoomsins Þreñingar Veglega Hꜳtijd eigum vier nu i Dag ad hallda/ ꜳ hverre oss verdur Predikad þad Evangelium sem iñebindur þa hellstu Velgiorninga er Fader/ Sonur og heilagur Ande hafa veitt oss syndugum Moñum til Myskunar/ þad er End-urgietningeñ og Endurlausneñ/ af hveriũ allt añad hꜳnger sem hiñ Nꜳduge Gud vill lꜳta oss þioona til Sꜳluhiꜳlpar. Vm̃ siꜳlfa Hlutena hefe eg ꜳdur i þssare Book vijda talad/ Eñ þad er merkelegt

16 —

i þessu Gudspialle/ ad hier kiemur eirn Høfdinge Gydinga/ eirn Meist-are i Israel til ad læra þessa Himnesku Fræde af hønum sem til þess var sendur wr Fodursins Skaute/ ad Openbera hana syndugum Mønn-um. Þvi viliumm vier nu hier af athuga eirn froomann enn þo fæviisann Lærefvein/ og under eins eirn goodann og svo Alviisann Meistara/ med þeim Lærdoomum er þeirra Samtal med sier færer.

Styrk oss til þessa Verks goode Gud med Naad þijns Anda/ fyr-er Sonarens Forþienustu/ A M E N.

Vtleggingenn.

HAR Var EJnn MADur Af PHAriseunum seger Textenn: Hvilikann Vitnisburd DRottenn giefur þessum Flock maa allvijda sia i Gudspiallamanana Bookum/ og þo ecke sijdst hia Matth. 23. Cap. Hvar hann medal annars kallar þa Eytur-Orma og Nødru-Kyn/ þo fanst þesse Gudhrædde Madur medal þeirra/ Þad Ord stend ur stødugt umm Æfe/ ad þecker Gud þa sem hanns eru/ seger Postulenn.

Lær þad af þessa gooda Manns Dæme/christenn Madur/ ad ei sam-lager þu þig vondre Verølldu þessare/ þoott þu hliooter i henne ad lifa. Þar var þo einn Abraham i Gerar/ eirn Loth i Sodooma/ eirn Hobadia i Achabs Hwse / einn Simeon / einn Zacharias/ þesse Nicodemus og Joseph af Arimathia a Christi Døgum/ hverier hiner sijdustu tveir ecke samþycktust Gydingum i Lijflaate DRottens/ Luc. 23. Svo vared ydur og/ Børn mijn/þier sem lifed i hreckvijsre Olld þessarre medal vor/ enn vilied þo DRottenn Ottast/ ad ecke draged þier Ok med henne/ svo þier ei medtaked af hennar Plaagum/ helldur skijned svo sem Lioos i Myrkvum Stad a medal þessarar Þreckvijsu Kyn-Sloodar/ og treisted þvi ad sw Alvolduga Bæn er Frelsarenn beidde fyrer sijnum Lærefvein-um/ hun nær og til ydar/ ef þier Otteft Gud/ þar hann sagde: Joh. 17. Eg bid þig Fader/ecke ad þu taker þa burt wr Heimenum/helldur ad þu vardveiter þa fra hinu vonda. Siooren er salltur/enn Fiskarner sem

þar

þar iñe liþa/ þr eru þo ecke sallter. Svo eiga Guds Børn ad vakta sig fyrer Spillingu þeirre sem i Heimenum er aþ Gyrndeñe / svo sem Petur ad Orde kiemst/ þooft þau verde ad synda i giegnū þeña skwla Dam̄ / a medañ Gud vill reyna þau med þvi ad horþa uppa alla þa Ohæþu sem þar iñe frameñ verdur. Þesse Madur var eiñ Høþdinge Gydinga/ man Eþa eiñ aþ þm̄ 70. Ølldungū þss mikla Raads/ samt var hoñū svo miøg gieþed um̄ Velþerd Salar siñar/ad hñ þookt est ecke Oþ=goodur til ad læra aþ JEsu/ hvern hañs Lagsmeñ kølludu Vijn=Svelg/ Vin Tollheimtumaña og Bersyndugra. Hvad giøra þeir hier a moot er sig kalla Høþdingia medal vor? og eru þo Vesælingar ad reikna hia Nicodemo/ Eg voga ad segia/ þeir vita ecke sumer hvad þr eiga ad trwa/ Frædeñ haþa þeir lært ad soñu/ eñ eg þecke þa sem ecke skilia ollu meir i þm̄ helldur eñ Giellldingur Drottningareñar Candaces i Spaadoome Esaiæ/ eñ hvert þr eru svo Leide samer til ad lata sier Vndervijsa svo sem hañ var/ þegar Philippus til hañs kom/ Act. 8. Þad bid eg þa ad Hugleida sem jaþnvel hafa sijna Salusorgara fyrer Heilsusamlegar Kieñingar/ og þoott sumer aþ þeim meige vita ad nockru Leite/ hvad þr eiga ad trwa og giøra/ þa meiga þeir þo ecke Sañleikañ heyra aþ Prestsens Muñe Reidelaust/ medañ hñ þeiger yfer Lstū þra og Skømum/ þa er hñ Guds Eingell/ eñ tale hañ um̄ nockra Ohlutvendne/ þa sturlar hñ Israel eins og Elias/ 1. Reg. 18. Hañ skytst under Caldæos eins og Jeremias/ Jer. 37. og verdur allt til Saka fundet/ Gud betre þssa Tijma/ Taled þad sem oss er þocknanligt søgdu Judar fordum/ sw Olld er apturkomeñ/ Spaadoomur St. Paals er rættur/ þeir samañ hrwga sier Lærendum epter þvi sem Eyrun klæia/ Meñ lata svo dætt ad Løstū sijnum eins og Mooder ad einasta Syne / jaþnvel þoott þr sieu bæde marger og liooter/ Meñ elska siñ eigeñ Prest eins og Siaalldur Auga sins/ svo eru Meñ vidkvæmer nær hañ snertur er/ svo sem væru þad Saar/ og ad mestu Leite eru vorer Hoþdingiar svo lynder eins og Joa-

ekim Konungur/ þa hañs Þienare Judi hafde lesed hønum þriu eda fiøgur Blød af Spaadoome Jeremiæ/ þa skar hañ Bookena i sundur z kastade heñe i Elldeñ/Jer.36. Eg ætla þa einu gyllde þoott allar Bækur være brendar sem hliooda uñ Guds Otta/ og aller Mennar tilbyrgder sem þar uñ tala.

Nicodemus kom til JEsu a Nættar-Þele/ æn Efa byrer Otta saker eins og Joseph af Arimathia/er var heimugligur Christi Læresveiñ søkum Hrædslu vid Gydinga/ Joh. 19. Veikleike fañst nockur hia þessum goodu Møñum i slyku/og þo var þad Upphaf til þeirra Nialþrædis/ Eñ þu s eingañ þarft ad Ottast i þvi ad fylgia Christo epter/ Tak þier Dæme af Nicodemo i þvi ad vilia læra af hønu/ og þeim sem hañ hefur i siñ Stad sett/eñ ecke i þvi ad fordast Verølldena ad slyku/þad er audræded af Samtale Drottens vid hañ/ ad hñ hefur ecke vered miøg Froodur i Christendoomenum/ þegar hañ fyrst kom/eñ ecke varde þad leinge/þar til hañ vogade ad forsvara Christum berlega i Rædenu/er hañ sagde: Dæmer nockud vort Løgmaal Mañeñ nema hañ sie ædur heyrdur/Joh. 7. Og mætte heyra þar fyrer: Ert þu og vordeñ Galileus? sem var hin mesta Smæn medal Gydinga. Þad mætte synast ad wfe være med Christ/ þegar hañ var svo sem Illrædis-Madur til Dauda dæmdur og a Gálgañ uppfestur/ hvar hañ liet sitt saklausa Lyf/ ecke er Lyklegt ad þeir Joseph mune hafa vered Froodare uñ Upprisuna helldur eñ Læresveinarner/ samt vogudu þeir ad Greftra hañ/ og vordu þar til Femunum synum. Svo er Gud Krøptugur i goodum Vilia þott veikur sie/ eñ þu sem vordeñ ert sañfroodur uñ Dyrd Drottens i hañs Upprisu/ og veitst ad hañ situr til Kraptarens hægre Handar/ breyt epter Nicodemo i þessu/ og lat þier einkis Mæl svo skylldt vera/ad þu aftrækest riett ad giøra/lat einga Veralldar Magt svo ofbiooda þier/ ad þu i miñsta mata skierder Dyrd þyns Guds i þvi ad fremia þad epter Mañaña Bode sem hañ bañad hefur. O hversu fævysser og Onyter eru aller

þeir

þeir ed kalla ſig Ohulta nær þeir giora allt hvad hiñ Vollduge bijdur
þeim/ Heyre þeir hvad Drottenñ ſeger pyrer Muñ Zophoniæ/ Cap. 1.
Eg ſkal a þeim Dege ſtraffa alla þa ſem ſtockva yper Þroſkullda/
hverier ed uppfylla Hws Drottna ſiña med Ræne og Svikum.
Sama er um̃ allt añad ad ſegia ſem nockur Ofrijkes Madur bijdur a
moote Guds Bode/ hvert hñ er hærre eda lægre Stiettar/ þañig var nu
Nicodemo hættad ſem ædur er ſagt þa hañ kom til Jeſum/ eñ hvert
Eyrended vered hape er audſært ap Lauſnarans Andſvare/ þo ecke
ſtande hañs Spurning wtþryckelega i Gudſpiallenu/ hañ hepur æn
Epa viliad frædaſt af Drottne/ med hveriu moote hñ kyñe Guds Rijke
ad erpa/ eñ Drottenñ ſem allt viſſe hvad med hönũ bioo/ hañ ſvarar
hönum ecke eins og hinum Rijka Ynges-Mañe/ hia Matth. 19.
er friette hñ ad hvad hñ giora ſkyllde ſo hñ mætte eignaſt eilijpt Lijp/
hverium hñ vijſade til Lögmaalſens/ af hvers Verkum eingeñ kañ þo
Hoolpeñ ad verda/ Hvar pyrer? ap þvi hañ þockteſt Lögmaaled upp-
fyllt hafa: Ecke ſvo ſem Phariſæis og Herodis Þienurum er komu
til hñs med vidlijkum Formaala og Nicodemus/ eñ þo puller af Vnd-
erhyggiu og Flættſkap/ og ſpurdu ad/ hvert ad leypdeſt ad giepa Key-
ſaranum Skatt edur ei: Ecke ſvo ſem Kieñemoñunũ z Olldungunũ
er ſpurdu hñ ad ap hverium Myndugleika hañ kiende / Matth: 21.
DRottenñ viſſe ad Nicodemus var i Lögmaalenu noogu Froodur ad Gyd
inga Plagſid/ þvi hañ var eiñ Meiſtare i Jſrael/ þar pyrer tekur hñ
ecke ad undervijſa hönũ i þvi ſem hönũ var Aboota vant / og opnade
hönum enar pyrſtu Dyr Lijpſins Vegar/ ſem er Endurpædingeñ/ med
þeſſũ Ordum: NEma Ad EJñhver FÆDeſt Ad NYiu/ Þa Kañ
Hañ Ecke Ad Sia GVDs Rijke. Hier af mæ ſiæ hverſu megnt
Fæpræde ad drottnad h epur medal Gydingaña i Andlegũ Epnũ þeg-
ar Chriſtur kom. Þad ſyneſt ad þeir hape ecke þeckt Vppruna Syn-
dena/ jafnvel þoott þeir mættu leſa hia David Pſ: 51. J Syndeñe
em eg aleñ / og i Syndeñe hitnade miñe Moodur med mier: Ecke

Endur-

Endurfædinguna/ edur ætlad ad Umskurnen munde vera hennar Med=al af Gude tilskickad/ helldur svo sem nockurskonar utvortis Teikn/ med hveriu Jsraels Foolk være adgreint frá ødrum Pioodum / þar þo Moyses seger þm̃ berlega Deut : 30. DRottenn mun umskiera þitt Hiarta og þyns Sædis Hiarta til ad elska DRottenn Gud þinn af øllu Hiarta þynu/ og af allre Ondu þinne svo ad þu lifer/ hvar ei kann ad vera annad meint enn þad sem Paulus umtalar/ Rom : 2. er hann nefne=er Umskurn Hiartans sem er i Andanum z ecke i Bookstafnũ/ hverr ar Lofstyr ecke er af Monnum helldur af Gude. Ur þessare Villu vill nu DRottenn fyrst hialpa Nicodemo/ og meigum vier christner Menn O'Daudlegar Packer Gude kunna / ecke einasta fyrer þad hann hefur Endurgieted oss til einnar lifande Vonar / sem Petur ad Orde kiemst/ 1. Pet : 1. helldur z þad/ad hvert Barned a medal vor æ Kost a ad nema þa himnesku Speke um̃ Endurgietninguna og hennar Krapt sem þesse Hålærde Olldungur visse eckert af. Gud giæfe ad bæde Kienne, Fedur og Forelldrar hefdu svo mikla Astundan a ad bry=na þvilykt fyrer synum Bornum og hinu Einfølldu/ svo sem þad er liooft i Guds heilaga Orde/ þa mundu Menn ecke svo optlega flecka sitt Skyrnar=Klæde sem Menn giøra/ þa mundum vær hafa meira Traust i Mootgangennũ og i Freistingunnũ/ af þvi ad vier erũ Christo innplantader z setter i hũs Ryke/ z Kraptur Skyrnarennar munde fram ar auglysa sig i Endurnyungu Lyfdaganna/ og Deydingu Holldsens helldur enn almennelega skiedur. Þad er merkelegt ad Endurlausn=arenn brwkar þetta Ord AD FÆDast Ad NYiu. Skyrnenn er ecke neinn Stundar=Þvottur er giøre Mann hreinann um̃ Sinn fyrer Gude/ helldur verdur hinn Skyrde ny Skiepna i Guds Auglite/ og þar fyr=er kallast þ Endurgietningar Laug/ Tit : 3. hverrar Kraptur varer um̃ allann þess Alldur/ er ecke afræker sinn Skyrnar Sattmæla/ helld=ur kostar Kapps um̃ ad endurnyia hann med Betrun Lyfernesens Dag=legana. Sialed til/ Born myn/ Madurenn fædest i Heimenn daudur

Uppruna

i Vppruna Syndeñe/ blindur i sijnum Sæluhialpar Efnum/ þvi Nolldlegur Madur skyniar ecke hvad Guds Anda er/ seger Paulus/ 1. Cor: 2. Er þ ecke þa ad fædast ad nyiu ad heilagur Ande i Skijrneñe upplijser Hugskoted/ endurskapar Viliañ/ z giefur oss nyiar Andlegar Gafur/ ad vier fæum sied Guds Rijke/ þeckt þad i Truñe/ samþijkt þvi er um þad talad verdur/ ad vier leitum þess/ langar epter þvi/ og ødlumst þad um sijder/ hvad Omøguligt er Hollde og Bloode/ svo sem Postuleñ vottar/ 1. Cor. 15. Spekingarner segia ad Madureñ sie Madur fyrer Sælareñar Skulld / þvi añars bere hañ eckert af Kvikindunu/ svo er hñ og Guds Madur alleina fyrer heilagañ Anda er vier i Skijrneñe medtokum/ añars er hañ ecke einasta Skynlaus/ helldur og daudur i Andligañ Mata / þvi er þetta Guds Verk riett kallad Endurfæding. I Añañ Mata er oss kuñigt ad vier fædumst i Heim þeña Børn Reideñar/ sem Paulus skrifar/ Þañeg er vor Natturleg Fæding/ eñ i Skijrneñe verdū vier Guds Børn/ þar verda oss fyrer alls eckert alleina fyrer JEsu Christi Forþienustu Synderñar fyrergiefnar/ eñ vier Riettlatter fyrer hñs Nad/ og til Arfs tekner med Guds Syne / þvi svo umtalar Paulus Endurfædinguna / Tit. 3. Seged mier/ er ecke slijkt ad nyiu fæddur ad vera? I þridia Mata iñebindur og Skijrneñ i sier Avøxt Endurfædingareñar/ sem er Endurnyungen/ hver ed Daglega a fram ad koma og i Vøxt ad fara / fyrer hverta Madureñ Endurfæddur verdur eiñ ny Skiepna/ 2. Cor. 5. skapadur i Christo til goodra Verka i Skijrneñe/ eñ Jklædest Daglega einū nyum Mañe sm̄ Endurnyiast epter hñs Mynd er hañ skapad hefur / og i þessu þreñu er Endurgiefningen foolgen hveria DRotteñ vill teiknad hafa med þvi Orde ad fædast ad nyiu. Þo skal eingeñ svo dæarlegur vera / ad hañ meine ad þad noog sie / ad færa Børneñ a Kyrktuna/ og lata þau þar Vatne ausa/ og tala Guds Ord yfer/ eñ alldrei sijdañ vekia i þm̄ Krapt þessa Himneska Medals med Gudrækelegre Vppfrædingu. Þolanligra være ad kasta þeim

wt a Mørkena og lata uppeta aþ Vørgū/ſm̄ þo er hiñ verſte Glæp-
ur/ helldur eñ ad ala pad upp/ ſem Gud ſkapade i Moodur Lijþe/ og
Endurſkapade med heilogum Anda i Skijrnar-Laugeñe/ Fiandanum
til Pioonuſtu og høñū i Bræd/ ſm̄ er Guds ſvareñ Ovinur. Vm-
ſkoreñ var Nicodemus/ Endurgieteñ var hñ epter þre Guds Skickan
ſem varde allt til Chriſtum/ eñ þo var hañ ſvo Ofroodur um̄ ſialþs
ſijns Endurþædingu. Meinar þu ad Barne þijnu/ ſem kañ ſkie
alldrei þær ad heyra nema Fævitſkuna / þvi mune betur þarnaſt eñ
þeſſum lærda Mañe? Nema þu alet pad a hiñe hreinu og ſkynſam-
legu Mioolk Guds Orda/ſem Petur um̄ talar/ 1. Pet. 2. Eþ þu ert
þær þar um̄/og ſiert þu ecke/ſm̄ eg dylſt ecke vid ad margur mune vera/
hvad Gud betre/ þa ſkamaſt þijn ecke ad ganga med Nicodemo/jaþn
vel a Nattar-Pele/ pad er heimuglega / eþ þu blygdaſt vid ad giøra
pad Openberlega/ þar þu ert gamall vordeñ/ til Chriſti Þienara ed-
ur añara ſm̄ betur vita / til ad læra Fræde þa er þu matt ecke añ
vera/ ſvo þu þær hoolped bæde þiñe og ſvo þeirra Salum er þier er
til trwad/nema þu vilier kveliaſt aſamt þm̄ i eilijþū Helvijtis Loga/
ſem Gud haþde boded þier med chriſteligre Vppfrædingu til Himna
Rijkis ad leida. || Ecke fær Nicodemus þetta ſvo brædt ſkiled er
JEſus ſagde honum/ og þvi talar hañ um̄ Holldlega Fædingu/honū
þoocke þ Ogar ad Madureñ Skyllde Hverþa Aptur i Siñar Mood
ur Kvid Nær Hañ er Gamall/ Og Fædaſt Svo ad Nyiu. Eñ þoott
pad være ſvo langt fra hañs Þanka og yfergeinge hñs Skynſeme
er JEſus talade / ſamt forlætur hañ ecke DRotteñ ad helldur/ og
vill heyra meira hier um̄ talad. Olijkur var hñ þm̄ ſem a vorū Døg-
um ecke vilia lata ſier i Guds Orde undervijſa/ St. Pals Spa er
rætt a þeim er hañ ſeger/ 2. Timoth.4. Ad þær Tijder mune koma/
ad þeir mune ecke lijda Heilſuſamligañ Lærdoom/ þeir hlaupa i Felur
nær Þra Chriſteñ-Doom a ad rañſaka/ þeir ſkioota Børnum ſijnum
undañ nær þvilijkt ſkal um̄ Hønd haþa / þeir hæda ad Kieñendunum

nær

nær þeir i slijku vilia giora sitt Embætte / og hroosa þvi hver fyrer ødrum/ ad þeir a einhvern Hatt hafe getad slopped fra þvi ad lata Leidsegia sier til Himna Rijkis. Þetta giora nockrer af þm a medal vor. sem bæde eru skijrder og ganga til Guds Bords/ þrisvar/ fioorum sinnum a Are hveriu/ en reidast Guds Þienara ef hann vill ecke leifa þm og Børnum þra/ ad eta og drecka Holld og Blood DRottens sier til Fordæmingar. Þu Vitfirringur/ munt þu þa helldur vilia til Helvijtis fara/ og þar eilijflega brenna/ en ad lia Eyru þijn heilsusamligre Kienningu/ svo þu meger þinna Saluhialpar Medala verduglega niootande verda? Edur villt þu leida þinn Kienne-Fodur i þann Salar-Voda ad hann hafe Alltared til ad syndga/ eins og Ephraim/ þad giora þo aller þeir ed þa vijsvitande til Alltares taka/ sem þess Overduger eru. || Ecke styggest DRottenn vid þssa Einfelldne Nicodemi/ hann vill ecke þenna brakada Reyr i sundur brioota/ helldur til þess ad uppræta þessa Favitsku wr hans Hiarta um Lijkamliga Fædingu/ þa seger hn hverneg þssare Andligu Endurgietningu sie vared/ med þssum Ordum: NEma Ad Einn ENDurfædest Af VAtne Og ANDa/ þa Kann Hann Ecke Ad Inngannga I GUDs RIJke. Hann blessadur hafde þa alla Reidu skijrast lated nær þetta skiede/ og Johannis Skijrn hefur Nicodemo alkunnig vered/ þa var og Logmal Umskurnarennar afmad/ svo ad i Christo gylldte hverke Umskurn nie Yfer-Hwd/ þvi Tijme Endurbootarennar var komenn/ sm Paulus umgietur Heb. 9. Enn Skijrnenn var aptur i hennar Stad innsett/ og Drottens Kvølldmaltijd skomu sijdar i Staden Paska-Lambsens / hver ed vara mun asamt Skijrnenne þar til Verølld þrijtur. Þess gietur Paulus/ 1. Cor. 11. er hann bydur ad vier med þessu Himneska Giesta-Bode skulum kunngiora Dauda DRottens þar til hann kemur. || Til þssarar alvijsu Rad-Stofunar hinnar haleitu Guddoomsens Þrenningar vijsar nu Frelsarenn þessum sijnum Læresvein/ og leggur Orsokena til/ sm þsse goode Madur hefur ecke ædur skyniad/ HVad Sem

Aꝼ HOLLdenu Er FÆdt þad Er HOLLd/ Eñ HVad Sem Aꝼ ANDanū Er FÆdt/ þad Er ANDe. þad er Vpphaꝼ Christ-endoomsins ad Madureñ vite ecke einasta ad hñ sie spilltur ad nockru Leite aꝼ Vppruna Syndeñe/ helldur og olldunges i Syndeñe daudur/ svo ad vor Nattura verdur ad Endurꝼædast med ollu/ hvad Omogu-ligt er ad skie kuñe nema fyrer Almattis Krapt Guds er Mañeñ i fyr-stu skapade riettañ edur heilagañ/ svo sm̄ hiñ vijse Salomon ad Orde kiemst/ Eccl. 7. Og þss vegna heꝼur vor goode Kieñe-Fader Lutherus Lated Logmaled undañ ganga odrum Portū christelegs Lardooms/ ad vier aꝼ þvi kyñū ad sia vorn Holldligañ Saurugleik/ svo þad yrde þañeg vor Typtunar Meistare til Christum. || Eñ HVad Sem Aꝼ ANDanum Er FÆdt/ þAd Er ANDe/ þad er/ þad sem End-urꝼædt er/ og aꝼ Gude ꝼædt/ Joh. 1. J hverium Guds Sæde er/ 1. Joh. 3. þad er Ande/ ecke svo ad Hollded umbreytest i Anda/ helldur verdur sa hiñ same Andligur Madur/ eins og Adam vard ad liꝼande Sal/ 1. Cor. 15. þad er liꝼande Madur/ hañ verdur eiñ Ande med Gude eꝼ hañ ahanger honum/ 1. Cor. 6. og Foottredur ecke Guds Sattmala/ jaꝼnvel þoott ecke sie þss Von i þessu Daudliga Hollde/ ad vier aldeilis Andliger verdū/ þvi er sw Glijmañ a mille Holldsins og Andans/ er Paulus svo optlega talar um̄/ þad skiedur fyrst i Vpp-risu Riettlatra ad vier Andliger verdū til fulls/ þa munu vorer Lijk-amer Andliger og Englunum jaꝼner verda/ og vorar Saler eitt med Gude sm̄ verda mun allt i ollu a þvi Gledeñar Lande / þvi neꝼnest hun og Endurꝼæding hia Mat. h. 19. Cap. þad er Vppreisn allra Hluta / svo sem Petur þad kallar/ Act. 3. || Visse DRotteñ ad ei munde Nicodemo skiliast þetta eñ nu/ þvi seger hñ strax epter/ VND-rast Ecke Ad Eg SAgda þJer/ Ad YDur BYRiade Ad NYiu Ad FÆDast / Og ecke einasta seger hañ þad / helldur þar ad auke framsetur hañ eitt Omootmælanlegt Dæme uppa Favitsku hañs/ og añara Daudligra Maña/ sm̄ langt eru ꝼra þvi ad skilia þa Hlute er

þeir

Þr Dagliga um̃gængast/ auk helldur ad þeir skynia mune þa himnesku er svo længt yfer gænga Mañligañ Skilning/ VINDureñ BLæs Og Þu HEyrer HAñs Þyt etc. DRotteñ blies a Læresveinana og sagde: Medtaked þier heilagañ Anda. H. Ande kom i sterkum Vinde yfer Postulana a Hvijtasuñudøgũ. Svo tekur nu Frelsareñ hier Dæme af þeim Hlut sem Andanum var lijkastur / til ad hiælpa Fæfræde þessa einfallda Mañs. Vier heyrũ aller Vindeñ þioota/ vier fiñum hañs Megn a Lijkamanum/ eingeñ sier hñ þo/ eingeñ veit hvar hñ hefur sijn Vpptøk/ Vindureñ blæs a sømu Stundu i Imsum Stødũ af Austre og Vestre/ af Nordre og Sudre. Seig mier/ hvar hafa þesser Vindar sijn Vpptøk? hvørt fara Þr? hvar slotar þeim? fyrst eingeñ hefur eñ nu fundest svo vijs/ ad hañ giete sagt oss þad/ hversu muñũ vier þa skynia þad sm̃ miklu meir yfergeingur vorn Skilning. ‖ Eñ Svo Eru Og ALLer ÞEir Sem Af ANDanũ Eru FÆdder/ þeir fiña Guds Anda Hræringar i Sælu siñe þegar hñ straffar Syndena/ uppvekur Ydranena / lijfgar Trwna/ kveiker Elskuna/ ebler Þolenmædena/ og verkar adrar christelegar Dygder. Vier vitũ og ad hñ er fra Gude komeñ/ af þvi Ritningeñ hefur sagt oss þad/ eñ hverneg hñ er fra Gude wtgeingeñ og i Hiartad komeñ/ þad vitum vier ecke/ þvi Guds Rijke kemur svo þad verdur ecke adgiætt seger Frelsareñ/ Luc. 17. Ecke helldur vitum vier hvert hañ fer/ þvi Andeñ fer i burt og kiemur iñ aftur/ vier vitum ad hañ færer oss iñ i eilijft Lijf/ ef vier slockvum hañ ecke/ eñ þad Lijf þeckium vier ecke nema svo sm̃ fyrer Speigel og i Ræd-Gætu/ þvi þad er Osynelegt eñ nu hvad vier verda munum/ og vort Lijf er foolged i Gude/ Col. 3. Þar fyrer sæ sm̃ fiñur Verkaner H. Anda i Sælu siñe/ og vill þo ecke Endurfædinguñe trwa/ þad er eins og villde hañ neita þvi ad Vindureñ bliese/ eñ giæte þo ecke siælfur a Jørduñe staded fyrer Ofvidre. Ef vier þvi neydumst til Natturuñar Verkan ad trwa/ þoott ei skilium vier heñar Orsøk eda Vpptøk/ þvi skylldum vier ecke giefa vora

af þm̃ hlut sem andan er lijkastu

og heimfær uppá þá, sem fina H. anda skan i Salu sine, þó þr e viti frá upp og frá hvarf

 Skilningu

Skilningu fængna under Hlydne Trwarenar i Andlegum Efnum sem svo miklu eru Oskilianlegre.

Ecke ber Nicodemus a moote þessũ Vijsdoomsfulla Sañleika/ er DRottenn talade / eñ þo vill hañ frædast giør hier um̃/ og þvi seger hñ: HVerneg Mæ þEtta SKie? þar fyrer tekur Lausnareñ til þess sem sterkast var/ þad var hñs eigeñ Vitnisburdur/ sm̃ er i Fodur-sins Skaute: SAñlega/ SAñlega SEge Eg þJer/ VJer VJ-tum HVad VJer SEgium/ Og VJtnum HVad VJer SJed HOfum. Eingeñ Røk edur Vitne eru svo sterk sem þetta / GVd hefur þad talad: þvi sagde JEsus Fordum vid Gydinga/ Joh: 8. þoott eg bere Vitne af sialfũ mier/ þa er þo mitt Vitne stødugt/ eñ þetta visse Nicodemus eñ þa ecke / Hañ sagde ad sønu i Ondverdu Samtalenu: MEJstare/ VJer VJtum þu Ert Eiñ LÆRE-FAder Af GVDE/ þvi EJngeñ Kañ Ad GJiøra þau VErk/ Sem þu GJører/ NEma GVD SJe Med HOnum. Hefde hañ sagt J HOnũm/ þa hefde hñ riett talad/ Eñ svo var hñ eñ þa ecke upplystur/ þo byriade hønũ ad trua Christo/ þar hañ ætlade/ ad hañ være af Gude/ og giørde svo mikil Kraptaverk/ eñ DRotteñ liet hañ ecke leinge vada i Villu þessare/ helldur skÿrer hønũ berlega fra/ hver hñ sie/ segiande: EJNGeñ Mun uppfara Til HJmens/ Ne-ma Hañ Sem OFan Stie Af HJmne/ MAñsins SOnur/ HVer Ad Er A HJmne. þetta Ord Ad VPPstÿga Til HJmens/ mer-ker i Ritningũne/ ad rañsaka Guds Leyndar Rææd/ svo seger Agur um̃ Ethiel og Ucal/ Prov: 30. þad er um̃ hañ sem heiter GVD Med Oss og sæ MATTuge/ þad er CHRJSTur/ Hver mun uppfara i Himineñ/ og ofañ þadañ? þad er/ hver mun Guds Leyndardooma Rañsaka/ þar um̃ talar svo Moyses/ Devt: 30. þad Bodord er eg byd þier i Dag/ þad er ecke huled fyrer þier/ edur langt i burtu / þad er ecke i Himnenum svo þu segia þurfer/ Hver mun fara fyrer oss upp i Himeneñ? þau Ord wtleggur St: Pææll/ Rom: 10. þegar hñ hef-

ur

ur mdur talad um̄ Leyndardoom Mañsins Riettlætingar fyrer Gude/ Cap: 9. Þu skallt ecke segia i Hiarta þynu/ Hver mun fara fyrer oss upp i Himeneñ? Þad er ad toga Christum ofan wr Hædunum: Hvar fyrer? Þvi hañ var Einusiñe ofan til vor komeñ/ og færde oss þessa Himnesku Speke wr Skaute Fødursens/ þvi þurfte eingeñ upp aptur ad fara i Himeneñ/ til ad rañsaka Guds Vilia um̄ Mañsins Sæluhialp/ Þ er hid sama sm̄ Drotteñ seger hier Nicodemo. Eg sm̄ ad vid þig tala i Lyþkingu syndugs Holldz/ ad Hegdan funden̄ sm̄ Madur/ z er ofan komeñ af Himne/ af mÿns Fødur Skaute/ Eg veit hvad eg sege/ og vitna hvad eg sied hefe/ eingeñ añar mun uppfara i Himeneñ til ad rañsaka Guds Vegu/ nema eg/ sem nu er a Himne/ þoott eg hier vid þig tale/ þvi byriar þier mÿnū Ordū ad trua/ ef þu villt hoolpeñ verda/ Þesse er Efalaust Meining Frelsarans / þvi eingeñ hefur um̄ Alldur Gud sienañ/ sa Eingietne Sonur Fødursens/ sm̄ er i hañs Skaute/ hñ hefur oss þad openberad seger Joh: Cap: 1. Eñ Lÿka Sem MOyses VPPhoof HOggormeñ a EYdemorku/ Svo BYriar MAñsens SYne upp Ad HEfiast/ seger Frelsareñ. Eiñhver mætte ad spyria/ Hvad kiemur þesse Fyrermyndan hier vid? Eingeñ er betre/ christeñ Madur/ i øllum Fiarsioodū Ritningareñar/ eingeñ sem betur hlyde uppa þad Efne/ sem hier var um̄talad/ þvi valde Frelsareñ hana til ad Sañfæra Nicodemum med/ hver hañ visse ad var uppfrædur i Løgmælenu. Paulus seger Hebr: 9. er hañ þyder gamla Testametesens Foorner uppa Christū/ sialfur Gydingur fyrer ødrū Gydingū: Hversu miklu framar mun þa Blooded Christi (seger hñ) sm̄ fyrer hiñ eilÿfa Anda hefur Foornfært sialfañ sig Oflecckadañ Gude/ hreinsa Samvitsku vora af daudlegum Verkū/ til ad þioona Gude lifanda. Seged mier/ Hvar verda vorar Samvitskur fyrst hreinsadar? J Skÿrneñe/ þar fyrer kallar Petur hana Sættmæla goodrar Samvitsku/ Fyrer hvad verda þær hreinsadar? Fyrer JEsu Blood/ sm̄ Vitanlegt er af Postulans Ordū/ er strax voru leseñ/ Hvar

gaf

gaf Frelsareñ Þwt? J Grasgardenū/i Þijng=Hwse Pilati/ eñ allra helst a Krossens Galga/ þvi þar blædde sialfu Lijfenu til Olijfes/ og Daude hañs var Fullkomnan vorrar Hreinsunar / þvi sagde hañ under Andlaated/ þad er Fullkomnad. Hver Fyrermyndan gamla Testamentesens hlyder nu best uppa Krossfestingu DRottens? Eingeñ betur eñ þesse/nær Moyses epter Guds Bode upphoof Eyrormeñ a Eydemørku/ Moyses heingde Ormeñ uppa Tried/ svo er og JEsus a Galgañ uppheingdur/ uppa Tried bar hañ vorar Synder/og feste þar Handskriftena þa sem moote oss var/Col.2. J þeim Orme var eckert Eitur/ þoott hañ være hinum ødrum lijkur. Guds Sonur er ad allre Negdan funden sem Madur/þo ann Syndar/ Hañ er fyrer oss synduga Orma Madkur og ecke Madur vordeñ / jafnvel þoott hañ være hreiñ og heilagur/og fraskileñ Syndurunū/ Ja /þoott hñ ecke visse af Synd/ þa giørde Gud hañ ad Synd/svo vier yrdum Guds Riettlæte i hønū/ 2.Cor.5. Aller þeir ed litu þañ Eyrormeñ/ sm̄ Moyses uppfeste/ þeir urdu læknader af Eytur=Orma Bitenu. Þu miñ HErra JEsu ert a Tried upphafeñ/ svo ad aller þeir ed þig lijta Trugreñar Augum þeir verde læknader af þvi Bite/ er hiñ slæge Høggormur Diøfulleñ beit vora fyrstu Moodur med/ og oss sijdañ Daglega bijtur/ þvi seger hier og i Gudspiallenu : SVo Byriar MAñsens Syne Upp ad HEfiast/svo ad aller þeir sem a hañ trua Fyrerfarest ecke/ helldur hafe eylijft Lijf. Þu hefur sagt/DRotteñ miñ/Ef eg Upphafeñ verd mun eg draga alla til mijn/Joh.12. Þad er ecke Gydinga einasta/helldur alla þa af øllū Þioodū/sm̄ þiñ Fader hefur þier giefed. Svo drag oss þa/ Herra JEsu/sm̄ buum i þessu fatæka Lande/ hvetia þu eins vel leyst hefur med þijnu dyrmæta Bloode og adrar Þiooder/Drag oss sege eg under þiñ Kross/ ef þier svo lijkar/ ja/uppa Krossen med þier/ ef þad ma til þiñar Dyrdar gagna og vorrar Sæluhialpar. — Þad er oss fyrer minstu þijnum minstu Vesælingum/ Vier vitum þu sagder vid Gydinga/þegar þier hafed Mañsens Son upphafed/ þa munut þier þeckia ad Eg em hañ/Joh.8. þvi truū vier ad þu ert/DRotteñ miñ/ad sigrudum Dauda/ Diøfle og Helvijte yfer alla Himna hafeñ i þijna Dyrd/

til

til ad bwa oss þar Vist i þijns Fodurs Hwse. Drag oss þangad med þier / O HErra JEsu / svo ad hvar sem þu ert þar meige og þijner Þien arar vera / Þier med Fodur og heilögum Anda / sie Valld / Heidur / Dyrd og Kraptur / þu hæleita Guddoomsins Þreñ, ing um Allder Allda A M E N.

Fyrsta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 16. Cap.

Vm þañ Tijma. JEsus sagde til Phariseaña. Þar var eirn Rijkur Mañ / sem klæddest Perle og Purpura / og lifde hvørn Dag i Vellistingum prackuglega. Og þar var eirn Þurfamadur Lazarus ad Nafne / hvør ed wte laa fyrer hañs Dyrum / fullur Kauna / hañ gyrntest ad sedia sig af þeim Molum / sem fiellu af Borde hins Rijka. Þa komu Hundar og sleiktu hañs Saar. Eñ so skiede / ad hiñ Volade andadest / og vard boreñ af Einglunum i Fadm Abrahams. Eñ hiñ Rijke andadest lijka / og var grefstradur. Eñ sem hañ var i Helvijte og Kvol unum / hoof hañ upp sijn Augu / leit Abraham æleingdar / og Lazarum i Fadme hañs. Þvi kallade hañ og sagde: O Fader Abraham myskuna þu mier / og send Lazarum hingad / ad hañ drepe hinu fremsta sijns Fingurs i Vatn / og kiæle Tungu mijna / þvi eg kvelst i þessum Loga. Og Abraham sagde til hañs: Sonur / hugleid þu / ad þu medtookst hid gooda i Lijfe þijnu og Lazarus lijka hid vonda / þvi hlijt ur hañ nu ad huggast eñ þu ad kveliast. Fram yfer allt þetta / er a millum vor og ydar / miked Diwp stadfest / so ad þeir sem hiedañ vilia fara til ydar / gieta þad ei / og eige þeir helldur þadañ fra ydur / upp til vor komest. Og hañ sagde þa. Eg bid þig Fader / ad þu sender hañ i mijns Fodurs Hws / þviad eg hefe fim̄ Brædur / þad hañ skijre þeim fra / so ad eige kome þeir i þeñañ Kvalastad. Og Abraham sagde til hañs: Þeir hafa Moysen og Spaameñena / heyre

þeir þeim. Eñ hañ sagde: Nei Fader Abraham/ helldur ef nockur Framlideña være til þeirra / þa mundu þeir Yðran giora. Eñ hañ svarade hønum: Ef ad þeir heyra ecke Moysi og Spamønnunum/ þa munu þeir ecke helldur trwa þo ad nockur Framlideñ upprijse.

Exordium.

Allie ydur Audur til/ þa heinged ecke Hiartad þar vid/ seger David/ Psalm. 61. Ecke fordæmer hañ Audeñ i sialfum sier/ helldur Ofmikla Elsku a hønum. Rijkdoomureñ er goodur þm̃ er riett kañ ad brwka hañ. Audur er Abl fra Hluta sem giora skal/ seger Cicero. Orlætur Madur Felaus/ hñ er eins og eiñ Kappe Vopnlaus. Eckian sw er lagde eiñ Pening i Guds Kistuna/ hun lagde ad søñu meira eñ aller hiner Rijku/ þvi hun gaf af Fatækt siñe/ Eñ hefdu þeir eins miked giefed af siñe Audlegd/ epter þvi sem Tala rañ til/ þa munde þad og af DRottne ecke sijdur vel hafa þeiged vered. Være Rijkdoomureñ ecke Guds Blessan / þa munde hñ ecke hafa heited hønum til Launa sijnum Elskendum/ er vardveita hñs Bodord/ og ecke sæmt Astvine sijna þar med. Abraham/ Isaac/ Jacob/ Joseph/ Barzelai/ hin Sunamiska / Joseph af Arimathia/ og adrer miklu fleire voru Rijkesmeñ og þo Guds Viner kallader/ eru þvi Audæfen stoor Ast-Giøf DRottens / þvi seger Salomon/ Prov. 10. Ad Blessan DRottens giøre Rijka/ og Hormungen mune ei nælgast þa/ þau eru Riettvijsum Mañe til mikils Heidurs/ þvi seger hañ eñ þa aptur/ Prov. 14. Audæfe hins Vijsa eru hañs Corona/ med þm̃ kuñũ vier Løndum og Lijdum ad hiælpa/ med þeim sæum vier sett Børn vor og Nauunga til Menta og Mañ-Kosta/ med þm̃ kuñum vier ad biarga Nauungañũ i siñe Angyst/ med þeim giefum vier ablad oss Fie-Siooda a Himnum/ ef vier stundum epter ad vera rijker i goodum Verkum/ 1. Tim. 6. svo þeir medtake oss i eilijfar Tialldbwder / er vier giørũ gott þar af i sañre Trw og i Guds Nafne/ hvar fyrer ad sa ed Fatækũ giefur hñ lænar DRottne/ og

Audureñ er goodr i sialfum sier riett-brukadr; þvi hér — afl fra hluta, þ giora sk. — af þ heitiñ Guds i sijn elskendum, og þm̃ mörgum raittr. — þo hañ dugar til lykamlegr el-lydañ og andligrar ... (1.)

ne/ og hafa Meñ alldrei betur vared Fe sijnu. || Svo eru nu Audæfeñ stoort Guds Læn og hañs Elsku Merke/ nær þau riettfeingen eru og riett brwkud/ eñ svo sem þau eru hinū froomu og Riettvijsu til mikils Heidurs/ svo eru þau og hinum Ogudlega og ægiarna nærsta Oþørf og skadsamlig/ þvi seger DRottiñ/ ad Rænglætesens Fie/ Siooder sieu Elldur i Hwsenu/ Jæ þoott eiñ sie vel komeñ ad Aud sijnum/ eñ brwkar hñ þo Gude til Stygdar/ til Ohoofs og Metnadar/ til ad underþryckia hiñ Vesæla og Lijtelmagnañ/ og helldur hønū til Okurs/ og iñe fyrer Verkamañenum/ og hinum Fætæka/ sem Gud hefur skipad ad ala/ þa er hañ Bølvaneñe undervorpeñ/ þess gietur hiñ Vijse med þessum Ordum: Sæ ed prettar hina Riettlætu a vondum Vege/ hñ mun i siñe Gløtun hrapa/ og hiner Einfølldu munu eignast hañs Goots. || Jæ svoddan Audlegd er hveriu Volæde argare/ svo þad er Kongdoomur ad fara a Vonar-Vøl alla Æfe sijna hiæ svoddañ Rijkdoome. J þessa Dags Evangelio verda oss fyrer Siooner setter tveir Meñ/ eiñ Rijkur/ añar Fætækur. Vier viliū i Guds Nafne skoda 1. Dæme hiñs Rijka/ og svo hañs Afdrif. 2. Hins Fætæka og svo hañs Endalok.

Þu goode Gud sem alleina Rijkur ert/ hiælpa oss med Rijkdoome Nædar þiñar ad giora þetta Verk i þijnū Otta f. Jesū Christū/ Am.

Utleggingeñ.

HAR Var EJñ RJJkur MADur/ seger Texteñ. Rijkdoomurėñ kañ eingum af siælfū sier ad baña iñ i Himnarijke/ svo sem i Jñgængenum sagt er/ þvi siæum vier og i Gudspiallenu hiñ fætæka Lazarum i Skaute hins rijka Abrahams. Tøkū Van brwkunena i burt/ og mun Audureñ ecke skada/ giørumst rijker i goodū Verkum/ og mun þad nockud til Himnarijkis gagna/ eñ þad vantade þeña rijka Mañ. Hañ klæddest Pelle og Purpura/ seger Texteñ. Pell var eiñ Vefnadur Forkuñar væñ og Gullvægur halldeñ/ hñ er

nu

nu ecke ad þa i Heimenũ/ Sama er um̃ Purpurañ ad segia/ þad var eiñ Litur forkostuligur tilbweñ wr Skiel-Fiskiar Bloode/og er nu ecke ad fiña i Veroldeñe. Hvertveggia þetta var Konunga Bwnadur og añara Hofdingia/ og leyfdest ei Mwgamoñũ ad bera. Þañeg var Aaronis Bwnadur/ og Hofud-Presta Gydinga/Exod. 28. Svo var Josephs klæddur/ Gen. 41. Þetta Skart bar Daniel/ Dan. 5. Þañeg var Mardochæus bweñ/ Est. 8. Eñ um̃ þeña ryka Mañ stendur ecke i Gudspiallenu/ ad hñ hafe nockur þess Nafnbót/ Madur vered/ þad er og ecke liklegt/ þvi Frelsareñ munde ei hafa til þss tekid/ ad hañ hefde svo vered i Skart bweñ/ hefde hñ vered Hofdinge nockur/ þeim er soomt hefde ad bera svo dyrmæt Klæde/og var i þessu ecke lytill Ofmetnadur. Satt er þad/ ad Klæden giora eingañ vondañ nie goodañ af siálfum sier/ eñ Fatnadureñ er Mañenũ giefeñ til ad skyla Blygdan siñe/ og vardveita Lykamañ fra Kulldanũ/ þvi mætte þad synast/ ad sa sem kieppest vid ad bwa sig Tiguligar helldur eñ Virdingu hñs soomer/ ad hañ giore þad añadhvert fyrer Lauslætes edur Metnadar Saker/ og er hvertveggia stoor Synd i Guds Augsite/ fyrer þvi mun þad ei Syndlaust vera er Meñ brwka til þess ad ebla þssa Leste med Mismunur i Klædnadenũ a ad vera/ og var fordũ til ad adgreina Virdingar Mañа/ og svo er Raad fyrer þssu giort i Lands-Logum vorũ/ hvad sem þar fram̃ yfer er/ þad er Ofidseme og Ranglæte/ þvi þ er ad taka siñ Riett fra þm̃ sem Ædre eru ad svo miklu Leite sm̃ þessũ Hiegooma nemur. ‖ Eg vil segia/ hvert sm̃ ad eiñ er Kostum bweñ edur ei/ þa syndgar hñ/ ef hañ klæder sig betur eñ hañs Stande soomer/ sie hñ vel ad sier um̃ marga Hlute framar odrum/ þa spiller hñ miog svo Agiæte sijnu/ ef hñ meinar þad verde ágiætara fyrer Bwningsens Skulld/ þvi Salomon i allre siñe Dyrd var ecke svo skryddur sm̃ eitt af Akursens Liliu-Grosũ/ og vier vitũ þo/ ad Gud hefur meira virdt hiñ aumasta og heimskasta Vesæling a medal vor eñ þau/ Eñ vier eigũ ad bera somu Virdingu fyrer Hlutunum

unum og hn̄ ſm̄ þa ſkapad heþur/ Eñ ſie nockur ei nema Almeñelega Koſtum bweñ/ og vill þo leita ſier Fordilldar aþ Klædnadenum/ þa er mikel Fæviſka i þvi. Eg veit ad eiñ Aſne verdur þo alldrei Heſtr/ þo Meñ ſetie Gull-Sødul a hañ/og ſvo verdur eiñ Dære alldrei vijs/ hverneg ſm̄ hn̄ mælar ſig utan. || Þeſſe Oſidur fer miøg ſvo i Voxt i Lande voru ſmamſaman nu nockur Ar. Ambættin vill eins klædd vera og Nwſſ-Mooderen/ Þienareñ eins og Herrañ/ Sonureñ betur eñ hañs gamle Fader. Formegunen / Mañſkapureñ/og Vijſdoomureñ eru i burtu wr Landenu/ Eñ Bwningur og Klæda-Snid eblest Daglega / eiñ Skoola-Dreingur koſtar ollu til þeſſ ad þær vænañ Kiool/ eñ ad kaupa ſier eina Book hvar aþ hn̄ nockud gott meige læra þar hyrder hn̄ ecke um̄. Og um̄ alla Hlute fram̄/þa ſkulu vor Klæde ſkoreñ vera epter framande Þiooda Snide/ giætande lijted ad þvi ſem DRotteñ ſeger ſke ſkule a ſijnū Slætrunar Dege/ ad hn̄ vilie ſtraþþa alla þa ſm̄ bwaſt Vtlendſkum Bwnade/ Zoph. 1. Hvad vill hier aþ verda nm̄ ſijder? Eg ætla DRotteñ þurþe ecke ad leggia Hondena a oſſ/ vær erum vorer eigeñ Bodlar i ſlijku/ ſvo ad lijkaſt er eþ þſſu ſkal leinge framþara/ ad þad mune ganga øſſ eins og þad gieck Judum er þeir tooku upp Sidu Griekia/ ad þeir urdu þeim ad Bræd/ hverra Sidum þeir breytlu epter/ 2. Mac. 4.

Framveges ſtendur hier um̄ þeña Munadar Kropp / ad hañ hafe eted Daglega ſkijnande Kræſer. Epter Textans Ordū er þ ſvo/hn̄ hiellt ſig Forkoſtulega Gladværañ Daglega. Þetta mæ ſkilia / ad haþe vered i Mat og Dryck og ødru Ohooþe / ſm̄ heyrer til Lijkamlegs Munadar. Nu er þad hier ad ſegia / Ad DRotteñ hefur ecke bañad ad haþa Jñdæle af ſijnum Skiepnum i rettañ Tijma og med Hooþe og Sidſeme. Sialþur var Frelſareñ ad Heimbode Maña a ſijnum Hiervíſtar Døgū i Cana i Galilæa/hia Simone Pharíſæara/ hia Zachæo/z optar/ hvar þyrer þooft hn̄ være hid þegurſta Sparneytneñar og Hooþſemeñar Dæme/ ſm̄ nockurn Tijma heþur ſkined i

Verølldenñe/þa var hñ þo aþ Illgiørnu Phariseis Opnenfstumadur og Vijnsvelgur kalladur. Ia/ hñ liet sitt blessada Høfud smyria med dyrmætu Salve/og þoott hñ være allra Hluta DRottenñ/ bæde a Himne z Jørdu/ þa munde hñ þ ecke giort haþa/nema slijkt være Leyþelegt nær þad er i Hooþe / og med goodre Sickan brwkad. DRottenñ

Bodi Drottins, baud sialfur i sijnu Løgmæle um Lauþskæla Hatijdena / Levit: 23. Þier skulud vera glader fyrer DRottne Gude ydar i Siø Daga/hvert Løgmæl ad Moyses itrekar/ Devt:12. Þier skulud eta þyrer DRottne Gude ydar og glader vera/ þier og ydar Hyske/aþ øllu þvi sm̃ þier rietted ydar Hønd til/aþ hveriu DRottenñ Gud hefur blessad þig. Og framveges i hinu Attianda Verse seger hñ/ ad þr skule ecke eta iñañ siña Porta a Lauþskæla Hatijdeñe sijnar Korn-Tijunder/eda Tijund er af Musteñe edr Oliuñe. Eñ hñ seger: Þier skulud eta þ þar i þm̃ Stad/sem DRottenñ Gud wtvelur/þu og þiñ Sonur og þijn Dootter/ Þræll þiñ og Ambætt þijn/ og Leviteñ/ sem er iñañ þiña Porta/ svo skalt þu gledia þig fyrer DRottne Gude þijnu/ hvert Løgmæl Ne-

[illegible] hemias og Hezras Kieñemadur aptur iñleiddu epter Herleidinguna/ [illegible] Nehem: 8. er þeir budu Foolkenu a Lauffskæla Hatijdeñe / eted hid þeita og drecked sætañ Dryck/ og sended þeim eiñ Part/sem eckert tilbwed haþa. Af þessu er audsært/ ad hiñ goode Gud heþur ei bañad

[illegible] ad gledia sig i Hoofe/ þo svo/ ad Meñ dyrke hañ med Virdingu / og [illegible] gledie sig med Otta/sm̃ David bydur/Ps.2. Vijn z Vister eru fyrer Mañeñ skapadar/ ecke þorgieþens/ helldur hønu til Vnadsemdar og skickanlegrar Brwkunar/ eñ Vanbrwkuneñ kiemur aþ Hølldenu og

[illegible] aþ Fiandanu. Vid þetta Guds Epterlæte a nu Metnadur og Ohoofens Rijka Sælgiætings eckert skylldt. Hier stendr ad hñ haþe hallded sig þorkostulega gladværañ Daglega/ þad er ad skilia/ hañ var allur socken i Munad Veralldar þessarar/hyrdte eckert um̃ Gud/ eckert um̃ sijnar Synder/ eckert um̃ hid komanda Lijþ edur siñ Dauda/ helldur haþde hañ Magañ þyrer siñ Gud/ svo sem Postuleñ ad Orde kiemst/

Philipp.

Philipp. 3. Ja/ riett eins og Esajas seger i 56. Cap. Komum/ lætū oss ꝼylla oss aꝼ sterku Vyne/ og Morgun-Dagurenn skal þessum lykur verda/ og enn þa kostulegre/‖ og vantar oss ecke þa i Lande voru/ er hid sama giøra mundu/ heꝼdu þeir Rad eins og þesse. Eckert hyrda þeir um̄ sitt Embætte/ eckert um̄ sitt Framꝼerde/ eckert um̄ Landsins Gagn/ eckert um̄ syna Sæluhialp/ eckert um̄ syna Burtꝼør af Heimenum/ svo sem heꝼdu þeir Feste-Bref aꝼ Andskotanum/ ad þetta skule Æꝼenlega vara/ ja/ um̄ eingann Hlut nema um̄ Munn og Maga/ og þad sem þeir kun̄e ad haꝼa til ad þioona þeim med/ jaꝼnvel þoott þ skule verda hripsad wt aꝼ Mun̄e Naungans med Ofbellde og Rangindum.‖ Nu voru þesser Lester hins Ryka Sælkiera/ svo vonder og ꝼordæmanleger/ sem alla reidu er nockud um̄talad/ enn þad jook ofmikillu a/ ad hin̄ Vesæle Lazarus/ fullur Sara og Kauna/ la Hungradur ꝼyrer hn̄s Dyrū/ og er Lyklegt ad hn̄ hafe nærsta Klædꝼar vered/ þvi sa sm̄ eckert haꝼde til ad sedia med sin̄ hungrada Maga/ hn̄ mun ecke hafa miked haꝼt til ad klæda hin̄ sama Lykama. O/ hvylijk skielfeleg Hardydge var þetta. Eckert þurꝼte þesse Gudlause Kroppur ad missa aꝼ synu Borde/ til ad sedia þen̄a Vesæling med/ þvi han̄ gyrntest ad sediast af Molū þm̄/ er ꝼiellu þar aꝼ/ Eckert af synu Pelle og Purpura/ þoott han̄ heꝼde kastad ein̄e Flyk a han̄ (sem hans Þrælar ecke villdu bera) til ad hylia syn Kaun med/ enn þvi var ei svo vared/ Hundarner voru Myskunsamare helldur enn hn̄/ sm̄ Gud haꝼde gieꝼed Vit og Skyn/ og þar ad auke Fullsælu Fiar/ þvi þeir komu z sleiktu Kaun hn̄s/ og mætte lyklega segiast/ ad þeir mundu ꝼyrr inngang i þa himnesku Jerusalem/ Apoc: 22. heꝼdu þeir þar til skapader vered/ helldur enn þetta Villu-Dyr. ‖ O Gud gæfe/ ad þr sm̄ hn̄ hefur blessad med Audlegd Veralldar þessarar/ þeir villdu þo/ sege eg/ ein̄hvern Tyma hugleida/ hvad miked þeir eru Guds Volldū Linum skyllduger. Seg mier þu sem vellter þier i Maurunū/ z varla veitst hvad þu skallt af þeim giøra: Þegar þier var kastad in̄ i Heimen̄ un-

þer eins z fatækis Barnenu/ Hvad hafder þu til meira uñed af Gude helldur eñ þad? Vorud þid ecke bæder eins i Syndeñe gietner? Varst þu nockud meira med þier iñ i Verølldena helldur eñ hañ? Edur muntu meira i burtu bera? Hvar fyrer var Gud þa skylldugur til / ad giøra þig rijkañ/ eñ hañ fatækañ? Ecke til þess/ ad þu skuler kapp-ala þiñ syndugañ Bwk eins og þesse Dære / ecke til ad bwa þig i Skart eins og hñ/ecke til þss ad upphefia þitt Hiarta edur festa þad vid Audeñ eñ gleyma þijnum Broodur sm ad Naudstaddur er/ helldur til ad dyrka sig þar med/ og leggia svo mikid af vid hñ sm Gud kref-ur/ þvi hñ er Hwsbooñdeñ/ eñ hñ krefur svo mikels sm hiñi Volada ma verda hoolped med/ og þu kañt vel ad missa/ og þad jafnan nær þu sier edur heyrer eiñ Naudstaddañ/ og nær þu þad sier edur heyrer/ þa vil ad þar er komeñ eiñ Skullda-Madur fra Gude til ad beidast þess er hñ lanad hefur/ og þu hefur Ofmikid/ eñ hañ ma vel biarg ast vid. Þegar þu krefur Skulldar þiñar hia Aumingia nockrum/ og hñ hefur þad ecke til sm hañ skal giallda/ edur hañ ma þad ei missa an sijns stoors Baga/ þa krefur hañ þig under eins i Guds Vmbode þeirrar Skulldar er þu att høñu ad lwka/ eñ hñ hefur Vesælingnu giefed/ later þu hana ecke til/ þa verdur þu Skullda-Þrivotur Guds/ Ja/ Þioofur i hañs Auglite/ þar þu stelur wr sialfs þijns Hende/ og hiñ strange Hussbonde mun krefia þig Avaxtar fiar sijns i Tollbwd-eñe hia þeim Rijka Mañe/ nær þu uppvaknar i Helvijte og Kvolunu eins og hñ/ nema þu brwker Raad Danielis/ er hañ gaf NebucHad-nezar Konunge/ Dan. 4. og afplanar Ranglæte þitt med Olmusu-giørdum vid Fatæka/ Heyr þvi Salomonis Ord/ er hñ seger/ Prov: 3. Gleym ecke ad giøra þeim gott sem byriar/ nær þijn Hønd hefur Efne þar a/ Seg ecke til þijns Naunga/ gack burt og kom aptur/ a Mor-gun vil eg giefa þier/ og þu hefur þad þo/ z lat þier þad sagt vera/ ad hiñ Volade hefur miklu meire Riett til þess / er þu eignar þier/ helldur eñ sialfur þu til ad brwka Guds Lan til Ohoofs z Metnad-ar/

ar/ hvert hn̄ margfalldlega ban̄ad heþur. Drotten̄ seger fyrer Mun̄ Hoseæ/ um̄ Gydingan̄a Samkundu/ Hos. 2. Hun veit ecke ad eg er þad sem gieþ hen̄e Korned og Mustena og Oliuna/ og þæ hen̄i mæg-tanliga Silþred og Gulled/ er hun giører Baal aþ/ Þetta a miog svo vel heima hiæ þeim sem Gud heþur feinged i Hendur alls Nægter Fiær/ en̄ þeir draga þad aþ han̄s fæmdum Limum/ i hveriium han̄ skipad heþur ad dyrka sig/ en̄ brwka þad til ad ala sin̄ Lauslætan̄ Kropp/ til Nidur-Dreps honum sem Ræninden lijdur/ til ad heþna a Ovinum sijnum. Þesser giøra Baal wr þeim Hlutum sem gooder eru i siælþū sier/ og setia han̄ i Guds Kirkiu/ sem vera ætte Hiarta þeirra/ ꝥ er hina ørgustu Svivirdingu Foreydslun̄ar i þan̄ Stad sm̄ ætte ad vera hin̄ allra Helgaste. O Gud betre vorar Tijder/ Satan heþur Kaupmen̄ sijna i Guds Kirkiu medal vor/ þad er i Man̄an̄a Hiørtum/ hveria han̄ giørt heþur ad Ræningia Bæle / ei sijdur en̄ Gydingar fordum Mustered/ En̄ hvad selia þeir þa og kaupa? Þeir selia hin̄ Riettlæta fyrer Peninga/ og hin̄ Volada fyrer eina Skoo/ þeir troda Hoþud Fætækra i Sauren̄/ og um̄turna Vegum fra Hæg lætu/ Amos 2. en̄ um̄ sijder selia ꝥr sijnar eigen Sæler. Þess giet ur Syrach i 10. Cap. med ꝥssum Ordum: Eckert er Rænglætara Fegiørnum Man̄e/ seger han̄/ þvi han̄ lætur fala Sælu sijna/ þar fyrer seger Frelsaren̄/ ad lijted gagne þad Man̄enum/ ad han̄ eignest allan̄ Heimen̄/ og lijde Töpun a Sælu sin̄e/ hvar um̄ ꝥsse rijke Mad-ur mæ øllū ꝥm̄ lioost Dæme vera er elska Kroppen̄ meir en̄ Sælena. Ecke stendur hier i Gudspiallenu / ad han̄ haþe vered illa komen̄ ad Aud sijnum. Þad var hn̄s Fordæmingar Søk/ ad han̄ brwkade hn̄ til Ohooþs/ en̄ gleymde hinum Naudstadda og Fætæka. Nu eþ hn̄ fieck svo skielþeligan̄ Doom/ hvad vilia þeir þa segia a medal vor/ sm̄ ecke einasta stijnga wr sier Augun nær þeir siæ ein̄ Þurþaman̄/ edur an̄an̄/ sm̄ vin̄ur Bake brotnu fyrer þvi er ꝥr brwka til Munadar sier/ helldur og rya Guds volada Saude/ og eta sitt Braud i þra Andlitis

Sveita? Hvad munu þeir segia vilia? Hvers munu þr vænta sier nær þr eiga ad skilia vid allt þ er þr med Rangindū hafa samanðreiged? DRottenn seger vid Konungenn af Tyro/ Ezech. 28. Þu seger/ Eg em sterkur Gud/ og by i einu Guddoomligu Herberge/ enn skomu siidar verdur hønum sagt: Muntu nockud segia vid þinn Veganda/ Eg em sterkur Gud? Langtū eru þr miñe Mattar enn Konungurenn af Tyro him oss/ er sig giora nærre þvi ad Gudū/ þegar þr uppheffia sig yfer Guds Ord og Konungsens Log/ þegar þeir fella hinn Saklausa enn heffia Skalkinn/ og þyker svo sem þad stande i siinu Vallde ad rada fyrer hvers Mañs Giæfu og Ogiæfu/ enn þegar Daudenn kiemur svo sem ein Volldug Hetia og kastar þm i Bana-Sængena/ þegar Samvitskan tekur til ad bijta/ þegar Miñing Glæpaña tekur ad Opbiooda þm/ þegar Sathan sem heffur flekad þa til allskonar Odæda/ þegar hañ reider Svipuna til/ og syner þm Helvijtis Loga/ hvar hinn rijke kvelst og kveliast mun um Allder Allda/ enn Guds Reidar-Þruma slær af Himnū ofan/ mun þa vesæl Mañeskia segia/ Eg em sterkur Gud? Heyred þetta/ O þier sem utsuged Hws Eckna og Fødurlausra/ og leited DRottens a medañ hañ er ad fiña. Hiner agiornu og Ofrijkismeñerner eru med tvenu Moote/ sumer færa Foorner Nete siinu/ og breña Reykelse fyrer siinum Veidarfærū/ þviad fyrer þau er þra Hlutur feitur vordenn/ og þeirra Matur hinn beste/ svo sm Habacuc ad Orde kiemst i 1. Cap. Þetta eru þeir sem reikna þad til siñe goodre Forstoon (riettara ad segia / Rangsleitne siñe og Vnderhyggiu) ad þeir eru rijker vordner/ og feiter af añarra Braude. Adrer eru þr ed segia/ blessadur sierttu DRottenn/ þad eg em rijkur vordenn/ enn drepa þo Slatur-Saudena med Ofbellde/ og eingenn er sa sem ad fæde þa edur brwke Medaumkun med þeim/ eins og þsse same Spaamadur ad Orde kiemst. Þetta eru þr sm af Gude og enu hærsta Vallde eru yfer adra setter til þess ad þeim lijde vel/ enn giora þo eckert þad sem Gud og Konungurenn boded hafa/ helldur eta i kryngum sig eins og

Ulfar

Ulfar og Byrner/ og ſyna þeim einga Miſkun er under fra Vallde ſtynia/ helldur kalla/ ber hn̄ngad/ ber hn̄ngad/ og nær þeir hafa ſvo drucked Blood Veſælinganna/ þacka þeir Gude ſvo ſm̄ fyrer Riett-feingen Sofn. Hverier af ꝥſſum verre ſieu er eige ſvo audvelldt ad ſegia/ nema þad/ ad Hræſnen giører hina ſkiꝺare andſtyggelegre i Guds Auglite/ þvi af tveññu illu þa er ſkarra ad eigna Hreckvyſſe ſiñe Klækena helldur eñ Gude. Hitt veit eg/ ad hñ ſeger um̄ ꝥſſa hveru-tveggiu/ Hab. 2. Vei þeim er ſafnar þvi ſem ecke er hñs (hvar ſkal þad lenda) og þm̄ ed ſamandraga hiñ þietta Leyr. Vei þeim ſem er giefeñ fyrer Rangfeingnū Abata fyrer Hws ſitt/ ad hñ bwe Hreidur ſitt i Hædunū/ ad hñ verde frelſadur af Vallde hiñs vonda/ þu hef-ur eitt ſkam̄arligt Raad teked fyrer þitt Hws/ og upprætt margt Foolk ꝫ hefur ſyndgad a mooſe ſialfum þier/ þvi Steineñ i Veggnū hroop ar þad/og Kviſtureñ i Trienu vitnar þar um̄/ Eg veit þar er margur er ſeger/ eg ſafna ecke til þeſſ ad giøra eins og ꝥſſe rijke Madur/ eg helld mig ſparliga/ eg er ecke Eydſluſamur/ þad er gooft ef þu ſafn-ar riettelıga/ og giører gott hiñū Volada/ eñ ef þu ſafnar einaſta fyrer Erfingia þijna/og ꝥ med riettu og raungu/ þa maa ælijka gyllda hvert ad Moab liggur a Dreggium ſijnum/ edur og ad hañ fagnar i ſiñe Spyiu/ og verdur til Athlæturs/ Jer. 48. Þvi ſkyllda eg ſteypa mier til Helvijtis fyrer miñ Erfingia/ i ꝥre Von ad hañ ſkule lifa vel epter mig daudañ/ og eg veit þo ecke hvert af þvi verdur edur ei/ þvi kañſke mijn Ogudlig Bwſorg giøre hñ verre i þvi/ad hñ misbrwke þad til Ohoofs er eg med Rangindum ſafnade/ og eg kyñe þar med ad leida hñ til Helvijtis med mier/ þoott þad verde ecke um̄ ſama Veg og eg foor/ og hverneg ſm̄ þvi er vared/ þa plagar Guds Straff ad fylgia ſoddan rangfeingnum Aud/ þar eru Þuſund Meler i hveriu Alnar Virde ſm̄ ecke verda i burtu tekner/ nema Erfingiñ giøre ſier Vine af ꝥſſum Ranglætis Mammona/ og vil eg þa helldur giøra ꝥ ſialfur medan eg life/ ſvo ꝥr medtake mig i eilijfar Tialldbwder/ helld

ur en̄ eiga þad under honum sem þo gietur ecke leyst Sæalu mÿna wr Helvÿte med ollu þvi sem eg honū epterliet. Þad segest um̄ hin̄ rÿka Purpura Gick/ ad hn̄ hafe Pelle klæddur vered/ þad verdur ecke svo greinugliga sagt a vora Tungu/ hvad þad Ord þyde er i Textanum stendur/ En̄ um̄ vidlÿkan̄ Vefnad skrifar Plinius/ ad han̄ brenne ecke i Elldenum/ þvi voru Lÿk Konunganna sveipud þar i/ a hinne gomlu brenne Olld/ ad ei blandadest þra Aska med Vidar-Oskunne. meige eg skiemta um̄ hin̄ Oskiemtelegasta Hlut/ þa villde eg segia/ ad þsse Dære hefde giort vÿslega/ hefde han̄ teked nockud af þssum dyra Vefnade med sier til Helvÿtis/ hefde þad mætt hlÿfa honum fyrer Loganū sm̄ han̄ kvaldest i/ en̄ Englarner voru fwsare til ad bera Lazari Sæal i Abrahams Skaut/ helldur en̄ Dioflarner til ad færa hans Pell og Purpura og allt an̄ad Oflæti med honū. Lazarus skilde sin̄ Armood epter vid Dyr hins Rÿka/ en̄ hin̄ Rÿke sÿna Fe-Dingiu i sÿnū kostulega Garde/og hrapade svo fwll og Felaus i þad Dyked sm̄ rykur af Ellde og Brennesteine/ svo munu og aller þr giøra er læta hans Lætū i þessum Heime / en̄ forsmæ hin̄ Naudstadda og Dreigan̄/ og læta han̄ jafnvel i Hwngre wt af deyia/ a medan þeir ala sin̄ giælÿfan̄ Kropp til ad verda Helvÿtis Ellds-Matur og Brenne-Foorn Andskotans/ og er svo pan̄eg wttalad um̄ hin̄ Rÿka.

11. Nu epterfylger ad tala med fæm Ordum um̄ hin̄ Volada Lazarum. Gudspialled min̄est hns a þen̄a Hætt: Þar Var Ein̄ Þurfa-Madur/ ad Nafne Lazarus/ hver ed wte læ fyrer hns Dyrum/fullur Kauna. Allt þad Volæde sem einne Man̄eskiu kan̄ til ad falla/ hefur a þessū Man̄e leiged/ han̄ var fætæakur/ þad var mikil Vesolld/ þ er þad sem flester af oss veria sig hvad mest fyrer/ og nockrer selia sÿna Arfleyfd i Himnenū til þess/ ad vera ecke fætæker i Heimenū/ svoddan ein Hormung þyker Orbyrgden Man̄a a medal/ þvi seger Salomon/Prov: 15. Aller Dagar hins Fætæka eru iller. Texten̄ seger/ ad honum hafe vered kastad nidur hia Dyrum hins Rÿka/

eins

eins z ødru Hræe/sm̃ eingeñ hyrdte um̃ meir/eñ þo daudum Hunde vœ- re utkastad. Svo breyta Meñ vid Guds Mynd / þegar hun byr i liootu Hwse / og virda Hussbondañ epter Herbergenu. Þesse For- sman̄ hefur z mætt auka miklu ofan a Volæde þyssa ſœrmda Mañs/ og hefur þ geinged hier eins og Salomon seger/ Prov: 19. Brædur hiñs Fatæka hata hañ/ og Vinerner vykia i burt fra honum|(Eñ þ took yfer alla hñs Eymd/ ad hañ var fullur Kauna/ og svo Aumur/ ad Hundar sleiktu hñs Sær. Mageñ hefur kañ skie vered heilbrygd- ur/ og þvi hefur hñ gyrnst ad sediast af Molū þm̄/er duttu af Borde hiñs Ryka. Eñ aller adrer Lykamans Limer svo plægader/ ad hañ gat einga Biørg sier veitt / og hefur Magans Heilbrygde ecke añad giørt/ eñ ad abla honum þess meire Pyslar med Hwngrenu z Matar- Lysteñe/ þar hñ fieck eckert ad sedia sig af. Sæ sem Heilbrygdur er/ hñ giefur uñed sier Mat/þo hñ sie Fætækur. Forsmæn Veralldareñ, ar /er ecke svo þwngt ad lyda/ þeim er hægt ad forsmæ Heimeñ/sem Heimureñ forsmæer/ og er þad þa Kaup Kaups/ sem Meñ plaga ad segia. Þvi vottar og Pæll um̄ sig/ Gal: 6. ad hañ sie Krossfestur Heimenū og Heimureñ sier/ þad er / ad hver forsmæ añañ/ Eñ þad er hverium Mootgænge meira/ þegar Gud tekur svo Heilsuna af nockrum/ ad hañ giefur ecke bored edur ræded sialfum sier/ þ geingur næst þvi/ ad vanta Hugsvølun Guds Anda/ z fiña ei til heñar/nær Mañ længar þar epter/ þvi svoddan er Helvytis Pyslum lykast/ þyssu gat Sathan nærre fordū Daga/ er hñ sagde vid Gud um̄ Job/ Job: 2. Snert þu hañs Bein og hañs Kiøt/ og siæ hvert hañ bølvar þier ecke under Augun. Skule Meñ og satt segia/ þa fieckst þesse Guds Madur ecke svo miøg þar um̄/þoott hañ miste Fiærhlute syna/Syne og Dœtur synar/ edur þoott þeir af Saba og Caldœa veittu honum Yfergang/ Eñ þegar Gud leid Andskotanum ad slæ hañ med hiñū verstu Kaunum/ fræ Hvirfle og allt til Ilia/ þa took þesse DRottens Vinur/ helldur eñ ecke/ ad læta sier Hugfallast. Svo var nu Lazar-

fyrlitin og er þ þo ánlegt.

þad hun hungri, þ lykamans heilsa eykst vid,

er hun olla mótgangi -ri

og lýkast hel-vytis p- slum, sem Dæmi syn

us aumur/ sem sagt er/ og øll hin þyngstu Mootlæte Veralldareñar
lææu a hønū/ Vrbyrgd/ Klædleyse/ Hungur/ Forsmaan/ og Lykamans
Vanheilsa. Eñ þu syndugur Madur/ sem ert heill ꝛ hraustur/ hef-
ur noog til ad klæda og fæda Lykamañ med/ og ert af eingū Ovirdtur
i neinu/ munt þu ecke hafa Orsøk til ad þacka hinum lifanda Gude/
þegar þu æløjtur þetta Vesæla Hræ/ nidurkastad fyrer Dyrum hins
Ryka/ og eckert Auga myskunade hønū/ ad hñ svo vel giører til þyn/
ad þig vantar eckert af þvi/ sem hañ allt vantade/ Munt þu nockud
vera heilagare helldur eñ hañ? Eg veit ecke hvøljkur hñ vered hef-
ur/ þad sie eg/ ad hñ hefur Guds Vinur vered/ añars hefde ecke Sææl
hñs vered boreñ af Einglum i Abrahams Skaut/ eñ hitt veit eg/ ad
ecke ert þu heilagare eñ Job/ hver ed hefur Guds Vitne um þ/ ad hñ
ecke hefde siñ Lyka i Landenu/ Job: 2. Hveriu mun þa vera ad þacka/
ad þu ert ecke eins plææggadur sem Job og Lazarus/ nema Guds O-
kañsakanlegre Giæsku og miklu Þolenmæde/ sm̄ med Rykdoome siñar
Lææglundar/ dregur þig til Yduranar/ seig þvi ecke eins og Ephraim/
eg em rykur vordeñ/ allt mitt Erfide næger mier ecke/ þeir ed syndga/
bera Straff Syndareñar/ Hos: 12. Miklu helldur nær þu stygur a
þyn hraustu Bein/ þa hugsa til þess/ ad Gud hefur ecke Velþoockn-
an a þeirra Styrkleika/ helldur a þeim/ sem hñ Ottast. Nær þu te-
lur Fe þitt/ edur skodar þiñ dyra Klædnad/ þa hugleid/ ad Lazarus
æ af þvi svo miked/ sm̄ hñ vidþarf/ og ef þu hefur tveñ Klæde/ þa
heyra hinum Nakta añur til/ Ef þu villt vera Johannis Baptistæ
Læresveiñ/ Luc: 3. Þegar þu hefur hid mesta Gaman af Skilning-
ar-Vitunum/ sem Gud hefur giefed þier til Naudsynlegrar Brwkun-
ar/ þegar Tungan/ Augun/ Eyrun og adrer þyner Limer/ eru þier til
hiñar mestu Skiemtunar/ þa lææt jafnvel þessa Guds Skapnadar
Misbrwkan miña þig a Lazarum/ þar hñ liggur nidurkastadur eins
og añad Daudible fyrer Dyrum hins Ryka/ og hefur einga Værd
fyrer Sææri og Verkium. Þecktu hañ medañ hñ er hia þier/ ad ecke
þurfer

þurfer þu ad kastast vid hñ fyrst/nær þu uppvaknar i Helvijte z Kvo-
lunum/ sm þu ecke þeckia villder a medañ þu liekst þier ad allre Full-
Sælu i Heimenum/||ia / medañ þu hefur hina mestu Skiemtan af
Syndsamlegre Glede þessarar Veralldar/ þa lát þier i Hug koma/
hversu ad hun sie eckert hia Sælu Lazari/ þar hañ badar nu i Abra-
hams Skaute/ þvi hañ sem best þecker þa eilijfu Dyrdar Vist/ hver
og hefur keypt oss hana til Handa med sijnu dyrá Bloode/ hañ bydur
oss/ ad vier allañ þeña Hiegooma skulum afsnijda/svo vier kuñum ad
eignast hana||ia/hugsa til þess/ad Sællijfe þessa Heims ma ei lein-
ge vara/ og þott þu yrder allra Kalla elldstur/ þa skal þad þriootá/z
þ er ecke Langvint/ sem eiñhvern Tijma Enda tekur/seger Augusti-
nus/ eñ Lazari Giestabod tekur eingañ Enda.|| Vijsiega hefur hiñ
stoore Konungur þvi skickad / svo sem ollu odru i sijnu Rijke/ ad hañ
liet Pijsler Fordæmdra verda eilijfar/ þvi være þar Endurlausn wr
Helvijte/þa efast eg ecke um/ ad margur Gudlaus Dære munde viña
þad til Stundlegs Munadar/ ad fremia alla þa Ohæfu/er honum i
Hug kiemur/ þott hañs Hreinsunar Elldur ætte ad vara um allañ
Heims Alldur/og svo sm hñ hefur i þvi Vijslega giort/svo hefur hñ
a hina Sijduna Vægdarsamlega breytt vid þa/sm hñs Ok bera hier
a Jordune/og halldner eru Afrak Veralldar/og svo sem nockurskon-
ar Hreinsunar Foorn/ epter Pals Ordum/þar hañ ecke einasta lofad
hefur/ad þurka oll Tareñ af þeirra Augu/og ad Daudeñ skule ecke
framar vera til/z ecke Sorgeñ og ecke Hrooped/og Mædañ skule ecke
vera framar/þviad þad umlidna sie i burtu/svo sm Johannes ad Orde
kiemst/ i hñs Openberuñ i 21. Cap: helldur þar ad auke skule þesse
Arfur ecke skiemast kuña/ ecke saurgast og ecke rotna/svo sm Von er
a/ þvi Christi Rijke mun eingañ Enda taka/ Luc. 1. Eñ vier muñ
med Christo lifa og rijkia z med DRottne ævallt vera/ svo sem Guds
Ande hefur oss heited fyrer St. Pals Muñ/ 1. Tess. 4. Þvi hofs
um vier ecke þsse Guds Fyrerheit/ þa mundu þr brádlega yfergiefa
sig/

sig/ sem eru Guds Børn/ eñ Nia-Børn Veralldareñar. Taked ydur
þ til Huggunar/ DRottens Viner/ sm̃ erud Stallbrædur Lazari/ þier
erud þættaker eins og hñ/ vardar miked um̃ þ/ nær þier erud i Truñe
ryker? Hvad gyllder ydur Audlegd Veralldareñar/ nær þier hafed hñ
eignast/ sm̃ Gud hefur giefed øll Endemørk Veralldareñar til Arf-
leyfdar? Er eg þier ecke betre eñ tiju Syner? sagde Elkana vid Konu
sijna/ Moodur Samuelis/ þegar þier hafed Christum i ydar Hiartū
gieted/ mun ydur þa nockud vanta? Mun hñ ei verda ydur betre eñ øll
Rijke Veralldareñar og þra Dyrd? Lazarus edur Eleazar/ sm̃ er hid
sama Nafn/ þad merker þañ/ sm̃ Gud er til Adstodar/ Barn mitt/ ef
Gud er med þier/ hver kañ þa ad vera a moote þier? Mun nockud Jar-
ned brioota þ Stæled af Nordrenu / seger DRotteñ vid Jeremiam/
þegar hñ heiter hønū Lide sijnu a moote Jerusalems Ofsa/ Jer: 15.
svo vil eg segia med David/ þegar Gud er med þier/ hvad vill þier Mad
ureñ giøra? þr vega aller miña eñ eckert/ þeir kasta þier wt af Dyrun-
um/ þr vilia ecke uña þier Vidtals/ hvad þa? Munu þr kuña ad baña
þier ad tala vid Konung Himnaña i Bænum þijnum? Munu þeir
kasta þier wt af Dyrum Himnarijkis? a medañ þeir ecke þetta gie-
ta / Barned gott / þa ætla eg þu stander Jafnriettur upp i
Guds Augum / þoott þu ligger flatur fyrer Dyrum hins Rijka.
Hvad er nu framar? þu ert forsmædur/ Lijdur Oriett/ eingeñ vill kañ-
ast vid þig/ þad er ecke nytt i Heimenum. Salomon sem ecke visse
af mikille Ovirdingu ad segia/ hñ giører Ræd fyrer þvi/ svo sm̃ hier
ad framan er fyrer skømu sagt. Seg mier/ af hverium verdur þu
Ovirdtur? af vondum Møñum/ þad er ecke þwngt ad vera hæddur af
þm̃ sem jafnvel ad Gude hæda/ og under eins þr forsmæ þig/ þa for-
smæ þr Skapara þiñ og þiñ Endurlausnara/ hvers Ok þu ber: þu
verdur af heimskū Møñum Ovirdtur/ þvi eingen er Fævitska meire
eñ sw/ ad forsmæ þañ sem Gud hefur virdt med Teikne sijns Son
ar/ þetta synest mier liett ad bera/ þvi eg mun ei fæst miked þar um̃/
þoott

þoott eiñ Skiptingur hlæe ad mier: ‖ þu verdur af svo morgū Ovirdtour/ eg jaata þad/ þviad fleire eru vonder eñ gooder/ heimsker helldur eñ vitrer/ eñ þo ecke af øllum/ nockrer eru þr sm̄ giæta Guds og sijns Overdugleika/ vitande ad þr hafa hid sama verdskulldad/ og eins þra Doomur a ad gyllda meira hiaa þier/ helldur eñ alls hins skynlausa Mwga/‖ þar eru gooder Meñ i Verølldeñe/ er sama hafa til Bruñs ad bera og þu/ og gietur þu þa huggad þig med Postulans Ordum/ ad þijner Brædur i Heimenū meiga lijda slijkt hid sama. ‖ Hversu laangt mun Rykte þssarar Ovirdingar wtberast? varla leingra eñ um̄ þad Land er þu lifer i/ ef Rykte hins stoora Alexandri/ og hñs Skoolameistara Aristotelis ecke naade yfer um̄ Fialled Caucasum/ edur Fliooted Gangem/ hvad lijtill Partur mun þad verda þa af Heims-Byggdeñe/ sm̄ þijn Ovirding gietr floged um̄? ‖ hversu faaer eru þr ed til heñar vita/ hiaa hinum Oteliande Skara heilagra Engla og Utvaldra Maña/ a medal hverra þu munt Dyrdligur skijna/ ef þu lijdur þessa Stundar Minkun þolenmoodliga. ‖ Eñ hvad leinge skal hun nu vara? allt til Grafareñar/ hversu miña er þad eñ eitt Augnablik/ ef þad er samanbored vid Eilijfdena? ‖ Eg vil ei faa mier til Orda u m̄ svo morgra heilagra Maña z Guds Þijslarvotta Dæme/ sm̄ hloou ad Ovirdingu Veralldar þssarar/ eñ þra Vegsemd og Heidur uppvaknade svo epter Daudañ/ ad Hiaatrw faavijsra Maña hefur þa nærre þvi ad Gudum giørt/ hveria Verølldeñ ecke hiellt verduga til ad þurka sijna Skoo i Lijfenu/ og var þo ecke þra verd / Hebr. 11. Svo hlæelig er nu Alldar þessarar Virding edur Ovirding/ edur seg mier/ hver er nu meir lofadur i Heimenum Lazarus edur hiñ rijke Magans Þræll? eg trwe flester hroose Lazaro meir/ z jafnvel þr s hinū eru hvad lijkaster.

Nu kiem eg til þss sm̄ flestum saarast þyker/ sm̄ er Heilsubresturen/ hañ hefur margañ Kappa yferbugad/ eñ þier sem Guds Hetiur erud/ og strijded under Frelsarans Merkiū/ giæted þss/ Born DRottens/ af hverium ydur er Sioukdoomureñ uppalagdur/ sm̄ er af ydar

Skapara/ hn̄ hefur feinged Sælum vorum Lijkamena/ svo sm̄ an̄ad Herberge til ad bwa i/ og a han̄ frialst ad um̄breyta þvi / og jafnvel alldeilis nidurbrioota epter Villd sin̄e. || Hvad villt þu kieppa vid sodd an Nætign? og ecke miklu helldur þolenmoodliga lijda hvad hellst hn̄ æleggur/ kan̄ skie þu hafer og sialfur vered Orsøk i þin̄e Vanheilsu med giælijfum og Ovørum Lifnade/og seg mier þa/hvad hefur þu ad klaga? Mun þa ei Rædlegast ad þu idrest Synda þin̄a/ og lijder þad med christeligu Um̄burdar-Lynde/er þu fyrer þra Skulld lijda mætt/ og læter þaneg jafnvel Syndena gagna þier til Sæluhiælpar||en̄ ef ødruvijse er / þa vit þo ad Gud leggur eckert a nein̄ fyrer Sakleyse. Siert þu þvi ecke Orsøk i þin̄e Vanheilsu med Ovarligum Lifnade i Mat edur Dryck/edur an̄arre Hættseme/er plagar ad kreinkia Heilsuna/ þa hefur þu forþienad Siwkdoomen̄ med ødrum Syndum/ þvi ef ad Jafnvel hin min̄sta Synd vin̄ur til Helvijtis / vilie Gud hana tilreikna/ þvi mun hun þa ecke vin̄a til Lijkamligra Meinlæta/ sem vara svo skam̄a Stund / en̄ Tilgæingur DRottens er allur an̄ar æ Stundum/kan̄ skie Sæl þijn sie vanheil/og hn̄ plæge Lijkaman̄ hen̄e til Heilsuboofar/ og þvi skyllda eg þa reidast Læknernū þoott hn̄ skiere þad Sæt upp sm̄ kwed er? Heilsan er alltijd good/ en̄ þo er hun dyrust þegar hana vantar / og þyker mest til hen̄ar koma nær hun er aptur feingen/ þvi tekur Gud hana i burt æ Stundū/til ad vekia vor dofen og sofande Hiørtu til Þacklætis og Lofgiørdar vid sig/ og tijdt leggur hn̄ Krossen̄ a þa sem eru hvad saklausaster/ ødrū til Epterdæmis/ad sijna þm̄ hvad þr forþienad hafe/ɀ hvad mikla Orsøk þr hafe til ad lofa Gud/ē þyrmer þm̄ sm̄ meira hafa syndgad/f þvilijkū Orkumstū. Skam̄ast þijn ecke þar fyrer ad vera settur ødrū til Þolenmæden̄ar Epterdæmis med Job/ og vert gladur af þvi ad lijkiost Christo/sm̄ og hefur oss til Epterdæmes lided/ 1. Pet. 2. Og fyrst þu skallt þad þo lijda/ þa hugleid hvad miklu betra er ad lijda eins og Guds Barn og hreppa eilijfa Sælu og Fognud til Launa/helldur en̄ ad brioota Oked i sundur

med

med Møglan og Þolenmæde/ og ecke einasta sleppa aþ Launnunum/ helldur ad hrapa wr hinne Tijmanligu Eymd i þa eilijþu/ sem alldrei mun Enda taka. Eg vil ei hier tala um þad sem Cicero skriþar/ ad eingenn Mootgaangur sie sa/ ad Tijmaleingden ecke line hann / þui vier hoþum eina Ædre Huggun/ad vor Lijkame er alldrei svo veikur/ad Guds Krapt ur ecke sie i vorum Breiskleika mæktugre/ þui hann er trwr/ og freistar einkis yfer Megn fram/ Og um alla Hlute fram/þa hugga þig vid þa Sælu Von og Dyrdar Auglysingu Guds Barna/hverrar ecke verd eru þessa Heims Mootlæte/ svo nær Verkerner stijnga þig/ og þu stynur aþ Oþraun/ þa hugsa hvad fagur ad sie Englanna Saungur: nær þu ser þinn Lijkama aþmyndadann aþ Saarum og Kaunum/ þa hugleid þad ad hann skal a sijdan verda Englunum jaþn/ sæ samlijkur JEsu Christi Dyrdlegum Lijkama: Nær þier eingenn Hlutr er til Skiemtunar i Heimenum/ þa læt þier i Hug koma hvad fagur ad sie Abrahams Fadmur/ sæ hin himneska Jerusalem/ hverrar Sool e Tungl ad Gud er/og hans Dyrd upplioomar hana/ Þangad ad komast/ og þar ad bwa um eilijþar Alla er unne oss hin heilaga Guddomsens Þrenning/ Fader Sonur og heilagur Ande Hæblessud um Allder Allda/ AMEN.

Annann Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 14. Cap.

A þann Tijma. JEsus sagde til eins aþ Phariseunum / þessa Epterlijking. Nockur Madur var sa/ sem giørde mikla Kvølldmaaltijd/ og kallade marga þar til/ og sende wt sinn Þioon um Kvølldmaals Tijmann/ ad hann segde þeim sem bodner voru/ Komed/ þviad nu eru aller Hluter til Reidu. Og þeir tooku aller til i einu Hlioode ad aþsaka sig. Hinn fyrste sagde til hans: Akur keypta eg/ og hlijt eg ad þara wt og skoda hann/ eg bid þig/ aþsaka mig. Og hinn annar sagde: Fimm Þor Akneyta keypta eg/ og fer nu wt ad reyna þau/ eg bid þig aþsaka mig. Og enn

eñ añar sagde: Konu hefe eg mier festa/ og fyrer þvi maa eg ecke koma. Og sa Þioonustumadur kom/ kuñgiørde þetta sijnum HErra. Þa vard Hwsbondeñ reidur/ og sagde til sijns Þioonustumañs. Far þu snarlega wt a Stræte og Gøtur Borgareñar / og leid Volada/ Vanada/ Blinda og Hallta hier iñ. Og Þiooneñ sagde: HErra/ þad er giørt hvad þu skipader/ og þo er eñ meira Rwm. Og Herrañ sagde til Þioonsins: Far þu wt a Þioodbrauter og Tungarda/ og naudga þeim hier iñ ad ganga/ so ad mitt Hws verde fullt. Þvi eg seige ydur þad / ad eingeñ þeirra Maña sem kallader voru/ munu smacka mijna Kvølldmaaltijd.

Exordium.

ORsøkeñ til þessarar Dyrmætu Epterlijkingar/ sem JEsus frambsetur i þessu heilaga Evangelio/ var sw/ ad þegar hñ var ad Heimbode med einum af Phariseaña Hofdingium Brauds ad neyta a Þvottdege/ þa var þar eiñ af Bordgiestuñu/ er sagde: SÆll Er Sa Madur/ Sem Etur BRaud i GUds Rijke: Og er i heñe sierdeilis tvent athugande/ sem er/ hvad meint sie med þessare Kvølldmaaltijd/ og i añañ Maata hverier þeir sieu/ sem bodner voru. Fyrer Maaltijdena kuña vel ad skiliast aller þeir Andleger Velgiørningar/ sem oss veitter eru i JEsu Christo/ hvern Gud i Heimeñ sende a Kvøllde Veralldar þessarar/ og liet hønu slaatra a Krossens Alltare/ og steikia i Bruna siñar heiptar Reide/ i hønu hefur hañ allre Verølldu alla Hlute tilreidt / sem duga til þeirrar eilijfu Veitslu i Himneñu/ sm̃ fyrst verdur þeigen hier i Naadeñe/ eñ sijdañ mun fullkomnast i Dyrdeñe. Hañ er Lijfsens Braud/ sm̃ af Himnum er ofankomed/ Joh: 6. Hañs Holld er sañarleg Fæda/ og hañs Blood er sañarlegur Dryckur/ hvert vierecke einasta medtokum med Truareñar Muñe Daglega/ helldur og Lijkamans i heiløgu Alltaresens Sacramento/ Eñ fyrer þvi/ ad DRotteñ svarade þessu Gyding uppa sitt Tal med þessare Epterlijkingu/ þa er lijklegt/ ad hañ sier i

Lage

Lage meint hafe þad Himneska Bordhalld med Abraham / Isaac og Jacob/ og lender þo allt i sama Stad/ þvi eiñ og hiñ same er Christur/ hvern vier smeckum hier i Nadeñe/ eñ muñu hñs algiørlega þar i hñs Dyrdar Ryke niootande verda. Sømu eru Visternar/ þad skilur alleina/ad þær eru ecke med sama Moote framreiddar. Nier siaum vier fyrer Speigel og i Nadgatu/ þar munum vier sia Auglite til Auglitis/ hier gaungum vier i Trwñe/ 2. Cor. 5. Eñ þar muñu vier ganga i Siooneñe. Trwen er Vera fra Nluta/ sem vier vonum epter/ hver ed syner þad sem ecke sied verdur i þessu Lyfe/ eñ i hinu ødru munum vier þeckia svo sem vier þeckter verdum/ og svo sem Foorner gamla Testamentesens voru ei nema Skugge Epterkomande Giæda/ svo er og Forsmeckur Himnarykes i Hiortum Guds Barna i þessum Heime ecke nema ein Skuggsiaa þeirrar eilyfu Dyrdar/ sem vid oss mun openber verda. Fyrer þa mørgu/sem ad i Gudspiallenu seger/ ad Kallader sieu/ eiga aller Meñ ad skiliast/ þvi svo seger Endurlausnareñ/ Matth. 20. Ad Mañsins Sonur sie til þess komeñ/ ad wtgiefa Salu syna til Lausnar-Giallds f. marga/ hvad Paulus svo wtleggur/1. Tim. 2. Ad Christur hafe giefed sig til Endurlausnar fyrer alla/þo er lykast/ ad hid fyrsta Bod sie þad sm̃ kom til Gydingaña/ sm̃ voru Rykesins Syner/ jaa/ kañ skie til þeirra Høfdingia Phariseaña og Skrift-Lærdra/ þvi DRottēñ hefur ann Efa bendt þm̃ hier med/ er til Bordsens sætu/ og þad er augliooost / ad Stoor-Meñe hefur þar vered samañkomed/ þvi añars munde hñ ecke hafa talad fyrer þeim skomu ædur i sama Siñ/ad nær þeir giørdu Giesta-Bod/ skylldu þeir kalla Fatæka/ Veika/ Hallta og Blinda/ Luc: 14. Eñ hina sydare meina eg ad vera Fatækañ Almwga Gydinga/ sem tapfudu a Strætum og Gøtum Borgareñar/hveria sialfer Høfdingiarner kølludu bølvadañ Lyd/ sm̃ ecke visse af Løgmalenu/ Joh: 7. Eñ hid sydarsta kalla eg ad heyre oss til Børnum Heidingiaña / er sætu a Þioodbrautum og Tungørdum/ Fiarlæger Israels Borgar-

Riette / og ǽn Guds i Heimenum/ ſvo ſem Paulus talar: Ad þeſſu ſvo fyrermǽltu/vil eg giefa mig til ad hugleida Textañ nockud gior/ og af honum tvent yfervega/ ſem er. 1. Hvad oſſ allra meſt hindre frǽ ad þiggia þetta Heimbod. 2. Hvad oſſ eige meſt ad leida til ad þiggia þad.

Styr þu Mǽle mijnu/ DRotteñ miñ/ og Hiortum Barna þiña/ til Lofs ꝛ Dyrdar þier/eñ oſſ til Sǽlar Nota/i JEſu Nafne/ Am.

Vtleggingeñ.

HJá Matth. i 13. Cap. Vpptelur DRotteñ fierdeilis þreñt ſm̄ hǽge Mañenum frǽ ad heyra Guds Ord med Avexte. Þad er Sorg Veralldareñar/ Audǽfe/ ꝛ Gyrnder heñar/og þetta þreñt ſeger ſa Lǽreſveiñ ſem hñ elſkade/ ad Heimureñ ſie fullur af/ ſm̄ er Drambſamt Lijfferne/Fyſn Augnaña/ og Gyrnd Holldſens/ 1. Joh. 2. Allt þetta er ad ſiǽ hiǽ þeſſum fǽvijſum Moñū/ er ecke villdu þiggia Mǽltijd þſſa er i Gudſpiallenu talar um̄. Hiñ fyrſte ſeger/ BVgard Hef Eg MJer KEYPtañ/Og HLyt Eg Ad FAra Vt Ad SKOda HAñ. Þad kalla eg ſama og Sorg Veralldareñar/ ſem Lauſnareñ nefner hiǽ Matthǽum/ eñ Johañes Drambſamt Lijfferne/þvi til hvers kaupa Meñ ſtoora Garda edur byggia þa/nema ad þr vilia ſynaſt odrum meire/ og auglyſa þar med/ ad ſvo ſm̄ þeirra Hiarta er ſtǽrra eñ añarra/ ſvo ſkule og þeirra Hybijle vera. Nebuchadnezar Konungur ſtǽrde ſig af hiñe miklu Babilon/ er hñ hafde byggia lǽted til Heidurs vid ſiñ Herradoom / eñ þar fyrer vard hañ ad Villu-Dyre og ǽt Gras med þeim. Svo verda og aller þeir er ſtǽra ſig af Yferlǽte Veralldar þeſſarar/þegar þeir vilia vera meire eñ Meñ/ þa verda þeir Heſtum og Mwlum argare/ og þeckia ecke Gud Himnaña/ hveriu eingeñ er Fǽſiña meire. Þegar Meñerner uppreiſtu Babel/ til ad giora ſier Nafn a Jordune/ ſvo ſm̄ þar ad kvedur/ Gen: 11. þa voru þeir ſtraffader af Gude/ ſvo eiñ braut þad

er

er añar bygde/ þeir villdu byggia hñ upp til Himna/svo sm̃ þar seger/ eñ Himnaña DRottiñ sloo þa med Raadleysu/ svo þeir og þeirra Aßkvæme skridu wt um̃ alla Verølldena/ þvi mun þad ei Vegurenn vera til Himnarijkis/ad bwa sier fasta Boolßestu hier i Heime. Þetta sege eg ecke þess vegna/ad allur Metnadur sie þar i fyolgeñ/ad eignast Gotz og Garda/ ei helldur/ad þad ecke Leyßelegt sie/nær Meñ eru vel ad þvi komner/ helldur tekur Lausnareñ til þessa/ svo sm̃ ens hellsta/er Meñ plaga ad stæra sig aß/jafnvel þeir ed ødrũ þykiast Hugprwdare/ þvi þeim þyker ecke til þess koma/ad stæra sig aß Hiegoomanum/ svo sm̃ af føgrum Bwninge/af Hreysti Lijkamans/aß Alite/ aß gøfugu Forelldre/ þvi þ sie einum nærst / sem hañ sialßur er/ eñ þeir ed mikid Gotz og Garda eiga/ þeir hafa optast Maña Forraad/ og þyker i þvi Rijke nockud/ eñ marger af þessum hia oss/eru svo lynder/ ad þeir vilia ad aller þeir/ sm̃ Lønd þeirra byggia/ skule vera svo sem þeirra Eignar Þrælar/æn hverra þeir være þo ecke meira eñ eiñ aß þeim/ þvi þeir eru þ sem ala Dramb þeirra a Sveita sijnum / og skylldu hiner missa þad/ þa mundu þeir snart brioota Odd af Oßlæte sijnu/ þvi fæster aß þessum Veralldar Sonum haßa nockurn Tijma dreped Hende siñe i kallt Vatn/mundu þvi koma til ad bidia/ þar þeir ei duga til ad grafa/ hvar uppa Meñ hafa og nockur Dæme/ eß vel er leitad/eñ hverneg sm̃ þvi er nu vared/þa er varla nockur Syndare fiær Himnarijke/ eñ eiñ Dramblaatur. Mykelaatur Madur kañ ecke ad þeckia Synd sijna/ þvi hñ þykest allt riett giøra/og a medañ Synden er ecke þeckt/ þa er ecke Von a Himnarijke/DRotteñ mootstendr Dramblaatum/Jac: 4. Eñ hverneg vill sa iñganga i Himnarijke/sm̃ Gud fyrer Ovin heßur/ hver alleina a þess Valld/ eñ eingeñ añar. Hafe Andskoteñ vered rekeñ wt wr Himneñũ vegna Drabmsemeñar/ þa er Lijklegt/ ad sa mune þar ecke iñkoma/ sem hønum vill i þessum skam̃arlega Glæp lijkur vera. Salomon seger/ Prov: 16. ad sa sm̃ er stoor i Hiarta sijnu/ sie Andstygd fyrer Gude/og þo hañ slae Hønd i

Hønd

Nønd (þad er/ þo hañ take añañ med sier/ og alldrei svo marga) þa
mune hañ þo ecke Ohegndur verda/ og til hvers skal þa sa þoottēñ/
sm̃ ei giører nema afla Mañenum Negningar af Gude/ fra hveriũ
Omøgulegt er ad flyia. Nema þier verded eins z þetta Vng=Barn/
þa kuñed þier ecke iñ ad ganga i Guds Rýke/seger Frelsareñ/Matth.
18. Nu vitum vier/ad Smæ=Børneñ eru ecke Dramblæt / eins leikur
Kongs Soneñ sꝰ vid fatækis Barnid/z vid siñ Lýka/ef hñ mæ ráda.

O hversu laangt er þa eiñ Dramblætur Afne fra Nimnarýke/þeg
ar hønum þyker eingeñ standa Jafnfætis sier/ hafe hañ edur hañs
Forfedur svælt nockud wt af ødrum. Sæler eru hogværer/ þvi þr
munu Landed erfa/seger Frelsareñ/ Matth. 5. Ad výsu er þ i fyrstu
meint um̃ Lýkamliga Farsælld/ svo sm̃ siæ mæ af hinum 37. Davids
Psalme/ hvadan Orden teken eru/ þvi þeir sem hæglæter eru/ og ecke
æleitner vid adra/ þr hafa opt farst sitt i Kyrdum/ jafnvel þooft mis=
jafnt bere til um̃ þ/nær Gud lýdur Fiandanũ ad vada uppi i Dramb=
læte Oflætungañа/eñ verde þr Arfe sýnum ræntter hier/ og lýda þad
þo med Hoogværd/ þa eiga þr hñ výsañ a Lande lifande Mañа/sm̃
alldrei mun skiemast/1.Pet. 1. Siæe hiner til/ ad þooft þeir blæse sig
upp/ eins og Nadran/ af þvi sm̃ þr hafa stoled fra Aumingianum/
hvert þr munu næ til ad verda Samarfar Christi/ sm̃ var hoogvær
og af Niarta lýtelætur/Matth.11. Þad Port er þraungt sm̃ til Lýf=
sens liggur/ og Vegureñ er tæpur sem þangad leider/ hverneg meiga
þeir ganga þar um̃ hverium ecke duger allt Landed til ad bwa i/ þoott
ei sieu þr ad Lýkamans Nættum Fyrerferdar meire eñ adrer Meñ/eñ
Niartad er vaxed upp wr Skyunũ/kiemst þo alldrei i Nimnarýke/nema
þad lýte Svip siñ i Mollduñe ædur eñ þr ad Mollldu verda. Nier
um̃ talar DRotteñ merkelega hia Esaj. Cap. 5. Vei þeim er sam=
andraga eitt Nws til añars/ og leggia eiñ Akur vid añañ/þangad til
ad þar er ecke meira Rwm/ svo ad þier bwed einsamler i Landenu/þ
sama er fyrer Eyrum DRottens Zebaoth/ seger hñ. || FJm̃ PDr
AKN Eyta

AFNEyta FEYýta Eg/ Og Fer Eg Nu Vt Ad REyna þau/ Eg Bid þig AFsaka Mig/ seger hiñ añar. Med þýsare Grein af Epterlýkinguñe vill DRottiñ teiknad hafa hina skadligu Bwsorg og Oleyfelegu Aura Elsku/ og ber hñ sialfur lioosast Vitne um̄ þ hvad mikeñ Farartalma Audureñ giøre þeim er hafa fest Hiarta sitt vid hañ a Reisuñe til Himnarýkis/ er hñ sagde vid Læresveinana um̄ hiñ rýka Yngismañ/ad hægra være Vlfalldanum ad ganga i gieguū Nalar=Augad/helldur eñ rýkum Mañe iñ i Himnarýke/ Matth. 19. Og er þesse same Ynglingur eitt lioost Dæme þar uppa/ hversu ad Fegyrnen og Elskan til Jardneskra Muna bañа Mañenum ad epterfylgia Christo iñ i Guds Rýke/ hañ villde frædast af DRottne hvad hñ giøra skyllde/ ad hñ mætte eignast eilýft Lýf. Frelsareñ neitade ecke þvi ad hañ hefde Bodorden halldeд allt i fra Barnæsku siñe/ Eñ er hñ heyrde ad hñ skyllde selia allt þad hñ ætte/ giefa þad Fatækum og fylgia sier epter / þa vard hñ hryggur og gieck i burt. O hvad goodu Bode hafnade þsse fævýse Madur/ lýkur var hñ miog svo þssū Veralldar Sonum er hier talar um̄ i Gudspiallenu/ hvad leinge ætte hñ Aude sýnum ad fagna? kañ skie ecke til Morguns/og þo yfergaf hñ hid gooda Hlutskipted / og liet þeña Veralldar Saur draga sig fra Himnarýke i Satans Valld. Marcus skrifar ad Lausnareñ hafe start a þeña rýka Mañ og elskad hñ/ Marc. 10. hvad nockrer wtleggia/ ad hñ hafe teked vel a moote honū/ z hafa þeir nockud til sýns Mals/ eñ hvert sem var / DRottiñ miñ/ þa sie eg hier þýna Fodurliga Giæsku i þvi ad leita allra Bragda vid Mañeskiuna. Svo elskader þu Saul/ miñ HErra/ a medañ hañ gieck a þýnum Vege/ Svo varst þu med Jehu/allt svo leinge ad hñ rak þitt Eyrende/Svo myskunader þu Achab/er hñ klæddest i Seck/eñ ecke er ad furda/ Born M. þoott DRottiñ hrygdest i Anda og talade svo skoren Ord til Læresveinaña hier um̄/ er hañ sa þeña Vesæling adkomeñ Himnarýkis Dyrum/ falla þadan aptur i Satans Net/ og hefur hañ hier

 þært

fært Sokkur a Mæl sitt er hann ædur talad hafde / ad Omøguligt være under eins Gude ad þioona og Mamona/ Matth. 6. Mamon er einn vesæll Gud/ og þr hm þioona eiga aumann Nwssboonda/ hn giet ur ecke halldeд siælfum sier kyrrt/ þvi hversu opt siaum vier ad stoorar Fe,Dyngiur hrapa i einu/ svo Eigandenn veit eckert af/ svo er hn wtfws þegar til vill/ ad Þrælar hans giela ecke hallded honum/ og ef þoott þr giøre vid hn eins z þr i Tyro giørdu vid sinn Afgud Herculem/ er þeim barst i Drauma/ ad hann villde frá þeim hlaupa i Herbwder ens stoora Alexandri/ ad þr bundu hn med Hleckium. Þad er eins z Jeremias seger umm Skwrgoden/ Cap. 10. Þeir giørdu þau føgur med Sylfre og Gulle/ þeir festa þau med Nøglum og Hamre ad þr misse þau ecke / enn Gud giæfe Menn villdu hugleida hvad lijted þeir hafa misst þegar þr hafa tapad øllu þssu/ ef Gud vill svo vera læta/ þvi þa hafa þr feingid Orsøk til ad varpa allre sinne Ahyggiu uppa Gud/ sem er alleina rijkur/ og vill ala þa er hann elska jafnvel sofande. Þa munde Laban ecke renna epter Jacob/ þo hn vantade sijna Afgude. Eg hefe talad nockud umm þetta Efne fyrer skømmu/ og þvi vil eg enda med St. Pauls Ordum/ er hn seger/ 1. Tim. 6. Þeir ed rijker verda villa falla i Freistingar og Snørur og margar Gyrnder Heimskulegar og Skadvænar / hvad længt eru þr þa frá Himnarijke/ sm alla Reidu faster eru i þessu Satans Nete/ og er hier af audsært hversu miøg ad Fe-Gyrnden og Ofmiked Aura-Safn bæge þeim frá Guds Rijke/ er nælægt eckert annad stunda. KOnu Hef Eg MJer FEsta/ Og FYRer Þvi Ma Eg Ecke KOma/ sagde hinn þridie. Hann villde ecke hafa sig undan þeigenn/ þvi hn þookkest Løgliga afsakadur: Hann sem Bwgarden hafde keypt gat læted bijda til Morguns ad skoda hn/ og hinn ad reyna Akneyten/ enn fyrer þvi ad hier má skiliast ad Brwdkaups-Dagurenn hafe vered tilsettur / þa vill þesse Bwwdgume ecke eyda morgum Ordum til ad afsaka sig/ þar hn hefde til annars Giestaboods ad ganga/ sm honum være hvad kiærast/ og hn mætte ecke for-

soomæ

dooma. Lyklega lijtur þetta wt fyrer Mañligū Doome/ þvi DRott eñ hefur boded ad Madureñ skyllde jafnvel yfergiefa Fødur z Moodur/ eñ samteingiast siñe Egta-Kviñu/ eñ þo mun þsse eins sekur vered hafa i Guds Auglite og hiner. Hier stendur i Textanum/ epter þvi sem eg hñ skil: Ad þeir afsøkudu sig aller med sama Giede. Þad er/ ad hver þra villde hafa sijna Syslan meir metna eñ þssa Kvølldmaltijd. Nu villde þo Hwsboondeñ einga af þm̄ gyllda taka/ og þvi vard sw Alyktunen ad Sijdurstuñe. EINgiñ ÞEIrra MAña Sem BODner VOru SKulu SMAcka MIIna KVÖLLDMAALTIID. Sw er þa Meiningen/ ad eingeñ Hlutur skule oss svo kiær vera/ ecke Virdingar vorar/ ecke vor Audur/ ecke Fader nie Mooder/ ecke Systur nie Brædur/ ecke vorar eigen Konur/ sm̄ oss ættu hvad kiærastar ad vera/ Jæ/ ecke vort eiged Lijf/ ad þad hindre oss fræ þre stooru Kvølldmaltijd/ sem hiñ Alvallde Hwss-Fader hefur oss tilreidt i sijnum Syne/ þad vottar Frelsareñ siælfur skomu sijdar i þssum sama Capitula/ seigiande: Ef nockur kiemur til mijn/ z ecke hatar Fødur siñ og Moodur/ og Konu og Børn/ og Brædur og Systur/ og jafnvel syna eigen Sæl/ hañ kañ ecke miñ Læresveiñ ad vera. Hvad er þetta/ Børn M. hañ kañ ecke miñ Læresveiñ ad vera? Þad er / hñ skal ecke i mitt Rijke koma. Gud gaf Mañenum Konuna i Fyrstuñe hønū til Epterlætis/ og til ad fiølga Kyne sijnu/ eñ ecke til þss ad hñ skyllde leyfa heñe ad draga sig af Guds Vege/ edur brioota a moote Bode sijnu/ þvi seger hañ og Devt. 13. Ef þiñ Brooder/ Sonur Moodur þiñar/ eda þiñ Sonr eda þijn Dootter/ eda þijn Kona er þu fadmar/ vill koma þier til ad dyrka añarliga Gude/ þa skal þijn Hønd vera hin fyrsta ad þu deyder hana. Eñ skodū nu oss/ Brædur mijner/ mun oss ecke verda vidlijkt og Fodur vorum Adam/ ad bera Skulldena uppa Konuna/ þo þ sie med ødru Moote. Seged mier/ þegar hiñ Volade bidur um̄ Hiælp/ og hiñ Naudstadde/ þeinkiū vier ecke? þad mæ eg ecke fyrer Konu miñe og Børnum/ ad leggia miked

aþ vid hñ/ añars munu þau kañ ſkie þara a Vonarvøl. Þegar Guds Eyrende a ad giøra og briootaſt nockud i moote Satan og hñs Opſiñum/ lætum vier þa ecke Hugþallaſt/ jaþnvel þr ſm̃ Hugprwder vera þykiaſt/ og ſegium med ſiælþum oſſ: Giøre eg þetta/ munu þr ſyþdan Konu miñe og Børnum allt Illt giøra/ eins og Skælkureñ ſie ecke i DRottens Hende/ og hañ kuñe ei ad vernda ſyna/ þa er ſetia allt ſitt Trauſt a hañ. Þegar vier nu þetta giørum/ þa erũ vier eingu betre eñ hñ er ſagde: KONu HEþe Eg MIer FEſta Og FYRer Þvi Mæ Eg Ecke KOma. Eg vil ecke þæ mier til Orda um̃ þeirra Hioonaband / ſem locka hvert añad til Laſta og Synda/ til Agirne/ Hoþmoods/ Oþundar/Hardydgis/og eru ſamlynd i þvi/eñ giæta eckert þrar Elſku ſem þau eiga a Gude og Næunganum ad haþa/ei helldur þra Hættalag/ ſem ad i Ektaſkapnum bwa ſamañ eins og Hundar z Kiettet/ edur hiña ſem ad ſøñu eru ſamanvigd til Hioonabands / eñ liþa þar iñe riettum Skiækiu Liþnade. Længt er fræ ad ſoddañ Mañeſkiur hlyde Poſtulans Bode/i þvi ad hallda Ektaſkapeñ heidarligañ/ og Hioona-Sængena Oflekkada/ Heb. 13. Og munu þeir þo haþa þykiaſt fulla Orſøk ad ei kome þeir til DRottens Kvølldmæltydar/ þvi þeir haþe Konur ſier feſtar/Og kañ eg ecke añad ad ſegia/ eñ ad þſſe Aþbøtun er gylld/þviad Dioþullen helldur med þm̃ Sæng og Seſſ/ eñ Paulus ſeger/ 1. Cor. 10. Ad vier kuñum ecke under eins ad drecka DRottens Kaleik og Dioþlaña/og ecke under eins ad vera hañs Bords Hluttakande/ og þra. Take eingeñ ſvo Mæl mitt/ ad eg laſte þſſa heilogu Stiett/ hun er aþ Gude i Fyrſtu Iñſtiptud/ Frelſareñ heþur prydt hana med ſiñe Nælægd/ med heñe heþur hañ teiknad þa Guddoomligu Aſt / er hñ heþur a ſiñe Elſkuligre Brwdi Chriſtneñe/ eñ þad laſta eg/ ad Meñ gleyma Gudi fyrer Lykamans Munad/ og liþa þat iñe þvert a moote hñs Bode/giørande Hioonabanded ad Fridluliþnade margur hver. Frelſareñ vill z ecke Hioonabanded laſtad haþa/ þoott hañ ſege um̃ hina Gudlauſu Verolld fyrer

Flooded/

Flooded/ ad þr haƀe Gipt sig og gipta lated/ helldur hitt/ ad þr voru svo druckner i Munuðū sÿnū/ad þr ei hlÿddu Predikun hins Riettlata Noe. Og er nu svo wttalad um̄ hid fyrra er eg hiet a ad miñast.

Eñ hvad hinu sÿdara vidvÿkur/ þa er þ margt er oss atte ad leida til ad taka þessu vegsamlega Heimbode. Hver er sa/ eƀ Konungur. eñ bydur honū til Bords/ad hañ þigge þ ecke Allshugar ƀeigeñ/og munde Osvinnur þykia/ef hñ dræpe Hendeñe a moote slÿkre Sæmd/eñ hier er ecke nockur Jardneskur Herra/ ecke Asſverus/ ecke Baltazar/ ecke Alexander hiñ stoore/ hverra Veitingar urdu a stundū Giestunū ad Heƀndar Gioƀ/ Eñ hier er hiñ Naaduge Konungur Himens og Jardar/ sa ed heƀur Konungañ Hiertu i Hende sier/hñ er sedur allar lifande Skiepnur med siñe Blessan/z allt hvad Jardnesker Hoƀdingiar veita sÿnum Giestū/ þad meiga þeir af hañs Orlæte þiggia/ añars væru þeir ecke Megnuger um̄ ad ƀæda sialƀa sig/ auk helldur Fiolmeñe svo miked. Ecke sedia Veralldar Hoƀdingiar nema Lÿkamañ alleina/ hvers Fylle a stundum verdur ad Salar Hungre/ eñ DRottiñ mettar Saler vorar med svo goodre og heilnæmre Fædu/ ad sa ed heñar nytur/ hñ þeinker lÿted um̄ Veralldlegar Kræsingar/ þvi hñ heƀur þañ Mat og Dryck/sm̄ adrer sia ecke/ Joh: 4. Þeir kuña ad hallda eitt Giestabod i heila Viku edur leingur/ sÿdañ hungrar þa og þyrster/er bodner voru/ Eñ hver sm̄ etur og dreckur aƀ þssū Vistum/ hañ skal ecke hungra nie þyrsta ad Eilÿƀu: Þad skiedur i Hoƀdingiaña Giestabodum/ad þeir sm̄ ad Veitslunū eru/verda mætte sÿnum ƀirrnare þegar kallad er hvad best veitt/ svo þegar Vÿned er roked wr Hofdenu/ villdu Meñ þar alldrei vered hafa/ og ecke betala þurƀa þ sm̄ til Gooda var giort med þvi Jlla/ sem a epterƀylger. Eñ i þessu Heimbode munu Meñ alldrei oƀmiked eta nie drecka/ þess meir þeir drecka/ þess rÿsare veida þeir/ Eingañ skal hier Dryckian hvessa til Bræde/ ecke hreyfa hañ til Oparfrar Mælge/ ecke hvetia hñ til Lauslætis/ edur nockurrar Fiblslegrar Hattseme nie Gantaskapar/ sm̄

 alltidt

alltijdt er/ þvi verr/ i sumra Maña Giestabodū/ eñ hier er Fridur og Fögnudur i heilögum Anda/ sa Fridur/ sa Fögnudur/ sm̃ yfergnæf-er allañ Skilning. Eg hefe nockrum Siñum adur bored mig ad tala i þessare Book um̃ þa dyrdlegu Vist Heilagra/ med Gude z hñs Einglum/ og maa eg medkieña/ ad þar verdur ecke um̃talad af mier a nockurn Veg/ svo sem verdt er/ og ecke af nockurre syndugre Tungu/ þvi ef Madureñ kañ ecke ad sia Gud z hallda Lijfenu/ svo sm̃ Drott-eñ sagde vid Moysen/ Exod: 33. þa munu Meñ ei helldur kuña ad wtskijra hvad Vegsamlegt þad sie/ ad sia hñ svo sem hañ er/ og þeck-ia hañ svo sem vier erum af hönum þeckter. J einu Orde ad segia/ þar um̃ verdur ecke añad sagt/ eñ þad sem Esajas i 64. Cap: og Paulus/ 1. Cor: 2. hafa lagt oss i Muñ/ ad þad hafe ecke Auga sied/ og ecke Eyra heyrt/ sem Gud hafe tilbwed þeim/ er hañ elska/ z var þo Paall uppnumeñ i hiñ þridia Himen/ svo ad lijkast er/ ad eing-eñ lifande Maña hafe giört sied þa Himnesku Vistarveru/ þo maatte hañ ecke med Ordum wtskijra hvilijk hun var / þvi hañ segest hafa heyrt þar þau Ord/ sem eingeñ fær wttalad/ 2. Cor: 12. Hvad seg-ed þier nu/ Brædur Mijner? Fiñed þier nockra þa Afsökun i Heim-enum/ er ydur gylld þyke til ad hafna þessu Giestabode. Stoorer Höfd-ingiar laata bera Visternar og Dryckeñ fram̃ i Gull og Silfur Kier-um/ þeir hafa marga Rietti/ og ymislegañ Tilbuning/ epter þvi sem Steikarans Kuñaatta gietur hræfnad fyrer þeirra Goom/ sem bodner eru/ Eñ hier er ecke nema eiñ Riettur/ þ saklausa Lamb Guds/ hvert ed slaatrad er i fraa Heimsins Upphafe/ hañ er steiktur a Krossens Alltare i Guds Reide Elldе/ a þeim Koluñ/ sm̃ bruñed hefur af sijdañ Adam braut/ þad eru Synder vorar/ sem erum Nydiar hañs/ Hañ er Lækning þeim Siwku/ Huggun þeim Angraadu/ Rijkdoomur þeim Voludu/ Uppreisn þeim/ sem Verölldeñ hefur nidurdreped/ Sadning þeim/ sem Hwngra og þyrsta epter Riettlætenu. Hvar faaud þier sloddañ i einu Giestabode/ Christner Meñ? Jaa/ hañ er

eins

eins z Esajas um̄ hn̄ spaaer/ syn þeim Blindu/ Fætur þeim Hølltu/ Hreinsun hinum Lÿkþrau/ Heyrn þeim Daufu/ Upprisa hiña Framlidnu/ og þad sem yfertekur/ Naadar-Bodskapur hinum Fatæku/ hvern Spaadoom hañ þÿder uppa sialfañ sig/ hia Matth. 11. Heyred þier mier nu/ sm̄ Bued i Lande þssu/ erud þier marger Vitrer? Erud þier marger Forsiaaler? Erud þier marger Gøfuger? Ef eg maa spyrja ydur med St: Paals Ordum/ þier nunud segia Nei/ ef þier taked Hende i ydar eigen Barm/ z þo hefur hin Guddoomlega Elska lætted oss Fatækum Gudspiølleñ boda/ eñ hver giegner votre Raust? Hver tekur þessu Bode? Hiñ Vÿse hroose sier ecke af Skynseme siñe/ hiñ Vollduge ecke af Vallde sÿnu/ og hiñ Rÿke stære sig ecke af Aude sÿnum/ eñ saa sm̄ vill hroosa sier/ hañ hroose sier af þvi/ ad hn̄ þecke mig og skilie/ ad jeg sie Jehova/ saa ed giøre Goodgirne / Rietteñ og Riettvÿse a Jørdu/ þvi þad lÿkar mier/ seger DRotteñ/ Jer: 9. O/ skaaed nu hier/ þier sm̄ hroked ydur upp af þvi/ sem eckert er i spufted/ eñ forsmaaed þessa miklu Kvølldmaaltÿd / ad þar maa ecke stæra sig i Guds Auglite af hinū mestu Hlutū/ Vite/ Magt og Audæfum. Eñ hvad skulu Meñ segia vid hina Dramblaatu Hussgangs Herra vor a medal/ þegar Vitfirringureñ hroosar sier af Danielis Speke/ þegar hañ sem gietur nidurdreped þeim/ sem er Vesælle hønum/ þa ætlar hn̄ sig Konung vera/ og þorer þo ecke ad greispa a moote þeim/ sem hønū maattkare er/ Ef hañ sem eiñhvern Tÿma laa vid Hussgange/ ef hn̄/ sege eg/ med Følskum Kaupeyre/ med Þrælslegre Høndlan/ jaa/ med allra Handa Svikum og Prettū/ hefur dreiged under sig Gootz Maunga sÿns/ og sellt hønū a Stundū/ añadhvert sÿna eigen Þørf edur Faavitsku/ þa stærer hañ sig af þre Audlegd er hn̄s Framsyne hafe ablad hønum. Þetta er svo Alment og Openbert/ ad ei þarf epter ad grafast/ svo sm̄ DRotteñ seger fyrer Muñ Jeremjæ/ og þetta giør um vier/ sem þo erum af ødrū Þioodū lÿtils virdter/ um̄ hveria med øllum Riette maa segia þau St: Paals Ord/ er eg fyrer skømu las/ ad

vier

vier erum ecke marger Vijser/ ecke marger Forsiaaler / ecke marger
Søfuger/ og þo tiggiumst vier og tøñlumst Iñbyrdis/jaa/bijtumst um̃
þetta Volæde/er vier mille Handa høfum eins og Gaad-Nestar um̃
Ille Foodur/eñ þad er allra Aumast/ ad þad sem verst er a hinū Far-
salu Þioodunum/er lifa i þeim goodu Londunū/og þ sm̃ Guds Bræde
hvad mest uppæser/ sem er/ ad þær hyrda litt um̃ Gud/ og faa sier ei
Stunder fyrer Vellystareñar saker/ ad dyrka. hañ sem byriar/ þad se-
ge eg/ skilur ecke helldur vid Eymder vorar/ sm̃ þo ættu ad neyda oss
iñ ad ganga til þessa Giestabods / og svo sem ad Nægternar og
allra Handa Tijmanlegt Epterlæte ætte ad draga adrar Þiooder til
ad elska z þeckia Skaparans Giæsku / Svo ætte og vor Þorf og Or-
byrgd ad reka oz til ad dæst ad hñs Millde/ad hñ i ollu Þssu hefz uñt
oss Þrar Sælu/ ef vier hana riett brwkudū/ sm̃ allar Þiooder mættu
ofunda oss af og alla svo miøg epterlangar/sm̃ er Fridur z Roosemе/
Eñ Gud giæfe ad hier vantade ecke allt ofmiked aa / og ad Þr sm̃ hiaa
oss eru ødrum Fæte fremre/ Þr ecke hæddu ad Guds Orde/ forsmaadu
og Ofsæktu hañs Þienara/svo langt er fraa þvi/ad Þr leite DRott-
ens edur kome þegar Þr bodner eru. Þa VArd HVSSboondeñ
REIdur/ seger Texteñ/ Og SAGde Til ÞIONustu MANN-
sens: Far Þu SNÄRlega Vt A STRæte Og GOTur BORG
areñar/ Og LEid BOLada/ VANada/ BLInda Og HALLta
HIer Iñ. Þesser munu vera Almwga Meñ Gydinga Þr ed skip-
udust vid Christi Lærdoom/ þvi færster voru Þr af hinum/ sm̃ geingu
hønum til Handa/þad er bert af Phariseeаraña Ordū/ er Þr søgdu:
Trwer nockur af Høfdingiunum a hañ edur af Phariseis/ eñ þesse
Almwge sm̃ ecke veit Løgmaaled er bølvadur/ Joh. 7. Gydingū byr-
iade og fyrst ad Predika Guds Ord/ svo sm̃ Paulus og Barnabas
vottudu fyrer þm̃ i Antiochia / Act. 13. Eñ nær Þr raaku þ fraa
sier /z hielldu sig Guds Rijkis Omakliga/ þa hafa Þr snwed sier til
Heideña Þiooda/svo sm̃ þar stendur/þvi seger og hier i Gudspiallenu/
ad

ad nær Þiooneñ sagde ad þar være eñ meira Rwm/ þa haþe Hwss-boondeñ sagt: Far þu Vt A ÞJODbrauter Og TVNgarda Og NAVDga ÞEim HJer Jñ Ad GANga. Hverier munu þesser vera/ Brædur mÿner? Nema vier heideña Maña Born/ hverra Fedur voru æn Guds i Heimenum/ jæ/ ecke vier sÿdst sm bwñ hier under hinu ytsta Heims-Skaute. A oss er ad fullu rætiur Spædoomur Guds er hañ seger vid Soneñ/ Esaj. 49. Þad er oplÿted ad þu siert miñ Þienare til ad upprietta Jacobs Kyn / og aptur ad sækia þ tapada aþ Jsrael/ helldur heþe eg giørt þig til Lioos heideña Þiooda/ svo ad þu siert mitt Hiælpræde til Verralldareñar Endemarka. Sæmed þvi og/ þier christner Meñ/ hvilÿkañ Kiærleika ad Fadereñ heþur oss gieþed/ þad vier Guds Børn kallader verdum engu sÿdur eñ Rÿkisins Syner. Þesse er JESVS CHristur Sonur Guds liþanda/ hañ sem er vor Fridur og giører eitt aþ bædum/ og Gyrdingu Midvegsiarens heþur broted/ svo sem Paulus ad Orde kiemst/ Eph. 2. Hvad er oss þa til Hindrunar/ Børn mÿn/ ad framganga til Nædar-Stoolsens? þar vier høþum frÿañ Tilgæng fyrer hñ/ seger Postuleñ til Hebræos. Trwed mier/ ad þad er ecke lÿtill Velgiørningur sm vier þeiged høþum i Christne-Bodenu/ Eg vil ei tala um þau gledeligu Vmskipte ad vera leyster undañ Satans Vallde/ eñ setter i Guds Sonar Rÿke/ Eñ hitt ætte oss alldrei wr Miñe ad lÿda/ ad hiner Nætturligu Kvisterner eru aþbrotner/ eñ vier iñplantader/ Rÿkesens Syner eru wtrekner i hin ytstu Myrkur/ eñ vier eigum Kost æ ad sitia til Bords med Abraham / Jsaac og Jacob. O Børn mÿn/ eg grætbæne ydur fyrer JEsu særu Kvøl og Bloodugar Vnder/ Jæ/ fyrer ydar eilÿþrar Velþerdar Saker/taked Vara a Þßare ydar Kallan/ og lÿkest ecke hinñ i þvi/ ad giøra ydur Guds Rÿkis Overduga. Þad er Dæsamlegt ad horþa a hina Alvitru Guds Rædstøþun i sÿnu Nædar Rÿke/ fyrst sette hñ Þeckingu sÿns Naþns svo ad segia midt i Verølldena/ þegar þeir ræku hana fræ sier/ þa heþur hun færst

smamsaman Nordurepter þessare Heimsens Alfu/ svo ad hun eineg er komen til vor hinna ytstu Heims-Bwa/ og varla er hina sønnu Guds Dyrkun ad finna nu i Heimenum nema i þessum Nordustu Løndum. Seg-ed mier nu/ christner Menn/ ef vier nu forsmaum þessa Guds Giøf/ og ei þeckia vilium vorn Vitiunar Tijma/ hvert a Gud þa ad fara? Eda fyrer hverium a hann sitt Ord ad Predika lata? A hann ad fara wt wr Heimenum? Edur Predika lata fyrer Jøklunum/ Biarndyrunum/ og Refunum i Grænlande? Litlu munar virdest mier hia mørgum hverium medal vor/ þar Hiarta Mannanna er svo freded/ svo Jis kalldt vorded/ ad þ bradnar ecke vid Guds straungu Hootaner/ ecke vid hans Nadar Bodskap/ og ecke vid Minning hins sijdarsta Dooms/ nær Høfudskiepnurnar munu af Hita bradna/ Kiærleikurenn z Trwskapurenn eru burtu wr Landenu/ enn Agirne og Fe-Drattur taka Yferhønd/ þeir sem meiga sier nockud/ eta i kringum sig eins og Birner og Leon/ þegar þad tekur sijna Brad/ og hiner Einfølldu dansa epter þeirra Pijpu/ og støckva yfer hvern Prøskulld til ad uppfylla Hws Drottna sinna med Rane. Og þoott vier meigum jata oss hverre Þiood heimskare/ þa erum vier þo noogu vitrer i Slægdenne/ ja/ falsker eins og Refar. Ein med hinum stærstu Syndum hvar fyrer Gud rak sitt Foolk wt i Herleidinguna/ var Flarade og Otrwskapur / heyred Jeremjam þar um talande/ Cap. 9. Eingenn trwe Vin sijnum/ z eingenn trwe nockrum Broodur/ þvi sierhver Brooder er eitt Svikare/ og sierhver Vinur um-geingst Falsklegana/ og tala ecke Sannleikann/ þr kienna Twngu sinne ad tala Lygd/ og þr erfida sig þreytta i þvi ad høndla svikſamlega. Seged mier/ ef Jeremjas matte lifna upp aptur/ munde hann kunna betr ad wtmala vora Olld/ enn med þessum Ordum/ Og hvad erum vier þess/ ad vier skylldum vænta oss betra af Gude nær vier uppfyllum þeirra Mæling? Nema vier idrumst af Hiarta/ og leggium af Klæke þessa. O hversu mikid hefur oss hnignad/ ecke einasta i øllum Mannskap z Hyggendum/ helldur og i Saklepsenu og Rædvendnenne; Hvar er hin

forna

forna Trwþeste / Stødugleike/ Røksemi / Vÿsdoomur i Rꜳdsløg- unum/ Hugprÿde i Vtriettingunum/ Sañsøgle i Ordunum/ Riettvÿse i Doomunū/ sm̄ a Døgū Forþedra vorra var. svo miøg loþud og elsk- ud. Þetta høþum vier i Vtlegd reked og ꝼørum Dagvesmande/ svo ad þeir sem ecke eiga mørg Ar til Baka ad telia/ þeir þeckia ei Land- ed edur Stioornena hiꜳ þvi sem hun var / hvert ad synast mætte ad vera eitt vÿst Teikn til Vndergꜳngs og Eydeleggingar. Guds Þolenmæde vardveite oss frꜳ Jeremjæ og Ezechielis Tÿmū/ hverier ed bꜳder sꜳu Oþarer Gydinga Landz/ og bꜳder miøg svo hørmulega klaga um̄ þssa og þvilÿka Stoorglæpe skømu fyrer Herleidinguna/ og meigū vier kañast þar vid/ ad Gud heþur bendt Forþedrū vorum med vidlÿku Mooke/ sem eg þo voga ad segia/ ad voru miklu betre eñ vær. Vtlegd heþur jaþnan hallden vered hid mesta Volæde/ eñ eg veit ei hvad eg segia skal/ betra er hver vetna utlægur ad vera medal christeña Maña/ eñ ad liþa i þvi Lande/ hvar Dygden er fyrer Skøm̄ hallden/ eñ Klæk- erner i Forsvar tekner/ jaþnvel aþ þeim sem hvad mest ættu ad aþstyra vondu Framþerde. Nær eg Hugleide þetta / þa giet eg ei bundest ad taka under med Jeremja/ er hñ seger i Guds Orda Stad i 16. Cap. Tak þier ei Konu til Egta/ og al ecke Syne nie Dætur i þssū Stad. Þar fyrer/ O Guds Børn/ taked Vara a Velþerd ydar/ lꜳngt er sÿdan þier Bodskapeñ heyrdud/ og eñ nu er Nadar-Tÿmeñ/ eñ eingeñ veit hvert þetta Bod stendur leingur eñ til Morguns/ legged þvi aþ alla Jllsku og Þrettvÿse og allañ Ohreinleik/ eñ Jklædest svo sem Vtvalder Guds Heilager x. Elskuliger Hiartgrooeñe Myskunseme/ Goodgyrneñe/ Lÿte- lætenu/ Hoogværdeñe og Þolenmædeñe. Eñ hiñ Naduge Gud vird est ad vardveita sÿn Børn i Solle þessarar Ogudligu Alldar / svo þau Orstaþþanlig fiñast mættu a þeim Tilkomu-Dege JEsu Christi/ Bæu

heyre þad goodur Gud fyrer sÿns Sonar uthellt Blood

og særu Þÿsler/ Amen/ i JEsu

Naþne A M E N.

Þridia Suñudag epter Trinitatis.

Gudſpialled/ Luc. 15. Cap.

Þan Tijma. Eñ aller Tollheimtarar og Berſynduger nalægdu ſig til hañs / ſo ad þeir heyrdu honum. Og hiner Skriptlærdu og Phariſæi mogludu og ſogdu: Þeſſe medtekur Berſynduga Meñ/ og etur med þeim: Eñ hañ ſagde til þeirra þeſſa Epterlijking/ ſo ſeigiande: Hvor ſa Madur af ydur ſem hefur Hundrad Saude/ og ef hañ glatar einum af þeim/ yfergiefur hañ ecke þa niju og nijutijger a Eidemorku/ og fer epter þeim ſem glatadeſt/ þangad til hañ fiñur hañ? Og þa hañ hefur funded hañ/leggur hañ þañ ſama (med Fognude) ſier a Herdar/ kiemur heim / og kallar ſamañ Vine og Nabwa / og ſeiger til þeirra. Samgledieſt med mier / þviad eg hefe miñ Saud aptur funded/ þañ ſem glatadur var. Eg ſeige ydur / ad lijka ſo mun Fognudur vera a Himnum/ yfer einum Syndugum ſem Jdran gioͤrer/ meir eñ yfer þeim niju og nijutijger Riettlatum/ ſem eige þurfa Yferbootar vid. Eda hvor er ſu Kona ſem hefur tiju Peninga/ef hun tijner einum/ er eige ſo/ ad hun kveiker Lioos/ og ſoopar Hwſed/ og leitar vandlega/ þangad til ad hun fiñur hañ? Og þa hun hef ur hañ funded/ ſamañ kallar hun Vinkonur ſijnar og Grañkonur/ ſeigiande: Samgledieſt med mier/ þviad eg hefe miñ Pening aptur funded/ hvorium eg tijnda. Lijka ſo og ſeige eg ydur/ þad Fognudur mun vera fyrer Einglum Guds yfer einum Syndugum/ þeim ed Yferboot gioͤrer.

Exordium.

Drottinn ſpaar ad Heidingiarner muni til ſyn ſnwaſt.

EG Em Auglyſtur þeim ſem ecke ſpurdu epter mier/ Eg em funden af þeim/ ſem ecke leitudu ad mier/ eg ſagde: Siaed mig/ ſiaed mig/ vid Foolk þad/ ſem ecke nefneſt epter mijnu Nafne/ ſeger Drotteñ/ Eſaj. 65. Þeſſe Spadoomur a ad

ſkiliaſt

skiliast um̃ Heidnar Piooder/pad Foolk/sem sat i Myrkrunum/og var an Christs/ prœskilder Jsraels Borgara-Riette/ Framande i Sattmalum Fyrerheitesins/hapande einga Von z Gudlauser i Heimenum/svo sem Paulus Vottar/ Eph. 2. Hvar Postulen̄ meinar alleina þau Fyrerheit/sem Gydingum voru sier i Lage giefen̄/ svo s̃m ad þar skyllde uppreña ein̄ Kvistur ap Root Jesse/ og adrer þvilyker Spadoomar/sem hondla þar um̃/ ad Messias skyllde fœdast af Gydingū/ en̄ ecke hin Almeñelegu/sem ollū giepen̄ voru/ svo sem þegar Gud hiet Abraham /ad i hans Sœde skylldu blessast allar Piooder/ Gen: 22. hvad liooft er ecke einasta ap hinum mikla Framgange Evangelij/ strax epter Himnapor DRottens/er han̄ ad sigrudum Dauda/Diofle og Helvijte/ took Einvallds Stioorn i siñe Kirkiu um̃ allan̄ Heimen̄/ helldur og spaer Gud þar um̃ pyrer Mun̄ Hosea Cap: 2. segiande/ ad Tala Jsraelis skule verda svo sem Siapar Sandur/hvern eingen̄ giete mælt nie taled// En̄ svo s̃m a Dogū Hosea var Jsrael svo langt nidursocken̄ i Gudleysesins Afgrun̄ / ad han̄ villde þeim ecke framar myskuna/ þad þeir ecke smamsaman̄ Herleidder yrdu/ Svo z er ad Ottast pyrer a þessum verstu og sijdustu Dogum/ad Christnen/hveria Guds Sonur hefur med sijnu Bloode afrekad/hun meige verda koll ud Lo ruchama edur N A Darlaus/z ad marger hen̄ar syneleger Limer mune verda Konunge Myrkraña ad Brad/ nema Men̄ bœte sin̄ Christen̄doom z take sier añad Hattalag/ helldur en̄ almeñelega tijdkast. Sneña hoop Brun̄ur Myskunareñar ad auglysa þ/ ad eckert Mangreinar Alit være hia sier/ þegar han̄ took vid Bersyndugum z Tollheimtu-Moñum/hverier ed voru af Phariseis bolvadar Man̄eskiur halldner/ og eingen̄ villde med þm̃ Sess nie Samneyte eiga/En̄ ecke skiede þad þess vegna/ad þeir voru Bersynduger og Tollheimtu-Men̄/ þvi alltijd er Gud samur vid sig i þvi/ ad ei lijkar hon̄ Ogudlegt Athæpe/ helldur hin̄s/ ad þeim lœ hvad mest a / og þegar aller hofdu pordœmt þa/ villde han̄ ecke fordœma/s̃m alleina hapde Valld

til/ ad Riettlæta. Svo skulum vier og ecke meina/ ad vier edur Fedur vorer hafe Myskun hloted af þvi/ ad þeir voru Heidingiar/ þvi Heidingia og Tollheimtu-Menn leggur DRotten ad Jøfnu/ Matth: 18. helldur epter mikille Myskunseme sinne/ hefur hann oss Hoolpna giørt/ svo sem Paulus vottar/ Tit: 3. Þad giører JEsus hert i þessu Gud-spialle med Epterlijkingunne umm hinn tapada Saud og tijnda Pening. Enn ef vier afrækium þessa Nad/ er oss svo leinge hefur frambodenn vered/ summ Forgiefens/ kann skie (hvad Gud nade og betre) þa dylium vier ecke vid/ ad vor Doomur mune þess þyngre verda / helldur enn hinna Natturlegu Kvistiana/ sem ad þeim helldur tilheyrdu Fyrerheitenn enn oss. Eg vil wt af Gudspiallenu alleina hugleida i þetta Sinn. 1. Hverssu Nadugur ad Gud sie i þvi/ ad leita epter oss. 2. Hverssu treger vier sieum i þvi/ ad lata oss finna.

Styrk oss hier til Giæskurijke Fader med Krapte þijns Anda/ fyrer JEsu Christi Forþienustu/ Amen.

Vtleggingenn.

Meiningenn i þessum fögru Epterlijkingum hlijder sier i Tage uppa þa/ sem Stoor-Synder hafa drygt/ eru fallner fra Guds Vinattu i hans Oblijdu/ z þanneg forbroted Guds Barna Riett og hans Faderne/ sem sia ma af Epterlijkingunne umm hinn Fortapada Son/ er i þessum sama Capitula strax a epter fylger. Nu ef vier rannsokum vora Lijfernis Hattu/ christner Menn/ þa mun eingenn vera sa af oss/ ad ecke finne hann i Samvitsku sinne/ ad hann hafe Guds Nad Præfalldlega af sier broted/ og ad hann þar fyrer sie Daudans sekur. Ecke er þad noog/ ad vier ei drygium þa Glæpe/ sem vinna til Vtsetningar af Kirkiunne / þad er betra ad vera wtrekenn af Samkundunne/ helldur enn fra Guds Nadar Stoole. Margur mun sa innst i Kirkiu/ sem ei munde inn fyrer Himnarijkis Dyr koma/ ef hann dæe i sama Hattalæge. Hvad vardar umm þad/ þo eingenn vite/ ef þijn

Sam-

Samviiska veit? Lijted gagnar ad dyliast fyrer Mōnn/ þar allt er þo oped fyrer Guds Auga/ Vilier þu þar fyrer sin Guds Giæsku i þvi/ ad leita ad þier/ og kalla þig Syndugan til Yðranar / þa skoda hvar fra þu fallen ert/ Apoc: 2. DRotten samlijker svoddan tijndre Man eskiu glotudum Saud/ z er þ nærsta vel tilfunded/ þvi hn er sa goode Hyrder/ Joh: 10. En vier fóorū aller villt sem Sauder/ seger Esa. jas Cap: 53. og fōrū Daglegana. Saudunū erū vier lijker i Ein feldneñe z Fafrædenu/ eñ ecke i Meinleysenu/ Born i Vitskuñe/ eñ ecke i Hreckvijseñe/ þvert a moote þvi/ sm Postuleñ bydur/ 1. Cor: 14. Hier maa sia i Gudspiallenu/ ad Madureñ hefur hallded Hiord siñe a Beit i Eydemorku/ og hvad mun eiñ Voladur Saudur Guds vera i Eydemorku Veralldar þessarar/ ef hn villest fra hinum gooda Hyrder/ hver ed geingur undan sijnum Saudum. Þegar DRotteñ var reidur Jsrael fordum/ z hiet ad wthella yfer hn Bræde siñe/ þa seger han hia Hoseam i 4. Cap: Ad hañ vilie fæda Jsrael/ svo sem eitt Lamb a Vijdlendenu/ eñ hvad er eitt Lamb i svoddan Platze /. ecker aññad eñ Bræd Varganña/ og þo er þeim midur fared/ sm med Syndū og Glæpū hefur giort sig vidskila hiñ Osynelega DRottens Sauda Flock/ hverier ad þeckia siñ Hyrder/ og af hōnum peckter verda/ Joh. 10. Þad er hin saña Guds Christne og Søfnudur hañs Rieett-trw adra Barna. O hvilijk er þa Giæska hiñs blessada Hyrders/ ad hañ virdest til ad leita ad svoddañ tijndum Saud. Næfvæmliga wtmaalar DRotteñ sitt Fødurlegt Hiartalag i þssare Epterlijkingu. Ecke yfergiefur Gud hina Riettlaatu/ ei þarf hañ helldur ad yfer giefa þa/ til ad leita ad þm sem tapadur er/ En uppa þad ad þu vita meger/ syndugur Madur/ hversu giarna ad hañ vill ad hiñ Ogudlige snwe sier og life/ þa jafnar hañ siñe breñande Elsku saman vid þañ Mañ/ sm lætur sier hvad saraft vera til þess sem villt hefur fared/ Jaa/ sarara til eins af þeim helldur eñ til allra hiña sem vijser eru. Þessa Guds Fødurlega Giæsku ættū vier ad laata smellta Hiarta vort/

þegar

þegar Hañ leitar ad oss Daglega i sÿnu Heilaga Orde/ oss sin ad Daglega syndgumst/ og ei viñum nema til Hegningar. Nær giører Hañ þetta? Þad giører Hañ nær Hañ syner oss i Logmalenu/ hversu miøg vier høpum viked ap Hañs Vege/ þegar Hañ lætur sÿna Bodorda/ sÿna strøngu Hootana Þrumu lemia um Eyru Syndarans/ nær hñ Dauþheyrest vid Hiñe Blÿdu Raust þess gooda Hyrders/ og ecke vill lata sig med Guds Nædar Fyrerheitum leida a hiñ rietta Veg/ þad giører Hañ nær Syndaranū vid þetta Reidar-Slag Opbiooda sÿner Glæper: og hñ seger med David/ Þar er eckert Heillt a mÿnu Hollde fyrer þiñe Ognan/ þar er eingeñ Fridur i mÿnum Beinū fyrer mÿnū Syndū/ Mÿn Smar lykta illa z flioota ap Grepte þ miñar Heimsku Saker. Þegar hin frawillta Saudar-Kynd ecke rædur sier þañeg fyrer Opbode Helvÿtis Pÿsla/ þa mun Guds Hiarta bresta i hønum svo hñ hlÿtur hønū Mÿskunsamur ad vera/ Jer. 31. Þa mun Christi Ande bidia fyrer heñe med Ouñrædeligum Andvørpunum/ Rom. 8. Þa mun hun og brailt heyra/ þoott ad þÿnar Synder sieu raudar sem Blood / þa skal eg þær Sniooshvÿtar giøra/ og þoott þær sieu sem Purpure raudar/ skulu þær Ullhvÿtar verda/ Esaj. 1. Og þañeg fer nu hiñ goode Hyrder ad leita epter hinum tÿnda Saud. O hvilÿk Fødurlig Giæska! O hvilÿk breñande Elska! O þad Orañsakanliga Apgruñ DRottens Mÿskunar Ydra! Komed hÿngad aller þier sem Erþide dryged / og Þwnga erud þiader/ hañ vill Endurnæra ydur/ Matth. 11.

ÞAr Mun VErda MEire GLede i HImnenum YFer EJnum SYndara/ Sem YDran GJører/ HEllдur Eñ YFer NJu og NJutÿu RJettlatum/ seger DRotteñ: Hia hverium mun su Glede vera? hia Gude og hañs blessudum Einglum/ þar munu glediast Einglar Fridarens/ Esa: 33. ad þeir sia sitt Erfvide hepur ecke forgiepens vered/ þar munu fagna vorer Vardhallds Einglar/ sem eru Þioonustusamer Andar/wtsender þeim/ er Saluhialpena erfa skulu/

Heb. 1.

Neh. 11. nær þeir merkia/ ad þeirra Verk færer ſvo goodañ Avoxt/ad þeir fa apturbættañ þañ Skada/ er Satan vañ þeim/ nær hañ droo þridiung Stiarnaña/þad er Einglaña þeirra Stallbrædra/i Afgruñ Myrkraña med ſier/þa hañ ꝼiell af Himne/ ad þeir fa hañ bættañ/ ſege eg/ med Fyllingu Utvaldra Guds Barna/ſem Ydran giora/ þar gledſt Eingell hins mikla Raads/nær hãs dyra Blood hrijn a einum ꝼaatækum Syndara/ſm̃ Jdran giorer/ hañ reiknar ecke þau Bøndeñ/ þau Høggeñ/ þa Hrækana/þa Hwdſtrokuna/ þañ Þyrne-Kranſeñ/ þañ Hrakningeñ/ þa bitru Pijſl og Helvijtis Kvaler/ er hañ ſaklaus leid fyrer Þverbroteñ Syndara/ nær hñ idraſt af Hiarta/og lætur af Glæpunum/ ſu Gledeñ yfergnæfer / ad hañ hefur Saud ſiñ aptur-funded þañ er glatadur var/ ja/ øll Guddoomſins Þreñing fagnar yfer Apturhvarfe Syndarans/ Fadereñ/ þvi hañ Elſkar oſſ i ſijnū Elſkulega Syne/ Sonureñ/ af þvi hañ hefur oſſ Verde keypta/ Heilagur Ande/ af þvi hañ er Pantur Arfleifdar vorrar/ þvi ſeger ꝛ DRotteñ Hooſ. 6. A Myſkunſeme hefe eg Þocknan ꝛ ecke a Offre/ til hvers Lyknar Ords DRotteñ vijſade Phariſæunū/ er þeir mogl-udu um þad/ ad hañ æte med Tollheimtu Møñū/ Matth. 9. Fared þier/ ſagde hañ/og læred hvad þad er/ Myſkun vil eg/og ecke Offur/ þvi ei kom eg ad kalla Riettlaata/ helldur Synduga til Jdranar/ Og hvad er þ ſm̃ Auglyſe meir Guds Guddomliga Aſt til Syndarans/ helldur eñ þad ſm̃ hier ſtendur i Gudſpiallenu: OG Þa Hañ Hefur HAñ FUNDed/LEGGur HAñ ÞAñ SAma MEd FOGN-ude A HERDar SIer. Hañ ſlær hañ ecke nie lemur / ei rekur hañ med hardre Hende undan ſier/helldur leggur hañ a Herdar ſier/ þar til hañ nær til Hiardareñar/ ad hañ ecke ap:ur tijneſt. Svo er og Gud vid Syndarañ Nadugur/ hañ gleymer øllu þvi ſem undan er fared/ hañ ſkilur ecke hiñ villta Saud epter i Raadleyſu og Hugar-Vijle / helldur ſijner hønū med Vitniſburde heilags Anda/ ad hañs Syndum ſie kaſtad i Hafſens Diwp/ ſvo þeirra Miñing ei ſkule upp

H koma

koma ad eilijfu. Þessa Grunlausu Ast wtmælar DRottenn merke-lega/ Esa. 46. segiande: Heyred þier mier af Hwse Jacobs/ og aller hiner sem epter eru af Hwse Israels/ þier hveria eg ber i mijnu Lijfe/ og med hveria eg geing / jæ/ eg mun bera ydur allt til Elle-Daga/ og þangad til þier græer af Hærū verded/ eg vil upphefia/ bera/ og frelsa. Hvad opt lesū vier i heilagre Ritningu/ ad Gud hafe ydrad Þss Illa sem hñ ætlade ad leggia edur hafde lagt a Mañ-kyned (svo wtmælar hañ sijn breñande Myskunar Ydur epter Mañ-legum Plagsid) eñ sialldnar skulum vier lesa/ ad hañ hafe ydrad Þss Gooda sm̄ hñ hafde giørt/ þvi svo miklu yfergnæfer Náden Reid-ena og Myskunsemen Riettlæted/ þar fyrer seger hañ og fyrer Muñ Hosea i 13. Cap. Vm̄ þa Nád er hñ hugde syndugu Mañkyne ad veita i Christo: Ydranen er huld fyrer mijnu Auglite/ þad er/ eg skal þess alldrei ydrast. O hversu er Gud oss syndugum Møñum þa Olijkur/ hønū leidest alldrei gott ad giøra/ eñ oss alldrei ad fremia hid Illa. Hañ seger hiá Joel/ Cap. 2. er hñ wteys sijnū diwpu Myskunar Ydrum yfer Syndarañ/ Eg em Nádugur og Myskun-samur/ mikellrar Goodgirni/ og sa ed ydrar Þss Illa/ hvar hid Illa merker Guds rietfferduga Hefnd yfer Glæpū Mañaña/ eñ Mañesk-ian lætur sig svo lijtt ydra Þra fwlu Skam̄a er hun reiter hñ til Reide med. O hvilijk er þa Giæska DRottens / ecke einasta i þvi/ ad hañ hefur Þolenmæde med Illgiørdum vorum / hellдur og leitar epter oss a allar Lunder/ og tekur a moote einum syndugum sem Ydran giører med allskonar Blijdu. Mikil var Ydran Jonæ Spámañs/ og þo ecke miñe hñs Trw/ ad hñ epter þad hñ hafde játad Misgiørd sijna/ vogade þo ad láta kasta sier wt i hid brwsanda Haf/ eñ þo var eñ stærre Guds Fødurlig Giæska / er hañ sætteſt svo brádt vid hañ og svo algiørliga / ad hañ tilbioo hønum Vist i Hvalfiskiarens Kvide. Þesse Guds undrunarlega Hiarta-Giæska ætte ecke einasta ad leida oss til ad sættast vid hañ svo opt sm̄ vier hønū a moote briootū/ helldur

Gg

hañ mistun
um und and-
...tid,

er þetta ein Obrigdul Huggun fyrer þa sm̃ under sitt Andlꜳt ydrast. Stoorlega hafde þsse Guds Madur syndgast/ þar ed hñ þeckte Guds Mꜳtt/ og talade vid hñ eins og Madur vid Mañ talar/ Jon. 4. Og sette sig þo upp a moote hañs Bode / eñ hañ er svo brꜳdlega tilgaf hønum þessa Hrooplegu Synd/ mun hñ ei bꜳde kuña og vilia forlꜳta þier þijnar Illgiørder/ ef þu ydrast fra af Hiarta/ þoott ei hafer þu lꜳngañ Frest til Ydranar/ varla mun nockr Syndare vera meire Hꜳska vidksmeñ eñ hañ var þa/ og þo vogade hañ svo a Guds Myskun/ ad hñ sagde/ Cap. 2. Eg em wtkastadur frꜳ þijnu Auglite/ eñ þo skal eg ecke lꜳta af ad horfa a Mustere þijns Helgedooms/ hvert var þad Mustered? Þad var Guds Myskunar Hiarta / hvar var þad? Þad var jafnvel i Fiskiarens Kvide/ lꜳt þier þvi sagt vera/ ad þu ert alldrei i þeim Stad staddur / hverke a Sioo nie Lande/ hverke i Vatns nie Ellds Voda/ ad ei sie hañ þier Nꜳdugur nꜳr þu af Hiarta fridmꜳl est vid hñ/ og i einu Orde ad segia/ þar er Mustere hañs Guddooms sem þu ꜳkallar hñ i Anda og Sañleika/ eñ þssa Guds Nꜳd mꜳtt þu ecke ad brwka til ad draga sialfañ þig a Tꜳlar / svo sm̃ þu villder hafa þad fyrer Lijfs-Akkeri Sꜳluhialpar þiñar/ ad Gud hefur epter sumū leitad alla Æfe þeirra / eñ funded þa kañ skie ecke fyrr eñ a Daudastundune/ og lagt þa svo sier a Herdar/ og bored iñ a Land lifande Maña / Ertu þar fyrer Rꜳngeygdur þoott hñ sie Goodgiarn? Þoott hñ hafe svo vid nockra giort sm̃ nu er mꜳllt/ fra Orsaka vegna sem hañ sialfur veit / er hañ þar fyrer skylldugur ad giora eins vid þig/ sem forsmꜳer Rijkdoom hñs Langlundar i Ofstrauste hñs Nꜳd ar af þvi þu veist hñ er Myskunsamur. Spꜳmadureñ er eg strax umgat/ hañ var Guds Madur/ hñ þeckte bꜳde Guds Giꜳsku og hñs Riettlꜳte/ og þo hønum yrde þad a ad syndga svo stoorliga / þa vard hønū þad og fyrer ad ydrast strax sm̃ Gud liet hañ þeckia Synd sijna/ eñ þier mun bꜳgara um̄ ad giøra svo flioota Ydran sm̃ alldrei þeinkter nema um̄ Glꜳpena/ og hverneg þu kyñer þeim sem best i Verk ad

koma/ Pad hender Guds Børn ad þau falla i stoorar Synder/ añad hvert aþ Gæleyse eins og Moises/ aþ Bræðræde eins og David/ aþ Otta eins og Petur/ þetta skiedur þegar Vilieñ rædur fyrer Skÿnsemena/ Andeñ lætur sygrast aþ Holldenu/ eñ þau ydrast aptur aþ Hiarta/ þau væta sijna Sæng i Tarum med David/ og græta beisklega med Petre/ Eñ sa Gudlause heþur einga Hvijld/ hañ þeinker ei añad eñ hverneg hañ meige hinu Illa framkoma/ og eyder øllum Sælar og Lijþs Kroptum til ad fylla Girnd sijns illþwsa Hiarta. Þoott nu ad Guds Fødurlig Ast til Mañkynsens sie jaþnan bweñ til ad taka vid Syndarañum/ nær hañ snyr sier til Yþerbootar/ þa kañ eg ecke ad segia/ ad þßi Hættar Mañeskium mune vera lieft um̃ Apturhvarþ/ þvi Guds Rauft er miøg svo hardtølud a moote þeim/ er hañ seger: Mich. 2. Vei þeim sm̃ hugsa Ræinglæted / og þm̃ sm̃ stunda uppa hid Illa i Soeþn-Hwsum sijnum ad þr vilie framkvæma þad þegar bytter/ nær sem þad er i Vallde þra. Sieæ nu þeir til sem æfetia ad temia sier þvilijkt Hugarþar allt fram̃ i Daudañ/ hvert þeir mune eiga Hlut i þßarre Guds Giæsku/ um̃ hveria eg læt nu ad svo støddu wttalad vera/ jaþnvel þoott hun alldrei wttølud verde/ edur noogliga prijsud um̃ alla Eilijþd / og vil svo koma til hins sijdara er eg hiet um̃ ad Ræda.

Svo er nu Gud Nædugur til ad leita epter oß / sem eg heþe sagt/ Eñ hversu erũ vier nu audvellder til ad læta oß þiña? Gud hroopade a Adam/ er hñ hafde syndgast/og sagde: Hvar ert þu? og eñ nu hroop hñ a oß Daglega i sijnu H. Orde/nær vier ad Dæme þßa vors Fødur brioota hñs Skipaner/ þad fæũ vier ad þiña i hñs Tiju Laga Bodordum/sm̃ vier aller læra eigũ/strax a unga Alldre. Adam z Eva þoldu sig/er þau merktu Guds Rauft i Aldengardenum / eñ strax sm̃ hañ kallade Mañeñ vid Naþn/ þa ansade hñ z jætade Synd sijna. Svo er þ eñ nu þyrer oß/ ad a Vngmeñis Arum vorum heyrum vier ad søñu Rauft DROttens i hñs Løgmæle/vidlijkt z Adam þit-

eñ

eñ af hñs Ferd um̃ Aldengardeñ/ eñ þa verdur oss þ fyrer/ ad skyla oss a medal Eikaña/ þ er i Fæviisku Barndoomsins/og meinũ ad vier kuñum ad dyliast fyrer Gude/ Ef vier gietũ dulest fyrer þm̃/ sem oss er tiltruad/ og vid oss eiga um̃ ad vanda/ svo er nu Spilling Nattur-uñar frabær i þvi/ ad læta sig ecke piña af Gude/ þoott epter Mañ-enum sie leitad/ eñ þess være Oskande/ ad þegar vier erum komner til Vits og Ara/ og Gud kallar oss med Nafne/ ad vier þa ecke Ætt hlerar værũ/ helldur breyttum epter Fodur vorũ i þvi/ ad dylia ecke leinge med oss Synd vora/ Þu munt adspyria hvad þad sie/ ad Gud kalle eiñ med Nafne/ þ kalla eg ad vera/ nær hñ i sijnu Orde straffar þær Synd-ernar/ sm̃ þu ert sekur i/ eñ þu villt ecke vid þær kañast/ añadhvert af þvi/ ad þu kallar þad litla edur einga Synd / er þu vel mætt þeckia Synd ad vera/ edur og ad þu ert svo Forherdtur i þm̃ stooru Syndun-um/ sm̃ aller Glæpe kalla/ ad þu ecke Jdrast þeirra/ Vaneñ er vordeñ svo rijkur i þiñe spilltre Natturu/ ad þu ei þecker Armood þiñ z Fa-lækt i Guds Auglite/ edur ad Gud er svo smær i þijnũ Augũ/ ad þu ætlar hñ mune ecke forsmæ þañ sm̃ hñ Vanvirder/ 1. Sam. 2. Þeg-ar Meñ hafa nu Grein af einhverũ þessu/ erũ vier þa ecke næsta forvellder til ad læta oss piña? Þegar vorer fyrstu Forelldrar/ af Syrndeñe til ad þeckia hid Jlla/ neyttu þess Avaxtar/ er þm̃ bañadur var / þa hlutu þau Osk sijna/ eñ þ fyrsta Jllt er þau þecktu/ voru sialf þau og Þra Fatleyse. Af þessare fyrstu Syrnd hiñs fyrsta Mañs/ er iñsmogeñ til allra Maña nockurskonar Þorste til ad vita þ sm̃ Jllt er/ hvadañ flestar Odygder og Lester spretta / eñ þess være Oskande/ ad fyrst vier einu siñe hofum ratad i þetta spillingareñar Nattalag/ ad oss þa yrde hid sama fyrer/ eins og vorũ fyrstu Forelldrum/ ad vor Augu lykiust upp/ svo vier þecktũ sialfa oss z vora Blygd an/ vorn Veikleika og vora Orbyrgd/ og ad vier stadfaster værum i Hugleidingu þessarar vorrar Omyndar / þa munde hiñ goode Hyrder ecke einasta piña oss tijnda Saude/ helldur mundũ vier leita hñs And-

 litis

titis strax sem hañ kallar/ hañ munde breyta vid oss eins og þau/ og klæda oss/ ecke med Skiñklædum eins og Forelldra vora/ helldur med þm̃ Riettlætis Kyrtlenum/ er hañ utvegade oss þegar hañ Nødstelltur var/ Eñ fyrer þvi ad vier erum svo Toomlaater i slyku/ þa fylger þ a epter/ ad vier sneydū Himenen þeirre Glede/ sm̃ hñ hefur af eiñi Syndara/ sm̃ Ydran giører/ og sialfa oss fra Samneyte sm̃ i hønū bwa/ þar vier kioosum helldur ad eta Drafed af Svijna Tryglenum/ ia/ ad hverfa aftur eins og þau til Leyrvelltuñar/ helldur eñ ad leita til Hijbyla vors Fødur/ og mettader verda med Abraham/ Isaac og Jacob af Nægtū Guds Huss Eilijflegana. || Þegar eiñ Syndare idrast af Hiarta/ og lætur af Glæpunum/ þa kallar DRottenñ ad hañ hafe Saud siñ funded/ eñ hversu tregkomed ad sie til þess mørgum Mañe/ þad er audsied af Glæpunum/ sm̃ Heimureñ er fullur af. DRotteñ seger fyrer Muñ Zophoniæ Cap: 3. er hañ talar um̃ þa Naad/ er hañ heiter ad veita oss i JEsu Christo: Eg vil um̃breyta Vørum Folksins/ ad þær sieu hreinar/ og skømu þar epter seger hañ: Epterleifar Israelis skulu ei Ranglæted fremia/ og þeir skulu einga Lyge mæla/ og i þra Muñe skal ei følsk Tunga fiñast. Þesse dyru Spaadooms Ord/ heyra og vorū Tijdum til/ og mun ei þrioota þar til Verølld þrytur/ þvi svo leinge hefur Frelsareñ lofad/ ad vera hia oss. Eñ hlusted til hverneg DRotteñ i þessū Ordū utmaalar hiñ Andlega Israel/ christner Meñ. Munu þeir vera af þvi Sauda-Nwse/ sem lasta Gud med Orde og Verke/ þr sm̃ eckert Lof syngia hønum med Muñe sijnum/ þeir ed falska Eida viña vid hñs hrædelega Nafn / liwga/ baktala/ rægia og brugga Suik med Twngu siñe sijnū Brood-ur/ sem m3 Guds Sonar Bloode er Endurkeyptur? Langt er fra þvi / þeir eru eingu sijdur an Guds i Heimenū/ z fiarlæger Israels Borgar Riette/ helldur eñ hiner verstu Heidingiar/ um̃ hverta Paulus talar/ Rom: 1. Giøred þvi Idran i JEsu Nafne / O þier hin fraasnunu Børneñ/ z leited DRottens a medañ hñ er ad fiña/ svo þier af hønū

fundner

fundner verded. Eckert er þ sem meir hindrar Gudrækne vora/ helld-
ur eñ Vndandrættur Jdranareñar/ hverneg kañ Guds Ast i hönum
ad bwa/ sm̃ ei Daglega lætur sig þ angra/ ad hañ hafe svo Nad-
ugañ Gud styggdañ/ hver ed i svo mørg Ar hefur leitad a allar Lund-
er epter hñs Velferd/ og viliad leida hañ med Giæsku siñe og Ryk-
doome siñar Þolenmæde til Apturhvarfs. Vier þeckiũ ad søñu Glæ-
pe vora/ vors Guds Fødurlegt Hiarta køñumst vier og vid/ i þvi/ ad
lyda þa. Vier jætum og vitũ/ ad ei verdur þeirra Sekt burttekeñ/ ne-
ma þeir verde med beiskũ Tarũ afþvegner / eñ hversu fæer eru þeir
ed giøra svoddan Jdran/ sem þeim ad nockru Leite meige sambiooda.
Vær erum nærre þvi eins Lynder z Guds Foolk/ epter þad Gud hafde
leidt þa aptur wr Herleidinguñe/ um̃ hveria skrifad stendur/ Hag: 1.
Þetta Foolk seger: Þar er ei komeñ Tyme til ad byggia Hws DRott-
ens/ eñ hañ seger: Er þar Tyme til ad þier skulud bwa i Þiliudum
Hwsum/ og þetta Hws skal svo standa i Eyde? Oss hefur hiñ goode
Gud af Omælanlegre Giæsku siñe frelsad fra Diøfulsins Herteknin-
gu i Endurgietningar Laugeñe/ eñ hversu treger erũ vier og hiskner i
þvi/ ad uppbyggia hañs Kirkiu/ sem er vort Hiarta/ med Endurnyung
vors iñra Mañs/ eñ fyrer voru Jardnesku Hwse berum vier nooga
Vm̃hyggiu/ eg meina Kroppeñ/ þañ Ham Sælareñar/ þar hun sm̃
er Hwsboondeñ fer þo i øllu Reidelepse. Eñ hvad seger DRotteñ
um̃ sitt Foolk skom̃u sydar i sama Capitula: Þier sæed miked og safn-
ed litlu iñ/ Þier eted eñ eingañ Vegeñ til Sadnings/ Þier drecked og
verded ecke druckner/ Þier klædest og verded þo ecke varmer/ og sa ed
Laun tekur/ hañ leggur þau i rifeñ Siood/ Sama hender þa hælf-
christnu a medal vor/ þa Volgu/ um̃ hveria Guds Ande talar i Open-
beringar Bookeñe/ Cap. 3. Þeir vilia ad søñu Guds Børn heita/ eñ
þo forgiefens/ nema þeir brioote nidur þa Satans Capellu / i hverre
hiñ gamle Adam þioonar hønum / og er hañs Prestur þar iñe/ eñ
bygge Gude eitt nytt Mustere i syñũ Lim̃um med sañre Trw/ lifande

Tru/

Trw/ Sæluhiælplegre Trw/ hver ed verke fyrer Kiærleikann. Þeir sæ miked / þeir lesa Guds Ord/ heyra þad / enn þo med hængande Hende/ þvi safna þr litlu inn/ svo varla nockud þar af verdur geymt i Korn-Hlødu Hiartans/ þeim til Nota nær a þarf ad hallda. Þeir eta og drecka Holld og Blood DRottens/ enn ecke til Sadningar/ miklu helldur til Fordæmingar. Christo hafa þeir ad sønnu Iklædst / enn af fært sig honum aftur med Gudlausu Athæfe og þverbrotnu Hiarta Lage. Þeirra Christenndoomur er frosenn og hefur einganu Nattur-legann Varma / og þau Laun er þr meina sig ad hafa fyrer Lykting sinna goodra Verka/ hver þr giøra siælfum sier til Hroosunar/ enn ecke Gude til Dyrdar/ þeim hella þeir i rifenn Siood/ þvi hin sanna Audmykt Hiartans er længt þar fra/ og svo Trwen/ an hverrar Omøguligt er Gude ad þocknast. Breytum ei þanneg/ christner Menn/ breytum ei þanneg / helldur lætum oss ydra þad sem undanfared er / Sundur-kremium vor Hiørtu med Angre og Trega an Hræsnes / og ecke umm Stundarsaker/ helldur Alvarliga/ Idugliga og Dagliga/ þvi Daglega Syndgumst vier / og vinnum ævallt til Hegningar / annars mun Christendoomsens Nafn ad eingu gagna oss / eckert Heyrn Ordsens/ og eckert vor Kirkiu-Gængur / vorar Olmusur/ nie onnur Goodverk/ helldr mun þ verda eins og DRottenn seger fyrer Munn Haggæi/ Cap. 2. Spyried Prestana ad ef nockur her helgad Kiøt i sijnu Kapu-Skaute/ mun hann heilagur verda? Hverium Prestarner svørudu Nei/ Og enn sagde hann/ Ef nockur sa sim Ohreinn er af Daudiske/ snerter eitthvad þvilijkt/ hverium þr svørudu: þ mun Ohreint verda. Sama mun framkoma vid þa sem ei ydrast af Hiarta / og eru svo volger og toomlæter i Verke Sælar sinnar / þad Orded er þr heyra/ Guds Lykame og Blood er þeir medtaka/ Bænernar er þeir flapra wt af Munnenum / Kirkian i hvørre þeir birtast fyrer Guds Augum munu ecke helga þa/ miklu helldur þar þeir eru siælfer Ohreiner/ og ecke þvegner mz Laug sannrar Ydranar/ þa munu þr vanhelga þssa helgu Dooma

til

til Fordæmingar sier og eilÿfrar Glötunar/ nema þeir betur vande Yd ran sÿna og Apturhvarf fra Syndunum / en vid þessu dauþheyrast Men almeneliga/ jafnvel þott þ sie Guds eigen Raust i allre Rit ningune/ Svo tregt veiter heilögum Anda ad koma oss i Leitena/ þegar hinn goode Hyrder ad oss leitar. || O hversu liett giora Men sier Yd ranar Verked? Vier meinum ad Lygar/ Stuldur / Hoordoomar/ Gud lastaner/ Meinsære/ og hiner verstu Klæker og Skammer/ sem Dioffullen fær tilbwed i Vantrwarennar Börnum/ verde med einu Taare afþvegn ar/ z jafnvel þott ei sie þ svo miog af Grunne Hiartans/ En Ninive Borgar Men grietu Synder sÿnar i heila 40. Daga. David sem var hinn kiærraste Guds Vinur/ hann griet þo beisklega i Seck og Osku. Nebuchadnezar mætte afþvo sitt Ranglæte med sio Ara Ydran. En hvad meinar þu þier byrie ad giora/ sem ert þier svo margra Synda medvitande/ og þo eru þær fleire sem þu ecke veist/ ecke manst/ og ecke athugad hefur/ og sumar kann skie hallded fyrer litla edur einga Synd/ en ert þo ecke viss um/ ad þu hafer svo længann Frest til Ydranar/ sem ad Fiölda Glæpanna sambioode. Mun þier ei Þorf a ad læta þig finna af honum/ sem ollum Stoorsyndurum / Tollheimtumönnum og Þwium hefur til sÿn boded? Reid þig ecke uppa Olmusur Phariseanna/ jafn vel þott Olmusur sieu af Gude skipadar/ þad heiter ad vilia kaupa Sættmaalans Blood. Med Ydran z sanre Trw a hinn Krossfesta verdur þad fenged / en ecke med Femunum / þvi oll Verolden med allre sinne Dyrd er liettare en Fis hiaa einum Dropa Guds Sonar Bloods/ og duger eckert til ad Endurkaupa Saal Mannsens/ svo sem Frelsaren vottar / Marc. 8. Lat þier þar fyrer allra mest hier um hugad vera/ þa munu hin wtvortis Verken sialfkrafa a epter fylgia. || Ydranen z Trwen eru þær tvær Hendur/ er þu att, ad breida a moote þÿnum Lausnara / nær hann finnur þig Villuraafande a Eydemorku/ gior svo / þa munt þu Leidetamur verda til allra goodra Verka / þvi sa sem hefur ylmgad Hiarta sitt med Minningu sinna Illgiorda/ hann

mun skitrast vid/ ad vinna þad til hinnar raudu Vellingar/ Gen. 25. er Hiñ slæge Bragda-Refur Diofullen vill kaupa hñs Frumgietningu med/ ad standa wt ad nyiu slijka Plægu/ er Synden hafde ablad honum/ edur ad pijnast eilijflega i Helvijte ad ødrum Koste/ og hañ sem trwer a Guds Son/ og er viss um̃ ad honum eru svo margar Synder uppgiefnar / hñ elskar meir eñ svo / ad hñ læte sier finnast hñs Bodord þung er hñ svo heitt elskade/ ad hñ bar alla Guds Reide/ þa hñ var saklaus kvaleñ fyrer hañs Synder. || Veit eg ad hvergi þetta stendur i voru Vallde / eingeñ kañ til JEsum ad komast nema hañs Fader drage hañ/ Joh. 6. Og hier stendur i Gudspiallenu/ ad Madureñ hafe leitad epter þessum tijnda Saud. Svo leitar JEsus ad þier/ þad munde hñ ei giøra/ nema honum være Alvara ad hiælpa þier/ hañ leitar ecke forgiefens ad neinu/ nema þm̃ sem ecke vill læta sig finna/ eins og Pharisæi og Skrifklærder / þar fyrer leitade hañ ad Tollheimtumoñum og Bersyndugum / sem voru tapader Sauder/ þvi hañ var komeñ til ad frelsa þ sem tapad var. Hañ leitade ecke leinge ad Mattheo/ ædur eñ hñ liet sig finna/ ecke ad Zachæo/ ecke ad hiñe Bersyndugu / ecke ad Hoorkonuñe / er hñ afleyste i Musterenu/ eingu af þssu bægdu Syndernar fræ ad læta sig finna/ Eñ Pharisæi moo:stoodu heil: Anda/ Act. 7. Þvi geingu og Tollheimtumeñ og Pwtur iñ i Guds Rijke þar sem þr voru wtrekner. Madureñ took þeña Saud a Herdar sier / hvar fyrer? Þvi ad hñ hafde svo leinge ræfad i Villuñe/ ad hñ hefur ei siælfur gæanga kuñad. Svo giør er og Gud vid Syndarañ/ af þvi vier megnum eckert Gott af siælfu oss ad hugleida/ aukhelldur ad framkvæma/ þa ber hañ oss a Hondu sier/ eins og eiñ Madur ber siñ Son/ sagde Moyses um̃ Guds Foolk i Eydemørkuñe. || Nu þar vier hofum svo Nædugañ Gud/ ad hvar sem Synden yfergnæfer / þar yfergnæfer þo Næden miklu framar/ og svo milldañ/ ad hañ vill siælfur giefa oss Krapt ad þocknast sier/ þa læt alldrei Synd þijna svo vaxa þier i Augum/ ad þu efest um̃ hañs

Myskun/

Mÿskun/ nie vantreyst ſvo þÿnu Mættileyſe / ad þu ei ſtrax fylger hønum epter/ þvi hñs Kraptur er i breyſkū Mættugur. Satt er þ/ ad DRottne miſlÿkar Bondſkan ſvo miøg/ ad eingeñ Hlutur er ødrū ſvo gagnſtædur/ Vatned er Elldſins Vinur/ og Vlþureñ Saudaña/ hiä þvi Natre/ ſem Gud heþur a þvi Ila / aňars munde hañ ecke haþa uñed þad til ad forlÿka Neimeñ vid ſialþañ ſig/ ad oþurſelia ſiñ Eingieteñ Son i ſvo bitrar Kvaler/ þetta lætur hañ oſſ ſkilia er hañ ſeger: Þo ad Moyſes og Samuel ſtædu fraṁe fyrer mier/ þa være ecke mitt Siñe til þſſa Foolks/ Jer. 15. Eñ hier er ecke Moyſes nie Samuel / DRotteñ miñ / hier er eiñ færædur Syndare/ ein ormædd Saal / eiñ Narmþrongeñ Ande / eiñ tÿndur Saudur/ er þiñ Sonur heþur þo aptur funded/hver ad er meire eñ Moyſes og Samuel/ munt þu burtkaſta hønum/ DRotteñ/ nær hañ framber þad dyra Gialld/ er hñs Frelſare lauk fyrer hñ a Trienu? Fiærre ſie þad þier/ Bruñur Giæſkuñar/ ſm̄ ecke villt Syndarans Dauda/ þad ſie langt fra þier/ Konungur alls Landſins/ ad þu ſtraffer hiñ Gooda med þeim Vonda/ ſagde Abraham: Eñ eg em goodur vordeñ / þegar Sonar þÿns Blood er ytkruñed i mitt Tæra Flood/ þ er langt fra þier/ ſm̄ eingañ villt burtu reka þañ ed til þÿn kiemr/ ad þu lætr mig ecke niooþa hñs Væna/ſm̄ þu burturakſt þegar hñ kvaldeſt ꝧ mÿnar Synder/eda munt þu taka Giølld aþ bædum ockur? || Og þvi ſkyllda eg þa ei lata mig ſiña/ nær miñ Hyrder leitar ad mier/ þoott Synder mÿnar væru ſtærre eñ Sodomæ og Gomorræ Synder/ þvi mun eg vantreyſta mier ad betra miñ Liþnad / til ad fylgia hønum epter / þar eg megna alla Hlute med Paulo/ fyrer hañ ſem mig Mættugañ giører Chriſtum/ Phil. 4. Og er viſſ um̄ / ad hvers eg bid Fødureñ i hañs Naþne þad mun hañ veita mier/ Joh. 15. Þegar eg kiem fyrer Mangarans Bord/ þa em eg þo ecke viſſ um̄ / ad eg fæe þad mig gyrner/ ſaþnvel þoott eg heþe noog fyrer ad giallda/ ſtundum ſkorter hañ Voruna/ſtundum verda Meñ ecke Kaupſatter/og þad ber til/ ad añar bydur meira eñ eg / vid þvi ſem eg fala/ eñ þegar eg kiem fyrer þÿnar Nadar Dyr/ HErra miñ/ þa er ecke

hætt vid þvi/ad eg fare Erendeslaus. Þess eru ecke Dæme/ad þær Bæner/ sem eru i Himeneñ sendar/ hafe toomar aftur komed/ eg kaupe þar med Skortinum/ nær eg hefe eckert af siælfum mier frañ ad legg ia/ þa fæ eg alla Hlute fyrer alls eckert/ þar brestur ecke þad hver gyrn est/ þvi þar eru Nægter Guds Hwss / þar skal eingeñ hlaupa i Kaup vid mig/ þvi þar er noog fyrer alla/eins fyrer Manassem/ svo sm̄ fyr er David/eins fyrer Ræninglañ a Krossenū / svo sm̄ fyrer Guds Mood ur under Krossenum/ eins fyrer þañ sem ecke hefur erfidad nema eina Stund / svo sem hiñ er bored hefur Hita og Þwnga Dagsens / nær Meñ biooda þad med sundurknosudum Anda og trwudu Hiarta / sem alleina fyrer Gude gyllder/ þad er hañs Sonar Forþienusta/ i hverium hønum vel þocknast. Hønū med Fødur og heiløgū Anda sie Lof/ Prys/Ryke og Magt/Styrkleike og Dyrd/fræ þvi nu er og ad eilyfu/ A M E N.

A Jons Messu Baptistæ.

Gudspialled/ Luc. 1. Cap.

OG þa ed sa Tyme var komeñ / þad Elizabeth skyllde fæda/ og hun fædde Son. Og er Nægrañar heñar og Frændur heyrdu þad / ad DRotteñ hafde miklad Myskun syna vid hana/samgløddust þeir heñe. Og þad skiede/ ad þeir komu a hinum ættunda Deige/ad um̄skiera Sveineñ/og nefndu hañ syns Fødurs Nafne Zacharias. Eñ Mooder hañs svarade og sagde: Ongvanveigeñ/ helldur skal hañ Johañes heita. Og þeir søgdu til heñar: Þar er þo eingeñ i þiñe Ætt/ sem ad heiter þessu Nafne. Eñ þeir bendtu Fødur hñs/ hvad hañ villde ad hañ hiete. Eñ hañ beiddest Knefa Spiallds/ skrifade og sagde: Johañes er hañs Heite. Og þeir undrudust aller. Eñ jafnsnart laukst hañs Muñur upp/og Tunga hañs leidriettist/og hañ talade lofande Gud. Og Otte kom yfer alla þeirra Nægraña/ og um̄ allar Fiallbygder i Judæa vydfrægdust øll þesse Ord. Og aller þeir ed þad heyrdu/

settu þad sier i Hiarta/ og segdu : Hvør grünar þig ad þesse Sveiñ verde? Þviad Hønd DRottens vär med hønum. Og Zacharjas Fader hañs fylltest aꝥ Heiløgum Anda/ spaade og sagde : Blessadur sie DRotteñ Gud Israels/ þviad hañ vitiade og gierde Frelsan sijnu Foolke. Og hañ üppreiste oss eitt Hiälpär Horn/ i Hwse Davids Þioons sijns. So sem hañ hefur talad fyrer Muñ siña Heilagra Spaamaña/ fraa Alldødle. Hañ frelsade oss fraa Ovinum vorum/ og aꝥ Hende allra þeirra sem oss hata. Hañ giørde og Myskun-semd vid Fedur vora / og miñtest a siñ Heilaga Saattmaala. Og a þad Saare er hañ soor Fødur vorum Abraham/ ad hañ giæfe oss þad. Ad vier leister aꝥ Hende Ovina vorra/ þioonudum hønum aan Otta/ I Heilagleika og Riettlæte fyrer hønum sialfum / alla vora Lijfs-Daga. Og þu Sveiñ munt kallast Spaamadur hiñs Hædsta/ þviad þu munt fyrer reña Auglite DRottens/ad tilbwa hañs Vegu. Ad giefa hañs Foolke Skilning Saaluhialparenar/ i Fyrergiefningu Synda þeirra. Fyrer Myskunar Idur Guds vors/ i. hvørium hañ vitiade vor Vppruñe aꝥ Hædum. Ad lijsa þeim sem i Myrkrum og Daudans Skugga sitia / til ad greida Fætur vorar fram a Veg Fridarens.

Exordium.

Jaa eg mun senda miñ Engel fyrer mier/ sa ed tilreide Veg-eñ undañ mier/ seger DRotteñ hiaa Malach: 3. Cap: Ad þesse Spaadoomur hlijde uppa hiñ fyrsta Nyia Testamen-tesins Spaamañ/ Johannem Skijrara/ hvers Miñing vier i Dag høllduñ/ þad er audvitad aꝥ Vitnisburde sialfs Frelsarans/ er ritadur stendur hiaa Matth: Cap. 11. hvar hñ berlega þyder hiñ sa-ma uppa hañ/ þad er og lioost/ ad eins og Morgunstiarnan geingur undañ Sooluñe/ svo rañ þesse Guds Vinur undañ sijnum Herra / Lausnara Heimsins. Hañ var aadur gieteñ i Moodurkvide/ og aadur i Heimeñ

Johannes var Chri. Forgaungumadur

Neimen fæddur/ þvi lyser Eingellen/ er hn̄ bodade Moodr DRottens Gietnaden/ Luc. 1. Med þessum Ordum: Sia þu ad Elizabeth Frændkona þyn hefur og Barn gieted i Elle sine/ og þesse er siötte Mänudur hennar/ sm̄ kolluð var Obyria. DRotten var i Neimen fæddur af hreine og Oflecfadre Meyiu/ og þoott þad være hid mesta Furduverk/ sm̄ Gud hefur nockurn Tijma giort i ollu Natturunnar Rijke/ þa var og þad miøg svo undarlegt/ ad Johañes var alen̄ med þeirre Konu/ er svo miøg var til Ara komen̄. Johañes skijrde med Vatne til ad bwa Christo Veg/ sm̄ epter̄ kom og skijrde med H: Anda og Ellde/ Matth: 3. Johañes hoof sin̄ Lærdoom med Jdranar Predikun/ og Fyrergiefningar Syndaña/ þar hn̄ sagde: Giored Jdran/ þvi Guds Rijke er nælægt/ þetta var og Jnntaked i ollu̅ Christi Lærdome/ er sijdan̄ a epter fylgde/ z svo mun þ verda allt til Enda Veralldar/ þvi sagde hn̄ fordum vid Læresveinana: Luc: 24. Svo er þ skrifad/ og svo byriade Christo ad lijda/ og upp aptur rijsa a þridia Dege/ z predikast læta i sijnu Nafne Jdran z Syndaña Fyrergiefning him̄ ollum Þioodum/ hver Nædar Bodskapur ad eiñeg er til vor komen̄. Nu giefur Frelsaren þessu̅ sijnu̅ forgongu Mañe þan̄ Vitnisburd hia Matth: Cap: 11. Ad han̄ sie meire en̄ nockur Spamadur. Og mætte þ synast/ ad DRottens Alvijsa Forsion hafe sett þetta stoora Ljoos i ondverda Christs Kirkiu/ þ er i Fordyre Nyia Testamentesens/ til ad syna ollu̅ þm̄/ sm̄ þar iñe eru/ edur iñganga vilia/ hversu veglegt ad sie Embætte Forlijkunareñar/ sm̄ Guds Þienurum er tiltruad. Vil eg þvi a þessare blessudu Hatijd taka mier fyrer Hendur ad yfervega. 1. Hversu Virdugleg ad þra Þioonusta eige af ollu̅ hallden̄ ad vera. 2. Hversu miøg þr eige sialfa sig ad vanda. Hialpa oss hier til goode Gud fyrer JEsum Christum/ Amen.

Utleggingen.

Og þu S Vein̄ Munt K Allast S Pamadur H Jns H Æsta: Þetta Embætte var miøg svo Veglegt a Dogu̅ Gamla Testamentesens/ svo þ fylgde Kongdoomenu̅ a stundum. Moyses var

Spámadur/ og þo Nøfdinge yfer Guds Foolke/ David var Konung-ur yfer øllū Israel/ og þo Spámadur/ sm̄ lioost er af hn̄s Psalmū/ Þeir voru og miøg svo Tignader af Gudhræddū Konungum/ svo var Nathan i Náavegum hia David/ Nazaria hia Aza Konunge/ z Esaj-as hia Ezechia. Nu eru ꝥ Guds Kieñemeñ i Nyia Testamentenu/ sem ádur voru Spámeñerner/ þvi þetta Ord ad SPá/ merker ecke alltijd ad segia fyrer Okomna Hlute/ svo sm̄ giørdu þeir a Gamla Testa-mentesins Døgū/ helldur i þvi/ ad flytia Guds Eyrende og vijdfrǽg-ta hn̄s Nafn. Hver mun giefa mier/ ad allt þetta Foolk kyñe ad spá/ sagde Moyses/ Num: 11. Syner ydar og Dǽtur munu spá/ sagde Joel Cap: 2. Þad er/ Gud dyrka/ lofa og vegsama. Johañes Ba-ptista verdur hier nefndur Spámadur ens hǽsta/ z þo gietur ecke um̄ ꝥ/ ad hañ hafe fyrersagt Ovordna Hlute/ DRottiñ seger/ Ad HAñ Sie MEJre Eñ NOckur SPámadur/ án Efa medal añarra ꝥss vegna/ ad aller Spámeñ spádu til Christum/ eñ Johañes bendte til hn̄s med Fingrenum/ og synde Møñum Guds Son Holldenu jklǽdd-añ. Hañs Epterkomendur eru vorer Kieñefedur/ þeir boda oss JE-sum Christum dáeñ fyrer vorar Synder/ og uppriseñ oss til Riett-lǽtis/ þeir syna oss hañ i Ritningunū fyrer Augunū afmáladañ med øllum hn̄s Astgiøfū og Velgiørningum. Hver er sw Foorn Gam-la Testamentesins/ er jafnast meige vid hn̄s dyrmǽta Holld z Blood/ sm̄ hn̄s Þienarar wtdeila i heiløgu Alltaresins Sacramento/ hvert er Valld svo miked a Jørdu/ svo sm̄ ad leysa Syndena hiá þm̄ Jdran-de/ z ad binda hana hiá þm̄/ sm̄ ecke vill Jdrast nie af heñe láta/ Joh: 20. Siáed þa/ Brǽdur mijner/ hversu Veglegt ad er þetta Em-bǽtte/ sm̄ þo af mørgū Dáara verdur lijtels meted. Ecke took Spá-mañs Embǽtted svo mikla Virding af Valldstioorneñe/ þoott eg fyr-er skømu segde/ ad Gud hefde sǽmt hana med þvi/ nǽr hønum svo lijkade. Hverutveggiu eru hn̄s Um̄bodsmeñ a Jørduñe/ z eiga hønū þar iñe ad þioona/ epter þvi sm̄ hn̄ hefur hvertum boded/ Þar voru

og pleſter af Gamla Teſtamenteſins Spaamoñum/ ſm̃ eingeñ Mikel'
Meñe voru fyrer Heimenum. Eliſæus var fra Ploognum tekeñ /
Jeremjas var Unglingur/ þa hñ var kalladur / Amos ſeger i ſiñar
Bookar Cap: 7. Ei var eg Spaamadur og ecke Spaamañs Sonur/
helldur var eg Nauta Hyrder/ og leitade epter Morberium/ þvi tekur
þetta Veglega Embætte eingañ Myndugleika af nockurs Mañs
Perſoonu/ Ætt/ Atgiørfe/ Rijkdoome nie ødrum Veralldar Hlutum/
þar i er øll Sæmdeñ fóolgeñ/ ad þeir eru DRottens Þienarar/ Allur
Rijkdoomureñ/ ad hñ vill vera þra Arfur/ Num. 18. Allur Mynd'
ugleikeñ i þvi/ ad þeir eru Raadsmeñ hañs Leyndardooma: Og er þ
ecke lited/ Børn mijn/ hver ſem ælijtur þad Okomna meir eñ þad
nærveranda. Eg þykeſt vita/ ad þar er eingeñ af ydur ſa er ei hallde
Guds Son alls Heidurs verdugañ. Eñ hvad ſeger Chriſtur vid
Poſtulana? Hver hañ forſmæer ydur/ hñ forſmæer mig. Ad vijſu er
þad ſatt/ ad vorer Kieñefedur naa ei Tæmum þangad/ ſem þeir høfdu
Hælana/ ſvo ſm̃ vier pløgum ad ſegia. Miked ſkorter oſſ a vid þeirra
Hugprýde/ Þolenmæde/ Kiærleika/ Bindinde/ Rokſeme/ z adrar Kieñe
mañlegar Dygder/ þo eru þeir ſamt Chriſti Þienarar/ og þeir ed vaka
yfer Saalum ydrum/ nær þeir giøra ſitt Embætte/ (epter þeirre Naad/
ſm̃ þeim veitt er) med Koſtgiæfne/ mun þvi Chriſtur ecke hallda þañ
Saklauſañ/ ſem vanvirder hañs aumaſta og veikaſta Þienara/ þvi
hañ ſtendur og fellur ſijnum Herra. Eg vil nu i þetta ſiñ ecke fæ
mier til Orda/ hverſu vier eigum þa ad elſka og virda fyrer þeirra eig'
en Perſoonu/ þvi eg hefe einhveriu ſiñe ædur um̃ þad talad/ þm er þ
og fyrer miñſtu ad þeir af ydur dæmder verde/ edur af Mañlegum
Dege/ DRotteñ er ſa/ ſem dæmer þa/ 1. Cor. 4. Þeirra Ovirding
hia Møñunum er þm Heidur hia Gude/ þad Hatur/ ſem Verølldeñ
leggur a þa/ ablar þm Elſku i Himnenum. Sa Afdrættur/ er þeim
ſkier i ſijnum Tekium/ hañ verdur Rijkdoomur i Guds Fehyrdſlu/ eiñ
Peningur / ſem þa vantar hier/ ablar Hundrad Peninga þar/ eñ um̃

hitt

hitt vil eg nu tala / ad þier ecke forsmæed þeirra Þionustu / þoott þeir sieu lijtilmootleger i ydar Augum sumra hverra/ þad er Kienningarnar og Ordsens Predikun/ þvi ef þier svo giored/þa forsmæed þier ecke þa/ helldur. þañ sem þa sende / og ef þier hafed þa fyrer Sañleikañ/ þa hafed þier Sæler ydar/og stofned þm̃ i hiñ mesta Voda.
Eg bid ydur Brædur / seger Paulus/ 1. Tess. 5. Ad þier þecked þa sem erfida a medal ydar / og standa fyrer ydar Andlite z kieña ydur/ ad þier hafed þa yfermæta kiæra fyrer þra Verks Saker. Hvert er þad Verked/ christner Meñ? Þad seger oss Zacharias hier i Gudspiallenu/ Ad TILbwa HAñs VEgu / hvers þa? HIñs ALLra HÆsta / þess Drottnarans / nær hañ kiemur til sijns Musteris/ sem er þitt Hiarta/ þad er/ nær hañ krefur þss/ og hin heilaga Guddoomsins Preñing vill þar iñgañga og Vistarveru hiaa þier giora. Til þess eru Guds Þienarar setter/ Seg mier/ eru þr þa Ills verder fyrer sitt Verk/ nær þeir giora þad trwlega/ og vilia fæ þier svoddan Giesste til Nysingar? Eñ þetta skilst ecke hiñe vantrwudu Kynslood/ hun er eins og Skiækian / sem Terentius gietur um̃ i Skrokssoguñe/ eins z hun sagde um̃ hiñ Dramblæta Strijdsmañ/ ad ei hefde leyfst vid hañ ad tala/ nema þad sem hañ hefde ædur fyrermælt. O jæ/ taled þad sem oss er þocknanlegt/ epter þvi sem Eyrun klæia. Er ecke þad hid sama sm̃ DRotteñ seger hiaa Amos/ Cap. 2. Þier hafed fyrerboded Spamoñunũ/ segiande: Þier skulud ei spæ/ þsse Guds Madur mætte og af þvi segia/ Amos. 7. þegar Amatzia Jeroboams Prestur i Bethel sagde vid hañ: Þu Siaande/ far burt i Gydinga Land og et þar Braud/ og Spæ þar/ eñ hallt ecke æfram ad Spæ i Bethel/ þvi þ er Kongsens Helgedoomur/ og hañs Hws. O þier Villudyr/ þegar Leoned Öskrar/ hver mun ecke skielfast? Og þegar DRotteñ skipar / hver mun ecke Predika/ Amos. 3. Eñ hñ skipar svo opt sem ad hñs Þienarar siæ/ ad ydar Glæper og Ogudlegar Athafner taka Yfirhond / Eñ hver af hañs Trwlyndum Þienurum

mun skielpast fyrer ydar Opocka edur Reide-Svip/ nær Meñ eru viss-
er um̃ hañs Vinattu/ J hvers Hende þier erud / eins og hid fyrna
Spamañsens Bellte / sem þo alldrei hafde i Voll komed. Eg
skal giøra myn Ord i þijnum Muñe svo sm̃ Elld / eñ þetta Foolk svo
sem Tre / þau er hañ eyder / seger DRotteñ fyrer Muñ Jeremiæ/
Cap. 5. Eñ þad Orded/sm̃ Gudhrædder DRottens Þienarar hafa
i Muñenum/ þad er og hañs Ord. Eñ svo sm̃ þad ad Jerusalem
ecke strax uppbrañ vid Spamañsens Ord/ samt var Baal-Elldureñ
ecke lengi i burtu. Svo vite hiñ Gudlause Heimur/ sem ecke vill
leyfa þessum Ellde Jñgang i Hiarta sitt/ til ad breña þar upp Sorp
og Endeme Holldlegra Syrnda / vite hañ / sege eg/ ad hins eilijfa
Loga mun skamt ad bijda / sem um̃ Allder mun breña þa / nema þeir
ydrest af Hiarta. Aller lætumst vier til Kirkiuñar koma/ aller heyr
um vier Orded/ & brwkum Sacramenten/ & svo sem ein Herme-Kraka
giørum oss Læte i Christendoomenum/ Eñ nær vier þetta hvad mest
giørum/ þa Gud giæfe/ ad ecke ætte heima hia sumum af oss þad sm̃
DRotteñ seger um̃ Juda fyrer Muñ Jeremiæ/ Cap. 5. Þar byrtast
Rangsnwner Meñ a medal mijns Foolks/ þr sm̃ liggia til Lægis/og
setia Snorur fyrer Foolked ad veida þad/svo sem þad Fuglareñ giører
med sijnum Veide-Brellum/ og þeirra Hws eru af Prettum full/eins
og eitt Fugla-Bwr er fullt af Tal-Fuglum / þar wt af verda þeir
Megtuger og Rijker/ Feiter & Frialsleger/ þr fara med Jllsku-Þør/
þeir hallda eingen Riettinde / þeir framkvæma ecke Malefne hins
Fødurlausa/ og þad luckast þeim. Og Almwgeñ er a Stundum
ecke betre ad sijnu Leite. Þad er ad søñu grætlegt til ad vita / ad
heiler Safnader heyra svo margar Predikaner / svo margar Amiñ-
ingar af Guds Orde/eñ þegar Meñ krefia ad þr giøre Grein a Trw
siñe/ þa er varla Tijunde hver / sem kuñe ad giøra þ svo sem christn
um Mañe byriar/ þad er eins og eiñ Okuñugur Hlutur fyrer þm̃/ og
eins og Draumur Nebuchadnezars/Dan. 2. er hañ sagde: Ad Ord-

ed

ed være Horped sier. O Hversu lyted er þetta ad virda Embætte For lykunareñar? þu seger/ ad Orded sie Horped þier / þu giefer þvi ecke i Miñe hallded/ med þssu dæmer þu sialpañ þig/ Barn mitt/eingeñ er svo Miñiestioor/ad hañ aß svo morgum Predikunum/svo morgū Fortolum/ hvar hid sama verdur optsiñis itrekad/ ad hñ ei giefe svo mikid miñst/ eß hañ vantar ecke Eptertektena / sem ad duga meige hönū til Sæluhialpar/ helldur vallda þvi Vmsviß Veralldareñar/ og Holldliger Þanckar / ad Meñ ecke Itreka med sialpum sier / edur bryna þ sijnum Bornum og Hiwum þad sem sagt heþur vered / þvi kiemur Dioþulleñ og stelur Ordenu wr Hiartanu/ svo under eins og þu flygur wt wr Kirkiuñe/svo flygur þ wr Huga þier. Nær mun Tungl komu Hattyden lyda ad vier kuñū ad selia Fædsluna/sogdu Gydingar fordum/ Amos. 8. Eñ þess være Oskande / ad nockrer Gærungar segdu ecke i Hiarta sijnu/ nær þr under Guds Orda Heyrn sitia/ nær mun þsse Ord-Snæpur hætta/svo vier meigū fara ad skiemta oss med vorum Lykum? Hversu vel verdur Predikunar Embætted virdt aß svoddan Vifftola Mañeskium? Giæted þss / christner Meñ / ad þau Dyren voru i Gamla Testamentenu einasta hrein kollud/ sm ad joort rudu/ sia þu og til / ad þu helger Hvyldardageñ / eñ hverneg verdur hañ helgadur? Ecke er eiñ Dagur aß sialpum sier odrum helgare/ helldur verda þeir svo epter Guds og Yþervalldsens Bode/eñ þu helgar hñ/eß þu helgar sialpañ þig/ecke einasta med þvi/ ad heyra Guds Ord/ helldur og hinu/ ad Itreka þad med sialpum þier/ er þu heyrt heþur/ og vellter þvi fyrer þier eins og Dyren Foodrenu i Maganum og Muñenum/ og vilier þu til fulls hallda þvi og alldrei sleppa/ þa breyt epter þvi i Liþnadenum. Lat þad vera hia þier svo sem eitt Moot/ hvar i Giorder þijnar jaþnan steypplar sieu/ þa mun þad vera svo sm Staþur sa sm a Bookþell er rifadur/ og þijnar Giorder munu hroosa þier/svo sm eitt Bylæte wr Gulle steypt/og nær þu svo giorer/ þa kalla eg ad þu aß Alvoru virder og elsker þetta heilaga Forlykunareñar

areñar Embætte/ Og hvad stodar þad Mañeñ / ad hñ Orded heyre/
nema hañ olldungis legge þad uppa Hiartad/ og life þar epter/ edur
mun þetta heilaga Embætte vera Iñstiptad fyrer Sida Saker/ edur
eiga Guds Þienarar ad vera ydur eins og Børn/ þau a Strætũ sætu
og kølludu til hiña : Vier høfum fyrer ydur i Pijpur blæsed/og þier
hafed ecke dansad/ vier þuldum ydur Harma vora/ og þier hafed ecke
grated/ Luc. 7. Þeir Guds Ord heyra Athugalaust / og ecke hyrda
uñ ad færa Avøxt þar af/ Þr draga sialfa sig Magnlega a Tálar/
ecke einasta i þvi / ad þad mun rijsa upp i Doomenum a moote þeim a
sijdasta Dege/ Joh. 12. hvad þo er hid skielfelegasta / og vill giora
Þra Fordæming miklu hrædeligre eñ Sodomæ og Gomorræ/ helldur eru
þeir Dærliger i þvi/ ad þeir lia Eyru sijn til ad heyra þañ Hlut sem
þm̃ er hiñ meste Leide að / alleina til ad hræsna fyrer Moñum / og
hafa þsi þo eingen Not i þßu Heime/sm̃ er Þra Himnarijke/eñ eilijf
Giølld añars Heims/ svo sm̃ eg fyrer skømu sagde. Giæted ad hvad
þad er/ sm̃ Zacharias seger framveges uñ þeña unga Svein: OG
TIL AD GIEfa HAñs FOOLke SKILNING SAALV'
hialpareñar Til FYRERgiefningar SYNda ÞEIrra. Til
þess hiñs sama eru ydur og Kieñendurner setter/ Br. M. ecke þad/
ad þeir giefe ydur Skilningen helldur eñ Johañes/ Hañ skijrde
med Vatne alleina/ Svo giora og þeir/ Páll ma planta svo sm̃ hañ
vill / og Apollo vokva. 1. Cor. 3. eñ þad er þo forgiefens nema ad
Gud Avøxteñ giefe/ eñ samt fæda þeir Sæler ydar a þvi heilnæma
Lijfsins Orde / sm̃ ad er Kraptur Guds til Sæluhialpar øllum þm̃
sem trwa/ ꝛ þegar Guds Ande samteingest þvi i riett-trwudu Hiarta/
þa kañ Mañeskian ecke ad fara a Mis vid þad / ad vaxa epter full-
konnum Mæler Christi Allders/ sm̃ Paulus ad Orde kiemst/ Eph.
4. Og þyker mier svo sm̃ ad hañ ecke miøg elske Sælu sijna/sm̃ ecke
vill þad viña til ad heñe hoolped verde/ad þiggia Naudsynlega Upp-
fræding af Preste sijnum / og heyra hañ i Guds Stad talande med

hiñe

hiñe mestu Athygle / ecke liggia Synderñar miøg þwngt a hønum/ sm̃ ad ecke med allre Sælar og Lijfs Audmyki og christelegũ Underbwninge framkiemur fyrer Gud i Skriptastoolen̄ / til ad þiggia af hønum Kvittun Synda siña fyrer Medalgøngu hans Þienara/. Eñ Gud Næde / ad þar er varla nockur Hlutur sæ / ed sumer Meñ hafe a þvilijkañ Vidbiood / svo sem a þessarre Heilsusamligu Þioonustu/ svo nær ed añadhvert Hræsneñ edr Offeñ dregur þa under Guds Orda Heyrn/ þa er þad svo sem þeir ættu ad ganga til Pijslar/ adgiætande þad lijted/ ad þeir eiga þar ad fiña Sælum sijnum Foodur/ so þr mege umflyia eilijfr Helvijtis Pijsler. Eñ seged mier þo/ ef Cain/ Achithophel/ Judas og hiñ rijke Sælgiætingur mættu eiga Kost a ad hverfa wr Kvølunum/ og sitia under eiñe Predikun/ mundu þr ecke kalla þad hiñ stæsta Velgiørning/ z Oska ad sw Predikun alldrei þryte/ hvilijkur Daraskapur er þa ad fræfælast þad medañ Nædartijmeñ er / fyrer hvert Madur giefur kvittur vorded vid þær Oumrædelegu Hørmungar/ er þeir nu þijnast i. Hlijded þvi Raustu Hroopandans i Eydemørku/ giøred Ydran/ þvi ad Guds Rijke er Nælægt/ þeckũ Gude/ ad hañ hefur ecke sendt oss Engla af Himne til ad fræda oss/ hverra Nælægd vier mundum ei standast / helldur synduga Meñ vora Lijka/ þar fyrer sa sm̃ elskar Sælu sijna / hañ elske siñ Sælusorgara/ og þigge hans Þioonustu med allre Hoogværd og Undergiefne / og er þ nu svo um̃ hid fyrra wttalad.

11. Hvörsu miög þr eige ad vara

Af Johañe hafa aller Christi Þienarar þad fyrst ad læra / ad forsmæ Heimeñ med øllu þvi sm̃ i hønum er/ og sierdeilis Aud og Mañvirdingar. Johannes var nwogu Ættstoor/ Burder hñs voru til þess/ ad hñ kuñe ad verda rijkur Høfdinge medal sijns Foolks: Fader hañs var eiñ Kieñemadur/ jæ/ ecke eiñ almeñelegur Kieñemadur/ helldur af Rod Abiæ (svo sm̃ Lucas hier um̃ skrifar/ Cap: 1.) hver ed var hiñ ættunde medal Nidia Eleazars Aarons Sonar Hefudprests/ svo sm̃ þar um̃ mæ lesa i Cronicu Bookareñar 24. Hañs

Mooder Elizabeth var og af Aarons Dætrū / svo sm̄ Lucas eiñig vottar/ hveriumi Ættlid ad Kieñemañs-Skapureñ fylgde/ sm̄ var eiñ stoor Tign medal Gydingañа. Nu þoott hañ være svo Ættgøfugur/ sm̄ sagt er/ þa wtvalde hñ helldr ad þioona Gude i Eydemørku/ helldur eñ ad bera Tign Fedra siña. Ad vÿssu er ꝥ satt/ Brædur mÿner/ ad eingeñ er skylldugur til þess/ ad hafna øllum Tÿmanlegum Munum/ eins & Johañes/ þvi hñ var sier i Lage kalladur til þessa Embættis. Gud hefur breytt Vægdarsamlega vid oss/ & leyft oss ad bwa i Landenu medal Brædra vorra/ og hafa þess Not/ er hañ & Konungureñ hafa oss wthlutad/ eñ þo ecke ad seilast þar framyfer. Johañes yfergaf alla Hlute fyrer Christi saker/ ꝥ sama giørdu & hñs Postular/ svo sem Petur vottar/ Matth: 19. Eñ þess være ad Oska/ ad ei fyndust þeir a medal vor/ sm̄ yfergiefa Christum fyrer Veralldlega Hlute/ Þessu vil eg til þeirra viked hafa/ er lÿtid edur eckert hyrda um̄ sitt Embætte/ eñ eru aller sockner ofañ i Fiaar-Ploog og Aura-Safn/ brwkande jafnvel sÿns Embættis Myndugleika til sÿns eigeñ Abata/ eñ ecke Christs Kirkiu til Eblingar/ svo hætt er vid/ ad þar fiñest eins marger Judæ Lÿkar/ þeir ed selie siñ Herra fyrer fæeina Peninga/ svo sem Petri Stallbrædur/ þeir ed yfergiefa alla Hlute hñs vegna / og ad ꝥ mege vid nockra segia/ er DRotteñ talar hiaa Micheam Cap: 3. nær þeir hafa ad tiggia med Toñunū/ þa hroopa þeir Frideñ/ eñ þeim sm̄ ecke lætur upp i Muñ þra/ boda þeir Strÿd. Þeir eta Synder mÿns Foolks/ seger DRotteñ fyrer Muñ Hoseæ Cap: 4. og þr reisa Hug siñ vid þra Ranglæte. Med sama moote talar DRotteñ um̄ þessa Leigulida og um̄ Daglaunarañ/ Devt: 24. er hñ seger þeir reise Hug siñ vid Launeñ/ og er þad nærsta vel sagt/ þvi eiñ Hyrdulaus Kieñemadur / nær hñ hefur ꝥ hañ eta skal/ þa skeiter hañ lÿted um̄ Foolksins Synder/ þvi reiser hañ Hug siñ alleina a moote Laununum/ eñ leggur ad litlu hñs Um̄boot edur Fram̄før/ sm̄ hñ þiggur Launeñ af/ og fagnar jafnvel af vondu Athæfe/ ef Syndareñ vill

þad

þad leysa med nockru Prestsens Gagne/ giørande svo Bethel ad Bethawen/ þad er/ Guds Hws ad Hiegooma Hwse. Eingeñ brwke ꝥ fyrer Apsøkun/ ad hñ neydest til þvilijkt ad giøra fyrer Vanefna z Smakættar saker/ Hver er sa af ydur/ ad hañ læte aptur Dyrnar fyrer eckert/ edur kveike a mijnu Alltare fyrer eckert/ seger DRottiñ vid Kieñemeñena/ Mal: 1. Svo mæ og um̃ oss segia / Eingeñ er sæ ed þioone Christo Okeypis/ þoott ei sieu margra Laun svo rijfleg/ svo sm̃ Kirkiu þienarañai Gamla Testamentenu/og vante hier nockud/mun þad þusundfalldt apturgialldast i Vpprisu Riettlætra/edur hvad mun verda af þm̃ Laununum/ er þier ætled ydur af Christo ꝼ ydar Starf/ ef þier taked þau fram̃ fyrer Hendur a hønum i þessu Lijfe/ Trwed mier til/ ad ꝥ mun ecke verda audvelldt/ad vera Judas hier/ eñ Petur þar/z er þa betra hier lijted ad hafa/og þar fullrijkur ad vera/ef añadhvert vera skal/ Fyrer þvi lætum oss ꝥ sagt vera/er Johañes sagde Strijdsmoñunum þeim / er komu til hañs Skijrnar / og þad þess helldur/sem vier erum Christi Strijdsmeñ/ Giøred eingũ Ofrijke/ og þretted eingañ/ helldur vered ánægder med ydar Mala/ Luc: 3.

2. Þad Añad sem Guds Kieñemeñ eiga ad nema af Johañe/ er hñs skynsamlegt Vandlæte i hañs Embætte/ þar komu til hañs Skijrnar Tollheimtumeñ/Luc: 3. sm̃ halldner voru hid versta Foolk/ þeim sagde hañ med Hæglæte/ ad þeir skylldu eckert giøra fram̃ yfer þad sm̃ boded være: Þar komu til hañs Strijdsmeñ/þeim sagde hñ z med Spekt ꝥ sama/ er eg fyrer Skømu um̃gat: Eñ þar komu og til hñs Skijrnar Pharisæi/sem halldner voru hiner Vijsustu/hiner Heiløgustu/z Saducæi/ hiner Riettlætustu/þesser voru einger Smælingiar/ þvi allt Foolked hnie ad þessum tveñum Flockum/ voru z marger Høfdingiar Gydinga af þm̃/ Eñ af þvi ad ꝥr voru Hræsnarar/ þa vogade þesse Guds Madur ad segia vid þa: þier Nødrukyn/hver hefur kieñt ydur ad um̃flyia tilkomande Reide/ Giøred þvi verduga Avøxtu Idraneñe/og seged ei med sialfum ydur/ Abraham høfum

vier

vier þyrer Fødur: Hañ vogade ad segia hinũ Gudlausa Herodi Kon-
unge/ Þier byriar ecke ad hafa þijns Broodurs Egta-Kvinu. Tel-
iande munu þeir nu vera medal vor/ Brædur mijner/ sem svo alvarlega
tale til þra/ er sig kalla Høfdingia a medal vor / jafnvel þott ad
Missmijden sieu svo morg i Fare sumra þra/ ad ecke þurfe Sioon-
hagañ Mañ til ad þeckia þau. O Gud vere oss Lijknsamur/ z giæfe
ad Meñ villdu til þss hugsa/ hversu Landed er þullt aþ Sokvirding:
Agirnd/ Rænglæte/ Gripdeillder/ Forøktun Guds / Forsmaan hañs
Orda/ Lauslæte/ Natur til Næungans / Lygar og Roogur ganga
Skyunum hærra og hroopa i Himeneñ/ svo ad nærre þvi syneſt ligg-
ia/ ad hiñ Almættuge mune itreka þau Ord þyrer Eyrum vorum/
er hañ i þyrstu talade vid Ezechielem/ Cap: 7. Haþ Snøruna til
reidu/ þvi Landed er þullt af Høþud-Giørningum/ og siælf Borgeñ
af Ofrijke/ og þetta verdur þo añadhvert ecke/ edur med hængande
Hende straþþad/ af þeim/ sm þo eiga ad giøra Reikning hinum al-
vallda Doomara fyrer Sæl hiñs Ogudlega a sijdarsta Dege / allra
sijdst hiæ þeim/ sem Megtuger eru/ jaþnvel þott þeir añadhvert sieu
þremster i Flocke/ bæde ad æþa þvilijkt/ edur og ad forsvara þa ed þ
giøra. Þier seged/ þ gyllder ecke/ ei ad sijdur heyra þeir oss eins og
Dvergmal Fiallaña. Eñ hvad vited þier aþ þvi/ Brædur mijner?
Hafed þier til þss reynt? Haþed þier hlydt Bode Pæls i þvi/ ad kalla
i Akaþa og vægia ecke/ ad straþþa/ Ogna og amiña i Tijma og O-
Tijma/ med allre Þolenmæde? 2. Tim: 4. Nema þier svo giøred/ þa
vited þier ecke hvad Gud kañ þyrer ydar Þioonustu ad ætrietta. Ætled
ei til ad þ sie noog/ ad leggia Hendena a Ploogeñ/ eñ lijta svo aptr til
þess/ sem til Baka er/ þeir ed svo giøra/ eru ei hæfer til ad leida siælþa
sig nie adra til Himnarijkis. Gud vill ecke læta hætta vid sitt Verk
þott lijted ætorkest. Skodum Dæme Eliæ/ skodum Jonæ Dæme/
Gud vill læta sitt Ord Bondum og Goodum Predika / svo þad añad-
hvert frelse edur fordæme. Heyred hvad hñ seger vid Ezechielem/

Cap. 2.

Cap. 2. Eg mun senda þig til þra/ z ad þu seger þeim: Svo seger DRottenñ/ hvert helldur þr heyra þad / edur þr Mootstødu veita/ þvi þeir eru eitt þverbroted Hws/ Ottast ecke/ þoott þeir sieu mootviliuger og þirnum vaxner/og ad þu bwer a millum Nøggorma. Eñ Gud giæfe/ ad Otteñ edur Fiegyrnen hiellde ecke Sverde Andans i Skeid-unum hia oss æ Stundum/ svo Meñ ecke Vanhelgudu Gud fyrer eiñ Nefa Bygg-Miøls/ og eiñ Bita Brauds/ og saumudu svo Kodda under hvern Armlegg/ eins og hinar følsku Spæ-Konur giørdu under Jerusalems Eydeleggingu / Ezech. 13. til ad teikna þar med Frid/ hvar þo eingeñ Fridur var. O Brædur mijner/ þvi skylldū vier þo hrædast þa riwkande Elldebranda? Og ecke miklu framar hiñ lif-anda Gud? Nvers Vmbod viera Nende høfum/ lætum oss heyra þ̄ hañ seger vid Jeremjam/ Cap. 1. Vert ecke Ottasleğeñ fyrer þeirra Augū/ad eg ei sundurmerie þig i þra Auglite/ hvert er þa nu betra/ ad sia Skælkeñ ygla sig / og hañ fæe þo eingu til Vegar komed/ ellegar ad mæta Guds Oblijdu/ og ad hñ sundurmerie oss ad þeim æ-stændum. Gud kañ ad troda Andskotañ under Fætur hins miñsta Vesælings/ sm̄ hønum treyster/ og giører Verk siñar Kallanar i hñs Otta/ aukhelldur þa smæ Pwkana / sem vier høfum ad beriast vid/ uppheffium þvi vorar Radder sem adrar Bæsunur/ segium Jsrael til siña Synda/og Jacob til siña Misgiørda/svo ei verde þra Bloods af oss krafest a hinum mikla Dege alls Nollds/ nær hver eiñ mun hafa noog med sijnar Synder/ þoott ei giøre hñ sig Nluttakande i añarligū.

3 J þridia Mæta hefur Johañes med sijnu Dæme kieñt oss/ ad vier skulum vera Arvakrer og Kostgiæfner i Lærdoomenum/ hañs Kirkia var Eydemørken/þvi Jerusalems Mustere høfdu þr giørt ad Ræningia Bæle/hañ foor i krijngum allt þad Land er læ vid Jordan/ og Predikade Skijrn Ydranarenñar til Fyrergiefningar Syndañā/ Luc. 3. Vt þangad foor til hñs Jerusalem og allt Gydingaland/ svo sem Matthæus vottar/ Cap. 3. Þetta var stoor Sookn/ Brædur mijn er/

er/ fyrer eiñ Mañ / og ſkulum vier ecke meina / ad hañs Verk haꝼe einaſta vered ad ſkÿra/ þvi Lucas ſeger/ ſvo ſem eg ſtrax ámiñteſt/ ad hañ haꝼe Predikad Ydranar Skÿrnena / þad ſkilſt mier ad ſie/ad hñ haꝼe wtlagt og wtliſtad/fyrer þm̄ er komu til hñs Skÿrnar/hvilÿkur ad være ſa Lærdoomur/uppa hvern þr ſkÿrduſt/og hverneg epter hoñū ætte ad liꝼa/ þad ſyna þſſe Ord aꝼ hañs Predikun: Giored Ydran/ þviad Guds Rÿke er Nálægt/ Item/ Giored verduga Avøxtu Ydraneñe/ ſvo er eg viſſ um̄/ ad hañ eingañ heꝼur til ſiñar Skÿrnar tek-ed/ aꝼ þm̄ ſem haꝼa vered komner til Vits og Ara / ſem ecke heꝼur vered fullnuma i þſſum Lærdoome/ Nærſta Olÿkur þeim aꝼ oſſ/ ſem ſetia vid Bord DRottens i heilagre Kvølldmáltÿd ecke einaſta Ung-linga / helldur og aꝼgamla á Stundum / ſem ecke kuña ad reyna og prooꝼa ſiálꝼa ſig/ nie giøra Skil a Lÿkama DRottens z añarre Fædu. Stoor var þſſe Sookn Johañis/Brædur M. og gaꝼ hañ þo øllum i riettañ Tÿma hvad þeim byriade/ añars munde DRotteñ ecke ſagt haꝼa/ ad frá hñs Døgum heꝼde Himmarÿke lided Oꝼrÿke/ Matth. 11. Vorar Sookner eru lángtum miñe / þo vantar þær á Stundum hvad þær Naudſynlega vidþurꝼa/ þier ſeged/ hvad vantar þær? Eg vil hier til ſvara / ecke øllum / eñ þo mørgum / þær vantar ſialldnaſt Sacramenten/ þo vita Meñ/ ad aꝼ þvi ber á Stundum hiá ſumum hveriū/ eñ þa vantar Koſtgiæꝼna Underviſſun bæde um̄ Sacramenten og um̄ adrar Trwareñar Greiner/ſm̄ eru Omiſſande til Sáluhiálp-ar. Zacharjas ſpáer um̄ ſiñ Son/ ad hñ mune gieꝼa Guds Foolke Skilning Sáluhiálpareñar til Fyrergieꝼningar Synda þeirra/ ſvo eigum vier ad giøra/ añars er Verked Ondÿtt. Hvad gagnar þeim Skÿrnen/ ſem vier høꝼū veitt hana/ nema vier Grandgiæꝼelega wt-ſkÿrum fyrer þeim heñar Krapt / nær þr dragaſt a Legg/ Miñum þa a hvad þr haꝼa þar Gude loꝼad/ kieñū þm̄ ad endurnyia þañ Giæſku rÿka Nádareñar Sáttmála Daglega med ſÿꝼelldre Ydran/ z Endur-nyiung Lÿꝼerneſens. Hvad ſtodar þm̄ Holld og Blood DRottens/

nema

nema vier fyrer hañs Adstod Iklædum þa einu Brwdkaups Klæde/ ædur eñ þr framkoma fyrer svo skielfelega Hætign / kieñum þeim ad ydrast Syndaña / ad vita hvad þeir þar medtaka / ad trwa þvi/ og ad briota ecke framar Endurnyiung sijns Skijrnar Sætt-mæla Vijsvitande. Þetta og añad þvilijkt/ er ad giefa Guds Foolke Skilning Sæluhiælpareñar/ z nema vier þetta giorū/ þa vanhelgū vier þessa dyru Dooma/ svo ad þeir verda til Fordæmingar/bæde þm/ sm þa handtiera/ og hinū/ sem vidtaka. Þu villt kañskie segia: Eg em ecke fæddur med heilogum Anda eins og Johañes/ þvi er ei Von/ ad eg svo miklu af Stad kome/ eg jæta þad/þar heimtest og ecke svo miked af nockrum einū af oss/ svo sm af honū/ vier mundum z skamt komast med ad afkasta svo miklu/ samt hofū vier aller heilagañ Anda medteked/ og aller hofum vier Vit og Skyn þeiged af Gude/ oss hafa Forelldrar vorer til Menta sett/svo vier kyñum odrum ad kieña. Hefde Gud fyrersied/ad til Mañaña Sæluhialpar þyrfte sier i Lage Andans Gæfur/ eins og Johañes og Postularner hofdu / þa hefde sw Andans Gæfa jafnañ Samfara vorded Christneñe/ Eñ heñar Meistare / sm best veit hvad þessare Byggingu hagar/ hañ vill nu læta sijna Þioona nægiast med almeñelegar Nattkuruñar Gæfur/hver iar hañ þo jafnañ styrker med Krapte sijns Anda/ þar sem Astundan og Arvekne er fyrer. Seged mier/ hver er sæ af oss/ ef hñ hefur eiñhvern kostgiæfeñ Eyrends Reka / ad ecke legge hañ honum allt i Hendurnar/til ad framkvæma þad Eyrende? Vilium vier þa ætla/ad Bruñur Giæskuñar/ sem svo miog elskade Sæluhiælp Mañaña/ ad hañ gaf siñ Son i Daudañ fyrer oss/ hañ mune læta sijna Þienara vanta sijna Adstod/ nær hañ sier þeirra Kostgiæfnesseñ þad er Grætlegt til ad vita/ hversu Toomlæter ad sumer Meñ eru i þessare Idiu/ og læta sier um allt añad meira giefed vera; eñ giora Guds Verk ad Hiaverke. Ia/ þad er aumkunarverdur Hlutur/ svo Almwgeñ/ sem ad ecke veit Guds Riettinde/ hañ fær þau ecke ad heyra sumstadar af

Fävÿſum edur Nÿtdulauſum Ordſins Þienurū/ fare þeir villt/ þeir verda ei Leidrietter/ ſyndge þeir/ þar verdur ei adþunded/ Forherdeſt þeir i Syndunū/ þa verdur þo ecke fra þorſtockad Hiarta ſundurmared med Guds Orde/ hvert ad er eiñ Elldur og eiñ Hamar/ſeger hañ þyrer Muñ Spämañſins/ ſem ad Kletteñ i ſundurmolar/ Jerem: 23. Dygdeñ verdur a ſtundum hofud/ Løſtunum hrooſad/ edur þeir verda aþſakader/ ſierdeilis ſieu þeir giørder oſſ i Vil. Mun þad ei vera hid ſama z DRotteñ ſeger/ Ezech: 13. Foolked bygger upp eiñ Vegg aþ Leyr/ og þeir klijna hñ med Onytu Kalke/Vei þm̄ heimſku Spämoñ unum/ ſeger DRotteñ/ er ganga epter ſijnum Anda/þijner Spämeñ eru lijker Refum a Eydemørku/ O Iſrael/ ſeger hañ. Gud giæþe/ad þeſſe Peſtilentia ecke dræpe ſier nidur hiä oſſ/ þ mä kalla/ad þeir fylge ſijnum eigen Anda/ ei tala hvad þm̄ i Hug kiemur/ þ þeir alldrei i Ritninguñe ſäu/ edur juſu upp aþ Iſraels Bruñe/ helldur fra eigeñ Drauma/z þo ſkamaſt þeir ſijn ecke ad ſegia/DRotteñ hefur ſagt þ/ þo DRotteñ haþe þad alldrei talad / ſeger Ezechiel Spämadur/ Cap: 22. Svo kalla og þeſſer Guds Ord / hvad ſm̄ þeir rugla/ eþ Muñureñ alleina freider/ eins og a Skeidmäddum Heſte. Reþarner eru ſollner i Eydemørkuñe/ ſvo räþa og nockrer Kieñendur um̄ þurra Stade/og þiña ecke hvar med þeir kuñe ſitt edur añarra Lijþ ad næra/ þeir ſnijkia wt wr Oþørfum og Fävÿſum Bookum/þad ſm̄ eingum er til Nota/Skrøk-Søgur/Heimſkulegar Samlijkingar/z rängar Vtleggingar a ſtundum/ til ad teþia aþ Tijmañ / ſvo þad verdur ei vared/ad Meñ meiga heyra þær ſumar Predikaner/aþ hveriū eing eñ er nockru nær i ſijnu Säluhiälpar Verke. O Guds Meñ/ läted ydur þo eiñhvern Tijma til Hugar koma/ ad þooſtra Hiørd DRottens/ er hañ afrekad heþur med ſijnu eigen Bloode/og yþer hveria H: Ande hefur ydur Tilſioonar-Meñ ſetta/ Act: 20. Pharao villde ecke gieþa Iſraels Sonū Hälm edur Mwrſtein til ad giøra þ Verk/ er hñ haþde boded þeim/z þo heimte hañ Verked aþ þeim/ eins virdaſt

ast mier Lynder þeir Kieñemeñ/er eckert hyrda um̃ Christi Arplæppd/ sem þeim er til Voktunar þeingeñ/ þeir heimta af Foolkenu/ ad þeir lifi Christelega/ og giøre Kiærleikans Verk/ eñ ecke kieña þeir þeim Adferd slijkra Hluta/ og ecke ganga þeir undañ ødrum i þvi/ sm̃ þeir biooda/ jæ/ sumer jafnvel þvijnga af þeim/ þad sem þeir kyñe ad giøra Verk Kiærleikans med. Er þetta ad vera Christi og hañs Postula Epterbreytare og Epterkomare? aþ hveriu vier þo stæriũ oss. Tæted ydur þad ecke helldur noog þykia/ Brædur mijner/ þoott þier hafed þeiged goodar Gaafur til ad kieña/edur þoott ydar Kieñingu sie hroosad aþ Møñum/ þad er ad søñu stoor Guds Astgioeþ/ og hañs Þienurum miøg svo þørþ/ til ad uppbyggia hũs Kirkiu/ eñ læte Meñ sier þad i Hug koma/er sagde fordũ hiñ goode Hyrder vid sijna Læresveina/ Fagned ei yþer þvi/ ad Dioþlarner eru ydur undergiefner/ helldur aþ þvi/ad ydar Nøfn eru skriþud a Himnũ/ Luc: 10. svo vil eg ꝫ segia i vidlijkũ Hlut/þo ecke ølldungis hiñu sama/ Fagned ecke yþer þvi/ ad Meñ hroosa ydur/ þvi ydur kyñe ad henda hid sama og Herodem/ hvern Eingilleñ sloo/af þvi hũ gaf ei Gude Dyrdena/ Act: 12. helldꝫ fagned aþ þvi/ef Saþnad' ydᵛ leidriettast/ef þiᵓ mꝫ christelegu Dæme ꝫ Reksamre Kieñingu leided nockurn a Guds Veg/svo ad þiᵓ sieud vísser um̃/ad þr med ydur/og þier med þm̃ munud Guds Rijke erþa/Glediest aþ þessu/ þvi til þess erud þier setter/þar i eiga aller ydar Atburder/alle er Saalar og Lijkamans Kraptar ad reyna sig / og ecke til ad ræuvega Hroos Maalsnilleñar hia Møñum/ þvi ei gagnade þad hinum vondu Phariseis/ þoott Christus segde/ad Meñ skylldu giøra epter øllu þvi sem þeir kendu/og ei ad sijdur voru þeir blinder/ blindra Leidtogarar/ Hræsnarar/Eytur-Ormar og Nødru-Kyn/ þvi kalla eg ecke þañ ad vera hiñ besta Prest/ sem heþur hid mesta Alþijdu Loþ aþ siñe Tals-Gaaþu/ helldur þañ sem heþur hina bestu Tilheirendur/ og best til Himnarijkis uppþrædda/sem elske Gud og Naungañ/ og vardveite sialþa sig Flecklausa fra Heime þessum / hañ les sitt Feste-Breþ fyrer Himnarijke/ svo opt sem hañ sier/ ad hañs Tilheyrendur ganga a Guds Vege/og verka

siṅa Sæluhiælp med Ygg og Otta. O þu mikle Hyrder Saudaña/ bid þu þiñ Himneska Fødur fyrer oss / ad bæde Kieñendur og Tilheyrendur mætte svo taka Vara a Sælu siñe hier i Lyfe / ad vier i Lambsins Brwdkaup til samans iñleidder verdum / þad Bænheyre hiñ Naduge Gud fyrer Sonarens Forþienustu / AMEN.

Fioorda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 6. Cap.

OG JEsus sagde til siña Læresveina: Vered Myskunsamer / lyka sem ydar Fader er Myskunsamur. Aungvañ skulud þier dæma / so ad þier dæmest eige / Fordæmed ecke / so ad þier fordæmest eige. Fyrergiefed / og þa mun ydur fyrergiefed verda. Giefed / og þa skal ydur giefast. Gooda / samþryckta / velskiekna og yferfliootañlega Mæling / munu þeir giefa i ydart Skaut. Þviad med þeirre hiñe sömu Mælingu hvørre þier mæled wt / mun ydur iñ aptur mælt verda. Og hañ sagde þeim eina Epterlyking. Hvørt kañ nockur Blindur Blindañ ad leida? Falla þeir ecke bæder i Grøfena? Læresveirneñ er eige yfer synum Meistara / eñ hvør hellst sem fullkomeñ er / hañ mun vera sem hañs Meistare. Hvad sier þu Flysena i þyns Broodurs Auga / eñ ad þeim Biælkanum sem i þynu Auga er / giæter þu eige? Eda hvørneñ mætt þu seigia Broodur þynum. Brooder / leyf þu ad eg i burt drage Flysena wr þynu Auga / þar ed þu sier ecke siælfur Biælkañ i þynu Auga? Þu Hræsnare / drag fyrst wt Biælkañ wr þynu Auga / og siæ þu þa so til / ad þu fæer wtdreiged Flysena sem er i þyns Broodurs Auga.

Exordium.

DÆmed rietta Dooma / seger Gud til syns Foolks hia Zachariam Cap: 7. Hverneg seger þa DRotteñ hier i Gudspiallenu? DÆMed Ei / Svo þJer Ei DÆMder VERded / FORdæmed Ei / Svo þJer VERded Ei FORdæmder.

J þessu ber þad ad athuga/ad þegar DRottenn bydur sijnu Foolke ad dæma rietta Dooma/ þa er audsied/ad hann gioerer Raad fyrer þeim/ sem ranger eru/ og bannar þa/ Svo gioerer og Frelsarenn hier i Gudspiallenu. Guds er Doomurenn/ seger DRottenn. Þad hefur jafnan vered Nattur Andskotans/sijdann hann datt wr Neidrennj/ad apa epter Guds Nattign/ z svo vill hann z setia sig a Doom-Stoolenn a stundum/ svo sem Gud situr a millum Gudanna i Doomunum/Ps: 82. svo er ecke trwtt umm/ ad Fiandenn meige stelast þar inn/ Eg vil ecke segia/ ad hann gange þar Berlega/ þoott ei verde hann siedur Lijkamlegum Augum/samt meiga Menn þo sia hanns Verk/þegar svo ber vid/þvi af þeirra Avøxtum skulud þier þeckia þa/seger Lausnarenn/ og þetta tekst honum epter þvi/sem þeir eru lynder til/ sem Doomana sitia/og ad þvi Leite/sem þeir hafa Gud fyrer Augum sier/og Ottast hinn alvallda Nimens og Jardar Doomara. Doomurum er misfared eins og odrum Mønnum/ þar situr Moyses a Doomstoole/ þar situr z Eli/ þar sat Salomon/þar sat z Achab/þar sat Lycurgus/ þar sat og Pilatus/ og eru þau Dæme Obrigdande. Gud giæfe Menn hefdu færre af Eli/ Achabs og Pilati Brædrum / enn hiner væru fleire/ þa mundum vier ecke svo berlega sia þad Teikn hinns sijdarsta allsheriar Dooms/ sem Lausnarenn seger oss fyrer / hia Matthæum Cap: 24. ad fyrer þvi/ad Ranglæted vex/þa koolne Kiærleike margra/svo sem þad nu sia maa af øllum þeim/sem ad þvi giæta/ enn sinna hvad mest af þeim/sem fyrer þvi verda. Þar eru z Doomar ymisleger. 1. Er þar Doomara Embætte/ sem tilheyrer Kirkiunnar Þioonustu-Mønnum / hverium alvarlega bannad verdur/ ad segia hid Illa Gott/ Esa: 5. z skipad/ad þeir adgreine hid Laka fraa þvi Dyrmæta/ ad ei bode þeir Frid/ hvar eingenn er/ til ad villa Saalernar. Þanneg dæmde og fordæmde Lausnarenn Ogudlega Phariseos. 2. Er þad hinn almennelege Laga-Riettur/ hver af Gude er tilsettur/Mannkynenu til Gooda og Vidurhallds. 3. Eru þeir/ed Menn almennelega kalla Dag-Dooma/ hveria Frelsarenn sier i Lage bannar hier i Evangelio/

umm

um̃ hveria eg vil nu i þetta siñ nockud framar tala/ epter þvi/ sm̃ Gud giefur Nꝍd til. Eñ þu allo Hollds Doomare/ HErra JEsu Christe/ styrk þu mig hier til med Nad þÿns Anda fyrer þÿna Forþienustu / Amen.

Vtleggingeñ.

ÞEsser Skadligu Dag-Doomar verda med mørgu Mote/ z marg fra Orsaka vegna. 1. Fyrst þegar Meñ nidra þvi/ sm̃ Nꝍungʼanum er vel giefed/ og meiga ei þola/ ad þvi sie a Lopt hallded: Þetta Jllgrese sprettur af þre fwlu Drambseme og Øfund/ er liggur i Bloodenu hiꝍ oss Adams Sonum/ sumum meir / eñ sumum miña/ Vel sie þm̃/ sem gieta dreped þetta Eytur med Þeckingu sÿns eigen Overdugleika/ ꝍdur eñ þad blæs upp Sꝍlena/ heñe til eilÿfrar Gløtunar/ sem vÿs er þeim ed hroka sier upp/ og þyker ad eingeñ stande sier jafnfætes / þvi Gud mootstendur Dramblꝍtũ/ seger Ritningen / og hvar vill sa Heimvon eiga/ sem hefur Konung Himnaña fyrer Ovin/ nema med honum sem DRotteñ steypte af Himne i eilÿfar Þÿsler/ vegna hiñar fyrstu Drambseme. Heyr þu mier / Molld og Aska/ þu vesꝍll Orma Seckur / er nockud añars Agiꝍte þÿn Nidran? Ef þu ert Kostum bweñ / a ecke Gud friꝍlst ad giøra añañ þier jafnan/ edur fremre/ ef hñ vill? Þvi hræker þu þa Gude i Andlited/ z smꝍnar hñs Mynd/ sm̃ er Dygden/ med þiñe saurugre z Ohlutvandre Tungu? Eñ munt þu nꝍ þvi / sem þu epter leitar / Kiære / og ecke helldur tapa Virdingu þiñe med añars Nidran/ hverre þu ella munder halldʼed hafa? Ad vÿsu. Ef Rafnen þegde / þa miste hñ ecke Brꝍdʼena ꝍ Stundum. Þegar eg heyre eiñ lasta þad sem vel er giørt/ þa flygur mier strax i Hug/ hvad mun þsse Madur vilia lofad hafa/ fyrst hañ lastar gooda Hlute? Eg giet ecke añad meint / eñ ad hañ kuñe ecke Grein Jlls og goods / edur ad hañ tale af Natre / þar hañ ecke añ Nꝍunga sÿnum Sañmælis / edur og i þridia Lage/ ad hañ ugger fyrer ad honum sie hroosad framar sier/ og sie eg þa/ ad hiñ er

fremre/

fremre/ jafnvel ad sialfs hns Doome/ poott ecke vilie hañ Doomeñ uppsegia. Svo skierder nu hañs Mælge Virdingu hañs ad miñe Ryggiu / a hveria Lund sem þetta teked er / hvern eg ella hefde kañ skie fyrer goodañ Mañ hallded. Eingeñ leite epter þvi sm̃ hñs er/ helldur epter þvi sem añars er/ seger Paulus/ 1. Cor. 10. Lang er eru Þr fra þvi/ er vilia taka Sæmdena fra ødrũ/ til ad auka sÿna med/ Eiñ Þioofur er vidurstyggeligur i Mañaña Augum / og verdur et moote þvi sagt/ad þetta er nockurskonar Þioofnadur i Guds Auglite/ þvi hañ sem nidrar ødrum/ hñ stelur Virdinguñe fra Naunga sÿnum/ og er þad svo miklu argare Þioofnadur / sem Heidureñ er Fienu dyrmætare. Hañ sem lastar þad sem vel er giørt / hañ er Lygare/ þvi hañ seger Hluteñ ødruvÿse eñ hañ er / Eñ hvad seger Syrach/ Cap. 20. Betre er eiñ Þioofur eñ eiñ sÿfelldur Lygare/ þo munu Þr bader Oluckuna hreppa. Hafe hver añañ fier i Virdingu Ædra/ seger Paulus eñ aptur/ vel giøra þeir þad/ sem verda nærre þvi siwk er/ ef adrer eru ægiætter jafnframt þeim/ þad er vel tilfunded a vora Tungu/ ad Meñ giefa þvilÿku Siwkdooms Nafn / þvi Meñ kalla þañ Ofundsiwkañ/ sem plægadur er af þessum Dioste. Eingu eru þeir betre / sem þeigia yfer þvi sem Lofs vert er / þeir ræna eins Dygdena sÿnum Launũ/sem er Heidureñ/ og være hun ecke sÿn eigeñ Verdlaun/ þa munde hun verda eins og Verkamadur sa/ er leidest ad viña Okeypis/ þad er einslags Lagaleyse og Rieltar Neitun/ad vilia ecke hroosa þvi sm̃ Lofs verdt er/ og ecke skilur þetta tvent ødruvÿse/ eñ þad ad dæma rangt / og ad neyta Rieltarens / og er hverttveggia Svivirding bæde fyrer Gude og Møñum / svo varla ma uppa milluñ sia/ hver Skømen ad hærra situr i Fiandans Rÿke.

2. J Audru Lage eru Þr/ sem drepa wt hinar miñstu Naungans Avirdingar/ og giøra Ulfallda wr Mÿ-Fluguñe/þad er Stoorglæpe wr lÿtille Yferstoon. Vm̃ þessa Rangsnwnu Dooma talar Frelsar eñ hier i Gudspiallenu / þar hañ seger: HVAD SJer Þu HGN-

M enu

ena J þJns BRODurs AVga / Enn þAnn BJAALKann Sem J þJJnu AVga Er ADGJAEter þV EEke. Varla er nock ur Løstur tijdare i Heimenum enn þesse / Menn eru svo giepner fyrer ad leita upp annarra Misgiørder / svo grandskigner i ad sia þær / svo Mælsnialler i ad drepa þær wt / þar vier erum þo sialffer Lijtum hladner / eff vorar Hugsaner / Ord og Giørder ættu ad stikast a hinn Riettvijsa Allsherjar Kvarda/edur hver er sa ed segia kunne: Mitt Hiarta er hreint? Verda mæ ad þu siert ecke svo laginn a þann Løst/ er þu svo lastar a ødrum / enn elur kann skie adra verre/ og samsinner þeim / sem eru þijner Stallbrædur i slijku. Hier þyker vænt um þijna eigen Klæke/ eins og Apinunne um Vnga sijna/ þoott þeir sieu allra Kvikenda liootast (eff þad mæ nockud liooott kalla/ sem DRottenn skapad heffur) og þo ecke sie annad / þa er þetta Glæpur noogu stoor/ ad þu giører þijns Naunga Avirding svo stoora/ enn affsakar þijna eigen/ sem kann skie er miklu stærre:/ hinn Dramblæte lyter hinn ægiarna / enn sig kallar hann Hugprwdann /; hinn Agiarne lastar hinn Eydslusama / sig nefner hann forsialann/; hinn Eydslusame bryxlar hinum Adsiala/ enn hann vill Orlætur heita/;og svo þyker hveriumm aff oss sinn Fugl fagur/ og ecke einasta þetta/ helldur þad sem vier erum sialffer hvad mest giepner fyrer/þad drepum vier wt a ødrum / (sem er stakt Blygdunarleyse) jaffnvel a goodum Mønnum og heidvirdum/ eff þa kann eitthvad þvilijkt ad henda/ sem vier sialffer høffum giørt ad Handverke og Daglegre Jdiu / til þess/ad giøra þa eins svarta zoss/og ad þra Dæme skule bera Skugg ann a vora Glæpe/ Enn fæer hyrda umm ad draga fyrst wt Bialkann wr sijnu Auga/ ad þeir mege sijdan wtdraga Flijsena wr sijns Broodurs Auga/: Þad er/ ad vanda og temia fyrst sialffann sig / ad Madur sijdan mege ærnissa sinn Broodur med þess meira Frelse og Avexte. Hier umm talar Paulus Roksamliga / Rom. 2. segiande: J þvi ad þu annann dæmer/ þa fordæmer þu sialffann þig/ þvi þu giører hid sama sem þu dæmer / enn meinar þu O Madur / sierhver sa er dæmer þa ed

Hvilijkt giøra (seger hañ) og þu giører hid sama/ ad þu muner um̄flyia Guds Dom? Hvert ad er samhlioода þvi s̄m hier stendur i Guds spiallenu/ DÆMed Ecke/ Svo þJer VERDed Ecke DÆMDer/ Og er þad merkelegt/ sem Postulen̄ seger hier: J þvi ad þu dæmer añañ þa fordæmer þu sialþañ þig / þad er / med þvi ad þu giører þig ad Domara i añars Avirdingu/ i hverre þu þo sialþur sekur ert/ þa ablar þu þier Fordæmingar / þvi Gud vill þijnar Synder dæma i Reide siñe/ fyrer þessa Hlutseme þijna / þar þu fellur iñ i hñs Embætte/ sem Domuren̄ alleina tilheyrer/ svo s̄m Jacob vottar segiande/ Jac. 4. Eiñ er Løggiaþaren̄ / sa ed kañ ad frelsa og fortijna / eñ hver ert þu/ sem añañ dæmer? Og þetta skiedur optast i þm̄ Hlutum/ sem oss aldeilis ecke vidkoma. ‖ Eg kañ ecke ad segia / ad mier et leyþest ad kalla þad illa giørt/ s̄m mier er tilgiørt/ eþ þad er illa giørt/ þa vil eg helldur lata Løgen dæma mille mijn og mijns Mootstødu-Mañs/ helldur eñ leggia sialþur Dom a hañs Tilgiørd/ þvi hverke gylldur miñ Dom miked/ nema ad giøra mig sekañ fyrer Guds Dome/ svo og tek eg hañ fram̄ fyrer Hendur a Valldstioorneñe / hver ad er sett goodum til Forsvars/ eñ vondum til Hegningar/ eñ hvad a eg med/ ad dæma um̄ þad mig ei snerter i enu minsta? Hvad vardar mig um̄ ad dæma þa s̄m fyrer utan eru/ seger Paulus um̄ Heidingiana/ 1. Cor. 5. Syndgar nockur/ þa syndgar hañ moote Gude/ og moote sialþu̅ sier/ moote ødrum / eñ mier ecke. ‖ Eg vil dæma hañ ad svo miklu Leite/ ad eg varest hañs Dæme/ og aminña hañ/ og Leidrietta/ eþ eg fæ þvi vidkomed/ þo svo/ ad eg drage fyrst wt Bialkañ wr mijnu Auga/ eñ ecke vil eg wthroopa Synd hañs / og allra sijst giøra hana stærre eñ hun er / hvar fra Gud vardveite mig / helldur aþsaka / eþ hun er þañeg/ ad hun verdur aþsøkud/ og sa ødruvijse dæmer siñ Nauunga/ hañ tekur Guds Riett fra honum / og giører sig ad þss Herra sem hañ dæmer/ þar hañ er þo ecke nema Samþioon. Merkelega talar Paulus hier um̄/ segiande: Rom. 14. Hver ert þu s̄m fordæmer añar

 legañ

legan þioonr Nan stendur og fellur sijnum Drottne. | Jacob seger/ Cap. 2. um þa sm fara i Mannvirdingar/ ad þr sieu vordner vondra Hugsana Domarar/ enn eckert er Manngreinar Alit verra edr Heimsku legra enn þ/ad kalla sig hoskann z heilagann/jafnvel þo vier aller hrosum i morgu/ enn nyda sijna Brædur fyrer sønnu Lyte/ sm vier leikum oss ad/ eins og ødru Table / edur kast skie ødrum verre / velldur þad þvi/ ad Menn giora sier svo annt um ad hnysa epter Naungans Giørdum og Ovirdingum/ ad Menn fa ecke Toom til ad rannsaka sijnar eigen/ til hvers DRottenn bender hier i Gudspiallenu/þvi ef Textans Meining er riett athugud/ þa heiter þ svo: Þu STarer a KVistenn/Sem Er i þijns BRoodur Auga/ Enn þann BJAlkann/Sem i þijnu Auga Er/ Hugleider Þu Ecke. Þad er/Oss verdur svo Starsynt a þ/ sm vier lioott siaum a vorum Naunga/ og høfum svo miked Omak fyrer ad giora þad enn þa liootara a stundum/ad oss kiemur ecke i Hug ad eins/ ad vier sieum i hinu sama vallder/ svo langt er fra þvi / ad vier rannsøkum vorn Lifnad/ edur leytum i Filsnum vors Hiarta epter þvi/ sm þar kynne folged ad vera/ z fyrer þvi vier horfum riett afram/ þa siaum vier ecke Skreppuna/ sm a Bakenu hanger/(svo sm i hinum Griska Ordshætte seger :) velldur þessu hin bølvada sialfs Elska/ er liggur i voru spilltu Bloode/ Og þesse Grein af Dag-Doomunum/er nu þss skadlegre/ sem hun er almennare/ og varla fyrer nockra Synd halldenn Manna a medal. Menn koma saman til sloddann Doma/ svo sm til annars Giestabods/ og i sialfum Giestabodunum hygg eg ad þesse Riettur enn smacke hvad best a stundum/ Enn þad er ad Ottast fyrer/ ad Satan hafe tilbwed þm eitt Riett i Myrkra Salnum/er skiemta sier ad þssu/ þad er/ ad þeir ete sijnar Tungur wt af Ofraun/ Apoc: 16. sem þær brukad hafa til slijkra rangsnuenna Doma/ nema þeir þecke Synd sijna/ Idrest hennar/ og læte af henne/ a medann enn þa er Tijme til ad dæma sialfann sig. Hlydum þvi Raustu Jacobs/ er hann seger/Jac: 4. Taled ecke hver a moote ødrum/ Sa ed talar a moote sijnum Brodur/

og sa ed þordæmer Brodur siñ/ hñ talar a moote Løgmalenu/og fordæmer Løgmaled/eñ ef þu þordæmer Løgmaled/þa ert þu ecke Løgmalsins Geymare/ helldur Domare.

3. J hiñe þridiu Rød eru þeir/sm̄ lasta ꝛ wthroopa þa Glæpe/sm̄ bæde eru Openberer/og svo Hroopleger/ ad þeirra Lioottleik gietur ad søñu eingeñ aþsakad/ ꝛ eingeñ Heidvirdur Madur vill þm̄ hroosa/er slykt adhafast/eñ þad giøra sumer ecke aþ þvi/ ad þeir hafe svoddan Leste/ edur til ad lagþæra þañ/sm̄ ad þeim fundeñ verdur/edur ødrum til Vidvørunar/ helldur þss vegna/ ad eitt illt Skap heþur Gaman ꝛ Indæle af ad lasta/ꝛ þagnar hverre Orsøk/er hñ kañ ad þa þar til/ Svo langt er fra þvi/ad hñ Mañeñ elske edur Leidrietta vilie/ edur ꝛ i þridia Lage/ad hañ med þess Fordæmingu/sm̄ illa breyter/vill smyrda sialfum sier nockurskonar Agiætis edur Aþbrygdis Mynd i añarra Baunkū/ svo hañ giete sagt: Eg em ecke svo sm̄ þesse Tollheimtu-Madur/ Luc: 18. svo langt er hañ þra þvi/ ad bera miked af þeim/ sem hañ dæmer um/ þvi hñ/ sem þarf añarra Saurenda med til ad fegra sig/hñ ma ecke vera miøg Biartur sialfur. Þu Gudlaus Madur/haþer þu Gaman aþ ad lasta Avirdingar þyns Naunga/ þo þær stoorar sieu/ hverneg ert þu þa betre eñ hañ? Þad heþur og Andskoteñ/ꝛ er hñ þo verre eñ hiñ argaste Syndare/ Sa sm̄ drygt heþur eitt Glæp/ hañ kañ ad Jdrast/ þvi mattugur er Gud ad reisa hñ/ seger Paulus/ Rom: 14. Þad sie eg aþ Dæme Manassis/Davids/Peturs/ hiñar Bersyndugu/ꝛ Hoorkonuñar/er DRotteñ aþleyste i Musterenu. Eñ hverneg villt þu/Satans Eingill/um̄þlyia Guds Reide ꝛ Fyrerdæminguna/ þar þu heþur Skiemtun aþ añarra Løstū/ þoott ei dryger þu sialþur þa? Hver verdur svo Hneixladur/ ad eg stikne ecke? seger Paulus/ þad sagde hñ þess vegna/ ad hañ hatade Lestena/ eñ elskade Meñena/ Eñ hver verdur svo Brotlegur/ad þu þagner ecke/ þu elur Flugu Natursins og Opundareñar a Þreck añarra/og geingur þañeg i Lid med Flugna Høfdingianū Belsebub/ og sver honū Trunad/ eñ

skyrst undañ Merke þyns Frelsara/ i hvers Nollde Gud fordæmde þy-
na Synd/ sem Paulus vottar Rom. 8. Med þvi ad þu fordæmer þiñ
Brodur/ hvern Gud hefur skipad þier ad aminña og Leidrietta/ eñ
alldrei fieck hañ þier nockurn svoddan Doom edur Valld yfer hönu-
Jm/ þar eru þeir til/ er svo rikt Umbod hafa feked af Fiandanum/
ad þeir locka Náungañ fyrst til ad syndga/ ad þeir sijdañ hafa meige
þad þeir kuñe ad lasta og dæma um̃. Þesse er Diøfulsins Atferd/ svo
giørde hañ i Öndverdu vid vora Moodur Evu/ eñ sijdañ hefur hañ
ei læted af ad brixla Guds Herflockum/ og æsaka þa/ svo klagade hñ
Job fyrer Gude/ svo stood hañ til hægre Handar Josua hinũ ædsta
Preste/ til ad mootstanda hönũ/ Zach: 3. og þetta sparar hañ ecke eñ
nu i Dag / ad wtriekta fyrer sijna Umbods-Meñ/ Vantruareñar
Børn/ i hverium hañ kropfugur er/ eñ Gud straffe þig Satan/ hañ
lifer eñ nu/ sem Babilons Konung vog a Vigt/ Dan. 5. Mattug-
ur er hñ eñ i Dag/ ad þrijfa sijna Branda wt af hel̃ar Ellde/ eins
z Josuam/ eñ troda þig under Fætr vorar/ Hunduren þiñ/ z ad støckva
þijnum Dalldar Flocke/ svo er nu þesse rangsnuna Dooma Adferd
ein Satans Idia/ og þeir ed sier temia hana/ meiga þar um̃ visser ve-
ra/ ad hñ gielldur þm̃ i Skileyre/ ꝥ er med eilijfum Brixlum og eilijf-
re Smæn/ nema þeir gange wr Þienustuñe a medañ þar segest eñ þa
i Dag/ þvi añad hefur hañ ecke sijnũ Møñum i Mæla ad giefa/
Fleire eru ad søñu Greiner þessara Dag-Dooma/ eñ eg vil hier med
kyrt læta i þetta siñ. Eñ hvad skulu Meñ þa hier til segia? Eiga
Meñ alla ad Jøfnu ad leggia/ z eckert um̃ ꝥ hyrda/ hverneg Náung-
eñ skickar sier? Fiærre sie þvi. DRottiñ JEsus giefur oss hier i E-
vangelio hin skyrustu Løg/ epter hverium Náungañ a og mæ ad sak-
lausu dæma/ segiande: Þu HRÆSNare/ DRag FYrst wt BJælk-
añ wr Þijnu Auga/ Og Þa Munt Þu SJæ Til/ Ad UTdraga
KVisteñ wr Þijns BRODurs Auga. Sem villde hañ sagt hafa:
Medañ Kvistureñ er i þijnu Auga/ þa ert þu ecke svo Skarpsyn/ ad
þu

þu gieter sied hvert þad er Biælke edur ei/ sem er i Auga Broodur
þijns. Ecke bañar hañ/ jæ/ hañ bydur ad Madur skule ætelia siñ
Broodur/ þegar hañ syndgar/ og aþtelia hañ þeim Løstū/ sem hañ er
giarn a/ og kañ skie þecker ei siælþur/ edur hyggur ecke svo ljoota ad
vera/ þui vier þyrergieþum siælfū oss jafnañ meira eñ ødrum/ og þui
er þad Velgiørningur/ og Gude þægt Verk/ ad vanda um̄ vid siñ
Broodur i skyku/ eñ þo svo/ ad Doomureñ byrie fyrst a voru eigen
Nœse/ z þui seger hñ: Drag Fyrst wt BJælkañ wr þijnu Auga.
Hvad mun eiñ sm̄ veikur er i einhveriu Leidriettast vid þ/ þoott eiñ Glæ-
pa Madur deile a hñ? Mun hñ ecke længtū helldur giefa hønū Or-
søk til/ad brixla sier um̄ sijnar eigen Skamer/ hiñ Neil-Fætte spotte
hiñ skacka/z sa s hvijtur er/Blamañeñ/seger hid Latinska Skalld.
Hid sama er ad segia um̄ þañ/sm̄ ødrū vill segia til Glæpa siña/þoott
eingeñ af oss sie Heilagz/z þar vante miked a/þa sk hñ ad søñu Rad
sviñare vera/ sm̄ añañ vill ämiña / helldur eñ hiñ/ edur ad miñsta
Koste ecke i þeim Leste fundeñ/ sem hañ ætelur um̄/ añars mun hañ
brædlega heyra/Læknar/hiælpa siælþum þier/ og Paulus seger hønū
beiskañ Sañleika/ Rom: 2. þu kieñer ødrum/ seger hañ/ þu predik-
ar/ ad ei skule stela/ og þu stelur/ þu seger/ ei skule Hoordom drygia/
og þu dryger Hoor/ þu heþz Andstygd a Skwr-Godū/eñ stelur helg-
um Doomum/ þu hroosar þier aþ Løgmalenu/ eñ vanvirder Gud med
Løgmalsins Yfertrodslu.||Af þessu siaum vier/ hversu Omissande þ
er/ ad vanda siælþañ sig/ þyrer þañ sem vid añañ vill um̄vanda / og
giorer hñ med þui tvo Hlute gooda/ sem er/ ad hañ vardveiter sig O-
straþþanligañ/ og æviñur Gude eina Sal til Himnarijkis / hveriu
eingen er þægare Foorn hønū/ z ei þoott eiñ bitade allar sijnar Eigur
nidur fyrer Fatæka/ 1. Cor. 13. Svo Naudsynleger og Gude þecker
eru nu svoddan Domar. Og hvad seger Løgmaled/ Levit. 19. þu
skallt ecke vera eiñ Last-Muñur/ eda Bakfalare medal þijns Foolks/
og ei helldur skallt þu hata þiñ Broodur i þijnu Hiarta/ helldur skalltu

ætelia

atelia þin Brooder / ad þu berer ecke Skulld hans vegna. Nier synest mier ad hañ/ sm rañsakar Nyrun/ kalle þ ad hata siñ Broodur i synu Hiarta / ad segia hønum ecke til Vaña siña / ef Madur sier þa/ og ad hver eiñ giøre sig Hluttakande i þre Synd/ er hañ sier ad fremdar a Naungañ/ eñ vill þo ecke vara hñ vid. Þessa bid eg þr gæte sem giøra eiñ nærre þvi ad Gude/ medan hañ heyrer til/ eñ tala um̃ hañ allar Skamer/ jafnvel liwgande/ nær hñ snyr vid Bakenu/ eñ hverneg sem þvi er vared/ þa siaum vier hversu vel ad þesse Løgmaals Grein kiemur saman vid hid algiørda Nyia Testamentesens Løgmaal/ þvi hid fyrra/ sem er Lastmælge og Ohroodur/ þad bañar DRotten hier i Gudspiallenu med þessum Ordū: FORdæmed Ecke/ Soo þIer VERDed Ecke FORDÆMDER/ eñ hid sidara/ þar hañ seger: DRag SJJDan KVJSTen Vt Vr þJJns VRODurs AVga. Frelsareñ giefur oss eitt Bodord/ Matth. 18. segiande: Ef þiñ Brooder syndgar a moote þier/ þa far og atel hñ millum þijn og hans / ef þiñ Brooder heyrer þier / þa hefur þu aunned þiñ Broodur. Ef nu DRottenñ bydur ad Meñ skule svo giøra/ nær eiñ brytur ødrum a moote/ hvad miklu helldur mun hañ vilia þ skule skie til ad Leidrietta þañ sem fer villur Vega/ og oss giører þo eckert a moote i þvi sem hñ syndgar/ þad er svo miklu meira Kiærleiks Verk øllum ødrum Kiærleiks Verkum / sem ad Saalen med Guds Sonar Bloode Endurkeypt er øllu ødru dyrmætare. Eina Varygdarseme hefe eg a ad miñast/ ædur eñ eg skilst vid þetta Maal/ sm er/ ad hvad hellst sm vier i þessu giørū/ þa framkome svoddañ Doom at af Elskuñe til Naungans Velferdar/ og ad þeir bere hana epter sier. Dæmum og ecke helldur epter Alþijdu Roome/ edur um̃ þad sem vier ei skynium/ helldur um̃ þa Hlute sem oss alþeckter eru/ z vier høfum Vitzmune a. Margur fer villt i þessu / sumer atelia eiñ/ af þvi þeir vilia taka sier til nockurskonar Valld yfer hønum/ z syna þar med Stoormensku syna / þad aflar opt Forsmanar og Athlæt-

urs

urs alleina/nockrer eru heilsklundader og hardmællter/jafnvel þoott þr vilie vel / eñ þad skilur ecke hiñ/ sem vid a ad taka / Meñ verda ad fara med eiñ villtañ Syndara/ þañ sem ecke er forherdtur i Vondskunñe/ eins og med hrætt Egg / sierdeilis þa sem Luckan hossar i Veroslldunñe/ ecte Meñ fra illt Skap med Beyrdum/þa verda þr eins z Nws þad er hrynur/ad þad brotnar sialfft/ eñ brytur i sundur allt þad sem under þvi verdur/ þetta vil eg þm sagt hafa/sm Gud hefur ecke sier i Lage um̃boded ad segia Jacob til siña Synda/ og Jsrael til siña Misgiørda / hiner sem Guds Bm̃bod er tiltrwad / þeir hafa Frelse til ad Straffa/ Ogna og Amuña/ allra hellst hiña Þverbrotnu/ og þegar Jllskan og Ogudligt Athæfe tekur til ad Drottna i Landenu/ (og þo vill Paulus ad Guds Vandlæte skule vera med Skynseme/) Rom. 12. þvi þeir giøra slijkt i Guds Stad / eñ ecke under siñe Persoonu/ og trwe eg ad eingeñ sie svo Dærligur/ ad hñ þyckest vid Guds Ord/ þoott þad være frambored af einum aumasta Besæling / nema sa/sm villde Eingel fyrer Prest hafa/ og giøre eiñ DRottens Mad ur þad ecke/ þa mun hñ brædlega heyra med Jeremja/Þu skallt ecke hrædast fyrer þeirra Augliti / ella mun eg Sundurmeria þig fyrer Augum þra/og mun eg øllu helldur kioosa/ad sia Skælken ygla sig/ eñ ad Guds Reide tortijne mier ad hønum æsiamanda. Edur hvad seger Paulus/Gal. 1. Hefda eg hijngad til Moñum þocknast/þa være eg ecke Christi Þienare / Eñ hinum ødrum / sem ecke hafa neinu þvilijku ad skipta vid aña/þeim vil eg giefa þad sama Rad/er gaf fordum St. Pall þeim i Galatia/Cap. 6. segiande: Brædur/ef nockur Madur verdur yfersteigeñ af einhverre Nrøsun / þier sm Andliger erud/ Leidrietted þañ sama med hoogværum Anda / giegne eiñ Veralldar Sonur þvi med Hofmood og Forse/ svo sem fra er Venia til/ og sege eins og hiñ Nebreske vid Moysen/ Exod. 2. Hver hefur sett þig Domara i millum ockar/þa vardar þad litlu/eg hefe samt frelsad Sælu mijna / eñ hañs Blood er yfer hañs Høfde/ er ei villde þola

Heilsusamliga Aminning / Ezech. 33. || Svo Hugleided nu þetta/ christner Menn/ og læted ydur Mal nitt i Eyrum loda/ aller erū vier synduger/ og eingenn sa ed Gott giøre/og ecke einn/ læatum þvi Domenn byriast fyrst a siælfum oss/ og munum vier sijdur adra dæma/ sie þad Ender vorrar Idiu a Kvølldū/ og støndū upp til þess sama a Morgna/ Domarenn stendur fyrer Dyrunum/ hver mun standast fyrer hanns Dome/ ef hn vill i Dom gænga vid þræla sijna/ enn hann vill alla þa dæma i Bræde sinne/ er sinn Broodur dæma/ þvi seger hn: DÆMED ECKE SVO ÞIER ECKE VERDED DÆMDER/ Annad hvert vill Gud dæma þa/ er vier tøkum oss Doms-Valld yfer/ ellegar hn vill þa ecke dæma/ Vilie hn dæma nockurn/ þa gyllder vor Domr eckert/nema til ad fordæma siælfa oss/ þvi hns er Doomurenn/vil ie hn ecke dæma/þa er þ hrædelegt ad vilia dæma þann/ sm Gud hellder saklausann/ z hønū/er þ giør'/er Fordæmingenn svo vijs/s hinū er Myskunen. Athugū þetta/enn gleymū þo ecke ad æminnast innbyrdis mz hoogværum Anda / til Leidriettingar og Vppbyggingar / og Samvitskum vorum til Frelsunar / ad ei giørū vier oss Hluttakara i annarligū Syndum/ edur høfum Samfielag med Ofrioosømum Verkum Myrkranna.

Enn þu stoore Allsheriar Doomare/ þu sem dæmer Verølldena med Riettvijse/þu sem alleina munt Riettlætur fundenn verda/nær þu dæmist/ gief þu ad vier svo dæmum siælfa oss/ ad vier ecke verdum af þier Fordæmder/hellldur inngøngum fra Daudanum til Lijfsins/Bænheyr þad/ Myskunsame Gud/ fyrer. þijns Sonar alls Hollds Doomara Forþienustu/ AMEN.

A Vitiunar Dag Mariæ,

Gudspialled/ Luc. 1. Cap.

A þeim Døgum/ Stood Maria upp/ og foor med Flijte til Fiallbygda i Borgena Juda / inngieck i Hws Zachariæ/ og heilsade Elizabeth. Og þad skiede so/ þa er Elizabeth heyrde Heilsun Mariu/ad Barned spratt upp i henn-

ar Kvide./

ar Kvide. Og Elizabeth uppfylltest af Heilögum Anda/ kallade hærre Roddu/ og sagde: Blessud ertu a medal Kvenna/ og blessad- ur er Avöxtur Kvidar þyns. Og hvadan kiemur mier þetta / ad Mooder DRottens mÿns kiemur til mÿn? Sia þu / þa er Rodd þinnar Kvediu kom mier til Eyrna/ spratt Barned upp af Fögnude i mÿnum Kvide. Sæl er hun sem trwde/ þviad þad mun fullkom- nast hvad henne var sagt af DRottne. Maria sagde: Mÿn Aund miklar DRottenn. Og minn Ande gladdest i Gude / Heilsu- giafara mÿnum. Þviad hann leit a Læging Ambættar sinnar. Sia/ af þvi munu mig hiedan af allar Ætter sæla kalla. Þviad hann giörde vid mig mikla Hlute / sa sem Mattugur er / og hans Nafn er heilagt. Og hans Myskunseme varer fra eirnre Kynslood / til annarar/yfer öllum þeim sem hann Ottast. Hann framde Magt med sÿnum Arme. Sundurdreifde hann Drambláatum i þeirra Hiartans Hugan. Volldugа sette hann af Stoole / og upphoof Lÿtelæta. Hungrada fyllte hann Giædum/og hinum Rÿku slepte hann örbirgum. Hann Endurminntest Myskunar sinnar / og medtook sinn Þioon Israel. So sem hann talade til Fedra vorra / Abrahams og hans Afkvæmis ad Eilÿfu. Og Maria var hiaa henne so nær sem umm þria Mann- ude/ og foor sÿdann aptur til sÿns Heimkynnis.

Exordium.

HAD var Sidur a Dögum Gamla Testamentesins medal Guds Foolks/ad þegar hnn hafde giort eitthvert merkeligt Dæsemdar Verk a medal þra/þa prÿsudu þeir hnn med Lofsaungnn/ til þss ad Epterkomendurner kynnu med þmm sömu ad tigna hns Dyrdarfulla Nafn / þegar þeir mintust a sloddan Guds Stoormerke. Þegar Moyses hafde leidt allann Israel i giegnn Hafed Rauda þurrnn Foot- um/enn drekt Pharaone z öllu hns Lide þar i/þa prÿsade allur Israel Gud med Nyium Lofsaung / og Maria Spakona Syster Aaronis took sier Bumbu i Hönd/ z allar Konurnar geingu wt epter henne med

Bumbum og Hliood-Pijpum/ og hun saung fyrer þm: Syngeð Lof DRottne þvi hū hefur stoorlega miklad sig / Hestenū og Riddaranū hefur hū i Siooeñ niðurkastad / Exod. 15. Stoort var þetta Furdu-Verk DRottens / er hū hier giørde vid Jsrael/ þo er þ miklu meira/ sem hin blessada Mey z Mooder ad Christe Jungfrw Maria prijsar hier i þessu heilaga Evangelio/med þeim Dyrdlega Lofsaung/er vier strax heyrdū i Gudspiallenu. Moyses leidde Jsrael wt af Egypta-lands Prældoome: Guds Sonur hefur oss af Syndareñar og Diøf-ulsens Prældoome wtleyst. Gud steypte Pharaone og hans Her-Mońum ofan i Siooen: Eñ JEsus hefur hiñ sterka Hervopnada Diøful afklædt siñe Hardneskiu / og troded hañ under siña Barna Fætur. Siooreñ klaufst i sundur þegar Jsrael foor af Egypto: Eñ i Hollðtekiu Guds Sonar eru Himin og Jørd samteingd/ og øllū Guds Børnum i hønum tilbwen eiñ nyr og lifande Vegur / ecke iñ i Canaan/ helldur til Himnarijkis/ a þad Land lifande Mańa / hvar ad er Gnoogt Fagnadarens og gledelegt Lijfetne til Fødursins hægre Handar. Anna Elkanæ Hwss-Frw saung Gude eiñ Þacklætis Saung/ fyrer þañ Son / er hun hafde feinged med Bæn af Gude: Eñ Guds Mooder prijsar Nafn ens Allra Hæsta/ fyrer þañ Son/ er hverke hun nie nockur syndugra Mańa kuńe uñ ad bidia. Lea Jacobs Hwss-Frw sagde fordum / er Silpha Ol heñe Asser: Nu munu allar Konur mig sæla kalla / Eñ Maria seger hier med øllu meira Riette: NJEDan Af MBnu Mig ALLar ÆTTer Sæla K Alla þvi hun ber þañ i sijnum Kvide/ i hverium allar Ættkvijsler Jardar blessadar eru. Og fyrer þvi/ Brædur mijner/ ad vier høfū eińeg af hans Fyllingu medteked/ þa lætū oss nu fagna med Moodur DRottens/ og skoda a þessu Stundarkorne hvad ægiætt þad sie / ad mikla hū / og ad gledia sig i Gude sijnū Heilsugiafara. Hver Ord eg vil nu alleina Hugleida i þetta Siñ.

Styrk oss hier til / O þu Bruńur alls Fridar og Fagnadar / med Nad þiñar Giæsku i JEsu Nafne/ A M E N. Vtlegging.

Vtleggingeñ.

DYrdeñ og Vegsemdeñ er svo stoor Hlutur/ ad flester gyrnast hana framar ødrum Hlutum/ jafnvel þeir/ sem eckert Lofsverdt viña/ þr vilia þo læta Tigna sig/ og svo er Mañeskiañ giefeñ fyrer Heidrenum/ ad sumer tapa hinum rietta Heidre/ til ad wtvega sier fænyt Hroos/ eñ sumer vilia læta sier Hroosa/ jafnvel af Dygdunum/ svo er þo Ærugirndeñ rÿk i vorre Mollo og Ösku/ eñ eingeñ af øllum þm/ er epter Vegsemdeñe kieppast/ er þo verdur heñar fyrer siælfañ sig/ ef Meñ skulu Sañleikañ tala. Þier ber Dyrdeñ og Heidureñ/ seger Spæmadureñ under allra Maña Persoonu/ ad eingū fræskildū/ eñ oss ber Blygdan vors Andlitis/ Þad er ad søñu skÿlldt/ ad hroosa Dygdum ⁊ Mañkostum/ eñ eingeñ a þo siælfum sier i þvi Vegsemdar ad leita/ helldur Fødur Lioosaña/ fræ hveriū ad kiemur øll good og øll fullkomeñ Giøf/ Jac. 1. Eingeñ er meira Lofs verdur/ eñ eiñ goodur Konungur/ sæ ed Ottast Gud/ ⁊ vel stioornar sÿnum Londū ⁊ Rÿkiū/ eñ allra helst Guds Kirkiu/ um̄ hañ mæ eg segia þ/ sm̄ Pall sagde fordū um̄ þa Ølldungana/ sm̄ vel forstoodu/ ædur eñ Guds Søfnuder høfdu christna Veralldar Høfdingia/ ad þeir sieu tvefallds Heidurs verduger/ eñ þo fellst eg a þ/ er sagde hiñ gamle Tobias: Leynda Dooma Konungsins er gott ad dylia/ eñ Guds Verk ad byrta ⁊ jæta/ er heidarlegt/ Tob: 12. Konungaña Raad verdr ad dylta/ þvi jafnvel þoott þeir sieu øllū ødrū Møñū ædre/ þa eiga þr Jafningia sier adra Konunga sÿna Lÿka/ eñ Konungur Konungaña a eingañ jafnañ/ ⁊ þarf þvi ecke ad dylia fyrer neinum hvad hñ ætlar ad giøra/ svo hañ vill segia til hiñar mestu heimñs Magtar/ þ sem hañ sagde fordum til sÿns Foolks/ Zach: 1. Þau Ord og Setningar/ er eg umbaud Þienurū mÿnū Spæmøñunum/ hafa þau ecke næd ydar Forfedrum/ svo ad þegar þeir aptur sneru/ søgdu þeir/ svo sm̄ DrottEñ hugsade ad giøra oss epter vorū Vegū/ ⁊ epter vorum Athøfnum/ svo hefur hñ giort. Hvern skylldum vier þa helldur prÿsa eñ hañ/ er

ſvo mættugur er og ſvo alvalldur/ ad hañ ſitur i Himnenū og giører hvad hn̄ vill/ Pſ: 115. Þvi hrooſar Mooder DRottens hier i Gudſpiallenu/ ſegiande: HAñ GJørde VJD Mig MJkla HLute/ ſem Ao MATTugur Er/ J hveriu gierde hn̄ þad? J þvi/ AD HAñ LEit A LÆGing AMbættar SJñar. Þad þyker ecke miked/ ad giøra miked af miklu/ Þad er ei ad undra/ þoott ſæ giefe byggt mørg Hws/ ſem æ marga Skooga/ þo hn̄ brioote mørg Lønd under ſig/ ſm̄ mørgū heþur a ad ſkipa/ eñ ꝥ mæ Guddomlegt þykia/ ſvo ſm̄ ꝥ z er/ ad giøra allt aþ eingu/ ſvo ſm̄ Gud giørde i Ondverdu Skøpunar/ eñ þoott ꝥ ſie eckert lijted/ ſm̄ ad hn̄ giører/ þa var ꝥ þo lijted/ ſvo ſtoort ſem þad er/ hiæ þvi/ ſem Maria prijſar Gud þyrer i þeſſū Loþſaung/ þad er/ ad Gud vard Madur/ z þyrer þvi ad hinum alvallda haþde þocknaſt/ ad læta ꝥ ſkie i heñar Kvide/ ſm̄ var ein um̄komulaus Stulka/ þa prijſar hun Gud med þeſſare Saung-Vijſu: HAñ GJørde Vid Mig MJKla HLute/ Sem ad MAttugur Er. Þeſſ hefur allt ſyndugt Mañkyn noted/ Þad var verra eñ eckert/ epter þad Madureñ hrapade i Afgruñ Fordæmingareñar/ þvi betra var alldrei fæddur ad vera/ eñ Eilijþlega ad kveliaſt/ eñ hañ miñteſt ſiñar miklu Myſkunſemdar/ og i ſijnū diwpu Myſkunar Ydrum vitiade hn̄ vor/ uppruñeñ af Hædum. Þeſſu er verdt ad hrooſa fram̄ yþer allar Aſtgiaþer Drottens/ Jæ/ þoott ad allar Eingla og Mañā Tungur ſieu ſkylldar ad vegſama þeña Omælanlega Velgiørning DRottens/ þa er ꝥ oſſ þo ſkylldugt þramar mørgum ødrum/ hverra Fedur ad voru Myrkur/ eñ vier þeirra Syner erū vordner Lioos i DRottne/ Eph. 5. Aller ꝥr ſem ganga vilia eins og Liooſſens Børnū hæþer. Jomfrueñ ſyngur hier i Gudſpiallenu: HAñs MYSKunſeme VARer FRæ EJñe KYNſlod Til Añarar/ YFer Øllum ÞEim/ Sem Hañ Ottaſt. Þad mætte Jſrael iæta/ er hn̄s Guddoomlega Truþeſte reynt hafde a Fedrum ſijnū/ allt þræ Heimſins Skøpun/ allt til þeſſ JEſus kalladeſt JEſus/ og ſvo æ ſijdañ/ ecke einaſta yþer Abrahams Sonum

epter

epter Holldenu/ helldur yfer øllū þm/ sm̄ nu kallast hiñ Andlege Ísra
el/hveria Gud heþur Abraham aþ Steinū uppvaked/ þad er/af þm/
sem dyrkudu Stocka og Steina/ og voru þm̄ siælfer lÿker/sem David
vottar/Ps. 115. Oss/ sem ad ei vorum hañs Folk/ eñ hañ hefur þa
kallad svo sm̄ sitt/ hverier ecke eiga Kyn sitt ad rekia til Ísraels. O
hversu meigū vier glader undertaka med hiñe sælu Guds Moodur/þar
hñ heþur oss samañsaþnad aþ Austre og Vestre/ eñ Rÿkesins Syner
eru wtrekner i hin ytstu Myrkur/ svo ad vier mæta meigū/ ad þ hafe
a oss sañast/ sem David seger um̄ Gud/ Psalm: 103. Ad hñs Myst
unseme vare ecke einasta fra eiñe Kynslood til añarar/ svo sm̄ Guds
Mooder hier seger/ helldur fra eiñe Olld til añarar/ yfer øllum þm̄
s hñ Ottast. Þyke ydur nu nockud koma til þessara Gledelegu Um̄-
skipta/ iæ/ þyke ydur svo sem Himen og Jørd/ iæ/ allar Eingla og
Mañа Tungur sieu oþ-þæar til þess/ad þullþacka DRottne fyrer svo
hæleitañ Velgiorning/ þa lætum oss þykia þad Gledelegt ad þacka
DRottne/ og Loþ syngia þÿnu Nafne/þu hiñ allra hæste/ þvi þad er
þad einasta/sem hñ af oss krefur/ad vier dyrkū hñs Naþn med Orde
og Verke. Veralldleger Konungar skilia sier wr sÿnum Londum og
Rÿkiū þa Hlute/ sm̄ eru fægiæter / og nockrar Mætur eru a/ er vier
køllū Regalia, edur Konungs Giersemar/ z er þad ecke um̄ Eign þra/
sem Dag og Nott haþa Um̄hyggiu fyrer svo margre Sælu/ og þar
ad auke eru prydder med nockurskonar Lÿkingu Guds Hætignar/ eñ
Konungur Konungañа hefur sier alleina Dyrdena skiled/Hañs Þegn-
Skyllda var eingeñ øñur aþ Ísrael/eñ ad þeir skylldu Ottast hañ og
elska/ Deut: 10. og svo er hun eñ i Dag aþ hinum Andlega/ þvi med
svoddan moote verdur hønum riettelega Dyrden gieþen. Allt hvad
Vegsamlegt er a Himne z Jørdu/ þ er hñs vegna Veglegt/ sem er
sialþ Dyrden/ z eckert utañ Dyrd og Vegsemd/ hiñ Vÿse Hroose
sier ecke aþ sÿnum Vÿsdoome/ z ecke hiñ Volduge aþ sÿnu Vallde/
og hiñ Rÿke hroose sier ecke aþ sÿnum Rÿkdoome/ helldur hver sem

hroosa sier/ hañ hroose sier af þvi hañ skilie og þecke mig/ ad eg sie Jehova/ sa ed fremie Goodgyrnena/ Rietteñ z Riettvÿsena a Jørdu/ þt þar i hefe eg Velþockan/ seger Drotteñ/ Jer. 9. Hver vill þa eiga Tiltølu til nockurrar Vegsemdar fyrer utan hñ/ fyrst þr meiga ecke hroosa sier/ sem ad eru hvad Vegsamlegaster kallader hier a Jørdu. Þessare Vegsemd/ þessare Goodgirne/ z þessare Riettvÿse hins gooda Guds/ Hroosar Maria i Lofkvædenu/ er hun seger: DRAMblatum NRAtt NAñ Af STOOle/ Eñ VPPhoof LJTElata. Skodeд hier ydur i Speigle/ O þier Stolltu Giædingar Veralldar þssarar/ og hversu fænyter þier erud / nær þier vilied troda Lÿtelmagnañ und er Footum/ þañ sem Gude treyster / vited þier ecke/ ad þier færed Ner DRottne a Hendur/ biooda ecke Løg vor / ad eiñ Fiærhallds Madur skule veria Søk Omaga sÿns / og sækia ef vid þarf? Ætled þier ad Guds Fyrerheit mune binda hañ miña helldur eñ Løgen Skulldbinda ydur/ hver þier riwfid / nær sem ydur bydur svo vid ad horfa / fyrer Avinings edur Naturs Saker / Eñ hversu opt lofar nu DRotteñ i sÿnu Orde / ad hañ vilie vera Forsvar hins Munadarlausa? svo ad aller Underþryckter/ aller þeir ed Ranginden lÿda/ þeir eru Omagar DRottens// Er þar nockur Limur a vorū Lÿkama/ er oss sie vidkvæmare eñ Augun/ z þo sagde Gud um̄ sÿna Vesælinga/ sm̄ stundu under Ofrÿke Neidingiaña i Babilon/ sm̄ er Lÿking ydar Foostur-Moodur Veralldareñar/ Hver ed snerter ydur/ hañ snerter Siaallдur mÿns Auga/ Zach: 2. Hugleided nu med ydur/ O þier hin Skynlausu Børn eñ/ vid hvern þier eiged ad skipta/ Ecke vid hñ/ sm̄ þurfe ad setia sig nidur og reikna/ hvert hañ med Tyiu Þusundū giete mætt þeim sem kiemur a moote hønū med Tuttugu Þusund/ Luc. 14. Þviad allar Sæler eru hñs/ helldur vid hañ/ vid hvers einasta Bendingu ad Sodoma brañ til Ösku/ Jericho hrapade / Jerusalem vard ad Steine Hrwgu/ Tyrus hrunde i Gruñ nidur/ hver ed dreckte Pharaone med hñs Lide i Hafenu rauda/ hver ed droo hñs Epterkomara wt wr sÿ-

nu

nu Fliooté/ med øllū þeim Fiſkunum ſē loddu i hn̄s Hreiſtre/ Ezech: 29. hver ed ſette ſiñ Krook i Senacheribs brenande Naſer/ hver ed hans Sperkomara Konungana aþ Aſſyria/ þeir ed voru eins og eiñ koſtulegur Vijn-Vidur/ſvo ad allar Eikurnar i Gardenum Neden Upþundudu hañ/hver ed þa/ſege eg/upprætte a eiñe Stundu/ hver ed ſedur Fugla Loptſens og Dyr Merkureñar med Holldе Drina ſiña/og uppfyller Dalena og Vatnzþollen med þra Blood / Ezech. 32. Og þoott þier ætla kuñed/ ad þetta ei mune fram̄ vid ydur koma/ þa mæ ydur þad alkuñugt vera / ad hañ er ſa ſem Valld heþur til ad kaſta Lijþe og Sælu i eilijþañ Elld/ ſem ber ſvo langt aþ þra Normung-um/ ſem þier nidurdreped med Oþrijke ydar / ſvo ſem Guds Barna Sæla/ ſem þeim er ætlud / ber aþ allre ydar Fullſælu. O hverſu erud þier þa fævijſer/ nær þier heþted Olög a moote ſlijkum Herra. Vei ydur/ þier munud Oſkra og Ylþra/þier munud eta ydar Tungur wt aþ Oþraun/ Apoc. 16. Nær hiner munu ſkijna ſvo ſem Sooll Rijke ſijns Fødur/ O hverſu gott være ydur þa / ad Lijkamer ydar/ hveria þier ſvo Kappſamliga aled haþed a Bloode hins Voláda/ ad þeir/ ſege eg / alldrei uppriſe til Doomſins. Eñ nu er þvi ei ſvo vared/ þvi Gud ſeger þ Muñ Ezechielis/ Cap. 32. Ad ydar Rang-læte liggie i ydar Beinum epter Daudañ. Heyred þvi Ord DRott-ens / þier ſem meined ad þier haþed bued ydur Hreydur i Skyunum/ Heyred / ſege eg / Ord DRottens aþ Davids Muñe / ſem var miklu merkugre eñ þier/ og þo miklu lijtelatare. Gieþed DRottne Dyrd-ena / þier Syner hiña ſterku / gieþed DRottne Dyrdena og Prijſeñ/ gieþed DRottne Dyrdena hn̄s Naþns/hugted ydur ſegiande : DRott-ne ſie Heidur i Prijdeñe ſijns Helgedooms/ja/giøre ſvo øll Verølldin/ bæver z lager. Hiñ lijtilmootlige Brooder hrooſ e ſier i ſiñe Vpphefd/ þad er/ i þvi/ ad Gud haþe hañ þeſſ virdt/ ad likia hañ Syne ſijnū/ hver ed giørdeſt Fatækur þar hañ var þo Rijkur / ſeger Poſtuleñ/ 2. Cor. 8. Eñ ſa hiñ Rijke i Audmykt ſiñe / þvi eins og Bloomſtur

O Gras-

Grasƒens mun hañ forgaanga/ ſeger Jacob. Og þañeg gieþū vier beſt DRottne Dyrdena/ chriſtner Meñ. Ecke er þ noog ad ſyngia hønum Loþ med Muñenum/ eñ aþneita hønū med Verkunū. Eg elſka Rietteñ/ ſeger DRotteñ/ Eg hata Rajned/ þad ſem teingeſt vid Breñefoornena/ Eſa. 61. Eingiñ aþ oſſ / ſem vill Hlut ſiñ vandal, hañ ſkeiter miøg um̄ þad/ ad hønum ſie hrooſad aþ einhveriū Orjad-vøndum/ og hvad mun Gud þa dyrkadur verda aþ Skaalkenū / eþ hū þylur hønum eina Saung-Vijſu / kañ ſkie ſiaalþū ſier til Gamans/ z til ad ſkiemta ſier med Rauſteñe/ ſem eg hygg/ þvi verr/ ad opt mune henda/ jaþnvel þa / ſem ecke miøg vonder eru / eñ Hiartad er þo ecke alltijd bwed til Guds Dyrdar. Loþ ſyng þu Ønd mijn DRottine/ og allt hvad i mier er hñs heilaga Naþne/ ſeger David: Þad er allt hvad oſſ fylger/ og Gud heþur oſſ gieþed/ þad a ad Prijſa Gud. Hiartad med Elſkuñe/ Muñureñ med Ordunum z Rauſteñe/ hiner adrer Lim-erner med wtvortis Vtriettingum / ſvo ad allt hvad vier giørum med Ord og Verk/ þad giørum vier i Naþne JEſu Chriſti / og þøckum Fødurnum fyrer hñ/ jaþnvel hiner Vngu Hraþnarner aakalla DRott-eñ/ ſeger David Pſ: 147. aþ þvi hñ heþur ſkapad þa / og munum vier þa ecke vera margra Hraþns-Vnga Virde/ ſm̄ ecke einaſta vor-um epter Guds Mynd i Fyrſtu ſkapader/ og eigum Koſt a ad Endur-nyaſt epter heñe / helldur og med hañs Sonar Dauda fraa Helvijte Endurkeypter. A þeſſa Skylldu vora miñer oſſ Paall ſegiande: 1. Cor. 6. Þier erud Verde keypter/ dyrked þvi Gud i ydrū Lijkama/ og i ydrū Anda/ hverier ad eru Guds/ Nu þar vier erum Guds Eign/ bæde epter Riette Skøpunareñar og Endurlauſnareñar/ þa erū vier hiner meſtu DRottens Svikar/ eþ vier ecke aþ fremſta Megne Koſt-giæþum ad fylla þſſa Skylldu vora: Eñ hvad er þa ad dyrka Gud i ſijnum Lijkama? Þad ſeger hañ oſſ; Col. 3. Deyded ydar Jardneſka Limu / Saurlijþe / Ohreinleika / vonda Gyrnd og Agyrne / ſem eru Skwrgoda Dyrkan/ og i einu Orde ad ſegia/ ad Meñ ſtijnge wt þad

Augad

Augad/ og afsnijde þa Hond edur Foot/ sem hneixlar/ þ er ad deyda
fyrer Andañ Holldsens Girnder. Hvad er ad dyrka Gud i sijnum
Anda? Hier meinar Postuleñ Sælena/ þvi hun maa fyrst og sijdarst
heita Verde keypt/ heñar Dyrkun skilur Gud sier hvad mesta/ þvi seg
er hin heilaga Mey: MJJn ANd MJKLar DROTTeñ/ hun
giørde og svo bæde med Orde og Verke/ þvi nema svo vered hefde/ þa
munde ecke hiñ Alskiigne Gud hafa valed heñar Lijkama Syne sijn-
um til Bwstadar// Hun seger: þVi HAñs NAfn Er HEJlagt.
Jhugan þessara Orda gagnar oss til tveggia Hluta / sem bæder eru
christnum Mañe Omissande. Þad er vitanligt/ ad med þessu Gud
doomsins Hætignar Eigenlegleika/ Heilagleikanum / wtmælar Rit-
ningen optlega hañs Yferburde yfer allar hañs Skiepnur/ þar fyr
er kallast hañ sa Heilage i Jsrael: Þess vegna eru aller Hluter/sem
honum vidkoma/ edur eignader eru/ heilager kallader/svo sem er hñs
Ord/ hañs Kirkia / hañs Frumburder i Gamla Testamentenu / þad
er alltsaman heilagt kallad. Guds Dyrdarfullu Herskarar / sem
þar uppe eru/ þr hafa eingañ Lofsaung/ sem vier af vitum/ fegre eñ
þeña: Heilagur/ Heilagur/ Heilagur ert þu DRotteñ Gud / Esaj.
6. Nu þar hañ er svo heilagur / ad syndugra Maña Skynseme fær
þad ei griped/ þa a þesse Jhugan ad gagna oss til ad dyrka hñs Hæ-
tign med Blygdan vors Andlitis / og afþvo Daglega vorn Saurug-
leika med Tærum Yðrunar vorrar/ þar vier Daglega framkoma skulum
med vorar Bænar-Fvorner fyrer þeña fortæranda Elld / vid hvern
eckert Saurugt maa bwa/og i ødru Lage/ þar hañ svo heilagur er/sem
ådur er sagt/ þa meigum vier kañast vid Skylldu vora / ad oss byriar
af fremsta Megne ad burtkasta øllum Ohreinleika/ ef vier viliu hñs
Þioonar vera / sem svo Yfermæta hreiñ og heilagur er / og ad vier
lifum Hoofsamliga/ Riettvijslega og Gudrækelega i Heime þessu/ Tit.
2. HAñ: ENDurmiñest MYSKunar SJñar / Og MEDtook
SJñ þJoon JSrael/ seger Guds Mooder. Þad giørde sa blessade

Heira/

Herra/ þegar han sende sin Son i Heimen til ad frelsa þad sm tapad var/ til ad giora hina Blindu heilskygna / til ad lækna hina Holltu/ hreinsa hina Lykþrau / til ad giefa Daufum Heyrn / og til ad uppreisa hina Daudu/ en allra hellst til ad Predika Fatækum Evangelium. Latu nu og sia til / ad vier minumst vorra Heit-Orda/ er vier giordum i Skyrnar Sattmalanum / ad trwa a hina heilogu Guddoomsins Preningu / en afneita Diøflenum og øllum hans Svikum og Vilia. Ef vier nu þetta med allre Kostgiæfne z Alvøru hølldum/ad svo miklu Leite sem vier afkastad fau fyrer Adstod H. Anda/ þa vegsømum vier DRotten riettelega i vorum Lykama og i vorum Anda / og eigum fulla Von a med Jomfru Mariu / ad gledia oss i Gude vorū Heilsugiafara/ hvar um nu framveges er nockud ad tala.

MJn ANde GLEdst J GVde HEJLSVgiafara MJJNum: þetta er Salarenar Glede/ Børn myn/en ecke Lykamans Sælgiate/ þad er i Gude/ seger hin blessada Mey/ hver ad er Brunur og Uppspretta allrar Sælu/ og sialfur alleina sæll/ þvi kalla eg þan alleina fullsælan/ en eingan anan/ sm smackad hefur hvad sætur ad han er. Hvad eru vorar Osker i Heimenum? Margar eru þær / og flestallar heimskulegar/Skadsamar/ fullar af Sorg z Armædu/ en allar lwta þær þangad ad. Vier bidium um þa Hlute / sem oss epterlangar. En hvad seger David? Haf þyna Unadsemd i DRottne/ og mun han giefa þier hvad þitt Hiarta girnest / hvad er þad/ Børn myn? Eckert anad en han sialfur / þvi svo sm Holldlegar Gyrnder veida alldrei saddar/ Fyllen ablar þm/ er þær elska/ æ meira Hwngurs/svo er og Laungunen epter DRottne þvert a moote syn eigen Sadning/ og þeir ed vellta sier i Holldlegum Munade / þr girnast nu þetta nu hitt/ þegar Sadningen ablar þeim Leida a einum Hlut/ svo laungar þa i anan/ en sa sm er i Gude gladur/ z til fulls hefur smackad Krapt epterkomande Alldar/ Heb. 6. Han girnest ecke anad en Gud/ hans Matur og Dryckur er ad giora hans Vilia/ sem han elskar umfram alla

alla Nute / þvi þar er allur sꝫ uner / seger Ordshꝫttur gamall. Verølldenn kallar Aud / Metord / Sælgiæte / og añad þvilijkt hina meſtu Sælu / eñ eg heꝫe ꝫdur nockrum Siñum med Rokum ſynt / ad i þſſu er eingen riett kølluð Sæla / helldur blønduð med Angre / Erꝫide / Nugſyke / Otta / Þrældoome / og jaꝫnvel hiñ meſta Sælar Næſka vidteingſlud. Eñ hvad ſeger David / Pſalm. 1. Sæll er ſa Mad ur ſꝫ heꝫur ſijna Lyſt i Løgmꝫle DRottens / og talar uꝫ hñs Vegu Daga og Nætur. Nvar fyrer / Bradur mijner? Þvi hañ ſem ad Guds Ord z hñs Riettinde ſvo miøg Jdkar / z ſvo miøg kiær heꝫur / hañ gietur ecke fared a Mis vid þ ad elſka Gud / hiꝫ hveriu allur añ ꝫr Fagnudur z Gladvære er Sorg z Armæda ad reikna / þvi ſꝫ er þſſu Nutſkipte nꝫd heꝫur / þꝫ heiter Lauſnareñ / ad hñ z hñs Fader vilie til hñs koma og Viſtarveru hiꝫ høñu giøra / Joh. 14. O hverneg mꝫ þar vanta alla Gnoogt Fagnadarens / hvar þvilijker Gieſter eru ad Neimbode / jaꝫnvel þoott einhver være i Daniels Lioona Grøꝫ. Þeir Nebreſku Sveinar Chananja / Miſael og Nazarja / hverier ad Leyꝫe Stallarans i hinu Babiloniſka Noꝫe neyttu alleina Jardar Avaxta / ſvo ad ecke brytu þeir a moote ſijns Guds Løgmꝫle / þeir urdu þo Sællegre og fegre Jlits eñ adrer / Dan. 1. Svo eru og þeir ſem i Niarta ſijnu lijta Guds Aſioonu / yꝫer hverra iñra Mañ hun ꝫegur ſkijn / eñ nockur Oreyndur kañ nærre ad gieta / jaꝫnvel þoott þa vante Epterlæte Neims þeſſa / og ſyneſt Aumer og Sorgbitner / ſamt bwa þr vid hiñ meſta Føgnud z Rooſeme Niartans / ſꝫ eingeñ mꝫ aꝫ þꝫ taka. Þegar DRotteñ Gud ſætte Mañkyned vid ſiꝫlfañ ſig i añad Siñ / þa tilbioo hñ ſiñ Boga i Skyenu / til eins Sattmꝫls a mille ſijn z Jardareñar / Gen. 9. það er allra þeirra / ſꝫ a Jørdu bwa. Ezechiel ſeger / Cap: 1. ad Lijking Dyrdar Drottens / er hñ ſꝫ vid Fliooted Cebaris / haꝫe vered eins og Boge ſꝫ / ſem verdur i Skyuñ þegar rigner. Dyrdleg var þeſſe Openberan / er Spꝫmadureñ ſꝫ / eñ miklu er ſu Veglegre / Ædre / og Jñdælle / ſꝫ byrteſt i

 Chriſtens

christens Mans Hiarta/ nær hn sier Gud Nadugan/ nær hn gledr sig i þm Sættmalanu/ s giordr er a millu hns z Drottens i Guds Eingi-
enu Syne/ hvers Bunnige Johañes Regnboganu samlyker/ Apoc: 10. Hvor ed giorer hn þess fullørugga/ ad hns Synder sieu honu fyrer-
giefnar. DRotten seger/ Gen. 9. ad hn vilie minast syns Sættmala/ þegar Bogen siest i Skyenu/ En hversu þeigen mun Syndaren
verda/ DRotten min/ þegar hns Augu rigna Taru Idranarenar/ og þin Nadar Sættmale myndast i þessu Skye fyrer Verkan H: Anda/ sem ber hans Anda Vitne um/ ad hn sie Guds Barn/ sem kallar Abba/ þad er Fader/ sem hroopar / Vert þu Hughraustur Sonur/ þier eru þynar Synder fyrergiefnar. Þegar Guds Men sau þessar Dyrdlegu Siooner/ þa urdu þeir Mætt-Þrota/ svo þar var ei Megn i þm framar/ svo sm Daniel um sig talar i hns Mala-Bookar 10. Cap: En þegar Guds Nadar-Lioome skyn i Idrande Mans Hiarta/ þa fær hn nyian Dug/ þ geingur honu eins z þ gieck Ezechiel/ er hn sa þessa miklu Syn/ er eg fyrer skomu umgat/ ad hn lifnade vid aptur/ og stood upp a synar Fætur þegar DRotten baud honum/ eins bregdur San-Idrande Mane vid Guds Anda Blydlætis Avarp/ nær hn telur honu Tru um/ ad hvar sem ad Synden yfergnæfer/ þar yfergnæfe þo Naden miklu framar. Hin nyie Madur sprettur upp af Fagnade hans Hiarta/ eins z Johañes i Moodur-Kvide/ nær honum til Eyrna kiemur þesse Kvedia/ z kan eingen Jardneskur Fognudur ad komast i nockurn Samjøfnud vid þessa Himnesku Glede/ Eg ma vel kalla hana Himneska/ ecke einasta þss vegna / ad hun fra Himnum kiemur/ helldur og hins/ ad meire Glede er i Himnenu yfer einu Syndara sem Idran giorer/ helldur en yfer niu z niutyu Riettlatum. Mooder DRottens seger hier Orsøkena til þessa Guddoom lega Fagnadar: ÞVi Hann Leit a LÆGing AMbattar SInnar. Stoora Orsøk hafde hun til þessa/ þvi margar munu hafa gøfugre og meire-hattar vered en hun/ sem ecke var meir meten af Heimenum

eñ ſvo/ ad hun ei pieck aññad Rum i Gieſta Herbergenu/ helldur eñ eitt Stall til ad leggia i Nimens og Jardar Skapara / Hun mætte ſegia eins z Gedeon Fordum ſagde vid Eingeleñ: Jud. 6. Hverneg ſkal eg frelſa Iſrael/ þar myn Att er hin minſta i Manasſe Kyne/ og eg hiñ Minſte i Hwſe myns Fødur. Ecke er þad Opſøgum ſagt um hiñ Mattuga Gud/ ſem Petur ſeger/ ad Dramblatum mootſtendur hañ/ eñ upphefur Lytelata. Hverſu mørg Dæme høfum vier þar uppa/ ad hañ hefur wtvaled þ/ ſem eckert er fyrer Heimenû / ſvo ſm hañ valde Gedon/ til ad frelſa Iſrael af Hende Midianitaña/ ſ var hiñ minſte medal ſyns Foolks/ ſvo kiøre hañ og þeſſa ørſnauda z fatæka Stulku til Moodr allrar Veralldareñar Frelſara/ z var þvi øll Von/ ad hun fagnade ſlykre Vpphefd/ hiæ hverre allrar Veralldareñar Hefdingſkapur er Prældoomur ad reikna/ eñ hverneg ſm þeſſu er va-red/ þa hugſa med þier/ ſyndugur Madur/ hverſu Audvirdeleg ad ſie Sala þyn i Guds Auglite/ þegar þu giører hana ad Præl Andſkot-ans med Jdkun verſtu Glæpa og Misgiørda / ſem upptendra Guds rietlferduga Reide. Gud næde/ ad hun gietur ei ſagt/ eins og Maria vid Eingelen ſagde: EG Em AMbatt DROttens / VERde MJer EPTer ORde Þynu/ helldur verdur hun ad iata/ Eg hefe vered Fridla Satans/ z drygt Hooraner med morgû Elſkuga/ ſtraffa mig ecke i Reide þiñe/ z tyfta mig ecke i þiñe Bræde. Seg mier/ hver er þa ſvo læg ſem Sal þyn/ og hver hefur meire Vppreiſt hloted eñ hun/ nær hñ ſeger til heñar? Kom þu aptur til myn/ þoott ad Synd-er þynar ſieu raudar ſem Blood/ þa ſkal eg giøra þær hvytar ſem Snioo/ og þoott þær ſieu Purpura raudar / ſkal eg þær Vll hvyt-ar giøra/ Eſa: 1. O hverſu miklu meire Orſok hefur þu þa til ad glediaſt i Hiarta þynu/ helldur eñ Guds Mooder/ af þvi ad hun var hañs Lykamleg Mooder/ hun var alltyd Guds Barn/ þu hefur opt-lega giort þig ad Diofulſins Barne/ Hñ var heñar Hollogieteñ Son-ur/ eñ hañ bydur þier/ ef þu villt, læta af Jllu/ og læra Gott ad

giøra/

giøra/ ad hn vilie myndast i þier aptur ad nyiu/ sem Paulus ad Orde kiemst/ Gal. 4. svo þu verder hns andleg Mooder/ og er þesse Føgnudur ædre øllum Skilninge / eþ þu kant vid ad taka og med ad þara svo sem Guds Barn/ þetta vottar hn sialþur/ er hn sagde fordum vid Konuna/ er prysade Sælu Moodur hans/ hvad um þad? Sæler eru þeir sem heyra Guds Ord og vardveita þau. Nu svo sm þesse Føgnudur i Gude er svo gott Hlutskipte/ ad eckert er þvilijkt/ þa er þ ecke i hvers Mans Hiarta ad finna/ þvi Truen er ecke allra/seger Paulus/2. Tess. 3. jaþnvel þoott þad stande øllum til Boda/ sm vilia þ til þess vita/ad haþna Glede Veralldarennar/og ecke selia þessa Sælu fyrer stundlegt Epterlæte Syndarennar. Þad er ecke noog/christner Men/ ad vilia nå þessum Føgnude/ Miked skal til mikels vinna/ seger hin forne Ordskvidur. Kieppist vid ad ganga inn um hid þraungva Hlided/ seger Frelsaren/Luc : 13. þvi eg sege ydur/ marger vilia þar inganga/ og þå þad ei komest/ Og hversu miøg syndgum vier/jaþnvel i voru Gudræknis Verke/margur hver. Eþ ad Gud veiter oss einn hvern Lijkamlegann Velgiørning/ sm hann Daglega giører / þa elska þeir hann kann skie/ og þacka honum þar fyrer/ sem Gudhrædder vera vilia/ og er þad skylldugt ad søñu/ En þau Himnesku Dasemdarverken/ svo sem Vtsending hans Sonar/ Afgiaþer heilags Anda/ Fyrergieþning Syndanna/ þetta allt/ sege eg / svo miked sem þad er / sem þo er yþer allann Mæta miked / þad orkar ecke svo mikils hiå oss / ad vier fyrer hans Skulld/ er oss allt þetta heþur Gieþens veitt / vilium forsmå alla Veralldar Mune/ hvad ætle þier ad hin Alskigne/ hvad ætle þier ad Hiartnanna z Nyrnanna Ransakare mune dæma um svodd an Gudrækne? Eg vil segia þad eg meina/ ad hann vill segia vid þa/ sem alleina finnst til þess sem Kroppnum gagnar / og dugar til ad liþa vel og Rijkmannliga i Heime þssum / en meta lijtels þad sem þar uppe er/þau Stoormerke Guddoomligrar Elsku/sem ei mätte aþreka nema med hans Sonar Dauda/ vid þa vill hann segia / sege eg / eins og vid

Pharisæos

Pharisæos mdur/ Matth. 23. Vei ydur Skriptlærdum og Pharisæis þier Hræsnarar/ þier ed Tiunded Myntu/ Anis og Cumen/ eñ gleymed þvi sem meyra er i Løgmælenu/ Trwñe og Doomnum og Myskunsemeñe/ þetta byriar ad giora/ eñ hitt ecke apter ad skilia. Svo eigū vier Gude ad packa/ hañ ad elska og dyrka fyrer Lÿkamliga Hlute/ og þad aþ allre Alwd/ eñ þo løngtum framar ad mikla hñ/elska/ heidra og gledia oss i hønum fyrer þau dyru Stoormerke hañs Fødurlegrar Giæsku/ fyrer hver hñ heþur þriþed Sæler vorar. wt aþ Andskotans Vallde. Heyred hvad DRottiñ seger fyrer Muñ Hoseæ/ Cap. 7. Þeir ækalla mig ecke aþ Hiarta/ þegar þeir emia i Svefn-Hwsum sijnū/ fyrer Korned z Mustena samansaþnast þeir/ eñ eru mier þo Ohlijduger/ Hid sama er ad segia um alla adra Guds Þioonustu/ er vier latumst veita hønum/ alleina fyrer Tijmanliga Mune/ svo blanda Meñ saman Guds Þioonustu og Mamonæ / Vatne og Vidsmiøre/ sm alldrei kuña ad þijdast hvert añad. Meñ sveria vid Naþn DRottens/ og þo under eins Malcom/ eins og Judar/ og dyrkū Gud i hañs Kirkiu/ eñ sierhver fœrer Foorner sijnu Skurdgode a Hædunum/ eins og þeir/ þ er sierhverium þm Hlut/ er hñ metr meir edur jaþnt vid Gud. Svoddan Christendoomur er lijkur Foorunū a Nebuchadnezars Liknesku/ er sumpart var aþ Leyre/ z sumpart aþ Jarne. DRottiñ sagde vid Ezechiel: Cap. 44. Þessar Dyr (hñ meinte hins allra Helgasta) skulu lœstar vera/ eingeñ gange iñ um þær/ þviad DRottiñ Israels Gud heþur þar um iñgeinged. Þu skallt og miñast þess/ sm ert eiñ Andlegur Israels Madur/ hvad Gud loþad heþur um siñar Kirkiu Vijgslu / sem er þitt Hiarta / Eg skal gieþa ydur nytt Hiarta/ og eiñ nyiañ Anda skal eg setia medal ydar. Þetta ender Gud ad vijsu vid alla þa sem hønū eru helgader i Skijrneñe / og ecke saurga aptur hañs Mustere med Jdrunarlausu Framþerde / Eñ sijdañ þu hefur hñs Hæsæte/ og Stad hañs Foota/ Ezech. 43. þad er Guds Rijke/ iñe hiñ þier/ þa luk þeim Dyrum aptur/ hvar hñ iñgieck/ og

leyf eingū þar iñ ad koma til Giſtingar/ nema heñū ⁊ hañs Chriſte/
ſem er hiñ ædſte Preſtur/og hñs Vm̃bods-Møñū (þvi hinū ypparſta
Preſte/ og hñs Vm̃bods-Mañe/ leyßdeſt iñ ad ganga i ꝥ allra Helg-
aſta) Lææt þar þvi iñkoma Gudrækelegar Amiñingar/ og holla Lær-
doma Guds Ords Þienara/ og añarra Gudhræddra Maña: Med
þvilykum Gieſtum mæ hañ giarnan Seſſ eiga. Þu munt kañſkie ſeg-
ia/ hverneg mæ eg ßæ þvi vidkomed/ad hugſa eckert añad eñ um̃ Gud/
a medañ eg ber epter mier þetta veika Holld// hallt kyrru um̃ Stund/
Barn mitt. J Jeruſalems Muſtere voru Stader Heidingiunū ætlad-
er/ ßyrer utañ þañ Mid-Veggeñ/ er DRotteñ nidurbraut/þegar hñ
kom til ſyns Muſteris/ þar var og Stadur ßyrer þa / ſem Gydingar
høfdu giørſt/ ßyrer Foolked/ og fyrer Levitana og Kieñemeñena/ ſem
voru aß hiñe lægre Rød/ eñ hiñ ypparſte Preſtur/ edur og hñs Vm̃-
bods-Madur/gieck alleina iñ i þad allra Helgaſta/ Þar eru ⁊ i Guds
Muſtere/ ſem er þitt Hiarta/ margar Verur/ þar kañ ad vera ßyrer
Hiegooma Veralldareñar/er þu Daglega heyrer/ Lææt þær alldrei kom
aſt iñ ßyrer Mid-Veggeñ/ helldur hallt þær ßyrer eiñ Heidingia/ ſm̃
ei metge ſaurga Guds Muſtere/ þar er ⁊ Stadur ßyrer Naudſynlega
Vm̃hyggiu þeſſa ſallvallta Lyfs/ fyrer Naunganum/og ßyrer Em-
bættis Vtrietttingū vorn/eñ hid iñſta af Hiarta þynu ſkallt þu Drott-
ne helga/ þad ſkallt þu Daglega hreinſa med ſañre Jdran/þad ſkallt þu
uppßylla med Reykelſe Bænareñar/ ꝥ ſkallt þu prÿda med Skarte Von
areñar/Truareñar/ Kiærleikans/ eñ um̃ alla Hlute ßram̃ med Elſkuñe
til hañs/ þa vill hañ til þyn koma/ og Viſtarveru hia þier giøra/þar
munt þu ſiæ hñs Dyrd/ ſvo ſem i nockurskonar Skuggſiæ/þar mun hñ
lææta þig ſmacka hvad ſætur hñ er/ og þar mun hñ jaßnvel i hinu meſta
Volæde kieña þier/ ad Mootlætingar þeſſarra Tyma ſieu ecke verdar,
þeirrar Dyrdar/ſem vid oſſ mun ßram̃koma i eilyßu Lyße/Hverrar
niootande ad verda/oſſ uñe og veite hiñ Nææduge Konung
ur eilyßrar Dyrdar/ßyrer JEſum Chriſtum/Amen.

Fimta

Fimta Sunudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 5. Cap.

Þan Textan. Og þad skiede / þa ed Foolked flycktest ad hønum til ad heyra GVds Ord / og han sialfur stood vid Siooen Genezareth/og han leit tvø Skip standa vid Sioo en. En Fiskararner voru stigner af Skipunum og þvodu Neten. Han stie þa uppa anad Skiped / þad sem var Simonar/ og bad han ad draga nockud fra Lande. Og han sat og kiende Foolkenu af Skipenu. Og sem han gaf upp ad kiena / sagde han til Simonar: Drag þu wt a Diwped / og leysed upp ydar Net til Fiskedrattar. Simon svarade og sagde til hans: Meistare / i alla Noott høfum vier erfidad / og feingum eckert / en i þijnu Orde mun eg Netenu wtkasta / og þa er þeir høfdu þetta giørt / inneluktu þeir mikla Mergd Fiska/so ad þeirra Net rifnudu. Og þeir benktu sijnum Fieløgum sem voru a hinu ødru Skipenu/þad þeir kiæmu þar/ og hialpudu þeim. Og þeir komu og hloodu bæde Skipen full/ so ad þau sucku ad mestu. Þa ed Simon Petur sa þetta / fiell han til Knianna JEsu / og sagde: Gack fra mier Lavardur / þviad eg em Madur syndugur/af þvi ad Felmtur var yfer han komen/ og alla þa sem med hønum voru af þeim Fiskedrætte er þeir feingu til samans/ lijka og eirnen yfer Jacobum og Johannem/Sonu Zebedæi/sem ad voru Lagsmen Simonar. Og JEsus sagde til Simonar: Ottast þu eige / þviad hiedan i fra skalltu Men veida. Og þeir droou sijn Skip ad Lande/ yfergafu allt saman / og fylgdu hønum epter.

Exordium.

LEssan Drottens giører Rijkan fyrer utan Mædu / seger Salomon / Prov. 10. Ecke meinte hin Vijse Konungur þ/ ad ei skylldu synduger Men hafa Omak og Erfide fyrer Næringu sine/ þad var ecke hans/ ad laska þvi Løgmale/ er

hin Alvallde Konungur sette strax epter Synda-Falled/ ad med Erfidе skyllde Madurenn sig af Jordunne næra / og i Sveita sijns Andlitis Brauds sijns neyta/Gen. 3. Nu er hans Meining/ ad hvert sinn hinn goode Gud lætur einum Aud edur Armood tilfalla / þa sie hann samt rijkur/ ef hann Ottast DRottenn/ leitar hans Blessunar / og Næringar sinnar i hans Nafne/ Nu Rijke ad sønu/ þvi þott hønum Audur hlotnest/þa fester hann ecke Hiarta sitt þar vid/svo sem David bydur/Psalm. 62. Ef hann er Guds Barn/helldur stundar epter ad vera rijkur i good um Verkum / svo sem Paulus fyrer mæler / 1. Tim. 6. Og etur svo Braud sitt med Glede/og goodre Samvitsku/Hans Erfide fellur hønum liett/ og hann þyggur Blessan DRottens med Audmykt z þacklæte/af hans Orlætes Hende : Svo giorde Abraham / Isaac og Jacob Forfedur/og marger af þra Nidium hafa fetad i þra Spor. Eins er hinum Fatæka vared/ef hann elskar Gud/ hann stundar ad verda i hønum rijkur/ þegar hann hefur DRottenn / þa skeiter hann hvørke um Himenn nie Jord/ hønum þyker sier borged vera/ þegar hann hefur eignast hann/ sem alla Verølldena hefur ad Erfdum teked/ Christum/ Psalm. 2. Þvi temur hann sier med Paulo/bæde hvar z lægur ad vera/bæde Noog ad hafa/ z Skort ad lijda : Þannenn hroosar hinn Audvirdelege Brooder sier i Vpphefd sinne/ og hinn Rijke i sinne Nidurlægingu / Jac : 1. Dæme uppa sooddann Rijkdoom og Fatækt høfum vier i þessa Dags N. Evangelio/ a St. Petre og hans Feløgum/ þar þr høfdu alla Nootterna erfidad / og eckert feinged / enn sijdann inneluckttu þeir mikla Mergd Fiska. Hier wt af vil eg tvent athuga i þetta Sinn.

1. Ad oss byrie þolennmoodum ad vera i Orbyrgdenne.

2. Þacklætum og Audmiwkum i Velgeingnenne.

Hialpa oss til ad Hugleida þetta so sem ber/þu alleina Rijke Konungur/ z Skapare Himens z Jardar/þ JEsu Christu/A M E N.

Vtleggingenn.

Falla

ALLA NOTT HOfum VIer ERFidad/ Og FEingum Eckert/ seger Petur. Textenn brwkar hier pad Ord/ sim merker ad erpida sig preyttann/ og pyrer pvi hefur Guds Madur hier nockra Apsøkun/ og villde svo sim hapa sig undann pegenn/ ad reyna till framar/ nema DRottenn hepde honum þ boded. Vidlijk Freistne hende er japnvel margann pann/sem vill Ottast z elska Gud/pegar hans Erpide og Athapner luckast ecke/hann peinker med sier/ Eg vinn Bake brotnu/ Eg bid Gud mier til hiælpar/ Eg slæ eingenn Vindhøgg i mijnum Atburdum/svo eg skyniad pæe/ z er præsneiddur allre Orædvendne/ ad eg vilie taka mijns Næunga Braud præ hans Munne/ edur eta mitt Braud i annarra Sveita/po Luckast ecke mitt Verk/Enn annarra/ sem midur bera sig ad/ hefur goodann Frammgang/ og peim ærkast/ poott peir yrke ecke/ og hinn Almættuge hann elur pa sofande/Gud mun mier æn Efa reidur vera/ og hann setur mijnar heimuglegar Synder pyrer sitt Auglite. Hvilijkt kann Mønnum i Hug ad pliuga/ Jafnvel poott Guds Viner sieu/pegar ecke verdur frammgeingt pad peir hyggia sier til bestu Nota. Enn læred þ ap Dæme Peturs/ christner Menn/ z hans Verkanauta/ ad pier ei lææted slijka Pænka koma i ydar Niortu. (I ødrum ap pessum Fiske-Bætum var Petur/ og Brooder hanns Andreas/ enn i ødrum peir Zebedæi Syner Frændur DRottens/ Marc: 1. Hversu dætt hann hafe elskad pessa Fiskara/ pad gap siijdar Raun Vitne umm/og medal annarra/ pegar hann pvode Fætur peirra/pegar hann talade pyrer peimhina Hiartnæmu Predikun/sem ritud stendur/ Joh: 14.15.16 Cap: Epter Kvølldmæltijdena/pegar hann leifde pimm ad sofa og hvijlast/ pa hann sveittest Bloodenu under peirra og allra Manna Syndum/ pegar hann bad peim Orlops wr Mordingia Høndunum/pegar hann leitade ad pimm/upprisenn ap Dauda/er hann po skømmu ædur ypet giefed hopdu/ og sierdeilis Petre/ er mest hapde tilunned/ po lætur hann pa hier alla Nottena Forgiefens erpida. Og ep hann breytte svo vid pa/ pvi meigum vier pa kunna hinn Alvijsa fyrer pad/ ad hann syner oss

 sømu

ſømu Næd/ ſīn hinū kiæruſtu Vinū ſijnū/ hverra Skoopveinge vier erū ei verduger upp ad leyſa/ edur ad þurka aþ Dupt Foota þra: Ætle þvi eingeñ/ ad ſa mune vera hiñ beſte Guds Vinur/ ſem hañ Lænar meſt aþ Veralldar-Munum/ eñ ad hañ hafe ſkoted hinum þræ ſier/ et hañ lætur þa vanta/ añars badade Nabal i Guds Skaute/ eñ David/ ſem nærre þvi poor a Vonarvøl med Sveit ſiñe pyrer Oþrijke Sauls Konungs/ hñ være wtrekeñ þræ hūs Auglite/ Lazarus være burtkaſtadur/ eñ hiñ rijke Sælkiere iñtekeñ i Guds Vinættu: Dæmum þvi ecke epter Hollדenu Joh. 8. Chriſtner Meñ/ helldur lærū aþ þeſſum Guds Hetium/ ad varpa allre vorre Ahyggiu uppa hañ/ þvi hañ mun þvi vel til Vegar koma/ Pſ: 37. Hvad ſem hañ lætur oſſ til Handa bera. Þad hiælpar ecke til ad hlaupa/ ad vera ſkiootur/ ecke til Bardaga/ ad vera ſterkur/ ſvo hiælpar þ og ecke til Rijkdoms/ ad vera Ahyggiuſamur/ þvi þad er ſatt ſem Syrach ſeger/ Cap. 11. ad Lucka og Olucka/ Lijf og Daude kome af DROttne/ og hñ giefur þ hverium hañ vill. Hver vill ſegia vid hñ/ Hvad giører þu? MEJſtare/ J Þijnu NAþne Mun Eg NEtenu VTkaſta/ ſtendur i Gudſpiallenu: Þetta Ord MEJSTare/ þijder Verkſtioora/ epter Textanum/ edur og Høfdingia/ edur Forræda Mañ/ Ef hañ er HErrañ/ mæ þa bañā hønum ad ſkipa mier ad erþida/ jaþnvel Forgiefens/ ef hønum ſvo lijkar? Eg æ ecke meira af Jdiu miñe/ helldur eñ hñ mier ſkamta vill/ ſvo ſem ødrum Verk Þræl/ eñ eg veit ad hañ er trwr/ og freiſtar einkis yþer Megn þram/ og ecke mæ eg ſvo vid hñ breyta/ ſvo ſem ſumer aþ vorū Verka Møñum vid Hwsbændur ſijna / nær þeir þykiaſt þreytter vera/ vilia þeir eckert Verk framar viña: Ecke mæ eg helldur ſvo Rængeygdur vera/ ad ſiæ Oþſioonū yþer þvi/ ad hañ lienar ødrum meire Hamingiu i ſijnu Erþide/ þvi hañ took þad ecke aþ mijnu/ ſīn hñ gaþ hønū frekar eñ mier/ ſierdeilis þar eg veit ecke hañs Tilgang/ hñ hefur Tijma og Hentugleika ſett i ſijnu Vallde/ Act: 1. eñ ecke mijnu/ Hver heþur nockurn Tijma hañs Rædgiafe vered?

vered? Rom: 9. Nu ſie eg aß Dœmunū/bæde Fornum og Nyium/ad
Gud lienar Audeñ ſumum Möñū/ til þeſſ/ ad hañs Poleñmæde og
Giæſka drage þa til Jdranar/ Eñ nockrum/(þ er þeim Feitingiunum/
ſem upp hafa þyllt Mæler Syndaña)til Straþþs og Hegningar/ſvo
ſem Meñ ala eitt Vxa til Slaturs. Aptur ma þad þeckia/ ad Gud
ſvipter ſijn Børn þeſſum Veralldar Hiegooma/til þeſſ/ad deyda þar
med Holldſins Gyrnder/ til þeſſ / ad reyna Stødugleik Truar þeirra/
eins z Jobs/Ecke fyrer þvi/ad hñ þecke hñ ecke ſiælfur beſt/ helldur
ad þeir ſem hañ elſkar/ lære ad þeckia ſiælfa ſig/ og treyſta ecke
oßmiøg Mætte ſijnum i Andlegum Eßnum / og lære ad ſegia
med Paulo: Þa eg em Veikur/ þa em eg Mattugur. Þad
giører ſa bleſſade Herra og ſvo til þſſ/ ad venia oſſ aß Briooſtum
hiñar flærædu Skiækiu Veralldareñar/ og ad Meñ þecke/ ad allt þ
ſm i Heimenum er/þad er ecke añad eñ Fyſn Holldſens/Lyſting Aug-
naña/ og Drambſamt Lijþerne/1. Joh. 2. Og læra ad ſkynia þ ſem
þar uppe er/z ad vor Borgar-Riettur er a Himnū/hvadañ vier væntū
Frelſarans JEſu Chriſti/ Phil. 3. Hver þoott hñ være rijkur/ſeger
Poſtuleñ/ giørdeſt hañ Fatækur/ ſvo ad vter fyrer hñs Fatæke rijker
yrdum/ 2. Cor. 8. Þvi ſkyllda eg møgla a moote hønum / ſm ad veit
alla Hlute/aller eru þeir opner og nakter fyrer hønū/ ſeger Poſtuleñ/
Eru ecke þetta Guds Sonar Ord hia Matth. 6. Ydar himneſkur
Fader veit ad þier haþed alls þeſſa Þorþ? Og ecke einaſta veit hañ
þad/ helldur og ſkorter hañ ecke Matt til ad hiælpa/ Er hñs Hønd
nockud ſtutt ordeñ/ ſvo hñ ei hiælpa kuñe? Eſa. 59. Jordeñ er hñs
og allt hvad þar i er / Jardarkrijnglañ / og aller þr ed a heñe bwa/
Pſ. 24. Nær hñ talar/ ſo ſkiedur þad / nær hañ bydur verdur þad/
Pſ. 33. Edur mun hñ Giæſkuna breſta til ad vilia hiælpa/ haþe hñ
ſkapad Sæl og Lijþ/og furdulega þeim vidhallded allt til þſſa Dags/
og gieþed oſſ þad beſta er hñ atte/ſiñ Eingeteñ Son/ til ad frelſa oſſ
wr Kvølunum/ſiñ H. Anda til ad helga oſſ/ ad hñ ſie Plaſtur vorrar

Arþe

Arfleifdar og eilijfs Lijfs/ Mun hañ þa ecke giefa oss þad vier vidþurfum til þessa Lijfs Næringar / þoott hn̄ læte Stundū Misbrest a þvi verda/þeirra Orsaka vegna/ er hañ sialfur veit/eñ vier fævijsar Mañeskiur skynium ecke/ Eda seiger ecke Postuleñ berlega: Hañ sm̄ gaf oss Soneñ / mun hañ ecke gefa oss alla Hlute med honum? Hañ hefur sialfur læted oss bwa vid þañ Kost er hañ vill / er oss skapad/ Endurleyst og helgad hefur. Ef hn̄ nu elur Fuglana under Himnenum/svo ad eiñ Titlingur af þm̄ fellur ecke a Iørdu an hn̄s Vilia/ Ef hañ prijder Grased þad i Dag er a Akre / framar eñ Salomon Konung i allre siñe Dyrd / og verdur þo a Morgun i Ofn kastad/ Matth. 6. Munde hañs Giæska þa neita oss þess / er vier skulum neyta og klædast med/ oss sem fyrer hn̄s Sonar dyra Blood og særu Kvøl erum hañs Børn ordner? Munde hn̄/sege eg/ neita oss þessara Hluta / nema ad hañ visse ad oss gagnade æ Stundum ad missa þa/ og jafnvel þoott hn̄ tæke Lijfed af oss/ med hveriu Moote sm̄ honum þocknast/ þa verum þess fullørugger/ad hn̄ giører þad til þess / ad vier skulum fiña þad eilijflega/þvi þad skal skie/ad hver hn̄ trwer a Soneñ/ þoott hañ deye/ þa skal hañ samt lifa/ Joh. 11. Og høfum þad fyrer vijst/ ad hverke Lijf nie Daude/ hverke Einglar nie Høfdingia Dæme/ hverke hid Nalæga nie hid Epterkomanda / hverke Hæd nie Dypt/ nie nockur añar skapadur Hlutur mune fæ oss skiled vid Kiærleika Guds/ sem ad er i Christo JEsu DRottne vorum / Rom. 8. Hversu Ovænlega sem oss horfa þyker/|| Eñ þo ad Gude þocknest ad læta vort Erfide/og Astundan misfalla/ ch:istner Meñ/ þa letiumst ecke i þvi / ad hvad vier giørum / þad giørum vier i Nafne JEsu Christi/ og þockum Fødurnum fyrer hañ. Þoott Petur hefde ecke fijskad alla Noottena/ nie hn̄s Felagar / og voru svo afstigner Skipunum / Vrkula Vonar um̄ frekare Fiske Veidar i þad Siñ / samt heyrdu þr Guds Ord / og hina ægiætu DRottens Predikun: Breytum og þañeñ/ þo vort Erfide Luckest ecke æ Stundum/ þa gleymum ecke

ecke Gude/ þvi eitt er Naudsynlegt / leitum þar fyrer hañs Rijkis/ og hañs Riettlætis/ þa mun oss allt añad til-leggiast / Matth. 6. Ef ecke svo sem vier vilium/ þa svo sm̄ hñ vill/ hvers Vilie ad vier Daglega bidium ad verda skule / og giørum Verk vorrar Kallanar i Otta DRottens epter hañs Bode / Svo giørde Petur/ J ÞJJnu ORde/ þad er/ epter Skipan þiñe/ VJL Eg NETenu VTKASta. Mættugur var JEsus ad læta Fiskana hlaupa lifande upp i Skiped / ecke sijdur eñ ad læta Petur fiña Peningeñ i Fiskiarens Muñe/ Matth. 17. Þo skipade hñ hønum ad draga wt a Diwped/ epter þ hñ hafde hlijdt Guds Orde. Tvent er hier ad læra: Eitt þad sm̄ eg fyrer skomu amminnest / ad Meñ byrie øll sijn Verk i Guds Nafne / og ad hønum med sier tilkølludum / svo giørde Petur/ þvi a Virkum Deige hefur þetta vered/ añars hefdu þeir ecke fared til Fiske-Veida: Hitt añad / ad Meñ brwke þau Medøl / sem Gud hefur kient og boded/ i Vivegum Næringar siñar/ eñ grijpe ecke til Oleifelegra Hluta/ þegar ecke vill morkast. J ÞJJnu ORDe VJl Eg NETenu VTKASTA. Net þijder marga Hlute i H. Ritningu / þad merker Svikræde og Vielar Orædvandra/ & Gudlausra Maña/ þr ed Stela/ Liwga/ Svijkia/ Ræna / Kwga/ Hræsna og a Tælar draga Einfalldar Sæler/ til Abata sier/ Þesser kasta Netenu wt i Andskotans Nafne/ og þo þad meige Luckast um̄ Stund / þa munu þr um̄ sijder Oluckuna Veida. Vm̄ suma af þeim talar Salomon/ Prov. 29. Sa sem Hræsnar fyrer Vin sijnū/ hñ breider Net fyrer hñs Gang. Eñ David seger hver Vtførenn mune verda/ Psalm. 9. J þvi Nete er þeir faled hafa/ er þo Footur þra fangeñ. Þad merker og Ofobellde þra/ er draga alla Hlute til sijn/ med Vallde & Ofrijke/ so seger Ritningeñ um̄ Konungeñ af Babilon / Habac. 1. Ad hañ hafe fært Foorner fyrer Nete sijnu / þad er/ hañ hafe þackad Magt siñe og Atburdum allañ siñ Sigur / og þad Valld er hñ feinged hafde yfer ødrum Konga Rijkium/ hver ed hñ droo til sijn/ svo sm̄ þegar Fiskar

veidder eru. Þesser kasta Netenu wt i sijnu eigen Nafne / og eru Hinum fyrre eingu betre/ þvi þr gleyma Gude Nimnafia/ fra hveriũ ad Sigurenn kiemur/ en treysta a Mætt siñ og Meigen. Þetta Ord þijder og Guds bræda Nefnd/ yfer hinum Stolltu Verallbar Sonũ/ Hver ed yfer þa kiemur æ Stundum/ nær þeir minst hyggia/ svo sem Neted yfer Fiskeñ/ svo sem Jood-Soott yfer Olietta Konu/ 1. Teff. 5. Þetta Net er vijst øllum þeim er upphefia sig a moote Gude / og ecke giefa hønũ Dyrdena/ þess getur him Ezech: 17. Þar ed seger: Eg skal wtbenta mitt Net yfer hñ/ og hñ skal i mijnu Nete fangeñ verda/ þvi vil eg nu i hinum sijdara Partenũ med færstu Ordũ Nugleida/hversu ad vier eigũ i Medlætenu audmiwker z þacklæter ad vera. Gudspialled seger: Ad þegar þr feingu þeñ mikla Fiske-Drætt/ þa hape Petr kroped ad Nnæm JEsu. Þetta var Þacklætis Merke hans/ añad hafde hañ ecke Guds Syne ad giallda/ añars krefur hñ ecke helldur af neinum/ þvi hañ er einkis Þurfe: þad synde hñ Opt-lega/ jafnvel i hñs Lægingar Stande/ þegar hñ villde brwka Valld sitt/og þad ecke sijdst med þessare Dyrdlegu Jarteikn. Svo sm̃ þad Gud seger fyrer Davids Muñ / Psalm. 50. Ad hñ vilie ecke segia Mañeskiuñe til ef hñ hwngrar/ þviad allt Silfur og Gull sie hñs/ og øll Trien a Mørkeñe / og øll Dyreñ a Skoognum. Svo er af þijsu Dæme liooft/ ad DRotteñ JEsus hefur / epter Mañdoomenũ/ þeged af sijnum Fodur Valld yfer øllũ Skiepnũ Guds/og allt hvad vier medtøkum af Guds Hende / þad veitest off fyrer hñs Skulld / a hønum þar fyrer skylldugar Þacker ad giallda/ og i hañs Nafne ad bidia uñ allt þad vier þiggia þurfũ af hiñe Almættugu Hende/ þar fyrer seger Paulus/1. Teff. 5. Bidied Oaflætanlega/z giøred Þacker i øllum Nlutum/ þvi þad er Vilie Guds fyrer Christum JEsum i øllu vid ydur. || Petur var svo þacklætur vid DRotteñ fyrer eiñ Fiske Drætt/ Eñ hvad marga høfum vier nu þeged? Satt er þad/ ad hiñ Stoore Allsheriar DRotteñ hefur læted Eitt edur Tvo Ar æ

Stundum

Stundum vorar Fiske-Veidar misfalla/ eins og Peturs i þetta Siñ/ um̄ Nootfena fyrer þetta mikla Happ/ eñ sijdañ hefur hñ yferflioot-anlega a mørgum Arum uppfyllt oss med Blessan siñe af Sioonum/ svo ad hefdum vier haft Fram̄syne Josephs / og safnad a þm̄ goodu Tijmunum/ þad oss og Naunganum hefde kuñad ad hiælpa a þeim vondu / er vier svo køllum / þa hefdu ecke þær hinar mogru Kyrnar uppeted þær feitu: Eñ hvert Packlæte høfum vier nu golded Gude þar fyrer? Þad fiñur hver eiñ/ þegar hañ athugar grandgiæfelega med siælfum sier/ hversu lijtt hønum hafe vered hugad um̄/ ad offra DRottne Lofgiørdeñe / þegar hñ hvad mesta Blessun hefur af hñs Hende medteked / jafnvel þoott ad aller christner Meñ vite / ad þeir sieu skylduger til ad þacka hønum/ eins vel fyrer Mootlæte sm̄ Med-læte. Seged mier/ Er hañ nockrum nockud skylldugur? Hver hefur hønum giefed? Hver hefur hønū lænad ad fyrra Bragde? Og hvad sege eg/ ad fyrra Bragde/ Hver hefur hønum nockud nockurn Tijma giefed? Þvi þad er vier lætumst wtelæta vid þa er hñ skipad hefur/ þad tøkum vier þo ecke af voru / helldur af hañs/ sm̄ bæde a oss/ og allt þad er vier køllum vort: Hvilijk er þa sw Fæsiña? Ad vier ecke Daglega skulum ad Guds Hniæm kriwpa/ til ad Offra hønū Pack-lætenu / fyrer þær Ometanlegu Velgiørder/er vier a hverre Stundu þyggium af hañs Vrlætes Hende/ ecke einungis Lijkamlegar / er oss þyker mest tilkoma/ helldur og Andlegar/ sem eru miklu dyrare/ef vier hefdū Rækt edur Vitsmune moote ad taka. Ecke þoockte DRott-ne svo mikilsverdt um̄ þeña Fiske-Abla / þvi hiet hañ Petre ødru sm̄ var miklu ægiætara / er hñ sagde: HIER EPTER SKAlltu MEñ VEIda. Eg skal giøra yckur ad Mañа Fiskurum sagde hañ skom̄u sijdar vid þa Zebedæi Sonu / þad er / ad þeir skylldu bæde sig og sijna Tilheyrendur hoolpna giora / svo sem Paulus sagde vid Timotheum/ 1. Tim. 1. Þessa hofum vær adnoted / þar Hioomur þeirra er og oss til Eyrna komeñ / vier sem bwum hier a Vtskiækle

Veralldareñar/ Utlæger / svo ad segia / frá ødrum Løndum/ og þar fyrer eigum vier hinum gooda Gude hvad mestar Þacker ad gialldal og ecke einasta ad heidra hañ fyrer Korned og Mustena/ þad er fyrer Mat og Dryck / epter hveriu ad leita heidnar Þiooder / Matth. 6. Helldur fyrer þad Lijfsins Braud / sem er af Himnum Ofañkomed/ og fyrer þad Vatn / epter hvert ad eingañ mun þyrsta / þañ sem af þvi dreckur/ Joh. 4. Þad er sialfur JEsus/ sem Skapur hefur Mønnunum gefed / uppfareñ i Hædernar: Eñ þad er ecke noog ad lataft þacka Gude med Muñenum alleina/ Hiartad a ad fylgia med/ og hin mesta Audmykt/ z Undergefne Andans. Þegar þeir Petur høfdu feinged þeña mikla Fiske-Drætt/ þa stendur i Gudspiallenu/ ad hañ hafe sagt vid JEsum: Vijk FRa MJer LAVARDur/ Munde hañ nockud kvedia honum Bygd svo sem Gadareni / Matth. 8. Edur yfergiefa hañ svo sem Capernaums Borgarmeñ/ Joh. 6. Edur ws hijsa honum svo sem hiner Samarisku/ er hañ ferdadest til Jerusalem giegnum Bygd þeirra / fiærre er þvi: Hin mesta Hiartans Audmykt og Þecking sijns Overdugleika hefur þryst honum til ad tala þsse Ord/ þad er audsært af Orsøkeñe / er hañ færer hier til/ ÞVi Ad Eg Em MADur SYNDugur. Svo er nu Mañleg Nattura veik / ad hun stendst ecke Guddoomsens Nalægd: Hun alltijd helldur i fyrstu siñ Overdugleika/ helldur eñ Lausnarans Forþienustu. J heillt Ar hafde Petur þeckt JEsum/ og heyrt hañs Kieñingar/ þegar þesse dyra Jarteign var giørd/ og þo var hier svo sem hañ mistreyste i Fyrstuñe hañs Naad/ er honum þo skømu adur hafde svo Naadugur vered. Þu ert iñgeingeñ til myn Guds Madur / sagde Eckiañ i Sarepta/ til ad miñast Ranglætinga miña / og deyda Son miñ / 1. Reg. 17. Hvar fyrer? Þviad hun kallde sig Overduga/ vegna Synda siña/ og þoktest ecke svo lifad hafa / sem hafde Guds Sendeboda. Manoach sagde vid Hwsfreyu sijna/ Jud. 13. Vid munum vissulega deya / þvi vid høfum sied DRottieñ. Hvad velldur þessu? Þviad

Sam.

Samvitskañ/nær hun er skielfd ⁊ ængrud vegna Syndaña/þa gleym-
er hun Forþienustu Medalgængarans/eñ Hugleider Gud alleina/svo
sem strængañ Doomara og Hegnara Rangklætesins / svo meinte og
Petur i þetta Siñ/ad Riettlæter einer mættu bwa med Christo/hinū
ødrum være hñ eirn fortærande Elldur/jafnvel þoott hñ være i Heim
eñ komeñ til ad kalla Synduga/og ecke Riettlaata til Yðranar. ||Þetta
verkar nu Vmþeinking Syndaña og Rangklætesins i Fyrstuñe hiaa
Guds Børnum/⁊ þoott ad i slyku sie Veikleike nockur/þa þienar hñ/
svo sem allt añad/ þeim til Gooda sm̄ Ottast Gud. Fyrer þvi nær
þu framkiemur i þiñ Bæna-Stad / til ad þacka Gude fyrer Vel-
giørder sijnar / edur ad bidia nockurs af hønum / þa ber samañ
hañs Hætign og þitt Volæde/hañs Giæsku/og þijna Vondsku/ hañs
Riettlæte og þijnar mørgu Synder / hañs Þoleñmæde / og þijna
Þvermoodsku/ hñs Almætte ⁊ þiñ Vanmætt/⁊ mun brædlega Felm-
tur yfer þig koma/ecke sijdur eñ þa Petur/og þitt Hiarta smellta i þier/
so sem añad Vax/ af Tilfiñingu Guds Reide yfer Syndunū og Hel-
vijtis Kvala/sem þær hafa Vñed til/⁊ nær þu þañeg staddur ert millū
Vonar og Otta/ þa muntu Heyra med Petre/af Guds Alfū/OTTE-
ast Ecke/ jaa / vertu Hughraustur Sonur/þier eru þijnar Synder Fyr-
ergiefnar. O vor Gud/ Nær hin kallda og bitra Daudans Stund oss
ad Høndum ber/ og Samvitskañ tekur ad Aklaga oss/Miñing Syndaña
ofbydur oss/Diøfulleñ hreller oss/ med þeirra Miñingu/⁊ giører hvad
Mest vær þeim/ eñ lijted vær þijns Sonar Verdskulldan/ sem þo er ølla
Meire/ þa læt þiñ H. Anda mæla þsse føgru Ord i Hiarta voru/
⁊ bera vorū Anda Vitnesburd/þar um ad vier sieū Guds
Børn. Bænheyr þad Himneske Fader fyrer JEsu
Blessada Forþienustu Amen.

Siøtta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 5. Cap.

Þañ Tijma. JEsus sagde til sijña Læresveina: Eg seige ydur/ nema so sie / ad ydart Riettlæte yþergnæþe meir eñ það hiña Skriþtlærdu z Pharisæaña/ þa munud þier eige iñganga i Himnarijke. Þier hafed heyrt hvad sagt er til þeirra gømlu. Ecke skalltu Mañ vega. Eñ hvør hañ vegur Mañ/ sa verdur Dooms sekur. Eñ eg seige ydur það / hvør hañ reidest Broodur sijnum/ sa verdur Dooms sekur. Eñ hvør sem ad seiger til Broodur sijns/ Raka/ hañ verdur Raads sekur. Eñ hvør sem seiger/ þu Aþglape/ hñ verdur sekur Helvijtes Ellds. Þar þyrer/ nær ed þu oþþrar þijna Gaafu til Alltaris/og þier kiemur þar til hugar/ það þiñ Brooder haþe nockud a moote þier/ þa læltu þar þijna Gaafu þyrer Alltarenu/ og þar ædur ad sætta þig vid Broodur þiñ/ og kom þa ad oþþra þijna Gaaþu. Vertu snarlega samþyckur þijnum Mootstødu-mañe/a medañ þu ert eñ a Veige med hønum/so ad eige selie þig þiñ Mootstødumadur Doomaranum/ Doomareñ selie þig Þienaranum/ og verder so i Dyblissu kastadur. Sañlega seige eg þier/ad eige muntu þadañ wt fara/þangad til þu heþur borgad hiñ sijdasta Pening.

Exordium.

Þier villest/ þar þier vited ecke Ritningarnar/ sagde DRottueñ vid Sadducæos/ Matth. 22. Med vidlijku Moote ævarþade hañ Phariseos/ Marc. 7. Þier Onyted Guds Bodord/ svo ad þier hallded Setninga ydar/og það giører hañ satt/ bæde i greindum Capitula Marci/ og svo hinum 23. Matthæi//. Það er hverju Orde sañara/sem Paall skrifar/ad Holldlegur Madur skyn-te ecke hvad Guds Anda er/ z það sie hønum Heimska/ 1. Cor: 2. Það er liooft aþ Dæme hiña Skriþtlærdu/ er kolludu sig ad haþa Likel Vitskuñar/ eñ wtløgdu þo Ritninguna epter sijnum eigeñ Þootta. Það auglijser hiñ stoore Biskup med þa Vellærdu Tunguna i þessa H: Dags Evangelio/ þar hañ sialþur wtleggur Løgmæled læugtiñ ødruvijs eñ Gydingaña Vitringar hielldu; Hver hañs Visklijring ad

mestu Leite er vidtekeñ aß ßlestū þeim ed Christner kallast/ þo er þar i ein Grein/ sm̄ ecke kiemur øllum samañ um̄/ þad er þesse: VERtu SNARlega SAMþyckur þijnum MOTstødu MAñe/ A MEdañ Þu Ert Eñ A VEge Med Hønum / Svo Ad Eige SElie Þig Þiñ MOTstødu Madur DOmaranum/ Og DOmareñ SElie Þig ÞJENaranum/ Og VErder Þu Svo i Dyblissu Kastadur. Vt af þessū Ordū DRottens hafa Einþycker z Skynhelger Meñ þ spuñed/ ad ei leißist christnum Møñum ad eigast Løg vid fyrer sijnu Yfervallde/ z þvi verr/ad i Lande voru eru þeir/er leggia þad wt a hiñ versta Veg/ eß nockur er Vandlætingarsamur i þvi/ ad sækia Guds og Konungsins Riett/ Ad forsvara Virdingu sijna z Fiær-Hlute ßyrer Asælne vondra Maña/ ad styrkia Mælefne Eckiuñar/ og hiñs Fødurlausa/ og kalla/ ad þad kome ecke einum vid/og iafnvel þoott ad Løgræningureñ sie hønum Vandabundeñ/ z nefna slikt Oroa og Fridar-Spiller. Eñ eg mun med ßæm Ordū syna/ ad ei sie þ Lausnarans Meining/ ad baña christnum Møñū ad sækia Rett siñ: Og þar hiñ/ad vor Rettargangur eige ad vera mn alls Naturs og Reide.

Þu Rettlæte Fridarens Gud/ Gieß oss Nad þijns Anda þar til/ ad þetta Eyrende vel Luckast meige/ fyrer JEsum Christū/ Amen.

Vtleggingeñ.

HOtt ad ecke være adrar Røksemder til þess/ ad Lausnareñ ei tale hier um̄ Veralldlegañ Rett/ helldur um̄ þad Riettlæte/ sem ßyrer Gude gyllder/ þa er sw noog/ ad hañ seger i Ondverdu Gudspiallenu: NEMA ad YDar RJettlæte YFergnæße FRamar Eñ Hiña SKrißtlærdu og PHariseaña/Þa Kuñed ÞJer Ecke Jñ ad GANga i GVDS Rijke. Vitanlegt er þ af Gudspialls Søgunum/ad ecke hofdust þesser Skynhelgu Meñ þa Hlute ad/ sm̄ Veralldar Rettur kyñe ad ßella ba ßyrer/ eñ fyrer þvi/ad Guds Doomar eru ecke eins og Maññaña Doomar/ þeir dæma epter Søguñ z Vitnunis

um/ eñ hñ ecke epter þvi sm̄ hñs Auga sier/ edur hñs Eyra heyrer/ Helldur rañsakar hñ Hiortuñ og Nyruñ/ Ps: 7. Fyrer þvi/ seige eg/ tekur Lausnareñ til ad wtskyra hid Fimta Bodord fyrst/ og syner/ ad ecke einasta Mañdrap edur wtvortis Misþyrmingar sieu fyrer Gude Saknæmar/ helldur z Reideñ i Hiartanu/ z Ovyrdingar Ord þau/ er framkoma af Muñenū. Ef Meñ nu þetta fyrer satt hallda / sem eg hygg ad aller giora mune/ sm̄ þessa Ritningu vel rañsaka / Hver vill þa segia/ ad Frelsareñ meine i þessum Capitula fyrr edur sydar/ Veralldlegañ Rettar-Gang? Ad þessu lytur þad/ er sydar stendur i Gudspiallenu: NÆR Þu OFFrar Þyna GAfu FYRer ALtar-enu/ Og ÞJer KJemur Þar Til Hugar/ Þad Þiñ BRooder Hafe NOckud a Moote Þier/ Þa Læggu Þar Þyna Gæfu Fyrer Alltarenu/ og Far ædur ad Sætta Þig Vid BRoodur Þiñ/ og Kom Þa ad Offra Þyna Gæfu. Seged mier/ hver æ ad þyggia Offred/ Gud edur Syslumadureñ? Hvada Doomare mun þa meintur i þessū Ord-um: AD Ecke OFurselie HAñ Þig DOMaranum? Eg meina Gud/ þvi a Myskunseme hefur hañ Þocknan/ og ecke a Offre/ Hos. 6. Eñ Veralldar Høfdingiar/ (þvi verr/ þeir hafa margur hver Þocknan a Offre/ eñ ecke a Myskun/ nær þeir taka Fe til ad Riett-læta hiñ Ranglæta/ eñ fordæma hiñ Saklausa an allrar Vægdar og Myskunar/ og svo sem þad DRottne ecke þocknadest Offur hiña Heimsku/ Eccl: 5. ødruvyse eñ svo hañ seger/ Esa: 66. Ad hver hñ slætrar Naute / þad er sm̄ hañ slæe Mañ i Hel/ Hver hañ loogar Saud/ þad er sem hañ Afhøfdade eiñ Hund/ hvør hñ færer Foorn/ so sem offrade hañ Svyns-Bloode/ sa ed Reikelse breñer/ so sem hañ giæfe þad Skurdgode/ so vill og Frelsareñ segia/ ad øll Guds Þioon-usta þess/ sem er missættur vid siñ Næunga/ þañ er hñ hefur afgiørt vid/ hun sie Andstygd fyrer Gude/ ef hañ mæ añars Sættum næ / z þvi ælyktar hañ med þessare Grein: VErt SNARlega SAM-þyckur ÞJNum MOOTstoudumañe/ A MEDañ Þu Ert Eñ

A

A VEge Med HONum/ Svo Ad EIge SELie Þig Þiñ MOOTstodumadur DOOMaranum/ etc. Ad Doomareñ sie Gud/ Allsheriar Konungur/ þar er eingeñ Efe a/ hañ eirn a Valld a ad kasta þeim hañ Fordæmer i þad Fangelsed/ hvadañ ecke er Endurlausn/ sem er Helvÿte/ og ad þad sie hier meint/ vottar Epterlÿkingeñ um hiñ vonda Þioon/ er ritud stendur/ Matth. 18. Hañ a og alleina Himnarÿkes Valld. Fyrer hvørs Riettlæte vier iñgaungum i Guds Rÿke/ er alkuñugt/ ecke Pharisæaña / ecke vort eiged/ edur Heilagra Maña/ helldur hans/ sem er Jehovah vort Riettlæte/ Christus/ eñ hñs Riettlæte mæ eingeñ næ fyrer utañ þad/ ad hañ sie vid siñ Broodur sattur i sÿnu Hiarta/ ad miñsta Koste/ z vilie ofgiort hafa þ afgiort var. Nu er eingeñ heilvita Madur sa/ ad ef hñ hefur misgiort vid nockurn/ ad hñ ecke helldur leite Satta til hñs / helldur eñ ad mæta fyrer Domaranum/ hver ed auk Þegnsens Riettar/ feller a hñ Konungsins Søk/ sierdeilis þar Konungarner hafa epterlated slÿkar Sætter/ nær Mælum er svo hattad/ ad ecke snerter Guds Æru/ nie Tign þra. Nu hygg eg sw sie Meining DRottens i þssare Grein/ þad sem Framsÿne þyker i Veralldlegū Mælum / þvi skyllde þad ei þÿkia i Efne Saaluhiælpar ydar? Fra Veralldlegum Dome mæ komast a einhvern Hatt/ einhver kañ ad ganga i Borgun fyrer mig/ mier kañ Arfur til ad falla/ svo eg giete loked Skulld mÿna/ Viner og Naung ar gieta Fridstillt miñ Mootstødumañ/ Eñ fra Guds Dome eingañ Vegeñ/ nema eg verde sattur vid miñ Mootstødumañ/ a medañ eg er eñ þa a Vege med hønum/ þad er/ a medañ eg life/ adur eñ eg kiem fyrer hiñ stranga Allsheriar Doom/ og verd i Myrkvastofu kastadur/ hvadañ eg mun ecke wtfara/ þangad til eg hefe borgad hiñ sÿdarsta Pening/ Þad er alldrei / þvi wr Helvÿte er eingeñ Endurlausn. Þar fyrer er einsætt ad sættast vid Naungañ medañ Tÿmeñ er/ sierdeilis þar eg veit ecke hvad myked er epter Vegarens / Gud rædur mÿnum sÿdarsta Nætur-Stad/ og ecke sialfur eg/ Og hier af hygg

eg þad audſært/ad ei tale Frelſareñ i þeſſum Stad um̃ Veralldlegañ Riett. Veit eg ad DRotteñ ſeger i þÿſſum ſama Capitula. Ep nockur vill vid þig Løg þreyta/ og þÿna Yperhøpn ap þier taka/ lat hønum og þiñ Kyrtel epter. Eg vil nu ei fa mier þad til Orda/ad marger Lærder Meñ leggia þetta ſvo wt: Vilie Nockur Kieppa vid þig Vm̃ Yperhøpn þÿna/ þad er/ taka hana ap þier med Opbellde/, Eg vil læta hitt ſtanda/. ſamt hepur þo DRotteñ ecke i þÿſſu Ordum Laga-Rietteñ fyrerboded/þad var ecke hañs ad bañа Moñum Løg z Riett/ſm̃ ad er Nøpundur Riettar og Laga/hvers ad er Doomureñ/hver og er medal Doomarañа i Domunum/ad Vitne Joſaphats Konungs/ 2. Cron. 19. helldur þra ſem neita Moñum riettra Laga/ tradka Mælum Mañа med Flækium og Rangſleitne / ſpilla Løglegum Vitnū og Stepnū ad Raunalauſu/ hveria DRotteñ vill ſÿdañ dæma. Eñ eg vil aptur taka til hiñs fyrra Mals. Eingū bañ ar DRotteñ i þeſſare Grein ad beidaſt Riettar ſÿns: þad er alkuñugt/ ad Frelſareñ talar i Ordſkvidum og Epterlÿkingum þrælega i Kieñingum ſÿnum/ hñ ſamlÿker Chriſtnena Vÿngarde/Akre/Brwdkaupe / þo er Chriſtneñ hverke Vÿngardur / Akur/ nie Brwdkaup. Hñ kallar Herodem Rep/munde hñ þar fyrer Repur vera? þa Johañem og Jacobum þrumu Syne/ mundu þr þa ecke vera Zebedæi Syner? Hañ ſeger ad hægra ſie Vifalldanum ad gannga i giegnū Nalar-Augad/ helldur eñ rÿkum Mañe iñ i Himnarÿke/Matth. 19. Nu er þad Omøgulegt/ hvar munu þa Abraham / Iſaac og Jacob vera? J þeſſum ſama Capitula Matthæi ſeger hañ: Ep þÿn Hønd edur Footur hneixlar þig/ þa ſnÿd þau ap/ og ſnara þm̃ fra þier / Mun hñ þa vilia ad Meñ ſkule meida ſig edur vana eins z Baals Preſtar? og ecke miklu helldur ad þr ſkule Kroſſpeſta ſitt Holld / og deyda ſÿna Jardneſka Limu/ ſvo ſem Paulus ad Orde kiemſt/ Col. 3. Hañ ſeger og i ſama Capitula. Ep nockur ſlær þig a þÿna hægre Kyñ / þa ſnw ad hønum hiñe añare / Eñ ep hañ ſlær a hina vinſtre fyrſt / þa

hepur

Heþur þu ecke adra vinſtre Kiñ ad biooda/ ſeger Auguſtinus/ og Lucas getur hverke um̃ hægre nie vinſtre Kiñ / þvi meiga Meñ ecke alltyd hänga i Ordum Ritningareñar/ helldur leita ad Meininguñe/ hver ad i þeſſū Ordum er eingeñ öñur eñ ſw/ ad Meñ ei ſkule heþna ſiälþer ſyn/ helldur lyda Oriettеñ med Poleñmæde / og Naturslauſt/ ꝥ vil eg satt giöra med Frelſarans eigeñ Dæme/ hver þegar hñ var Kiñ-Neſt sleigeñ/ Joh. 18. þa baud hñ ecke hina adra Kiñ/ helldur ætalde med Hoogværd þañ er hñ ſloo// Ei helldur St. Päll/ nær Preſtahöþdingeñ baud ad ſlä hañ fyrer Doome/ helldur beitte hñ Lögum fyrer ſig/ og ſagde: Gud ſtraffe þig þu forþægade Veggur/ þu ſitur og dæmer mig epter Lögunum / og bydur ad ſlä mig a moote Lögmälenu/ Act. 23. Sama vil eg nu ſegia um̃ þad/ ad läta þeim ſiñ Kyrtil epter / er vill þrätta vid nockurn um̃ hañs Yferhöþn/ þra Orda er eingeñ Meining öñur eñ ſw/ ad miñe Hyggiu/ ad nær Madur lydur nockurn Oriett/ ſkule hañ ecke heþna ſyn ſiälþur/ helldr ſkule vera ſvo Skape þareñ/ ad hñ ſie bweñ til ad þola añañ ſtærre/ Neide- og Naturslauſt / eþ hñ nær ecke Riette hiä Valldſtioorneñe/ þviad aþ Siälþsheþndeñe kiem ur Tydum ſtærre Olucka. Elldureñ verdur ecke med Ellde ſlöcktur/ helldur med Vatne/ ſvo er þad eingeñ Lækning Oriettarens/ ad giallda Illu Ille / helldur ad leita Valldſtiettareñar / hveria Gud heþur ſett hiñi Froomu til Forſvars/ eñ Ränglätū til Hegningar/ eñ þo Neide-lauſt/ þvi Madur a ad ſnwa Vänganū i Hiartanu/ og ecke a Nøþd-enu/ þyrer þvi bañar Frelſareñ i þſſare Grein/ Ecke Löglegañ Riettargäng/ helldur eñ Paulus, þooft hñ ſege/ 1. Cor. 6. Vogar nockur aþ ydur/ ſä ed a Søk vid einhvern/ ad eiga Doom under Ränglätū/ og ecke under Heilögum/ ad ſöñu er Breſtur hiä ydur/ ad þier haþed Dooma medal ydar/ þvi lyded þier ecke helldur Oriettеñ/ þvi take þier ei helldur Skada. Ecke bañar Paulus hier Riettargängeñ/ helldur ad eiga Søk fyrer Rängiätum / (ſvo kallar hañ Neidingia / eñ Heilaga neþner hñ hier chriſtna Meñ / eins og vydar) ſvo vill hañ

þa

þa ecke allañ Riettargang haňad hafa / helldur ad eiga Mal fyrer Heidingium/ hvar fyrer? Svo ad eingum giæfu þeir neina Hneixlan/ ad Pionustugiørdeñ ei løstud yrde / 2. Cor. 6. og þeirra Goodgværd kunug øllum Møñu / Phil. 4. Eñ Vitne til þss/ ad hñ ecke villde hafa Riettargangeñ afnumdañ/er þad/ad hñ ei bañar/ad eigast Løg vid fyrer Christnu/ og syneft læta þ epter/ ef vid þarf/þat hñ seger: Er eingeñ sa a medal ydar sem Vited hefur / sa ed kuñe ad dæma millū Brædra siña/og fyrer þvi/ ad Christner høfdu þa eckert Valld til ad dæma Opeñberlega um Verealldar Mal/ þa syneft/ad hñ villei/ ad þr nefne Meñ af sialfum sier/ til ad dæma Mal sijn/ helldur eñ ad bera þau under Vantrwada/ edur þola Orietteñ ella/helldur eñ ad giøra Prætur sijnar Augliosar þeim/ er høtudu Christeñdoomeñ/og løgdu þeim allt til Lijta/er þa Trw og Pioonustu teked høfdu/ og svo sem Frelsareñ seger hier i Gudspiallenu: NEma YDar RJETT LÆTE YFERgnæfe MEir Eñ HJña SKRJFTlærdu Og PHARJsæaña/ Pa KVNNed PJer Ecke Jñ Ad GANga J GVds RJKE. Svo vill og Pall / ad hiner Christnu skijna skule svo sem Lioos a mille Rangsnweñar Heidingiaña Kynslodar. Þesse same Guds Madur seger i ødrum Stad: Læted ei sigrast af hinu Illa / helldur yfervinned hid Illa med Goodu / Rom. 12. Eñ hver vogar ad kalla Skipan hins Almattuga vonda? Edur er Valld stioornen ecke af Gude sett? Er hun nockud svo sem añad Bijlæte iñ sett i Christs Kyrkiu/ til Prijdes alleina? Langt er fra þvi / helldur til ad skipa Riettendū Maña/fyrer þvi kalla eg þañ sigra hid Vonda med Goodu/ sem nær Riette sijnum fyrer Løglegum Doome/eñ þoler an Naturs og Møglunar / þoott af þvi bere. DRotteñ seger i Løgmalenu/ Exod. 21. Auga fyrer Auga/ Toñ fyrer Toñ / þat fyrer hefur hñ þo ecke leift þm̄ er Augad misse/ ad stijnga wt Augad a hønum er stack/ Ecke helldur hefur hañ teked Sverded af Doomaranum / þoott hañ bañe þad Þegnenum. Eckert nytt Løgmal hefur

hefur Christur sett i þessum Greinū/ þvi Sialfshefndeñ er z boñud i Logmalenu/ sem sm̄ sagde Doomaranū/ Devt. 19. Þitt Auga skal ecke þyrma honum/ Lijf fyrer Lijf / Auga fyrer Auga / Toñ fyrer Toñ/ Hond fyrer Hond/ Foot fyrer Foot. Hñ hefur z sagt hverium einum þar fyrer utañ/ Lev. 19. Þu skallt ecke sækia epter Hefndeñe/ og ecke vera Miñugur Orietttarens. Nañ ed seger i greindum Capitula Devt. Vm̄ hiñ falska Vott: Þier skulud alldeilis giora honum svo sem hñ leitadest vid ad giora sijnum Broodur: Hiñ same hefur talad fyrer Muñ Salomonis/ Prov. 20. Þesse Ord/ um̄ alla þa sem ecke hafa Guds Vm̄bod i Doomara Sæte: Þu skallt ecke segia / Eg skal Endurgiallda Illt / biþd epter DRottne / hañ mun frelsa þig. Þessu er Pall sampyckur er hañ seger/ Rom. 12. Þier eiged ecke ad hefna sialfer ydar / þvi skrifad er / Mijn er Hefndeñ/ eg vil Endurgiallda/. Eñ þegar Valldstietteñ hegner vondra Verka a þm̄ sm̄ giort hefur a añars Hlut / þa frelsar Gud hiñ Saklausa/ þvi hun er hñs Þienare til Hegningar/ þeim er Illt adhafast/ Rom. 13. Hvervetna þar sm̄ hiñ Stoore Allsheriar Domare hefur Valldstioorneñe Retteñ i Hendur feinged / þar hefur hañ med þad sama leift sierhverium / sem vanhalldeñ er / ad sækia Rett siñ fyrer heñe/ þvi hun ber ecke Sverded forgefens/ seger Paulus: Og Petur biþdur ad Meñ sieu undergefner Stioornendunum/ svo sem þm̄ af Konungenum eru sender/ til Straffs hinum Glæpafullu / eñ til Lofs hinum sem Gott adhafast/ 1. Pet. 2. Mun nu ecke þessa vid þurfa/ christner Meñ? Edur er Verolldeñ svo Einlit / ad ecke fiñest i heñe bæde Svart z Hvijtt? Svo heilog/ad ei fiñest bæde Vonder z Gooder? Þvi er einsætt fyrer þa sm̄ Rangindeñ bola/ad leita Forsvars hia Valldstietteñe / edur munde ecke Paulus leita Lids i Logunum / þegar Lysias villde hafa refst honum?/ Act. 22. Munde hañ ecke skioota sier under Keysarans Doom/ þegar hñ Ottadest Ofbellde Gydinga/? Eg þore framar ad tala/ þad er ecke Gude þægt/ z gagnar ecke til

 hañs

hñs Dyrdar/ad Meñ alltijd giefe Rett siñ epter/þvi þ giorer Ohlut-
vanda Meñ optast þess verre z ofsœknare/svo ad þ mœ synast/ad sœ
eble Illsku þeirra/ sm̄ lœtur Hlut siñ fyrer þm̄/ ef hñ mœ nœ honum
med Løgum og Rette/||. Sœ sem vill taka frœ mier Æru mijna og gott
Mañord/ mun þad Gude a moote/ ad eg forsvare mig Løglega fyrer
A-austre hñs? Hañ lijgur uppa mig Lijtū z Skømū/ sem eg alldeilis
ecke er valldur af / mun mier ei Leifelegt ad bera Hønd fyrer Høfud
mitt/ þar svo œstendur/. Einhver rœner mig Fiarhlutū mijnū / Odølū
og Arfa-Gotse/ edur ødru þvi/ sem eg er vel ad komeñ / og þ añad-
hvert med Ofrijke/edur Yfervarpe Laga z Rettinda/svo eg lijd Skort
a Forsorgun miñe/z þeirra sm̄ mier eru Vandabundner/Konu/ Bar-
na og Hiua/ hefe ecke þ eg meige Fatœkum giefa/og biarga Naud-
stoddum med/ eñ hñ brwkar Fe mitt til Ohoofs og Ofmetnadar(þvi
svo giora þeir optast/er lœta Þienara sijna stockva yfer hvern Þrøsk-
ulld/ til ad fylla Hws Drottna siña med Rœne og Svikū/ Zoph. 1.)
Mun Gud bañа mier ad veria mitt med Løgum a moote slijkum Of-
stopa? Fiœrre sie þvi/añars hefde hñ ecke gyrdt i krijngū Frelse mitt/
z Eigur mijnar med Lagaña Mwr : Ecke sie eg ad Ritningeñ legge
þ Nabot til Lijta/ þoott hñ neitade Achab um̄ siñ Vijngard/ Eñ sœ
giører hid sama/ sm̄ ver sitt med riettū Løgū.||Gud hefur boded mier/
ad eg skule elska miñ Naunga sem sialfañ mig/eñ ecke framar. Osk-
ande vœre/ad Meñ giœtu þad vel hallded/þad heyrer Gude einum til/
ad elska hñ framar øllum Hlutum/ og jafnvel Lijfenu/ þad œ z ad
giora vid Brœdurnar/seger Johañes/hañs vegna/1. Joh. 3. Eñ sw
Elska er i þvi foolgeñ/ ad hialpa honum og forsvara fyrer Omilld-
um Moñū/ eñ ecke i þvi / ad lœta Skalkeñ rœna sig og Fefletta/ ef
eg mœ Lagaña niooта/ þad er eingu betra/eñ ad forsma Guds Gaf-
ur/ er hñ veiter mier til Upphelldis/eñ eg vil þœr ecke nyta/ Eg veit
og/ad eg er skylldugur ad styrkia Mœl Eckiuñar z Hins Fodurlausa/
mun eg þa ei meiga ganga i Rett fyrer þau/kuñe þm̄ þar med Hoolp-

ed

ed ad vera/ ef mier þad Logeñ leifa? Af ollu þessu hygg eg nu aud-
særi vera/ ad ꝥ ecke einasta er Leifelegt/ hellldur z gott Verk a Stund
um/ ad leita Laga og Rettar a moote Aræsum vondra Maña/ Eñ ꝥ
æ ad skie med allre Hoogværd/ æn Naturs og Reide/ svo sm̄ ædur er
sagt/ þvi hñ sm̄ Retteñ sett hefur/ hñ hefur z sagt: Elsked Ovine
ydar/ Matth. 5. og nær þad ecke stydur til Rettargangsins/ helldur eñ
til hvers añars Vidskiptis vors/ z Vmgeingnis i Heimenum. Sæ
sem elskar Ovin siñ/ hañ elskar sialfañ sig/ þvi under eins og hñ fyr-
ergiefur synum Broodur hañs Misgiorder/ þa auglyser hañ sig þar
med ad vera Barn syns Fødur/ sm̄ a Himnum er/ hañ fekur under eins
Aflæt og Kvittun af Gude fyrer synar eigeñ Synder/ ef hañ giører
þad af Hiarta/ Marc. 11. DRotteñ hefur ecke bañad sialfañ Hlut-
eñ/ helldur ranga Atferd Hlutarens/ þad er/ ad brwka Retteñ til ad
hefna syn/ eñ ecke til ad na Rette synū/ ad bera Fe i Dooma/ ad wt-
vega folsk Vitne/ ad brwka Laga-Krooka/ og adskilianlega Rangs-
leitne/ Ad erta upp illt Skap med Bryxlum og Skwt-Yrdum/ jafn-
vel i riettu Male/ til þess/ ad fæ meire Hefnd yfer synū Mootstødu-
Mañe/ eñ hañ i fyrstu hafde tilunñed/ allt svoddañ er af hinū von-
da / þad hefur Gud og alldrei leift i neinum Rettargange ad brwka/
helldur streingelega bañad/ eñ allra hellst ad hatast vid siñ Moot-
stødu-Mañ/ og sæ ꝥ giører/ hñ verdur eins sekur fyrer Gude/ svo sm̄
hiñ/ þoott alldrei eige hñ svo gott Mal/ og hvad hefe eg þa gott af
þvi/ ad eg spille Myskun Guds yfer mier/ til ad hatast vid hañ/ er vid
mig afgiørde/ þvi Gud kañ ad myskuna hønū/ ef hñ ydrast/ eñ eg æ
eingrar Vægdar Von/ svo leinge sm̄ eg el Natur til hañs. DRotteñ
seger og ad sønu hier i Gudspiallenu/ ad sæ sm̄ hefur giort a añars
Hlut/ hñ skule sættast vid Broodur siñ/ ædur hñ offrar Gæfu synaf
Eñ uñ hiñ sm̄ Misgiort er vid/ seger hñ med ælyka Moote/ Marc.
11. Og þegar þier standed bwner til ad bidiast fyrer (þad er ad offra
Gude Bæn siñe) þa tilgiefed/ ef þier hafed nockud a moote einhver-
ium/

en þer helld
Naungans
ska, ad sak
sin Rett m
hogværd, h
urs laust

en bruka
Log sokuir
hefnda og
urs.

og á hver
rum ad fyr
Gefuaf hi
an allmr R

so vier hli
um Mifkun
af Gudi,

sum/ svo ad ydar Fader/ sem a Himnum er/ forlaate ydur ydar Mis-
giørder/. Skyllda eg þa bera Hatur til hans/ sem eg a Mälstad vid/
þoott alldrei ætte eg um̄ svo sart ad binda/ þad være æru Mans Æde/
z ecke þess/ ſ Heilvita er i sijnu Christenndoome/ þar eg a Daglega ad
bidia þessa Bæn: FYrergief Oss VOrar SKullder/ SVo Sem
VJer FYrergiefum VOrum SKulldunautum/ og veit/ ad eg ecke
fæ Kvittun Synda minna/a medann eg høndla ecke Neidelaust vid minn
Naunga/ hvert þad er i Rettargange/ edur utan Rettargangs: þad
er og vijst/ad vor beste Rettur/ er eingenn Rettur fyrer Gude/ef hann vill
dæma epter sijnu Riettlæte/ svo seger Job/Cap. 9. Eg veit vel / ad
eingenn Manneskia kann Rettlaat ad standast fyrer Gude/ z þvi skyllda
eg þa hafa Ovin minn/ fyrst hann hefur skipad mier ad elska hann/sem a
svo mikil Raad a mier/ ad hann gietur Fordæmt mig/ nær hann vill./ Þess
er og ad giæta/ ad ecke hlaupe Menn til Doomarans um̄ hverm Hie-
goma/þad kienner Ægyptne z Orooa/ad vilia þrætta um̄ Smaamune/
z sæmer ecke þeim/ sem vill laata sig Hugprudann kalla/auk helldur Rett-
Christnum Manne/ hverium ad byriar ad vera Lamb a ad sættast/
jafnvel med nockrum Skada sijnum/ helldur enn ad draga sinn Moot-
Part fyrer Doomarann/ honum til meire Skada/z Hneisu þrar/ er hinn
hefur ecke Gagn af/þoott ei hafe Menn allt tid halldenn Hlut/sierdeil-
is ef ad kieppa er um̄ þa Hlute/ sem Lijfs-Næringu ei vidvijkia/ hver-
ia Paulus syneſt ei vilia hafa under Doom Heidingianna/ 1. Cor. 6.
Einkum þar Frelsarenn hefur bannad oss ad syrgia fyrer henne/Luc. 21.
og brukar þad sama Ord i þeim Stad/ sem Postulenn hier/ og þvi
aminner hann alla Christna Menn med þessum Ordum / Col. 3.
Jklædest svo sem Vtvalder Guds Heilager z Elskanleger Hiartgrooenne
Myskunseme / Lijtelætenu / Hoogværdenne/ Þolenmædenne/ umberande
hver annann/ og fyrergiefande hver ødrum/ Ef nockur hefur a moote
einhverium Aklæru / svo sem Christur hefur ydur fyrergiefed/ svo
giored og þier. Gud giefe øllum sijnum Børnum þetta Hiartalag ad
stunda/

ſtunda/ og þvi faſt ad hallda/ þar til vier komum fyrer hiñ ſtoora Allsheriar Doom/ hvar vorer ſtærſtu Oviner/ Synd/ Daude/ Diøfull og Helvijte ſkulu oſſ eckert Mein giøra/ auk helldur nockur Veralldar Magt/ þvi hver vill færa Kiæru-Maal i giegn Utvølldum Guds/ þar Gud er ſa ſem Riettlæter/ Chriſtur er ſa ſem Daeñ er/ ja/ eñ framar Uppriſeñ/ hvør og er a hægre Hønd Gude/ hvør og er Medalgangare ꝥ oſſ/ Rom. 8. Þeſſa Hlutſkiptes uñ þu oſſ ad niooka eilijfe Kounungs Dyrdareñar/ ꝥ hñs Forþienuſtu/ ſ er alls Hollds Doomare/ JEſus Chriſtus/ Amen.

Siøunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudſpialled/ Marc. 8. Cap.

Á Þeim Døgum. Þa þar var eñ margt Foolk komed ſaman/ og hafe ecke til Matar. Kallade JEſus ſijna Læreſveina til ſijn/ og ſagde til þeirra: Mig aumkar yfer Foolked/ þviad i þria Daga hafa þeir hia mier vered/ og eckert til Matar haft. Og ef eg læt þa faſtande heim til ſijn fara/ þa vanmegnaſt þeir a Leideñe. Þviad ſumer voru langt ad komner. Og hañs Læreſveinar ſvørudu hønum: Hvadañ faaum vier þau Braud/ hier a Eydemørku/ ſo ad vier faaum þa mettad? Og hañ ſpurde þa ad. Hvørſu mørg Braud hafed þier? Þeir ſøgdu hønum Siø. Og hañ ſkipade Foolkenu nidur ad ſetiaſt a Jørdena. Og took þau Siø Braudeñ/ þackade/ braut/ og fieck ſijnum Læreſveinum/ ad þeir legdu þau fram. Og þeir løgdu þau fram fyrer Foolked. Þeir høfdu og faeina Smaafiſka/ og þa hina ſømu bleſſade hañ/ og baud fram ad leggia. Eñ þeir neijttu/ og urdu metter. Og þeir tooku upp þad yfer var/ ſiø Karfer med Afgangs Leyfar. Eñ þeir ſem neitt høfdu/ voru nær fioorar Þuſunder/ ꝫ hñ liet þa i burt fara.

Exordium.

MADVRENN mun ecke lifa af einuſamañ Braude/ helldur af ſierhveriu Orde/ ſem framgeingur af Guds Muñe/ ſagde

 Moyſes

Moyses vid Israel fordum / Devt. 8. Þessum sømu Ordum kastade Frelsarenn Andskotanum i Naser/þegar hñ freistade hñs/til ad giøra Steina ad Braudum/ Matth. 4. Þau eru og søñ / svo sm̃ aller ad-rer Guds Vitnesburder/þvi þ mæ ei Lijf kalla/sm̃ er æn Guds Orda/ jafnvel þoott eiñ hafe Holld og Namsa / z lijte noogu sællega vt. Christi Ord eru Lijf og Ande / og æn þra er Madurenn eins og Paull seger um̃ Eckiuna/ þa i Gyrndum lifer/ hñ er lifande daudur/þo hef-ur Gud gefed Mañenum Fæduna/ svo sm̃ añad Medal/ til ad lifa af/ þar fyrer stendur hier: Ecke af einusamañ Braude. Vitanlegt er þ / ad Gude er ecke um̃ Megn ad hallda Lijkømum vorum vid æn Matar og Dryckiar/þ syna oss Dæme Moysis/Dæme Eliæ/ Lausn-arans/ er føstudu i heila 40. Daga/og mæ synast/ad þr Moyses og Elias hafe vered DRottens Fyrermindan i þssu/ og þvi skyllde hañ ei kuña ad ala Mañenn æn Fædslunar / sm̃ ad i Eydemørku sadde 5000. Mañs med fim̃ Bygg-Braudum og tveim Fiskum / Joh. 6. Og i þssa Dags H. Evangelio heyrum vier/ ad hñs mikla Almætt-is Hønd mettar 4000. med eins litlum Koste. Vt af þvi fyrsta Kraftaverkenu hefe eg nockud ædr talad/i þssare Book/um̃ þ/hvernig vier i Guds Otta eigum ad leita Næringar vorrar / hvad eg Oska ad siñe goodañ Stad i Hiørtum þra sem lesa edr heyra. Eñ nu vil eg vt af þessu H. Gudspialle alleina þar um̃ tala/ hvad oss eige ad styrk-ia i Trwñe til ad treysta Gude / og varpa allre Vorre Ahyggiu uppa hañ/ nær oss vantar þssarar Verılldar Mune.

Hiælpa oss til þessa / DRottenn miñ / fyrer þitt Dyra Nafn og Sonarens Forþienustu / A M E N.

Vtleggingenn.

HAD er Grætlegt til ad vita/ hversu ad Nattura Mañsins epter Spillinguna er træg til ad treysta Gude / þegar þad er ecke fyrer Augunum sm̃ eta skal. Moyses sloo a Klettenn i Horeb/ z þar flaut Vatn vt af / svo ad allur Israel drack/ Exod. 17. Eñ er

Gud

Gud baud hønum i Eydemørku Zin ad giora hid sama i añad Siñ/ þa efadest hñ/ og sloo tvisvar a Biarged / Num. 20. Nañ sa Daglega/ad Gud fædde þa med Manna af Himnũ ofañ/ Eñ er Foolked møglade/ og beidde um̃ Kiøt/ eñ hñ bar þad fyrer Gud / sem hiet ad gefa þeim Kiøt ad eta allt til Leidinda/ þa var þo ecke Trwen sterkare hia sialfum Moyse/ eñ svo/ad hñ sagde/ Num. 11. Þetta Foolk er Sex Hundrud Þusund Mañs/og þu seger / eg skal gefa þm̃ Kiøt/ svo þr ete i heilañ Mánud. Lærespeinarner høfdu sied þad mikla Kraptaverk / er JEsus hafde giort skom̃u ádur eñ þesse Jarteikn skiede / nærre þvi i þessum sama Stad / er hañ sadde 5000. Mañs med sim̃ Bygg-Braudum og tveim Fiskum / Joh. 6. Þa talde Philippus Tormerke a Spurningu DRottens / og sagde: Braud fyrer 200. Peninga næger þeim ecke / Eñ hier foor ecke betur / nema midur være. HVadañ FAum VJer Þau BRaud Hier A EYDe-MOrku/ Ad VJer FAum Þa MEttad. Og epter þ þeir høfdu sied bæde þesse Krapta-Verk/ og mørg øñur fleire/þa ætludu þr hñ munde Brauds-þurfe vera/ er hñ took þeim Vara fyrer Sur-Deige Herodis og Phariseaña a Skipenu/svo sm̃ lesa má i þssũ sama 8. Cap. Marc. Af hverium og ráda má/ad þ hafe skied strax epter þessa dyrlegu Jarteikn. Gud betre/ ad þad hender oss a Stundũ Christna Meñ/sm̃ Lausnareñ seger um̃ Heidingiana/ Matth. 6. Hvad eigũ vier ad eta? Eda hvad eigum vier ad drecka? Edur hveriu eigũ vier ad klædast? Eñ þar til verdur ei betur svarad / eñ sialfur hañ svarad hefur: Er ecke Lijfed meir eñ Fædslañ/og Lijkameñ meire eñ Klædnadureñ? Seg þu mier/ Guds Barn/ skoop hañ þig ecke Dásamlega i Moodurlijfe? Gaf hñ þier ecke Saal z Lijkama? Endurleysste hñ þig ecke med sijns Sonar dyra Bloode? Hefur hñ ecke Endurgieted þig daudañ i Syndunũ? Hefur hañ ecke foostrad þig med sijnu H: Orde? Hefur hañ ecke aled þig a sijns Sonar Hollde z Bloode? Helldur hñ ecke øllu þessu vid Magt eñ nu dásamlega/ z undrun-

arlega a Stundum? Eg vil taka til þss sem dyrast og dæsamlegast er. Hafe hañ giefed oss Soneñ/ þvi mun hñ þa ecke giefa oss alla Hlute med hønũ? Og ef hñ giefur oss alla Hlute/ þa giefur hañ oss eitig Forsorgun Lÿkamaña. Hafe hañ aled Ođñ fyrer oss/ bæde i Moodurlÿfe/ & allt upp þadañ/ i Andlegañ & Lÿkamlegañ Mæta/ mun hñ þa Onyta sitt eiged Verk? nema ad Mañeskiañ giørde Guds Almætte Vanmættugt a sier med Truarleysuñe/ eins & Læresveinarner/ er þeir gætu ecke læknad hiñ Tunglsiuka.|| Þu seger/ Eg finn opt Brest a Atviñu miñe/ Hungur og Dyrtÿd meiga Meñ Stundũ þola/ hvad velldur þvi? Spyr Ezechiel ad/ hañ mun svara þier Ordũ DRottens. Ef eitt Land syndgar miøg a moote mier/ þa vil eg utrietta mÿna Hønd yfer þad sama/ & i burt svipta Brauds-Nægtunũ/ og eg vil senda þangad Hallære/ og upprickia þar iñe bæde Møñum og Fenade/ Ezech. 14. Mun þ nockud raska Sañsøgle DRottens/ þoott Meñ giøre sig hñs Ørlætes Overduga? þegar ad allra Handa Lester og Klæker/ Guds Ords Forøgtun / Vanbrukun hñs Hvildar-Daga/ Rænglæte/ Meinsære/ Lygar/ Þiosfnadur/ Agyrne/ Drambseme/ Ofbellde/ Agg/ Reide/ Þræta/ Svik/ og Underferle/ & añad þessu lÿkt/ þegar allt þetta geingur Fiøllunũ hærra i Landenu/ er þa ad furda/ þoott hñ apturlyke siñe milldu Hønd a stundũ? Eda seger ecke Paulus/ ad fyrer þess-hættar Glæpe kome Guds Reide yfer Børn Vantruareñar/ Col: 3. Hver vill þa skyllda hñ til/ ad hñ skule Nædugur vera? Leitũ þvi DRottens a medañ hñ er ad fiña/ køllũ a hñ a medañ hñ er nælægur/ sæ hiñ Ogudlege læte af sÿnũ Vege/ og Illvirkeñ af siñe Hugan/ og snue sier til DRottens/ þa mun hañ myskuna hønum/ og til Guds vors/ þviad i hiæ hønũ er mikil Fyrergiefning/ Esa: 55. Eg skal endurgiallda ydur þau Areñ/ sm̃ Gras-Hoppañ/ Kæl Ormureñ/ Tre-Madkureñ og Gras-Madkureñ hafa fra ydr teked/ seger Drotteñ/ Joel. 2. O miñ Gud/ hvᵉ hefr þiᵉ nockurn Tÿma giefed? Hver hefur þier lænad/ þ þu skyllder hønum endurgiallda?

giallda? Þad meigum vier jæta i þeſſu fatæka Lande/ ad haſe Gud einhveriu Siñe ſtraffad Synder vorar med Oæran nockurre/ þa heſur hañs Millde oſſ ꝥ endurgollded med mikille Ar⸗Giæſku/ bæde til Siovs og Lands. Eñ hvad ſylger a epter þiꝛ Spamañenū i ſama Capitula? Nær þier eted Oaſlatanlega/ og erud metter/ þa munud þier loſa Naſn DRottens Guds ydar/ Eñ ſiaū til/ hvert Fader myſt unſemdaña mune ecke hafa ſunded Skort a þeſſu þiꝛ mørgū af oſſ/ z hvert ꝥ mune ecke miklu helldur eiga heima þiꝛ ſumū/ er ſtendur þiꝛ Hoſeam/ Cap: 13. Vnder eins z þeir metter urdu/ þa er Hiarta þra upphaſed/ og hafa gleymt mier. || Einhver vill ſegia: Eg ſiñ ecke þeſſa Glæpe þiꝛ mier/ Eg Ottaſt Gud og Elſka / ſvo ſem mier er møgulegt/ og giøre hønum Þacker/ ſamt ma eg z myner þola Hungur og Þorſta/ Kulda og Klædleyſe. Heyt mier um̄ Stund/ Barn mitt. Muntu vera ſa einaſte aſ Guds Børnū/ ſm̄ hñ leggur þvilykt uppa? Mattu ecke þr Abraham/ Iſaac og Jacob verda Landflootta ſyrer Hungurs ſaker/ Gen: 12. 26. og 46. Matte ecke Elias ſaſta i 40. Daga? 1. Reg: 19. Hvad margt ſegeſt Pall haſa matt Jllt þola ſyrer Evangelium? Eñ þetta mattu þeir lyda til þeſſ/ ad þeir viſſu hvad þeir væru/ ſm̄ er ſyndugar Mañeſkiur/; hvar þeir væru/ þad er i Heimenum/ i Vtlegdeñe/ og ecke i Fødurlandenu/; hverneñ þeir vera ſkylldu/ ſm̄ er ſtøduger i Truñe/ þoleñmooder i Hørmungeñe/ z glader i Voneñe/. Sama giører hñ vid þig/ þvi ecke er þiꝛ hønū Mañgreinar Alit/ Act: 10. Þykeſt þu nu betre eñ ſvo/ ad þier ſie ſullgott ad haſa lykañ Koſt med þeſſū Guds Køppum / þvi angrar ſig þa Saala þyn/ og þvi er hun Orooleg i þier? Vona þu a DRotteñ/ þvi þu munt eñ nu pryſa hañ/ Pſalm: 42. Edur villtu ecke helldur hafa Þvyngan med Guds Foolke/ eins z Moyſes/ helldur eñ lifa i allſkyns Sælu med Heimenum/ og ſyrerfaraſt med hønum? Hverſu betra er þier/ ad þu gyrneſt ad ſediaſt af Molum þeim/ er detta aſ Bordum hins Ryka hier i Heimenum / eñ ad þig lange epter einum Vats⸗

Dropa af Fingre Lazari / i Helvÿte og Kvølun̄? Og hvad veistu/ hversu leinge DRottin̄ vill læta þen̄a þin̄ Skort vara/ Han̄ er ein̄ stoor Konungur/ Ecke er han̄ leingur Rÿkan̄ en̄ Fatækan̄ ad giora. Jacob foor med ein̄ Staf wt af sÿns Fødurs Huse/ Gen: 32. En̄ hvad miken̄ Fiolda Nauta og Sauda/ Geita/ Asna/ Þræla z Am̄batta kom hn̄ heim aptur med. Dæme þessa Foolks mæ furdanlegt þÿkia nu a þessare køllðu og vantruudu Olld / þeir fylgdu Christo epter a Eydemørku/ til ad heyra Kien̄ingar hn̄s/ jafnvel Heidingiar af Tyro z Sidon / z Eckert tooku þeir med sier ad neyta/ svo sm̄ siæ mæ af Evangelio/ Ein̄hver mun segia/ ad þeir hafe ei buest vid svo længre Dvøl i Mørken̄e/ þo fan̄st eingen̄ sem aptursnere/ svo Men̄ vite/ z ad vÿssu voru hier 4000. Man̄s/ sm̄ neyttu/ þ mæ synast/ ad DRottens Ord hafe svo vel smackast þm̄ i Hiartanu/ ad þr hafe ei funded til Hungursins i Maganum / og valla gietur þad ødruvÿse vered/ en̄ ad þeir hafe treyst þvi/ ad JEsus munde a einhvern Hætt siæ þeim Forborda/ þar til hefur æn Efa hialpad hid fyrra Krapta Verked/ sm̄ en̄ þa hefur øllum i ferstu Min̄e vered/ En̄ i þvi gietur Johan̄es ecke um̄ Tÿmaleingdena / Hier af kalla eg þad satt / er David seger / Þs. 32. Augu DRottens lÿta til þra sem han̄ elska og vona a hn̄s Giæsku / og þo fin̄ast þr / æ þvi verr / a medal christen̄a Man̄a / sm̄ vidlÿkt eru lynder og Hofuds Maduren̄ i Samaria/ er sagde: Þo ad DRotten̄ giøre Glugga a Himenen̄ / þa kan̄ þetta ecke ad skie/ 2. Reg. 7. An̄ars mundu Men̄ bÿda epter DRottne/ en̄ ecke hlaupa til ad Ræna/ Stela/ Liwga / Svÿkia / Hripsa Brauded wt af Naungans Mun̄e/ og brwka adskilianlega Rangsleitne i Kaupum og Sølum / og an̄arre Vidhøndlan. MJg ABMkar YFer FOLKed / seger DRotten̄: ÞVi J ÞRiæ DAga HAfa ÞEir HJæ MJer VERed/ Og Ecke TJl MATar HAft. Margur fastar skemur / ædur han̄ verdur Ohølen̄moodur. MJg ABMkar YFer FOLKed / seger hin eilÿfa Giæska / han̄s Myskunar Ydur

komust

komust vid i honum / svo sem i Ordskvida Sprokenu stendur / svo hañ hlaut þm̃ Nadugur ad vera / þad seger ecke hier / ad þr hafe kvart ad um̃ Hungur / hañ visse vel / ad þr høfdu þessa Þorf. Eñ seged mier nu / Børn myn / Munu Ydur hñs Myskunar umbreytt vera? Mun hin ryka Orlætis Hønd stutt vordeñ? Fiærre sie þvi / sam̃ er Gud og hañ hefur vered / Eñ ef vier ollum somu Medaumkunar niota / þa lærum tvent hier af : Eitt af Foolkenu / Añad af Lausnaranũ. Af Foolkenu / ad heyra Guds Ord liwflega / meta þad ollu Tymanlegu framar / og ad treysta Gude / og þacka honum midt i Skortenũ / og Orbyrgdeñe. Af Frelsaranum / ad sia Aum̃ a hinũ Volada z Naudþurftuga / Ad briota Hungrudũ vort Braud / Ecke af Fordilld / edur ad utvega oss Nafn þar med / svo sem Hræsnarar þeir ed giora Olmusur sijnar fyrer Moñum / helldr af Trwñe / af christelegre Medaumkan / af Elskuñe til Guds og Naungans. Breyte nu nockur þañveg / ad hñ heyrer Guds Ord / og vardveiter þau / treyst. er Gude i ollum sijnum Vandrædum / og leitar Næringar siñar i Guds Otta / þa vil eg þad segia / ad fyrr munu Einglarner færa honum Braud af Himnum ofañ / fyrr munu Hrafnarner bera honũ Fædslu / fyrr munu Steinar ad Braudũ verda / og Fiskarner flytia honũ Gull og Silfur i Muñenum / ia / Christur maa fyrr afneita sialfum sier / hvad Paulus kallar Omøgulegt / helldur eñ ad hañ læte Saal hins Rietlæta Hungur þola / Prov. 10. Nema hañ vilie reyna hñ þar med / og siæe honũ þad fyrer einhveriu Goodu verda. Miñ Matur og Dryckur er / ad giora hñs Vilia / er mig sende / sagde Frelsareñ / Joh. 4. Eñ ef þad er hañs Vilie / ad þu lijder um̃ Hrijd Skort a Næringu þiñe / þa vert eins þyndur og þiñ Lausnare var / og ætla þig ecke yfergefeñ / þoott þu meger ad Guds Vilia nockud Illt lijda / er vier svo køllum / Eñ þ er alldrei Illt / sem Gott af sier gefur / Ecke verda Vijn-Bereñ samañlesen af Þyrnunũ edur Fykiurnar af Þistolunum / Luc. 6. Giæt ad Dæmum Heilagra / Hversu sarlega klagar

Job

Job i sÿnū Mañ-Raunū/ er hn̄ seger/ Job. 30. Þu ert vordeñ hard-wdigur a moote mier/epter Styrkleika Handar þiñar brwkar þu grimt Natur i gegn mier. Munde Gud þar fyrer haþa yfergeþed hañ? Fiærre var þvi/ hiñ Fertugaste og Fyrste Capitule sømu Bookar hn̄ ber þar um̄ lioosast Vitne/ og siælþur Guds Madur jætar Veikleika siñ og Fævitsku i þvi/ ad þeckia Guds Ræd/nær hn̄ Endurvitkadest/ og kom til siælþs sÿns aptur/ med þessū Ordū / Job. 42. Eg Aug-lÿse ad eg skilda þad ecke/ þ̄ var þurdanlega hætt fyrer ofañ mig/svo eg gat ecke þeckt þ̄/ þvi ydrar mig i Mollo og Oſku. Eins var Da-vid lyndur/ þvi seger hn̄/Ps: 77. Mun DRotteñ þa Eilÿþlega burt-kasta/ og einga Næd þramar audsyna? Eñ nockru þar epter vegsam-ar hn̄ Gud med Fagnade/segiande: Ps 103. Hañ heþur frelsad mitt Lÿf wt aþ Fordiørfuneñe/ og mig med Næd og Myskunseme Coron-ad/ þvi skyllde eingeñ ørvænta um̄ Guds Vinættu / þoott ei leike allt i Lynde/ þar vier siæum hier/ad hn̄s bestu Viner hafa mætt þvilÿkt reyna. Edur meined þier/ christner Meñ/ad Fadereñ hafe miña elsk-ad siñ Son/ þegar hn̄ hroopade a Krossenū: Gud miñ/ Gud miñ/ þvi hefur þu yþergiefed mig? helldur eñ þegar Christur stood a Jordan-ar Bøckum/ z Rødden aþ Himne sagde: Þesse er miñ elskulegur Son-ur, i hverium mier velþocknast/ Matth: 3. Nei/ Brædur mÿner/ þa hafde hn̄ i hønū hvad mesta Velþocknan sÿna/ er hn̄ a Gælganum hieck/þvi þyrer hn̄s Dauda erum vier vid Gud þorlÿkter/ seger Pau-lus/Rom. 5. Fyrer hn̄s særu Kvøl og bitrañ Dauda heþur hn̄ elskad oss i sÿnum Elskulega / Eph. 1. Gud haþde Velþocknan a sÿnum Syne fræ Upphaþe Vega siña/ og i øllum Christo fræ hinu fyrsta Augnablike Getnadarens fyrer Einingu Guddooms og Mañdooms. Eñ fyrer Christi Dauda a øllū þeim sem a hn̄s Naþn trwa/ hver-ium hañ heþur og Magt gieþed Guds Børnum ad verda/ seger Joh. Cap. 1. Og fyrst hañ heþur nu þañveg yfergieþed hn̄ um̄ Stundar-saker/Eñ sÿdañ aptur med Dyrd og Heidre Coronad/Vilied þier þa

læta

lata ydur þad undra/ þoott hañ breyte med sama Nætte vid ydur/ sem i hønum/ og fyrer hñ erud Arfleidder til eilijfs Lijfs? Nei/ christner Meñ/ ecke þoott ad Mootlæted og Skorturen ætte ad vara alla Æfe vora: Þvi hun er svo lijted ad reikna hia Eilijfdeñe/ & þad vier lijdū hier ad Guds Vilia/ þad verdur oss Endurgollded med Omælanlegrar Dyrdar eilijfre Þyngd/ 2. Cor. 4. Mootlætingar þessarra Tijma eru ei verdar þeirrar Vegsemdar / sem vid oss mun framkoma i eilijfu Lijfe. Þad er vijst / ad hiñ Naaduge Gud speñer alldrei sijn Børn fyrer sijns Sonar Ok/ nema til þess/ ad þañ drage þ a þa Leid/ sem til Himnarijkes liggur/ þess meiga og øll hañs Børn fullørugg vera/ ad añadhvert burttekur hañ Mootlæted/ edur linar þvi/ edur giefur oss Krapta til ad bera þ/ þvi hñ er Trwr og freistar einkis yfer Megn fram/ 1. Cor. 10. Seged mier / Er hañ þa Amæles verdur fyrer þ/ ad hañ snyr eilijfre Fyrerdæmingu i Tijmanlegañ Krossburd/ til ad afreka oss Eilijfa Glede? Eiñ Fader sender Son siñ i eitt framande Land/ Ein Mooder lætur Barn sitt i Skoola / til ad lijda Illt/ svo þ verde ad Mañe/ Munu þau þar fyrer hafa gleymt þm? Kañ nockud Mooduren ad gleyma Barne sijnu/ Avexte sijns Kvidar? Og þo þær gleyme/ þa skal eg samt þier ecke gleyma / seger Afgruñ Myskunarseñar/ hia Esaiam: Cap. 49. Gull-Smiduren kastar Malmenum i Eldeñ/ so hañ hreinsadur verde/ & giører þar af sijdañ hinar kostulegustu Gersemar/ Svo breyter Gud vid sijn Børn/ hñ situr og bræder/ & Sylfred hreinsar/ & hrein giører Børn Levi/ Mal: 3. Þad er hiñ Andlega Keñemañskap/ so ad Reynsla Trwar vorrar miklu dyrmætare fundeñ verde Gullsens Reynslu/ hvert ed forgeingur/ og verdur þo med Eldenū reynt/ til Lofs & Dyrdar & Heidurs/ nær JEsus Christus Openberast/ 1. Pet. 1. Þetta er nu svo talad til Huggunar þeim/ er lijda Skort a Atviñu siñe/ og meina sig þar fyrer vera af Gude yfergiefna/ vegna Synda siña og Overdugleika/. Eñ þar eru nockrer/ sem ecke eru ánægder þar med / ad þeir hafa þad þr skulu eta og

drecka/

drecka/ og þad þeir meiga klædast med/ hvad þo Paulus bydur christn-
um Manne ad hn̄ skule lata sier nægia / 1. Tim. 6. Vid þssa vil eg
faatt eitt talad hapa / þad er satt sm̄ hin̄ Vyse Syrach skrifar i 11.
Cap: Ad Audlegd og Fatæki koma ap DRottne/ Ep þau koma ap
Gude/ hver vill þa segia vid hn̄/ hvad giører þu? Seger nockud Leyr-
Kiered til Smidsens / þvi giøder þu mig svo? Rom. 9. Vill nockur
epast um̄ Vitsku hans/ ad han̄ ei skynie/ hvad hn̄s Børnū er hagleg-
ast/ edur klaga yfer hn̄s Rettsyne/ þad han̄ giøre einū Oriett? Visse
Gud þ/ ad þier gagnade Rykdoomuren̄ betur en̄ Fatæktin̄/ þa munde
han̄ þig audugan̄ giørt hapa/ ran̄saka Skap þitt / hvert þu munder
hæfare vera til Guds Rykis / þoott þu hepder meira en̄ Daglegt
Braud // Gud giørde vel / ad han̄ gap ecke Ægum Vxa Horn/ seger i
Ordshættenum / margur munde brwka Auden̄ til Opmetnadar/ Op-
rykis/ Ohoops/ til ad hepna sijn/ og brioota adra under sig/ ep han̄
rykur være/ sem ad lætur hægt/ ap þvi han̄ er fatækur. En̄ þoott
ad Gud giepe Auden̄ vondum Mønum a stundum / hvad kiemur þad
vid þig? Fylg þu Christo epter/hver þoott hn̄ rijkur være/giørdest hn̄
fatækur / 1. Cor. 8. Villtu vin̄a þad til Audsins / ad vera svo sem
ein̄ ap þm̄? Visse Gud ad þier Audur gagnade / sege eg en̄ aptur /
munde hn̄ ecke giepa þier han̄? sm̄ hepur giepid þier þ sm̄ er langtū
betra. Eitt Nadugur Gud/ good Samvitska/ heilvita Saal/ Otte
DRottens/ med þvi Hugarpare/ sm̄ lætur sier sijna Lucku nægia/ er þ
ecke noogu stoor Audlegd? Adrer Ottast fyrer þvi / ad þeir kun̄e ad
missa Fiar-Hlute sijna / en̄ kyn̄e nockur þessar Guds Gapur ap mier
ad taka/ þa villda eg fyrst grata/ þa villda eg bera mig hørmulega/
þvi a medan̄ eg þad hepe / þa hepe eg allt / og nær eg misse þad/ þa
misse eg allt/ japnvel i Allsnægtum/ þvi seger David/ Ps. 34. Hina
Rijku brast/og þr sulltu/en̄ þa sm̄ ad DRottne leita/ mun eckert gott
vanta. Late Gud mig ecke eta hvern Dag skynande Kræser/ þa er
eg þo Osollten̄/ eg une betur vid Daglega Fædu/ helldur en̄ Sælkier-

ist

ẽn vid hans Vtvølldu Riette/ Skorturen giører mier a stundū Maten sætan/ eg þarf ecke ad kaupa hñ dyrt / Eñ Fylleñ giører honum þad leidt / sm hañ kostade til dyrum Doomum. Vefie Gud mig ecke i Pelle og Purpura / þa er mier eins heitt i miñe Klæda-Vod/ svo sem honū i sijnu Skarlate/ Fatækteñ hefur stoor Fyrerheit i Guds Orde/ Er sa ecke noogu rijkur/ sm hefur Gud fyrer Fiarhallds Mañ? Eñ hvad seger David/ Psalm. 9. Hañ er Forsvar hiña Fatæku / Forsvar i Neydeñe/ hñ gleymer ecke Hroope hins Fatæka. Hvad seger hñ eñ þa aptur? Hañ mun frelsa hiñ Fatæka nær hñ kallar / og hiñ Auma / þañ er eingañ Hialpar Mañ hefur / Ps. 72. Og svo seger sialfur DRotteñ / Psalm. 132. Eg vil blessa Fædslu Þra/ og þeirra Fatækum anægianlegt Braud gefa. Gud giæfe ad Meñ villdu skilia/ hvad mikill Skattur ad er ein Ærleg Fatækt / þm sem una vel vid hañ Kost/ er DRotteñ lætur þm hlotnast/ hun varnar vid mørgū Syndū/ Drambseme/ Ohoofe/ Sialfhælne/ Reide/ Ofrijke/ z sialfre Agyrndeñe/ þvi alldrei verdr hiñ Rijke saddr/ sa ed fest hefr Hiarta sitt vid Audeñ/ vid Bwsorg z Ahyggiu/ s draga Mañeñ fra Gude i Snøru Diøfulsins/ z þyngia Hiarta hñs/ mz Ottanū ad missa Eigr sijn/ þvi sa griet alldrei fyrer Gull/ sem ecke atte þad/ hun giører Reikningskapeñ audvelldare fyrer hinū Æðsta z straunga Doomara/ þvi jafnvel þoott ad øllum verde hañ noogu torvelldur/ þa ecke þeim þo sijdst/ sem hafa gleymt Gude og Naunganum i Velmagt siñe/ eñ sett Gull/Hnøtteñ fyrer sitt Athvarf. O þu eilijfe Gud/ Dyrdareñar Konungur/ hialpa oss a þre straungu Tijd / lat oss ei þyngia Hiarta vort med Sorgum þessarar Nærijngar/ metta oss mz þm Molū / er detta af þijnu Naborde/ Drykia oss med Sætleik epterkomande Alldar/ svo ad ei Vanmegnumst vier a Veigenum til Føðurlandsens / og nær vier erum ad þrotum komner/ og tokum hin sijdustu Andvarp/ þa dreip þu a vora Ormæddu Sælu mz þvi Vatnenu/ s eingañ mun þyrsta epter ad eilijfu. Vænheyr þad/ Náduge Fader/ fyrer Lausnarans JEsu Christi Skulld/ Amen.

Attunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 7. Cap.

Vm Þañ Tijma. JEsus sagde til siña Læresveina: Vakt-ed ydur fyrer Fals Spæmoñū/ sem koma til ydar i Sauda klædum / eñ hid iñra eru Þeir glepsande Vargar. Vt aþ Þeirra Avøxtum meiged Þier Þeckia Þa. Verda nockud Vijnbereñ samañleseñ aþ Þyrnunum/ eda Fykiurnar aþ Þystlunum? So ber og hvørt gott Trie goodañ Avøxt/ eñ hvørt roted Trie vond-añ Avøxt. Gott Trie gietur ecke fært vondañ Avøxt/ og ei helldur gietur roted Trie fært goodañ Avøxt. Og hvørt Þad Trie sem ecke giører goodañ Avøxt/skal upphøggvast og i Elld kastast. Þar fyr-er meiged Þier wt aþ Þeirra Avøxtum Þeckia Þa. Þeir munu ei aller sem til mijn seigia/ DRotteñ/ DRotteñ/ iñgæanga i Guds Rijke/ helld-ur Þeir sem giøra Vilia mijns Fødurs/ Þess a Himnum er. Marger munu til mijn seigia a Þeim Deige / HErra / HErra / høþum vier ecke spæd i Þijnu Naþne/ høþū vier ecke i Þijnu Naþne Diøfla wt-reked/ z giørdū i Þijnu Naþne mørg Kraptaverk? Og eg mun Þa jæta Þeim/ ad alldrei Þeckta eg ydur/ Fared fra mier aller Jllgiørda Meñ.

Exordium.

SPæmadur neþnest i H: Ritningu/ ecke einasta sæ/ sem ad Oordna Hlute þyrer seger/ helldr z sierhver eirn/ sæ ed kieñ-er riettañ Lærdoom: Svo sagde Gud vid Abimelech um A-braham/ Hañ skal bidia fyrer Þier/ Þvi hñ er Spæmadur/ Gen. 20. Sæ er spæer/ hañ talar þyrer Møñunū til Vppbygging-ar/ til Amiñingar og Huggunar/ seger Paulus/ 1. Cor. 14. Þeirra Apar voru Fals-Spæmeñerner/ hveria Frelsareñ bydur ad Meñ var-ast skule hier i Gudspiallenu/ Þvi Þr kome i Sauda-Klædum/ eñ hid iñra sieu Þeir glepsande Vargar/ og er eingeñ Eþe a Þvi/ ad Skriþt-lærder z Phariseei haþa ad nockru Leite ætt Sneid Þessa/ eñ Þo ecke

ad

ad ollu/ þvi ecke voru þeir af Christi Sauda-Hwse/ helldur meinar z DRottenn hier med þa/ er sijdar uppkomu/ og spilltu Kienningu Guds i Christenndoomenum/ þa nefner Paulus Falska Brædur/ 2. Cor. 11. og til Galat: Cap: 2. talar hann um heimuglega innsmogna Falska Brædur/ sem ad villdu reyna Frelse þad/ er þeir Trwudu hofdu i JEsu Christo/ svo ad þeir hneptu þa i Þrældoom. Svoddann Illgrese sæde Fiandmadurenn nidur medal Hveitesins i Christi Akre fram epter Olldunum/ svo sem af Christenndooms Sogunum liooft er/ og sæer enn nu vijda i Heimenum/ enn þar fyrer fuum vier alldrei Gude fullþackad/ ad vier vitum ecke af slijku ad segia. Eingenn er sa/ad leitest vid ad spilla riettre Tru i Lande voru/ þad er stoor Velgiorningur DRottens/ ad hann hefr unnt oss ad verka Saluhiælp vora i Einfalldleika vors Hiarta/ þvi vil eg ecke hier um framar tala i þetta sinn/ helldur taka mier fyrer Hendur/ ad wtskyra þa Grein af Evangelio/ sem ollum ætte Nytsoft ad vera/ sem er þesse. ÞEIR Munu Ecke ALLer/ Sem Til Mijn SEGia/ HErra/ HErra/ Inganga J GUds Rijke/ Helldur ÞEir/ Sem GJora VJLia Mijns FÖdur/ Þess a HJMnum Er: Og af henne tvenn hugleida. 1. Hvad þad merke ad kalla HErra/ HErra. 2. Hvad þad sie ad giora Guds Vilia.

Styrk oz hier til/ minn Gud/ f. JEsum Christum/ med Naad H. Anda.

Utleggingenn.

ÞAD er ægiætt/ sem ad Bernhardus Lærefader seger i einum Stad. Christner hafa af Christo Nafn feinged / Þad være mikils verdt/ad svo sem þeir eru Erfingiar Nafnsins/ svo være þeir og Heilagleikans. Eingenn Nafn-Boot er fegre/ eingenn stærre/ enn ad heita Christenn/ ef nockur ber hana riettelega. Christenn z Heilagur var sama Nafn/ a medann Christenndoomurenn var enn þa i Bloomastijnum/ Heilsed ollum Heilogum/ seger Paulus/ þad er ollum christnum/ Enn ef eingenn Renta fylger þessu veglega Nafne/ þa er sa ecke heilagre sem þad ber/ helldur enn Wyned edur Vidsmiored/ edur einhver

Makur vard heilagur af þvi/ i gamla Testamentenu/ þoott ad einhver snerte þ/ sæ ed bar helgad Kiøt i Kiool-Lafe sijnu/ Hagg: 2. Sæ sm ecke hefur Christi Anda/ seger Paulus/ hañ er ecke hañs/ Rom: 8. Hver ed pryder sig med hinu fagra Christeñdooms Nafne/ eñ lif-er þo ecke christelegu Lijferne/ hñ er lijkur Eyk þeirre/ er hefur græn Blød og frijd/ eñ Avexte einga/ þvi seger Lausnareñ i Gudspiallenu: AF þEirra AVøxtum SKulud þJer þEckia þa. Og svo sem DRotteñ formællte Trienu þvi/ er eingar voru Fykiur a/ og ecke ne-ma Bløden foom/ Matth. 21. Svo vill hñ z til hiña segia/ er Rang-læted æfa/ a hinum efsta Dege/ Alldrei þeckta eg ydur/ svo sem hier stendur i Gudspiallenu. þEir Munu Ecke ALLer/ Sem Til Mijn SEGia/ HErra/ HErra/ Jñganga i GVds Rijke/ seger Drott-eñ. þegar ad Ritningeñ tvijtekur eitt Ord / þa vill hun læta skiliast eitthvert Merkelegt þar med/ þeir segia/ HErra/ HErra/ Svo eru þeir ækafer i hiñe wtvortis þioonustu. Ecke vantade Gud nie hañs Christ fagra Titla hia Gydingū/ þeir nefndu Fødur hñs siñ Gud/ eñ þecktu hñ þo ecke/ þeir kølludu DRotteñ Rabbi edur Meistara siñ/ eñ sooktu þo epter ad Lijflæta hñ/ þeir tijdkudu langar Bæner i Sam-kundunū/ og a Gatnamootum/ eñ under Hilmingu þeirra wtsugu þr Hws Eckna og Fødurlausra/ Matth: 23. þ verdur valla med Ord-um sagt / hversu ad Hræsneñ giører alla Guds þioonkan Onyta i hñs Auglite/ þeir fastudu tvisvar i Viku/ og gæfu Tijunder af øllu þvi þeir ættu/ eñ lietu þ þo Ogiørt/ sem þyngra var i Løgmælenu/ Doomeñ/ Myskunseme og Truna/ Matth: 23. þad olle þvi/ ad svo sm þeir afmindudu Asiæner sijnar/ nær þeir føstudu/ til þess/ ad læta sia/ ad þeir væru Fastande/ Svo afmindade Hræsneñ þeirra bestu Verk fyrer Gude/ svo ad Frelsareñ seger / ad þeir hafe sijn Laun i burtu teked/ Matth: 6. þad er/ ad þeir Njuter/ er i siælfum sier goode er voru / og høfdu Fyrerheit goodra Launa hiæ Gude/ ef þeir af Truñe giørder væru/ þeir skylldu til eingra Launa viña Hræsneñar z

Yfer.

Yferdrepskaparens vegna/ miklu helldur abla þm̄ Dooms Apelles/ er vanvyrda þan̄veg hin̄ alskiggna Gud/ med toomre wtvortis Negdan og Lætæde / svo sem Von er a / þviad øll Nræsne er Lyge / En̄ Gud er sialfur San̄leikuren̄ / kan̄ honum þvi eckert svo gagnstædt ad vera/ Edur hvad seger DRotten̄ um̄ þssa Nræsnara/ Matth. 23. Þar fyrer munud þier fa þss þyngre Fordæmingu. Nu hofum vier heyrt Domen̄ yfer Gydingum / christner Men̄ / af alls Nollds Domara/ En̄ ef þvilijkt og skyllde sin̄ast a medal vor/mun vor Domur lietttare verda en̄ þra? Fiærre sie þvi / ef Gud þyrmde ecke hinum Nattturlegu Kvistunum/ mun han̄ þa oss þyrma/ Rom. 11. Ef vier uppfyllum̄ þra Mæling? Eingen̄ er Von a þvi/ hvad giøra þr þa/ed ganga i Guds Hws/ og heyra hn̄s Ord/ forsooma valla nockra Predikun/ og hafa þ i Mun̄e / og tala um̄ han̄s Vegu/ allt þetta er gott i sialfu sier / En̄ hvar eru nu Avexterner / þegar þra leitad verdur/ hia allmørgum? Þegar hin̄ Volade Naud lijdur / byrgia Men̄ sitt Andlit fyrer hon̄i/ þegar Men̄ fa eitthvad gyrnelegt / hætta sumer ecke fyrr en̄ þeir hafa svælt þad under sig/ þegar einhver lioostar upp Ohroodre um̄ Naungan̄/þa taka Men̄ i þan̄ Streingen̄/ sie nockrum af Yferbodurunum/ edur Forelldrunum eitthvad boded/ hversu møglunarsamer / hversu treger eru Men̄ i ad hlijda þvi/ hvad toomlaat er eru Forelldrarner sumer hverier i þvi / ad fæera Børnen̄ til JEsu? Til Kyrkiun̄ar koma þau ad søn̄u/þar i er ei svo mikill Brestur/ En̄ hversu sumum sie um̄giefed/ ad bryna fyrer þeim þad er þau heyrdu i Kyrkiun̄e / þar ber Raun Vitne um̄ / nær þau eiga ad giøra Grein a sijnum Christendome/Oskande være/ ad ei fyndust þr er valla hafa nockud an̄ad fyrer þeim / en̄ skam̄arleg Ord og fijblslegt Hial / sem sialfer þeir eru vaner til. Eingillen̄ sagde vid Abraham/ er han̄ ætlade ad Offra Syne sijnum/ hallt þin̄e Hende fra Sveinen̄ / þvi nu veit eg ad þu Ottast Gud / ad þu þyrmder ecke þijnu eigen̄ Syne/. En̄ Andskoten̄ getur og sagt vid marga hverja / sem ecke þyrma Af=

kvæme

kuæme ſÿnu vid eilÿfum Pÿſlum / helldur lata þad uppalaſt i hañs Skoola/Nu ſie eg ad þu elſkar mig/þar eg ſie ad þu ſvo uppelur Son þiñ/ ad hañ giete orded einhvern Tÿma mÿn Foorn / hallt þvi ecke Hendeñe fra Sveinenum/þar til hañ verdur full og feitur/og hæfur til ad Offra. Meñ bleſſa Gud og lataſt lofa hañ og dyrka/eñ giora þo ecke þad hañ boded hefur/ eñ Andſkotanum formæla Meñ/ og alÿrda hñ/eñ giora þo hañs Verk/ er ecke þetta ad ſegia/Herra/ Herra / eñ giora þo ecke Fodurſins Vilia? Er þad ecke ad kalla Gud ſiñ Fodur / eñ ræna hañ þo Heidre ſÿnum? Meñ ganga til Heilags Alltareſins Sacramentis þriſvar / Fioorumſiñum a Are hveriu/ þar ætlumſt vier til / ad forlÿka oſſ vid Gud / og taka Sætt af hønū fyrer Afbrot vor/ og bioodum hønum i Sektena Guds Sonar Dauda/ og hñs Forþienuſtu/eñ þeſſ er vel ad giæta/ad Meñ take ecke þangad med ſier Gieſte þa/ er hañ ecke ma eiga Seſſ med/ allra ſÿſt Natur til Naungans/eñ ad þ hende þa ſuma/er audſied af þvi Hatre og Vlfwd/ er tÿdkaſt Maña a medal a ſtundū/ecke Laungu epter þ Meñ hafa mynſt vid Chriſt/Er ecke ſlÿkt ad kalla/ HErra/HErra/ eñ gleyma hñs Bode/ er hñ ſagde hiæ Marcum/ Cap: 11. Þegar þier ſtanded bæner til ad bidiaſt fyrer/ þa tilgiefed/ ef þier hafed nockud a moote einhveriū/ſvo ad ydar Fader/ſm a Himnum er/ forlate ydur ydar Misgiorder/Er þad ecke/ ſege eg/ ad bidia uñ Frid mz reiddu Sverde? Er þ ecke ad ſÿdurſtu/ad ſegia/Heill vertu Rabbi/ eñ hafa Bak vid ſig Sverd og Stanger? Mun þ nu noog/ chriſtner Meñ/ ad kalla/ HErra/ HErra/ þad er/ ad lataſt Gude þiena/ eñ fremia þo allt þetta Vondſkuñar Athæfe / þar eru eingeñ Ber a þeſſum Vÿn-Vide/ eingar Fykiur a þeſſu Fykiu-Trie/ jafnvel ſialf Bloden eru nidurdotteñ/ allt hvad eg legg vid þau/ er Forgiefens/ ſeger DRotteñ/ Jer: 8. Hvad mørg Ar hefur þu komed/ DRotteñ miñ/ og leitad Avaxtar af oſſ/z eingañ funded? Hverſu kroptuglega hefur Sonur þiñ fyrer oſſ beded/ ad vier mættum eñ þa

eitt

eitt Ar standa? Fyrer hñs Arnan er þad sked/ ad vier ecke med øllu erum upprætter/ Þar fyrer/ christner Meñ/ taked Vara a ydar Vitiunar Tÿma/ giøred Ydran medañ Guds Rÿke er nælægt/ Øxeñ er sett til Rootar Triañna/ hvert þad Trie sem ecke ber Avøxt/ þad skal upphøggvast/og i Elld kastast/ Matth. 3. Bÿdum ecke epter Jerusalems Hegningu / um̃ hveria Gud sagde vid Spamañeñ/ Þu skallt ecke bidia fyrer þessu Foolke/ og ecke uppheƀia Raust edur Bæn/ edur forþÿda fyrer þa / þvi eg munde einganvegeñ Bænheyra þig / Jer. 7. Med mikille Alvøru og Gaumgiæƀne byriar Mañe ad rañsaka sialƀañ sig/ hvørt ad hañ heƀur Vitnisburd Heilags Anda/ad hñ sie Guds Barn/ edur ad hñ leidest af ƀalskre Iñbirlingu/um̃ Arƀa-Rieтт Guds Barna/ hvad margañ hendt heƀur/ sem Gud Nade/og er þad audsætt/ ecke einasta aƀ Dæme Phariseañna/ z hiña Skriƀtlærdu/ um̃ hveria siælƀur Frelsareñ vitnar / hvad siarlæger þr vered haƀe Guds Rÿke / helldur margra añarra / sem ad eckert eƀast um̃ Guds Nad / eñ liƀa þo hverge nærre svo sem christnum ber/ jaƀnvel þoott ad ei sieu þeir verstu Klækium hladner / hverium eckert er betra Rad / eñ þad sem Paulus geƀur/ er hñ seger/ 2. Cor. 13. Reyned hvert þier erud i Trwñe/ hvad ei getur med betra Moote skied/ helldureñ eƀ vier rañsøkũ vora Lÿƀernis Hættu/ þvi Trweñ er alldrei Avaxtarlaus/ helldur verkar hun fyrer Kiærleikañ/ allar christilegar Dygder heƀur hun i sier foolgnar/ hvar um̃ eg vil nockud framar tala i sÿdare Greineñe/ eñ læta um̃ hid fyrra wttalad ad svo støddu.

St. Petur sagde/ad hia Gude være ecke Mañgreinar Alit/ helldur a øllu Foolke/ aƀ sierhverre Þiood/ sm̃ giører hñs Vilia/ heƀde hñ Velþocknan/ Act. 10. Nu er þad Omøgulegt Syndugu Hollde/ad giøra Guds Vilia ad fullu/ þvi þad er hid sama z ad uppfylla Løgmæled/ eñ þ er oss um̃ Megn/ sem ad i Syndeñe erum getner/ hverrar Spilling ad Daglegã brytur sig wt um̃ þeña Daudlega Lÿkama/ svo ad þegar vier vilium giøra hid gooda/ þa loder hid vonda vid oss/

 þad

þad jatar Paulus um sig/ Rom. 7. Med mikille Harmaklögum/ og mun einguñ aþ oss beiur vared/ Nu heyre eg DRottenn tala a þa Leid hier i Gudspiallenu / ad sa mege einginn inn i Guds Ryke koma / sem ei giorer Fodursins Vilia/ Enn hver mun þa hoolpenn verda? Giæt þss nu/ Barn mitt/ er Paulus seger / Rom. 8. Hann same Paulus sem talde Bankvæde syn a/ ad uppfylla Lögmaled / hñ seger : Þad sem Lögmalenu var Omögulegt / aþ þvi þad veikteft fyrer Holldet/ þad heþur Gud giort / sendande sinn Son i Lyfingu syndugs Holldz / og fyrer Syndena fordæmt Syndena i Holldenu/ til þssarar Rettarbootar vyssar DRottenn oss sialþur hia Johannem/ Cap. 6. Þad er Vilie hñs er mig sende/ ad hver sa ed sier Sonenn og trwer a hñ / hñ haþe eilyþt Lyþ/ sim er hid sama og ad inganga i Himnaryke/ Guds Vilia er Omögulegt ad giora/ svo honum lyke/ þoott þier giordud allt þad þier ættud ad giora/ seger Frelsarenn/ þa jated samt/ Onyter Þioonarerum vier / Luc. 17. Enn hversu miked oss breste a þad / til þess sinna aller þeir / ed rannsaka sinn Lyþnad / og bera hann saman vid Guds Lögmal/ jaþnvel hiner Riettlatu / er vier svo kollum. Noe/ Abraham/ Isaac/ Jacob/ Elias/Samuel/ Job/ Daniel/ meiga Forlatsbidia / þegar Gud helldur Doomenn/ J hvers Augum þad Himnanna Himnar ecke hreiner eru / Trwenn a Guds Son er þad alleina/ sim oss rettlater/þvi sagde Petur fordum/ ad þar være eckert annad Nafn under Himnenum Monnunum geþed/ i hveriu oss byriade Saluhoolpnum ad verda. Væru ecke aller aþfallner/ z allur Heimurenn Sakþallenn fyrer Gude/ Rom. 3. Þa være ecke hanns Sonur i Heimenn komenn/ad kalla Synduga og ecke Riettlata til Ydranar/ Enn alla heþur hann kallad/ ollum segia lated fyrer Johannem/ Giored Ydran/ þviad Guds Ryke er nalægt/ Matth. 3. Ollum heþur hñ i synu Naþne Predika lated Ydran og Syndanna Fyrergeþning/ er þann Hlioom heyrt haþa / sem wt er geingenn um alla Heimsbygdena/ ollum heþur hann boda lated/ Giored Ydran/ og trwed Evangelio/ Marc. 1. Þesse er minn Elskulegur

legur Sonur i hverium mier velþocknast / sagde Guds Fodurs Raust
aþ Himnum vid Aana Jordan/ Matth. 3. Þar fyrer er sier hver sa
velþockadur him honū/ sem trwer a Naþn Eingetens Sonar Guds/
og hañ kemur ecke til Domsens/ Joh. 5. Þad er hañ verdur ecke for-
dæmdur/ þvi hañ heþur elskad oss i hinū Elskulega/ og þesse er Log-
maalsens Uppfylling/ Þesse er sa Guds Vilie/er Frelsareñ talar um̄
i Gudspiallenu/ad trwa a hñ/eñ med hvilyk̄re Trw/ christner Meñ?
Ecke hñs/ sem trwer ad Gud er til alleina/þvi trwa og Dioþlarner/
og skielþast þar aþ/ ecke hañs/ sem kallar sig trwa a Gud/ eñ nær hñ
sier Broodur edur Systur Skort lijda / geþur hañ þm̄ þo ecke þad sm̄
Lijkamanum gagnar/Jac. 2. jaþnvel þoott hñ haþe Audlegd Heims
þessa/ þvi sa sem segest elska Gud/ eñ hatar siñ Brood:/ seger Johañ-
es/ hañ er Lygare/ þvi eþ hñ ecke siñ Broodur elskar/ þañ er hñ sier/
hverneg ma hñ Gud elska/þañ er hñ sier ecke/ 1. Joh. 4. Sa dregur
sig a Taalar/er hñ meinar sig ad trua a Gud/ eñ syner einga Truar-
eñar Avexte. Paall seger / ad i Christo gyllde hverke Umskurn nie
Yferhwd/ helldur Tru sw / sem verkar fyrer Kiærleikañ/eñ Kiærleik-
ureñ er Logmaalsens Uppfylling / Rom. 13. Þad er hañ iñebyndur i
sier allt þad/ sem i Logmaalenu boded er/ eñ þoott hañ sie Ofullkomeñ
hia oss/þa verkar Trueñ þad i honum/ ad hñ gyllder i hñs Auglite/
sem heþur sett JEsum Christum til eins Naadarstools i hñs Bloode/
til ad auglysa sitt Rettlæte/ ad hñ sialþur sie rettlaatur/ og rettlætande
þañ/ sm̄ er aþ Truñe JEsu Christi/ Rom. 3. Þad er/ sialþur rett-
laatur/ i þvi ad taka eckert Ofullkomed fyrer gylldt/ eñ rettlætande þo
Ranglaatañ ꝥ Truna a Christū/ & giorande þau Verkeñ gylld/ sm̄ aþ
heñe framkoma / og i Gude giord eru / og ma hier aþ sia / hvilyk̄re
þeirre Tru byriar ad vera / sem er epter Guds Vilia / J einu Orde
ad segia : Syned mier Lioos fyrer utañ Byrte/ Sool fyrer utañ Lioo-
ma/ og eina Mañeskiu fyrer utañ Saal/ og skal eg syna ydur riett-a
Tru fyrer utañ Avexte. Tvoþalldt er Embætte Truareñar/ Eitt er

 þad/

þad/ ad trua þvi/ ad Gud sie Regnare vondra Verka/ Annad/ ad forlata sig þar uppa/ ad Gud mune Syndernar fyrergiefa/ Enn þad er valla mögulegt/ ad sa true hinu fyrra/ sem ad frammfer i Glæpunum Ydrunarlaust/ þvi seger David/ ad hinn Neimske seige i Hiarta sijnu/ þar er eingenn Gud/ Ps. 14. z hann truer Forgiefens/ad sier verde Syndernar uppgiefnar/ sem liggur i þeim Vijsvitande/ hafande einga Vid leitne edur Aiburde til ad Krossfesta sitt Hollld/ med þess Gyrndum z Tilhneigingum/ Oftraust er þ Guds Nadar/ enn ecke sw Tru/ er Manneñ hoolpenn giorer. Þu seger: Mijn Tru er veik / þvi velldur Fiølde Synda mina/ ad eg er ecke aldeilis Fulltrua um/ad Gud mune sijns Riettlætis vegna gieta fyrergiefed mier þær/enn eg er ecke einasta Opullkomenn/ helldur Ostødugur i mijnu Apturhvarfe/ og i þvi / ad giora Guds Vilia. Heyr mier Barn/ Er Lausnarenn þa komenn til ad kalla Riettlaata og ecke Synduga til Ydrunar? Þijnar Synder eru Diøfulsins Verk/ Mun ei Guds Sonur komenn til ad nidurbriioota þau? / 1. Joh. 3. Þetta Mistraust er eitt af þeim/þ mun Guds Sonur fyrer hvern Mun i burt taka/ þvi hann veit/ ad a þvi ridur Sælu hiaalp þijn/ ad trua a Gud/ og þann er hann sende JEsum Christum/ Mun ecke Nadenn yfergnæfa þar/ sem Syndenn yfergnæfer? Rom. 5. Hefur ecke Gud alla under Ohlydnenne innelukt/ (þad er under Þecktingu Syndarennar) uppa þad hann myskunade øllum? Rom. 11. Ef þu nu þecker Synd þijna/ og villt hana af Hiarta ofgiort hafa/ hvernenn kantu þa ad efast um Guds Myskunseme / edur Fyrergiefningu Syndanna/ þar Gud vill ecke/ ad nockur Madur tapest/ helldur komest til Sannleiksins Vidurkienningar? 1. Tim. 2. Enn þo ad Truenn sie veik/ þa er þ þo Tru/ Eitt Neyste er eins vel Elldur/svo sem myked Baal/ Eitt Drope er eins vel Vatn/ svo sem allur Siooren/ svo var z Tru Fødur hinns Tunglsiwka eins vel Tru/svo sem hinnar Canaanisku/ svo sem hinnar Bloodfallsiwku/ svo sem Hundrads Høfdingians. Bid med Lærefveinunum/ HErra/ auk þu oss Truna/ Luc. 17. z med

Fødur hins Tunglsiuka/ er eg strax umgat/ Eg true ad søku Herra/ eñ hiálpa þu Vantru miñe/ Marc. 9. Eñ þoott ei bregde strax vid/ sem þu bidur/ þa lát þier a medañ nægiast Guds Nád med Paulo/ þvi hañs Kraptur fullkomnast i Breiskleikañu / 2. Cor. 12. og visse Gud/ ad þier ecke nægde um Siñ þ lijted/ sem þu hafa þykest / þa munde hañ an Efa/ ad Skyndingu vidauka/ þvi án Truareñar er Omøgulegt Gude ad þocknast. Trueñ er Verk H: Anda/ eñ ecke þitt/ kalla þ alldrei lijted/ sem Gud hefur giørt/ Giæt þess / Barn mitt/ ad hiñ Náduge Gud heimtet þad ecke af syndugum Mañe i Evangelio/ sem hønu er um Megn. Þar er eingeñ af øllu Adams Nidiu/ sem ad fullu hefur Guds Vilia giørt/ nema hiñ añar Adam / sem er Gud af Himnu/ sá ed i Heimeñ er komeñ/ ad giøra hñs Vilia/ hñ er ánægdur med Gudrækne Hiartans/ og alvarlega Vidleitne/ til ad lifa epter sijnum Vilia/ þvi þeir/ sem eru i Christo JEsu/ þeir eru ecke under Løgmálenu/ Rom: 6. og ecke er Fordæming i þeim/ Rom. 8. Gud høndlar vid þa svo sem Børn/ og ei svo sem Þræla/ þvi hñ veit hvada Verkefne vier erum/ og þeinker a þad vier erum Molld/ Psalm: 103. Sagde ecke Eingilleñ vid Abraham/ Eg veit ad þu Ottast Gud / þo hafde hañ sijna Breste / er hañ Tvisvar Siñum Missagde um Konu sijna / ad hun være hañs Syster. Jacob / er hañ a Tálar droo siñ blinda Fødur / og hversu miøg kvartar Paulus um þa Synd/ sem i hønum bioo / Rom. 7. Þesse Dæme hefur Ande DRottens uppteikna láted til Huggunar þeim/ sem af Efasem, eñe freistader verda / af þvi þeir fiña Skort a þeirre Hroosun/ sem fyrer Gude gyllder/ Vier høfum i Christo þañ Høfud-Prest/ sem kañ ad samþijnast Veikleika vorum/ Hebr. 5. Hañ er Bruñur þess Vatns/ sem ad uppvellur til Eilijfs Lijfs / Joh. 4. Af hañs Fyllingu høfum vier aller medteked Nád fyrer Nád/ Joh. 1. J hønu fiñur hiñ strange allsheriar Doomare allt þad hañ brestur hiá oss/ Hañ er oss af Gude giefeñ til Riettlætis / til Helgunar / og til Endurlausnar. Hønum med Fødur og heiløgum Anda/ sie Vellde og Kraptur/ Rijke og Mattur/ Dyrd og Heidur / frá eitt re Eilijfd til añarrar/ Am.

Nijunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 16. Cap.

A Þeim Tyma. JEsus sagde til siña Læresveina: Nockur Madur audugur var þar / sa ed haßde eirn Rædsmañ / sa same var Ofrægdur vid hañ / so sem heßde hañ eidt hañs Goize. Og hañ kallade þañ sama til syn / og sagde til hañs: Hvad heyre eg þetta aß þier? Giør þu Reikningskap aß þiñe Rædsmeñsku. Þviad þu mætt eige leingur Rædsmensku haßa. Eñ Rædsmaduteñ sagde med siælßum sier. Hvad skal eg til giøra / miñ Herra svipter aß mier Rædsmenskuñe? Eg duge ecke til ad graßa / eñ eg skamast myn ad bidia. Eg veit hvad eg skal giøra nær ed eg verd settur aß Rædsmenskuñe / so ad þeir medtake mig i syn Hws. Þar fyrer samañkallade hañ eirn og sierhvørn Skulldamañ syns Herra og sagde til hins fyrsta. Hvørsu miked ertu skylldugur mynū Herra? Eñ hañ sagde: Hundrad Tuñur Vidsmiørs. Og hañ sagde þa til hañs: Tak þitt Brieß og sest nidur / og skrißa snarlega fimtyger. Epter þad sagde hañ til hins añars / eñ hvørsu miked ertu skylldugur? Sa sagde: Hundrad Mælekiørølld Hveitis. Þa sagde hañ til hañs: Tak þitt Brieß og skrißa ættatyge. Og Herrañ loßade þañ Rænglæta Rædsmañ / þad hñ haßde giørt so forsiælega. Þvi þessa Heims Børn eru kiænare Sonum Liossens i þeirra Kynslood. Og eg seige ydur: Giøred ydur Vine aß þeim Rænglætis Mamona / so ad nær ydur þrytur / ad þeir medtake ydur i eilyßar Talldbwder.

Exordium.

MArta / Marta / þu ert Ahyggiusøm / og mædest i mørgu / eñ eins er Þørß / Maria heßur wtvaled þad gooda Hlutskipted / sem ecke skal frá heñe takast / sagde Lausnareñ ford um / Luc. 10. Þad eru stoor Vanheilende Sælareñar hiá oss Daudlegum Møñum / ad hun fyrger svo miøg fyrer Lykamanū / eñ

lyted

lÿted fyrer sialfre sier/ og verdur þvi ecke a moote sagt/ ad hun vell-
kest næsta miøg wr Tign siñe/ þegar svo ber vid/ þvi hvad er Kropp-
ureñ hia heñe ad reikna/ hañ er Molld og Aska/ hun er eiñ lifan-
de Ande/ hañ skyniar eckert af sialfum sier/ hun er full Rads og
Skilnings/ hañ deyr og rotnar i Grøfeñe/ þar liggur hñ til þess hun
vitiar hañs aptur epter Guds alvÿsu Radstøfun/ og sÿdañ skulu þau
bæde þess Not edur Giolld hafa/ sem hun hefur sied fyrer sialfre
sier og hønum a medañ þau voru bæde samañ i Lÿfenu. Eñ Frels-
areñ seger hia Matth: 16. Cap. Hvad gagnar þad Mañenum/ ad
hñ eignest allañ Heimeñ/ og lÿde Tøpun a Salu siñe. Þetta skilst
ecke sumum Møñum/ svo eru þeir Ahyggiusamer um̃ þ Nalæga/ eñ
syrgia lÿtt fyrer hinu Epterkomanda/ og jafnvel finst þesse Brestur
hia þeim/ sem Gud vilia Ottast/ hveria og Frelsareñ kallar Lioss-
ens Børn i þessa Dags Evangelio/ af þvi þeir eru i Skÿrneñe
Guds Børn vordner/ hver ad er Fader Liossañs / Jac: 1. Christi
Brædur epter Endurgetninguñe/ hver ad er Lioos Heimsens/ og upp-
lÿser alla Meñ/ sem koma i þeña Heim/ Joh. 1. og upplÿster af H:
Anda/ sem er Liossens Ande/ og ecke Myrkursins/ eñ Toomlæte fra
og Oframsÿne straffar DRotteñ hier i Gudspiallenu/ med Epter-
lÿkinguñe um̃ hiñ ranglata Radsmañ/ um̃ hveria Margur hefur
margt talad/ & fært hana heim uppa oss/ sem a stundũ erum Otruer
Radsmeñ yfer þvi Punde/ sem Gud hefur oss til Medferdar feing-
ed/ og er þad ad søñu vel til funded/ Eñ Asetningur Frelsarans er/
ad kieña Børnum sÿnũ Gudrækelega Framsÿne i þeirra Saluhialp-
ar Efnum/ Þad sÿna oss þau Ord/ er sÿdarst standa/ OG Eg Sege
YDur/ GJøred YDur VJne Af ÞEim RANGlætis MAmona/
Svo Ad Nær YDur ÞRytur/ Ad ÞEir MEDtake YDur J
EJlÿfar TJALLDbuder. Þesse Ord vil eg nockud giør yfervega i
þetta Siñ. Hvar til hiñ goode Gud virdest ad hialpa med Styrk sÿns
Anda/ i JEsu Nafne/ Amen.

Vtleggingeñ.

HJer stendur medal añars i Gudspiallenu/ Ad HERRañ Hafe LOFad Hiñ RANGlæta RADSmañ/ Þad Hañ HAfe Svo FORSJAlega GJørt. Ecke er þad Meiningeñ / ad Christur hroose þessum Ohlutvanda Mañe/ helldur seger hañ fra þvi i Epterlijkinguñe/ ad hñs Lænar-DRotteñ hafe prijsad / ecke Rangsleitne hañs eda Prettu/þvi eingeñ af oss hroosar slijku a sijn-um Þienara/helldur Slægvitsku hañs i þvi/ad siñ sier Farborda/nær hañ være afsettur RADSmeñskuñe/ svo hverke þyrfte hañ ad erf-ida/ nie fara a Vonar-Vøl/og þetta Dæme brukar Frelsareñ til ad eggia sijna Þienara a christilega Framsyne i sijnu Gudrækins Eyrende/ ad lijka svo sem þesse Veralldar Sonur var forsiall i þvi/ad bwa um Tijmanlega Atviñu sijna/svo skule þeir & vera i þvi/ad siñ sier borg-ed i Andlegum Efnum/ þvi fylger Epterlijkinguñe nockurskonar Vmkvørtun/er svo hlioodar: ÞEssa HEJms BOrn Eru KJÆN-are SONum LJOSsens J ÞEJrra KYNslood / og þar a epter Bodord Frelsarans/ hverneg þr breyta skule/ sm vilia eiga Vist med Gude/ og øllum Heiløgum i eilijfū Tialldbwdū. GJORed YDur VJne Af ÞEim RANGlætis MAMMona / seger Frelsareñ: Svo kallar hañ Audlegd Heims þessa: Þad ber til þess / ad valla er nockurt þad Ranglæte i Heimenū/ sem ad Audureñ sie ecke vidrideñ med einhveriu Moote / hvada Ranglæte hafa Meñ ecke vid i þvi/ ad abla hañs i Kaupum & Sølum/ med Yfervarpe Laga & Rettenda/ til ad svæla under sig Eigr añarra/med Feburde i Dooma/med Rane og Stulde/ med Ofrijke og Asælne/ med Lygum og Prettvijse: Eñ svo sem þad er ecke miña veidt/ ad giæta feingens Fiar eñ abla þess/ svo skedur og ecke miña Ranglæte i Medferd Audsens / helldur eñ i Safnenu / Edur hvad giøra þeir ed brwka hañ til Ofmetnadar/ stæra sig þar af/þacka siālfū sier fyrer sitt Lucku-Lan/fæfa Foorn-er fyrer sijnu eigeñ Nete /brwka Fe sitt til ad nidurdrepa hønum sem

Rang-

Ranginden lydur/ til ad riettlæta hin Ranglæta / en fella ranglæt-an Doom yfer hin saklausa / til Ohoofs i Mat og Dryck / og anars Bilgges/ en læta hin Fatæka og nakta þorsta og Hungur lida/iñe-hallda lænudu Fie/ og svykia Daglaunaran/ z þan sem sleiged heþur Lønd hins Ryka um sitt Verkaup / svo ad Hra Hroop er iñgeinged i Eyru DRottens Zebaoth/ Jac. 5. Eru þad þa Vndur/ þoott han heþnest Ranglætis Mamona? Og þoott ecke æþe aller allt aþ þessu/ þa er hver Partur þar aþ noogur til ad fordæma þan ed þad fremur/ þvi hvert ad ein tapar Lyþenu fyrer Lauslæte / eins og han er sam-lagade sig Skiækiune aþ Moabs Bornum / Num. 25. Edur fyrer Agyrne og Nydsku / eins og Nabal / edur fyrer Asna-Leitena/ eins og Simei / edur Frumgetningu sine med Laungunefie epter hinu sæta Rette/ eins og Esau/ edur Himnarike/ fyrer Myskunarleyse og Hard ydge/ þa ma einu gyllda/ litlu vardar um hvern Veg ad einn steyper sier til Helvytis. Nu er svo æstatt um Auden/ sem eg sagt heþe/ecke þad/ ad hn sie illur i sialþum sier/ Guds Blessan er han/ og nærsta þarþur þm er vel vita med hn ad fara/og brwka han Gude til Dyrd-ar / og Naunganum til Gagns / og til þess ad vera rykur i goodum Verkum/ añars er hn skadlegur / sokum Vanbrwkunarenar / og þvi seger Paulus/ ad þeir ed ryker vera vilia falle i Dioþulsens Snørur/ þar fyrer søgdu og hiner Gømlu/ ad hin ryke være añad hvert rang-lætur edur Ranglæts Arþe / Nu getur þad ecke ad øllu Leite satt vered / þvi ei veit eg hversu stoor-rykur ad Abraham var / þegar han foor wt aþ Vr i Caldæa Lande/ ædur en han kom til Haran / Gen. 11. Ecke var Jacob rykur / þegar han kom med einsamlan Gøngu-Staþ sin til Labans / og ecke var David Fiølskrwdugur / þegar han foor Land-Flootta fyrer Ofryke Sauls/og mællt til Matarverdar fyrer sig og Foolk sitt aþ Nabal/ 1. Sam: 25. Svo kuña og marger ad vera en nu i Dag/ sem vel eru komner ad Fe sinu / svo sem þeir ed audgast aþ Orlæte Konunga sina / og añarra Høþdingia / eþ þeir ei

X vanbrwka

vanbrwka Gunst þeirra ødrum til Skada / þeir ed med Bindinde og Sparseme Audlego saþna / svo framt ad hann sie ecke Opocke Fiaar sijns/ edur neite hinni Þurþanda umm þad/sem Gud heþur hønum boded ad gieþa/ Margur verdur audugur aþ Embættes Launnunum/og Kunnattu sinne/ verie hann þar til Idiu sinne og Astundan/ og take ei framar enn Gud og Yfervallded boded heþur/ þa maa hann eiga sitt med goodre Samvitsku. Margur græder aþ Hand Abla sijnni/og brwkar Nattuuruna/ sem er rijk til Bivega sinna/ þad er saklaus Groode / eþ allt er annad riett: Enn fyrer þvi ad i ollu þessu er Hooþed vandhitt / svo ad einginn er ad þullu viss þar umm / ad eckert sie rangþeinged i Bwe hanns/þar Audurenn er fagur/enn Menn eru ecke alltijd adgiætner i slijku/ og fyrergieþa siaalþum sier miked / þa kalla eg þad stoora Raad fyrer alla/ ad Menn eiga Kost a / ad giøra sier Vine aþ þessum Ranglætis Mammona. Tveir liggia Veger til þess sierdeilis/sa eine er/ad giallda aptur þad sem einhver aþ ødrum ranglega droo/ Annar/ad gieþa Olmusur Fatækum/baada kienner oss Zachæus Tollheimtu Madur/er hann sagde vid DRottenn/ Luc. 19. Helmingenn aþ Eigum mijnum gieþ eg Fatækum/ og haþe eg prettad nockurn/ gieþ eg ferþallt aptur. Gud hiaalpe oss vel / lijtell vaar þesse Tollheimtu Madur Vexte / enn morgum stoorum Manne mun hann kienna meiga Adþerd christelegs Apturhvarþs/ DRottenn gaþ hønum þann Vitnesburd / ad hann være Abrahams Sonur/ lijkast er ad hann haþe svo vered ad Burdum/ þad syner Naþned/og marger Gydingar voru Tollheimtumenn Romveria/ Enn hann haþde tapad Abrahams Barna Riette med Tollheimtunne/ þvi Heidingia og þa leggur Frelsarenn ad Jøþnu / Matth. 18. Enn þvi olle Audmyki hanns og Avexter Truarennar / ad DRottenn kallar hann Abrahams Son. Eg sege enn nu/ ad þetta Smaa-Menne giefur kiennt morgu Stoor-Menne sannan Veg Ydranarennar/ hann dæmde siaalþ ann sig i Þioofs Bæ... / þvi svo segia Moysis Log / Exod. 22. Ad Þioofurenn skule giallda fioora Saude fyrer rinn / sem stolenn er . Nu

er

er þo Straffed herdt af christnu Yfervallde/ epter þvi sem Glæpernet vared hafa/ Enn þess være Oskande/ad hiner stooru Þioofarner litlu ei heingia þa smææu/ eins og Hvalfiskarner gleipa litlu Fiskana/ Ef øll þvilijk Varmenne ætte under Gælgann ad draga/ þa munde Bodla vanta/þa munde Snørulaust verda/svo ad Gaungu Madurenn feinge valla þad hann kynne ad vefia umm Tøtur sijn / Enn hier er þo ecke svo miøg hætt vid/ hinn Riettlaate Domare hefur sied þvilijkum Monnum bæde fyrer Bodle og Snøru / þar ed hver heinger annan a stundum/ stundum kvelur einn giælijfur Sonur / ein lauslæt Dootter sijns Fød-urs Hiarta/ stundum plæga þa openberer Þioofar / ødrum sender hann Elld og Vatn/ Vind og Ovedur/til ad tugta þa/enn fyrer þvi ad þess-er Fe-Pwkar ecke taka þvi svo sem af DRottens Hende komnu/ ann-adhvert fyrer hans Tydun edur Tilhlutan/ þa kyrker Bwsorgenn þa/ og Aura Elskann / jafnvel midt i Daudanum / nema þeir ædur sieu Afhuga Heimenum/ og hafe golldeð þad aptur a einhvern Hætt/ er þr med Raungu fræ ødrum tooku/ svo fyrerfarast þesser Aumingiar/ og verda heingder jafnvel fyrer utann Bodul z Snøru/og i Sannleika/ christner Menn/þa er þad einsætt hverium einum ed erfa vill Himnarijke/ ad giallda þad aptur / er hann hefur svælt under sig fræ ødrum / þvi jafnvel hinn minnste Peningur/ er hann veit sig med Oriettu hallda/ hann er Pantur Andskotans uppa hans Sælu/ sem giefur honum Riett til hennar/ svo fliooft sem hun skreppur wt af Kroppnum / nema hinn hafe ædur bætt fyrer sig/ ef hann mæ þvi vidkoma / og fyrer þvi ad einginn veit hvad mikel Vmmsvif ad Daudenn lætur honum epter/ þa er ei Rææd nema i Tijma sie teked/ Gud hefur alldrei heited þeim Kvittun Synd-anna/ sem ecke lætur af Illu/ og lærer gott ad giora/ Esa. 1. Sa ed stoled hefur hann stele ecke meir seger Paulus / Eph. 4. Tak ecke svo Ord hans/ ad hann banne alleina ad stela framveges/ enn leife ad hella þ sem allareidu stoled er/þvi Gud bydur ecke alleina ad læta af Illu/ helldur og ad giøra hid Gooda/og skyllde þad vera fyrst af Goodgiørd

unum/ ef svo mä kalla/ ad giefa pad aptur / sem eiñ ranglega iñe-
helldur / og sa sem ecke hefur Leida a Syndeñe / hañ gietur valla
ætlad til Fyrergiefningar/ Eñ hñ sm ecke hefur Andstygd a pvi Fe/
er hañ ranglega tok/ hañ hefur og ecke helldur Leida a hinu rang-
fata Giorninge/ Meñ vilia segia / ad pad sie Omøgulegt/ ad giallda
øllum aptur/ p sm med Orietfu tekid var : Nañ er daudur et pu tookst
fra/ pa lifa po kañ ske Erfingiar hñs/ giallo peim slijkt er pu varst
hønu skylldugr/añars ertu eingu betre eñ hñ/ed svelger und' sig añars
Arf. Vera mä pu viter ei hvar hñ er ad fiña/edr Arfa hñs/pa høfum
vier po Fatæka jafnañ hia oss/ pr taka vid Arfenu/ pegar eingeñ er
Erfingeñ/ pu manst ecke hvad morgu/ edur um hvadmiked sierhver-
ium pu hefur Orieti giordt/ petta er Lijklegt/ sierdeilis hafer pu til
margra Ara samañsafnad/ petta er Lijklegt/ sege eg/ pvi vier skrifu
p ecke svo a Miñis-Tøbluna/sm vier tokum fra ødru/eñ pad sm fra
oss kañ tekid ad vera/ pvi gleymum vier ecke svo brädlega : Eñ ättu
par fyrer ad vera Nyggiulaus hier um? Nei/ Barn mitt/ pess meira
sem pu hefur fra ødrum ranglega teked/ pess fleirum sm pu hefur
Orieti tilgiørdt/ pess meire Nug skalltu leggia a Mal pitt/ pad er og
ecke Omøgulegt ad giora nockurn Jøfnud i slijku : Til Dæmis/ pu
veitst hversu frekt pu hefur byggt Lønd pijn/ hvad miked pu hefur
dreged af Verkamønum pijnu/hversu ofmikeñ Abata pu hafst hef-
ur a pvi pu sellder og keypter/giør svo smasmuglegañ Reikning vid
sialfañ pig hier um/ sm pu kañt/ añars vill Gud reiknast vid pig/
Dæmer pu ecke sialfañ pig/ pa verdur pu af hønu dæmdur/1. Cor:
11. Nañ hefur ecke gleymt po pu gleymer/ z nær pu hefur svo giørdt/
pa kasta nockru framhyfer/ og po meira eñ miña/ svo pu siert viss um/
ad Satan hafe ecke eina Klauf epter i Bwe pijnu/ helldur eñ Jsrael
a Ægyptalande/ Sie pa nockud ofgollded/ pa er pvi ecke spillt/ p verd
ur ad Fesiood a Himnu/p verdur ad Ølmusu/ z p er riett/ Ad GJøra
SJer VJne Af NJNum RANGlata MAMMon. Ecke ein-

asta

afta gallt Zachæus aptur þ hn̄ ranglega teked hafde/ helldur z gaf hañ Helming Eigu siñar Fatækum/ þad Giediadest Frelsaranum svo vel/ ad hañ sagde: A þessū Dege er Hwse þessu Heilsa skien. Hallt Sæl þijna svo dyrmæta/ Barn mitt/ ad þu sæer ecke epter nockrum Þorgeingelegum Alnum/ til ad nioota sømu Blessunar/ þvi iafnvel þoott ecke vijñe vorar Olmusur edur øñur Verk til neins hia Gude/ þar vier giørum eckert fram yfer þad/ sem vier eigum ad giøra/ þa eru þær Gude þo hvad kiærastar af øllu þvi vier bioodum hønū/ nær þær af Truñe framkoma/ z af Kiærleikanum/ añars gyllda þær ecke/ þvi þoott eg bitade allar Eigur mijnar nidur fyrer Fatæka/ og hefde ecke Kiærleikañ/ þa være eg eckert/ seger Pall/ 1. Cor: 13. Þar fyrer slæe Meñ til hverneg Meñ Olmusur giefa/ ef þeir vilia ad þEir TAke Þa i EJlijfar TJalldbwder/ sem þær þiggia: Ecke til Foredilldar sier eins og Pharisæi/ þ heiter ad læta blæsa i Basunur fyrer sier/ ad giefa Olmusur til ad taka Vyrding af Møñum/ og sierdeilis þeir ed wfsiwga Hws Eckna og Fødurlausra/ meinande þo ad afþvo allt svoddañ med nockrum Olmusugiørdum/ þoott þ sie best wr Vondu ad ræda/ ad giefa af þvi/ sem illa er feinged/ eins z Zachæus giørde/ og læta svo af Ranglætenu eins og hn̄/ þa ætla ecke ad þijnar Olmusur mune gyllda miked/ ef þu helldur æfram i Prettunū. Lat þier umhugad vera/ ad þ sie vel feinged/ sm̄ þu giefur af: Eg elska Rietteñ og hata Raned/ þ er samteingest vid Brennefoornena/ seger DRotteñ hia Esajam/ Cap: 61. Hier af kuña Meñ ad sia/ hvad þær Olmusur gyllda mune i Auglite DRottens/ sem eirn ætlar ad betala sialfum sier aptur med Fe-Rane af Naunganum/ þær eru eingu betre eñ Hunds-Verd edur Skiækiu/ sem Gud villde ecke læta bera iñ i Helgedomeñ a Tijmū Gamla Testamentesins/ Devt: 23. Þar fyrer/ nær þu Olmusu giefur/ þa sia til ad hun sie i Gude giørde Siertu rijkur/ þa gief rijkuglega/ og giæt þess/ af hvertum þu Aud þiñ feinged hefur/ þo svo/ ad þijn vinstre Hønd vite ecke hvad hin

hægre gaf. Giæt og þess/ad þu giefer ecke oflýted ef þu mætt vel/ Þad er stoor Synd ad hafa alls Nægter/ en̄ læta hin̄ Volada svo fra sier fara/ ad hn̄ hafe valla Magan̄ fullan̄ / auk helldur til nærsta Mæls. Þier sundurmeried Andlit hin̄a Fatæku/ seger DRotten̄/ Esa : 3. Þoott ꝥ sie talad i an̄arre Meiningu i þessu̅ Stad/ þa heiter ꝥ riett/ ad sundurmola Andlit hins Volada/ ad læta han̄ horfa a Audlegd sýna/ en̄ skam̄ta hønu̅ svo naumt/ ad hn̄ sie litlu nær/ Ecke giørde ꝥ DRotten̄/ er hn̄ sadde 5000. Man̄s i Eydemørku/ þvi Gudsspiallamaduren̄ seger/ hn̄ hafe gefed svo sm̄ hver villde hafa/ Joh : 6. Ef þu villt segia ꝥ Nydsku̅ne til Vm̄bootar/ ad han̄ hafe haft betre Ræd en̄ þu/ þa vil eg segia/ Gietur þu ecke truad hønum/ er ꝥ giørde/ ad hn̄ kun̄e ad giefa þier tvöfallt aptur/ vid þad sm̄ þu gafst Vesælingnum/ Siertu Fatækur/ þa gief þo af Fatækt þin̄e/ slýkt er þu af mætt leggia/ og læt þad vera af Gnægd Hiarta þýns/ þvi Gud ælýtur Hiartad/ Lausnaren̄ sagde : ad Eckian̄ sw/ er lagde tvo smæ Peninga i Guds Kistuna/ hun hefde meira lagt en̄ aller hiner rýku/ þvi hun gaf af Leifum sýnum alla Lýfsnæring sýna / Marc : 12. Vit þvi/ ad þad lýted/ er þu gafst/ þad er Gude eins þægt/ og hid mikla/ er hin̄ Rýke gaf/ þvi bæda yckur giørde Gud/ en̄ hverneg sem þier hættad er/ þa gef med goodu Skape/ þvi hyran̄ Giafara hefur Gud kiæran̄/ seger Salomon/ Paulus bydur þad skule giørast/ ecke med Naudung/ helldur med fwsum Huga/ sæ sem med illu Giede wte lætur þad han̄ giefur/ han̄ hefur bæde tapad þvi er han̄ gaf/ og svo þeim Launum/ er hn̄ kun̄e ad vænta af Gude/ gief strax ef þu giefur/ þvi han̄ sem fliootl giefur/ han̄ giefur tvisvar/ Seg þu ecke Nææunga þýnum/ far burt og kom aptur/ þvi a Morgun skal eg giefa þier/ ef þu hefur ꝥ/ Prov. 28. ꝥ giører Vesælingen̄ Langeygdan̄ epter Giøfen̄e/ sierdeilis ef Þørf han̄s er bræd/ og Gud kan̄ ad læta þig býda Eins leinge epter Hiælpen̄e/ nær þier æliggur / þvi med þeim sama Mæler er þier mæled/ mun ydur aptur mælt verda / seger Frelsaren̄/ Matth.

Matth. 7. Ølmusur hafa stoora Rad i Guds Auglite/ Bæner þijnar og Ølmusugiørder eru uppstignar fyrer Gud til Miñes / sagde Eingilleñ vid Cornelium/ Act. 10. Bæneñ er Offur þad sem vier eigū Daglega Gude ad færa / þad eru Kalfar Vara vorra / Hos. 14. Sem koma i Stadeñ Foornfæringa Gamla Testamentesins/ Ølmusurnar eiga þeim ad fylgia/ ei sijdur nu eñ þa/ Ølmusañ blijdkar Gud meir eñ Foorneñ/ þvi a Myskunseme hefur hañ Þocknan/ eñ ecke a Offre/ Haf Rad mitt Konungur/ sagde Daniel vid Nebuchadnezar/ Giør Synder þijnar ad Riettlæte/ og Ranglæte þitt ad Myskunseme vid hina Aumu/ Dan. 4. Lijklegt er ad hañ hafe þad giørt / og kañ skie ecke afturhorfed wr Vargs Hamnum til Mañlegrar Rænu og Skyckunar ella. Ad Endingu vil eg miñast a þad / er hier sijdarst stendur i Gudspiallenu: Svo Ad Nær YDur ÞRYTur/ Þa Medtake ÞEir YDur J EJLijfar TJALLDbwder. Hverier þa? Guds Volader Sauder: Nær þryt: oß? Þeg" vier førū nakter burt wr Heimenū/ eins z vier i hñ komū: Nær medtaka þr oss? Vegeñ leggia þr til þss hi' i Heime/ mz Bænū sijnū z Andvørpunū til Guds/ ad þ mege oß endurgollded verda i Vpprisu Riettlatra/ er Meñ gafu i Guds Nafne. Johañes sa i Opeñberaneñe eiñ Eingel standa frame f Alltarenu/ hñ hafde Reykelsis Kier af Gulle i Hende sier/ z var gefed Reykelse myked/ ad hñ offrade þvi med Bænū Heilagra/ Apoc. 8. Eg efast ecke um̄/ ad hier med eru og teiknadar Bæner Voladra Þurfa-Maña/ sem eru riettir Christi Limer/ þetta Reykelse skylldu Meñ dyrum Doom um kaupa/ þvi þad gagnar meir eñ mørg Þusund Stycke Gulls og Sylfurs/ Nauta og Sauda/ eñ um̄ sijder munu ÞEir MEDtaka oss i EJlijfar TJALLDbwder/ þegar Konungureñ seger a efsta Doome til þeirra/ sem eru a hægra Veg/ þ sem þier giørdud einū af þssū mijnū miñstu Brædrū/ þad giørdud þier mier. Komed þier hiner blessydu mijns Fødur/ og eignest þad Rijked/ sem ydur er fyrerbwed fra Upphafe Veralldar/ Þess niootande ad verda/ uñ þu oss eilijfur Gud og alleina rijkur/ fyrer hñ sem vor vegna Fatækur giørdest/ JEsum Christum vorn Frelsara/ Amen.

Tijunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 19. Cap.

I þañ Tyma. Og þa ed JEsus kom nær/ ad hñ sa Borgena/ grtet hañ yþer heñe/ og sagde: Ef ad þu visser hvad til þyns Fridar heyrde/ þa munder þu a þessum þynum Tyma þar Vaktan a haþa/ eñ nu er þad huled fyrer þynum Augum. Þviad þeir Dagar munu koma yfer þig/ þad þyner Oviner munu byggia Hervirke i kringum þig/ og umkringia þig/ og a alla Vegu ad þier þreingia/ og nidur i Gruñ kollkasta/ og þynum Børnum med þier/ og ecke munu þeir i þier læta Stein yþer Steine vera/ aþ þvi þu þeckter ecke þiñ Vitiunar Tyma. Og hañ gieck iñ i Musitered/ og took til ad reka wt þa sem selldu og keiptu þar iñe/ og sagde til þeirra: Skriþad er/ ad mitt Hws sie Bæna Hws/ eñ þier haþed giørt þad sem añad Spillvirkia Iñe. Og hvørn Dag kiende hañ i Musterenu. Eñ Kieñemaña Hoþdingiar og Skriþtlærder/ og þeir Yppurstu Lydsins/ leitudu þast epter/ ad þyrerkoma hønum/ og gætu þ ecke funded/ hvad þeir skylldu giøra hønum. Þviad allt Folked hnie ad hønum/ og hlydde hañs Ordum.

Exordium.

NEL wtmælar H. Paulus þad Skrimsle Agyrndena/ er hñ seger/ 1. Tim. 6. þeir sem ad ryker vilia verda/ þr falla i Freistne og Snørur/ og i Margar Gyrnder Vitlausar og Skadlegar/ hveriar ad steypa Mañenum i Tøpun og Fordiørþun. Þetta er Degenum lioosara / þvi under þeña Skap-Løst þienar svo miked Illþyde añarra Lasta/ ad valla er nockur sw Odygd/ ad ei þurþe hun Lid aþ ad þiggia / nær hun er mognud / Eins z eiñ Stoor-Herra þarþ margra Þienara / svo er og Ovættur þesse / hun tekur heila Sveit aþ siñe Kynslood i Lid med sier / Lyge / Roogur / Bakmælge/ Meinsære/ Flætskapur/ Vnderhyggia/ Oþryke/ og jaþnvel

vel Mord og Mañdrap eru heñar Førunautar / pad vottar Postulen skoñu syþar i þyssu sama Capitula / er hañ seger: Ad Agyrnden sie Root alls Ills / i hverja þegar nockrer þyksst haþa / þa haþe þeir villst fra Truñe / og sialþa sig i gegnu lagt med Harmkvælu mørgu. Hiñ Agiarne heþur Otal Beidebrellur til Vtvega sina / eñ ecke heþur Dioþullen færre Snørur / til ad veida hañ / hvad drap Achan? Jos. 7. Hvad rænte Achab Ryke og Fiøre? Hvad sælgade Judæ? Matth. 27. Alltsamañ giørde þetta Fe-Gyrnen / og Otal fleira sem ei verdur uppreiknad / og kuñugra er / eñ med morgum Ordum segia þurþe / Nu eru þo marger Veger til ad verda Rykur / sumer Leifeleger / sumer Oleifeleger / hiner fyrre eru Blessan DRottens / Astundan i syñu Embætte / og Christeleg Fyrerhyggia / og añad þvilykt / sem eg hefe nockud drepid a i næst þyrer þarande Predikun: Hiner Oleifeleguru svo marger sem Agyrnden fær uppdyktad / eñ med þeim hættustu er Ovædvænd Kauphøndlan / hverrar vegna ad DRotteñ kallar / ad Guds Hws sie orded ad Ræningiabæle hier i Gudspiallenu / þvi seger Syrach Cap. 27. Eiñ Kaupmadur gietur valla vared sig Oriette / nie eiñ Kramare fyrer Syndeñe. Nu fyrer þvi ad eg heþe ecke til forna i Book þessare neitt merkelegt uñ þeña Hlut ritad / sem þo er hardla Naudsynlegt ad vita nockud uñ / þa vil eg taka mier Orsok af Vandlæte DRottens / til ad hugleida tvent hier af / sem er. 1. Hvør ad sie leiþeleg Kauphøndlan. 2. Hvør ad sie Oleifeleg.

Hialpa oss goode Gud til þessa Verks fyrer JEsum vorn DRotteñ / Amen.

Vtleggingen

HAD er vyst ad ecke gietur Verolld þesse stadest an Kauphøndlunar. Miesmun heþur hiñ Alvyse Skapare giørt bæde Landaña og Mañaña / eñ eingu heþur hñ geþed allt / þvi hñ ætlade sialþum sier allt / Rykur og Fatækur mættu hver ødrum seger Salomon / eñ Gud heþur giørt þa bæda / Prov. 22. Hañ meinar Rykañ

rijkann / enn Fatækann fatækann / þvi hvertveggia kiemur af honum: Hvar fyrer mun nu hinn Almattuge svo giørt hafa? Gat hann ecke alla fullrijka giørt / sem æ alla Jørdena / og þad sem þar innebygger? Ad vijsu gat hann / Hvar fyrer er þad svo skied þa? Eingenn hefur ad sønnu hans Radgiafe vered / enn þo mæ þad skilia / ad hann hefur giørt þenna Mismun til ad læta dyrka sig af bædum / af þeim sem noog hafa / med Kiærleikans Verkum / af hinum sem Skortenn lijda / med Þolennmædenne / enn þo ecke sijdst til ad læta Daudlega Menn æfa sig i Riettvijsenne og Kiærleikans Verkum / i allre Høndlan og Vidskiptum / þar eingenn er sialfum sier fullnoogur umm allt / ad ei sie hann annars þurfe i einhveriu: Brwke þvi nockur Kaupmansskap / þa æfer hann eingann illann Hlut / helldur Naudsynlegann: Gud hefur ecke fyrerboded sialfann Hlutenn / helldur Vanbrwkun Hlutarens: Vigt og Mæler eru þeir Hluter / sem Kauphøndlan mæ ecke ann vera / þad hefur Gud ecke bannad / enn ranga Vigt og Mæler hefur hann fyrerboded / Lev. 19. Og þetta er ecke sijdst ad taka Vara æ / i Vidskiptum Manna / riett er og hverium Manne ad kaupa þa Hlute / er hann vidþarf til þessa Lijfs-Næringar / edur skickanlegrar Brwkunar / sem Gud hefur ecke i sijnu heilaga Orde fyrerboded / svo keipte Abraham Landed af Hephron til ad grafa Kuinnu sijna / Gen. 23. Jacob keypte Land under Bw sitt af Sonum Hemors / Gen. 33. Joseph keypte Fe hinna Ægyptsku til Handa Pharao f. Atvinnu / Gen. 47. Jeremias Akurenn af Chanameele Syne Fødurbroodur sijns / og giørde Giørning þar umm / Jer. 32. Og Lamuel samlijker forsialle Konu og ydinne vid Kaupskip / þvi ad hun sæke Fædslu sijna langt ad / Prov. 31. Fyrer þvi er þad saklaust ad brwka Kauphøndlan umm þvilijka Hlute. Aller þesser Menn / er eg strax upptalde / voru Guds Viner / og kunna Menn ecke annad umm þa ad ætla / enn ad þesse Hegdan þra hafe Leifeleg vered / Enn ef þeim var saklaust ad kaupa / þa var og hinum Syndlaust ad giøra þad falt / er þr selldu / þvi ecke er Kaupande nema Seliande sie. Lydia sw er Paul-

us

us ſkyrde i Borg þra Thyatirorum/ Act. 16. Nun ſellde Purpura/og Heyreſt ecke ad Poſtuleñ haþe bañad heñe Hondlan ſyna/og var þetta þo ecke ſvo miøg Naudſynlegur Hlutur til Lyþs-Næringar / ſem hun haþde med ad fara. Sæ ed ſelur Handa-Verk ſyn/ hveriu Naþne ſem̃ heita/ Hañ brwkar ſaklauſañ Kappmañsſkap/ þvi hñ netter Brauds ſyns i Sveita ſyns Andlitis/ eþ hañ ecke þalſar Verkefned / edur brwkar i þvi adra Ræangſleitne/ þyrer þvilyku mun hier epter Ræd giørdt verda i ſydara Partenum. Hañ ed ſelur þad/ er hañ miſſa kañ wr Bwe ſynu/ þeim er vid þurþa/ hañ giører goodañ Hlut/ ſierdeilis eþ hñ ecke iñehelldur þvi er hñ mæ æn vera/ nær hiñ er Naudſtaddur:

Svo giørde Joſeph/ þegar Gud ſende Hwngur i Ægyptaland/ z þoott ad Herodes Konungur Aſchalonita være hiñ verſte Madur/ þa var þ þo Loþsverdt a hønum/ ſem Joſeph Sagna-Meiſtare ſkriþar/ ad hñ haþe ſellt jaþnvel Gerſemar ſynar fyrer Atviñu handa Þegnū ſynū. Þeirra Adþerd er og Saklaus / ſem haþa Fe i Hondum / og kaupa Naudſynlega Hlute/ a medañ Nægter eru aþ þeim / til ad ſelia odrū ſem fætæker eru / og ei hoþdu Ræd til ad kaupa til margra Ara / og þoott þr Abateſt nockud þar aþ fyrer Omak ſitt/ þa er þ ecke Synd/ nær þad ſkedur med Jøþnude og æn Okurs/og þad hygg eg ad ſie hid ſama/ ſem Paulus bydur/ 1. Cor. 7. Ad þeir ſem kaupa/ſieu ſvo ſem̃ ad ecke eige þeir / þad ræd eg aþ þvi er hañ ſeger ſtrax epter/ad Meñ ſkule brwka ſvo Heimeñ/ ad Meñ ecke Vanbrwke hañ/ þad ſkil eg ſvo/ ad Meñ fære ſier i Nyt þa Hlute/ er Gud heþur lænad/ þo ſvo/ ad þ ei verde med Aſælne vid Næungañ/ til ad giøra ſig rykañ eñ hñ fætækañ/ ſierdeilis þar hañ i þſſu Stad er ad tala um þa ſtuttu Tyd/ er Meñ eiga ad fæſt vid þetta Tymanlega. Þeirra Atburder eru z rettvyſſer/ og nærſta þarþer/ er færa þa Vøru yþer Haþed/ ſem eitt Land mæ ecke æn vera/ nær þeir giøra þeſſ er St. Pæll bydur/ 1. Teſſ: 4. Eingeñ yferſtyge edur æſæleſt ſiñ Broodur i nockurre Hondlan / þvi Gud er Hegnare alls þſſa. Eñ nær þeir giøra þad

til ad hafa þar af sitt Ærlegt Vppheллde / en ecke til þess alleina ad verda rijker af Þorf añarra/ þa er fra Verk eingañvegen lastande/ og mæ um̃ þa segia eins og um̃ hvern añañ / sem ver Erfide z Dioiu siñe til ad hiælpa Naunganum / ad verdur er Verkamadureñ Launa siña: Fyrer þvi a ecke Kaupandeñ ad sia Opsioonum yfer þvi/ þott þeir æbatest/ ef þeir giora hañ ecke ad Lægræninge/ sierdeilis þar hñ vogar Lijfe og Gootze til ad siæ hinum borged/þvi hverttveggia þetta eru dyrmæter Nluter/ og Lijfed ad vijsu hiñ Kostulegaste af Verallðar Munum/ jafnvel ad Vilne Satans/ er hañ sagde/ Job.2. Nwd fyrer Nwd/ og allt hvad Madureñ a / mun hañ gefa fyrer siælfañ sig: Þvi a ecke ad misuña þeim nockurs Agooda/er svo miked leggia i Sølurnar: Þad kañ og til ad bera / ad þess Næktar Kaupmadur/ giøre þeim eingañ Oriett/ er hañ selur Voru sijna frekt/ ef hañ mæ hana añarstadar kaupa dyrum Doomum / og þad keimur eitt hvad a mille/sem hindrar Asetning hañs/þvi þad er eins og hvert añad Tilselle i Vtrettingum vorum/og er þad margt sem Kaupande kañ ecke ad vera svo froodur um̃/ ad hañ vite hvert hiñ giorer Oriett edur ei/ mæ hañ þvi ei strax vijta hiñ þar fyrer/ og þott hañ visse sier Oriett giordañ/ þa giorer hñ siælfañ sig eins sekañ / ef hñ vill rietta Nlut siñ med ødrũ Oriette/ þvi þad heiter ad giallda Illu Illt/ hvad Gud hefur bañad. Þetta er nu svo sagt um̃ þa Kauphøndlan/sm̃ Leifeleg er/ epter þvi sem i stuttu Mæle sagt verdur/ hvert þo betur skiliast mun/ af þvi er i hiñe sijdare Greineñe talad verdur / um̃ þad sem er Oleifelegt i nockurre Kauphøndlan.

Þier erud eins z Snara i Mizpa og wtþaned Net yfer Tabor/ seger Gud vid Israel/ Nos: 5. Af þessum ORottens Doome mættu Keñemeñerner ecke hiñ miñsta Nlut/ vegna Agyrne siñar/ svo sem ræda mæ af Textanum/ eñ ecke voru þeir Rædvandare/ þegar sæ Drottnareñ kom til sijns Musteris/ sem rak wt þadañ Seliendur og Kaupendur/ svo sem i Gudspiallenu stendur/ þad verdur sañad med

Ordum

Ordum Hieronymi Læreþodur/ hverra Meiningu ég vil setia hier ad nedañ/ til Froodleiks þeim er eptertaka vilia/ eñ øllum til Vidvorunar/ þvi sierhver christeñ Madur æ ad vera Guds Kreñemadur i Hiarta ssinu/ sem er Mustere Heilags Anda/ hañ skriþar æ þa Leid i siñe Utskyringu yþer Matthæi 21. Capitula/ Kieñemeñerner uppa þeynktu hverneñ þeir giætu Abatast aþ Almœganum/ og selldu allañ Fenad þañ er þurþte til Foornañá/ svo ad þr selldu þeim er ecke høfdu/ og tækiu sialþer aptur þad þr sellt høþdu/ Eñ þeña Prett þra hindrade Fatækt margra/ sem ecke einasta ei høþdu þad þr kyñu ad offra/ helldur og ecke þad þr mættu kûpa med/ þvi tilsettu þr þa ed lænudu Peningga. Eñ fyrer þvi ad i Løgmælenu var bañad ad taka Rentu/ og lænad Fe kuñe ecke ad gagna fyrer utañ Avøxt/ þa uppþeinktu þeir añad bragd/ ad þeir tilsettu þa er i stadeñ þyrer Peninga-Rentu tækiu adskylianlega Avøxte/ svo ad þad sem ei leiþdest ad taka i Peningum/ þa tækiu þeir i þeim Hlutum/ sem med Peningum keypter eru. Fyrer Rangsleitne þessa og Hreckvyse rak DRotteñ wt þa ed med þessu moote selldu og keiptu i Musterenu/ aþ hverium þlester voru Þienarar Keñemañaña/ edur þm æhængande. Hugleided nu/ Christner Meñ/ hvad miklu Gøþugre og Dyrdlegre ad er Guds Kyrkia medal vor/ helldur eñ Jerusalems Mustere/ þar hun er bygd uppa Grundvøll Spæmañaña z Postulaña/ hvar sialþur JEsus Christur er Hyrningarsteirneñ/ Eph. 2. Siæe þvi til hver og eiñn/ ad ecke verde hañ wtrekeñ wr hiñe søñu og Osynelegu Guds Kyrkiu/ þyrer svoddañ rængsnweñ Kaupmañskap/ eñ þvi er æ verr og midur/ ad eg hygg ad margur temie sier þssa Ohlutvendne/ sm ætlar sig vel Christeñ/ Gydingum vard þra Hws i Eydelæted/ þyrer þessa og adra Glæpe/ Eñ væru þeir aller wtrekner wr Guds Kyrkiu/ sem þvilikt adhaþast nu i Heimenu/ þa ugger mig ad verda munde þuñskipad þar iñe/ Edur hvad er þad/ christner Meñ/ þegar eiñ selur sinu Naunga eiñ Hlut/ eñ dylur þa Leste er hañ heþur? jæ/ hroosar hønum i mesta Mæta/

þo liwgande/ og a Stundum ſver vid Guds ſkielfelegu Hætign/ ad þ ſie ſvo ſem Hañ ſeger/og hverſu marger Klæker eru þa ſamañkomner/ til ad ſteipa eins Syndara veſælle Sælu i Helvijtis Afgruñ? hier er Þioofnadur/ hier er Lijge / hier er Meinſære ef til vill / miña næger: Sierhvert af þeſſu/ er noog til ad fordæma Syndarañ/ hefur ei Gud bañad ad ſtela / ad liwga / ad leggia Nafn ſitt vid Hiegooma? Þier ſkulud ølldungis ecke ſveria/ſeger Lauſnareñ / eñ ydar Ræda ſie Jaa Jaa/ Nei Nei / Matth. 5. Hvad vill þad þa verda / ad leggia þad vid Svik og Prettu/ſvo þad er næſta undarlegt/ ad nockur ſkule meta Sæl ſijna ſvo lijtels/og voga heñe fyrer ſvo lijteñ Hiegooma/og nærre þvi fyrer eckert a ſtundum. Ad ei tale eg þar um/ad hañ ſem veit ad Gud er til / ſkule ſvo berlega forſmaa hañs ſtooru Hætign fyrer einkis verdañ Hlut. Eingu betre er hañ ſem gyller vonda Vøru med einhveriu Tæle þvi/ jafnvel þoott ecke liwge hañ ſiælfur/þa lætur hañ Hluteñ liwga/eñ Þioofnadureñ er allur hiñ ſame. Þeſſu er þ lijkt/ ef nockur ſelur einhveriu þad hañ þecker ecke / og hefur ei Vit a ad dæma um/ hvert þad er Jllt edur Gott/ þad eru banvæn Svik/þvi ſa þad giører/ hñ ſelur ødrum Heimſku ſijna/ og veider hañ i Nete Faakiænſku ſiñar/ þetta er altijtt þeim/ er leina þvi ſem gagnlegt er fyrer hinum Einfallda / eñ biooda þm hid Onyta/ og af þeſſum Prett vaxa tvær adrar Stoor-Skañer/ſem er/ ad hañ er þvilijkt æfer fagnar i Hiarta ſijnu/ hverſu forſiæll hañ vered hafe / z þackar Abatañ Sviñu ſiñe/ eñ hins Oſviñu forſmæer hañ / og ſkamaſt ſijn ecke ad hrooſa þeſſu fyrer ſijnu Lijkū/ leggur ſvo Drambſemeñar/ og Siælfs hælneñar Synd til Þioofnadarens / og er þa ecke Von a ødru verra/ nær Diofulleñ hefur ſvo blindad eiñ/ ad hañ ſtærer ſig af Klækiunū/ eins og Lamech er hañ hrooſade ſier af Fooſkuñe vid Kviñur ſijnar/ Gen. 4. Med þeſſum eiga þeir Seſſ i Andſkotans Rijke/ ſem brwka falſka Vigt og Mæler/ um hveria eg hefe noog ſagt/þegar eg ſege þad med Salomons Ordum: Ad þvilijkt ſie Andſtiggd fyrer Gude/ſa

þad

þad giorer hañ uppskier/ hvar hañ ecke sæde/ og selur einum þad hñ alldrei feck. Þeir ed selia Voruna op dyrt/ z miklu hærra eñ ad svarar þeim Abata er þeir med riettu hafa meiga / fyrer Omak sitt og Vm̃hyggiu fyrer sijnum Kaupmañskap / þeir meina ad soñu ad vera saklauser / og helga sig giarna þar med / ad eingañ bidie þeir ad kaupa ad sier / og Vara þeirra sie Osvikeñ / eñ hier i er þo margt athugaverdt/ sie svo ad eg hafe einhvern Hlut/ þañ eg mæ ecke missa ãn mijns Skada/ eñ hañ ætlade sier mikeñ Hagnad af/ er kauper/ þa er þad ad soñu riettvijst/ ad eg selie hañ nockru dyrara/ eñ eg keypte/ Eñ ef eg hefe þañ sama Hlut til solu/ og vil hañ falañ læta/ þegar mier lijkar Andvyrded/ eñ Brooder edur Syster eru Naudstødd/ svo þau gieta ecke ãn hñs vered/ z eg brwka neid þra Voru miñe til gylldes/ þa er þad stoor Synd/ og eingu betra eñ þad/ sem ædur er upplæted/ þvi þad heiter ad selia einum Þorf sijna/ eñ hverneñ kañ hañ ad giora Huteñ betre/ edur Dyrmætare/ i sialfum sier/ helldur eñ hañ være þar fyrer utañ? Kañ nockud Hwngur Naungans ad giora þiñ Mat betre/ og ef ecke betre/ þa ecke helldur Dyrmætare/ edur hañs Verleike/ þ Fat er þu selur hõnũ Kostulegra? Þetta er nockurskonar Hegløtes Ofrijke/ og Vlfur under Saudar-Giæru/ þvi hvert eg vijk Fe wt af einhverium / sem ecke mæ ræna mig þvi sem hõnum æliggur/ edur og ræne hñ Fe sijnu/ þvi er eg hefe eingañ Riett til/ þ er allur hiñ same Oriettur i Guds Auglite. J þessũ flocke vada þr ed kaupa upp alla Voru/ þa sm̃ hiñ Fatæke mæ ecke ãn vera/ nær þeir hafa noog i Høndunum/ eñ selia hana svo dyrt aptur/ sem̃ sialfer vilia þeir/ nær Neideñ þreinger/ og þo eru hiner hvad verster/ sem hafa a Bodænge gyrnelega Hlute/ og þo alldeilis Oþarfa/ eñ læta þa svo dyrt/ sm̃ Agyrndeñ bijdur/ nær Dæreñ sparar ecke fyrer ad giefa/ til þess ad sløckva Gyrndena um̃ Stundarsaker/ eñ svelltur sijdañ. Þetta er ad selia einũ Synd sijna/ sem er hiñ verste Kaupmañsskapur/ Þetta er ein Andskotans Sripa / af morgum Streingium/ morgum

morgum Syndum flettud/ þvi fyrst kauper hañ þesshattar Voru til ad leggia Talbettu fyrer hiñ Heimska/ sijdañ fletter hañ Fie sijnu/ og epter a hæder ad honũ/ eñ prijsar siálfañ sig og Kiænsku sijna / z þad er ecke ollu betra eñ Bileams Rad/ hver ed liet Jsraels Sonu glæpast a Moabitiska Konum/ Num. 31. Aller Heilvita Meñ/ sem þetta lesa edur heyra/ þeir munu nærre geta/ hvar um̃ eg tala/ og er allt ofmargt af þessu Jllþyde i Lande voru. Þetta er nu svo talad um̃ hañ ed selur/ eñ þoott ad Kaupande og Seliande sieu nærre þvi hid sama/ þar eingeñ selur nema hañ kaupe/ og eingeñ kauper nema hañ selie/ þa giora Meñ þo Mismun þañ i Daglegu Male/ad sa heit' er Seliande/ er hefur Voru til Kaups/ eñ hiñ Kaupande/ er ad honũ kauper/ og þvi hefur hañ og nockurs ad giæta. Einhver kañ a stund' um ad selia þad hañ ecke veit hvad kostar/ og er þeim þa vant/ sm̃ ad honum kauper/ ad ecke asælest hñ siñ Naunga i siñe Hondlan/ Ja i Sañleika/ gefe hañ miña fyrer Hlutteñ eñ ad hañ verdur er / þa er hañ eins sekur i Guds Auglite/ svo sm̃ hiñ/ er sellde þeim ofdyrt nock' urn Hlut/ er ei veit hvad hañ kauper. Eirn neydest til ad selia Eigu sijna fyrer Hwngurs saker/ edur einhvern Atviñu Brest/ svo hñ getur ecke beded epter þeirre Tijd/ sem hañ kuñe ad fa Lijfs-Næringu med odru Moote. Fae hañ ecke Jofnud af þeim er kauper/ þa giorer Kaupmadureñ stoora Synd/ og er eins sekur / og hiñ er selur odrum Þorf sijna: Vægt er allt þvilijkt upp ad telia i stuttu Male / eñ giæte Meñ þess/ er DRotteñ sagde Fordum/ Hvad þier vilied ad Meñ erner giore ydur þad sama giored þeim eiñeg/ Luc. 6. Svo og þess Syrach skrifar/ Cap. 27. Eins og Fleigureñ klemist a millum Mwr' steina/ svo þreingest Syndeñ a millum kaups og sals/ fyrer þvi er þeim einsætt/ er giort hafa slijka Hondlan ad Handaverke/ kañske leingur eñ skemur/ sumer hverier/ þeim er einsætt/ sege eg/ ad rañsaka nockud Atferd sijna i þessu/ og ef þr fiña Ranglæte hia sier/ ad bæta þad med sañre Ydran/ eñ hun er alldrei af Alvoru/ nema Meñ gefe

þad

þad aptur / sm̄ rangl'ega teked var / hvar um̄ eg heþe nockud talad i nærst fyrerþarande Predikun / og vil þad ecke hier aptur ytreka: Alleina vil eg rañsaka tveñslags Aþsakaner / sem Meñ plaga ad giora sialþū ser i þvilyk̄u Tilþellum. Ein er sw / ad nockrer latast geþa Olmusur aþ þessu rangþeingna Gootze / og þurþe þvi ecke aptur ad leggia / eñ giæt þess / ad þad sem Fatækum er geþed / þad kallast Guds lanad / eñ Gud vill ecke Þiooþs-Nautur vera / þad sem hoñū er geþed ma velþeinged vera / eþ þad a henum ad lijka: Þvi er þad tiett er Syrach skriþar / Cap. 34. Sa sem færer Foorn aþ Eigu hins Fatæka / þad er svo sem hñ slatre Syneñū i Augsyn Fodursens: Braud hins Þurþtuga er Lijþ hins Fatæka / sa ed svijker hñ / sa er Blood-gyrugur. Olympias Moodur hins Stoora Alexandri hun helgade Aþgude synum þad Sverd / er Madur heñar Philippus Konungr var drepeñ med. Alexander Phereus giørde hid sama vid Leusuna / med hverre hñ vo Fodur Broodur siñ Polyphronem / z somu Aþerd haþde Keysareñ Antoninus Caracalla / er hañ Lijþliet Broodur siñ Getam / aller Meñ kalla þetta illa giort / eñ ecke mun vera svo stoor Munur a þessum Odæda Verkum i Guds Auglite / og hinu / ad svijkia Nau-ungans Braud wt aþ hañs Muñe i Kaupum og Solum / eñ latast geþa Gude þar aþ aptur / edur hañs Vesælingum / svo miked sm̄ þm̄ sialþum lijkar. Þad geingur nærst þvi / ad kasta Bloods Verdenu iñ i Kyrkiuna med Juda / Eñ þo vil eg segia þ sem eg heþe adur sagt / ad eþ Madur fær ecke aptur skilad þeim sama er nockur heþur Oriett tilgiørt / þa er ecke añad Raad / eñ ad geþa svo miked Fatækum / sem eiñ meinar sig / epter smasmuglegt Rañsak Samvitsku siñar / ad haþa med Oriette teked. Oþlieft og eingeñ vid þad ad Synde n verdur ecke tilgeþeñ / nema aptur sie gollded hid Rangþeingna / þvi svo seger DRottiñ fyrer Muñ Ezechielis / Cap. 33. Eþ hiñ Ogudlege geþur Panteñ aptur / og lætur Raaned aþ Hende / og geingur epter Lijþsens Bodorde / og giører eckert Oriettvijst / þa skal hañ liþa og ecke deya:

Med

Med þessum Skilmálum hefur Gud Syndaranum Vægdeñe heited/
eñ añars ecke: Hier um̃ hefur Augustinus Lærefader vel talad i einū
Stad. Ef ad añars Fe (af hveriu Synden̄ kiemr) kañ aptr ad giallð
ast/ eñ verdur þo ecke golldt/ þa er þad ecke søñ Ydran/ helldur Læte
heñar/ Synden̄ verdur ecke fyrergefeñ / ef ei er apturfært þad burt
var teked. Oñur er þeirra Afbotun er segia/ ad ei mege þr aptur-
láta/ þ þr med Raungu teked hafa/ Søkū Ovirdingar þrar / er af
þvi fylget / og ad Fiarhluter sieu miña verder eñ gott Mañ-Ord/ eñ
þesse er og soo nærsta Ogylld: Fyrst er þad/ ad slijkt verdur alldrei af
nockrum Ærlegum nie Gudhræddum Mañe misvyrdt/ eñ Doom hiña
Oradvøndu má sirad litlu hafa/ sm̃ ætlar sier Guds Barn ad verda/
hañ má segia med Paale / Þad er mier fyrer miñstu / ad eg af ydur
dæmdur verde/ edur af Mañlegum Dege / DRotteñ er sá sem dæmer
mig/ 1. Cor. 4. Þar ad Auke/ eru svo marger Veger til ad bæta þm̃
er Ranginden̄ lided hafa/ svo ei verde þ Neyrum kuñugt: Og hvern-
eg sm̃ þessu er vared/ þa er betra ad missa Virdingu sijna hier i Tijm-
anum / helldur eñ eilijflega. Þegar DRotteñ rak wt Seliendur og
Kaupendur wr Musterenu i fyrra Siñe/ Joh. 2. Þa giørde hñ Svip-
ur af Streingiū/ er hñ brwkade til þessa Vandlætis: Hñ vantar eñ
nu ecke Svipur til ad reka wt þa er med svoddañ Nætte kaupa og selia
i hñs Kyrkiu medal vor: Þar er Svipa Løgmálsens er seger: Þu
skallt ecke stela/ a heñe er eiñ Hnwtur rideñ med þessū Nætte/ Bølvad-
ur sie sá ed ecke helldr allt þ i Løgmálenu ritad stendur/ Devt. 27.
Þar er ein Svipa sanfvel i Evangelio/ er slær med þessu Nøgge/ giøred
Ydran/ þvi Guds Rijke er nálægt/ hvert þad Trie sem ecke ber goodañ
Avøxt/ skal upphøggvast og i Elld kastast/ Matth. 3. Þar er hin skarpa
Svipa hañs Hegningar/ sem er tilbwen̄ þeim ed eria a Hrigg hins Ve-
sæla og Naudstadda / og eta Ranglætesins Braud i hañs Sveita. Eg
sege eñ þa aptur/ DRotteñ rak wt wr Musterenu þa er selldu ꝛ keyptu:
þad var Stundlegt Vandlæte/ margur af þeim sømu mun sijdañ hafa a
hañ trwad sier til Myskunar/ eñ ad vera wtrekeñ wr þeirre Himneska
Jerusalem/

Jerusalem/ þad er eitt Straff øllu þyngra/þad er eilijf Smaan/og Obætanlegur Skade/ fra hverium oss og alla christna Meñ Vardveite hiñ goode Gud fyrer Sonarens Forþienustu/og giefe oss svo ad rækia þetta Jardneska/ ad vier ecke afrækium þad Himneska/ helldur stundum epter hinu gooda Hlutskiptenu/ sem eingeñ maa af oss taka/ Þess gefe oss Niootande ad verda hiñ Myskunsame Gud/ fyr er JEsum CHristum/ A M E N.

Ellefta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 18. Cap.

A Þeim Døgum. JEsus sagde til nockra þeirra sm̃ treystu uppa sialfa sig/ lijka sem mundu þeir Riettlaater vera/ og forsmaadu adra/ þessa Epterlijking. Tveir Meñ geingu upp i Mustered ad biðiast fyrer / eirn var Phariseus / eñ añar Tollheimtumadur. Phariseareñ stood og badst nu þañeñ fyr er med sialfum sier. Gud/ eg þacka þier/þad eg em eige so sem ad rer Meñ/ Ræningiar/Orietlotijser/Hoordooms Meñ/eda so sem þesse Tollheimtumadur / eg fasta tvisvar i Viku / og eg gief Tijunder af øllu þvi eg a. Og Tollheimtumadureñ stood laangt i burtu fra/ og villde ecke upplypta sijnum Augum til Himens/ helldur barde hañ sier a Briooft/og sagde: Gud/ vertu mier Syndugum lijknsamur. Sañlega seige eg ydur: Þesse foor Riettlaatur framar hinum i sitt Hws. Þviad hvør sa sem sig sialfañ upphefur/ hñ skal nidurlægiast. Og hvør sem sig sialfañ nidurlæger/ hañ mun upphafeñ verda.

Exordium.

E Ingeñ Hlutur er svo vidurstyggelegur i Guds Auglite/svo sm̃ dramblaatt Hiarta/ og eingeñ svo fægur honũ/ s o sm̃ audmiwkur Ande. Dramblaatum hratt hañ af Stoole/ eñ upphoof Lijtelaata/ seger Guds Mooder i Lofkvædenu/ Luc: 1. Gude alleina tilheyrer Tigneñ/ hoñ hefur siñ Stool a Himnũ sett

an/ en Jordenn er hans Footskor/ þar situr hann uppe/ og sier a þ Lagga/ J hova er hans Neite/ og sijna Dyrd vill hann eingum gefa/ Esa. 42. Allt hvad vyrduglegt er/ hvad gott er/ hvad agiætt er/ hvad prydelegt er/ hvad heilagt er/ þad kemur allt fra hønum/ enn vilie nockur tileinka sialfum sier nockud af þessu/ svo sem sialfum sier/ þ er/ sem villde hann ræna Gud sijnu/ þ er riett ad stela helgum Doomum/ og þ er Afgudadyrkan/ þvi valla veit eg hvert þ er meire Synd i Guds Auglite/ ad falla fram fyrer Trestobbanum/ helldur enn ad giøra sialfann sig ad Gude / og segia med Pharao: Hvør er Jehova/ þad eg skule Ottast hann? Exod. 5. Edur med hinum blindu Judum: Gude skeitum vier ecke/ og hvad villde oss Konungurenn giøra? Menn hallda sumer/ ad þ hafe vered Svivyrding Foreidslunar/ sem DRottenn talar um/ Matth. 24. Ad Bijlæte hins Romverska Keysara hafe sett vered inn i Jerusalems Mustere/ Enn þ er Svivyrding Foreidslunar rett kølludt/ þegar Madurenn setur sitt eiged Bijlæte inn i Guds Kyrkiu/ sem ætte ad vera hans Hiarta/ eins og Phariseus þesse: Svoddann Mane er Glotunenn bwenn/ nema hann audmyke sig bradlega under vollduga Guds Hønd/ þvi Gud mootstendur Dramblatum/ og þarf sa ecke ad vænta sier annars vetra/ sem hefur Konung Himnanna fyrer Ovin. DRottenn talade Epterlijkingu þessa/ seger Lucas/ til nockurra þeirra/ er treistu a sialfa sig/ enn forsmadu adra : Svo sem eckert er Vidurstyggelegra i Guds Auglite/ enn Hofmoodurenn/ svo er hønum valla nockurt þægra/ enn audmiwkur Ande/ Þad syna oss Dæme Ephraims/ Dæme Manassis/ og ecke sijdst Davids Konungs/ allvijda i hans Psalma Book. Eg jatade DRottne Synd mijna og þa fyrergafstu mier þ/ seger hann/ Ps: 32. Og enn aptur/ DRottenn vardveiter Lijtilmagnana/ eg audmykte mig/ og þa vard eg frelsadur/ Og þ syner oss Dæme Tollheimtumannsins/ hvern Lausnarenn synest framsetia hier i Epterlijkingunne/ ollum Sorg bitnum Afbrota Mønnum til Huggunar. Viliium vier þvi tvent af Gudspiallenu hugleida. 1. Eitt Skynheilagann Hræsnara. 2. Eitt

Eitt ydrande Syndara. Styrk oſſ hier til DRotteñ miñ i JEſu Nafne / Amen.

Vtleggingeñ

INNgaanguteñ til þeſſa Maals hia Gudſpiallamañenum/ er þañveg. Eñ Nañ TAlade Til NOckurra/ Er TREJſtu Vppa SJaalfa Sig/ Ad þEir VÆru RJEttlaater / Eñ FORſmaadu ADra/ þEſſa EþTerlijking. Aſi alls Efa eru hier med Phariſæi meinter/ þar fyrer ſetur DRotteñ eiñ Phariſæum i Epterlijkinguñe/ ſvo ſem Dæme eins Siaalfbyrgins/ er ei þyrfte nockud af Gude ad þyggia/ þeſſ vegna eru þeir i Grein þeſſare med ſijnum eigeñ Lit afmaalader/ þeir villdu vera fraaſkilder ødrum Møñum/ ꝥ ſyner þeirra Nafn/ Phariſæus/ þad merker Adgreindañ edur Fraaſkileñ. J mørgu vár þetta folged/ ſem ecke er Naudſynlegt hier upp ad telia/ eñ þo vár ꝥ hellſta/ ad þeir þoktuſt ødrũ Heilagre / þad dilur ecke þeſſe þeirra Brooder/ er hañ ſeger: EG þAcka þJer GVd/ Ad Eg Em Ecke EJns Og ADrer MEñ/ þvi køllудu þeir Almwgañ Jardareñar Foolk/ eñ ſiaalfer þocktuſt þeir Himneſker vera/ og Borgarmeñ Heilagra/ ſvo ſm̃ Paulus nefner chriſtna Meñ: Edur hvad var ꝥ þeir ſøgdu i Raadenu Fordum / þegar Nicodemus villde hafa mæltt Frelſaranum Lidsyrde? Joh: 7. Truer nockur af Høfdingiunum a hañ/edur af Phariſæis? Eñ þetta Foolk/ ſem ecke veit Løgmaaled/ þad er bølvad. þeir villdu ecke Samneite eiga med Tollheimtumøñum og Syndurum/ þvi løſtudu þeir Frelſarañ/ad hñ giørde ſvo/ Matth. 9. Jaa/ þeir meintu ad þeir ſaur guduſt/ er ſnertu þa. Svo ſagde Hræſnareñ Simon Fordum/ þegar hin Berſynduga ſat Graatande vid Fætur DRottens/ Luc: 7. Ef þeſſe være Spaamadur/ þa munde hañ vita hver ꝫ hvilijk ad þeſſe være/er hñ ſnerter/ þvi hun er ſyndug. Vm̃ þvilijka Drambſeme/ þvilijka Skynhelge talar Eſajas under ſvoddañ Mañа Perſoonu/ Cap: 65. Kom ecke nærre mier/ og ſnert mig ecke/ þvi eg em þier heilagre. O miñ JEſu/

su/ Er ecke þetta ad giøra sig Gude lijkañ/ nærre hverium eckert saut
ugt mæ koma. Ecke breytter þu svo/ DRottenn miñ/ þegar þu æst z
drackst med Tollheimtumøñū z Syndugū i Hwse Matthæi/ Matth:
9. Þegar þu giørder hañ jafnvel ad þijnum Læresveine/ þegar þu
mællest ad fyrrabragde til Dagverdar aꝑ Zachæo/ þegar aller Toll-
heimtumeñ og Bersynduger ꝑlycktust ad þier / til ad heyra þig/ z þu
mætter lijda Brixl Phariseaña þv ꝑ/ Luc. 15. Þu varst Guds Mind/
sem er eiñ forfærande Elldur/ Devt: 4. Þo hiellstu ꝥ ei ꝑyrer Ran/
ad þu Gude Jaꝑn varst/ helldur Lijtilæckader sialfañ þig / tookst a
þig Þræls Mind/ vordeñ Møñum lijkur/. Philipp: 2. TVeir Meñ
GEINgu Vpp i MVstered Ad BIDiast FYRer / EInn Var
PHARIsæus/ Eñ Añar TOLLheimtumadur. Vier vilium fyrst
hugleida Phariseans Bæn / af þvi hañ þooktest vera Madureñ
meire/ og hvad hañ talde sier til Gylldes ꝑyrer Gude. HAñ STood
Vt Af FYRer Sig: Þess var og øll Von/ ad hañ munde vilia ød-
rum ꝑræsneiddur vera i þssu/ sm øllu ødru. Hverneg badst hñ þa ꝑyr-
er? EG ÞAcka ÞIer GVD/ Ad Eg Em Ecke EIns Og Ad-
rer MEñ. Hvilijkur var hañ þa? Ad vijsu betre mørgum ødrum i
Vtvortis Lijꝑernis Hættum / Eñ hid iñra mørgum verre i Guds
Auglite: Þad saña eg med Ordum Frelsarans/ er hañ sagde:
Matth. 21. Tollheimtumeñ og Skiækiur munu ꝑyrr iñgæanga i
Guds Rijke eñ þier/ þvi Johañes kom til ydar med Veg Riettlætesins/
og þier trwdud hønum ecke / eñ Tollheimtumeñ og Skiækiur trwdu
hønum. Þetta er Dagsaña/ þvi Tollheimtumøñum sagde Johañes/
Luc. 3. Er þeir komu til hañs Skijrnar: Taked eckert framar eñ
þad sem boded er/ Eñ vid Pharisæos sagde hañ: Þier Nødru-Kyn/
hver heꝑur synt ydur ad umꝑlya tilkomande Reide? Fyrer þvi/ Giøred
verduga Avøxtu Ydraneñe/ Matth. 3. Eñ ꝥ giørdu færster aꝑ þeim/
svo var Hug-Þootteñ rijkur i Gede þeirra. Hvad er nu framar? Nñ
segest ecke vera eins og RÆNingiar: Ecke talar Frelsareñ um eiñ/
helldur

Helldur eñ aññan i þessu Maale / helldur er eiñ settur til Dæmes fyrer marga/ svo sem i hverre aññare Epterlijkingu/ Munu þvi aller hafa eitt Osskiled Maal af þessum Flocke. Eñ hvad er þad þa/ sem̃ Frelsarenn seged/ Matth. 23. Ad þeir uppswge Hws Eckna/ og Fodurlausra/ und^r Hilmingu langra Bæna? Er þ ecke hid versta Raan? Hvad er þ hañ aptur seger: Ad hid iñra hiaa þm̃ sie allt fullt af Raane og Ohoofe? Verda maa ad sumer af þm̃ hafe ei vered svo miog seker i þessu / eñ fleer af þeim munu hafa skyrst vid ad segia Naudstoddum Foreldrum/ þ er Corban/edur Gafa sem̃ eg kynne ad hialpa þier med/ Marc. 7. Eins og ad honum/sem eingu vill segia til ef hñ hungrar/ hafe þægare vered Gafa fra/ helldur eñ Hlijdne hans Bodords / ad heidra Fodur ꝛ Moodur. Hañ segest ecke vera eins og ORJETTvijser / þad kañ ad vera / Eñ hversu riettvijser voru þeir / þa er þeir fordæmdu Guds Son aller/ aflijfudu Hertoga Dyrdareñar/ þegar þr grytttu Stephanum i Hel/ Act. 7. Og villdu Paal hafa af Dogum raaded. Ecke segest hñ vera eins og HOORDOMS Meñ. Verda maa ad hañ hafe i Verknadenum saklaus vered/ Eñ mun hañ alldrei hafa lited eina Konu til ad gyrnast hana? Matth. 5. Edur hvad var þad/ ad þeir skomudust sijn/ꝛ geingu i burtu/ þegar DRottenn afleyste Hoorkonuna i Musterenu/og sagde vid þa: Hver ydar sem̃ er aan Syndar / hañ kaste fyrstur Steine a hana / Joh. 8. Þesse Ofloatungur sagdest ecke vera svo sem TOLLheimtumadur HEsse / þad er satt/þvi miklu var hñ verre ad Doome sialfs Guds Sonar/ sem̃ sijdar mun sagt verda. Tollheimtumeñ voru halldner hid versta Foolk medal Gydinga/og ecke munu þeir Raadvander vered hafa/ þvi DRottenn tekur þa samañ vid Heidingia / Eñ alldrei var þm̃ um̃ þad kieñt/ ad þr færu i kringum Land og Sioo / og giørdu eiñ ad Gydinge / eñ sijdañ ad Helvijtis Barne/ ei helldur ad þr bøñudu Møñunum iñ i Himnarijke/ Matth. 23. Nu þoott ad allt þad hefde satt vered/ sem̃ Pharisæus þesse talde til Gylldis sier/ þa var þo eiñ Losturenn/ sem spillte øllu

Koste

Kostunum/ þad var Drambsemeñ og Siælfhælneñ i Guds Auglite/ Svo hafde hun blindad þeña vÿsa Mañ / ad hun hafde giørt hañ ad Ovita / og lÿkañ Sinæbornunum / hver ed plaga ad rÿfa þad i sundur er þm̃ vænst um̃ þyker/ þvi vilium vier nu skoda i hveriu hønũ afatt vered hafe. Hañ þookteſt vera Løgspakur/ treystande þvi ad hañ være Leidtoge Blindra / og Lioos þeim sem i Myrkrunum eru/ Tiptunar Madur Fafroodra/ Læremeistare Heimskra/ hafande Form Skynsemeñar og Sañleikans i Løgmalenu/ og kiende svo ødrum/ eñ siælfum sier kiende hañ ecke/ þvi hañ vantade þad sem mest a reid i Underdwninge Riettlætingareñar/ sem var ad þeckia Gud z siælfañ sig. Ecke þeckte hañ Gud/ þvi audsært er / ad hañ ætlad hefur/ ad hñ munde anægdur vera med hina wtvortis Helge/ Føstur z Tÿunda giørder / eñ þad þeckte hañ ecke ad Gud rañsakar Hiartad / Ps. 7. Ecke helldur þad hañ hefur allt under Ohlÿdneñe iñeluckt (þad er under Þeckingu Syndareñar) svo ad hñ Myskunade øllum/ Rom. 11. Og ad hñ fiñur iafnvel Brest hia Einglũ sÿnũ/ Iob. 4. Siælfañ sig þeckte hañ ecke/ þvi iafnvel þoott hañ være froodur i Ritninguñe/ þa hafde hañ gleimt þessum Ordskvid Salomons/ er ritadur stendur i 21. Capit. Mañenum þykia sÿner Veger riettcr/ eñ DRotteñ vege ur Hiartad. Edur þess ed David seger: Ad fyrer Gude sie eingeñ Maña riettlatur/ aller sieu þeir afpallner/ þar sie eingeñ sa sm̃ gott giører/ og ecke eiñ/ Rom. 3. Mun þesse Hræsnare hafa þoockst vera undanskileñ þessũ Davids Doome? Hañ var fraskileñ odrũ Møñũ til ad æfa sig i Løgmalsens Skilninge/ og þss Utskÿringu/ Eñ miøg svo vard honum a i þvi / ad hañ hlioop yfer þessar Greiner / og ad rar miklu fletre i Gamla Testamentesins Bookum/ er Sakfella allañ Heimeñ fyrer Gude / Rom. 3. Og þar ad Auke forsmade hañ/ sa/ hñ fordæmde siñ Naunga. EDur Svo Sem þEsse TOLLHEIMTU Madur/ seger Hræsnareñ: Herra Gud/ Hvad munde hiñ gamle Pall hafa sagt/ hefde hañ þetta heyrt / munde hañ ecke hafa

hafa broteſt wt med þeſſum Ordum/ Rom. 2. Meinar þu/ O Madur/ er dæmer þa er þvilijkt giøra/ og giører þ þo/ ad þu muner Guds Doom um̃flya/ i þvi þu añan dæmer/ þa fordæmer þu ſialfañ þig/ Hver ert þu ſem añarlegañ Þioon dæmer/ hañ ſtendur og fellur ſijnu Herra? EG FASTa TWISvar I VIKu/ ſeger Phariſæus þeſſe: Ecke hafde Gud boded þ ad ſøſtu/ Eiñ Foſtudag hafde Gud boded a Aare i Løgmaalenu/ þad var hiñ Tijunde Dagur hins Siøunda Manadar / þo kuña Meñ ecke ad neita þvi / ad þetta var vel giort/ hefde þad framkomed af Trwñe / þvi Faſtañ er Gude kiær/ og ma miked hia hønum / þvi ſagde Frelſareñ: Þetta Dioſla Kyn verdur ecke wtreked/ nema med Føſtu og Bænahallde/ og hia Zachariam/ Cap. 8. Er geted um̃ Føſtu a hinum Fioorda/ a hinum Fimta/ Siøunda og Tijunda Manade/ ſem DRottiñ ſpaer ad ſkule umbreytaſt i Gladværdar Hatijder/ eñ þo bydur hañ þar jafnframt / ad þeir ſkule Sañleikañ og Frideñ elſka/ Þvi ſeger hañ hia Eſajam/ Cap. 58. Hver ad ſie ſw Faſtañ ſm̃ hañ wtvelur/ ſm̃ er/ ad Meñ wthlute hinum Hwngrada Braude ſijnu/ og leide hina Fataæku/ ſem wtreknar eru/ i Hws ſitt/ ad Meñ klæde hiñ Nakta/ þa Meñ ſia hñ/ og byrge ſig ecke fyrer Hollde ſijnu: Eñ hvert ad Phariſæi edur þeirra Lijkar hafa giært þeſſa/ þad ſyner Vitnisburdur Chriſti/ er hañ ſeger/ ad þr wtſiwge Hws Eckna og Fødurlauſra/ Matth. 23. Hañ ſeger: Eg GIEld TIVNDer Af Øllu þVI Eg A/ Ei hafde DRottiñ helldur þetta boded i Løgmaalenu / hañ baud ad gialllda Tijunder af Korne/ Wijne / og Vidſmiøre / af Nautum / Saudum/ og Eplum/ Devt. 12. Eñ ecke af ødru þvi ed Ox i Alldengørdum / þetta var þo i ſialfu ſier vel giort/ ad þr Tijundudu allt hvad þr attu/ hefdu þr ecke viliad reikna til Skulldar hia Gude þar fyrer/ eñ þegar fara a betur eñ vel/ þa fer verr eñ illa/ ſeger Malltæked/ þvi ſeger Frelſareñ/ Matth. 23. Vei ydur Skriftlærdu og Phariſæis/ þier Hræſnarar/ ſem Tijunded Mintu/ Anis og Cumen / eñ undañfelled þ ſem

þyngra er i Løgmaalenu/ Trwna/ Doomeñ og Myskunsemena/ þetta byriar ad giora/ eñ hitt ecke epter ad skilia/ Vagte þeir sig/ hverra Gudhrædsla ad er alleina þat i foolgeñ/ ad ganga i Kyrkiu / ad tala margt uñ Gud/og hañs Ord/og christelegar Dygder/eñ under Skyne þssu fremia þeir a moote Samvitskuñe og Ydranarlaust marga þa Rüte/ sñ Gud bañad hefur. Eñ lærū nu af þessū Sialfbyrging/ christner Meñ/ ad þegar vier giørum vort Ydrunar Verk/ þa berum oss ecke samañ vid adra/ sem oss verre þykia/ epter vorum Doome/ þvi hver eiñ mun siña Byrde bera/seger Postuleñ: Munu nockud añars Glæper þvo miña af/edur Ranglæte hñs rietlæta mig/ þoott eg ecke være svo morgum Lytum hladeñ? fiærre sie þvi / og allra sijdst ef eg forsmæe hañ hiaa mier / þvi Mættugur er Gud ad reisa hañ/ þad er eins og ad skoda sig i Ohreinum Speigle/ad vilia sia Mind siña Alhafna i añara Giørdum/ Guds Ord og hñs Løgmaal eru sw Skugg sia/er vier eigum ad skoda oss i/ þad er Lioos a vorū Vegū/og Lampe Foota vorra. Þess er og ad giæta/ Born miñ/ad ef þesse Madur var fordæmdur vegna þess/ ad hañ hroosade sier af Goodverkū siñū/ hvad mun þa uñ hina verda/sem hroosa sier af Klækiunum/og þyker vænt uñ þa/ Ef hiñ Rietlaate verdur naumast Saluhoolpeñ / hvar mun þa hiñ Ogudlege og Syndareñ byrtast/ seger Petur/ 1. Pet. 4. Þar eru ecke marger / sem geta stært sig af miklum Fostum / og Bindinde/ hiner eru fleire / sem gledia sig i Ofaate og Ofdryckiu siñe / edur ad miñsta Koste þyker þad lijtel Synd vera/ jafnvel þoott Paulus sege/ ad þeir ed slijkt adhafast erfe ecke Guds Rijke/ 1. Cor. 6. Ecke ætla eg Meñ þurfe ad hroosa sier miøg af Tijundargiørdum i Lande voru/ langtum helldur er þad førullt sumum Moñum / ad svijkia Gud og hañs Volada/og Konungeñ/svo vel sem Guds og hañs Þienara/med mangre Tijund / og þykest sa goodu bættur / sem hvad mestu getur undañskoted / jafnvel þoott valla sie meire Bølvan vid nockra Synd løgd i Guds Løgmaale/ eñ vid þessa/ eg vil ei fa mier til Orda hvad

margur

margur Dære ad hroosat sier af þvi/ ad hann hafe Feflett annan/edur
unned Sigur æ honum med raungum Doome/ Laga-Flækium og folskum
Riettargange / þvilijker Snæpar eru fleire enn telia mege / um hveria
David syneſt talad hafa/ er hann seger/ Ps. 52. Hvad ſtærer þu þig
af Illsku þinne/ sem Megtugur ert i Ranglætenu. Ei vil eg helldur
margt tala um þa Gærunga/ er ſtæra sig af Lauslæte sijnu/ þad er/
hroosa Synd sinne eins og Sodoma/ Es. 3. og jafnvel liwga æ sig
Skømmunn til ad vanvirda adra/ hafe Phariseinn giort øll sijn Good-
Verk Ogylld med Hrooſenu/ þa vite þeſſer Gudlausu Menn/ad þeirra
Fordæming er vijs/ nema þeir ydreſt af Hiarta/ og ad Ydranenn verde
þeim svo heiſk/sem ædur var þeim Syndenn ſkemteleg. Þykeſt nu nock-
ur vera sekur i þeſſu/ og vill þad Opgiort hafa/ hann lære sannann Veg
Ydranarennar af Tollheimtumanninum/ z gange hann/ ef hann vill hoolp-
enn verda / og vil eg svo nockud þar um tala i hinne ſijdare Greinenne.

Þeſſe Tollheimtumadur gieck i Muſtered/ svo sem Textenn vottar/
ecke fyrer Sida Saker / ecke til ad læta ſkoda sig edur ſkoda adra/ nie
ad syna þar Fordilld sijna i Klædaburde/ svo sem kann ſke nockrer giora
medal vor/Ecke er þad alltijd Gude edur Helgenne til Vyrdingar giort/
ad Menn bwa sig hvad meſt i Skart a þeim Døgum/ edur til ad minna
oſs a þad / ad vier eigum ad klædaſt einum nyium Mane. Hvert var
hanns Eyrende þa? TIl Ad BIDiaſt FYRer/seger Textenn: Ecke
eins og Phariseinn/til ad hroosa sier i Bænenne/ þad syna oſs Ord hans
og Atvik/ sem hier uppteiknud ſtanda: Hann hefur adgiætt Løgmæls
Tøblurnar / sem hiengu i Muſterenu/ z yfervegad þar ødruvijſe enn
Skriftlærder og Pharisæi/ sem hiengu i Bookſtafnum/ og løgdu han
wt epter eigenn Þoofta sijnum/ þar fyrer Onyttu þeir Løgmæled fyrer
Setninga sijna/ svo sem DRottenn seger: Spamennerner voru lesner
hvern Sabbatsdag i Muſterenu/ svo sem Paulus vottar/er hann flutte
Guds Eyrende til þeirra i Antiochia/ Act. 13. Þar hefur hann mætt
heyra Vtſkijringu Løgmælſens ad miklu Leite / og er hann þar fyrer

 herlega

berlega sied heþur/ ad Gud fordæmer Okur/ Ræanginde/ Underþerle/ Raungsleitne/ Gripdeillder/ Hardydge og Mýskunarleyse/ og hn visse sig i ollu þessu sekan / þa heþur honum Opbodeð Stærd Syndanna/ og Guds Heiptar Reide/ ja / honum heþur Ognad hvad morg volud Sæal ad munde hroopa i Himenen yfer sier / og Ottast ad Þra Hroop munde inngeinged vera i Eyru DRottens Zebaoth/þesse þwnga Byrde heþur a hans Hiarta leged/sem er Brunnur allrar Illsku og Ogudlegs Athæþes/ Matth: 15. Þvi ber han sier a Brioost/ svo sem villde han þad straffad haþa/ sem mest haþde tilunned/og mest klagade synar eigen Bondsku/med Slogum og Bite Samvitskunnar/Illa var vared þessum Besælinge i sialþum sier / En Gud giæþe ad vier sem betre þyk-iumst/ad vier/ sege eg/ geingium med sama Hiartalage i Guds Hws/ og sætum under hans Orda Heyrn eins og han/ þa mundum vier ecke svo kallder vera i voru Ydrunar Verke / svo sem berlega ma sia ad margur er. HAnn STood LAngt FRa / seger Textenn: an Efa þess vegna/ ad han heþur reiknad sig verre en adra Menn/ og Overd-ugan ad koma nærre þessum heilaga Phariseo/han heþur skolþed aþ Kvijda vid Guds Reide/ er han hugleidde sinn Overdugleik / og hans Logmals straungu Hootaner/ Ecke sijdur enn Israel þegar ad dun-ade i Horeb/ nær hid sama Logmal var wtgeþed / Exod. 19. Hvad giora þeir þa/sem jafnvel i Guds Hwse keppast epter hinum fremstu Sætum/og wtvelia sier þau/en þoott ei rijde svo miog a þessu wtvortis Hattalage / þa giætum þess / ad i Kyrkiunne byrtumst aller vier fyrer Guds Auglite / þar er sa mestur Madurenn/ sem minnstur er i sijnum Þanka/sa er best bwenn/sem sundur-rijþur Hiarta sitt med Tollheimtu Mannenum/ Enn eingenn er svo heilagur/ad ecke skilie hns Synder mille Guds og hans/ eþ han vill þær tilreikna/og hversu eigum vier þa ad audmykia oss under Vollduga Guds Hond / nær vier inngaunguu i hans Helgedoom / til ad Fridmælast vid hans Guddoomlegu Hatign/fyrer hverre oll Verolldenn leikur a Reideskialþe/en vier erum Dupt z Aska/

og

og hvad meira er / allet svo sem hiñ Ohreine / og jafnvel Kietilæte vort svo sem nidlags Fat/ svo ad allt Hollded er siukt/ allt Hofuded veikt/ fra Hvirfle/ og allt til Ilia / er þar ecke nema Saar / Kaun/ Beniar z Prote/ Og þssa vora Siukdomá hefur Guds Sonur bored/ þessum Orkumslum hefur hañ a sig hladed / svo ad vier fyrer hañs Beniar heilbrigder yrdum / Esa. 53. Eñ vier hofum læted oss þad lijted til Hiarta gänga / Ecke hafa þeir Naglarner er i giegnum groofu hañs Hendur og Fætur / Ecke hafa þeir eñ nu til Fulls Krossfest hiñ gamla Adam i oss/ og ecke sw Lensañ/ er opnade hañs Sijdu / vid Hiarta vort svo miøg snorted/ ad vier hofum læted Porteñ vijd opeñ þ Konunge Dyrdareñar/ þegar sa Drottnareñ hefur vitiad sijns Musteris/ miklu helldur hefur opllega vid þvi leged/ ad vier mundum Hertoga Dyrdareñar ad nyiu Krossfesta. Æ miñ Gud/ Æ miñ Frelsare/ Hver af oss er þa svo Heilagur/ svo Fullnoogur sialfum sier/ad ei skyllde hañ beria sier a Briooſt med Tollheimtu Mañe þessum/ og segia : GUD VERtu MJer SYNDugum LIKNsamur/ og med hinū tapada Syne/ Fader/ Eg hefe syndgaſt i Himiniñ og fyrer þier. Nu/ þoott ad Vesælingur þesse være svo lijtt staddur/ þa orvænter hañ ecke: Ei grijpur hñ til Knijfsens/ eins og Saul til Sverdsens/ Ecke til Snoruñar med Juda/ og ecke ofbiooda honū svo miøg Syndernar/ ad hñ orvænte sier Guds Myskunar: Ad vijsu skamadest hñ sijn ad lijta Augū sijnū til Himens/ þvi hñ hafde styggt þañ svo Mootþrooanlega/ sm̄ i Himnenum byr/ eñ þo rædur hñ þ af/ad leita Lijknar hia honū/ af hvers Giæsku ad oll Jordeñ full er/ og meinar sig vesælañ Orm ecke frædkileñ vera eins og Phariseiñ odrum Moñū. Gior hid sama/ Barn mitt/ nær þier med David ofbiooda Synder þijnar/ svo þu hefur ecke Frid i Beinum þijnum fyrer þm̄/ þa vil þo þad og treyst þvi/ ad Syndeñ kañ alldrei ad vera svo stoor i Jllskuñe/ ad Gud sie ei meire i Giæskuñe/ þad vottar Johañes/er hñ seger/1.Joh.3. Ef vort Hiarta fordæmer oss/þa er þo Gud

meire Hiarta voru/ z Paulus hefur oss epterlæted eina dyrmæta Hugg un/ dyrmætare en̄ Verølldeṅ er/ þar hn̄ seger/ Rom. 5. Hvar sem ad Synden̄ yfergnæfer / þar yfergnæfer þo Nøden̄ miklu framar. Christur er Forlykun fyrer allar Veralldaren̄ar Synder/ þvi mun hn̄ ecke og svo vera fyrer þijnar/ nema þu sert fyrer utan̄ Verølldena? J hønum hefur Faderen̄ alleina Velþoocknan. Ef Paulus þorde ad segia vid Philemonem um̄ Onesimum/ hafe han̄ þier nockurn Skada giørt/ edur sie þier skylldugur/ þa reikna mier þ til/ Eg Pall hefe skrifad þad med min̄e Hende/ eg skal betala. Hvad miklu meire Rett hefur Guds Sonur til ad tala þan̄ig oss til Fridar vid sin̄ himneska Fødur/ Jæ/ vid sialfan̄ sig/ ad hønum skule tilreiknast sæ Skaden̄/ sm̄ vier høfū giørt: Sæ Skullden̄ er vier lwka ættū/ þu min̄ Herra/ þu hefur neglt þa Handskriftena a Krossen̄/ sem moote oss var/ Col. 2. Hver vill þa æklaga Guds Utvalda / þu ert sæ sm̄ dæmer ert/ Rom. 8. Þu hefur eina Kvittan gefed i Umbode allrar Guddoomsins Þren̄ingar/ er svo hlioodar: Hver sem truer a Sonen̄/ han̄ kemur ecke til Doomsins/ Joh. 3. Jæ/ sendt oss eitt Afløt med Þienara þijnū Paulo/ skrifad med Guds Fijngre/ sem er heilagur Ande / ad eingen̄ Fordæming sie hiæ þm̄/ sem eru i Christo JEsu/ Rom. 8. Þu hefur betalad þad þu rænter ecke/ Ps. 69. Þvi skyllde þa ein̄ Rænsmadur kosta fyrer þeim Betaling/ sem þu hefur lofed? Þvi mun eg þa mistreysta Gude? Er han̄ ecke Trufastur? Kun̄a hn̄s Ord ad forganga/ þoott Himen og Jørd forgange? Hønum sie Dyrd og Heidur um̄ Allder/ Amen. Nu hafed þier heyrt af Tollheimtumanenum hin̄ rietta Veg Apturhvarfsins fræ Vondskun̄e/ hver sem han̄ geingur/ sæ mun med hønū Rettlætur verda. EG SEge YDur/ Ad Þesse FOOR REttlætur FRamar HJNum i Sitt Hws / seger Frelsaren̄ i Textanum: Hver Ord ecke þan̄veg skiliast eiga/ svo sem ad Phariseein̄ hafe ad sønu Rettlætur heim aptur fared / en̄ Tollheimtumaduren̄ þo Rettlætare/ helldur var sæ Munur Rettlætesins/

ad

ad Phariſæus þeſſe var Rettlætur i ſynu Þanka/ og fyrer Mønnunum/ um hvert Rettlæte DRottenn ſeger/ Matth. 5. Nema ydar Rettlæte yfergnæfe meir enn hinna Skriptlærdu og Phariſæanna/ þa kunned þier ecke inn ad ganga i Guds Ryke: Enn Tollheimtumadurenn/ ſem jatade Synder ſynar/ og afneitade ſynum Verdugleik/ enn beidde um Myſkun/ hann vard Rettlætur fyrer Gude/ med þvi Rettlæte/ ſem Paulus ſeger/ ad ſie af Trunne/ og þvi var hann framar Rettlætur/ ad hann hafde þad Rettlæte/ ſem fyrer Gude gyllde/ enn hinn fyrer Mønnunum.

HEim APTur i SJtt Hws ſtendur i Textanum: Nockrer meinaſt ad hann hafe yfergefed Tollheimtuna/ þar hann foor ecke til Tollbwdarennar/ helldur heim i ſitt Hws/ Enn ecke er þad viſſt/ ad hann hafe læted Syſlan ſyna/ þeſſ var og ecke þørf/ þvi hun var Rettviſs i ſialfre ſier/ ef þad er Rettviſſt fyrer Yfervallded ad taka Skatta z Tolla/ ſvo ſem þad i allann Mata rett er/ þvi Paulus ſeger/ Rom. 13. Giallded øllum hvad þier ſkyllduger erud/ þeim Toll er Tollur heyrer/ þa er þad ecke Orettviſſt fyrer Þienara þeirra ad ſafna Tekiunum: Ecke bannade helldur Johannes þeſſu Mønnum Tollheimtuna/ alleina/ ad ei ſkylldu þeir taka meir enn boded være/ Luc. 3. Giøre þeir þeſſ/ er ſlykt Starf a Hende hafa/ þvi hvad ſem þar er framm yfer/ þad er af hinum Bonda. Enn hvernig ſem þeſſu er vared/ þa er þad viſſt/ ad Kvittun Syndanna Einuſinne feingenn/ hun er Onyt/ nema Syndarenn læte af Illu/ z lære Gott ad giøra/ z hier til heyrer þ/ ad bæta þad Orett var giørt/ ef bæta ma: Hvar um eg hefe nockud talad i tveimur næſt þ farande Predikunum/ enn minneſt enn nu a þ hier i þridia ſinn/ af þvi/ ad ſvo miked liggur a þeſſum Hlut/ þvi ſie þ ecke giørt/ þa er Ydranenn alldeilis Onyt. Þad er ei noog/ ad ſtynga a einu Meine/ nema hinn vonde Veſſe/ ſem i þvi er ſamanndregenn/ hann verde wtdregenn/ ſvo er þad ei helldur noog/ ad Mønnum Svijde einuſinne af Brodde Løgmalſens/ nema þvi illa ſie fra ſier kaſtad/ drecke nockur Eitur inn/ þa er hønum einſætt ad æla þvi upp aptur/ enn eingenn Olifian er ſvo banvæn Kroppnum/ ſvo ſem

rang-

[illegible] Munet Samlune/ þvi er þad Omissande/ ad skilia sig af med þa/ædur eñ þeir sælga heñe i Daudanum/ þegar Meñ [illegible] po vid þa skilia/ og þeir vid oss hvert sem er/ eñ eingeñ veit nær hañ ber ad Dyrum/ og hvad hefur þu þa þess Madur/ er þu hefur med Ahyggiu & Orietke safnad. DRottèñ miñ/ keñ þu oss ad Nuta þ vier hlioótum ad deya/ lát oss ecke deya med Mamona/ helldur med vorn Frelsara i Hiartanu/ gef oss ad hafa Fesiood a Himnenum safnad/ fromar eñ i Heimenum/ svo þegar hin Forgeingelega Tialldbwd vors Lykama i sundurgliónar / ad vier þa høfum svo fyrer oss giørt i Tým-
anū/ ad þeir medtake oss i eilyfar Tialldbwder/ Bænheyr þad
DRottèñ miñ og Gud miñ/ fyrer JEsu skaru Kvol
og Blessadar Under/ AMEN.

Tolfta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Marc. 7. Cap.

OG þa JEsus gieck i burt aptur wr Landsælfum Tyri og Sidonis/ kom hañ til Siæfarens i Galilæa/ i midiar Bygder þeirra Tíju Stadaña. Og þeir leiddu til hañs þañ Mañ/ sem Daufur og Málhalltur var/ og bædu ad hañ legde Hendur yfer hañ. Og hñ veik hønum afsydis fra Foolk-enu / liet sijna Fingur i hañs Eyru / hrækte wt / og æhrærde hañs Tungu/ leit upp til Himens/ andvarpade & sagde til hañs: Hephatha/ þad er/ opna þig. Og jafnsnart upplukust hñs Eyru/ þa uppleyst-est og eirneñ Fiøtur hañs Tungu/ so ad hañ talade riett. Og hañ skipade ad þeir segdu þad eige neinum / Eñ þvi meir sem hañ fyrer-baud þeim þad / þess meir þa vijdfrægdu þeir þad wt / og þa stórlfa undrade þetta næsta miøg/ seigiande: Allt giørde hñ vel/ þviad Daufa lætur hañ heyra/ og Mállausa tala.

Exordium.

MARGT er vid Morgu/ seger i fornkvednum Ordsqvætte/ hefst ad DRotteñ hafe straffad Syndena epter Falled med ad[illegible]
legum

legum Siwkdomum/ til ad aga vort giælgba Hollð/ þa hepur þo hũs Giæska lagt þa Lykn med Þraut þessare/ ad Nætturañ er rijk aþ þm Nlutum/ sem bætt geta Mein Maña/ þegar þar med er skynsamlega høndlad/ þvi seger Syrach/ Cap. 38. Ad hiñ Hærste haþe framleidt Læknisdomeñ aþ Jørduñe / og um Læknereñ seger hañ i sama Capitula: Heidra þu Læknarañ fyrer Naudþurþtareñar Saker/ þvi DRott eñ er hañs Nøþundur/ þvi aller Læknesdomar koma aþ hinũ Hærsta. Nu misþellur þo þetta a stundum/ þvi jaþnvel þoott Læknereñ kuñe margt og mikeð ad giøra/og hañs Verk sie gott/ þa er þo ecke Heilsa nie Vanheilinde/ Lijþ edur Daude i hañs Hende/ helldur Guds/sem er allra Meina Grædare/ og sa DRotteñ DRotteñ/ sem fra Dauðñ frelsar. Eñ Guds Sonur / a sijnum Hollds-Vistar Døgum/ hañ Auglyste þad øllum Heime/ad hañ sañur Gud være/ med þvi ad hañ læknade allrahanda Mein z Krankleika/ecke med Nætturuñar Medølum/þvi hñ var Nætturuñar Herra/ helldur med einu Orde a stundum. Kona/ mikel er þijn Trwa/ sagde hañ vid hina Canaanisku: Verd Hughraust mijn Dootter/ þier eru þijnar Synder fyrergeþnar/ vid hina Bloodþallsiwku: Far þu / Sonur þiñ liþer / vid Konungs Mañeñ: Verde þier epter Trw þiñe / vid Hundrads Høþdingiañ: Eg vil/verdu hreiñ/ vid hiñ Lijkþraa: Fared og syned ydur Keñemøñ unum/ vid þa Tiju: Og er þesse Dæme nærsta mørg ad lesa i Gudspialls Søgunum. A Stundum brwkade hñ nockurskonar Ceremoniur til ad lækna hina Siwku/ svo sem hier i Gudspiallenu verdur fra sagt/hveriar þo ecke munu forgeþens uppteiknadar/þvi allt hvad skriþ ad er/ þad er skriþad oss til Lærdooms/ Rom. 15. Helldur til ad þijda þær uppa vor Andleg Vanheilende/ og þeirra Lækningu: Eñ nu vil eg i þetta Siñ Einungis Hugleida þeña auma Mañ / og svo vort Hættalag i Andlegum Eþnum / sem ecke erum betur æ oss komner ad þvi Leite/ helldur eñ hñ/marg̃ hver. Send oss þijna Nææd z Adstod til þijsa Eyrendes/ vor Gud/ þ̃ Lausnarans Forþienustu/ Amen.

Utleggingeñ.

OG ÞEir LEIddu Til HAñs ÞAñ MAñ Sem DAUF- ur Og MAALhalltur VAr. Þesse Mañeskia hefur þwng- lega hålldeñ vered. Þegar David wtmælar Mootgæng siñ/ þa segest hañ heyra sijna Mootstødu Meñ / svo sem Daufur/ og svo sem eiñ Mælleysingur ecke upplwka Muñe sijnum/ Ps. 38. Eins og hefde hñ valla nockurn lakare Kost vid ad jafna/ Illa er hinũ Daufa fared i mørgum Hlutum/ Eiñ Daufinge er nærre þvi eins i Verølld eñe / og wtlægur Madur i framande Lande / hvar hañ einkis Mæl skilur / hañ hefur eckert Gagn edur Skemtun af þvi ed adrer tala/ Varer þeirra sier hañ bærast ad Söñu/ eñ þad ma vera stoor Hug- Raun ad sia þad/ eñ hafa þess þo eingeñ Not sem Gud hefur giørt til ad vidhallda Selskap Mañaña i Heimenum / gænge nockud ad honum/ þa getur eingeñ huggad hañ / eñ þo tekur þad yfer / ad þeir ei geta Guds Ord heyrt til Sæluhiælpar sier/ þvi fyrer Heyrn Guds Orda kem: Trweñ seger Postuleñ/ eñ an heñar er Omøgulegt Gude ad þocknast/ Heb. 11. Og Hversu er honũ þa illa vared fyrer Mañ- aña Sioonum/ er hefur Brest a þessu Skilningar Vite. Nu eru þr þo med tveñu Moote er þeña Skort mega lijda: Sumum fellur þad til nær þeir komner eru til Vits og Aara / þeir mega þess Not hafa ad søñu / er þeir numdu a medañ þeir høfdu Hluster heilar / bæde i Daglegre Umgeingne/ og hvad mest ærtĳdur i Verke Sæluhiælpar siñar/ og satt er þad/ ad ei glepur fyrer þeim Bulldran Heimsens/ þr hafa valla ad skemta sier nema vid Gud siñ / ef þeir eru Lundlægner þar a/og bera siñ Harm i Hioode/ Og Reyndar þa er betra Daufur ad vera/ eñ ad heyra margañ þañ Oþarfa / sem taladur er i Heim- enum/sierdeilis skamarleg Ord og fiþlslegt Hial/ sem christnum soom- er ecke. Adrer eru þeir ed Daufer eru borner / þvi þar a epter fylger Mælleysed/hverneg kañ sa ad nema Maña Mæl/sem ei getur heyrt a Tal þeirra/ og hafa Meñ þess Dæme nockur hia oss / þad ma og

marka

marka ad þesse aume Madur sem hier talar um̄ i Gudspiallenu/ han̄ hefur æn Efa heyrt einhvern Tijma/ þvi jafnvel þoott han̄ Mæl-hallfur være / þa hefur han̄ þo nockud talad: þessarra Kostur syneſt mikl̄u þyngre ad vera / en̄ hiña i fliootu Alite / þvi sæ sem Daufur er en̄ hefur þo Mæled / han̄ getur sagt til þess er han̄ vardar um̄ / og lofad Gud med Tungun̄e/hafe han̄ nockud af Guds Orde numed/en̄ hiñ ecke/ þo er þad hier aftur ad segia/ ad eingañ langar til þess sm̄ han̄ þecker ecke/ svo kan̄ og ei helldur þm̄ ad leingiast svo miøg epter ad heyra æ Tal Mañа/sm̄ þad alldrei heyrt hefur. En̄ hvad Sæl areñar Efnu̅ vidvijkur/þa hygg eg ad eingeñ kuñe ad fordæma þssa Guds Vesælinga/sæ/ kan̄ vera ad þeir fleu miklu nær Guds Rijke en̄ hiner sem eingañ Breſt hafa a Skilningar Vitunum/en̄ bruka þau Fiandanum til þioonuſtu/ og Nauungan̄ til Ogagns/Gud er Riett-latur/ og þo under eins Myſkunſamur/þad er ecke lijkt honum/Fød-ur Giæskuñar / ad han̄ mune heimta Reikningskap af þvi Punde/ er han̄ ecke feck einum i Hendur/og hver vill efast um̄ Mætt hañs edur Vijsdoom/ hn̄ sem gat læted Johañem fagna Tilkomu siñe i Mood-ur Lijfe/ Luc. 1. Mun hn̄ og ecke geta verkad undarlega Hlute i þess Hættar Mañeskium/ satt er þad / ad æn Truareñar er Omøgulegt Gude ad þocknaſt / Heb. 11. En̄ han̄ sem getur innplantad Truna i Niørtum Smæbarnaña/ mun han̄ ecke med Orañſakanlegum Hætte geta tilbued hana i þessara Niørtum? þad sem ecke er af Trun̄e þad er Synd/ En̄ af Muñe Smæbarnaña og Briooſtmylkingaña hefur han̄ sier Lofed tilreidt/ þvi mun han̄ og ecke geta opnad Skilning þss-ara Skepna siña / svo þær þeckie han̄ til Myſkunar sier? Er nockurt Ord fyrer honum Omættugt/Luc. 1. Kan̄ hn̄ ecke alla Hlute framar ad giøra/ en̄ vier kuñum ad hugsa edur mæla? Eg vil hier um̄ segia/ þad sem Christur sagde vid Læresveinana / er þeir søgdu: Hver mun þa hoolpen̄ verda? þad sm̄ Omøgulegt er fyrer Møñum/þad er møgu-legt fyrer Gude/Matth. 19. Nu Søkum þess/ ad fyrer hiñu̅ Daufa

verdur ecke talad/Gud verdur sialpur fyrer hønum ad Predika i hañs Hiarta/ og er eingeñ slijkur/ þa tala eg þetta til Huggunar þeim sem angrast þar af/ ad Børn þeirra edur kiærustu Naungar hafa slijkañ Brest/ og efast kañ ske um Velferd þeirra / og þar ad auke leida sier i Hug/ ad þta kome fram vid þa vegna Synda siña. Til hins fyrra heffe eg ad nockru Leite Allareidu svarad/ eñ þo vil eg þessu vidauka sem epterfylger. Gud hefur skapad Afkvæme þitt i Moodur Lijfe/ Job. 10. edur þijns Naunga / Hver hefur Mañenum Muñeñ gefed? Hver hefur giort hiñ Mallausa edur Daufa? Edur hiñ Siaande / edur Blinda? Hefe eg þad ecke sialfur giort? seger DRotteñ vid Moysen/ Exod. 4. Og fyrst hñ hefur þetta sialfur giort/ Mun þa ecke hañ / sem vill ad aller Meñ verde Saluhoolpner / mun hañ ecke sia þeim Farborda til Himnarijkis / sem ecke hafa Skulld i þvi/ ad þeir geta ecke Guds Ord heyrt? HAñ SEm GIOrde ALLT Vel/ Þvi DAufa LJet HAñ HEyra Og MALLausa TAla / A Døgum Holldsvistar siñar / mun hønum vera afturfared sijdañ hañ setstur er til Kraptarens hægre Handar/hañ er uppfareñ i Hæderñar/ og hefur Mønum Gaafur gefed/ Eph. 4. Mun hañ þa ecke gefed geta Barne þijnu Heyrn og Maal / nema ad hañ giæfe Salu þess Heyrn/ og giørde þad vel talande fyrer sialfum sier / med þvi Moote sem ecke skilur þu/ eda nockur añar? Barn þitt er i Skijrneñe iñtekid i Guds Sattmaala/ Hver sem trwer og verdur skijrdur/ hñ skal hoolpeñ verda/seger Christur. Hier stendur/ Hver sem trwer/ eñ ecke hver sem heyrer og talar / mun hañ þa kalla afbrugded Sattmaalanum fyrer þessa Orsøk / er Vesælingeñ sialfur giørde / og getur þo Trwna i hønum verkad/Gud laate oss alldrei meir afbregda/sem Maal z Heyrn høfum. Seg þvi med David / Eg vil þegia og Muñe mijnum ecke uppliwka/af þvi þu giørder þad/ og hallt Barn þitt ad vera eiñ Lim a Christi Lijkama / Mustere H. Anda / og Erfingia Himnarijkis / ef eckert añad i Vege stendur / eñ þesse Brestur / sem Skap-

areñ

aren alleina og eingen annar læknad getur: Enn hvad þvi vidvíkur / ad margur freistast af/ ad Vanheilende Barnanna Orsak, est af Syndum Forelldranna / þá verdur þvi ad sönnu ecke neitad / ad allt Mootlæte er Verdlaun Syndarennar / svo sem Daud enn er/ svo er og allur sa Her/ sem under hann þioonar/ enn þad heiter ecke svo Strapp/ svo sem Reynsla hia Guds Börnum/ hverre Jacob Postule skipar oss ad taka þegens Hende/ Jac. 1. Þvi Orsakast þetta ecke af þvi/ ad Forelldrar þessarra Vesælinga sieu verre i Guds Auglite enn adrer Menn/ þar fyrer svarade Endurlausnarenn fordum Lærisveinunum/ er þeir frettu hann ad/ hvert þesse hefde syndgad edur hans Fader: Hverke syndgade þesse nie Fader hans/ sagde hann: helldur svo/ ad Guds Dyrd yrde opennber/ Joh. 9. og vidlijkt skedur i þessu: Gud setur oss þesse Dæme fyrer Siooner/ oss sem hann gefed hefur heilbrygda Sal i heilum Lijkama/ til ad syna oss hvada Vallo hann hafe yfer Manneskiunne/ til þess/ ad þacka sier og lofa sig þar fyrer/ ad oss z vorum Börnum og Naungum er betur vared i Lijkamans Nattalage / til ad minna oss þar a/ ad ei brwkum vier Skilningu vora til þeirra Hluta/ sem Gude til Styggdar eru/ miklu helldur til Vegsemdar hönum/ z Naunganum til Þarfa. Enn Gud nade/ ad wt af þessu ber nærstamiøg a stundum/ z þad er nu hin andlega Deyfa/ sem er miklu hættare/ miklu Skadsamlegre/ og þo miklu Almennare/ enn sw sem a Lijkamanum er/ yfer hverre ad David klagar/ er hann seger/ Ps. 58. ad þeir tilbyrge Eyru sijn/ eins og Höggormurenn fyrer Raustu Særinga Mannsins: Marg falllt er þetta Heyrnarleyse/ og i mørgu foolged/ enn Rooten til alls er þad/ ad Menn Dauf heyrast vid Guds Orde/ svo þad fær ecke Rwm i þeim/ helldur enn Tal Christi i Phariseis. Aller Menn lasta þa fyrer þetta/ sem verdt er: Enn þoott ad einge Madur talad hafe/ edur enn nu tale svo sem hann/ jafnvel ad Vitne þeirra/ sem voru Vtsendarar hans Fiandmanna/ þa eru þad þo Guds Ord/ er hans Þienarar tala i hans Vmbode/ nær þeir byggia Mal sitt a Ordum hans Spamanna z Postula/

yfer hvetra Grundvøll/ad hns Christne er byggd/pvi svo seg' Drott' en vid Jeremjam/Cap. 1. Eg hefe lagt myn Ord i pin Mun/ z vid Esajam/Cap. 59. Min Ande sm i pier er/ og myn Ord/er eg hefe sett i pin Mun/ pau skulu ecke wr pynu mune vykia. Nu poott ad ecke sie Andans Gafa svo ryk him oss/ sem hun var him Spamonn unu z Postulunu/ pa eru p po Guds Ord/sm hns Pienarar tala/nær p er af peirra Toga rett spuned/z pr tala eckert an Ritningarenar: Guds Ord elldest ecke/ p blyfur Eilyflega/ seger Esajas/Cap. 40. Pvi er p eins gott i Mune hins vesælasta JEsu Christi Pienara / nær pad er hns Ord/ svo sm i Mune Peturs edur Pals / pvi vil eg hier um segia p hid sama/ sem Paulus sagde vid pa i Tessalonica/ ad peir hafe medteked p Guds Ord/ er peir heyrdu af hønum / ecke svo sm Ord Manana/hielldur svo sm p var/eins z Guds Ord/1.Tess. 2. En ef pad Guds er/ hvern forsmæed pier pa/ pier hiner daufu Veralldar Syner/nær pier p ecke heyra vilied af hns Pienara Mune/ nie læta undervysa ydur og Børnu ydar i Christenddoomenu/ecke læta straffa ydar Synder/ og ecke lifa epter pvi / er ydur af Guds Alfu boded verdur. Hvern forsmæed pier pa/ sege eg/ Gud edur Menena? Seger hn ecke/Luc. 10. Hver hn forsmæer ydur/ hn forsmæer mig/ Hver hn heyrer ydur/hn heyrer mier? Svoddan er rett skelfelegt Heyrn arleyse. Munu pesse Frelsarans Ord nа alleinasta til Postulana/edur pra er lifdu a pm Døgum/ og ecke til vor/ sem nu lifum? Mun han ecke hafa lofad ad vera him oss / allt til Veralldarenar Enda? Matth. 28. Hverneg er hn pa him oss? Med synu H. Anda i Ordenu og Sacramentunum. Nu/ ef Men vilia nioota Nalægdar hns/ pvi læta Men pa svo tregt vid ad heyra hns Ord? J Ordenu talar Gud vid oss/ vid hn tølu vier i Bænu vorum/en sa sem ecke vill heyra han Talanda/ pan vill hn ecke heyra Bidianda / pvi hver sem forsmæer mig/ pan vil eg forsmа/seger han/1. Sam. 2. Eg em gladur af pvi/ seger David/ ad til myn verdur sagt: Vier skulum ganga i

Hws

Nws DRottens/Ps.122. Þetta sagde hn̄/sem i Ritninguñe er nefnd ur Madur epter Guds Hiarta. Eñ margur Gorungur/margur Sælkiere/ margur Fepwke/ sm̄ er Madur epter sijnu Hiarta/ hañ verdur þeirre Stundu þegnastur/ ad hn̄ þurfe ecke i Guds Nws ad ganga/ edur hn̄s Ord ad heyra/ og þoott þeir gange edur heyre/ þa geingur Ordenu eins og Sædenu þvi/ er Frelsareñ talar um̄ hia Lucam i 8. Cap. Nvert ed þtell utañ hia Vegenum/ ad þ verdur Footum troded/ og Fuglar Himensens ætu þ/ Dioþulleñ tekur þad i burtu wr Hiortum þeirra/ svo þr ecke trua skule/og verda Hoolpner. Hvar fyrer? þvi þeir hyrdtu ecke um̄ ad taka a sig Guds Alvæpne / til ad moostanda Prettum Andskotans/Eph. 6. Guds Ord skal til þess haþa/ ad vard veita Guds Ord/eñ þr gleymdu Sverde Andans/ sm̄ ad er hid sama Ord/ ad þr kyñu ad beita þvi þyrer sig/ nær Ovinureñ ad Garde geck/ til ad ræna þa Dyrgrip þessum. Oskande være/ ad ei hyxudu þeir hid sama/ er Judar sogdu Fordum vid Jeremjam: Vier skulū ecke heyra þvi Orde/er þu sagder oss i Nafne DRottens/ helldur skulū vier giora epter sierhveriu Orde/ er þramkemur aþ votum Muñe/ Jer. 44. J svoddañ Gyllde er DRottens Ord hia sumum Moñū. Munu þr þa ecke nærsta Þyckheyrder vera? Heyr mier þo um̄ Stund/ Barned gott/ Þu ert Oskerdtur a Hlustum þijnū/og eñ nu ert þu svo i Dag: Þar fyrer/ i Dag/ i Dag/ ef þu heyrer Roddu hn̄s/þa forherd ecke Hiarta þitt/ Hebr. 3. Seg mier/ Heþur þu Bref þra Gude/ ad hañ lijde þijn Skilningar-Vit til Morguns / meir eñ þesse Dauþe og Mælhallte Madur. Gud steypte hiñe Vantruudu Verollд um̄ Koll i einu. J einu dreckte hañ Pharao med ollu hn̄s Lide. J einu þargade hañ Canaanitum fyrer Hond Josuæ. J einu Augnablike sloo hañ þa med Blindne/ er þælmudu epter Hwse Loths / Gen. 19. J einu Augnablike stack hañ Augun wt a Elimas/ sem moostood Paulo/ er hañ þoor med Christne-Boded/Act. 13. Mun hn̄ ei kuña ad giora hid sama vid þig/ eþ þu mootstendur hn̄s Þienurum/ og villt ei heyra

þeim/

þm̃/nær þeir tala Guds Eyrende z ecke sitt? Eda hvad villtu giøra/ nema þu haper eitthvad þier til Sælargagns numed ap Orde DRott ens/ æ medañ þu hapder Eyrun heil/ ep hañ kyñe ad læta þier til= palla þvilijkañ Brest/eg vil þad i stuttu Mæle segia/þu hepder eckert til ad keña þier ad þeckia Syndena/ eckert til ad fæ Boot heñar / og eckert til ad hugga þig i þessu Volæde? Og fyrer þvi/ ad þu alldrei hapder smackad hid Gooda Guds Ord / so sem þad er / þa getur ecke æ þier saññast Mælshættur sæ/ad eingeñ vite hvad hñ att hepur fyrr eñ hañ miste / einhver vill segia; Eg get lesed Guds Ord þoott ecke heyre eg þad / þvi er verr / ad þeir eru svo fæer / sem lesa kuña/ jæ/ þoott siælper kuñe/ þa hyrda sumer ecke um̃ ad keña þad Born= um sijnum/ og er þad Gudlaust Rækiarleyse / eñ hverneg sem þvi er vared/ hvad veitstu nema Gud take under eins fræ þier Sioonena og Heyrnena / og hvar stendur þu þa / ep þu hepur forsmæd Rijkdoom hañs Langlundargeds/ Rom. 2. J þvi/ ad vilia ecke hañs Ord heyra þier til Sæluhiælpar/ z þoott Gud spare Eyru þijn allt fram̃ i Daud añ/ þa vita Meñ / ad ecke siæ þa Augun leingur / og ecke heyra þa Eyruñ leingur/Hiartad verdur þa ad tala vid Gud/og heilagur Ande ad vera vor Prestur i sijnu Mustere/eñ ep Meñ hapa styggt hñ med Vanrækt Guds Orda/ og sløkt hañ med Forøgtun þeirra/ hvar i æ hñ þa ad lipa/ep eckert var numed sem hñ kuñe ad lipa i / og er þetta eitt Skadlegt Heyrnarleyse. Margur leggur þad ad litlu/ad gannga i Guds Hws/og helldur þad fyrer Eintoomes Ceremoniu/þvi er verr/ kañ ske þad sie og svo hiæ allmørgum/ sem þar byrtast/ alleina fyrer Sida Saker/eñ giæte Meñ þess/ ad fyrer utañ þad/ ad Gud hepur Skulldbunded sig til ad vera midt a millum Tveggia edur Þriggia/sm̃ eru samañsapnader i hñs Nafne/Matth. 18. Þa er þad ei svo miøg vijda i Lande voru/ad Almeñingur fæe Guds Ord heyrt nema i Kyrk= iuñe/ O hvad miklu Goodu firrer sæ Madur sig/ er byrger Eyrun fyr= er Guds Orde/ þau eru Lijp og Ande/seger Frelsareñ /Joh. 6. Þvi

er

er hn̄ Andlega daudur sem an þra er. Vier trwū/ ad fyrer Trwna verde Madurenn hoolpen̄ an Verkana/ seger Paulus: En̄ Trwen̄ er af Heyrnenne/ en̄ Heyrnen̄ af Guds Orde/ seger hn̄/ Rom: 10. Hvat vill hn̄ lenda þa/ sem er Trwarlaus/ nema i Eilyfre Glotun? Utan han̄ betre sig. Myner Sauder heyra myna Raust/seger Frelsaren̄/ Joh: 10. En̄ hvers munu þeir vera/sem ei vilia heyra Roddu hans? Munu þeir ecke setter verda med Hofrunum a vinstre Hlid/og þa um̄ syder heyra hina skelfelegu Raust alls Hollds Doomara / fared fra mier bolvader i eilyfan̄ Elld/sem fyrerbwen̄ er Dioflenum/og ollum hans Aarum / Matth. 25. Sa sem er af Gude/ han̄ heyrer Guds Ord/ seger Lausnaren̄/ Joh. 10. En̄ þeir sem þad ecke heyra vilia/ og þo heyra kun̄a/ af hverium eru þeir? Af Fodur þr Andskotanū/ svo sem D. Rotten̄ sagde vid Gydinga fordum. Vt af þessare Deyfu fædest margfalldur Eyrna Dofe. Hvad giora þeir ed heyra Vein hins Naudstadda og Volada/ en̄ byrgia sig þo fyrer synu eigen̄ Hollde? þad er fyrer þeim sem ad eru somu Natturu og vier/og gefa þeim eckert/iafnvel þoott sumer hafe Audlegd Heims þessa. Eingen̄ hefur um̄ Allder sitt eiged Holld hatad / seger Guds Ande/ helldur foostrar han̄ þad og nærer / og hvad er þad þa / ad eg skule sia mitt eiged Holld/ ein̄ Guds Vesæling / min̄ Broodur i Christo / ad eg skule sia han̄ frioosa edur svellta i Hel/ þar eg hefe þo noog iafnvel til ad kosta uppa Munade myna? þetta er stakt Heyrnarleyse. Sa sem Oskunda og Orietten̄ lydur/ hn̄ flyr til Doomarans/ og bidur um̄ Adstod/en̄ han̄ sem af Gude og Konungenum er settur til ad skipa Rettendum Man̄a/ hn̄ styngur Fyngrenum i bæde Eyrun/ og vill ei heyra Kvein Log-Ræningsens/ an̄adhvert fyrer Lete/ fyrer Vinattu/ fyrer Hrædslu edur Agyrnes Saker/svo hin̄ fer iafnnær fra honū: Verr er honū fared en̄ hinum Ranglata Doomara/ er Frelsaren̄ talar um̄ i Eptirlykinguñe hia Luc. 18. Hver þoott han̄ Ottadest hverke Gud nie Men̄/ þa liet han̄ sig þo samt leida af þrabeidne Eckiun̄ar/ til

ad ælijka Mæl heñar. Ein gomul Kona beidde Augustum Keysara eitt Sinn / ad heyra Mæl sitt/ eñ hañ kvadst ecke Toom hafa/ hun svarade: Svo legg þa af Stioornena: Vid þesse Sañyrde bra svo þeim vijsa Nøfdingia/ad hañ leit strax a Mæl heñar/og dæmde pad/ eñ pad være Rædlegt/ ad þesse Varmeñe/sem ædur er umtalad/ ad þu legdu af sier þetta Starf / þar þeir valla eru hæfare til þss/eñ Asn' eñ til Norpu' Slættar. Meñ nema þañ Lim i burtu af Kroppnū/ sm er daudur/ og lijklegur til ad spille ødrum/ sæmra være og þeim er svo þyckheyrder eru / sem nu hefe eg sagt / ad Eyru þra være afskoreñ/ helldr eñ þau stædu þeim til Vanheidurs/ eñ eingū til Gagns a Nøfd enu. Þar er eingeñ kiendur sm hñ kemr ecke: ef þier blinder værud/þa hefdud þier ecke Synd/Eñ nu seged þier/vier siañ/þar þ blijfr Synd ydar/ sagde Lausnareñ vid Phariseos/ Joh. 9. Svo være og hinum betra/ ad Nluster þeirra byrgdar væru/ helldur eñ ad hafa Eyru og heyra ecke/eins og oñur Lijkneskia. Margt mætte hier um fleira tala/ þo læt eg þetta duga ad svo stoddu: Eñ þad eg hefe ad framañ talad um Neyrnar Skorteñ/þad sama vil eg um Mælhellteña tala/ad søñu er hun stoor Vanse Lijkamans/ margur Ohlutvandur forsmæer þañ/ sem er svo Mæle fareñ/ þeir hæda ad hønum/ herma epter þeim/og læta miklu verr optast / eñ hiner sem þeir epter herma: þetta heiter ad lasta Skaparañ/ þvi hañ hefur Mañenum Mæled gefed/ og sæ ed fremur þvilijkt Gudleyse / hañ er nærsta illa talande i hñs Eyrū/ sm allt heyrer/ hañ giører Mælsnylle sijna Þusundsiñum argare eñ Brest hins Mælhallta. Ecke helldur bañar Tungu Nafted nockrū ad gánga fram fyrer Rædarstooleñ / sem Gud hefur sett i hañs Bloode/ hañ sem ecke upplauk sijnum Muñe/ helldur eñ eitt Lamb til Slætrunar leidt/ hañ getur vorkent þessum sijnum Vesælingum/er hñ sialfur skapad hefur/ gete hañ ecke ødrum keñt/ gete hñ ecke brwkad Mæled til ad tala Mæle Eckiuñar og hins Fødurlausa / þa getur hañ þo lofad Gud/hañ skilur Mæl hñs/sem adgreinde Tungurnar/

og allar hefur giört af eiñe/ hañ getur beded Gud sier til Hialpar og Myskunar/ hañ er noogu sniallur i Guds Eyrum/ sem bidur i Anda og Sañleika/ Joh. 4. Eins vel ækalla hiner ungu Hrafnarner Gud og Svanureñ/ og hverutveggiu þessa fader hañ / þvi stendur nu eingum þesse Tungu-Brestur fyrer neinu Goodu hiaa honum/ sem bæde hef-ur skapad hiñ Mallausa / og hiñ Veltalande: Hin er Malhellteñ meire og skadlegre/ þegar Meñ brwka Muñeñ til ad lasta Gud/ hañs Nafn/ hañs Ord/ rangfæra þad / og ad Hæde hafa / til ad skeñia Naungañ / til ad rægia hañ / liwga a hañ Lÿstum og Skomum þo-saklausañ/ brÿxla honum/ leggia Napt a Tungu sÿna/ þegar hañ a ad forsvara/ þegar Sañleikanum a Vitne ad bera/ og færa Alutena til betre Vegar / Þetta er skelfelegt Malleyse / þad er ein Hofud Skoñ i Guds Auglite/ þarfara være þeim Mañe / ad hañs Tunga være fra Rootum uppskoreñ/ eñ ad brwka hana til slÿkra Odæda/ þvi svo seger Frelsareñ: Betra er ad þu halltur og Handarvane iñganger til Lÿfsens / eñ ad þu hafer tvær Hendur og tvo Fætur / og verder i eilÿfañ Elld kastadur/ Matth. 5. Hver ed vÿs er þeim sem kemia sier Þogn þessa/ og þessa Malhellte/ og nema þeir ydrest af Hiarta/ og læte af slÿku Æde/ þa munu þeir eilÿflega med honum verda/ er vier Rægekall nefnum/ og hefur sitt Nafn af þvi/ ad hñ æklagar Guds Utvalda Dag og Noott/ þar ellda þeir Saluñ eñ eta Tungur/ Elld-ureñ er noogur/ Kostureñ er mikill/ Blastur DRottens upptendrar hñ svo sē añad Breñesteins Flood/ Esa. 30. Fra hveriū Ofkopū hiñ goode Gud vardveite alla christna Meñ/ Eñ þu siñ ALLT GJorder VEl/ Þu SEm LJEtst DAUfa HEYra Og MAALlausa TAla/ Vÿk þeim afsÿdes fra Foolkenu fra vondre Verølldu þessare/ hverra Eyru ad allt ofmiøg klæia epter heñar Glaum/ hverium ekkert Mool lÿk-ar/ nema þad sem heñe er þocknanlegt/ Rek þa wt af Babilon/ DRott-eñ miñ/ jafnvel med Svipu þÿns Krossburdar / svo ad ecke medtake þr af Plagum heñar / snert Eyru vors Hiarta med Fÿngre þÿnum / sem er þiñ Ande/ svo ad vier hefum vora Lÿsting i Logmale þÿnu/ og upp

leys Fiøtur Tungu vorrar/ svo ad vier tølum rieft / þad sem Gude sie til Lofs og Dyrdar / Hans Kyrkiu medal vor til Vppbyggingar / en Andskotans Rijke/ og allre hans Ydn til Nidurdreps. Bænheyr þad vor Lausnare/fyrer þijna Forþienustu/Þier med Fødur /og hei løgū Anda / sie Walld og Kraptur / Rijke og Mattur/ Æra og Dyrd/ fra eine Eilijfd til anarar/Amen.

Prettanda Sunudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 10. Cap.

OG JEsus han snere sier til sijna Læresveina/og sagde þm einslega. Sæl eru þaug Augu sem sia þad / hvad þier sieed/þviad eg seige ydur/þad marger Spámeñ og Kongar / villdu hafa sied hvad þier sieed/ og sau þad ecke/ og ad heyra hvad þier heyred og heyrdu þad eige. Og sia / ad nockur Løgvitringur stood upp/ freystade hans og sagde: Meystare / Hvad skal eg giøra/ so ad eg eignest eilijft Lijf? En han sagde til hans: Hvad er skrifad i Løgmálenu? Hvørneñ les þu? Han svarade og sagde: Elska skalltu DRotteñ Gud þiñ af øllu Hiarta þijnu / og af allre Sálu þiñe/ og af øllum Mætte þijnum/ og af øllu Hugskote þijnu / og þiñ Náunga sem sialfañ þig. JEsus sagde til hans: Þu svarader rieft / giør þad og muntu lifa. En han villde riettlæta sialfañ sig/og sagde til JEsu: Hvør er þa miñ Náunge? JEsus svarade z sagde: Madur nockur foor fra Jerusalem/ ofañ til Jericho/ og hrasade a medal Ræningia/ hvørier ad ræntu hañ Klædum/og lemstrudu hañ Sárum/ geingu sijdan i burt/ og lietu hañ þar epter hálfdaudañ liggia. En so bar til/ ad Kieñemadur nockur foor ofañ þañ sama Veg/ og er hañ leit hañ/ gieck hañ fram hia hønum. Slijkt hid sama Leviteñ/ þa hañ kom nærre þeim Stad/ og sa hañ / gieck hañ þar fram hia. En Samverskur Madur nockur foor um fareñ Veg/ kom þar nærre hønum / og sem hañ sa hañ / þa hrærdest hañ af Myskun vid hañ/ og gieck ad hønum/ batt um Sár hans/ hellte þar

þar i Vidsmiøre og Vijne/ og lagde hañ uppa siñ Eyk / og flutte til Herbergis / gaf og Giætur ad hønum. Eñ añars Dags þar epter þa hañ foor i burt / took hañ upp tvo Peninga og fieck Hwsbwandanum/ og sagde til hañs: Haf þu Gæt a hønum/ og hvad þu legg ur meira wt / þad skal eg borga nær ad eg kiem aptur. Hver þeira þriggia synest þier vera þess Naunge / sem hrasadur var a medal Ræningia? Eñ hañ sagde: Sa sem giørde Myskunarverked a hønum. JEsus sagde til hañs: Far þu og giør slijkt hid sama.

Exordium.

HVilijkt Oeining ad vered hafe millum Gydinga z Samariskra Fordum/ þad vottar heiløg Ritning i nockrum Stødum. Hvernig bidur þu mig ũ ad drecka/ þar þu ert Gydingur/ sem er ein Samarisk Kona/sagde hun er talade vid Frelsarañ/ hia Jacobs Bruñe/ þvi ecke samneyta Gydingar Samaritanũ/ Joh. 4. Segium vier ecke vel/ ad þu ert Samariskur/og hefur Diøful/ søgdu þeir Gudlastararner Fordum/ Joh. 8. Og svo miked Natur bæru Gydingar til þra/ ad eiñ Heidinge mætte Gydingur giørast/ eñ ecke Samariskur/ jafnvel þoott þeir brwkudu marga Gydinga Sidu i Þioonustu siñe/ svo sẽ eiñ af þra Meisturũ skrifar / og sañast hier medal añars/ þad er Frelsareñ talade vid Phariseos/ ad þeir bøñudu Møñunũ iñ i Himnarijke/ eñ sialfer kiæmu þr þar ecke/ Matth. 23. Af þessu Iñbyrdis Hatre/ sẽ i þa Daga var millum Gydinga og Samariskra/ tekur Frelsareñ sier Orsøk til ad sañfæra þeña Løgvitring/ sẽ Gudspialled ũgetur/ z ma hier rekia Spor hñs Guddoomlegrar Speke/svo vel/ sem i øllũ hñs Tale. Hefde hñ ecke teked hiñ Samariska til Dæmis ũ Myskunarverked / helldur læted hañ vera þañ/ sem hrasadur var medal Ræningia/ þa hefde þesse Gydingur sagt/ ad hñ ei vered hefde Naunge hiñs/og Gydingureñ þar fyrer ei skylldugur til ad Lidsiña hønum i neinu: Eñ fyrst hñ var Samaritan/ sẽ Myskunsemena framde/ eñ hiñ var Jerusalems Madur/ þ

er Gydingur/og mætte þvi Myskunarverdur þykia/ þa gat hiñ ecke fra þvi geinged/ad hñ være hñs Naunge/sm giorde gott Verk a hønum. Ecke a þesse Epterlijking svo ad skiliast/ ad sa sie einaste Naunge/ sem giører eins og þesse Samaritan/ þ giører Frelsareñ bert/ er hañ seger: Hver Laun hafed þier þess/ad þier elsked þa/er ydur elska/ Giøra ecke Tollheimtumeñ hid sama/ Matth. 5. Helldur er þesse Meiningeñ: Fyrst þesse Samaritan giørde þetta vid eiñ Gyding/ þa þar þu/sem ert Gydingur/ z giør slijkt hid sama vid eiñ Samaritan/ edur þiñ mesta Ovin/ þvi ad hver ein Mañeskia er þiñ Naunge / nær hønum æliggur. Ut af þessu Tale DRottens/ vil eg taka mier Orsøk til ad tala uñ Kiærleikañ/ og hvad langt hñ eige ad ná.

Vert þu i Verke med oss DRotteñ/svo ad þetta velluckest/ Amē.

Utleggingeñ.

MArgar Dygder eru bodnar i heilagre Ritningu / og mørgum hroosad/ þo eingū meir eñ Kiærleikanū. Nu blijfa þesse þriu/ Trueñ/Voneñ og Kiærleikureñ/ eñ Kiærleikureñ er þo mestur af þessum/ seger Paulus/1. Cor. 13. Þetta er stoor Vitnisburdur af hønum/er svo var kiært til Ættmaña siña Gydingaña / ad hañ æskte sier ad vera wtrekeñ fra Christo fyrer þeirra Skulld/Rom. 9. Hañ mun meint hafa/ ef þad kyñe ad gagna þeim/ og þ møgulegt være/ þvi sijdarst i hinum 8. Capitula segest hañ vera þess fullviss/ ad eingeñ Hlutur mune geta skiled sig vid Kiærleika Guds / sem ad er i Christo JEsu: Eñ þvi hroosar hñ nu svo miøg Kiærleikanū fram yfer Truna/ æn hverrar hañ þo seger/ ad Omøgulegt sie Gude ad þocknast/Hebr. 11. og ad fyrer hana verde Meñ hoolpner/ æn Verka Løgmalsins? Þad velldur þvi / ad Trueñ e: daud æn Verkaña/ seger Jacob Postule/Jac. 2. hañ meinar æn Kiærleikans Verka/sm þo af heñe framkoma/ þvi Trueñ syner Abl sitt hvad mest i þeim: Satt er þad/ ad eingeñ verdur Hoolpeñ æn þess/ ad hañ true a Gud/ z hañs Christ/ og treyste þvi/ ad hñ endurkeyptur sie fyrer Guds Son

at

ar Blood/ eñ þvi getur sa ecke truad/ til Saluhialpar sier/ sem er aan Kiærleikans/ Paulus bydur/ ad Meñ skule reyna hvert þeir sieu i Truñe/ Eñ hvar med eiga þeir ad reyna þ/ nema med Kiærleikanū/ aan hvers Trueñ er eingeñ Tru? Svo sm̄ Kiærleikureñ getur ecke vered aan Truareñar/ svo getur ei Trueñ aan Kiærleikans vered/ þad vottar Paulus/ 1. Tim. 1. er hañ seger: Ender Logmalsins er Kiærleikureñ af hreinu Hiarta/ ⁊ goodre Samvitsku/ ⁊ Tru Hræsnislausre. Logmaled er Omøgulegt upp ad fylla/ þad vottar Paall/ er hn̄ seger: Af Logmalsins Verkū mun eckert Holld Hoolped verda/ Rom. 3. Þo seger hn̄ aptur i sama Pistle/ Sa ed elskar añañ/ sa hefur Logmaal ed uppfyllt/ Rom. 13. Hvad ber til þessa/ christner Meñ? Ad vijsu svarade JEsus Logvitringnum/ er spurde hn̄ ad/ hvert ed være hid mesta af øllum Bodordunum/ Marc. 12. Hañ svarade hønum: Hid ædsta allra Bodordaña er: Elska skalltu DRotteñ Gud þiñ af øllu Hiarta þijnu/ og af allre Saalu þiñe/ og af øllu Hugskote þijnu/ og af øllum Mætte þijnū/ þetta er hid ædsta Bodord/ og añad er þvi lijkt: Elska skalltu Naunga þiñ/ sem sialfañ þig/ og i þessum tveimur Bodordum/ seger Lausnareñ/ ad foolged sie allt Logmaled ⁊ Spaameñerner/ Matth. 22. Eñ svo sem oss er Omøgulegt allt Logmaled upp ad fylla/ svo er oss þad og langt um̄ Megn fram̄/ ad fullnægia þessū tveimur Bodordum/ svo sem vera byriar / med vorū Tilverknade. Hvilijkur er þa sa Kiærleikeñ/ sem er Logmalsins Uppfylling? Þad maa eg fyrst og fremst hier til svara/ ad þ er hn̄s Guddoomlegur Kiærleike/ sem gaf sitt Lijf i Daudañ fyrer Syndarañ/ Rom. 5. svo hañ mætte lifa/ 1. Joh. 4. Sw Elskañ/ sem vard hønum svo sterk sem Daudeñ/ og Vandlætingeñ svo hørd/ sm̄ Helvijted/ hin miklu Vøtneñ kuñu ecke ad wtslockva þañ Kiærleika/ og ecke Bylgiurnar ad kefia hañ/ seger Brwdureñ i Lofkvædenu/ Cap. 8. Þesse Oum̄rædelege Kiærleike og Brune Elskuñar/ hañ er fyrst og sijdarst Logmalsens Uppfylling/ þad vottar Paulus/ er hañ skrifar/ Rom: 8. Þad sem

ad Lögmaalenu var Omögulegt/aþ þvi þad veiktest fyrer Hollded/þad
hefur Gud giort/ sendande sin Son i Lijkingu syndugs Holldz/ z þyr
er Syndena þordæmt Syndena i Holldenu/Enn þoott ad Giæska Guds
hafe svo yfergnæþt til vor i Christo JEsu/ þar þyrer vill hann ecke
ad vier skulum Hlutlauser vera aþ Kiærleikans Verkum Innbyrdis
medal vor / þvi Johannes seger med berum Ordum : J þvi er Kiærleike
Guds Auglystur vid oss/ ad hann heþur geþed Saal sijna wt fyrer oss/
Svo eigum z vier ad wtgeþa Sælena fyrer Brædurnar/1. Joh. 4.
Elskann til Naungans er Omissande/ og an hennar er eingenn Rett-
neþndur Christenn : Hver sem segest elska Gud/ enn hatar sinn Brood-
ur/hann er einn Liugare/seger Johannes/þvi eþ hann ei elskar sinn Brood-
ur/ þann ed hann sier/ hvernig maa hann Gud elska/ þann ed hann sier ecke?
og þar af skulu aller þeckia ydur / ad þier sieud mijner Læresveinar/
ad þier elskest Innbyrdes/ seger DRottenn sialþur/ Joh. 13. Hier aþ
vill þad fylgia/ ad hann sem ecke elskar sinn Broodur / hann er ecke
Læresveinn Christi/ Sa sem ecke er hans Læresveinn/hann er ecke Christ-
enn/ og hann sem ecke er Christenn/ hann hefur ecke Hlutdeilld med hon-
um/ Med hverium þa? Med Vantruudum mun hann setia hans Hlut-
skipte i þvi Dijke/ sem vellur aþ Ellde z Brennesteine/ ja/med Dioffl-
enum og øllum hans Arum/ þeir ed hata bæde Gud og Menn : J einu
Orde ad segia : Þar er einkis goods Von a þeim Manne/ i hverium
Kiærleikurenn ecke byr/ jafnvel þoott hann synest giøra noekud gott/
kann ske til ad þitra sig Vijtum/til Fordilldar sier/og til ad þiggia Hroos
af Mønnum/ eins og Phariseæi giørdu Olmusur sijnar : þar um tek-
ur Paulus Tvijmælenn af/ er hann seger/ 1. Cor. 13. Þoott eg Bitade
allar Eigur mijnar nidur fyrer Fatæka/ enn hefde ecke Kiærleikann/
þa gagnade mier þad ecke/ Og hier þvert a moote/ Hver sem Kiær-
leikann i sier heþur blijfande/ hann er til allra goodra Verka hæþur.
Svo seger Johannes/ Gud er Kiærleikurenn/ og sa sem blijþur i Kiær-
leikanum/hann blijþur i Gude/og Gud i honum/1.Joh. 4. Þetta hef-
ur

ur sa Guds Madur an Efa lært af sijnum Meistara/ hver hañ elskade/þvi svo seger hañ blessadur hin sama Gudspiallamañe/Cap. 15. Sa sem blijfur i mier fyrer Kiærleikañ/ og eg i hønum/ hañ ber mikeñ Avøxt/ þvi an mijn geted þier eckert. Sioned hversu Omøgu legt er an Kiærleikans Gude ad þocknast / og hversu ad hañ er Saal allra Dygda og Mañkosta/ þvi ef sa blijfur i Gude/ sem i Kiærleik-anum blijfur/svo sem strax var sagt/þa eru hans Verk i Gude giord/ þvi seger og Paulus/ Col. 3. Vm̃ alla Hlute fram̃ þa hafed Kiær-leikañ/ þvi þad er Band Fullkomlegleikans. An Trwareñar er O-møgulegt Gude ad þocknast/ sem ådur er sagt/ eñ søñ Trw er alld-rei an Kiærleikans/ þvi maa eg svo kalla / ad þau sieu eins og Fader og Mooder allra þeirra Athafna / sem nockud eiga fyrer Gude ad gyllda. Esajas skrifar svo um̃ Gud/ ad Elldur hans sie i Zion/ og hņs Ofn i Jerusalem/ Esa. 31. Teiknande þar med Guds Þioon-ustuna i þeim heilaga Stad/hvar eñ allra Hæste hafde sett Miñing sijns Nafns/ eñ sw Dyrkan hefur Enda teked / Sool Riettlætesins hefur Skuggañ afmaad/ Zion er Eydeløgd/ Jerusalem er uppbrend/ og Gydingum sitt Hws i Eyde låted/ Matth. 23. Þvi kalla eg ad nu bwe Guds Elldur/ og hņs Ofn i Nya Testamentesins Musteré/ sm̃ er riett-christens Mans Hiarta/hvar Gud hvijlest yfer Cherubim/ yfer þeim Nådarstoolnum er hñ framsett hefur i hņs eiged Bloode/ Rom. 3. J einum gloovande Anda/i eiñe lifande Trw/sem verkar med Kiærleikanum/ þvi hun gyllder fyrer Gude i Christo/eñ hvørke Vm̃-skurn nie Yferhwd/Gal. 5. J Elskuñe til Guds og Naungans/þad kalla eg hiñ Evarande Elld/ og sijfellt Offur / þad nefne eg Guds Ofn i Mañsens Hiarta. Þesse Hofud-Dygd/Kiærleikureñ / er nu i morgu foolgeñ/ og alla Vm̃geingne vora uppkendrar hañ til hiñs Gooda/ ecke sijdur eñ Tungañ til hiñs Illa/ nær hun er uppkendrud af Helvijte/ svo sem Jacob ad Orde kemst/ Jac. 3. Eñ Paulus hef-ur i stuttu Maale uppteiknad alla hņs Edles Naattu svo merkelega/

ad þad verdur ecke af syndugre Tungu betur giørt/ svo skrifar hn/ 1. Cor. 13. Kiærleikuren er Poleñmoodur/ seger hañ: Alla Hlute þola Meñ fyrer þad / sem þeir elska. Hvad viña Meñ ecke þyrer Mune Veralldar þessarar/ þyrer Audeñ/ þyrer Metordeñ / til þess/ ad þær Nefnd yfer Ovinum sijnum/ þad sama giører Kiærleikureñ vid Gud og Naunganñ/Guds vegna. Hañ er Goodgiarn/ eckert mæ hñ Aumt siaa/ Hañ er ad sijnu Leite eins lyndur og Gud/ af hverium hañ er/ 1. Joh. 4. Hañ giører Gott ef hñ getur bæde Viñu og Ovinu/ Matth. 5. Kiærleikureñ Ofundar ecke / þad er a moote hañs Nattuŕu / ad sia Ofsioonum yfer nockurs Mañs Velgeingne / sem øllum vill vel. Kiærleikureñ giører ei Illmañlega / þad er/ med ødru Orde ad segia/ hreckvijslega / Hañ geymer eingañ vondañ Mañ/ei talar hañ añad med Muñenum/ eñ hañ hefur foolged i Hiartanu. Hañ þyfur ecke upp/ Hañ er ecke Drambsamur/þvi sæ sem elskar eiñ/ þañ vyrder hñ/ eñ Kiærleikureñ elskar alla/svo mikedsm elska mæ med Riettu. Hañ er ecke Osidsamur/þar er valla fræ ad segia hvilijks Opocka og Mañ hafurs ad Vanskickuneñ ablar i Heimenu/ og ytvortes Osider/jafn vel þoott sumum Møñum þyke lijted i Kurteisena spuñed/samt er hun þo oftast Dygdaña Førunautur / og hun pryder þær / eins og fagur Byñingur Mañsens Alit/þetta vill ecke Kiærleikureñ sig vanta læta/ svo ad eingum gefe hañ neina Hneixlan. Hañ leitar ecke epter þvi sem hañs er/ þvi hañ leitar Almeñelegs Gagns hvad mest / og ecke svo miøg sijns eigeñ. Hañ er ecke Þwnglyndur / verde hønum þad/ ad hñ reidest/ þa lætur hñ þo ecke Soolena undergæanga sijna Reide. Hañ þeinker ecke Illt/ Ecke a hiæ hønum heima þad gamla Ordtæke/Margur ætlar mig sig/og mætulega dyggvañ/ nie hitt/ad Illur veit hvar Odyggur situr: Af þvi hñ ætlar eingum Illt/ þa dylst hñ vid i Fremstuløg/ad Hreckvijsseñ mune ætla sier þad. Hñ ber allt/Allt hvad hønum er uppælagt/ þad ber hañ eins og Mættar-Tre i Hwsum/ þau bera allt þad sem a þau er lagt / hvadañ og Mælshættur

þesse

þesse dregeñ er / ſvo rijs hañ og under øllu / ſem hañ ma umbera/ Guds og þeirra vegna/ ſem hañ er hvad meſt ſkylldugur. Hañ trwer øllu/ hñ vill helldur trwa þvi / ſem hønum er ſaklauſt ad trwa/ helldur eñ ad væna eiñ Lyge ad Naudſynialauſu/ edur Ofyrerſyniu. Hañ vonar allt/ hañ Orvænter ecke um̄ neiñ/ ad ei kuñe hañ ad betra ſig/ þoott Ovænlegt mege um̄ hñ þykia / Olijkur þm̄ ſem ecke vilia neina Tilraun giøra vid neiñ/ ſem aþ einhverre Hroſun verdur yferſijgeñ/ eins og Gud ſie ecke Mattugur ad reiſa hañ/ og þeſſ vegna lijdur hañ allt / hañ ſparar eckert Þolgiæde til ad bijda epter Betran þra / þar fyrer talar Salomon vijslega er hañ ſeger / Prov. 10. Hatred uppvekur Þrætur/ eñ Kiærleikeñ hylur Misgiørdernar. Hvad er nu lijkara Gude eñ þetta Hiartalag? Og þeſſer eru nu Kiærleikans Avexter/ ſem upp eru talder / Eñ ſier i Lage vill Frelſareñ haþa keñt med þſſare Eptirlijkingu Myſkunſemena og Goodgyrnena vid ſierhvern þañ ſem Naudſtaddur er / þvi hañ ſvarar hinum Skriþtlærda uppa Spurningu ſijna/ Hver þar være hañs Naunge? Þad er adur hier ad framañ ſynt/ hverſu ad Gydingar og Samariſker haþe hataſt a innbyrdis/ og hveruger meintu adra ſijna Naunga ad vera/ Eñ DRott eñ ſnart hier nockud biturt vid Kaun hiña Skriþtlærdu og Phariſæaña/ þar ed hñ tekur til Dæmis i Eptirlijkinguñe Preſteñ og Levitañ/ Þeſſer heiløgu Meñ/ ſialþer Gydingar/ þr geingu fram̄ hia Gydingenum / þar hañ la ſvo illa fareñ ſem i Gudſpiallenu ſeger: Eñ Fiandmadur hañs/ hverium einkis Gydings Auga munde Myſkunad haþa/ hañ giorde Myſkunar Verk a hønum. HAñ SA AUMUR A HONum/ ſeger Texteñ: Fyrſt vaknade Kiærleikeñ i Hiartanu/ ſvo eigum vier og lynder ad vera/ þvi nema ad Goodgierder vorar framkome aþ Gnægd Hiartans/ þa eru þær Onytar/ þad er adur vottad aþ Paals Ordum/ er hañ ſeger/ 1. Cor. 13. Þoott eg Bitade allar Eigur mijnar nidur fyrer Fatæka / og heþde ecke Kiærleikañ/ þa gagnade mier þad ecke. Og aptur bydur hñ/ ad Meñ ſkule giøra

Gott/ecke af Naudung/ helldur af fwsum Huga/ Enn hann liet Good-gyrne sijna ecke alleina vera foolgna i Medaumkunenne/ helldur braust hun wt med Verkunum. HANN VATT HANns Saar/ HELLte þAr I VIJne Og VIDsmiøre/ Med ødru. fleira sem Textenn uppteluur/og ei þarf framar ad uppreikna/ Enn i einu Orde vil eg þad segia/ Eingenn Mooder hefde kunnad betur ad giøra vid Barn sitt / Eingenn Fader vid sinn einka Son/ Eingenn Brooder vid annann/ helldur enn þesse Utlendingur giørde vid Ovin sinn i þvilijku Tilfelle. Far þu nu/christenn Madur/og giør slijkt hid sama/ sem Heydinge þesse giørde/ elska ecke med Orde og Tungu/helldur med Verke og Sannleika/ 1. Joh. 3. Nær þu sier Broodur edur Systur nakta/ og hafa Skort a Daglegre Næringu / þa lat ecke þinn Kiærleika vera þar i foolgenn / ad þu seger/ lifed heil/ vermed ydur/ og metted ydur / enn gefur þeim ecke þo hvad Lijkamans Naudþurft tilheyrer/Jac. 2. Þetta er Hræsne Eintoom/ og þad mun eins lijted gagna Saalu þinne / nær þu skallt fara eins nakenn i burt wr Heimenum/ og þu i hann komst / svo sem ad þijn Fagurmæle gegnudu hinum Nakta og Hwngrada/ a medann þu hafder Audlegd Heimsens. Þad er merkelegt/ad a hinum Efsta Dege/ þegar Reikningurenn skal halldast / þa verdur oss þesse Poostur sier i Lage fyrerlagdur/ hvert Menn hafa mettad hinn Hwngrada/gefed hinum Þyrsta ad drecka/ hyst hinn Framanda / klædt hinn Nakta / vitiad Siwkra/edur þeirra sem voru i Myrkvastofu/svo sem Frelsarenn kenner oss sialfur hia Matth. 25. Cap. Og er þad ecke noog ad vitia þra/ þad er eins gott og ad segia vid hinn Nakta/klæd þig/og vid hinn Hwngrada / mettast / enn gefa honum þo eckert. Vor Vitiun a i þvi ad vera folgenn/ ad Hugsvala þeim/hialpa þeim med Raad og Daad/annars eru Menn ecke betre enn Presturenn og Levitenn / þeir saau ad sønnu hinn auma Mann/ er hrasadur var medal Ræningia/ enn geingu fram hia hønum. Ja/ Vier eigum ad hialpa þessum Krossberendum/ jafnvel med Skada vorum/ og þoott vier meigum nockurs i þarfnast. Nier stendur

stendur i Gudspiallenu / ad Samaritaneñ hafe lagt hiñ særa Mañ uppa siñ Eyk. Sijkast er hñ hafe læted hñ sitia a Dyrenu eñ geing ed siælfur/ Þvi i Textanum stendur/ ad hañ hafe sett hañ uppa siñ eigeñ Eyk/jæ/ef vier ecke beruñ Kuñattu edur Vitsmune til ad hiælpa þeim siælfer / þa eigum vier ecke ad spara til þess Fe-Mune vora/ ad þeim mege hiolped verda / þvi ef Johañes vill ad vier skulum gefa Lijfed wt fyrer Brædurnar/ þa er þad vijst/ad hañ ecke vill ad vier þyrma skuluñ hiñu Rangläta Mammon/ er oss mun þo yfergefa i Daudanum/þvi þad stendur fast/ sm̃ Lausnareñ sagde: Ad alltijd er Lijfed meira verdt eñ Fædslañ/ og Lijkameñ meir eñ Klædnadureñ/ og meira hofum vier ecke af ollu þvi vier eigum/og a þetta ecke ad giora svo naumt/ad þeir stieu litlu nær/ sem vidþurfa. Ecke var þesse goode Samaritan anægdur þar med/ad koma þessum Vesæling til Mañabygda/ hielldur Gaf Hñ GJÆTur Ad HOnum/Og um MORGuneñ Er Hñ REiste/Feck Hañ HUSBONDanum Tvo PENinga/ Og SAgde: Haf Þu Gæt a HOnum/ Og HVad Þu LEGGur MEJra Vt/Þad SKal Eg BORga/Nær Eg KJem Aptur. O hvad morgiñ/þm̃ er sig Christiñ nefner/getur Vilendingz þesse Kiñroda giort a þessum versu og sijdursta Tijmum/ um̃ hveria Drotteñ hefur talad hina sotu Spa/ ad sokum þess / ad Rangläted vex/ þa mune margra Kiærleike koolna/Matth. 24. Eñ þessa Goodvilld eigum vier ecke alleina ad audsyna Naunguñ voruñ edur Kuñingium/þad sie eg berlega af þvi/er Frelsareñ sagde vid þañ/er hoñum boded hafde/Luc. 14. Nær þu hielldur Middags Verd edur Kvolld-Mältijd/ þa biood ei Vinum þijnum/ edur Brædrum þijnum/ edur Ættmonñum þijnum/edur rijkū Nagroñū/ svo ad þeir bioode þier aptur einhvern Tijma/ og þad verde þier endurgollded/ hielldur/ nær þu giorer Heimbod/ þa biood Fatækū/ Vonuduñ/ Hølltū z Blinduñ / og muntu sæll verda/ þvi þeir hafa þier ecke aptur ad giefa/ þvi þ skal þier aptur gollded verda i Vppprisu Riettlätra/ þar fyrer/ ef þu/christ-

eñ Madur ert/ ef þu villt i þre Vpprisu Hlutdeilld hafa/ þa siaa til/ ad þu næer Hlutskipte i hiñe fyrre/ svo þu verder sæll/ og fel þig ecke fyrer Hollde þijnu/ þad er/ fyrer þijnum Naunga/ hver sem hellst hñ er/ og nær þu sier eiñ Naudstaddañ/ er þu hiaalpad getur/ þa laat svo sem hid sijdarsta Tvdurs Hliood kvede fyrer Eyrum þier/ og tak þad fyrer Bod fra Gude/ til ad miña þig a/ ad giøra Skylldu þijna med Kiærleikans Verke vid hiñ Naudstadda: Laat eingañ vera undañskil-eñ/ þo þier Opecktur sie/ Gleymed ecke Giestrisneñe/ seger Paal/ þvi fyrer hana hafa sumer Einglana hyst Ovitande/ Hebr. 13. Hañ meinar aan Efa Abraham/ Gen. 18. og vard hønum þad ad mikille Blessan: Þu veitst ecke hverium Guds Þeck er ad giøra/ eñ þ veitstu/ ad hñ þacka vill allt þ/ s̄ i hñs Nafne giørt z gefed er. Framande var eg/ z þier hystud mig/ seger Doomare alls Hollds. Þu skallt ecke giøra Ofrijke hinū Framanda/ þvi þu varst Framande i Ægyptalande/ seger Gud/ Exo. 22. Þu skallt z huxa þ/ ad þu ert Framande i hiñe vondu Ægypto / Verølldu þessare / i þeirre Leirvellduñe/ þvi Þrældooms Nauðsenu: J hiñe Eilijfu Canaan er þitt Fødurland / þangad aattu iñ ad ganga til hñs Noildar/ Þangad a þig ad leida / ecke JEsus Sonur Nun/ helldur Sonur Davids/ Forsmaa ecke þa/ sem hñ hef-ur med sijnu Bloode endurleyst / er sialfur Framande var medal siña eigeñ/ og hvad miñst vyrdtur a siñe Foostur-Jørdu fyrer þijna Skulld/ sem varst Vtlægur wr Himnarijke/ z svo þu viter/ ad þ sie ecke noog/ ad giøra hinū Framanda/ edur Naudstadda eckert Mein/ þa leggur Drotteñ sialfur best wt sijn eigeñ Ord/ þar hñ seger/ Lev. 19. Svo s̄ hiñ Jnlende/ svo sk̄ Vtlendingureñ vera/ sa ed reiser um̄ hia þier/ Og eñ framar: Þu skallt ecke upptaka Leifar Kornskieru þiñar: Þu skallt laata þær epter hinū Fatæka/ z hinū Vtlenda/ Levit. 23. Ja/ þier skulud elska hiñ Framanda/ þvi þier vorud Framande i Ægyptalande/ seger hiñ Alvallde Konungur/ Devt. 10. Ecke eru undañ þessare Skylldu Ovuner þijner skilder/ Guds Barn/ helldur i heñe tilskilder/

svo

svo seger DRottenn/Exo. 23. Ef þu finnur Naut Ovinar þijns/edur Asna Villurafande/ þa skalltu endelega fæera þad til hans. Vilie nu DRottenn ad einn skule vera sijnum Ovin Skulldbundenn i svo litlum Hlut/ Hvad þa ecke/ ef honum meira aliggur / og þoott eckert være annad/ sem kynne ad hræra oss til ad giæta þessarar Skylldu vorrar/ þa er hid algiørda og alkunnuga Løgmaal Christi / er ritad stendur hiaa Matth. Cap. 5. Elsked Ovine ydar/ Blessed þa er ydur formæla/ og bidied fyrer þeim ed smaana ydur og ofsækia : Til hvers? svo ad þier sieud Børn Fødur ydar/ sem a Himnum er/ hver ed lætur Sool sijna uppreña yfer Riettlaata og Ranglaata/ og rigna yfer Vonda z Gooda. Þu mætter hier diarft umm tala/ JEsu minn/ Þu varst i Guds Mind/ Phil. 2. Ja/ sialfur Gud/ eilijfur Fader og Fridarhøfdinge/ Esa. 9. þo Lijtelæckader þu sialfann þig/ takande Þioons Mynd/ vord enn hlijdug: allt til Daudans/ ja/ allt til Krossens Dauda/ sijdann er hann uppþarenn i Hædernar/ og hefur Mønnunum Gaafur gefed : Enn hvilijkar Gafur? Naad Guds og Vingan/ Syndanna Fyrergiefning/ H: Anda og eilijft Lijf. Hverium hefur hann þessar Gafur sendt? Ovinum sijnum/ þeim sem hann Hæddu/ Fiøtrudu/ Hwdstrycktu / med Þyrnum Koronudu/ og a Galgann uppheingdu/ ecke einasta þeim/ er stoodu ad Verkenu/ helldur og øllum ødrum/ hverra Synder ad Dyrdarennar Hertoga Krossfest hafa/ þvi fyrer alla er hann daenn/ og øllum er Guds Heilsusamleg Naad frambodenn : Þetta giørde hann/ sem er Lioome Fødursins Dyrdar/ þegar allt Mannkyn var statt i hinu herfelegasta Volæde. Skamastu þijn þar fyrer/ Syndarenn/ nær þu sier Ovin þinn hwngra/ ad gefa honum ecke ad eta/ edur þyrsta/ og gefa honum ecke ad drecka/ og nema þu svo giører/ þa þeink alldrei til þess/ ad þu fiert kvittur umm Synder þijnar fyrer Gude/ þvi valla hefur GUds Ande i Nyia Testamentenu lagt svo rijkt a vid Mennena umm nockurn Hlut / sem þenna. Aller køllum vier Gud vorn Herra/ enn ef hann er vor Herra/ hvar er þa hans Heidur?

Mal.

Mal. 1. Hvar er Hlydne þin/ er vier eigum honum ad audsyna? Þvi kalled þier mig Herra/ z giøred þo ecke þa Hlute/ er eg byd/ seger Christur/ Luc. 6. Hüs Bodord eru ecke þung/ seger Johañes/ eñ eg vil segia/ ad þetta er eitt af þeim Lietttustu/ af þeim Audvelldustu/ þyrer þañ sem hugleider hvad lijtel sie Naungans Misgiørd vid sig/ hia þvi z hñ sialfur hefur giørt Gude i moot/ og hversu þ er eckert/ sem hañ getur lidsiñt Broodur sijnum/ hia øllu þvi goodu sem Gud hefur honum giørt/ og tekur hañ þad þo ecke af sijnu/ helldur hañs/ sem a allar Eigur. DRottenn wtsløck þu i oss Val Illskuñar/ z Heiptrækneñar/ eñ kveik i oss Elskuna til þijn z Naungans/ þier sie Lof Dyrd og Heidur/ um Allder/ Amen.

Fiortanda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 17. Cap.

Þañ Tijma. Og þad skiede so þa ed JEsus gieck til Jerusalem/ ad hañ ferdadest i giegnum midia Samariam og Galilæam. Eñ sem hañ gieck iñ i nockurt Kaup-Twn/ mættu honum Tiju Lijkþraær Meñ / hvørier ad stoodu langt fra / hoofu sijnar Radder / og søgdu : JEsu goode Meistare/ myskuna þu oss. Eñ sem hañ leit þa/ sagde hañ til þeirra : Fared þier og syned ydur Kieñemøñunum. Og þad skiede so/ þa er þeir geingu þadañ/ ad þeir urdu hreiner. Eñ eirn wt af þeim/ nær hañ sa þad/ ad hañ var heilbrigdur vordeñ / snere hañ aptur/ lofande Gud med hærre Raust/ fiell fram a sijna Asioonu fyrer Fætur JEsu/ giørande honum Þacker/ og þesse var Samverskur. Eñ JEsus svarade og sagde : Hvørt voru ecke Tiju hreinsader? Eñ hvar eru hiner Niju? Aungver fundust þeir aptursnere/ ad giefa Gude Dyrdena/ nema þesse Vtlendingur? Og hañ sagde til hñs : Statt upp z far hiedañ/ þviad þijn Trw giørde þig hialplegañ.

Exordium.

Hversu

HVersu stoor ad sie Mismunur Guds og Maña / þad kañ eingeñ Tunga wt ad skyra/og eingeñ Hugur ad skilia: Hver Maña veit hvad Mañsens er/nema Mañsens Ande/ sem i hønum er? Svo og hvad Guds er/veit eingeñ/ nema Guds Ande/ seger Paulus/ 1. Cor. 2. Eñ þo ad vor Natturlegur Skilningur næe skamt til þess/ ad rañsaka Guds Vnderdiwp/ þa kyñū vier þo a þessum Mismun nockud skyrare Grein ad giora / ef vier legdum meire Hug a/ ad samañbera hañs Almætte og vorn Vanmatt/ hñs Riettlæte og vort Ranglæte/ hñs Vÿsdoom og Fakiænsku vora/ Eñ þo allra hellst hañs Þoleñmæde og vora Þvermoodsku/ hañs Giæsku og vort Opacklæte. Hañs Almætte þeckium vier ecke svo sm̄ þad er: sitt Riettlæte syner hñ oss ecke svo opt/ nema i Giæskuñe/ þvi velldur Rÿkdomur hañs Þoleñmædes: Hañs Vÿsdoom skynium vier ecke/ Eñ hañs Langlundarged/ hñs Giæsku og Myskunseme meigum vier hvad best þeckia/ þvi hun er ny og fersk yfer oss a hverium Morgne/ Jørdeñ er full af heñe/ a hverre vier skrÿdum synduger Ormar / og meigum Daglega rekia þar hañs Spor / sem driwpa af Feite. Eg skal ecke fullkomna mÿna breñande Reide/ Eg skal ecke tortÿna fram ar Ephraim/ þvi eg em Gud og ecke Madur/ seger Giæskañ sialf fyrer Muñ Hoseæ Spamans/ Cap. 11. Og þo vill Syndareñ ecke kañast vid þessa Guddoomlega Elsku/ Myskunseme og Þoleñmæde/ jafnvel þoott hañ sie Madur/ þad er/ ein Gufa/ ein Vats-Boola / og ecke Gud / og ecke þacka hønum edur kañast vid hañs Fødurlega Giæsku margur hver/ ja / Gud giæfe ad færre væru eñ fleire. Dæme hier uppa sium̄ vier i Textanū/ a þessū Tÿu Lÿkþrau Mønū/ sm̄ hreinsader voru/ hverra eiñ alleina aptursnere/ z gaf Gude Dyrdena/ eñ hin er Nÿu gleymdu þvi ad Bragde er giort var. Eg vil skipta Gudspiallenu i Tvo Hlute/ og Hugleida 1. Opacklæte hiña Nÿu/ 2. Þacklæte hins Eina. JESV GOODE Meistare/ hialpa oss hier til med Krapte þÿns Anda/ A M E N.

Utleggingenn.

EKe er Trwenn allra/ seger Paulus/ 2. Tess. 3. Øllum er hun po frambodenn sem Orded heyra / þui Heilsusamleg Guds Naad er Opennber vordenn øllum Mønnum/ seger Postulenn enn aptur/ Tit. 2. Er hann talar um Christnebodet/ i hveriu ad Trwenn er eitt Nøfud-Stycke/ Margur trwer um Stundar Saker/ enn a Freistingar Tijmanum/ þa fellur hann þar fra/ svo sem Lausnarenn kenner hia Lucam/ Cap. 8. Ad vijsu er þad satt/ ad Freisting merker optlega i Ritningunne þær Hørmungar/er Gud lætur Bornum sijnum mæta/til ad reyna þau/ Ydur hefur ecke hendt nema Mannleg Freistne/seger Paulus / þad er Mootlæte þad sem Mønnum er bærelegt: Svo nefner og Jacob Mootlæte Guds Barna / Cap. 1. Enn Gud Freistar Mannsens a Stundum med Epterlæte sijnu: Þegar Gud liet David allt ad Oskum ganga/þa vard hann svo freistadur/ ad hann kalde Foolked/ 2. Sam. 24. Þegar Ezechias Konungur hafde Lucku i øllu sijnu Verke/þa freistadest hann til ad syna Babilons Høfdingia Sendemønnum Fiar-Sioodu sijna og Gersemar/ 2. Cron. 32. Svo ad þad ma allt syndugt Holld þola/ ad ecke er minne Freistinga Von i Medlætenu enn i Mootlætenu/ svo sem Mootgangurenn steyper sumum i Orvænting/ svo þurfa og sterk Bein til ad þola gooda Daga. Mørgum hefur Velgeingnenn komed til Ohoofs/til Ofmetnadar/til Oþacklætes vid Gud/og jafnvel til Afgudadyrkunar/ ia/ þeim og sem Gud hafa adur vel þeckt/ og hann wr Duptenu hafed hefur/enn sett til mikillrar Tignar / hvar um lioost Vitne bera Jeroboam og Jehu Israels Konungar/sem ecke voru Kongborner/enn Gud þo upphoof a Tignar-Stool Drottna sinna.

Ecke verdur þui neitad / ad aller þesser Lijkþrau Menn / þeir hafa i Fyrstunne trwad a Christ/þui upphoofu þr Radder sijnar/og søgdu: JESU MEISTare MYSkuna Þu Oss / Þad hefdu þeir ei giort/ nema þeir hefdu heyrt Rikted af DRottne/ og treyst þui/ad med honum være Guddoomlegur Kraptur: Er eg Gud sa ed kunne ad deyda

edur

edur lÿfga / sagde Jsraels Konungur / þegar Konungureñ af Syria sende Naaman hiñ Syrlendska til hañs / þad eg gete hreinsad þeña Mañ af siñe Lÿkþrá/ 2. Reg. 5. Hvar af audsært er/ ad þad hefur vered ad jøfnu lagt i þa Daga/ ad lækna þess Náttar Siwkdoom/ og ad uppvekia af Daudum/ sem er Guds alleina/ svo sem David vottar/ og er þvi audvitad / ad þesser veiku Meñ hafe til lagt Frelsaranum nockurskonar Guddoomlegañ Heidur / þoott ei hafe þeir vered Sañfrooder um̃ hñs Persoonu/ samt dugde þsse Trw til Lÿkamans Lækningar. || DRottéñ læknade þa ecke strax/ eins z hiñ Lÿkþráa/ er getur um̃ hiá Matth. 8. Cap. Wid hvern hañ snart, og sagde: Eg vil, vertu hreiñ/ Helldur sagde hñ alleina: FARed Og SYNed YDur KJENNEmoñunum / og áttu þeir þo lánga Leid til þeirra wr Samaria upp til Jerusalem/ eñ á Leideñe hafa þr hreinsader vorded/ þvi Gudspialled seger: Og ÞAd SKede Er ÞEir VOru A Ferdeñe / Ad ÞEir HREJNSudust. || Þetta syner Trw þeirra/ ad þr efudust ecke um̃/ ad giøra Frelsarans Skipan/ helldur i Trauste hñs Orda byriudu Ferd sÿna til Keñemañaña/ sem epter Løgmálenu áttu ad dæma um̃ hvert þeir væru hreiner edur ei. Olÿker voru þr i þssu mørgum þeim / er ei vilia Gude treysta / verde þeir ecke strax Bænheyrder/ um̃ þa Hlute er þeir þurfa þykiast/ Vantrweñ seger: Þoott Gud giøre Glugga a Himeneñ/ þa kañ ecke þetta ad ske/ hun skÿtur sier iñ jafnvel hiá Guds Børnũ/ z Predikar/ Hvar faaum vier Braud hier i Eydemørku svo ad þesser neyte/ Marc. 8. Hvad tÿtt hender oss þvilÿkt nær oss þyker eitthvad Olÿklegt / og er margur af oss i þessu miøg Olÿkur þessum Lÿkþráu Møñum / Eñ i hinu erum vier þeim næsta lÿker/ ad þegar DRottens Almáttuga Hønd hefur wtrÿckt oss af Neydeñe/ þa erum vier þess svo skammikuger/ og hñe Dite er valla leingur hiá oss eñ Sniooreñ á Steinunũ/ þegar Regned Ofañkemur/ svo sem Spámadureñ seger/ Og hvad er tÿdara eñ þad/ ad nær Angisteñ þreynger ad oss/ ad vier þa køllũ til DRottens/ þa er vort Siñe

til hans/svo sem Esajas ad Orde kemst: Cap. 26. Hver er sa/nær hann sivkur er / edur af einhverium Lijkamans Meinum plagadur/ ad ecke sie hann reidubwenn til ad gefa Gude Handskrift sijna/ ef hann mætte/ uppa Betran Lijfernesins/ og ad hann vilie lata af øllum þeim Syndum/er hm veit z vidkannast/ad hann hafe hinn gooda Gud styggdann med? Þetta er ad vijsu Alvara flestra Manna/ þvi eingenn hygg eg ad vilie gabba Gud/þegar svo astendur: Asetningurenn er ad sønu goodur/ og geingur þad fyrer fullt/ ef Gud latur einn burtkallast i Siwkdoomenum / Enn þa er Endanna vant / þegar heiled er komed/ seger Ordtaked / hverneg þeim sie vared a Stundum / þad snuum vier af þeim Mørgum sem hætt hafa leged/enn Guds Þolenmæde og Stæsta hefur aptur a Fætur reist / ad þeir lifa eingu betur sijdann enn adur/ nema midur sie a Stundum/ og lata jafnvel ecke af þeim Løstum/ er vered hafa Orsøk til Meinlætis þeirra / edur annars Mootgangs/ og brwka svo Myskun Guds til Eblingar Syndanna/svo langt er fra þvi/ ad þeir late Rijkdoom hns Þolenmædes draga sig til Ydrunar/ Rom. 2. Menn hafa a medal vor eina Skrøk-Søgu um Barn nockurt/ þad er fiell i Þytt/og er þad meinte sier Dauda Von/ beidde þad Gud ad hialpa sier til Lijfsens / enn er þad slapp wr Dykenu upp a Backann/ þa seger Æfentyred/ ad Barned hafe sagt/ Ecke þarftu/ eg gat/ Einfalldleg er Saga þesse / enn þo er hun mætuleg til þess/ og þar til mun hun diktud vera / ad giøra þeim Kinnroda / sem eru Børn i Skynsemenne / enn ecke i Hreckvijsenne / 1. Cor. 14. Og leita Guds alleina nær þeim aliggur / Enn annadhvert þacka sier / edur giallda honum litlar Þacker/ nær þeir slopner eru wr Vandrædunum/ Þetta er Almennara/ enn Vitne þurfe til ad leida / jafnvel hia þeim/ sem hvad best ættu ad vita sijns Herra Vilia/ Luc. 12. Og ødrum ad vera til Epterdæmis / er þo mættu Ottast fyrer hinum flestu Sløgum/ nær Mæler Syndanna er uppfylldur. ‖ Til eru þr sm meina/ ad Prestarner hafe umsnwed þijsu Nyu Gydingum/og taled þm Trw þar um/ ad

ad JEsus hepde ei giørt Jarteign þſſa aþ Guds Krapte/og þvi hape
þeir ecke aptur horþed. Alls var ad ſøñu ills Von aþ þm i
þa Daga / ſierdeilis þegar Chriſtur atte Nluteñ ad / og var ecke
Olijkt þvi er hñ mætte heyra/ad þyrer Beelzebub ræke hañ wt Dioþ-
lana/Luc. 11. þad getur z ſkied/ ad þeir hape talad þetta þyrer Gyd-
ingum/ Løndū ſijnū/ eñ ecke hyrdt ſvo miøg um hiñ wtlenda Mañ:
Þeim heþur þad i eingu Rwme leged/ þoott hañ ſnere aptur til hñs /
er þeir kolludu Samariſkañ og hepde Dioþuleñ/ Joh. 8. Eñ Gætu
þeſſarar er eingeñ þorþ/ Nolld z Blood er nogu banvænt til ad vekia i
oſſ Syndena/ og ad letia oſſ til ad giøra Gude þacker þyrer Myſkun
ſijna/ er þo Daglega uppreñur yþer oſſ Ranglætū a hveriū Morgne.
A medañ þeſſer veiku Meñ læu under Kroſſenū/ þa voru þeir gooder
Viner/ og aller i einum Flocke/ eñ þegar DRotteñ hapde geþed þeim
øllum Neilſuna aptur/ þa køñuduſt hiner niju vid þad/ ad þeir voru
Gydingar/eñ hiñ Samariſkur/ þvi ecke villdu þeir verda hoñū ſam-
þerda i Apturhvarfenu til Frelſarans/þañveg er vort Oþacklæte vid
Gud/ er hvad meſt hefur boded ad dyrka ſig med Kiærleikanū/ Myſk-
unſemeñe z Eindrægneñe. Þegar Skeinkiare Pharaonis hefur næd
aptur ſijns Nerra Gunſt/ þa gleymer hñ Joſeph/ þvi hañ var Vt-
lendur/þegar Skullda-Prioortureñ/ſem atte 10000. Pund ad giallda/
þegar hañ er wtgeingeñ þra Nws-Fødurnum/ſiñ gaþ honū upp alla
Skulldena/ þa gripur hñ þyrer Kverkar ſijnū Verka-Naut/er hon-
um var miklu miña ſkylldugur. Svo geingur þad til þyrer morgū aþ
oſſ/ Nafe Gud upphafed eiñ Veſæling til Neidurs/til Rijkdooms/til
Embættis/ þa vill hañ ecke kañaſt vid Brædur ſijna/ er ſkomu ædur
voru hñs Jaþningiar/ og kañ ſke hofdu giørt vel til hñs. Þegar hiñ
Almættuge heþur lagt einhvern under Lijma med nockru Mootlæte/
añadhvert Neilſubreſte/ Fenniſſu/ Oþbellde og Oþſooknum vondra
Mañа/ er hñ lijdur ad pliwga a ſuma/ſem miñe Mættar eru/ til ad
lypta einhvern/ eñ læted hañ þo rata wr þeſſu/ og ſett hñ aptur i ſiñ

Stad/ þa stijngur hñ bæde Augun wt/ og vill ecke myskuna hønű/ sm hñ þo sier/ad mæ lijda hid sama/ sem hañ mætte þola/ z Gud haþde agad hañ med/ til ad þeckia Vanmætt siñ/ og Skaparans Giæsku/ og þegar hañ sier Ovin siñ/ er hñ þykest eiga Neipter ad giallda/ þa seger hñ med sialþum sier: Eg skal giøra hønum/ svo sem hñ mier giørde: Svoddañ er hid mesta Opacklæte. | VOru Ecke Tiju þeir Ed NREJNsader VOru/ Eñ NVar Eru Þa NJNer Nijuseger Endurlausnareñ i Gudspiallenu. Betra heþde þessum Opacklætu Mønum vered/ ad Siwkleike þra heþde þylgt þeim iñ til Daudans/ eñ ad þeir yrdu heilbrygder a Lijkamanum/ eñ þyrer Vanbrwkun DRottens Giæsku a Sæluñe Vanheiler. Þeir skildu sig fra þessum wtlenda Mañe i þvi/ ad þeir sneru ecke aptur til sijns Lækna ra/ og syndu þar med/ ad ei væru þeir aþ hiñe Osynelegu Guds Kyrkiu/ þoott ad þeir væru Limer hiñar Synelegu/Svo vil eg segia: Ad þeir/ sem eg hier ad þramañ heþe talad uñ/ er vilia þræskilder vera Christi Limum/ og ecke þeckia þa/ þeir eru Stallbrædur þessara Opacklætu Maña/ og ecke Limer a hañs Lijkama/sem er Nøfud Sal Nadarens/og ecke einasta gieck i kring/giørde Gott z grædde alla/ helldur og leid þyrer Ovine sijna/ Jafnvel þa/ er hñ sialþer kvøldu. Vier vorum til forna Vtlender/ æn Guds i Neimenű/og þiarlæger Jsraels Borgar-Rette/ svo sem Paulus ad Orde kemst/ Eph. 2. Hvert ad þesser nyju Gydingar haþe nockurn Tijma aptur nad siñe Andlegre Neilbrygde / Þad veit hañ eiñ / sem alleina veit Tølu siña wtvaldra Barna: Eñ siæum vier til/ Vtlendingaña Syner / ad vier helldur lijkiumst þessum Vtlending/ helldur eñ Abrahams Sonum þessum/ epter Holldenu/ svo ad Spædoomur Frelsarans mætte rætast a sier hverium af oss/ þar hañ sagde: Marger munu koma aþ Austre og Vestre/ og sitia til Bords med Abraham/ Jsaac og Jacob/ eñ Rijkesins Syner munu wtrekner verda i hin ytstu Myrkur/ Matth. 8. Vier erum ad søñu komner i stadeñ Gydinga: svo sem ad DRotteñ wtrak

Neid-

Neidingiana fyrer þeim/ vegna Synda ſiña og Stoorglæpa/ ſvo hefur hñ wtreked þa fyrer oſſ/ ſøkum Hardydgis Pra og Vantruar/ þeir eru afbrotner/ eñ vier iñplantader/ ſvo ſm̃ Paulus ad Orde kemſt/ Rom. 11. Eñ Gud giefe/ ad fleire eñ eiñ Samaritan fiñeſt a medal tħu Iſraels Maña / þad er Pra / ſem eiga ad vera/ og kalla ſig Abrahams Syne epter Truñe. || Diogenes Spekingur var eitt Siñ adſpurdur/ hver Hlutur ad meſt fyrnteſt a medal Mañaña/ eñ hañ ſvarade/ Þad væru Goodgiørdernar/ þvi mæ ei neita / ad hañ ſagde ſatt/ Dagleg Reynſla keñer þad: Eñ hverneg ſm̃ þeſſu er vared a medal vor Mañaña Iñbyrdis/ þa ætla eg þo / ad Velgiørningar DRottens/ og Þacklæted fyrer þa/ þau eiga hiñ ſkiemſta Alldur hiæ ſumumhverium / og eg mæ ſegia/ hiæ allmørgũ: Þar um̃ hygg eg þad ſatt ſie/er hiner Spøku ſegia: Ad ſumer vanþacke þeſſ meir/ſm̃ þeir meira ſkylldoger eru/ ſøkum þeſſ/ ad vier ſiæum hver añañ / og þar ſem oſſ er eitt ſiñ Gott giørt/þadañ væntũ vier meira/þa lætumſt vier þacka Møñunum/ ecke ſvo af Hiarta ſumerhverier/ ſvo ſm̃ til ad erfa þa til/ ad hallda æfram̃ Goodvilldeñe/ þ ſieſt a ſtundũ/ nær þeir eru i einhverium Þrautum ſtadder/ ſm̃ hvad beſt hafa til vor giørt/ Eñ Fødur Lioosaña/ fræ hverium ad kemur øll good Giøf/ og øll fullkomeñ Giøf/ Jac. 1. Og allt hvad fræ Møñunum kemur/ þad kemur i fyrſtuñe fræ Gude/ Hønum þacka Meñ ſvo lijtt/ af þvi vier ſiæum hñ ecke/ eñ þreifum þo æ hñs Giæſku/ hañs Velgiørningũ og Dæſemdum/ hvern Dag/ hvern Tijma / og hvert Augnablik / og ſkal þad nu ſvo wttalad um̃ þad fyrra.

Nu er ſijdañ ad tala um̃ Þacklæte Vtlendingſins/ og hvad vier eigum af þvi ad læra. Drottningeñ af Sudre mun upprijſa og fordæma þeſſa Kynſlod/ ſagde Lauſnareñ/ Matth. 12. Hun var Framande/og þo dadeſt hun ſvo ad Speke Salomonis/ad Lauſnareñ hroosar heñe i þeſſũm Ordũ: Eñ øll Salomonis Dyrd var lijtel ad reikna hiæ þeſſu Kraptaverke DRottens/ þvi mæ eg þad ſegia / ad þeſſe

Vt-

Vtlendske Madur mun geta kient mørgum Atferd Packlætesins vid Gud/ þ medtekna Velgiørninga. Hverneg giører hn̄ þ? Gudspialled seger: Hañ Hafe Prÿsad GVd med Hærre RØddu. Lofa seig þu Ønd mÿn DRottne/ og allt hvad i mier er hañs H. Nafne/ seger David/ hvar af sia ma / ad hañ vill ad aller Partar Skapnadar vors skule Gud lofa/ a medal hverra ad Raustēn er ecke hiñ miñste. Alla Hlute hefur Gud giørt sier til Dyrdar / og til vorrar Sæluhialpar / Ost' ande være/ ad Meñ brwkudu þa þar epter/ Hvad opt bydur David/ ad Meñ skule Gude Lof syngia. Moyses saung Gude nyañ Lof' saung / Maria Syster þeirra Aarons geck wt og prÿsade Gud med Bumbum og Hlioodfærum/ þegar Gud hafde giørt hina stooru End' urlausn sÿnu Foolke af Egyptalande / Exod. 15. Svo er þad eñ nu hia oss bæde skipad og Veniulegt/ad prÿsa Gud med Psalmum og Lof saungum/ epter Pals Bode/Col. 3. Ecke sege eg/ad þesse Samari' tan hafe kveded vid Raust / eñ þetta / ad hañ PRJJSade GVd Med HARRe RØddu/ þad miñer mig þar a / ad vier lætum Lof' saungva vora ecke alleina vera foolgna i Hlioodunum/ helldur þar med i Gudrækne Hiartans/ þvi hier stendur/ ad hañ hafe PRJJSAD GVd/ af hvertu audsært er/ ad Hugur hefur Mæle fylgt. Ecke verdur DRottēn med þvi prÿsadur / ad nælgast hañ med Vørunum/ ecke helldur med Raustēne alleina/ hversu sem hun føgur er/ hn̄ vegur Hiartad/sem er Hiartnaña og Nyrnaña Rañsakare/ giæte þeir þess/ er fara med Andlegar Vÿsur og Psalma/ alleina ad Gamne sier/ brwka þær fyrer Øl-Vÿsur/ edur til añars Giælÿfis / hygge Meñ ad / hvert ecke er i þessu nockur Gudlastan: J þetta mun þykia lÿted spuñed / þvi þad er Almeñt / eñ Gud lætur ecke ad sier hæda / þoott Ordeñ sieu good / þoott Dicktureñ fallegur / þoott Raustēn sie væn/ þa eru svoddañ Lofsaungvar ecke añad eñ Nyt fyrer utañ Kiarna/ Sky fyrer utañ Regn/ og meir til þess ad styggia Gud / eñ ad prÿsa hañ / vilia Meñ þvi syngia Gude Lof / edur prÿsa hañ med Røddu

siñe/

siñe/ þa synge Meñ eins og Paulus og Silas i Fangelsenu/ Act. 16. Eins z Guds Mooder/ eins og St. Paall um̄ sig seger / 1. Cor. 14. Eg skal syngia med Andanum / Eg skal og syngia med Hugskotenu/ þad er/ eg skal lata Hug Mæle fylgia/ an þessa er Raustenn Onyt til ad prijsa Gud/ Miklu betur lætur þogn Moysis/ er hn̄ hroopade til Guds/ Exod. 14. Eñ ecke getur um̄/ ad nockur hafe sied hn̄s Var er bærast / miklu betur þeigiande Grætur Auñu Moodur Samuelis/ og miklu betur Trw og heimugleg Andvarpan hiñar Bloodfallsiwku i hañs Eyrum / sem Eyrad plantad hefur. || HAñ FIELL Til FOOta IEsu/ seger i Gudspiallenu: Þetta var hid mesta Audmykt ar Merke: Ad soñu plagudu Gydingar ad bidiast fyrer standande i Samkunduñe. Tollheimtumaduren̄ stood og badst fyrer/ sama giørde Phariseiñ/ þvi seger og Lausnareñ/ Marc. 11. Nær þier standed og bidiest fyrer/ þa fyrergefed/ ef þier hafed eitthvad a moote nockrum/ svo Bydur og Paulus/ 1. Tim: 2. Ad Meñ skule upphefia heilagar Hendur/ þo var þad Sidur Gydinga/ nær þeir sier i Lage villdu audmyk ia sig / ad þeir køstudu sier flotum fram̄ fyrer Gud: Þañeñ giørde Josua/ Jos. 7. Svo breytte David/ z sialfur Frelsareñ i siñe mestu Angist. Audmykteñ geingur undañ Vegsemdeñe / seger Salomon/ Prov. 15. Eingeñ Hlutur er Gude þægare/ eñ eiñ audmiwkur Ande. I vorre Audmykt miñtest hañ a oss/ seger David/ Ps. 136. Ja/ hn̄ lijtur a Tal hins Audmiwka / og forsmær ecke hañs Bæn/ seger hañ eñ aptur/ Ps. 101. Hversu vel þocknadest Gude Audmyckt Abrahams/ er hañ sagdest vera Dupt og Aska / Auñu Hwsfrw Elkanæ/ Gedeonis/ er hañ sagdest vera hiñ Miñste i síns Fødurs Hwse/ Jud. 6. Þad stendur fast sem Salomon skrifar/ Hinum Dramblata fylger Nidurdreped a epter/ og þañ sem audmiwkur er i Anda/ mun Vegsemdeñ upphefia/ Prov. 29. Og þvi skyllde Mañeskiañ ecke audmykia sig fyrer Gude / Eiñ Syndare fyrer hinum Heilaga / Eiñ Ormur fyrer Konunge Himens og Jardar/ Eiñ Skullda-Prioolur fyrer þm̄

er Daglega uppgefur honum svo mørg Tiju Þusund Punda / hvers Giæska ad er hærre eñ Himeneñ/ hvers Reide ad breñur allt til nedsta Helvijtis yfer hinum Dramblatu / hver ed Volldugum hrynder af Stoole/ eñ Lijtelatum gefur hñ Nad/Og hversu eru Meñ ecke aud-miwker i añarra Maña Augsyn/ jafnvel a Stundum fyrer eiñ Bita Brauds/ Ohvilijk Lofning ber þa honum/sem Daglega upplykur siñe milldu Hende/og sedur allar lifande Skepnuur. GJORande HOR um ÞAKKer / seger i Textanum. Þesse framande Madur hafde ædur synt DRottne Gudlegañ Heidur / þar hañ fiell til Foota hon-um/ hvad Gude alleina tilheyrer/jafnvel þoott sumer Veralldar Høfd-ingiar hafe lated sig svo Tigna/einkum Persaña Konungar i Fyrnd-eñe/ þvi ecke villde Eingilleñ taka slijku af Johañe / Er hñ sagde: Sia til ad ei giører þu þetta / tilbid þu Gud / Apoc. 19. Nu fyrst hañ þeckte hñs Guddoomlegañ Krapt og Valld/ þa Offrar hñ hon-um Þackargiørdeñe. Svo sem eingeñ Hlutur meir stygger Gud eñ Oþacklæted/hvar um̃ ædur er nockud talad/ Svo er og Þacklæted hñs kiæraste Skattur / og snart ad segia / sa einaste af Møñunum / þvi ad þesse Skyllda a ad syna sig i øllu þvi/ er vier leitumst vid ad giøra Gude til Þocknunar/ þar fyrer seger Paulus/ Allt hvad þier giøred med Orde og Verke/ þad giøred i Nafne JEsu Christi/ og þacked Gude og Fødur fyrer hañ/ Col. 3. Þacklætenu er svo vared/nær þad frammkemur af Elskuñe til Guds/ og trwudu Hiarta / ad þad ecke ein-asta gelldur Gude undañfarnar Velgiørder / þvi añad heimter hañ ecke/ helldur og bydur ødrum heim af hañs Myskunar Hende/. Ecke þrytur hia honum/ ef oss þrytur ecke þad sem hñ hefur a oss skiled/ og syndugum Mañe er hægast wte ad lata / sem er audmiwkt Þack-læte. Et eg nockud Kiøt hiña sterku Vxaña/edur dreck Blood Haf-raña/ seger Gud fyrer Davids Muñ / Ps. 50. Offra þu DRottne Lofgiørdeñe / og gialld hinum Hæsta þijn Heit / og er Mañeskiañ nærsta Hyrdu lijtel um̃ sijn eigeñ Efne/ad hun ecke skule leggia allañ

Hug

Nug æ þeta/þar Gud krefur svo lijtels Hlutar af hëne/ i hveriu hëne ecke einasta eru eingeñ Vtlæt / helldur er þad i siælfu sier hid mesta Yndæle/ þeim sem vordeñ er eiñ Ande med Gude/ þad er sa Fögnudur i heilögum Anda/sem vier eigum ad byria hier fyrst i Guds Nædar Rijke/eñ sijdañ skal fullkomnast i Dyrdeñe/þegar þad tekur Enda sem Hælfverked er/ þvi þad mun i hiñe eilijfu Sælu verda hid mesta Epterlæte Guds Barna / ad lofa hañ og þacka hönum fyrer allar hañs Dæsemder og Velgiörninga/ hveria vier þa fyrst þeckium/ svo sem vier þeckter verdum / eñ hier ecke nema svo sem fyrer Speigel i Rædu-Gaatu/ 1. Cor. 13. Nu er þad ecke noog/ ad Meñ giore Gude Þacker med Muñenum alleina / Hiartad æ med ad fylgia. Hversu iñelegar Þacker ad Madur þesse hafe giort Frelsaranum / þad syna oss Ord DRottens/ er hañ sagde: ÞIJn TRwa GIORde ÞIg HOOLPeñ. Og ecke einasta æ Þacklæted ad framkoma af Hiartanu/ þad er liett fyrer þañ / sem hugleider/ ad hñ er Gude um Sæl og Lijf skylldugur / ad þacka Gude af Alvöru / helldur æ og Gnægd Hiartans ad briootast vt med Verkenu i Betran Lifnadarens/ i Idkun hiña bestu Dygda og Mañkosta / og öllu þvi er vier Gude þocknanlegt vitum vera/þad bydur Paulus/ er hñ seger: Epter þvi Christur er dæeñ fyrer alla / þa er þad riettvijst / ad vier ecke framar skulum lifa siælfum oss/helldur hönum sem fyrer oss er dæeñ/ 2. Cor. 5. Eñ þo æ þesse Vidurkeñing Guds Giæsku hvad mest ad læra siæ sig i Myskunar Verkunum/ vid þa sem bera DRottens Kross. Frelsareñ sæ Aumur æ þessum veiku Meñum / og læknade þa / Gior slijkt hid sama/vert Myskunsamur/svo sem hañ var Myskunsamur/ og nær þu sier þvilijkt eitt lifande Hræ/ þa hyga til þess/og læt siæ þad i Giorningum/ad þu vidkañest/ad þu ert i Skijrneñe hreinsadur af hiñe Andlegu Lijkþræ Syndeñe/ sem er öllum Siwkdoomum skiædare. Miñ HErra JEsu / eg hefe ecke Glede af nockurs Mañs Normungu/ nema hiñe / Hvar fyrer? Þviad allra Mañа Narmkvæle eru Straff

Syndareñar/ eñ nær eg sie/ ad þeir eru typtader / eñ eg em heill og hraustur/ þa kemur mier i Hug/ ad eg heþe hid sama þorskulldad/ Eg/ sem ad er hiñ meste a medal Syndaraña/ Eñ þegar eg mijt þijnar Herm ungar/ DRottiñ miñ/ er þu ecke haþder þorskulldad / eñ leidst þo Saklaus miña vegna/ þa stend eg upp med þessum Utlending/ þa heff ect Augur miñ/ þar eg true/ ad mijnar Jllgiørder sieu þar þyrer kvitt-ar/ ad Gud heþur lided i Holldenu/ Svo GJører Mijn TRua MJG HOOLPeñ/ og þess þulløruggañ/ ad þiñ Himneskur Fader heþur kast-ad Syndum mijnum i Haþsins Diwp/ svo þeirra Miñing kome ei upp ad Eilijþu. Þier med hønum/ asamt heiløgum Anda/ sie Vellde og Kroptur/ Dyrd og Heidur/ um Allder Allda/ AMEN.

Fimtanda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 6. Cap.

A Þeim Tÿma. JEsus sagde til siña Læresveina: Eing eñ kañ tveimur Herrum ad þioona. Añadhvørt hañ aþ-ræker þañ eina/ og elskar hiñ añañ/ eda hañ adhillest þañ eina/ og fyrerlijtur hiñ añañ. Eige gieted þier Gude þioon ad/ og Mamona. Þar fyrer seige eg ydur. Vered eige hugsiwker fyrer ydru Lijþe/ hvad þier skulud eta og drecka/ og eige helldur fyrer ydrum Lijkama/ hvøriu þier skulud klædast. Eda er ecke Lijþed meir eñ Fædslañ/ og Lijkameñ meir eñ Klædnadureñ? Lijted a Fugla Him-ens/ þeir ed hvørke sa nie uppskiera/ z ecke helldur saþna þeir i Korn-hlødu/ og ydar Himneskur Fader hañ fæder þa. Eda erud þier ecke miklu framar eñ þeir? Eñ hvør ydar gietur med siñe Ahyggiu auk-ed eirne Aleñ vid sijna Leingd? Og hvar til erud þier hugsiwker fyrer Klædnadenum? Hygged ad Akursins Liliu Grøsum / hvørneñ þau vaxa/ þau viña ecke nie spiña. Eñ eg seige ydur / þad Salomon i allre siñe Dyrd / var eige so skrijddur sem eitt aþ þeim. Og eþ Gud klæder so Grased þad i Dag er a Akre / og a Morgun verdur i Oþn kastad/

kastad / skyllde hañ ecke miklu framar þad sama vid ydur giøra/ O þier Lijteltrwader? Þar fyrer skulud þier ecke Hugsiwker vera/ so seig iande: Hvad eigum vier ad eta eda hvad eigum vier ad drecka / eda med hvøriu eigum vier ad Klædast? Þviad epter þessu øllu leita heide nar Þiooder. Og ydar Himneskur Fader / hañ veit ad þier þurfed alls þessa vid. Þar fyrer leited fyrst Guds Rijkes/ og so hñs Riett læter/ og mun ydur allt þetta til leggiast. Fyrer þvi skulud þier ecke Ahyggiu bera fyrer Morgundeigenū/ þviad Morgundagureñ mun fyr er sialfū sier Vmhyggiu bera. Hvøriū Deige næger sijn Þiæning.

Exordium.

ÞOtt ad Hugur vor sie hin dæsamlegasta Skiepna Guds und er Sooluñe/ þa getur honum ecke tvijskipt vorded/til ad ræk ia þa Hlute/sm̄ gagnstæder eru hver ødrū/svo er hñ kreinkt af Spillingu þre/ sem vier epter Adam erfdum/ Eñ ædur eñ Vondskañ iñkom i Heimeñ/ þa var eckert Gude mootstædelegt/all ar Skepnur hlyddu honum/ þad var allt harla gott/er hñ skoop/Ill skañ ein er honum Ohlydeñ/og þeir Hluter/ sem af heñe framkoma/ hverra Hofundur ad Diøfulleñ er / og hañs Þienare hiñ Gudlause Heimur þesse. Medal Guds og hañs/ er eilijfur Fiandskapur stad festur/ sijdañ hñ var wt wr Himnenum rekeñ/ svo er z Heimureñ/ þvi seger Jacob/ Cap. 4. Hañ/ sem er Heimsins Vinur/ hñ giørest Guds Ovinur: Hægra er Vatne z Vidsmiøre samañ ad blanda/ eñ þessa ad forlijka/ svo ad hveruga Þienarar geta añars vered/þad vill Frelsare eñ kieña oss i upplesnu Gudspialle/er hñ seger: Ad EJNGeñ Kuñe TVeim HERRum Ad ÞJOna/ Og Ad VJer GETum Ecke VNDer EJns/ÞJONad GVDE/ Og MAMMona. Þetta Ord MAm̄ona/ þijder Abata/ epter sumra Vijsenda Maña Vtlegg ingu/ Eñ allskonar Nægter og Fullsælu Fiær/ epter sumra: Hun er ad søñu stoor Guds Gæfa/ nær hun er af honū þeigeñ / og ecke af Fiandanum edur ad hñs Rædum wtvegud/ brwkud edur niedfareñ/ þvi

seger Frelsareñ ecke: ÞJer KOñed EJge GUde Ad ÞJONa/ og þo leita Næringar ydar i Sveita ydar Andlitis/ edur taka vid þvi/ er Gud vill læta ydur i Skaut falla: Ecke helldur seger hñ: Þier Kuñ ed Ecke GUde Ad ÞJoona/og Rijker ad vera: Margur Abraham/ Jsaac/Jacob og Joseph/ ecke einasta hañ/sem var Forvista Egypta lands i Tijd Pharaonis/ helldur og hiñ af Arimathia/ er DRottenñ groof/ þeir hefdu vered wtrekner wr Þienustu hiñs stoora Konungs Nimens og Jardar/ef svo være/ helldur søkum þess / ad Audureñ er Gud Veralldar þijsarar/ z heñar Børn leita hñs framar/ Eñ GUds Rijkis Og Hañs RÉttlætis/þa vill Frelsareñ keñt hafa i Predikun þessare/ad Omøgulegt sie bædñ ad þioona/og þ Ord er hier i Textan um stendur / Ad ÞJONa/ þad merker ad vera ænaudugur Þræll ein- hvers. Nu þarf einga adra Røksemd til þess ad syna/ad þssu tveñu sie Omøgulegt samañ ad koma/ helld: eñ DRottens eigeñ Ord/þviad i hñs Muñe eru alldrei Svik fundeñ. Eñ eg vil wt af Gudspiallenu tveñt hugleida/ sem er. 1. Hversu gott þad sie Gude ad þioona. 2. Hvilijk Plaga þad sie/ad vera Mammons Þræll.

Þu alleina Rijke Goode Gud/ stioorna þu Hiørtum vorum/ þier til Þioonustu hier i Tijmanum/ svo vier megum þier Eilijflega þioo- na/ fyrer JEsum Christum/ Amen.

Utleggingeñ.

HVersu Gott sie Gude ad þioona/ þad kañ engeñ nooglega ad skynia/nema sæ/sem af Alvøru er Guds Þienare. Aller Meñ keppast vid ad næ Þienustu hiæ Tignum Møñum/ þvi þ þyk- er Heidarlegt: Sæler eru Meñ þijner/ og Þienarar þijner/ er standa iduglega frame fyrer þier/ og heyra Speke þijna/sagde Drottningeñ af Saba/ vid Konungeñ Salomon/1. Reg. 10. Eñ siæ/ hier er meire eñ Salomon/þvi/ef ad DRotteñ seger hier i Gudspiallenu/ Ad SA- lomon i ALLre Siñe DIrd HAfe Ecke Svo SKryddur VEred/ Svo Sem EItt Af Akursins LIliu-GRosñ: Hversu langt var hñ

þa

þa þra þvi/ad koma i nockurn Samjøþnud vid Himnaña Konung/ hñ sem þa heþur wtþaned/ og prydt med hinum þøgru Lioosum og dægelega Himensins Her/ sem vier Augum lijtum/ og er þad þo svo sem Myrkur ad reikna hia sialþre hñs Dyrd/ sñ upplioomar hina þøgru Jerusalem Guds Barna Borg/ s er þar uppe/ hverrar Sool z Tungl hañ sialþur er/ og sialþur byr i þvi Lioose/ sem eingeñ þær tilkomest: Hañ sñ Lopted heþur wtbreidt/ og skapad alla Fuglana þar iñe/ þorsorgar þa/ vidhelldur þeim/ geþur þeim sijna Fædu i hentugañ Tijma/ svo ad Lausnareñ seger hier i Gudspiallenu: Ad Ecke EJñ Aþ PEim FAlle a JDRDu An SIns FDDurs VJLia/ hñ heþur Sioveñ giørt og alla Fiskana þar iñe/ smaa og stoora/ og iñelykur hañ i sijnu Hneþa/ segiande til Haþsins/ hijngad skalltu komast/ z hier skulu þijnar stolltu Bylgiur leggia sig/ Job. 38. Hañ ed sialþur heþur tilbwed Akursins Liliu-Gros/ prydt Jørdena med Skoogum/ Dyrum/ Fiollum/ Hælsum/ Dølum/ og Arlega framleider af heñe allra handa Avøxt og Alldine/ hinum liþande Skiepnunum/ og þo allra hellst Mañenum til Nota og Vpphelldis/ og allra sijdarst skoop hañ hid Veglegasta og Dæsamlegasta Dyr under Sooluñe / epter siñe eigeñ Mynd/ sem er Madureñ/ Ja/ Endurskoop hañ i Synd og Dauda palleñ/ og took hañ i Sætt aptur/ Endurleyste hñ/ ecke med Gulle og Sylfre/ helldur med sijns Eingetens Sonar dyra Bloode/ 1. Pet. 1. Helgade hñ Ohreinañ/ af Ohreinum komeñ/ Endurnyiar alla þa/ sem siñ Skijrnar Sættmæla ecke Vijsvitande under Footum troda/ Fyrergeþur oss Daglega margar Synder/ þvi Daglega syndgumst vier/ og viñum ecke nema til Hegningar/ hverium er oss sæmara/ hverium skylldugra og vegsamlegra ad þioona/ eñ honum/ i hvers Hende ad er øll lifande Sæl? Hver ad er vor Styrkleike/ vor Prijs/ z er vordeñ oss til Hiælpræðes/ Esa. 12. Eñ svo sem þad er ægiætt og Veglegt/ ad þioona Konunge Dyrdareñar/ svo er þad ecke sijdur Gagnsamlegt. Þad er oss øllum kuñugt/ hversu mikel Vmsvip ad Daudeleger

seger Meñ hafa fyrer þessa fallvallta Lijfs Næringu/ sem þo lijtels
vid þarf i siälfu sier/ og þrytur nær allra minst Vonum varer/ og þo
eru sumer Meñ ecke anægder/ fyrr eñ þeir hafa Korn-Hlødur sijnar
fullar/ svo þr gete sagt med hinū Rijka Maura Þegn/ Luc. 12. Et og
dreck Säla mijn/ þt þu hefr til margra Ara samañsafnad. Eñ hvad
seger Frelsareñ hier i Gudspiallenn: VERed EIge HVGsiwker
FYRer YDru LIJfe/ HVad þIer SKulud ETA z DRecka/
Og EIge HELLDur FYRer YDrum LIJkama/ HVERiu
þIer SKulud KLÆDast/ med ødrum fleire Ordum/ sem þar a
epterfylgia / og eru full af Guddoomlegre Speke. Med miklu
Snarræde hefe eg þa afloked allre Ahyggiu miñe / sem kvelur hiñ
Vantrwada og Agiarna / þegar eg hefe kastad heñe uppa hañ/ sem
a øll Dyreñ a Mørkeñe/ Ps. 50. Og allt Sylfur og Gull er hñs/
Mun Nugsyke mijn draga mig leingra a Leid/ eñ hñs Fyrerhyggia.
Og fyrst um̃ Mätteñ er ecke ad efast/ þa kañ eg ecke Viliañ ad ugga.
Noog er þad/ ad DRotteñ seger hier i Gudspiallenu: YDar HIM-
meskur FADer VEit/ Ad þIer HAFed Alls þEssa þOrf. Ef
Gud er miñ Fader/ mun hñ þa ecke forsorga mig? Ef eg/ sm̃ vondur
er/ kañ ad gefa Barne mijnu goodar Gäfur/ mun þa miñ Himneske
Fader gefa mier Stein fyrer Braud/ edur Høggorm fyrer Fisk? Eñ
þoott hñ a Stundū läte mig vanta þessa Lijfs Næringu / epter sijn-
um þægelegum Vilia/ mun hañ þar fyrer hafa gleymt Myskunsam-
ur ad vera? Mun hañ samt ecke vera miñ Fader? Eg kalla þad ecke
goodañ Fødur/ og ecke forsiälañ/ sem ad elur Barn sitt svo kappsam-
lega/ ad hañ under eins elur upp i þvi Matvendne og añañ Osooma/
Mä eg þa kuña Gud fyrer þad/ ad hañ neitar mier um̃ þær Nægt-
er/ er mig skada/ Noog er þad/ ad eg veit ad hañ er miñ Fader/ trwr
er hñ/ og freistar einkis yfer Megn fram. Þegar mier allt ad Oskū
geingur/ þa fiñ eg kañ ske valla til þess/ ad hañ er miñ Fader. Eg
kyñe ad gioraft lauslätur þegar eg er fullur og feitur eins og Israel/

Devt.

Devt. 32. Aþ þvi veit eg ad eg ecke er Hím'Barn/ ad hñ typtar mig.
Aþ þvi sie eg ad hañ elskar mig/ Ebr. 12. J allre þeirra Angist/þa
angrade hañ þa ecke/helldur verndade þa Eingill hañs Andlitis/og
forsvarade þa med Millde siñe/seger Esajas Cap. 64. Hver er sa
Auglitesins Eingelleñ/ miñ HErra JEsu/ nema þu Christe? þu
byrtest æn Aþlæts fyrer Auglite vors Fødur a Himnum/svo sem eiñ
eilijfur Keñemadur/ þu ert Mynd hins Osynelega Guds/Col. 1. þu
ert i Fødursens Skaute/ Joh. 1. þijn Medalgæanga verkar þad/
DRotteñ miñ/ ad jafnvel i hiñe mestu Angist/ siña Børn Fødur
þijns til einkis Angurs/ hviad þiñ Vøndur og þiñ Stafur hugga oss/
Ps. 23. Vitnisburdur þijns Anda telur oss Trw þar uñ/ad vier Guds
Børn sieum/ Rom. 8. þar fyrer reikñū vier ecke Mootlætingar þess-
arra Tijma verdar þrar Dyrdar/ sem vid oss framkoma mun i eilijfu
Lijfe/ og hier aþ kemur þad/ ad svo veglegt og svo þarflegt sem þad
er Gude ad þioona/ svo er þad og Yndællt og Vnunarsamlegt. Hvad
er þad sem Meñ allra mest sækia epter i Heimenum/ þad er ad vera
anægdur/ og una vel Hag sijnum/ eñ þar er valla nockur sa/ er næ-
ste Fullsælu aþ Veralldar Munum/ edur Munudum/ ad honū þyke
sig eckert vanta. David keñer oss eitt Ædra og betra Ræd/er hñ seg-
er: Haf þijna Vnadsemd i DRottne/ og mun hañ gefa þier þad sim
þitt Hiarta gyrnest/ Ps. 37. Satt er þad/ ad vegna þra nækvæmu
Teingda/sem eru æ millum Sæalar og Lijkama/þa hryggest hun edur
gledst aþ þvi/sem honum Gott edur Jllt tilfellur/Eñ þo eru þau ecke
svo miøg skylld/ ad ei sie Gud heñe skylldare/ Ecke er hun aþ sama
Efne giør og Lijkameñ/sem aþ Molldu var skapadur/Gud blies lif-
ande Anda i Mañsens Naser/ seger Ritningeñ/ Gen. 2. Hün er aþ
eingu skøpt eins og Einglarner/hverier i Jobs Book/ Cap. 1. kallast
Guds Syner/ svo kallar og Lucas Adam Fødur vorn/ Luc. 3. Og
Paulus seger/ Vier sieum hñs Kyns/ þad er lijkrar Verū/ eñ þo ecke
þiñar somu/ Gud er eiñ Ande/ seger Johañes: Ande hefur ei Holld

Ee nie

nie Bein/ eins og þier siaed mig hafa/ seger Frelsareñ: Hier af kem ur þad/ ad þoott Adam yfergiæfe siñ Uppruna/ þa hefur hiñ allra Hærste svo bætt Raad vort aptur fyrer hiñ añañ Adam/ sem er Gud af Himnum/ ad hvad elskar sier lijkt/ svo þegar eiñ er vordeñ eiñ Ande med Gude/ og Umñmyndadur epter hañs Mynd/ er skapade hañ/ þa fær Saaleñ Krapt af Hædum/ sem er heñe miklu skylldare / og sterkare þeirre Elsku sem hun hefur aa Lijkamanum / svo ad hun reiknar alla Hlute þreck ad vera hiaa JEsu Christo sijnum DRottne/ eins og Paulus/ hun hroosar sier af eingu/ nema af hñs Krosse/ fyrer hvern heñe er Heimureñ Krossfestur og hun Heimenum/ Gal. 6. Svo yndællt er þad nu Gude ad þioona/ ad þad er Ununarsamlegt / jafnvel i Hørmungunum. Paulus talar þañig um hiñ sañа Christeñdoom/ 1. Tim. 4. Ad Gudhrædslañ sie til allra Hluta Nytsamleg/ hafande Fyrerheit bæde þessa Lijfs/ og hins Komanda. Þesse er hin rietta Guds Þioonusta/ Eñ hvad þa? Ecke hefur Gud i Nya Testamentenu heited sijnum Þioonustumøñum svo mikille Veralldar Farsælld/ jafnvel þoott hañ veite þeim hana aa Stundum. Hvar i er þa Fyrerheited iñefaled? J þvi ad hañ gefur þeim sialfañ sig / sem er øllu ædra/ Saa sem hañ aa/ hañ hefur eignast allt / og saa sem ecke hefur Hlutdeilld i hønum/ hañ hefur miña eñ ecke/ hañ vantar jafnvel þad hañ hefur/ þvi Guds Rijke er ecke Matur nie Dryckur/ helldur Fridur og Fagnadur i heilogum Anda/ þar fyrer seger Paulus eñ aptur/ 1. Tim. 6. Ad Gudhrædslañ sie mikill Abate med þvi Skape/ sm lætur sier sijna Lucku nægia. Nu er þad ecke einasta Vegsamlegt / þarflegt og yndællt Gude ad þioona/ helldur og er þad Einsætt/ og Omissande/ svo ad aan þess kuña Meñ ecke Guds Børn ad heita/ nie Saaluhiaalpena ad erfa/ og siaa þa aller þeir sem trwa þvi/ ad Himnarijke og Helvijte sie til/ þeir siaa hvad miklu ad tapad er / ef Meñ skiootast wr Guds Þioonustu: Bølvadur vere saa sem ecke elskar DRotteñ vorn JEsum Christum/ seger Paulus/ 1. Cor. 16. Eñ ad elska hañ/ og

ad

ad þioona honum/ þad er allt hid sama/ honum verdur alldrei þioonad fyrer utan Elsku/ og alldrei verdur hn̄ elskadur fyrer utan Þioonustu / þvi i Þioonustunne skulu Men̄ syna Elskuna / og af Elskunne Þioonustuna. Þess vegna spurde DRottenn St. Petur ad / ádur en̄ han̄ baud honum ad fæda Lomb sijn og Saude sijna/ hvert han̄ elskade sig/ Joh. 21. Sama er ad segia um̄ hvern ein̄/ hvada Starf sem han̄ a hende hefur af Guds Alfu/ En̄ aller hafa noog / einginn er sa/ ad ecke hafe sitt Pund af Gude / eins vel Boondenn a Akrenum/ svo sem Presturenn i Kyrkiunne/ edur Doomarenn i sijnu Sæte / og aller þesser eru honum eins kiærer / nær þeir giora Verk sin̄ar Kallanar trwlega i Otta DRottens/ þvi sialfur hefur hn̄ þeim Verked i Hend ur feinged. A ecke Smidurenn Leirsens Valld? Ma han̄ ecke giora þar af hvad han̄ vill? Rom. 9. Þvi er einsætt ad þioona honum af allre Trw/ epter þvi sem han̄ hefur sierhverium um̄boded/ an̄ars erum vier ecke han̄s rietter Þioonustumenn. Ein̄ Striids-Þegn a ecke þar ad standa i Fylkingunne/ er hn̄ sialfur vill/ helldur þar sm̄ Hofdingenn baud honum. Eg em Madur Yfervalldenu undergefenn / hafande under mier Striids-Foolk/ sagde Hundrads Hofdingenn i Capernaum/ vid Frelsarann/ Luc. 7. Og nær eg sege þessum kom þu/ þa kemur hn̄/ og hinum far þu/og hn̄ fer/og Þræle mijnum gior þetta/og hn̄ gioret þad: Eins a þad ad vera i Christi Her. Þor hier a Jordunne / þar skal hver sitia/sem hn̄ hefur hn̄ settan̄/þar in̄e skal hn̄ Gude þioona/ ef han̄ vill þocknast honū sem valde han̄ til Bardagans / 2. Tim. 2. Þvi ecke er þad noog/ ad leggia Hondena a Ploogenn / en̄ lijta aptur til þss sem til Baka er/sa þad giorer/hn̄ er ei hæfur til Guds Rijkis/ seger Lausnarenn. Seged mier/ Til hvers hefur Gud Man̄enn skap ad/ nema til þess / ad han̄ skule þioona sier? Aller Hluter adrer eru Man̄sens vegna skapader / þvi alla þa hefur han̄ lagt under han̄s Fætur/ Ps. 8. En̄ Madurenn er Guds vegna giordur/ecke þss vegna/ ad han̄ þyrfte han̄s med/ helldur ad hn̄ skyllde þioona sier/ til ad lifa

 þar

þar af eilijflega. Hverium er oss skylldara ad þiona/ enn hønum sem oss skapadi? Hefur Mammon nockurn skapad? Vesæll er hann til þess/ Vanskapad getur hann suma Menn/ Enn eingann hefur hann skapad nie Endurskapad. Kalla Menn þad ecke Gudlaust Ræktarleyse/ ef Børn enn ei vilia liæst Forelldrunum til Þionustu? Og hvad skulum vier þa um hann tala / sem er Fader yfer allt þad sem Børn kallast bæde a Himne og Jørdu? Til hvers hefur Guds Sonur Endurleyst oss? Seg er ecke Lutherus oss þad i Frædunum? Til ad þiona hønum i Riett-læte og Heilagleika alla vora Lijfdaga. Til hvers hefur Ande DROttens kallad oss/ helgad og upplyst med sijnum Afgiøfum? Mun ecke til þess/ ad vier gaungum verduglega þeirre Kallan/ hvar inne vier kallader erum? Eph. 4. Þvi ályckta eg svo/ ad sæ sem ecke vill Gude þiona/ hann er ecke hans Barn/ ecke Christi Læresveirn/ og ecke Limur Guds Kirkiu. Hvad er hann þa? Diøfulsens Barn / Þræll Synd-arennar/ og Helvijtis Elldebrandur. Nu er þetta svo sagt um þad fyrra/ er eg hiet um ad tala.

Hvad hinu sijdara vidvijkur/ þa hefe eg til Forna i Inngangenum sagt/ hver ad sie Meining Frelsarans i þessum Ordum/ þo vil eg þvi hier vidauka um sama Efne / ad þar DROttenn seger: EINGenn KAnn TVEImur HERRum Ad ÞIONa/ þa meinar hann Tvo/ þa sem eru hver ødrum gagnstæder/ þiona kunna Menn Forelldrunum/ Yfervalldenu/ z Náunganum/ i øllu þvi sem Gud hefur boded/ og þo under eins Gude / hvar fyrer? Þvijad svoddann Þionusta og Guds Þionusta eru Eitt/ Sæ sem þionar þeim sem af Konungenum sender eru / hann þionar Konungenum / sæ sem Konungenum þionar i þvi sem Gud boded hefur / hann þionar Gude. Eins er a hina Sijd-una/ sæ sem þionar Mammona/ hann þionar Heimenum/ sæ sem þionar Heimenum/ hann þionar Syndenne/ hver ed Syndenne þionar/ hann er Þræll Syndarennar/ enn hann sem er Þræll Syndarennar/ hann er under eins Þræll Andskotans/ z er þessu Omøgulegt samann ad koma/ þetta

vottar

vottar Paulus/ er hañ seger / Rom. 6. Vited pier ecke/ ad hveriu pier gioreft Pioonustu-bundner/ til Hlydnes/ hñs Pienarar erud pier/ hvert helldur Syndareñar/ til Daudans/ edur Hlydneñar til Rieitlæte sins. Og þetta Ord/ HERRA/ merker hier sooddañ Yferrad/ nær eiñ selur sig einum svo alldeiles a Valld/ ad hañ a ad mestu hañs øll Rad: Vel kañ eg ad þioona einum/ þoott ecke sie hañ miñ Herra/ svo heþur og Gud alldrei bañad/ ad þioona ad Gæsu sinum/ helldur leiþt ad brwka Heimeñ/ eñ ecke ad vanbrwka hñ/ ecke bañad ad eignast Audeñ/ helldur ad festa Hiartad vid hañ/ þvi sa þad giører/ hañ er riettur Mamons Þræll/ hañs Herra er Abateñ og Audureñ/ þvi alla Hlute vill hñ til hñs viña/ og jafnvel ad tapa Sælu siñe/ sñ mørg munu Dæme gefast/ og er þa eingeñ Þioonusta argare. Nun er sier-deilis med tveñu Moote. Fyrst/ nær Madur saþnar Audnum med hveriu Moote/ sem hñ kañ/ hyrdande eckert um/ hvert þad er riett edur rangt/ edur hversu Þrælslegt edur Ohreinlegt þ er/ þetta er Skap-Løstur sa / er vier Agyrne køllum. Paulus seger um hana/ ad hun sie Aþguda Dyrkun/ Eph. 5. Þad er hveriu Orde sañara/ þvi hiñ Agiarne heþur ecke añañ Gud/ eñ Mamona. Hañ svyþist ecke ad ryia Guds volada Saude/ til ad þylla Þwng siñ/ ecke ad sveria vid hañs Naþn/ og þo rænglega a stundum/ eþ hñ getur æbatast um eitt Alnar Virde : Ecke þyrmer hañ Kirkium nie Kieñemøñu/ / Konung-eñ svykur hñ giarnañ/ ef hañ mæ/ sem er ein Høfud-Skøm/ og i einu Orde ad segia: Hañ tredur øll Guds Bodord under Fætur sier: Hvad vantar þa til Skwrgoda-Dyrkunareñar? Betra er aþ Illu ad til-bidia Lykneskiuna/ eñ ad vera svo seldur Mamona i Þrældoom / þvi margur sa sem eiñ Aþgud heþur/ hañ ætlar þo/ ad hañ mune hegna vondra Verka/ eñ launa hin goodu/ Og svo haþa flester Heidingiar meint/ Eñ Agyrndeñ heþur eingañ Gud/ og er þa ei Von a verra. Þu seger: Eg vil dyrka Gud/ heyra hañs Ord/ syngia hønum Loþ. Eg geing til hñs Bords/ true a hñ/ ydrast Synda miña/ verda mæ/

ad

ad svo sie. Eñ ef þu dyrkar Gud/ þa lꝏt mig sia/ ad þu giorer þ et/ sem hañ bañad hefur/ eda verdur hñ nockud dyrkadur med Rꝏne og Stulde/ med Svikum z Prettum/med Lygñ og Meinsꝏre: Ef hñ er þiñ Gud/ ef hañ er þiñ Fader/Hvar er þa hñs Heidur? Þu segest heyra hañs Ord/ hvar eru þa Avexterner? Eru þeir þ sem strax var upptaled/ Sia til/ad þu ecke heyrer þad til Dooms Apellis þier/ þu heyrer þad/ svo er þetta. Sꝏdmadureñ gieck wt ad sꝏ/ eñ þad hañ sꝏde/ fiell a medal Þyrna/ þar sem þu ꝏtter Hluteñ ad/ og Þyrneñ uxu upp/ z kiꝏfdu þ/ Hvad þad sie/ mꝏttu lꝏra af Utleggingu Frelsarans/ er hñ seger/ Matth. 13. Þad sem sꝏd var medal Þyrna/ er sa ed Orded heyrer/ og Umsorgun þessarar Alldar/og Villa Audsins kiefur Orded/ z hañ verdur Avaxtarlaus. Þu lofar Gud ad sꝏñu med Vorunum/ eñ Hiartad er langt þar frꝏ/ þ er wt a Bwgarde þñnu/ og hiꝏ Aknautum þñnum. Þu geingur til Guds Bords / eñ tekur þo med þier Geste þa/ sem hañ ecke mꝏ lijda/ sia til/ ad ecke eter þu og drecker þier Doom. Þu truer a Gud/ syn mier Tru þñna af Verkunum/ seger Jacob. Þu ydrast Syndañа/ Lꝏt þa af Illu/ og lꝏr Gott ad giora/Esa.1. Añars meina eg þu vilier under eins þioona Gude og Mañona/ og er þñn Guds Þioonusta þa eingu betre eñ Gydinga Fordum/ þeir ed fꝏrdu Gude Forner i Jerusalems Mustere/ eñ offrudu þo a Hꝏdunum/ og i ollu þessu launar Mañon Þienurũ sñnum illa: Hañ sedur þa med Harma Braude. Þꝏll seger/ ad Agyrndeñ sie Root alls Ills / 1. Tim. 6. Fyrst er hun Root Lastañа/ svo sem ꝏdur er sagt: Gud forsmꝏer hun/ hañs Nafn skyrrest hun ecke vid ad misbrwka vegna Abatans / Hvildar-Daga DRottens hefur hun til Avinnings / þa geingur heñar Ploogur hvad Kapp samlegast/ svo ad hun jafnvel kiemur þa odrum til ad syndga/ Forelldrum/ Bornum og Nꝏfrꝏndum þyrmer hun ecke. Margur hefur veged Mañ til Fiꝏr / Ecke ꝏtla eg ad sumer Meñ sieu vander ad Hlut sñnum i Skyrlijfenu/ þegar Fied er i Bode. Um siounda Bod-

orded

orded vil eg ei tala: Nun a þar heima/ z hvad er tijdara/ eñ ad liwga vegna Abatans/ og giøra sig þalañ til ad bera Liwgvitne/ Eñ ecke einasta fremur hun þetta moote Gude og Naunganum/ helldur kvelur hun siñ eigeñ Þræl/ svo þad mæ um̃ hana segia/ sem David seger um̃ hiñ Ogudlega/ a medal hverra Fie-Pwkeñ er hiñ meste/ ad hañs Plagur sieu margar. Nelvijte og Gløtuneñ verda alldrei þylld/seger Salomon/ Prov. 27. Svo eru og Augu hiñs Agiarna/ þess meira hañ dreckur/ þess meira þyrster hañ/ eins og hinar møgru Pharaonis Kyr/ svo er hiñ Agiarne/ þegar þær høþdu uppeted hinar feitu/ þa sæst þad ecke/ ad þær heþdu komed i Maga þra/seger Ritningeñ/ Gen. 41. Rett eins z Ovidius Skalld kvedur um̃ Erisichthonem Gud-Nyding/ad þess meira sem hñ æt/ þess meir svallt hañ/ Fylleñ vard honum̃ Orsøk til æ meira Nwngurs/ svo þegar hañ haþde sellt Aleigu sijna þyrer Mat/ þa sellde hañ Doottur sijna/ og sijdarst allra took hñ ad naga sijna eigeñ Limu. Svo er og hinum Agiarna vared/ þad hñ fær/ þad fyller hañ ecke/ Hañ er eins sollteñ epter sem ædur/ Ecke sparar hñ Vine nie Frændur/ og þegar hañ nær eingu/ þa et-ur hñ sitt eiged Hiarta/aþ þvi/ ad hñ getur ei uppeted Nws Eckna z Fodurlausra. Mørgum aþ þessum Mañons Pwkum lijdur Drott-eñ ad fylla Kornhlødur sijnar/og adrar Nyrdslur med Auranægt/ Eñ þess vita Meñ og nockur Dæme/ ad þess meira þeir nidursæ i Rang-lætenu/ þess miña uppskiera þeir/ nema i Skadsemdeñe/svo ad Nyrd-slur þeirra eru eins og Opiett Lagar-Fat/ sem ecke helldur þvi/ sem i þad er læted. Þess getur Salomon/ Prov. 11. er hñ seger: Eiñ wt-byter sijnu eigeñ/og verdur rijkare/ añar iñe helldur þar sem ecke skal/ og er jafnañ fætækur. Þetta er riett ad eta/og verda þo ecke mettur/ z ad dreckа/z verda þo ecke druckeñ. Nin sfiur Þioonusta Mañons/ er sw/ ad liggia oþ-þast a þvi/ sem eiñ æ / eins og Moab a Dreggiuñ sijnũ/jaþnvel þoott velfeinged vera kuñe: Ad søñu eru þetta adgreind-er Lester ad nockru Leite/eñ þo nærsta skyllder hver ødruñ. Til eru þr

ad

ad vÿsu/ sem taka allt fra øllum / sem þeir na / en læta þo eckert af Hende rakna vid nockurn/ þeim er hvad verst vared/ og optlega plagar slykt ad halldast i Hendur: Hins eru og Dæme/ ad sumer Men eru ecke miøg asælner/ en vilia þo eckert wtilæta / þessa kalla Men nydska / og er han ad sønu Jllskare en hin / en þo samt Mammons Þræll/ ecke munar þa nema i þvi/ ad þegar Mammon skipar/ þa fer hin Agiarne / en Nydingurenn hefur ecke svo miked Vallð yfer hønum / ad han gete reked han wr Stad: Jafnvel þoott han eige hns øll Rad/ þa lætur hn svo dætt ad hønum/ svo sem Mooder ad einka Syne / og vill ecke giøra hønum Omak. Lyker eru þeir Sadducæis/er ecke villdu giøra a annars Hlut/ Ecke villdu þr helldur neinum Gott giøra/þeir eru Brædur Nabals/ er ei villde gefa David Mat/þegar hn mællte til þess i Naudsyn sine/og hafde þo til Matar uned/ 1. Sam. 25. Ja/ þeir eru argare en Nabal/ þvi han tymde ad læta epter sier og Nyske syinu / en þessum er svo Audurenn sær / ad þeir neita synum eigen Lykama um Naudsynlega Hlute/ Ecke hafa þeir lesed þad er Salomon skrifar / Prov. 3. Hin Riettlate etur svo miked sem han vidþarf / en Maga hins Ofrooma vantar alltyd / og en sydur þad han ritad hefur i Predikunar Bookarennar Cap. 6. Þar er ein Olucka er eg sa under Soolunne/ og hun hin mesta yfer Møñunum. Ein Madur sa ed Gud gefur Rykdoom og Audæfe/ og Heidur / hvers Hiarta ad eckert vantar/og Gud gefur hønum þo ecke Magt til ad neyta þess hins sama / Svoddan Opockar sialfs syns eru þo nockrer/svo langt er fra þvi/ad þr klæde edur mette Brood ur edur Systur/ nær þeir sia þau Naken/ edur Hwngrud/ og er þetta hin meste Þrældoomur / þad er riettkollud Afgudadyrkun / þad sem christner Men ættu ad giøra Gude til Þioonustu / sem er ad þvinga Lykama sinn/og giøra hn ad Þræl/þad sama giøra þr vid Mammona. Seged mier / Er han þa ecke þeirra Gud? Bere þeir nu saman sem lesa þetta/ hverium betra sie ad þiona/ Gude edur Satanum/ Hverneg ad

Gud

Gud ale Vñ fyrer sijnum Þienurum/ þad er ædur sagt i hinum fyrra Partenum/ eñ hverneg Mammon fare med sijna/ þad hefe eg i hinum sijdara Talad um̃/ med þæm Ordum/ þui vil eg segia vid ydur/ Christi Børn/ hid sama og Josua sagde vid Jsrael skømm fyrer Andlaat sitt/ Jos. 24. Seged hvert þier vilied þioona Jehovæ Gude ydar/ edur ei/ Eñ þeir svørudu aller: Vier vilium þioona DRottne Gude vorum: DRotteñ miñ og Gud miñ/ gef þu oss þad siñe/ ad þad sem þeir jætudu med Muñenũ/ meigũ vier med Hiarta/ Orde & Verkum uppfylla/ allt til Enda vors Lijfs/ svo vier meigum wr Bijkum bera Coronu Lijfsins/ Hveria þu Konungur Nædareñar giefa munt øllum þeim/ sem elska Tilkomu þijns Sonar. Bænheyr þ fyrer hũs Skulld og Forþienustu/ AMEN.

Sextanda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 7. Cap.

Y þañ Tijma. Og þad skiede so epter þad/ ad JEsus gieck til þeirrar Borgar sem kallast Naim/ og hañs Læresveinar geingu marger med hønum/ og mikell Fiølde añars Foolks. Þa er hañ kook ad nalægiast Borgarhlided/ Siaa þu/ þad framlideñ Madur var boreñ wt/ einka Sonur siñar Moodur/ og hun var Eckia/ og mikell Fiølde Borgarmaña gieck wt med heñe. Eñ þa ed DRotteñ leit hana/ hrærdest hañ Myskunar yfer heñe/ og sagde til heñar: Græt þu eige. Og hañ gieck þar ad/ og ahrærde Kistuna. Eñ þeir sem bæru stoodu vid. Og hañ sagde: Þu Vngmeñe/ Eg seige þier/ Rijs þu upp. Og sa settest upp sem framlideñ var/ og took til ad mæla/ & hũ gaf hũ aptur siñe Moodur. Eñ aller urdu ottaslegner/ lofudu Gud og søgdu: Spamadur mikell er a medal vor uppriseñ/ og Gud hefur vitiad sijns Folks. Og þesse Saga barst wt af hønum/ um̃ allt Gydinga Land/ og um̃ øll kringum liggiande Hierød.

Exordium.

F f Skam̃u.

SKom̃u ædur eñ DRotteñ giørde þetta mikla Kraptaverk/ sem þessa Dags Evangelium hermer oss/ þa flutte hañ þa ægiætu Predikun̄ fyrer Lydnum/ sem̃ ritud stendur i næst fyr erfarande Capitula / Lucæ. 6. Hver og er af Matthæo uppteiknud i hans Gudspialla 5. Capitula. J heñe standa medal añarra þesse Ord: Sæler eru þeir sem harma/ þvi þeir munu hlæa. Matthæus seger oss þad æ þeña Hætt / Þeir skulu huggader verda/ sem̃ er allt hid sama/ þvi þar heyrer eingeñ Sorg til ad giøra sig gladañ/ seger Ordtæked/ og eingeñ hlær/ nema hønum sie glatt i Hug/ og gladur er eingeñ / nema hañ huggadur sie. Þad er Addæanlegt ad Hugleida / hverneg Frelsareñ æ Døgum Holldsvistar siñar hefur vijslega hagad sijns Embættis Vtrettingum / Margt þad sem ad i greindre Predikun stendur/ þad er gagnstædt Hollde og Bloode/ hveriu ad øll Typtan þyker Sorg og eingeñ Glede ad vera medañ hun æ liggur/ seger Paulus/ Heb. 12. Og giæter ecke þess / ad epter æ gefur hun Fridsamlegañ Avøxt Rettlætesins. Eñ til þess / ad hiñ goode Meistare færde Søñur æ Mæl sitt/ þa giører hañ sier Ferd wr Capernaum til Borgareñar Naim/ til ad styrkia med þessarre Jarteign hvad hañ ædur talad hafde. Eingeñ skal meina ad þetta hafe sked af Hendingu/ ad DRotteñ mætte þessare Lijkfør / helldur fyrer þvi hañ visse alla Hlute/ þa hefur sa æn Efa vered Tilgængureñ/ sem̃ nu hefe eg ædur sagt/ og þar ad auke ad gefa øllum Sorgbitnum Eckium og Munadarlausu̅ eitt Æfenlegt Huggunareñar Dæme/ og fullrar Vonar ⁊ Trwnadartrausts um̃ sijna Hiartgroona Myskunseme yfer þeim/ ad hañ vilie vera Fader Fødurlausra / og Forsvar Ecknaña/ Devt. 20. Ps. 68. Og fyrer þvi ad þetta Heilaga Gudspiall er næsta Gledelegt ad Hugleida/ fyrer alla þa sem þreyia epter Astvine sijna/ sem̃ þeim i Lijfenu hafa til Glede og Adstodar vered / Þa vil eg af þvi Tvent yfervega. 1. Hvad Eckiurnar eige ad hugga sig vid i sijnum Einstædingskap. 2. Hvad þeim eige til Huggunar ad verda er missa Børn sijn/ jafnvel æ unga Alldre. Eñ

Eñ þu sem ert Fader yfer allt þad sm̃ Børn kallast bæde a Himne og Jørdu/ Styrk þu Mal mitt/ og Tilbw svo Hiørtu Barna þiña/ ad þetta þitt Eyrende mege vel takast/ i JEsu Nafne/ Amen.

Vtleggingeñ.

HJer stendur i Gudspiallenu um̃ Moodur þessa Vngmeñes/ ad hun hafe Eckia vered/ þad Stand hefur jafnañ hallded vered aumt og Oskemtelegt/ sem og ad Lijkindum lætur/ David veit valla añad Lijkara ad Oska/ hvert helldur skiinum edur Guds Ovin/ eñ ad Børn hans skule verda Munadarlaus / og hans Kviña Eckia / Ps. 109. Vorer Omagar eru Fodurlauser / og Mædur vorar svo sem Eckiur/ seger Jeremias i Harmagrætnum/ 1. og 5. Cap. Nu er þad vijst/ad slijkt er Reide Teikn DRottens a Stundum / og Straff Syndaña/ eins og hvert añad Mootlæte / Eñ hverge nærre alltijd / þvi valla er nockurt Stand i heilagre Ritningu um̃geted/ sem hiñ Almattuge vill helldur taka i Forsvar/ eñ Eckiudoomeñ/ þvi fyrer utañ þad/ ad hañ vill sialfur vera þeirra Forsvar og fæda þær/þa hefur hñ sier i Lage gefed þm̃ Berndar Bref i siñu H. Løgmæle/ a þeña Hatt. Eingre Eckiu edur Omyndugum skalltu Pijning giøra / ef þu syner hønum Pijning nockra/ (þvi ef hañ ad eins kallar til mijn/ þa vil eg Bæn-heyra hañ) Þa skal mijn Reide breña/ og eg skal sla ydur i Hel med Sverde / svo skulu ydar Konur Eckiur verda/ og ydar Børn Fodur-laus/Exod. 22. Og eñ seger hñ: Eckiuñe og Omyndugū skalltu eing añ Skada giøra. Hefur hañ ecke skyckad þeim siñ Hlut af Tijund-unum / Devt. 14. Bydur hañ ecke ad kalla. þær framar ødrum til Almeñelegrar Mal-Dryckiu fyrer DRottne/Cap. 16. Ja/hñ hef-ur sier i Lage um̃boded Valldstiettteñe/ad þeir skule dæma Mal hins unga Mans z forsvara Eckiuna/Esa. 1. Jafnvel þoott eg ætle ad valla sie nockru Guds Bodorde midur hlijdt eñ þessu af sumum Møñ-um. Oskande være/ad ei fyndust þr/ed sialfer hafa Eckiurnar fyr-er Fe/ og giøra þær sier ad Ræne/ svo sem Esajas ad Orde kiemst/

 Cap.

Cap. 10. Hefnast æ þeim og þeirra Munadarlausum Børnum/ ef þr þookfust eiga Fødur þra nockrar Heipter ad giallda/ en feingu ecke stoled Hefndenne fra Gude æ medan hann lifde/ Svoddan er hin mesta Lødurmenska / sem einn Hugprwdur Tyrke ei villde verda funden ad/ og þo skamast ecke sumer christner Menn syn ad æfa þetta Blygdunarlaust/ svo hoppa þesser Myslingar a einu daudu Leone / sem þr þo ecke þordu ad geispa æ moote/ æ medann þ hafde Munnenn open. Lyted muna þr til hinnar skelfelegu Bolvunar/ er DRottenn leggur yfer þa/ sem umhverfa Riette Eckiunnar/ Devt. 27. Edur hins/ ad Kilningenn telur þad med hinum hellstu Orsøkum hinnar Babilonisku Herleidingar / ad þeir dæmdu ei Mæalefne Eckiunnar/ Jer. 22. Nu vil eg sleppa þssu/ enn hverfa aptur til hins er eg skildest vid/ Þesse Kvinna var Eckia/ lykelegt er Madur hennar hafe burtkallast æ sijnum besta Alldre/ hvad þar af ræda maa/ ad hun hafde henne epterlæted einn einasta Son/ sem ad enn þa var Ungmenne/ Þetta var stoor Sorg/ hveria hun gat ecke duled / þvi sagde Frelsarenn vid hana / GRAAT ÞU ECKE/ og þetta Mootlæte hennar var svo miked / ad Bæjar-Menn samphnndust henne / þvi seger i Textanum: Ad MJKill FJOlde ÞEirra HAfe GEJNGed Ut Med HEnne. Lærum þad af þm/ ad græta med Grætendum/ og hafa Medaumkun med þm er i slykar Rauner rata/ svo giørde hn sem best kann ad samphnnast Eymdum vorum/ þvi Gudspialled seger: Ad þegar DROTTenn LEit HAna/ ÞA HRÆRDest HAnn MYSKunar YFer HEnne/ og sæum vier jafnann Orsøk þar til/ þvi ecke lydur æ Stundum længt a millum þess/ ad svoddann tilfellur. Mørg volud Eckia a þvilykt til Brunns ad bera: Enn wt af þessare Medaumkun Frelsarans take Eckiurnar sier hina mestu Huggun/ Strax sm hn sæ þessa sorgande Konu/ þa hrærdest hn af JNstu MEDaumkun/ seger Textenn: Ecke gløreh hn þ sydur nu/ helldr enn þa hn umgieckst i voru Hollde/ o nu er upphafed til Kraptarens hægre Hand"/ hn hefr Likel Lyfsens z Daudans/ Barn mitt/ hafe

þvi

þvi Daudenn gripid Hendenne inn i Hws þitt/ og veitt þier eitt miked Saar/þar hann hefur teked Helming þijns Hiarta burtu/ og giort Born þijn Munadarlaus/ þa vitt/ ad þad er ecke skied ann hans Raadstøfun-ar/ Einga Magt hefde Daudenn haft yfer þijnum kiæra Egta-Manne an hans Leifes/ i hvers Hende ad er øll lifande Saal/ Audmyk þig þessvegna under Vollduga Guds Hond/og seg med David/ Eg vard Mallaus/ og talade ecke/ af þvi þu giorder þad/ sierdeilis þar þu hefur þo ecke tapad þijnum Egta-Manne/ Meina ecke/ Barned gott/ ad sialfur Giæskunnar Brunnur sie eins lyndur/ og sumer Okockar i Heimenum/ þeir ed aptur taka þad þeir gaafu/ helldur vil eg hier umm segia eins z Paall sagde umm Onesimum vid Philemonem: Hann er umm Stundarsaker vidskilenn/ svo þu hallder honum Eilijflega. Hann er ecke daudur/ad þvi Leite sem vidkemur Saalunne/þvi Gud Abrahams/ Isaacs og Jacobs/ hann er ecke Gud Daudra helldur Lifendra/ seger Frelsarenn/ þar fyrer er hann ecke daudur/ helldur kalladur fra Daud-anum til Lijfsins/ fra Volæde þessa Heims/ til eilijfrar Sælu/ fra Selskap vondra Manna/ til Samfelags heilagra Eingla. Ja/ hann er helldur ecke daudur/ þad Lijkamann ahrærer/ helldur sefur hann/ svo sem DRottenn sagde umm Hofdingians Doottur/ Matth. 9. Þad stend ur Æfennlega stødugt/ er Frelsarenn sagde: Hver sem truer a mig/þad skal skie/ ad þoott hann deye/ þa skal hann samt lifa/ Joh. 11. Þar fyr-er/ þoott ad þ sie Natturlegt/ ad syrgia Astvine sijna/ þa er ecke svo stoor Orsøk þar til/ þvi vier høfum ecke misst þa/ helldur eru þeir und-ann oss farner i eilijfa Sælu/ enn Lijkamenn hvijlest af Ervide sijnu inn til þess Dags ad DRottenn uppvekur hann/ z giorer Einglunum jafnann/ Ja/ samlijkann sijnum Dyrdlegum Lijkama/ Phil. 3. Nu er þad vijst/ ad eckert Guds Barn misann sijnu Egta-Hiarta þvilijkrar Sælu/ enn þad er Veikleike vor/ ad Menn syrgia sinn eigenn Hag/ z sinna Epter-latenna/ þeinkiande meir a hid Nærveranda/ enn hid Epterkomanda. Enn hyga til þess/ Barn mitt/ ad Gud hefur kannske þinn Egta-Mann

i burtu teked til sinnar Dyrdar/ uppa þad þu skyllder hafa allt þitt Traust/ alla Von/ alla Glede og Unadsemd i sier einum/ og Fagn'ud af þvi/ ad sia og reyna sijna Nad a þier/ og vid þig og þijna/ nær øll Mannleg Hiælp er wte/ giør svo/ þar af hefur þu tvefallda Nyt'seme/ þa einu/ ad þijn Sæla gledur sig i Gude Heilsugiafara þijnum/ hver Fagnudur ad yfergnæfer allann Skilning/ og drepur alla Sorg/ Allt Mootlæte giører hann lieтт. Hina adra/ ad a medann þu ert svo Skape farenn/ þa er þ Feste-Bref uppa Guds Rijke/ þad er Pantur þess/ ad þu muner fagna med þijnum Egta'Manne i himneskre Sælu/ Eilijflegana med Gude og hans Heiløgum. Læt þvi sia / ad þu til'einker þier þ sem DRottenn seger vid Jsrael/ Esa. 54. Sa sem hef'ur skapad þig/ hann er þinn Madur/ DRottenn Zebaoth er hans Neite/ og þinn Lausnare/ sa Heilage i Jsrael/ hvern øll Verølldenn Gud nefn'er. Hvar fyrer grætur þu/ og þvi ber þitt Hiarta sig svo illa? Er eg þier ecke betre enn tiju Syner? sagde Elkana vid Konu sijna Aunnu/ 1. Sam. 1. Og hvad mikl betre er þa Gud Himnanna/ helldur enn eirn daudlegur Madur/ vilie hann ganga þier i Mannß Stad/ Hvada Naud hefur þu þa? Hann er noogu vijs til ad Rædleggia þier/ noogu rijkur til ad forsorga þig/ noogu mættugur til ad forsvara þig/ noogu Giæsku rijkur til ad hugsvala þier: Hvers villtu framar æskia. Eckiur og Munadarlauser hafa stooran Rett i Himnenum/ svo sem ædur er sagt: Þegar DRottenn leit Eckiu þessa/ Þa HRærdest Hann Af JNsu MEDaumkun YFer HEnne. Nun hefur kann ske ecke þeckt Drott'enn/ edur ecke sied hann/ þvi sorgande Manneskiur geingu med huldu Høf'de hia Gydingum/ Nun hefur z ecke Orde wtkomed fyrer Harme/ svo hun giæte beded hann/ og þo gat ecke Brunnur Giæskunnar hallded sier. Hans Hiarta brast i hønum/ svo hann hlaut hefne Miskunsamur ad vera/ strax sem hann leit Eymd hennar/ med einu Orde/ einu Atvike þurkade hann øll Tarenn af Augum hennar. Þegar þær Ruth z Naemi voru aldeilis Munadarlausar/ þa sende Gud þeim Boas/ Ruth. 2.

Þegar

Þegar Eckian i Sarepta og hennar Sonur voru adkomenn Dauda i Atvinnuleysse/ þa baud Gud Eliæ ad bæta Brest hennar/ Mun hans Hond enn nu stutt vordenn? Er honum nockud apturfared/ sijdann hann er hafenn yfer alla Himna? Nei/Nei/ wtrett er hun enn nu i Dag til allra þeirra/ sem a hann vona/ og þott hann reyne sijna a stundum/ þa efest eingenn umm Hannsøgle hans/ edur ætle sig yfergefenn/ Hann gat hallded Manne þßarar Eckiu vid Lijfed/ hann gat læknad Son hennar a Banasængenne / Enn hier færde Drottenn Søfnur a Mal sitt/ er hann skømmu adur talad hafde/ ad sæler væru þeir sem harma/ þviad þeir mune huggader verda/ þvi miklu meire var Fognudur þesse/ ad hann gaf henne aptur Son sinn/ sem daudur var/helldur enn þott hann hefde læknad hann Daudsiwkann. Lat þier þvi til Hugar koma/ Guds Barn/ ad þott Daudenn hafe slited þ Band umm Stund/ simm var a millum þijn z þijns Egta-Manns/ þa er þo ecke slited þad Einingarennar Band/simm hef ur bunded Hiarta þitt vid Gud/ hver alleina hefur Odaudleikann/hver og hefur trulofad þig sier ad Eilijfu/ i Nad og Mijskunseme/ i Rettlæte og i Doome/ Hos. 2. Ef þu elskar hann/ þa er ecke ad ugga hans Elsku til þijn/ hann vill vera hia þier i Neydenne/ og þier þadann wtrekia/ allar þijnar Andvarpaner heyra/ øll þijn Tar reikna/ og hella þeim i sinn Siood/ og sijdann afþurka med eilijfre Glede/ og þott ad þu meger sia a Bak þijns kiæra Egta-Mans umm Hrijd / þa er þ stutt hia Eilijfdenne/hvar þid munud umm Allder Allda samfagna/ann nockurs Kvijda fyrer þvi/ ad skiliast framar. Seg þvi ecke/ eg er af øllum forlatenn/ medann þu hefur ecke Gud forlated/ mun hann þig alldrei forlata/ Treyst þvi ad fullu/ ad þad sem DROttenn seger vid Christnena/ hia Esajam Cap. 54. þad vill hann til þijn sagt hafa/ svo sem eina forlatna Konu/ og Sorgbitna/ þa kallar DROttenn þig aptur/ fyrr skulu Fiollenn wr Stad vijkia/og þessar Hæder nidurfalla/ enn ad mijn Nad vijke fra þier/edur minn Sattmale nidurfalle/seger DROtenn þinn Mijskunare, Ja/hann simm er trur/ z sialfur sier ei kann ad

Neita/

Neika/seger Postulen. Øll Vmsorgun z Vmhyggia Byskaparens liggur nu a þier/ sijdan Gud took þin Man fra Sijdu þine/ huxa til þess er David seger/ Ps. 68. Gud leggur oss eina Byrde uppa / en han hiælpar oss ad bera/ vantreyst hønum ecke/ sem bar allan Jsrael i Eydemørkune / svo sem ein Mooder ber sin Son / seger Moyses/ Edur hans Syne/ hver ed ber alla Hlute med Orde sijns Kraptar/ad han giete ecke hiælpad þier / til ad bera þad han hefur siælfur þier a Herdar lagt/ hafþ þijna Vnadsemd i hønum/ han hefur lofad ad gefa þier hvad þitt Hiarta gyrnest / finnest þier Byrden þwng / þa varpa allre þine Ahyggiu uppa hn/sm þvi mun vel til Vegar koma/ Og er þad nu svo um̃ hid Fyrra wt-talad.

Hvad hinu Sijdara vidvijkur/þa reyna Men̄ þad optlega/ad Forelldrunum fellst ecke minna um̃ þad / nær þeirra Børnum verdur fyrer Tijmanlegan Dauda burtu kipt/helldur en þo ad hvert miste annars/ fierdeilis/ ef þad eru einka Børn/ svo sem hier a stoodst/ ÞVi HAn Var EJNka SONur SJNNar MOODur/ seger i Textanū: Og þar ad auke/ ef ad þvilijk Børn eru lijkleg til Giæfu/ og Menningar/svo þau giæte sijdan Gude og Fødurlandenu med Sæmd og Æru þioonad/ og ecke verdur þvi moote sagt/ad stoor Hørmung la a Kvinnu þessare/þar Dauden hafde rænt hana fyrst sijnū Hiartkiæra Egta-Manne/ og þo a hennar besta Alldre/ og þar ad auke sijnum Einasta Syne/ einnig i sijnu Æsku-Bloome/ hver an Efa hefur vered hennar einasta Ynde z Adstod i hennar Munadarleysu/ en þ eykur miklu hier a / ad þad var eitt Brixle hallded a þeim Døgum fyrer Kvinnurnar/ ad læta ecke Sæde epter i Jsrael / þvi allar gyrntust ad vera Mædur ad Messia/og ecke hefur þad einasta Læging boott Obyria ad vera/ helldur og hitt ein stoor Sorg/ad missa Børn sijn/og eiga kann ske ecke Von til annarra/þad sie eg a Dæme hinnar Sunamitisku/ er sagde vid Elisæum / nær Sonur hennar la Andvana / 2. Reg. 4. Beidda eg min Herra nockud um̃ Son? Sagda eg ei/pretta mig ecke? Svo sem

hefde

hefde henne þookt sa Kostur liettare/ alldrei ad hafa Barn fædt/ helld en ad Syne hennar hefde vered i burtu svipt / og mæ sa vera af Jarne gior/ sem ecke vorkenner þeim sloddann Mootgang/ fierdeilis/ þar Guds Ande setur oss þetta til Dæmes umm hina mestu Sorg/ þar hann seger / Amos. 8. Ad Harmkvæle Gydinga skule verda eins og Harmur epter einn Einasta Son/ þ sama Jtrekar hann hia Zacharjam/ Cap. 12. Þvi er svoddann miøg Natturlegt og eingum ad lä / þo skulu christner Menn haga sier i þessu svo sem Guds Børn / og læta hann rada/ sem alls Ræd a bæde a Himne og Jørdu. Hinar sømu Røksemder skal ad søfnu til þess hafa/ ad bæta Sorg sijna i þssu Tilfelle/ og hinu/ er i fyrre Greineñe var umtalad/ Seg mier/ christenn Madur/ Hefur þu ecke Barn þitt af Gude ødlast? Svo seger David/ Ps. 127. Børnenn eru Guds Gafa/ og Lijfsens Avøxtur er einn Skeinkur/ þau eru ecke svo alldeilis vor Børn / ad þau sieu ecke miklu framar hans / sem er Fader yfer øllu þvi er Børn kallast bæde a Himne og Jørdu / þvi nær hann gaf oss þau / þa gaf hann þau med þm Skilmæla/ ad hønum være frialst ad taka þau til sijn nær hann villde/ Eda giørum vier ecke svo hver vid annann? Þoott einn læte Barn sitt til Vinar sijns umm Stund/ mun þad ecke standa i hans Vallde/ ad læta þad til sijn aptur hverfa/ nær hønum lijkar/ Ætlumst þvi ecke til/ ad Gud mune hafa minne Riett yfer oss/ og Børnum vorum/ enn vier þykiumst yfer þeim hafa/ Seg þvi midt i Sorgenne/ midt i Harmenum eins og Job/ hvern Gud svipte ecke einasta øllum Børnum sijnum/ helldur og allre Aleigu sinne i einu Vetfange/ Job. 1. Gud gaf / og Gud aftook/ sie Nafn DRottens blessad. Ef þu ert Guds Barn/ (þvi fyr er þeim vil eg sier i Dage þetta talad hafa) Ef þu ert sialfur Guds Barn/ sege eg/ þa veit eg/ ad þier hefur umhugad vered/ ad fela þssa Guds Gafu hønum sialfum a Hendur / ad Barn þitt mætte hans Myskunar og Forsioonar i øllu niooта / Enn allra hellst muntu hafa Umhyggiu bored fyrer þess eilijfre Velferd / ad þad mætte Gude sim

kiæraſt vera / og ſem meſt vardveitt fyrer Andſkotans / Heimſens og Holldſens Vielum/ hier um̃ muntu Gud beded haſa i øllum Bænum þÿnum/ meir eñ um̃ længa Lÿſdaga/ Seg mier/ Heſur þa Gud ecke Bænheyrt þig? Er hañ heſur teked þad burt wr Þrældoome Heimſens i Sælu Himenſens/ fræ Vm̃ſætrum Dioſulſens til Guds Barna Frelſes/ fræ Oſrÿke Holldſens/ til þÿns og þeſſ Fødur Rÿkes/ hvar þad mun ſkÿna ſvo ſem Sool um̃ Allder Alida. Þier ſkilſt þetta lÿtt kañ ſke/ a medañ Sorgeñ er ſem bræduſt/ Eñ læt þa ſvo ſm̃ Chriſt ur ſege vid þig hid ſama / er hañ ſagde vid Petur fordum / þa hañ ei villde læta DRottẽ þvo Fætur ſÿna / Hvad eg giøre / þad veiſtu ecke nu/ eñ þu munt þad ſÿdar þeckia/ Joh. 13. Þier munde vænt um̃ þykia/ þu munder aſ Hiarta gladur verda / eſ Gud giæſe þier Barn þitt aptur/ eins og Eckiu þeſſare/ Eñ eg vil ſvara þier eins og hñ ſvarade þeim i Nazareth fordum/ Margar Eckiur voru a Døgum Eliæ/ eñ til eingrar var Elias ſendur/ nema til Eckiuñar i Sarepta i Sidons Lande/ Luc. 4. Gud veit hvad hañ vill giøra/ eckert giører hñ til Onytis/ Tilgængur DRottens i þeſſu Kraptaverke er audſien. Fyrſt er ſa/ ad hañ ſynde bæde þier og øllum Sorgbitnum/ ad hñ bæde vilie og kuñe ad ſampÿnaſt Eymdum þeirra. Hiñ añar/ ad hñ Auglyſte þad hañ Gud være/ ſem ad heſur Valld yfer Daudanum / þvi þeſſe var hiñ Fyrſte aſ hinum Daudu/ er hañ uppvakte a ſÿnum Hierviſtar Døgum/ eñ ſÿdañ ad hñ heſur hvorttveggia þetta med mørgũ Rokũ ſtadſeſt / hver Naudſyn ber þa til þeſſ / ad hañ um̃breyte ſÿnu Løgmæle/ og þoott þu mætter þañ Koſt eiga/ ad Barn þitt hverſe aptur i Verølldena/ hvilÿk Fævitſka være þad/ ad ſelia Rÿkdoom fyrer Armood/ Heilbrygde fyrer Siwkdoom / Glede fyrer Sorg / og hina allra ſætuſtu Roo og Hvÿld fyrer allſkonar Andſtreyme og Erſide/ þad være ad hata/ og ecke ad elſka Barn ſitt/ eſ riett er ælited/ ſierdeilis þar hin er Vtvølldu Guds / ſem i DRottne dæner eru / þeir loſa Gud Daſlætanlega fyrer ſÿna Endurlauſn i Himnenum / Þvi ſkyllldu Meñ þa

ſyrgia

fyrgia þeirra Burtfør af Heimenū / allrahellst þar vier høfū eckert
mist/ helldur undañ oss sendt / og munum fiña eitt heilagt Barn fyrer
Syndugt/ Odaudlegt fyrer Forgeingelegt/og Einglunum samjafnt/
fyrer þad sm̄ ꝺdur var þo ecke nema Molld og Aska/Leifed þvi Børn
um ydar til DRottens ad koma/ christner Meñ / og bañed þeim þad
ecke/ og seged eins og Baruch vid hina Herteknu i Babilon/Baruch.
4. Eg hefe lꝺted ydur burt med Harme og Grꝺte/ eñ Gud mun skila
ydur mier aptur med Glede og Føgnude eilijflega. Eg veit ad mørg
um er þad stoor Harmur/ad missa eitt Einasta Barn/sem var Giꝺfu-
legt / og vel ad fier uñ alla Hlute / Eñ Hugleid þo christeñ Madur/
ad Gud gaf siñ eigeñ og Einasta Son wt fyrer þig / i hverium hañ
alleina hefur sijna Velþocknan/ecke til ad bada i Roosum/ helldur til
þess/ ad ecke hefde hañ þar hañ mꝺtte Høfde sijnu halla ad/ Luc. 9.
Ecke til ad lꝺta sier þioona/ helldur til ad þioona ødrum / ecke til ad
lifa i Sꝺlu nockre/jafnvel þoott hñ mꝺtte þa vel Sꝺlu hafa/helld-
ur til ad þola Krossen / Hebr. 12. Þetta giørde hañ / sem þier var uñ
eckert skylldugur / Ojafnt hafest þid ad / sem ert hønum skylldugur
bꝺde uñ þig og Barn þitt/ ad þu ꝺngrast af þvi/ ad hañ flutte þad
i eilijfa Sꝺlu / sem hans Sonur hefur þvi med siñe Kvøl afrekad:
Hversu giørfuglegt sem þad var / þad var þo alldrei svo veglegt/ svo
sm̄ hiñ Frijdaste medal Mañaña Barna/Ef Gude og Fødur þoofte
hañ ecke Ofgoodur i Kvalernar/Hvar fyrer skyllde þier þa þykia Son
ur þiñ Ofgoodur til Dyrdareñar: Þu villder hafa hønum Stoor-Fe
epterlꝺted i Verølldeñe/ mun þad vera betra eñ hans Arfa-Hlute i
Lande lifande Maña? Misjafnt fer uñ Arfana hier i Verølldeñe/
Eñ Petur seger oss ad þesse Arfur skeñest ecke / 1. Pet. 1. Nooger
eru Erfingiarner/þoott eiñ deye Barnlaus/sieu ecke adrer/þa er Fød-
urlanded/ þa eru Guds Volader/ gior þeim Gott medañ þu lifer/og
hefur þu Fe-Siood a Himnum. Sonur þiñ doo burt i sijnu Æsku-
Bloome/ eñ eingeñ veit Æfe sijna fyrr eñ øll er/ Vor fyrsta Mooder

fagnade nærsta miøg hinum fyrsta Mañe/sem i Heimeñ var fæddur/ eñ pad villde ecke svo rekiast wr fyrer hønum. Eli Høfud-Prestur liet dætt ad Sonū sijnum/ 1. Sam. 2. þo voru þr Skalkar/ Vænt pookte David um Absalon/ hverneg hañ launade hønum/ pad er al-kuñugt: Pu þykest vita/ ad ei var Barne þijnu hætt vid sijku/ svo er þad/ hveriumi aþ oss þyker siñ Fugl fagur. Eñ þegar ad Gud heþur ad fullu ræded Son þiñ sier til Handa/ þa heþur hañ teked þssa Vm-sorgun aþ þier / hañ er þangad komeñ / hvar hañ ecke skal vega siñ Broodur/ ecke vanvyrda Guds Þioonustu/ og ecke giora Vppreist i moote Fødur sijnum. Pu villder haþa sett hañ til Menta / ad hañ lærde alla Heims Speke/og øll Tungumæl/Heyr mier/Guds Vinur: Eingeñ er þvilijk Speke sem ad deya vel / og þar ad a øll Speke ad lwta / añars er hun Onyt. Hañ kuñe ecke svo margar Tungur sem þu villder/ þoott hañ kuñad heþde/ Munde þad haþa gagnad hønum til Himnarijkis? Packa Gude ad hñ er þangad komeñ/hvar Tungu-mælunum slotar/ eñ Kiærleikureñ varer eilijflega/ 1. Cor. 13. Noogur Vijsdoomur er þad/ad hñ þecker Gud/svo sem hñ er aþ hønū þecktur/ og talar Einglaña Tungu. Adgreining Tungumælaña er Straff Syndareñar/eñ þad er Raad Guds/ ad Tunga hiña Mælhølltu skal tala riett/ Esa. 32. Svo veit eg og ad hver Vtvaldra mun skilia añ-añ / og ad þetta fullkomnast i Himnarijke / þar skal ecke Barn mitt þola mørg Høgg fyrer siñ Lærdoom/ecke Ottast fyrer/hvert þad mune viña edur tapa i einu Þrætu-Mæle / ecke helldur æra sig i Reikninge Stiarnaña/ edur Mælingu Himensins/ nær þær eru doffnar/ eñ hañ samañvaþeñ eins og añad Klæde / Hebr. 1. Jaþnvel þoott Meñ verde ad flækiast vid þeña Hiegooma epter Naudsyn Spillingareñar Hætta lags. Pu meinar ad Gud sie þier reidur/ aþ þvi hañ leiþde þier ecke ad uppala þad er hañ svo vel skoop/ sijnum Brædrum i Heimenū til Nota og Gagnsemdar/ Geþ þig til Frids/ Barn mitt/ þacka Gude/ ad þu med hñs Adstod heþur uppaled þ til Himnarijkis/hñ a margañ

Goodañ/

Goodañ/læt hñ sorga fyrer Londū z Lydū/ sm̄ þ leingst hefur giort. Svo hygged nu ad þessu/ christner Meñ/ hver i siñ Stad/ Lated hañ ræda sem ræda a/ og alldrei rædur sijnum Bornū/ nema til hins besta/ og ætlest ei til/ ad þier siæed betur fyrer ydar Ræde edur Barna ydar z Astvina/ helldur eñ hañ/ til hvers ad bæde ydur og þeim er varpad allt i þræ Mooburlijfe. Eñ þu eilijfe Fader/sem ecke einasta taled hef ur alla Daga vora/ helldur og oll vor Nøfud. Nær/ Keñ þu bæde Forelldrum og Bornum/ ad hyxa þad vier hlioofum ad Deya/ svo vier Forsiæler verdum/ ad alldrei lifum vier svo sem ættum vier i þessu Volæde Æfeñlega ad Lifa/ helldur gef þu oss/ sem ert Gud Lijfsens og Daudans/ ad hvert vier lifum edur deyum/ þa sieum vier DRottens/ Bæn heyr þad DRotteñ miñ/ fyrer JEsu Pijnu og Dauda/ og gef oss þar til Styrk heilags Anda/ Amen/ i JEsu Nafne/ A M E N.

Seytianda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 14. Cap.

A þeim Tijma. Og þad skiede so ad JEsus kom i Nws nockurs Phariseæara Høfdingia a Þvottdeige Brauds ad neita/ og þeir høfdu Vardhalld a hønum. Og siæ þu/ ad Madur nockur Vatzsiwkur var þar frame fyrer hønum. Og JEsus andsvarade og sagde til Løgspekingaña og Phariseaña/ so seigiande: Nvørt leifest nockud ad lækna a Þvottdøgum? Eñ þeir þøgdu vid. Og hañ took a hønum/ læknade hañ / og liet hañ i burtu fara/ svarade og sagde til þeirra. Nvørs ydar Asne eda Naut sem fellur i Pitt/ er þad eige jafnsnart wtdreiged a Þvottdeige? Og þeir gætu hønum aungvu þar til svarad. Eñ hañ sagde þessa Eptlijking til þeirra sem bodner voru / þa ed hañ merkte hvørneñ þeir mottust epter hinum fremstu Sætum/ seigiande so til þeirra: Nær ed þu verdur bodeñ af einhvørium til Brwdkaups / þa set þig ecke i hid Ædsta Sæte/ kañ skie / þad añar heidarlegre eñ þu/ sie bodeñ af

hønum/ og kome sa sem þier baud og hønum / og seige til þijn / gieþ þessu Rwm/og hliooter þu þa med Kiñroda ad haþa hid ysta Sæte. Helldur so/ nær ed þu verdur bodeñ/ þa far þu / og set þig i hiñ ysta Sess/ so ad þa nær ed sa kiemur er þier baud / þa seige hañ til þijn/ Vinur/þoka þier upp betur. Þa mun þier Virding veitast hiа þijn um Sessunautum. Þviad/hvør sig sialþur uppheþur/ hñ mun nidur lægiast/ og hvor sig lijtelæter/ hañ skal upphaþeñ verda.

Exordium.

AS Medal hiñar Vegleguſtu Guds Þioonuſtu/ er vier eigum ad dyrka hñ med/ þa er Helgun Sabbats Dagsens/ hun er i þyrstuñe ecke bodeñ Syndareñar vegna/ helldur ædur eñ Spillingeñ iñkom i Heimeñ/ svo seger i Genesis Bookar 2. Cap. DRotteñ blessade hiñ siounda Dag/og helgade hañ/ þar hañ a hønum hvijldest aþ øllu sijnu Verke/er hñ skapad haþde/þad er/ad hañ hætte þa ad skapa Himen og Jørd/og allt hvad þar er iñe. Þetta Bodord er aptur Itrekad i Moysis Løgmæle / og er eitt aþ þeim tiju Guds Laga Bodordum/ þess getur i Exod. Bookar 20. Cap. Miñstu ad helga Hvyldardageñ DRottens Guds þijns/ og er þetta Bodord opt lega stadþest i gamla Testamentesins Bookum. A sex Døgum skulud þier Verk viña/ hiñ siøunde Dagur skal Helgur kallast/ þvi þad er Hvijldardagur/ Þier skulud eckert Verk a hønū viña/ seger i Lev. 23. Cap. Hin þyrsta Orsøk til þessa Hvijldardags i gamla Testamentenu var su / ad endurmiñast hins mikla Stoorvirkes/er Gud giørde i Skøpun allra Hluta/ Þvi neþner DRotteñ þad eitt Teikn a millū sijn z Israels Barna/ Ezech. 20. Oñur var su/ ad a þm̄ Dege skyllde almeñeleg Guds Þioonusta hallden verda/ med Foornþæringum/ med Keñingu Guds Orda z ødrū þvilijkū Gudrækmis Cyrendum i Helgidoomenū/ um̄ Foornernar mætt lesa/ Num. 28. Eñ um̄ Guds Orda Keñingu/ vottar Lucas Cap. 4. med Dæme Frelsarans/ Hañ kom til Nazareth/hvar hñ var uppaleñ/z geck iñ ad Venu sitie

fu sine a Sabbats-Degenum i Samkunduna/ og stood upp ad lesa. Hin pridia var/ad Men z Vinudyr skylldu hvyllast af sex Daga Er-vide/ pad er bert af Exod. 23. Cap. Og hin fioorda var sier i Lage fyrer Israels Foolk / ad endurminnast Lausnarennar af Egypta-Lands Prældoome/svo sem seger i Devt. Bookar 5. Cap. Nu poott ad Gud sette svo i Ondverdu/ad hinn siounde Dagur skyllde brwkast til þessarar Helge/ þa er hun nu og hefur vered sijdann Himnafør Lausn-arans halldenn a hinum fyrsta Dege Vikunnar/er vier i Minning Christi Vpprisu Helgum i Minning Endurskøpunar Heimsins/sem fyrer hans Dauda er sken / og Minning hins Eilijfa Sabbats / er øllum Guds Børnum i hans Vpprisu feinged er. þetta skulu Menn ecke ætla ad sie Manna Setningar/ helldur svo sem Moyses flutte Guds Løgmaal a millum hans z Israels Barna/Svo hafa z Christi Postular giort þessa Skyckun æn alls Efa epter hans Bode / þvi eckert segiast þeir munde þora ad giøra fyrer utan hans Skipan/ Act. 15. þad er z kunn-ugt/ad þeir afmædu sumar Greiner af Kirkiulogunum/ i Samkom-unne i Jerusalem/þegar Paulus og Barnabas voru til þra sender fra þeim christnu i Antiochia/ og er þenna Flutning Sabbatsdagsins ecke meira i spunned. Eg vil ecke ætla/ad nockur giøre sier i Lund/ad Christ-ur hafe ei haft Valld til þessarar Færslu/ þvi hann segest vera Herra Sabbatsdagsins/ og ef þ var ecke a moote hans Guddoomlegu Nat-tigu/ ad afmæ Sacramente hins gamla Testamentis/þa var ei helld-ur þetta. Enn ad þesse Rædstøfun sie af hans Postulum gior/er þad til Vitnis/ ad þeir komu samann a Hvytasunnudege/ Act. 2. sem innfell-ur a vorn DRottens Dag. Lucas skrifar/ Act. 20. Ad þann fyrsta Dag Vikunnar hafe Læresveinarner samankomed til ad brioota Brauð-ed/z ad Pall hafe þa Rædu hallded/ Og sialfur Pall skrifar Chor-inthu Borgar Mønnum til/ 1. Cor. 16. Ad a hinum fyrsta Dege Vikunn-ar skule þeir leggia Afsijdes Olmusur sijnar/ er Naudstøddum christ-num Mønnum ætladar voru. þenna sama Dag kallar Johannes Postu-

le og

le og Gudspiallamadur DRottens Dag i synum Openberunum/Cap. 1. og svo hefur christeleg Kirkia nefnt hann upp fra þeirre Tijd/ allt til þessa/ Pad ber til þess/ ad nær Postularner ecke nefna Frelsarann synu eigenn Nafne/ þa kalla þeir hann DRottenn i Stadenn fyrer Guds Neite/ sem er Jehova i gamla Testamentenu/ Þvi kalla eg þad vijst/ ad þesse Rædstofun sie fra Gude komenn/ og ad þessu svo fyrermællt-tu/ þa vil eg nu taka mier Orsøk af Spurningu DRottens til Gyd-inga/ HVert Þar LEIJFDest Ad LÆkna a SABBats DEge. Af henne vil eg taka mier Orsøk ad tala umm þetta tvennt. 1. Hvad christnum Mønnum sie Oleifelegt ad fremia a Sabbats Døgum. 2. Hvad þeim byrie ad giøra/ og Leifelegt sie.

Þu stoore Herra DRottens Dagsens og hins eilijfa Sabbats/ Lat oss svo giøra þitt Verk a þessum Dege/ ad vier umm syder meigum innganga til þinnar Hvijldar/ Amen/ i JEsu Nafne/ Amen.

Utleggingenn.

HJD fyrsta sem bannad var a Sabbatenu/ þad var ad vinna nockurt Verk a þeim Dege/ Svo seger DRottenn i synu Løgmaale/ Deut. 5. Vardveit þu Hvijldardagenn/ ad þu helger hann: Eckert Verk skalltu a honum vinna/ og svo streingelega var þetta bannad Israels Sonum/ Exod. 35. ad þeir ecke mætti Elld kveikia i Hybijl-um synum a þessum Døgum/ hvar fyrer þeir ecke hélldur mættu Matreida/ og er valla nockurt Bodord svo optlega Itrekad i heilagre Ritningu/ svo sem þetta/ og hversu ad Gud hafe freklega straffad Vanhelgun Hvijldardagsins/ þad syner oss Straff hans/ er tijnde upp Smælked a Sabbatsdege / ad hann mætte deyia epter Løgmaalenu/ Num. 15. Fyrer Vanhelgun þessa/ hootar Gud synu Foolke/ ad hann vilie uppbrenna Borger þeirra/ hia Jeremiam Cap. 17. og hia Ezechielem Cap. 22. Sverde Konungsins af Babilon/ og er þeir apturkomner wr Herleidinguñe tooku til ad vanhelga DRottens Hvijld-ardaga/ þa atalde Nehemias þa hardlega / og leidde þeim fyrer

Siooner/

Siooner/ ad ꝑyrer þessa somu Synd/. Hefde Ogiæfan komed yfer Fedur þeirra/ segiande: Þegar Forfedur ydar giørdu svo / munde ei Gud vor leida yfer oss alla þa Olucku og yfer þessa Borg? Og þier vilied upperta Guds Reiptar Reide moote Israel/med þvi ad vanhelga Sabbatsdagenn/ Nehem. 13. Nu er þo um̄ Sabbatsdagenn Tvent ad Hugleida/ þad eina er Sida Løgmalenu vidvikur/ þad er hellst i þvi foolged/ ad lofa Gud og dyrka a þeim Dege/og svo ad gefa bæde sialf um sier og Niwum sijnum Toom og Stunder til þessarar Þioonustu/ svo og ad hallda einhvern Viku Dag til þessarar Idnar / og þad er svo rijkt i Nætturuna innskrifad / og medfædt Mannenum / ad hiner Orgustu Heidingiar tooku sier vissa Daga / nærre svo marga sumer hverier/svo sem vier christner Menn/ til ad fremia Bloot sijn/ og adra Godanna Þioonustu/ hverre Skipan þeirra poott ad Mannkynsens Ovinur hafe spillt med sinne Dyrkun/þa er þo audsært hier af/ad Nætturann hefur boded þeim/ad slijkt være ein sialfboden Skyllda vid Gud/ og hafa ad þvi Tilte og med þessum Setninge sannad þad sem Pall skrifar / Rom. 2. Ad Heidingiarner sem ecke hafa Løgmaled / þeir giore af Nætturenne þad Løgmalsens er. Annad er þad sim̄ Kirkiu-Løgum Gydinga sier i Lage vid kom / sem er/ ad hallda Sabbated a hinum Siounda Dege/ hvar um̄ adur er nockud i Inngangenum talad/ svo og ad vinna alldeiles eckert Verk a þessum Døgum/ sem þo an Efa hefur nockurn Skilmala hapt/sem sijdar mun sagt verda. Nu poott ad christenna Manna Frelse hafe nockra Lijnkind hier i giort/svo og linad Straff þeirra/er DRottens Dagen vanhelga/ þa vite Menn samt/ ad þad er ein hroopande Synd/ad brioota hann med Onaudsyn-legu Erfide. Til Guds Dyrkunar var hann helgadur i Fyrstunne/ laungu adur enn Løgmaled var wtgefed. Christelegt Frelse hefur ei afmad hin̄/ helldur flutt a hinn fyrsta Dag/ hn̄ er i Sida-Løgmal-enu bodenn / alldrei er hann af Christo fyrerbodenn / helldur Hræsne og sw Nia-Tkw/er Gydingar um̄ hann hofdu/ hun er straffud af Frels-

 aranum.

aranum. Þetta Bodord um̃ Helgun Hvÿldardagsens er Alyktun hiñ ar fyrre Bodorda Tøbluñar/ hvers vegna ad synast mæ/ ad hañ sem þad mootþrooanlega brytur/ hañ neite allre Guds Dyrkan fyrer utañ þad/ ad þad stendur alltÿd stødugt er Jacób skrifar / Cap. 2. Ad sæ sem brytur eitt af Bodordunum/ hañ er vid øll sekur / sæ sem brwkar Hvÿldardageñ til siña Vtriettinga/ ad Þarflausu/ fyrer Agyrnes Sak er/ edur af Forsmæn vid Gud/ hañ er eiñ Afguda Dyrkare/ þvi Gude einum eñ eingum ødrum tilheyrer sæ Heidur ad hallda hañ helgañ/ þar fyrer seger hñ/ Exod. 31. Sioed til/ ad þier hallded miñ Hvÿld-ardag/ þvi þad er Teikn a millum mÿn og ydar/ vanbrwke þvi nockur þeña Dag/ med þvi Moote/ sem ædur er sagt/ þa ræner hñ Gud sÿnu Heidre/ og tileinkar sier/ þad hønum alleina tilheyrer/ hñ vanhelgar og hans Nafn/ þvi a þessum Dege er ad prÿsa og lofa þad med hiñe mestu Audmykt/ Eñ sa sem ecke er med mier/ hñ er a moote mier/ seg-er Christur / Matth. 12. Svo vil eg segia / Ad hañ sem ecke Guds Nafn helgar a þessum Dege/ hañ vanhelgar þad / Og i Sañleika/ christner Meñ/ þiker oss þad Oflÿted / ad Gud hefur gefed oss hina Sex Dagana til Vtriettinga vorra / ad hñ hefur blessad vort Erf-ide/ vora Lÿfs Næringu / vorar Karfer og vorar Afgangs Leifar: þoott vier giølldū hønū Þioonustu Siøundareñar/ svo sem eiñ Skatt af øllum Tÿmanū/ þad være stakt Ofacklæte/ ad skora sig undañ þvi/ Eg vil ei þar um̃ tala/ ad Gud er langtū Vægdarsamare vid Lÿkams vora/ eñ vier erum sialfer/ þar fiñast þeir / ed svo eru ækafer i Bw-sorgeñe/ ad þeir mundu eingañ Tÿma gefa sier / Hiwum sÿnum og Viñu-Dyrum til Hvÿldar/ nema þesse Dagur være tilsettur/ svo eyda þeir sialfum Lÿkamanum fyrer Lÿkamans Næringu ad Þarfleysu/ hvar med Gude er eingeñ Þioonusta giør / þviad hañ / sem ad baud Mañenum/ ad i Svetta sÿns Andlites skyllde hñ sÿns Brauds neyta/ Gen. 3. Hañ hefur og boded/ ad a hinum Siøunda Dege skyllde hañ hvÿlast af sÿnu Erfide, Og þoott nu ad Strit-Viña og øñur þvi-

tigt Veralldar Vmsvif sieu bonud a helgum Dogum/ ha meine ho eingeñ/ad Gud verde med Eintoomes Jdiuleyse dyrkadur. Jdiuleysed er Orsok til margra Lasta. Þegar David geck Jdiulaus uppa Hws-Þake synu / þa freistadi Diofullen hans til ad gyrnast Bersabe/ og var hañ þo Guds-Madur/Ætla ecke ad þu siert Ohultare fyrer hon-um/ ef til vill/ þvi talar Hieronymus vijslega og Gudrækelega/er hñ seger/ Haf alltijd eitthvad ad sysla/svo Diofulleñ hitte þig ecke Jdiu-lausañ/þvi Jdiuleysed færer med sier Lestena/Meñ læra Jllt ad giora/ af þvi ad giora eckert / þar fyrer / seger og Eitt af þeim christnu Forn-Moñum / Betra være Gydingnum ad viña eitthvad til Þarf-enda a Akre synum/ helldur eñ ad giora Vpphlaup a Akrenum / og betra være Koñu þeirra ad sitia ad Vllar-Verke/helldur eñ ad dansa Openberlega a synum Tunglkomu Nættijdum/ og er þad Mæla sañ-ast/ ad oss christna Meñ vantar alldrei Verk a helgum Dogum / til ad þioona Gude med / ef vier værum Lundlægner þar a / þoott vier hvijlumst af Dagligu Erfide/ hvar um eg vil framar tala i hiñe sijd-are Greineñe. Eñ ef þad er ecke Leifelegt / ad viña Opmiked / edur eckert a þessum Dogum/þa er þad vijst/ad þad er ein Hofud Skom/ ad hafast þad ad/ sem illt er og i sialfu sier Oleifelegt/ þvi þad er ad dyrka Diofuleñ i Stadeñ þess Meñ ættu Gud ad dyrka. Þetta giora aller þr ed brwka Guds helga Daga til Lausletis/til Ofneytslu og Of drycktu/til lioofrar Skemtunar/til Okurs og Agyrne/til ad viña sier iñ Te med Duble og Teninga kaste/ hvar af þrælega orsakast Svar-dagar/ Agg og Þræta/ Aflog z Riskingar/ til Jlls Samtals/ til ad Baktala/Rægia/z Liuga uppa Naungañ/til ad Atyrda hñ/ z giora Jllt i Skape. Oskande være/ ad ecke kiæmu Meñ samañ til slijks a helgu Dogu/under þvi Skyne/ad ganga i Guds Hws/um hveria Pall seger/1. Cor. 11. ad þeir samañsafnest til hins verra eins/ z er eingeñ Vanhelgun argare eñ þesse / þvi ef þad eru i sialfu sier þvilijker Klæker/ ad Paulus seger / ad med slijkū skule Meñ ecke Vmgeingne

 hafa/

hafa/ og ad þeir ed þvilijkt premia/ erfe ecke Guds Rÿke/ Hvilÿkur Glæpur mun þ þa vera/ ad adhafast svoddañ a þm̃ Tÿmũ/ sm̃ Drott- eñ helgad hefur. A medal þessara Klækia/ er ecke hiñ minste Guds Hwss Forsoomun og hans heilogu Orda/ sem morgum Veralldar Syne þyker lÿtil Synd/ ꝛ allt añad þarfara ad viña: Þykiast sialf- er noogũ vel uppfrædder/ svo ad ei mune þeir læra miked af einfolldũ Prestum. Herra Gud/ Olÿker eru Sialfbyrgingar þesser heilogum David/ Hañ var svo vel uppfræddur af heilogũ Anda/ ad hñ hefur morgum odrũ himneska Speke keñt i Psalmum sÿnũ/ Þo seger hañ/ Ps. 27. Eins hefe eg beded af DRottne/ þess krefst eg af honũ/ ad eg sitie i Hwse DRottens alla mÿna Lÿfdaga/ til ad sia Fegurd DRottens og leita heñar i hñs Mustere. Hvad syneſt ydur/ munde David ecke geta funded Gud heima i Hwse sÿnu/ eins vel og þier? jú miklu betur/ þvi eg efast um̃/ hvert þier fiñed hañ nockurstadar/ sem svo Toomlæter erud/ ad þier vilied ei lia Fætur ydar til ad ganga i Guds Hws/ til ad leita hans þar/ edur Eyrun til ad heyra hñs Ord. Hvad fañ þo David i Guds Hwse añad eñ nockrar Foornfæringar/ i hverium ad fyrermindud voru epterkomande Giæde/ vid hveriar hñ þo huggade sig/ og var gladur af Vonene: Eñ þier/ hverium Christur er med ollũ sÿnũ Velgiorningũ Krossfestur afmaladur/ i hverre rett- skickadre Predikun/ Þier forsmæed þo Lÿkamañ/ þar sem David un- de sier vid Skuggañ. Hier af spretta adrer Avexter/ lÿker Rooteñe/ sem er Vantræktarleysed/ þvi Guds Hws er Bæna-Hws/ Vantrueñ/ þvi hvernig mega þeir trua/ nema þeim sie predikad/ seger Paulus/ Rom. 10. Kiærleiksleysed/ þvi þeir yfergefa Safnadeñ a moote Postulans Bode/ Hebr. 10. og Samneyte Guds Barna/ sem hvad mest efleſt i Guds Helgedoome. Hier af fylger hans Þienara For- smaan/ þeir eru svoddañ Moñum eins og ein Gaman Vÿsa/ sem er fogur ad leika/ svo sm̃ DRotteñ sagde vid Ezechielem / þeir eru þm̃ nockurskonar Epterlÿkinga edur Ordskvida Smider eins og hañ/

Ezech.

Ezech. 21. Eñ hvad vill hier af fylgia/ O þier hin Fauýsu Børneñ? Þad an Eþa/ad hver sem þa forsmæer/ hañ forsmæer Christ/ eñ hver sm̃ Christ forsmæer/hñ forsmæer þañ er hañ sende/ eñ þañ ed Gud forsmæer/ þañ vill hañ forsma/ 1. Sam. 2. Og er þa ecke leingra ad leita ad Glotuneñe/ sa fiñur hana i eilijfum Elldе/ sem ei villde leita ad DRottne i hñs Hwse. Hier um̃ mætte margt fleira tala/ eñ eg læt þetta nægia ad svo støddu/ og vil koma til hins/ er eg ædur lofad heþe um̃ ad tala.

Hvert ad vera eige vort hid sierlegasta Verk a DRottens Døgunũ/ og ødrum helgum Tijdum/ Þad er audvitad af Skickun Sabbats-Dagsens i Gamla Testamentenu/ hvar Folked atte samañ ad koma til Helgedoomsins/til ad dyrka Gud med Offrum og Foornfæringum/ svo sem ædur er sagt/ þvi jafnvel þoott Døgureñ sie um̃breyttur/og Foornernar afmaadar med þeirre einu Foorn/ sem hiñ ædste Nyia Testamentesins Keñemadur hefur iñbored i þ allra Helgasta i Himnenum/ ad œvegadre eilijfre Endurlausn/þa er þo ecke hñs Vilie um̃breyttur i þvi/ad læta þioona sier af christnum Moñũ. Fyrer Synda-Foornernar offrum vier þvi saklausa Guds Lambe/sem fra Upphafe Veralldar slatrad er. Vor Upplyptingar Offur eru Bæner z Þackargiørder/ þetta eru Kalfar Vara vorra/ þad eru vorer Frumburder/ sem DRottne eru helgader/ þa eigum vier fram̃ ad bera ad søñu allteid og allstadar/ eñ þo sierdeilis i hñs Hwse a þeim Døgum/ sem þar til helgader eru/ þar til er hiñ fyrste Dagur Vikuñar bodeñ/ sm̃ ædur er um̃geted/sem z adrar Hatijder/þær ed christelegt Yfervalld hefur sett/ og eiga ad halldast i jøfnu Gyllde/ þvi hñ sem baud ad helga hiñ siøunda Dageñ/ Hañ hefur og boded ad hlyda Yfervalldenu/ og ꝫ þ þo hvad mest ad framkoma i þeim Hlutum/ sem Guds Dyrd ahræra/ og hans sierlegustu Velgiørninga/ hvar fyrer hiñ fyrste af Christnum Keysurum/ hiñ stoore Constantinus/ liet hallda Føstudageñ helgañ i Miñing Krossfestingar DRottens/ z varde sa Sidur leinge

ge nockud/nu er þad þo ecke noog/ ad koma samañ til Kirkiuñar / nema Meñ giøre þar Guds Eyrende med allre alwd/añars er vor Kirkiu-Gangur ecke nema ein toom Hræsne / og vare aþ Illu skarra/ ad koma þar allorei (sem þo er stoor Synd i sialþu sier/ nær þvi ma vel vid koma) þvi hitt er ad nalægiast Gud med Vørunum / eñ Hiartad er þar langt þra/ og hvad gagnar þad til Guds Dyrdar og vorrar Saluhialpar/ ad Meñ sitie i Kirkiuñe/ eins z Gud seger um Tilheyrendur Ezechielis Cap. 33. Þeir koma til þyn Hoopum samañ/ z sitia þyrer þier svo sem mitt Folk og heyra Ord þyn / eñ þeir giøra þau ecke. Þad er Teikn til þess/ ad Eptertekteñ heþur ecke mikel vered/og ecke einasta er þ nu Skyllda vor/ ad koma samañ a helgum Døgū til ad lofa Gud/ helldur er þ eitt gledelegur Hlutur/þ er Miskun Guds/ ad hañ hefur ætlad þessa Daga til Sadningar Salum vorum/ þar hefur hañ tilreidt eitt miked Gestabod i Syne synum. þar vid huggar David sig i sine mestu Sorg / er hañ kvedur þañeñ/ Ps. 42. Eg wthelle Hiarta mynu i sialþum mier / þar eg mun med þeim Flocknū burtganga/og med þm fara til Guds Hwss med Gledeskap og Þackargiørd/ med þeim Hoopnum sem Helgena helldur/ Eg fagna aþ þvi/ seger hañ eñ aptur/ Ps. 122. Ad til myn verdur sagt/ vier skulum ganga i Hws DRottens. Þetta sagde hañ Konungureñ i Israel/ og einum Verk-Þræl a medal vor ma valla nwa til þess/ad sækia Sooknar-Kirkiu syna a Stundum / edur og Hwsboonde hans heþur svo lwd hañ i Erþide/ ad hañ getur þad valla/ hvad og er eitt Hroopleg Synd. Nu er ecke þar med bwed/christner Meñ/ad Meñ heyre Guds Ord i Kirkiuñe. Allañ Dageñ a Gude ad geþa med Riettu/eþ þad giøra ma Stoor Naudsynia vegna. Þegar Meñ eru fra Kirkiuñe geingner / þa eiga Meñ ecke strax ad hætta synu Gudrækms Verke/edur liþa svo sem allorei heþdu þeir komed þar/og hyra ecke framar þar til/ Hvad a þa ad giøra? Riett er ad sedia Lykamañ epter Þørþum / þad er og ecke bañad ad hallda skickanlegar Mal-

Dryck-

Dryckiur a þessū Døgū/ þo svo ad Meñ gledie sig med Otta og dyrke DRottenn med Virdingu/ Ps. 2. Þetta gefur og vered eitt aþ Kiærleikans Verkum/ eþ þad er giørt an Ohoops og Metnadar/ svo søgdu þeir Nehemias og Nezras Keñemadur og Levitarner/ er kendu Foolkenū/ Eted hid Feita og drecked sætañ Dryck / og sended þm̄ eiñ Part sem ecke haþa tilbwed / þvi Dagur þesse er heilagur DRottne vorū/ Nehem. 8. Þetta budu þeir ecke aþ eigeñ Myndugleika/ helldur epter Løgmæle DRottens er ritad stendur i Devteronomii Bookar Cap. 16. Hvar fyrer slijkt er Leiþelegt/ sierdeilles eþ Meñ gleyma ecke Nauugeaum og hiñū Fatæka/ þvi þeim bydur DRotteñ med sloddañ Nætte Gott ad giøra / Luc. 14. Eñ þoott ad Skapareñ haþe læted þetta epter Lijkømum vorum/ þa eiga Meñ ecke ad læta Sælena Hlutlausa vera/ helldur æþa hana i Vm̄þeinkingu Guds Orda / er Meñ heyrt haþa/ og þess Lestre/ þeir sem a Bækur kuña/ og meiga fyrer ødrum lesa/ Ecke høþum vier christner Meñ færre edur smærre Velgiørninga DRottens ad miñast/ a vorum Døgū/ eñ Gydingar/ Eins er oss skylldt ad miñast a Verk Skøpunareñar og þeim/ og øllu meir a vora Endurlausn aþ Helvijtes og Syndareñar Þrældoome/ eñ þm̄ a Lausn ena aþ Ægyptalands Anaud/ ad hverre fulleudadre/ (eg meina vorre Endurlausn) ad DRotteñ/ sem doo fyrer Synder vorar / er uppriseñ oss til Riettlætes/ A vora Endurskøpun og Helgun i Skijrneñe/ hverrar Fyrermyndan ad var Gangur Jsraels Sona yfer um̄ Haþed Rauda wr Ægyptalande/ þvi meigum vier tileinka oss þad sem DRotteñ bydur i sijnu Løgmæle/ Geymed mijna Sabbatsdaga / svo ad þier vited ad eg er DRotteñ sm̄ ad helga ydur/ Ezech. 20. A Deydingu Holldsens/ ad vier ei giørum þad oss lyster a hans helga Dege/ nie gaungū a vorum Vegum/ Esa. 58. Vm̄ þetta eigum vier ad huxa a þessum helgum Tijmum / þad eigum vier ad bryna fyrer Børnum vorum og Hiwum/ ecke sijdur eñ Jsraels Syner Løgmæled / og skule Meñ satt tala/ þa er eingeñ Jdia Gude þeckare a Sabbatsdøgum / eñ ad upp-

fræda

fræda Vngdoomeñ og hina Fáfroodu i þeirra Christen-Doome/ þvi til þess má eg segia/ ad christeña Maña Sabbat sie giørt sier i Lage: Giæte þeir þess ed af Gude setter eru til slijkrar Idnar/ bæde Keñemeñ/ Forelldrar og Hwsbændur/ og Hugleide / hvad stoorum Reikninge þeir eige ad svara fyrer þeña Dag/ ad ødrum frateknum. Nu fyrer þvi/ ad svo er vared spilltu Edle voru/ ad fæster af oss/ já/ svo fáer sem einger af þeim sem lifa a þessare kølldu og sijdurstu Ølld/ þeir geta allañ Dag til Enda Gude þioonad i Hiarta sijnu / en þess ad Hugur þeirra hvarfle frá/ þa meina eg ad Leifelegt sie/ ad hressa Hiarta sitt med Sidsamre og Hæverskre Skemtan a þessum Døgum. DRotteñ og hans Læresveinar geingu wt um̄ Korn-Akur a Sabbats Dege/ Matth. 12. Þvi veit eg ad hañ bañar ecke ad giøra sier eitthvad til Dægur Stijttingar/ hvert helldur þad er med lijtelle Viñu ed ur Meinlausum Leik/ nær þad ecke skedur af Giálijfe / af Lausslæte/ af Hreckvijse / edur ødrum Hlutum sem Guds Háleita Nafn verdur lastad med/ svo og eru Naudsyneñe eingeñ Løg sett. HVErs VDar ASne EDur NAut/ Sem FELLur I PYtt A SABBatsDEge / Er Þad Ecke IAFNskiott VPPdreged? Seger Frelsareñ hier i Gudspiallenu. Þvi veit eg ad ecke a svo Løgmáled ad skilia/ ad øll Viña hafe Judum̄ bøñud vered a Sabbats Dege/ hvernig sem̄ mstædist/ þ keñer Christr siálfr med þm̄ Ordū / er strax voru leseñ/ z aptur med þvi ad hñ seger/ ad Keñemeñerner i Musterenu vanhelge Sabbated/ hañ meinar epter Phariseana Vtleggingu. Eins mikel Viña var ad slátra Foornunū þ Alltarenu/ svo sm̄ i heima Hwsum. Eñ fyrer þvi/ ad þesser Pharisæi kyñu ad hafa sagt/ ad slijkt helgadest af Musterenu/ þa leifde hañ Læresveinunum Axeñ ad plocka fyrer utañ Mustered a Akrenum/ og sagde: Hier er sá/ sem meire er eñ Mustered/ Matth. 12. Hvad ed satt var/ þvi hañ var Musteresins HErra/ svo vel sem Sabbatsdagsins/ Luc. 6. Þad var og af Guddoomlegre Speke talad/ er hañ talade under eins/ Sabbated er giørt

þyrer Manneñ/ eñ Madureñ ecke þyrer Sabbated/ Marc. 2. Þetta er satt/ svo sem øll hans Ord/ þvi Madureñ var skapadr ædur eñ Sabbated var sett/ hvar þyrer skylldi þa hin ædsta Skepna Guds / sem er under Sooluñe/ vera svo miøg bundeñ vid Kyrkiu=Løgeñ/ sem ecke attu ad vara leingur eñ til Christum/ ad ei mætte bregda wt aþ Løgvitringaña Utleggingu. Guds Løgmaal wtleggur og sialþt sig i þess are Grein / þviad i Levitici Bookar 23. Capit. stendur opplega/ Þu skallt eckert Þrældooms Verk viña / þad er Itrekad aptur i Num. 28. og 29. Capituluñ. Noilijki þad sie/ keñer bæde Esajas og Jeremias / Ad ei skule bera Byrder iñ uñ Jerusalems Port a Sabbats-Døgum/ og mæ þar aþ ræda / hvad i þessu haþe mest bañad vered. Nu er þo Frelse vort christeña Maña meira / þvi vier erum ecke ad øllu Leite bundner vid Gydingaña Sabbat / nockud heþ eg ædur þar uñ sagt/ nockud vil eg hier epter segia. Þad er nu øllum kuñigt/ad Kyrkiu-Løg Moysis eru fyrer Dauda DRottens aþmæd/ eñ þad er ædur synt/ad Forbod alls Erþides a Sabbats-Dege heyrer til Kyrkiu Løguñ. Satt er þad/ad Gud skipar/ad þetta Løgmaal uñ Sabbats Dageñ skule vera þeim eitt Æþenligt Løgmaal i þra Kynsloodum/ eñ þær rugluduſt ei langt epter Nimna-Før DRottens/ z nu veit eingeñ aþ þeim/af hverre Ætt hañ er/ þvi er þad bert/ ad þetta Løgmaal heþur ei ad øllu Leite vered geþed nema Gydinguñ. Umskurneñ kallast og eitt æþenlegt Sattmaal/ þo er hun aþtekeñ med Skijrn christeña Maña/ þvi ber þess ad giæta/ ad Ritningeñ kallar þad Æþenlegt æ Stundum/ sem leinge æ ad vara/ eñ hvernig sem þessu er vared/ þa vil eg ad spyria: Nvar fyrer mun Paulus straffa þa i Galatia segiande/ Gal: 4. Þier taked Vara æ Døguñ og Mænudum og Tijmuñ og Arum? Nvar fyrer mun hañ aptur segia vid þa i Colossis/ Cap.: 2. Eingeñ skal dæma ydur i Mat edur Dryck/ edur um Hatijdardags-Hallð/edur Ny-Mænuda Nelgar/edur Nvijldardags/sem ad er Skugge þess Epterkomanda/ eñ Christi er Lijkameñ? Nvad er þetta añad/eñ

ad Sabbatsens Logmaal er ad nockru Leite linad/ og ecke svo streinge-
lega boded christnum Moñum / svo sem pad var Judum / Eg vil og
pad til-leggia/ad pad kallast Teikn i Exodi Bookar 31. Cap. Hvad
munde pad pa teikna? Pad Æfvarande Sabbat sem DRottiñ byriade
med siñe Vppristu hier i Nædeñe/ Eñ mun fullkomna i Vppristu allra
Maña / hvar epter ad Vtvalder munu eckert añad Verk viña/ eñ ad
loßa Gud. Fyrst Meñ nu haßa siælßañ Hlutiñ Allareidu ad nockru
Leite/ þvi Trwañ er Vera þeirra Hluta sem Meñ vænta epter/ Ebr.
11. Og ad Vÿssu hver eiñ fullkomlega sæ ed i DRottne deyr: Þvi
skylldu Meñ þa svo miøg hallda uppa Teikned? þegar eg Lÿkamañ
heße/hvad gyllder mig þa um̃ Skuggañ? Svo er nu christnum Moñ
um Leißelegt ad viña a Suñudøgum allt hvad Stoor Naudsyn vid-
liggur/ þo svo/ ad Meñ heyre ædur Guds Ord/ eß heyra mæ/svo sem
er ad biarga Atviñu siñe fra Skemdum / eß þær vidliggia/ ad giøra
Naudsynlegar Reisur / ad hiælpa þvi sem ad Lande ber / eß añars er
hætt vid ad missest / ad rooa til Fiskiar i Hallæris Tijd/ þo svo/ ad ei
sie Fatækum gleymt/epter þvi sem Løgeñ biooda/ og añad þessu lÿkt/
Þetta er Leißelegt ad viña / og jaßnvel þoott ecke bere brad Lÿßsens
Naudsyn til / þa er þo ecke svoddañ bañad. Ecke liggur Mañsens
Lÿß vid ad draga Nauted upp wr Dykenu a Sabbats-Dege / og þo
mæ siæ/ad Gydingar haßa pad Leißelegt hallded. Ecke heßdu Lære-
sveinar DRottens aß Hwngre dæed / þoott ecke heßdu þeir plockad
Axen a Hoffldar-Degenum / og took hañ þa samt i Forsvar moote
Illkvitne Phariseaña / hñ gat og sadt þa med ødru Moote/ heßde
þetta ecke Leißelegt vered/ þvi ecke var hñ komeñ til ad uppleysa Løg-
mæled/ Matth. 5. Nu er þetta og añad christnum Moñum loßad
med søgdum Hætte/ Eñ þess a eingeñ ad dyrßast ad Naudsynialausu/
edur ad brwka Frelse Guds Barna til Ægyrne / edur giøra pad aß
Vantrauste vid Gud/ edur Forsmæn vid hans Helga Daga. Eñ
hvad hier um̃ er framar ad tala / þa er Gude eingeñ Hlutur þeckare
ad

ad giøra a Sabbats Døgum/ nærst ſinne Þionuſtu/ helldur enn Kiær-leikans Verk/ Hier ſtendur i Gudſpiallenu/ Ad HAñ HAþe TEK-ed A þESSum VATSſiwka MAñe / LÆKNad HAñ / Og LATed HAñ J BVRtu FAra/ Og hverſu ad hañ haþe Phariſæ ana ſañþært hier uñ/er Augliooſt/ ecke einaſta aþ hans Tale i þetta Siñ / helldur og aþ Andſvare hans vid Samkundu Hoþdingiañ / er vandlætte uñ þad/ ad hñ læknade hina veiku Konu a Sabbats-Dege/ Luc. 13. Þu Hræſnare/ ſagde hañ / Leyſer ecke hver ydar ſitt Naut og Aſna aþ Stalle a Sabbats-Dege/ og leider til Vats / Byriade þa ecke þeſſare/ ſem er Abrahams Doottet/ hveria Andſkotenn heþur bunded/ Siæ/ i Atiæn Ar/ad leyſaſt aþ þſſu Bande a Sabbatsdege. Ecke erum vier megnuger uñ ad giøra Kraptaverkeñ / ſamt eiga þeir ed Læknes Kunſtena vita / ad giæta þeſſa / og aller ad giøra vidlijkt Kiærleikans Verk hvad meſt a þeſſum Dege/epter þvi ſm hver heþur Orſøk og Eþne til. Eg veit þar er eingeñ ſu Predikun/ ad eg fæe ecke ad heyra þar talad uñ Synder mñnar/uñ Giæſku Guds og hans Velgiørninga/ uñ Avøxtu Trwareñar/ og Vetrun Liþnadarens/og þoott alldrei ſie Predikunen ſvo einþalldleg/ þa veit eg / ad eg er ecke ſvo lærdur ſem Lutherus / er ſagdeſt alldrei haþa heyrt þa Predikun/ ad hañ ecke heþde eitthvad aþ heñe lært / og mun hañ þo haþa heyrt þær misjaþnar a þeim Døgum. Sie eg nu Guds Barn/þa vil eg ſyna þad i Verkenu / ſem eg numde aþ Ordenu / añars er þad falled utañ hiæ Vegenum/ i grytta Jord/edur medal Þyrna. Allt ſijd eigum vier Kiærleikans miñuger ad vera/ eñ þo hellſt a þeſſum Døgum. Gud giæþe / ad chriſtner Meñ nu villdu giøra ſier þ ad Skylldu-Logmæle/ ſem Paulus ried þeim i Corintho uñ Tillaged til Heilagra. Niñ fyrſta Dag Vikuñar/ſagde hñ/ þad er a Suñudageñ/þa legge hver eiñ hiæ ſiælþu ſier/ſaþnande i Siood/ þad ſem honum heþur heppn-aſt/Tækæfa hoþu vier ſaþnañ hia oſſ/ eñ þo hoþu vier ſier i Lage Or-ſøk til ad giøra þm Gott a þſſu Døgu/þvi þr koma mſamt oſſ frañ þ

 Gud

Gud i Helgedoomenū/ þar faaū vier best ad heyra Naudsyniar þra/ þar getū vier raaded Boot a þvi/ vier s̄ Gud hefr gefed Audlegd Heims þssa- þar kuñum vier ad giøra oss Vine af hinum Raanglaata Mamon/ þa er medtake oss i eilijfar Tialldbwder/ Svo og eigum vier ad vitia Siwkra/ Hwsa Eckna og Fødurlausra a þessum Døgum/ þvi þad kallar Petur Gudrækues Verk/ Hugga þa/ Raadleggia þeim/ og ecke koma Toomhendter/ ef vier meigum af leggia/ eñ þeir eru Naudstadder/ Añars geingur þ nærre þvi/ ad segia/ Fared i Fride/ vermed ydur og mettest/ eñ gefa þeim þo ecke hvad Lijkamanum gagnar/ Jac: 2. Svo giæted nu þessa/ christner Meñ/ z giøred ei Hiegooma wr DRottens Døgū/ hans Orde/ edur hans Hwse/ þvi hañ lætur ecke ad sier hæda/ og hvern sem hañ forsmaaer/ þañ vill hañ forsmaa. Eñ þu goode Gud og Konungur Dyrdareñar/ verka þu þ med oss/ ad vier so rækiū þijna Sabbats Daga/ þitt Ord/ þijna Þioonustu/ og allar þijnar Helgar Tijder/ ad vier meigum med þier Oendanlegt Sabbat hallda/ fraa eiñe Tijd til añarar/ med øllum Heiløgum/ Bænheyr þad Naaduge Fader/ fyrer JEsum Christum/ AMEN.

A Michaelis Messu.

Gudspialled/ Matth. 18. Cap.

V þañ Tijma/ Geingu Lærisveinarner til JEsu/ og søgdu: Hvør er mestur i Himnarijke? JEsus kallade eitt Barn til sijn/ og sette þad midt i millum þeirra og sagde: Sañlega seige eg ydur/ Nema þier umsnwest/ og giørest so sem Smaaborn/ munud þier ecke iñgaanga i Guds Rijke. Hvør sialfur sig lækkar so sem Vngmeñe þetta/ sa er mestur i Rijke Himnaña. Og hvør sem medtekur eitt þvilijkt Vngmeñe i mijnu Nafne/ sa medtekur mig: Eñ hvør hañ hneixlar eirn af þessum Smælingium sem a mig trwa/ þarfata være hoñū ad Mylnu-Steirn heingdest um hañs Hals / og være i Siafardiwp socktur. Vei sie Heimenum fyrer Hneixlaner/ Þar hlioota þo ad koma Hneixlaner. Eñ Vei þeim Mañe/ fyrer hvørn ad Hneixlanen kiemur. Eñ ef þijn Hønd edur

þiñ

þiñ Footur hneixlar þig / sniid hañ af og snara hønum fra þier. Betra er þier iñ ad ganga til Lijfsins halltur og Nandarvane/ eñ þad þu hafer tvær Hendur og tvo Fætur / og verder i eilijfañ Elld kastadur. Og ef Auga þitt hneixlar þig / þa slijt þad wt og snara þvi fra þier/ Betra er þier Eineygdum iñ ad ganga til Lijfsins/ eñ þad þu hafer tvo Augu/ og verder i Helvijtiskañ Elld kastadur: Siaed til ad þier forsmaed ecke eirn af þessum Smælingium. Þvi ad eg seige ydur/ ad þeirra Einglar a Himnum / sia jafnañ mijns Fødurs Auglit/ sem er a Himnum.

Exordium.

ÞEsse veglega Hatijd/ er vier i Dag hølldum / er tileinkud hinū stoora Hofud-Eingle Michael/ hvers Nafn ad merker/ J Afn GUDS/ eda/ HVer Er Svo Sem GUD/ Ecke þess vegna/ ad hañ sie Gude jafn / edur nockur øñur Skepna/ helldur hins / ad hin øñur Guddoomsins Persoona Guds Eingeteñ Sonur/ hañ ber þetta Nafn sumstadar i Ritninguñe/ z medal añars hia Danielem i 10. og 12. Capitulum. Ecke helldur er Þesse Dagur helgadur Guds Eingle i þeirre Veru/ ad Meñ skule dyrka hañ þar med/ þvi DRotteñ Gud þiñ skalltu tilbidia z hønū einū þioona/ seger Ritningeñ/ Matth. 4. Þad bañar Paulus/ er hañ tekur oss Vara fyrer/ ad vier ei skulū læta villa oss med Dyrkun Einglaña/ Col. 2. Og ecke villde Eingilleñ sem byrtest Johañi taka a moote þvilijkre Lotningu/ þegar Postuleñ fiell hønum til Foota ad tilbidia hañ/ er hañ sagde/ Apoc. 19. Sia til ad ei giører þu þetta/ eg er þiñ Samþioon. Helldur er Þesse Hatijdes Dagur þar til giørdur/ ad þacka Gude fyrer Vernd H: Eingla/ hverium hañ umboded hefur/ ad þeir bere oss a Høndum sier/ svo ad ei steitum vier Foot vorn vid Steine/ Matth. 4. J Ritninguñe høfum vier mørg Dæme uppa Varatekt H: Eingla z. Gud DRotteñ Himensins mun senda siñ Eingel fyrer þier/ sagde Abraham vid Eleasar Þioon siñ/ Gen. 24. er hañ reiste i Mesopotamiam/

tamiam/ til ad bidia Syne hans Konu til Handa. Jacob seger / ad Eingilleñ hafe frelsad sig fra ollu Illu/ Gen. 48. Petur seger: DRottenñ sende Eingil sinñ/ hver ed frelsade mig/ Act. 12. Eñ poott ad ei siaum vier Einglana Siooner nu a þessū Dögū/ þar hiñ stoore Michael/ hiñ stoore Eingill þess mikla Raads hefur bwed svo um̃ vor Saluhialpar Efne/ z svo liooslega opeñberad oss syns Fodurs Vilia/ ad vier þurfū ecke Einglana af Himne til ad keña oss hvad til vors Fridar heyrer/ þa samt skulum vier vita/ ad þeir blessudu Andar eru oss nalæger til ad afstyra Skadræde og Araasum Fiandmaña vorra/ og þad vottar Paulus/ er hañ seger epter David/ ad þeir sieu aller Þioonustusamer Andar/ wtsender þeim til Þioonkunar/ er Saluhialpena erfa skulu/ Hebr. 1. Nu vilium vier aller i þeirra Tolu vera/ þar fyrer eigum vier ad leggia allañ huga a/ ad vier styggium þa ecke fra oss med Hneixlanlegum og Ogudlegum Lifnade/ Hvar um̃ ad þetta H: Evangeliū gefur oss Orsök ad ræda/ wt af þui Ordū/ er DRottenñ talar um̃ Hneixled/ hvert ad er Tvefalldt. 1. Þad Meñ gefa ödrū af sier. 2. Nær Meñ hneixla sialfa sig: Vm̃ hvertveggia vil eg med fám Ordum tala.

Eñ þu goode Gud/ styrk oss hier til med Naad þyns Anda/ i JEsu Nafne/ Amen.

Vtleggingeñ.

HVER Sem HNEixlar Eiñ Af þEssum SMaau / seger Frelsareñ: Þad Ord er i Textanum stendur/ er drega af ödru Orde/ sem merker Ad HALLTra/ og þad þess vegna/ ad sa sm̃ hneixladur verdur/ hañ er ecke Heilbættur/ hñ Halltrar a Guds Vege/ og geingur ecke rett fyrer DRottne. Þetta a vel samañ vid vora Tungu/ þui HNEixle drögum vier af þui Orde / ad HNiga edur HNEigia/ þui sa sem Hneixle af sier gefur/ hñ kemur ödrum til ad hniga edur rasa/ og hneiger hñ til vondra Verka. Þetta Ord merker a Griska Tungu þad Tre/ sem Snoruñe helldur/ a hvert þegar

Dyred

Dyred teñur/ feller þ hana yþer sig/ og verdur Veidemañenum ad Brád / Svo brwkar og Dioþulleñ sÿna Eyrendsreka i Heimenum/ til ad veida Einþalldar Sáler/ Þeir hallda Snorū hſs yfer Høþde þeim: Svo kallar Paulus hans Viela Brøgd/ er hñ seger/ ad þeir sem rÿker vilie verda falle i Dioþulsins Snorur. Þar fyrer seger og DRotteñ fyrer Muñ Hoseæ/ um̃ hina Otrwu Keñemeñ i Juda/ þier erud Snara i Mitzpa/ z wtþaned Net a Thabor/ Hos. 5. Dragande Dæme af þeim Veideskap er brwkadest a þessum Fiøllum. Nu er þesse hin þyrre Grein aþ Hneixlenu med tveñu Moote: Añadhvert verdur þad med ORDum edur VERKum. Med Ordum skedur Hneixled/ þegar þeir sem eiga ødrum ad undervÿsa/ þeir keña Villur og ráugañ Lærdoom/ þañ ecke er a Guds Orde bygdur/ og leider til Gløtunar. Fyrer þessare Drepsoott heþur Guds Fødurleg Millde þyrmt Lande voru/ sÿdañ hid klára Lioos Evangelii skein i hſs Kyrkiu medal vor: Loþad sie hans Dyrdarfulla Nafn um̃ Allder Allda. Þetta verdur og/ nær þeir sem i Guds Stad eru setter/ predika þad sem er Hiegoome/ ecke sundurkliwþa Ord Sañleiksins svo sem byriar/ Ecke gefa Guds Hiwum i rettañ Tÿma þad þm̃ tilheyrer/ og tala þ fyrer Folkenu/ sem ei er til Sadningar Sálu þeirra/ svo hun er litlu edur eingu nær/ Ecke segia hinum Ogudlega til Synda siña/ Ecke Leidretta þañ/ sem fer villur Vega/ Ecke undervÿsa hinū Fáfrooda/ Ecke hugga þañ Sorgbitna og Angrada/ þegar Meñ i Guds Naþne og under hans Persoonu reka sitt Eyrende/ til sÿns Abata/ og ad leita siálþum sier Virdingar/ eñ láta Guds Dyrd fara/ z eru ei miøg hugunarsamer þar um̃/ hvad heñe vidlÿdur/ þessa kallar Paulus Otrua Erþidara/ og Esajas Málausa Hunda/ sem ei kuñe ad gelita/ eñ þo sterka Hunda til ad eta: Hvar fyrer? Þvi þeir segia þm̃ Strÿd a Hendur/ sem ecke leggia i Muñ þra/ eñ boda Frid/ nær þeir tyggia med Tøñunum/ Mich. 3. Þeir eru Hverþuler/ Ofañsoguler z Liwga/ segiande: Eg skal driupa/ þad er keña þier fyrer Vÿned/ og þyr

er ærfeingaſt Dryck/ ſvo ſem DRottenn ad Orde kemſt/ hia Micheam Cap. 2. og eg veit ecke hveriu þeir betre eru þeim ꝼalſku Spæmonnū/ er DRottenn talar um̄ i Gudſpiallenu/ er koma i Saudaklædum/ enn in̄ra eru þeir glepſande Vargar/ þvi einu mæ gyllda med hveriu Moote Menn draga Andſkotans Ploog/ til ad ſpilla Guds Akre/ og er þetta eitt ſkelꝼelegt og banvænt Hneixle. || Næſt þeſſum tel eg þa/ ſem bæde ſiælfa ſig og adra venia a ſkam̄ærlegar Ordrædur og Fiblslegt Hial/ ſem eru Bloot/ Munneidar/ dærleg Skemtan/ Hroop og Nijd/ liooter Kvedlingar/ z þo allra hellſt illar Umrædur z Hneixlanlegar um̄ Næungann/ ſierdeilis dauda Menn edur ꝼiarlæga/ af hveriu ad þravallðlega fram kemur Agg/ Reide/ Þræta/ Mord/ Manndræp/ og allrahanda Fiandſkapur og Daudlegt Hatur: Þetta kalla ſumer Ohlutvander Menn litlar Synder/ auk helldur ad þr vareſt ad læta jaꝼnvel ſijn eigenn Børn og adra Fæfrooda þetta til ſijn heyra / Enn Paulus ſeger oſſ / ad illt Samtal ſpille goodum Sidum/ 1. Cor. 15. Og framar ſeger hann/ ad þvilijkt ecke Chriſtnum hæꝼe/ Eph. 5. Enn hvad er þad? Eckert annad enn ad ſæ ſie ecke Chriſtinn / ad Poſtulans Doome/ ſem ad temur ſier þvilijkt edur um̄ Nønd heꝼur/ Enn eꝼ hann ecke Chriſtenn er / þa er hann ecke Guds Barn/ og heꝼur forbroted hans Næd/ og tapad Velferd Sælar ſinnar/ nema hann idreſt aꝼ Hiarta/ enn forþienad ecke einaſta Ad MYLNUſteinn HENGDeſt Um̄ HAAls HOnum/ Og YRde J SIAFARdiwp SOcktur / ſvo ſem hier ſtendur i Gudſpiallenu/ helldur og/ ad hønum yrde i eilijꝼann Elld kaſtad: Og aꝼ þeſſu er nu audſært / hvad ſkelꝼeleg Nædung þad ſie fyrer Gude og øllum Heidvirdum Mønnum/ ad haꝼa þenna Oſooma fyrer Smæbørnunum/ edur ødrum Einꝼølldum/ og draga þa med ſooddann Hætte fræ Gude under Satans Valld / hveruttveggium bæde þm̄ ſm̄ hneixlar / og hinum ſem hneixladur er til eilijꝼrar Glotunar. || Þeir eru og ecke ſaklauſer aꝼ þeſſu/ er hrooſa vondum Verkum/ og þeim er þau i frame haꝼa/ forſvara þa/ og tala þeim alla Hlute til Um̄bootar/ þvi hier

hier aþ leidest hin̄ Einfallde og Barned til ad giøra hid sama/ og elska
þad sem þad loþad heyrer aþ ødrum siet Elldre og Vÿsare / þad er
satt / ad Mannen̄ skal elska / en̄ Verked hata / og færa alla Hlute a
betra Veg: En̄ þui skal eg loþa han̄/ sem̄ hatar Gud og gooda Sidu:
Jaþnvel þo margur kalle þad Hæversku og Spaklynde/ ad giøra þan̄-
en̄/ Eg voga ad segia/ ad þar er eingen̄ meire Drepsoott i einne Bygd
edur Lande/ en̄ þeir Men̄ sem Oguðlega liþa og einkis sveÿfast hvad
þeir giøra/en̄ eru þo heidrader i Ordum/og hvad þeir tala edur giøra/
þad er teked svo sem aþ Himnum oþan̄ komed/ og jaþnvel Klæker þra
eru Dygder kallader: Þesser eru eitt Atu-Mein alls Heidurlegs At-
hæþes og goodrar Skickunar/Snara hins vonda Heims/Tæl-Fugl-
ar Dioþulsens / og svo eg þad i einu Orde sege / þeir eru Meistarar
til ad fordiarþa/svo sem̄ DRotten̄ talar um̄ Babilon hiaa Ezechielem/
Þui kalla eg þa litlu betre sem ala Osooma þra i sænyku Hroose/(þo
vil eg hier haþa fræskiled þan̄ Heidur / er Men̄ eiga Valldstioornen̄e
ad veita/ ecke einasta Goodum og Froomum / helldur og Hreckvÿsum/
seger Petur: Og skriþad er / Hoþdingia þÿns Lyds skalltu ecke Bøls
bidia/ sagde Paulus:) En̄ hitt An̄ad er eg fyrer Skømu um̄talade/
þad orsakar stoort Hneixle/ þui þad er nockurskonar Ranngdæme/ og
rettlæter hin̄ Ranglaata/edur ad min̄sta koste leggur vonda og gooda
ad jøþnu. Nu er allt þetta illt sem allareidu er uppfaled/ en̄ Kuristen̄
stÿgur en̄ þa hærra upp i Dioþulsins Hááskoola. Þar eru þeir sem
ad hafa Valld yþer ødrum/ svo sem eru Forelldrar yþer Børnum
sÿnum/ Hwsbændur yþer sÿnu̅ Þienuru̅/ Stoor-Herrar og Magtar-
Men̄ yþer þeirra Vndersaatum/Nær þesser biooda eitthvad þad sem
Oguðlegt er/ svo ad hiner voga ei an̄ad en̄ hlÿda/ þ er eitt Fullkomed
Oþrÿke og yfergaangur Satans i sÿnu Rÿke/svo baud Nebucadnezar
sÿnu̅ Vndersaatum ad Dyrka sitt Gull-Bÿlæte/Dan. 3. Svo skipade
Jessabel ad wtvega Falsvitne a moote Naboth. Svo baud Herodias
Dottur sin̄e ad bidia um̄ Johan̄is Høþud. Svo kom Jeroboam Jsrael

til ad Syndga/ er hn̄ baud ad dyrka þau Skurdgoden̄ i Dan og Bethel: Og þo ad i øllu ødru sie Olijku saman̄ ad jafna / þa var sialfur David hinum lijkur i þvi / er han̄ liet sla Uriam i Hel med Sverde Am̄ons Barna. Þessa Eftermynd høfum vier i Lands-Høfdingium þeim/ er biooda ødrum þa Hlute/ sem Gud hefur Andstygd a/ Meinsære/ Ofbellde/ Gripdeillder/ og i hvern helst Maata/ sem þeir locka þa edur hræda til ad vin̄a Dioflenū/ en̄ mootþægia Gude. A Hwsbændum / er þeir giøra slijkt hid sama / ad þvi Leite sem i fra Valldestendur / til Dæmis: Nær þeir biooda þeim edur tæla þa til ad giøra ødrum Orett sier til Abata/ Ad forsoma Guds Ord og helgar Tijder fyrer sijn Eyrende / Ad hefna a einhverium/ er þeir þykiast eiga Heipter ad giallda/ edur ad þeir brwka þa a einhvern Hatt til ad framkæma sijnar Girnder/ þetta er eitt skadsamlegt Hneixle/ Og hid sama er ad segia um̄ Forelldrana/ edur adra þa / sem yfer Børnen̄ eru setter/ edur um̄gangast med þeim / og er þeim þo miklu meire Vande a Hende/ en̄ øllum ødrum/ fyrst þess vegna/ ad Forelldrarner eiga hina mestu Rækt a Børnunum ad hafa/ og er þad Mæla san̄ast/ ad þeir eru fæster sem vilia þeim Illt giøra i Lijkamlegum Hlutum/ og sumer eru allt Ofhlijfner i þvilijku / sumer steypa sialfum sier til Helvijtis fyrer þeirra Skulld/ er þeir safna þeim rangfeingnū Aude/ og ken̄a þeim ad giøra hid sama/ En̄ trwed mier / ad betra er ad giøra Barn sitt Arflaust ad saklausu / betra er ad sla þad og lemia til Oboota/ betra er ad myrda þad / en̄ ad hneixla med þvi/ ad vijsa þvi a nockurt Forræde/ hvar af þvi kyn̄e ad orsakast einhver Salar Vode/ þvi allur Lijkamlegur Skade er Hiegoome ad reikna hia Meinum Salaren̄ar. Hin øn̄ur Orsøk til þess/ ad oss er vandast vid Børnen̄/ er sw/ ad þau eru hvad næmust a hid Vonda/ og hvad þau ung numdu/ þad verdur þeim torvelldara ad lata nær þau dragast a Legg/ og þvi tekur Frelsaren̄ þau til Dæmes hier i Gudspiallenu. Han̄ virdte þau Blessadur svo mikils/ ad han̄ sagde: Leifed Børnunum til mijn ad koma.

Han̄

Hañ setur þau til Epterdæmes þm̃ sem iñ vilia gænga i Gud Rijke/ Hañ took þau uppa siñ Armlegg/ hañ blessade þau/ hañ seger hier i Gudspiallenu/ Ad ÞEitra EJNGLar SJæe JAFNañ SJJns FÐÐurs ANÐlit Sem A HJMNum Er: Meined þier ecke/ad hañ take þad sꜳrt/ þegar þau eru hneixlud/ er hañ svo miøg virder og elskar/þegar þau eru dregeñ frꜳ Himnarijke/ sem eiga þess vissa Von a medañ þau þañeñ eru: Munu ei Guds heilager Einglar klaga þa sꜳrlega/þegar Þra Hiørd/ er þeir eru setter til ad vakta/þeg ar hun er svo illa wtleikeñ/ aþ þeim er sijdst skyllde / edur ødrum O- hlutvøndū/ er vilia sem flesta safn svarta sier/ þviad eþ þar er Glede i Himnenum yfer einum Syndara sem Jdran giører/ þvi skyllde þa ei Guds heiløgū Einglum lijka þad stoor-illa/ nær svo er hondlad med þeirra Foostur-Børn / þvi kañ hver eiñ nærre ad geta sem nockra Rækt heþur a þvi Barne / sem honum er Astþoolged. || Og þo nu Frelsareñ tale sier i Tage um̃ Børneñ i Gudspiallenu/ þa vited ad aller adrer eru þar iñeþalder. Geþed eingū neina Hneixlan/ seger Paulus: Eñ sierdeilis eru þad þeir/sem eru hans/ einkum Volader/Einvallder/og Þr sim̃ bera hans Kross/þvi hū geþur þeim sømu Meining ar Naþn hiꜳ Matth. 25. þar hañ kallar þa hina Miñstu/ jꜳ/sijna miñstu Brædur/i sama Capitula/þvi skulum vier nu vita/ad hiñ añar Mꜳte til ad hneixla med Ordū/ er sꜳ/ ad ráda einhverium til nockrar Syndar/ þegar hañ er Sorgþullur og Mootlættur / Jobs Kona seger vid hañ i hans stooru Mañraunum / bølvadu Gude / og far ad deya: Heñe eru aller þeir lijker/er ráda Harmþrwngnum Mañeskiū til ad leita Oleiþilegra Medala/hinum Siwka til ad leita Fiolkinges Maña/ edur brwka adra Hiꜳ-Trw og Aþgudadyrkan / hinum Fætæka til ad stela/ edur viña sier iñ Fe med Prettum og Rꜳngsleitne/ þeim sem Oretteñ lijdur/ ad heþna sialþur sijn/ eñ forsmꜳ Logeñ/og stela Heþndeñe frꜳ Gude/ Haþe nockur eitt Oddꜳda Verk i Siñe/eins og Absalon/ þa vantar ecke eiñ Achitophel til ad ráda honum ad

kreinkia Fridlur Fødur sÿns / 2. Sam. 16. Og nær Ammon lÿtur
Gyrndar Augū til siñar eigeñ Systur/ þa verdur jafnvel hñs Bræd-
rungur Jonadab til þess ad gefa honum Rad/ til ad fremia siñ Ogud-
legañ Vilia/ 2. Sam: 13. ‖ Eg vil ei tala um̃ þa sem Fleka adra ein-
fallda til ad giøra sier Selskap i þvi/ ad Fekletta adra/ til ad wtsiwga
Hws Eckna og Fødurlausra/ til ad draga under sig añars Goots med
Yfervarpe Laga og Rettinda / Eingeñ hefur þa betur wtmælad eñ
Salomon/ er hañ seger/ Prov. 1. Son miñ/ nær synduger Meñ vilia
locka þig / þa kom ecke/ þegar þeir segia / gack med oss / vier vilium
um̃sitia Blood/ vier viliū um̃sitia hiñ Saklausa: Og skømu þar epter
seger hñ oss hvada Tal-Bita þeir brwke til svoddañ Veida: Vier
skulum fiña allra Handa kostuleg Audæfe/ vier skulum fylla vor Hws
med Herfang/ vier skulū aller hafa eiñ Siood. O jæ/ þier Satans
Einglar/ verda mæ þier hafed aller eiñ Siood i ydar Fødurs Rÿke/
sem er Hofdinge þssa Heims/ Eñ svo munud þier og eiñ Siood hafa
med honum i hinu vellanda Dÿke/ þegar Guds Vesælingar liooma i
Rÿke sÿns Fødur/ eins og Stiørnur Himens / þier munud segia eins
og Israel fordum/ nær þier fagned ydar rangfeingnum Aud/ þesse eru
þau Laun er mÿner Elskugar hafa gefed mier/ Hos. 2. Eñ nær þier
uppvakned i Helvÿte og Kvølunum med øllum þeim er þier leidt hafed
til Glotunareñar med ydar falskre Aeggian / munud þier þa segia:
Þesse eru mÿn Laun er mÿner Elskugar Holdded/ Heimureñ og Diøf-
ulleñ hafa gefed mier? Svo er nu þetta hin Skadlegasta og Hneixl-
anlegasta Tal-Snara/ og þad þss helldur/ ad slÿkt er hallded Fram-
syne og Skynseme af Børnum Veralldareñar. ‖ Meñ hneixla og siñ
Næunga/ nær Meñ brÿxla honum um̃ einhvern Hlut/ jafnvel þañ/
sem ecke er i hans Vallde / um̃ Fatæke sÿna/ um̃ Fævitsku/ um̃ Lÿk-
amans Skapnad/ herma epter honum og spotta hañ / Aller þeir ed
svo giøra/ þeir ecke einasta hæda ad Skaparanum/ helldur koma hin-
um til ad Syndga/ i þvi hañ reidest slÿku/ og leitast vid ad hefna sÿn/

og

og fæe hañ ei Nefndeñe framkomed/ þa hatar hañ þañ/ sm̄ hñ lÿdur skÿkañ Orett af/ Eñ Hatred er ein Synd/ sem bañar Mañenum iñ i Himnarÿke. Eg vil eñ framar segia: Hver sem brixlar einum um̄ bætta Synd / hañ gefur stoort Hneixle af sier / þvi Natturañ er svo Illgiørn/ ad Sañendunum verda Meñ reidaster/ Eñ vier eigum ecke ad gefa Næunganum Orsøk til neiñrar Syndar/ añars giora Meñ sig Hluttakande i añarlegum Syndum/ og hver vill upptelia allt þad sem Tungañ hneixlar med/ nær hun er upptendrud af Helvÿte / seger Jacob: || Eins vil eg geta ædur eñ eg skilst vid þetta Mæl/ sm̄ er þad Satans Ade / er margur Gæungur brwkar/ ad spotta Guds Þioonustu/ og hlæia ad þeim er hana idka: Þetta er rett ad gabba Gud/ og hæda ad Christo i sÿnum Þÿslum / þvi svo sem ad hiner Ogudlegu Keñemaña Hofdingiar/ med þeirra Hæduglegre Medferd/ leiddu þad Foolked sem Skømu ædur hafde breidt sÿn Klæde a Vegeñ/ og kallad/ Hosiaña Syne Davids/ þr leiddu þad/ sege eg/ til ad hroopa litlu sÿdar/ Tak burt þeña/ og gef oss Barrabam lausañ / svo fyrerverdur sig margur Einfalldur og Istødulÿtell/ þegar þeir sæ/ ad christelegt Lÿfserne ablar þeim Naturs hiæ Møñunum/ og þetta er verra eñ allt añad/ sem ædur er upptaled/ þvi nær Hneixled hefur þrÿst einhverium til ad burtkasta Guds Otta/ og læta meir ad Mañaña Doome eñ Guds/ þa fylgia þar allar Skamer a epter/ og þañeñ verdur nu Hneixled med Ordunū. || Eñ med Verkunū skiedur þad ecke miña: Vei HEIM, enum FYRer HNEIXLaner/ seger DRotteñ. Þetta VEI talar hñ af Medaumkan/ ælÿka og þegar hñ gret yfer Jerusalem/ hvar fyrer? Þvi hñ sæ/ ad þar YRdu Ad KOma HNEIXLaner/ Ecke af Guds Tilstille/ hverium ecke lÿkar Ogudlegt Athæfe/ helldur af Heimenū/ sm̄ ad liggur i hinu Vonda/ og hefur hans Alvÿssa Speke ad vÿssu eiñig lited til Illsku þessarra Tÿma/ sm̄ er svo mikil/ ad i Villu kyñe ad leidast ef ske mætte jafnvel Utvalder. Nu kemur Hneixled af Verkunū. 1. Þegar Meñ drygia Opeñberar Skamer og Leste/

 sem

ſem̃ eru þvert a moote Guds Bode og Løgunum/ ſvo ſem Okur/ Rang-
læte/ Agyrne/ Ohooꝼ/ Ofmetnadur/ og þad ſvo Blygdunarlauſt/ ad
Meñ ecke einaſta fremia þ ſialfer/ helldur ſamſiña þm̃ ed þad giøra/
þetta Eitur ſkadar med tveñu Moote. Fyrſt/ ad þ leider bæde adra
eins vonda/ ſvo og þa ſem̃ af Naatturuñe eru þo ecke Jllgiarner/ til ad
giøra þad Jllt er: Sæ ſem um̃geingſt med hinum Hallta/ hañ lærer
ad halltra: Sæ ſem gefur eina lioota Forſkrift / hañ velldur þvi/ ad
añad eins lioott verdur efterſkrifad/ og Meñ hafa allt ofmørg Dæme
til þſſ/ ad Almeñingꝛ lockaſt til ad giøra þær Synder ſ̃ fæꝛſter mundu
giøra/ nema þr ſæe adra giøra þ þ ſier/ ꝛ ad þ være Sidvane ꝛ Tydſka
Maña a medal / ‖ Eñ a añañ Veg hneixlaſt ꝛ þr ſem̃ Froomer eru ꝛ
Raadvander/ ad þr verda Ofoleñmooder yf' ſlyku/ eins ꝛ Elias yfer
Achabs Nwſe/ ꝛ Paall yfer Ranglæte Ananiæ Hofud-Preſts/ ſvo hñ
raſade mꝫ Tungu ſiñe: Jæ/ þar kviknar i þm̃ nockurskonar Leide ꝛ O-
ſkickañlegt Vandlæte/ ſvo þeir taka þad til Raads/ ſem Gude er Stygd
t/ eins og Jonam hendte/ er hañ flwde undañ Guds Bode. Og eñ
nu munu þeir finnaſt/ er leita ſvoddañ Oyndis Vrræda/ nær þr ſiæ/ ad
allt geingur Andhælis/ añadhvert ad þeir ſlaaſt i Selſkap med þm̃/ er
þañeñ breyta/ edur ad þeir yfergefa ſialfa ſig og Skylldu ſyns Em-
bættis. ‖ A øllum er þetta Hneixle Skadſamlegt/ eñ þo hvad meſt a
þeim/ ſem eru Maals metande og bodner yfer adra. Keñemeñerner
hneixla/ nær þeir giøra allt añad eñ þeir predika/ ſvo ad þegar Al-
mwgeñ ber Keñinguna ſamañ vid Lifnadeñ / þa verdur Þioonuſtu-
giørdeñ løſtud/ og þeir fallaſt miklu helldur a þad/ er þeir ſiæ fyrer
Augunum/ ſem er ein þeigtande Predikun/ helldur eñ þ þeir heyrdu
med Eyrunũ/ þvi bæde gleymiſt þad fliootſ/ og þyker eingeñ Alvara/
nær þvi er hvad ſiſdſt efterfylgt af þeim/ ſem þad hellſt ættu ad giø-
ra/ þvi ecke eru aller þeir ed giørt gete þ/ ſem Frelſareñ bydur/ ad hlyda
þvi er þeir tala/ ſem̃ ſitia a Moyſis Stoole / eñ breyta þo ecke efter
Giørningum þeirra. Eñ hvad verdur þa? þad ſama ſem Frelſar-
eñ

eñ seger/ er Hñ kallade Lærersveinana Sallt Jardar: Eñ ef Sallted skemest/ i hveriu verdur þa salltad? Matth. 5. Og ef Guds Þienarar lifa illa/ hver er Von a þvi/ ad Tilheyrendurner giøre þ betur? || Nu Verallðlega Valld hneixlar stoorlega/ nær þeir dæma ranglega/ taka Fe til Doma/ umhverfa goodū Løgum/ og giøra Retteñ ad Malert/ svo sem Spamadureñ ad Orde kemst/ taka ranga Eida vijsvitande / tradka Malū og draga þau / til ad þreyta þañ sem Rangindeñ lijdur. Af øllu þessu framkemur eitt skielfelegt Hneixle/ þvi þad elur Osooma upp i Skalkenum/ og venur hañ af ad hrædast Løgeñ/ eñ tekur allañ Dug fra hinum Frooma/ svo hañ verdur hinum ad Brad/ edur z ad hñ tekur þad Orad/ ad ræna Retteñ sijnum Rette/ og hefna sialfur Vanvirdu siñar. Og framvegis skedur þtta Hneixle/ nær þeir sem Vølldeñ hafa/ briota sialfer hvad mest: Eru Lauslater/ Ordvander/ Agiarner/ svijkia Daglaunarañ/ fleka Eigsijnr wt af hinū Einfallda/ eru Baratusamer/ Ofbelldner/ z fremia allrahanda Skamer og Ohæfu/ er þeir strafa a ødrū/ svo sem være ecke Løgmaled giørt nema fyrer Almwgañ. || Forelldrar og Hwsbændur hneixla Børneñ og Hiweñ/ ecke einasta nær þeir leggia einhveria Synd i Vana siñ/ helldur z fremia eckert Gott/ eru toomlater i ad heyra Guds Ord/ Yfervalldenu Ohlydnger/ Later/ Hyrdulauser/ Reidegiarner/ og lifa i þvilijkum Syndum/ þvi þa meina hiner ad ei sie sier Vandara/ z þ heiter rett ad HReixla CHrists HIna Smau/ svo sem hier stendur i Textanum. || Hiner Rijku hneixla hina Fatæku/ nær þeir lifa i allskonar Ohoofe/ eñ hiner svellta. Fatæker hina Rijku/ nær þeir fara illa med Olmusuna/ og eru Opacklater/ gefa svo hinum Orsøk til ad hallda þvi iñe/ sem añars atte wte ad lata: Og þar Verølldeñ er nu full af þessu/ þa er ei Undur þo Frelsareñ sege: VEI Sie HEimenum FYRer HReixlaner. || Framvegis rijs þar a stundum Hneixle af þeim Hlutum / sem hverke eru gooder nie vonder i sialfum sier/ eñ verda þo ødrum til Hneixlis; Eg vil taka þ til

til Dæmis/ ad a St: Pals Døgum leiþdest allañ Mat ad eta a med-
al Christeña/ eins og nu i vorre Kyrkiu/ Sa sem æt allañ Mat/ og
hiñ/er hiellt sig fra sumü/ Bader voru þeir Gude eins kiærer/ z hver-
ugur vill hañ ad añañ dæme/ Þo seger hañ: Ef ad þiñ Brooder
hryggest vegna Fædslunar/ þa geingur þu ecke epter Kiærleikanum/
Tortyn hønum ecke med Fædslu þiñe/ fyrer hvern Christur dæeñ er/
Rom. 14. Þo nu lijted þyke i þetta spuñed/ þa metur Postuleñ þad
svo mikels/ ad hañ helldur þad kuñe ad verda einum til Gløtunar/ sm̃
Guds Sonur hefur þo endurleyst/og hañs Dyra Blood svo til Þnyt-
is a hønum/ þvi seger hñ og i ødrü Stad: Vissa eg ad miñ Brooder
er Hneixladest/ skyllda eg alldrei Kiøt eta. Þvilijker eru nu marg er
Hluter medal vor/svo sm̃ er ein z sønur Siergiæde i Umgeingne/er vier
køllum Affarasnid a vora Twngu/ eitt og añad Latæde þeirra/ sem
añadhvert i Klædaburde edur añare Hegdañ vilia vera ødruvijse eñ
adrer Meñ/ hvad jafnvel sumer af oss brwka a Helgum Tijdum/
nyiar Vppafyndingar i imsü Hlutum/ sm̃ ecke eru verre eñ hid gamla
Skick/ Ecke helldur betre/ og añad þvilijkt/sem Adgiætner Meñ þad
vel athugad: Þetta er ad søñu eingeñ Synd i siælfu sier/ eñ þ verd-
ur ad Synd ef Naungeñ hneixast þar af/ til ad tala edur þeinkia
illa um̃ þañ/ er svo giører ad þarflausu/ og þvi bañar Paulus/ ad
giøra þad nockud/a hveriu ad nockur Brooder kuñe ad hneixla sig ed-
ur steita/ Rom. 14.

Hvad hinu ødru vidvijkur/sm̃ eg hiet um̃ ad ræda/ þa kuña Meñ
hvad mest ad hneixla siælfer siælfa sig/ þad kemur af þeirre Synd/
sem i oss bygger/ voru spilltu Hollde og Bloode/ þess getur Frelsareñ
hier i Textanum/ er hañ seger: EF Þijn HOnd EDur FOOT-
ur HNeixla Þig/ Þa SNijd Hañ Af Og SNara HOnum Fra
ÞJer. Ecke er þad Frelsarans Meining/ ad Meñ skule Bana sig
edur Limlesta/ helldur su/ ad vier skulum eckert svo kiært hafa/ad vier
ei høfnüm þvi edur fra oss køstum fyrr eñ þad hneixle oss/ svo ad vier
føllum

þollum i Freiſtne/ og dregur hañ hier Dæme aß Læknurum: Oſſ er eingeñ Hlutur kiærare eñ vorer Limer/og þo ef nockur af þeim er ſvo toteñ/ad hætt er vid/ad hañ meige feigia hina/þa lÿdum vier þ Lækn-ernum/ ad hñ ſkere hñ af/ þvi ſkylldum vier þa ecke deyda vora Jardneſka Limu/Saurlÿfe/Ohreinleika/illa Tilhneiging/ vonda Gyrnd/ Agyrne/ hver ad er Skwrgoda Dyrkan/ ſvo ſem Paulus ad Orde kemſt/ Col. 3. Og þad ſem hñ hier ſeger um̃ þeſſa Leſte/ þad vill hñ ſagt hafa um̃ allt hid Vonda/ ſem i gegn Saluñe ſtrÿder/ hvert hañ upptelur i Piſtlenum til Galatas Cap. 5. Þeſſe er Lÿkame Syndareñar/ ſem um̃getur Rom. 6. Þad er hiñ gamle Madureñ / hver ed brwkar ſÿna Limu / vondar Gyrnder/ til ad reka Andſkotans Eyrende / eins og eiñ Verka-Madur brwkar Hendur og Fætur til ad þioona Nætturlegu Lÿfe/þa byriar oſſ ad deyda/þa eigum vier ad aßſnÿda og ſnara þeim fra oſſ/ ſvo þeir hneixle oſſ ecke. || Hverſu opt verdum vier hneixlader aß Hondunum/ þegar Fooſkañ blæs þær upp/ til ad meida Holld Naungans / þegar Agyrndeñ tefter þær wt til ad grÿpa hans Goots og Peninga/ þegar Leteñ ſvæfer þær til ad leggia ſig ſamañ/Prov. 24. ſvo Meñ geta ecke eted ſitt eiged Braud/og verda þvi ad leita þſſ i añarra Andlites Sveita. Fæturner hneixla oſſ/ nær Leideñ a Guds Orde og Toomlæted i vorum Saluhiálpareßnũ giörer þa trega til ad ganga i hans Hwſ/ eñ fwſa til ad hlaupa þangad ſem þr Hluter eru idkader/hverja Gud heßur bañad/þa er hiñ Gamle Madureñ ſkiootur a Fæte/eñ hiñ Nye halltur/ og þa helltum vier oſſ og hneixlũ næſta miog ſiælßer ſiælßa. Sama er um̃ Augun ad ſegia/ hverra Frelſareñ og getur hier i Gudſpiallenu. Hvad er i Heimenum? Þad er Gyrnd Holldſens/ Fyſn Augnaña og Drambſamt Lÿferne/ Hverſu opt feſta ſig vor Augu a þeim Hlutum/ ſem eru fuller aß þeſſu? Fogur Aſynd / Audæße/Meford/ z ſvoddañ Tal Verallldareñar/þad er vor Augna-Bode: O hvad miklu betur være þad Auga wtſtwnged/er lætur ſig blinda aß þeſſum Hlutum/ eñ hverßur aß Gude

ſynum og hans Bodordum: Þeſſvegna giørde Job Sattmaala vid Augu ſyn/ ad ei lite hn̄ þeim til Meyareñar. Þvi biidur David Gud: Snw þu Augum mynū/ ad ei lyte þau a Hiegoomañ/ laat mig gaanga a þynum Vegum/ geþande þar med til Vitundar/ ad ſa ſem ſtarer a Glis Veralldareñar/ hañ kuñe ecke Guds Veg ad rata/ Eñ þad ſm̄ DRotteñ hier ſeger um̄ þeſſa Timu hins gamla Mañs/ þad vill hañ ſagt haþa um̄ allt þad ſem oſſ maa fraa Gude draga. Sa ſm̄ virder meir Fødur og Moodur/ Syſtur edur Broodur/ edur Eigiñkonu ſyna/ og jaþnvel ſitt Lyþ/ helldur eñ Chriſtum / hañ hneixlar ſiaalþañ ſig. Sa ſem gyrneſt þad Embætte/ ſm̄ hañ er ecke Madur fyrer/ (hvad margur Daare giører a þeſſum Døgum) hañ hneixlar ſiaalþañ ſig/ þvi hañ giører ſig verre med þvi/ ad hañ fer illa med Guds Vm̄bod/ ſøkum Faakiænſku edur añars Dugleyſes / þar hañ heþde añars kañ ſke goodur Madur vered. Sa ſem tekur ſier Hneixle aþ þm̄ Hlutū/ ſem ecke eru Hneixlanleger/ helldur gooder og Gude þecker/ ſvo ſem er ſkynſamlegt Vandlæte i Keñinguñe/ Røkſeme Yfervalldſens i Stioorñ eñe/ Alvørugeþne Skolameiſtara / Forelldra og Hwsbænda i Typtaneñe og Vm̄vønduneñe/ hver ſm̄ ſteiter ſig a þſſu/ hn̄ ſame hneixlar merkelega ſiaalþañ ſig / Svo hneixludu þr ſig a Moyſe Guds Mañe/ þvi hañ rak Guds Eyrende ſkøruglega: A Elia/ Michea og Jeremia / aþ þvi þeir vandlættu i Guds Stad: A ſiaalþum Chriſto / þvi hañ heidrade ſiñ Fødur / eñ þeir vanheidrudu hañ: A hans Poſtulum/ þvi þeir hlyddu framar Gude eñ Møñum. Sa ſem ſteiter ſig a añars Hæglæte / og meinar ſier leiþiſt allt vid hañ ad giøra / þvi hiñ er ecke Heiptrækur/ hañ hneixlar ſiaalþañ ſig/ ſvo hneixluduſt Iſraels Syner a Moyſe/ þvi hn̄ var hiñ þoleñmoodaſte Madur a Jørduñe: A Chriſto/ þvi hn̄ hroopade ei nie kallade/ hn̄ aat og drack med Tollheimtumøñum og Berſyndugum. Sa ſem er Raangeygdur eþ nockur er Goodgiarn / hañ hneixlar ſiaalþañ ſig / ſvo voru þeir ed fyrſter voru leigder i Vyngardeñ/ eñ øþundudu hina/ ſem ecke høþdu neina

Eina Stund erfvidad: Svo var hæktad Broodur hins fortapada Sonar/er ecke gat lided ad hans Fader Myskunade sig yfer hañ/ Svo eru og aller þeir/ ed sia Ofsioonū yfer añarra Velgeingne og Lucku-Lane/svo sem hefdu þeir af Gude eins miked edur meira forskulldad. Sa ed vogar sier i nockurn Selskap sem honum er Ofvaxtñ / edur leggur Lag sitt vid þa/ sem hñ kañ ad hlioota Skada af/ hñ hneixlar sialfañ sig/ Þvi bañade Gud sijnu Foolke/ad taka til Egta Canaans Dætur/ edur ad giora Sattmaala vid þa/ er hañ wtrak fra þeim/ad ei yrde þeir þeim ad Snøru/þvi bañar Salomon ad hafa Vmgeingne med Reidegiornum Mañe. Þad Maaltæke er satt/ Ef nockur tekur a Tiøruñe / þa loder hun vid hañ: Hefde Israel ecke samlagad sig Skiækiunū i Moabs Lande/ þa hefde ecke svo skelfeleg Guds Hegning yfer þa komed: Hefde Samson ecke bunded svo fasta Ast vid Dalila/ þa hefde hñ Augunum hallded/og hefde Petur ecke geinged iñ i Biskups Høllena/ munde hñ ecke hafa sijnū Meistara afneitad. Sa sem reider sig uppa sialfañ sig edur sitt Atgerfi/ Abl/Vitsmune/ Magt/ Rijkdoom/ edur nockurn añañ Hlut/ Eñ gleymer þvi/ad hañ hafe þad þeged/ hañ hneixlar hvad mest sialfañ sig / og kañ ecke Oluckuna ad umflya/ Þad keña oss Dæme Egyptalands/ Assyriæ og Caldealands Konunga/er a Augnablike urdu uppræter/þvi þr gafu ecke Gude Dyrdena/ Og hefe eg svo nockud um̄ Hneixled talad: Eñ hvert ad sie þess Straff/þad seger Frelsareñ med þessum Ordū. Vei ÞEim MAñe FYRer HVErn AD HNEIXLaneñ KEMur: Eñ hvad þad sie/ keñer hñ oss sialfur er hñ sagde: Vei þm̄ Mañe sem Mañsens Son forrædur/ og hier i Gudspiallenu ma þad sia/ad hañ sem ecke kastar fra sier þeirre Hende edur Fæte sem hañ hneixlar/ hñ hefur forþienad ad kastast i eilijfañ Elld: Sama er ad segia um̄ hinar adrar Greiner af Hneixlenu/ þvi ecke skulum vier meina/ad sa sem Børneñ hneixlar edur adra Guds Vesælinga/ hañ mune sleppa þar med/ AD MYLNVsteiñ HEJNGDest Vm̄ HAAls HON

um/ Og VERde J SIAFARdiwp SDEKTur: Helldur tek
ur DRottenn til þessa/ eins og hins Smanarlegasta Lijfs-Straffs a
medal Gydinga / til ad syna Stærd þessarar Syndar. || Þar fyrer/
christner Menn/ gefed nu Giætur ad þessare Volldugu DRottens Præ-
dikun/ og lated ydur hana i Eyrum loda/ Rannsaked ydar undannfar-
ed Lijfferne & spyried Samvitsku ydar ad/ hvern þier hafed dreged med
Orde/ Verke/ edur Epterdæme a vondann Veg / med Giælijfe / med
Lauslæte/ med Fegyrne/ med Hofmood og Oflæte/ og i einu Orde ad
segia/ med Dyrkan Veralldarennar og hennar Muna/ og ef hann geing-
ur enn nu a honum/ þa legged allann Hug a / ad leida hn̄ a hina rettu
Leid / ef þier vilied lifa / og idrest hins af Hiarta. Sa sem nockru
stoled hefur/ hn̄ a epter Moyses Løgmale Ferfallt ad giallda. Sa-
chæus sagde vid Christ/ þegar hn̄ ætlade sier Christinn ad verda/ Hafe
eg nockrum Rangt giort/ þa gelld eg þad Ferfallt aptur / Enn svo
miklu dyrare sem Salenn er Fenu/ svo miklu þyngre sem Guds Reide
er Mylnusteinenum/ svo miklu fegra sem Himnarijke er Stundlegu
Epterlæte/ svo miklu meire Hug skylldūm vier leggia a/ christner Menn/
ad bæta þeim aptur / sem vier rænt hofum sijnum Andlegum Fesiood.
Nær þier siaed eitt Vngmenne/ einn Vesæling/ einn sem DRottenn bydur ad
medtaka i sijnu Nafne/ þa hræd med ydur/ smaer eru þesser ad Vijsu/
enn hann er Stoor / sem er þeirra Fader og þeirra Brooder/ Smæling-
iar eru þeir ad sønnu/ enn Hneixled er stort/ Syndenn er mikel/ og Stroff-
ed Oværelegt: Vesælingar eru þeir/ enn sæll er sa/ sem ecke hneixlar sig
a þeim/ þvi hann hneixlar sig a Christo/ enn Vei sie hinum: þar fyrer/ ef
þier vilied Guds Viner vera/ ef þier vilied Saluhialpena erfa/ ef þier
vilied heilagra Engla Þioonustu niooта/ ef þier vilied Helvijtis Kvaler
undanflya/ þa gefed þeim eckert Hneixle/ hverke med Orde/ Verke/ nie
Epterdæme/ þvi nær þier hneixled þessa/ þa hneixled þier sialfa ydur/
þar fyrer medtaked þa i Christi Nafne/ svo medtaked þier hann/ og faed
ad heyra a hinum efsta Dege/ Þad þier giordud einum af þessum
mijnum minstu Brædrum/ þ giordud þier mier. Þess unne oss ad niooта hin
eilijfa Guddoomsens Nadign/ ꝼ JEsu blessada Forþienustu/ Am.

Atianda Sunudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 22. Cap.

Y Þan Tijma. Þa Pharisearner heyrdu þad/ ad hañ hafde niddurþaggad þa Saduceos/ samañsoþnudust þeir i eitt. Og eirn Løgvitringur aþ þeim spurde hañ ad/ freistande hañs og sagde: Meistare/ Hvort er hid hædsta Bodord i Løgmalenu? Eñ JEsus sagde til hañs: Þad/ Ad þu skallt elska DRottenn Gud þiñ/ aþ øllu Hiarta þijnu/ og af allre Aundu þiñe/og aþ øllu Hugskote þijnu. Þetta er hid þyrsta og stædsta Bodord. Eñ hitt añad er þessu lijkt/þad/ Ad elska skalltu Naunga þiñ so sem sialf añ þig. J þessum tveimur Bodordum er iñebunded allt Løgmal og Spamenerner. Eñ þa Phariseearner voru so til samans komner/ spurde JEsus þa ad og sagde: Hvad virdest ydur um Christ/hvørs Son hañ sie? Þeir søgdu hønum/Davids: Hañ sagde þa til þeirra: Hvørneñ kallar David hañ þa i Anda eirn HErra? Þar hañ seig-er: DROTTeñ sagde mijnum DROTTne: Sit þu mier til hæg-re Handar/ þangad til ad eg legg Ovine þijna Skør Foota þiña. Nu eþ David kallar hañ eirn Herra/ hvørneñ er hañ þa hañs Sonur? Og eingeñ gat svarad hønum einu Orde. Og eige dirþdest nockur upp þra þeim Deige/ hañ þramar ad spyria.

Exordium.

T Veir eru Partar Christelegs Lærdooms/ Løgmaled og Evangelium. Løgmaled er fyrer Moysen wtgeþed/ eñ Naad og Sañleikur er þyrer JEsu Christu vordeñ/Joh. 1. Aþ Løgmalenu verdur eingeñ hoolpeñ/þvi þ veitar Reide: Fyr er Truna i Evangelio verdum vier Rettlæter/Moyses seger oss hvad vier eigum ad giøra/ Christur/ hverneñ vier eigum ad trua/ Moyses foor med Skugga epterkomande Giæda/ i Christo er sialþur Lijkam-eñ oss veittur. Nu er þetta þo ecke svo ad skilia/ ad Fedurner i Gam-

la Testamentenu hafe af Evangelio Hlutlauser vered: Sia eg kem/ i Upphafe Bookareñar stendr skrifad af mier/ þiñ Vilia/ miñ Gud/ giøre eg/ seger Messias fyrer Davids Muñ/ Ps. 40. Hver er sa hñs Vilie? Sa/ ad Kviñuñar Sæde skyllde i sundurmola Høggormsins Høfud. Fyrer þad blessada Fyrerheit hafa þeir aller hiælpast eins og vier/ sem hoolpner eru vordner/ allt þar til ad Christur leidde Sañleikañ i Lioos. Fyrer Truna vard Abraham Rettlætur/ z fyrer Truna seger Petur ad Fedurner hafe hoolpner vorded: Eñ svo sem þeir voru ecke æn Evangelii og þess Astgiafa/ svo skulum vier þ og vita/ ad vier ecke erum æn Løgmalsins/ þvi DRotteñ kom ecke til ad uppleysa/ helldur ad uppfylla Løgmaled/ Matth. 5. Satt er þ/ ad þr sem Christo tilheyra/ þeir eru ecke under Løgmalenu/ þ er under Løgmalsins Bølvan/ Eñ þo Krossfesta þeir sitt Holld med þess Gyrndum og Tilhneigingum/ Gal. 5. Þad heimtest ecke af þeim/ ad þeir uppfylle Løgmaled/ eñ þess krefur Gud/ ad Meñ life epter þvi/ sem fremst vier megnum/ edur þvi mundu hñs Postular svo opt biooda oss ad lifa Gudrækelega/ Sparsamlega og Rettvijslega i Heime þessum? Þvi munde Jacob segia/ ad Trueñ sie daud æn Verkaña? Þvi munde Frelsareñ sialfur utleggia Løgmaled/ og vijsa Møñum til þess/ ef ecke ættum vier epter Løgmalenu ad lifa. Þetta siaum vier i þessa H: Dags Evangelio/ i hveriu oss verdur fyrer Siooner sett øll Skylldа christens Mañs/ sem foolgeñ er i þessu tveñu. 1. Ad elska Gud og Naungañ. 2. Ad þeckia Christum og hañs Persoonu rettelega. Um þetta hefe eg æsett mier framar ad tala.

Eñ þu goode Gud/ styrk oss hier til med Nad þijns Anda/ i JEsu Nafne/ Amen.

Utleggingeñ.

Ninu fyrra hofum vier tvo Bodord ad athuga/ sem er/ AD ELska GUD/ Og Añad/ AD ELska NAungañ. Þad fyrra kallar DRotteñ hid ædsta z mesta Bodord i Løgmalenu/

svo

ſvo ſem Von er aa/ ecke einungis þeſſvegna/ ad eckert er ſvo Yppar-legt/ ſvo Saaſamlegt/ ſvo mikillrar Elſkuverdt ſem Gud/ helldur og þeſſ vegna/ ad øll øñur Bodorden̄ hafa ſiñ Krapt og Mindugleika aþ þvi/ þar allt hvad vier giørum med Ord og Verk/ hverſu vel ſem þ ſyneſt giort/ þad er Onytt/ utañ þad þramkome aþ Elſkuñe og Virdinguñe til Guds. || Allt þad ſem Gud hefur boded/ þad eigum vier ad giøra/ af þvi vier Ottumſt og Elſkum hañ/ Eñ hañ eigum vier ad elſka fyrer þa Ometanlegu Yþerburde/ er hañ hefur yfer allar ſiñar Skepnur/ hans Magt/ hans Dyrd/ hñs Rettlæte/ eñ þo allra meſt þyrer hans Giæſku / þvi vier hoþū ei ſvo Skynbragd a ødrū Greinū hans Dyrdlegu Haatignar/ Eñ hana þiñum vier og þreifum a heñe a hveriu Augnablike/ þvi hñ uppþyller vora Epterlaungun med Giædum/ ſeger David/ Pſ. 103. || Og eþ vier fyrſt viliū hugleida Giæſku hñs i Lijkamlegañ Maata: Er hañ þa ecke ſaa ed heþur gieþed oſſ Ond og Lijkama? þvi ſkylldum vier þa ecke elſka hañ aþ allre Ondu vorre? Heþur hañ ecke iñplantad Raad og Skilning i Saaler vorar? þvi ſkylldum vier þa ecke elſka hñ aþ øllu Hugſkote voru? Hefur hañ ei gieþed oſſ Hiartad/ ſem er Bwſtadur Elſkuñar? a hverium ſkyllde hun helldur feſta ſig/ eñ a honum/ ſem hana heþur ſiaalfur tilreidt/ z bwed ſvo Saaſamlega uñ hana? Mun hñ ei vera ſaa/ i hverium vier lifum/ erum og hrærumſt? Act. 17. Uppfyller hañ ecke Hiørtu vor med Fædſlu og Fognude? Upplykur hañ ecke ſiñe milldu Hende/ og ſedur allar lifande Skepnur? Pſ. 145. og hvad meſt hina Opacklaatu Mañeſkiu. || O vor Gud/ eg hugsa til þeſſ / er DRottiñ brixlar ſijnu Foolke hiaa Jeremiam / ſegiande: Heþe eg vered Jſrael ſvo ſem Eydemørk edur Jørd ſu/ er tapar Avextenum? Jer. 2. Gud giæþe/ ad vier villdum z laata oſſ til Riþia reſta þeſſa hñs Fødurlega Hiarta Giæſku/ og athuga, hvad ørlaat hñs Millde heþur vered/ hverſu Vijsdooms full hñs Guddoomlega Forſioon/ ad hñ heþur aled oſſ a þeſſū Arum/ ei ſijdur eñ þrioo þſom Jord Akurkalleñ/ ad honum Sofande/

M

a hveriumm vier høþũ þo hvad verst liþad: Eþ vier hugleidum þetta/ ad miñsta Koste i hvert Siñ/ er hñ veiter oss nockurn sierdeilis Velgiørning/ þa mundum vier helldur leidast til ad elska Gud/ og ecke segia med Gudlausum Judum: Vier drottnum og vilium ei þramar til þyn koma/ Jer. 2. Og þo nu ad Drotteñ læte oss keña hardt a stundum/ añadhvert alla Almeñelega/ edur og nockra sier i Lage/ til ad typta oss þar med Lyfada Kalþa/ Jer. 31. edur til ad reyna syn Børn/ þa eigum vier samt ad elska hñ/ þvi hvern hañ Son/ sem Fadereñ elskar/ þañ agar hñ/ seger Paulus/ Hebr. 12. Eñ eþ þetta er hans Elsku-Merke / hvilyk Fæsiña er þad þa/ ad elska hañ ei aptur a moote? Svo sem þad er lytill Heidur halldeñ / ad elska Vine syna medañ þeir kuña ad duga oss/ svo er þad lyted Rækarmerke vid Gud/ ad elska hañ alleina medañ allt ad Oskum geingur: Og Gud næde/ þad eru þo svo þæer / sem giøra þad: Eñ svo sem Gulled reynist i Ofnenum/ svo proofast og Elskañ til Guds i Mootgangenum: Og hvad mørgum hefur hañ þryst til ad elska hañ/ sem þvi ædur þiarlæger voru/ og haþa Meñ til þess fulla Orsøk/ nær Meñ giæta þss/ ad hvad sem hans Elskendur vantar hier/ þad mun oss margþalldlega Endurgollded verda i Vpprisu Rettlætra/ þad vottar sialfur DRotteñ/ er hañ seger: Hver sem ad yfergeþur Hws/ og Brædur & Systur/ edur Fødur edur Moodur/ edur Eigeñ-Konu/ edur Børn/ edur Akra þyrer myns Nafns Saker/ hañ skal fa Hundradfallt aptur & eignast ad Erþdum eilyþt Lyþ/ Matth. 19. Eñ hvern sem ad hañ svipter øllu þessu/ edur svo Miklu edur Litlu sem hønum þocknast / og hñ elskar samt Gud siñ/ og kysser a hans Vønd / hañ giører allt hid sama. Munum vier þa nockud miñast Harmkvæla þessarra Tyma/ nær vier skynum eins og Sool i Ryke vors Fødurs? Matth. 13. Mun Sonureñ reikna þau Høggeñ/ er Fader hans sloo hañ/ nær hañ situr i Tign og Heidre? Þvi er þad svyvyrdegt/ ad vilia ei kaupa þessu/ og þvi skylldum vier þa ei elska vorñ Himneska Fødur / jaþnvel mitt i

Hørm-

Normungunum. || En hvad Almenelegre Typtan vidvykur/ þa Gud giæfe/ad vier villdum eins lynder z samhuga vera i þvi/ad elska Gud/ þo hañ age oss / sierdeilis þar vier i þessu fatæka Lande meigum jata þad/ ef vier adgiæta viliñ/ad hañ burtrekur ecke tilhæflega/vier meigum þeckia þad vid oss frañkomed vera / sem hañ heiter synu Foolke fyrer Muñ Joels Spamans : Eg skal Endurgiallda ydur þau Areñ sem ad Eingesprettañ / Trie-Ormureñ og Gras-Madkureñ hafa eydt fyrer ydur/ Joel: 2. O vor Gud/ þvi skyllder þu Mañenum betala? Hver hefur þier nockurn Tyma gefed/ svo þu þurfter hønum aptur ad gefa? Rom: 11. Viljer þu giallda oss epter Verdugleikum/ þa eru vor Laun Daudeñ/ vier høfum ecke añad medteked i Straff Syndareñar/ eñ hvad vier tilunned høfum/ og þad med nærsta smaum Mæler/ eñ þvi velldur þyn Giæska/ þyn Fødurleg Elska/ ad þu villt svo ad Orde komast: Þar fyrer Hugleidum nu/christner Meñ/ Hafe Gud typtad oss Ohlyduga Synda-þræla med O-Aran nockurre/ edur ødrum Landplagum/Hefur hañ oss þ ecke margfallølega aptur-golldet/med hiñe mestu Ar-Giæsku og ødru Blydlæte synu? Skylldum vier nu elska nockurn jafnframt hønū/ er svo leikur vid oss eins og Børn syn? Eñ hvad seger DRotteñ þ Muñ Joels sydar i þessū sama Capitula? Nær þier eted jafnadarlega og erud Metter/ munud þier Lofa Nafned DRottens? Eñ hvert ad hiñ goode Gud hefur ei optlega funded Brest a þessu hia mørgum af oss/ þ bid eg þa ad Hugleida/uñ hveria eg hygg þ rett-talad sie/er stendur hia Hoseam Spamañe/i Cap: 13. Vnder eins og þeir sadder urdu/ hoofst upp Hugur þeirra/ þar þ hafa þr gleymt mier. || Eñ øll þsse Lykamleg Blessan/ svo mikel sem hun er/ sem þo er svo mikel/ad alldrei verdur hun fullþacked/ þa er hun þo Sma-Muner hia hinum Andlegu Giædum ad reikna/er oss veitt eru i JEsu Christo. Fæum oss er tamt ad Elska Gud fyrer þær Gafur/sem aller jafnt niota/fyrer hans Sool/er hañ lætur skyna yfer Vonda og Gooda/ fyrer þad Regned er hañ falla

lætur yfer Ranglata og Rettlata/ Matth: 5. Hvar fyrer? Þviad aller meina sig þess verduga/ fyrst aller hafa þess sømu Not/ eñ Avøxt-ureñ verdur þo meire hia sumum/ eñ sumum miñe/ jafnvel þoott ad Tveir hafe hina sømu Atburde/ þvi Blessan DRottens er þad sem Hwsed bygger/ Eñ hans Heilsusamleg Nad i Christo er Augliоos vordeñ øllum Moñum/ Tit: 2. Hun er alldrei Avaxtarlaus hia þm/ sem hana medtaka vilia/ og þar er eingeñ Mismunur a øllum þeim/ sem jafnt bera sig epter heñe/ þvi hia hønum er eckert Mañgreinar Alit/ þar er hverke Gydingur nie Griskur/ Þræll edur Frelsinge/ helldur aller Eitt i JEsu Christo/ Gal. 3. Eñ fyrer þessa Hlaleitu Guds Velgiørninga elska flester hañ hvad minst/ Hvar fyrer? Þvi Meñ dæma epter Holldenu / eñ Hollded skyniar ecke hvad Guds Anda er/ 1. Cor. 2. Athugum þo hvert meira er / ad skapa Himen og Jørd/ edur ad lata Gud/ sm̃ hverttveggia skoop/ taka a sig Lykingu Syndugs Hollds/ Rom. 8. Ad skapa Mañeñ/ edur ad Endurskapa hañ: Ad giøra hans Lykama af Molldu/ og blasa lifande Anda i hans Nas-er/ Edur ad skapa i hønum eitt nyañ Mañ/ og gefa hønū H. Anda: Ad leggia alla Hlute under hans Fætur / Ps. 8. Edur ad gefa sitt Eingeteñ Son wt fyrer hañ / ad hañ fyrerfarest ecke / helldur hafe eilyft Lyf: Ad gefa hønum Jardneska Fædslu / edur ad ala hañ a syns Sonar Hollde og Bloode: Ad gefa hønum Þroott og Atburde til ad wtvega Næringu syna/ eda gefa hønum Styrk i Mootgangen-um/ Freistingunum og Ofsooknunum: Hvert er meira ad gefa hønum Vit og Rænu/ til ad sia fyrer þessu Lykamlega Lyfe/ edur sitt H. Ord/ sem hañ uppfræder til eilyfs Lyfs/ og ad upplysa bæde Viliañ og Skilningeñ/ ad hañ gete bæde þeckt Gud og elskad? Hvert er meira/ ad gefa hønum Maled/ til ad tala vid syna Lyka i Heimenum/ edur ad giøra hans Tungu vel talande/ svo hañ fae vid sialfañ Gud tal-ad? Og ad Sydurstu/ hvert er meira/ ad gefa hønum Gull og Silf-ur/ Akur og Kvikfenad/ edur ad wtvega hønum þañ Fe-Stood/ sem er

a Himnum/ hverium ei kañ Mølur nie Rid ad granda/ Matth. 6. Hver ed Guds eiged Blood z hans dyrañ Dauda kostad hefur: Sa sim̃ þetta samañ ber/ hañ mun fiña/ ad svo miklu Ædre sem Saaleñ er Lijkamanum/ svo miklu fegre sem Himnarijkis Dyrd er forgeingelegu Glise Veralldareñar/ ja / svo miklu Ædre sem Gud er øllum sijnum Skepnum/ svo miklu heitar eigum vier hañ ad elska fyrer hina Andlegu Velgiørninga/ helldur eñ þa Lijkamlegu/ þviad i þessum veiter hñ hvad Forgeingelegt er/ eñ i hinum sialfañ sig/ sem ad blijfur/ sim̃ er eiñ og hiñ same/ og hans Ar þrotna ecke/ Heb. 1. Og hver sim̃ Gud alleina fyrer Jardneska Mune elskar/ hañ hefur alleina Matar Ast a hønum/ eins og eiñ Nræfnare sem tilbidur hiñ Rijka a medañ hañ elur hañ. || Og fyrer þessar Ometanlegu Guds Astgiafer/ eigum vier hañ nu ad elska hvad mest Af ØLLu HJARta VØru / Og ALLre ØNdu VØrre/ Og ØLLu HUGskote VØRu/ þad er / af øllum Saalar og Lijfs Kroptum/ svo sem David bydur/ Lof seg þu Ønd mijn DRottne og allt hvad i mier er hans heilaga Nafne. || Eñ sw Elska er vier a Gude høfum fyrer Tijmañlega Mune/ hun a ad vera svo kroptug/ ad hun nae þvi Maale / er hañ tilætlad hefur / sem er/ ad hun leide oss til ad elska hañ i Christo og fyrer Christum/ hvers Elska ad Paulus seger ad sie betre eñ allt ad vita/ og hañ lyser Bolvan yfer þeim/ sem ecke elska DRotteñ vorn JEsum Christum / og þetta er nu svo talad um̃ hid Mesta og Ædsta Bodord i Løgmaalenu.

|| HJtt ANNad Er þEssu LJJkt/ seger Frelsareñ: ELska SKallt Þu þJñ NAUNGA Sem SJALfañ þig. Sier hefur Gud sialfur hiñ fyrsta og mesta Neidur skiled / eñ fyrer þvi / ad sa sem segest elska Gud/ eñ hatar siñ Broodur/ hñ er Liwgare/ seger Johañes/ 1. Joh. 4. Þa er audsært/ ad Naungans Elska fylger Guds Elsku jafnañ a epter/ þess vegna samteinger og Lausnareñ þesse Tvø Bodord/ þvi hverugt maa añars missa. Sa sem elskar Gud / hañ elskar siñ Broodur / og eingeñ elskar siñ Broodur rettelega / nema hañ elske

hn̄ fyrer Guds Saker. Hier til þarf og mikla Alvoru/og þar Bodord þesse eru svo skylld/þa rydur eins miked a bædum / Svo sem Helvyte er vyst þeim sem ecke elskar Gud/ svo seger og Christur/ ad sa sim̄ reidest Broodur synū/ han̄ sie sekur Helvytis Ellds/ Matth. 5. | Þetta Bodord þyker morgū næsta þwngt/ z sierdeilis epter þvi sem Christur wtleggur þad hiaa Matthæum / segiande : Elsked Ovine ydar/ blessed þa er ydur bølva / giored þeim Gott sem hata ydur / og bidied fyrer þeim sem eru ydur mootþallner og Ofsækia ydur. En̄ Johan̄es seger þo / ad hans Bodord sieu ecke þwng / eg vil og segia/ ad eckert Bodord er rettvysara og eckert nytsamlegra til Velferdar. Rettvyst er þad/þvi hn̄ hefur oss þad boded sem er sialfr Rettvysen̄/ sim̄ a Valld a ad biooda oss hvad han̄ vill/ sem elskade oss/ þa vier vorum hans Oviner/ sem ad eingum er um̄ neitt skylldugur/ en̄ vier erum hon̄i skyllduger Sæl og Lyf/ og allt hvad vier erum. Gagnsamt er þad/ þvi sa er svo giører / han̄ vin̄ur hin̄ besta Hlut / þvi han̄ verdur af Gude elskadur. Hver er þvilykur Hlutur/sem ad vita Synder synar kvittar? En̄ þad veit han̄ / sem svo elskar Ovin sin̄ / ad han̄ tilgefur hønum hans Misgiørder/ad Vitne Frelsarans/ er han̄ sagde : Ef þier fyrergefed Møn̄unū þeirra Misgiørder/ þa mun min̄ Fader tilgefa ydur ydar Synder / þvi vil eg segia hid sama hier um̄ og Pæll sagde um̄ Man̄ og Kvin̄u/ Sa sem elskar syna eigen̄ Konu/ han̄ elskar sialfan̄ sig/ Eph. 5. Og allt hid sama giører hn̄ sem elskar sin̄ Broodur/ og hver sem hn̄ hatar/ hn̄ hatar sialfan̄ sig. | En̄ þessa Elsku til Naungan̄s eigum vier ad Auglysa/ ecke med Orde og Tungu/ helldur med Verke og San̄leika / an̄ars elskum vier ecke rettelega : Gud ein̄ veit hvad i Hiartanu bygger/þvi han̄ ran̄sakar Nyrun̄/ þad veit Madur-en̄ ecke/ han̄ dæmer af Avoxtunum. Þvi kan̄ eg ecke ad segia/ ad sa elske sin̄ Naunga / sem eckert Gott lætur af sier leida / þar til gefur Jacob mier Orsøk/ er hn̄ seger : Ef Syster edur Brooder eru naken̄/ og vantar Daglegt Vidvære/ en̄ Einhver ydar seger/ Fared i Fride/

vermed

vermed ydur og mettest/ eñ gefed þeim þo ecke þad Lykamañ vidþarf/ hvad gagnar þad? (Og þetta er nu svo framsagt um þesse Tvo Stooru Bodord/ i hverium Frelsareñ seger/ Ad ALLt LOGMAALed Og SPAMENNerner SIeu INNEfalder/ Eñ þegar vier nu rañsøkum hvad miked oss vantar a ad fylla þesse Guds Bod/ þa mun oss til Hugar koma/ ad leita eins añars Lærdooms / hvar fyrer vier kuñum hoolpner ad verda. Til hans vijsar oss Christur i siñe Spurningu til Gydinga/ er hañ sagde: HVad VIRDest YDur Um CHRIST HVers SOn HAñ Sie/ hvar um vier nu vilium med faam Ordum tala i hiñe Sijdare Greineñe.

Gydingar høfdu framsett fyrer DRotteñ Tvær Onytiu Spurningar/ ądur eñ þesse kom til ~~um~~ Bodordeñ/ Adra bąru Pharisæi og Herodis Þienarar fram/ Hvert ad leifdest ad gefa Keysaranū Skatt edur ei/ þeim svarade hañ wt af/ ef eg ma svo ad Orde komast/ sem verdugt var / þvi Madur skal ei svara einum Daara uppa sitt Tal. Adra Saducæi/ er þeir spurdu/ Hvers ad Konañ skyllde verda i Upprisuñe af Sio Brædrum/ sem aller høfdu haft hana/ þa nidurþaggade hañ/ og straffade þeirra Oviturleik. Þesse var hin Þridia / og voru um hana ymsar Meiningar hia Gydingum. Adrer hielldu hin hellstu vera um Foornernar: Adrer Umskurnareñar Løgmaal: Nockrer um Hølldardageñ: Eñ DRotteñ / er sialfur hafde Løgmaaled wtgefed / i hverium ad biuggu aller Fiærsiooder Vitskuñar / hañ leyste wr heñe an Umþeinkingar / til þess / ad syna þeim hvad miked þa vantade a Guds H. Løgmaals Uppfylling/sem meintu hana ad vera einungis foolgna i wtvortis Verkum/ eñ ecke til ad keña þeim/ ad nockur giæte af Løgmaalenu hoolpeñ orded/ og þvi vijsar hañ þeim til Christum og hans Persoonu/ svo þeir vel mættu læra Saaluhiaalpareñar Veg/ hefdu þeir haft Vilia edur Vit a epter ad taka/ edur framar hier um ad spyria/ eins ᛘ Nicodemus/ HVad VIRdest YDur Um CHRist HVers SOn HAñ Sie? seger Frelsareñ:

sareñ: ÞEir SAGdu HAñum DAvids. Ecke neitar DRottiñ þvi/ ad hañ være Davids Son/ svo sem ei var Von til. Gud hafde David heited/ ad hañ villde gefa honum eiñ Son/ hvers Rÿke ad skyllde eilÿft verda/ 2. Sam. 7. Hañ er Sonur Davids epter Hollde-nu/ sem Paulus vottar/ Hañ er giördur af Sæde Davids/ eñ þesse hiñ same Davids Sonur/ sm̃ ad er fæddur af Fedrunum epter Hollde-nu/ hñ er þo Gud blessadur um̃ Allder: Þvi seger nu Lausnareñ fram-vegis: HVERneñ KALLar DAvid HAñ Þa i ANda Eiñ Her-ra? Eingeñ Fader er svo Audvirdelegur/ z eingeñ Sonur svo Megt-ugur/ ad Fadereñ kalle Soneñ Herra. Lꝏtum vera/ ad eiñ Fader sie ecke Kongboreñ/ og Synenum Konungs Tign hlotnadest/ svo ad Fad-ereñ kallade hañ Herra/ af þvi hañ ber Guds Persoonu a Jörduñe: Eñ hverneñ mꝏtte þad eiga heima hiꝏ David/ hver ed siꝏlfur var Konungur/ og ꝏtte sier eingañ ædre/ nema Gud alleina/ sem byr i Himnenum/ og er allra DRotteñ? Þvi er þ audsied/ ad sꝏ er Gud/ og Guds Sonur/ er hañ Herra kallar: Þar fyrer seger Frelsareñ: EF DAvid KALLar HAñ HErra/ HVerneñ Er Hañ Þa Hans SONur? Og svo ad eingeñ kyñe ad leida sier i Hug/ ad þad være nockur af Einglunum/ edur Höfud-Einglunum/ sem David kallar HErra i þessum Stad/ þa færer DRotteñ til sÿns Mꝏls þa Greiñ af Spꝏdoome Davids/ sem eingum Eingle edur nockurre Skepnu til-heyrer/ og ecke utañ alleina Guds Syne/ sem er sañur Gud/ Gude Föd-ur og heilögũ Anda Sameiliÿfur z Samjafn ad allre Tign/ Magt og Vellde/ og þo sañur Madur vordeñ/ svo mikklu ædre Einglunum/ epter Mañdoomenum/ sem hañ hefur þeim ædra Nafn/ þad er Tign hloted fyrer Ibwd Guddoomsins: Þa seger hñ: DROTTeñ Sag-de Mÿnum DROTTne/ Sit Þu MJer Til HÆGre HANdar/ Þar Til Eg Legg OVine Þÿna Til SKarar FOOta ÞJña. Þviad til hvers af Einglunum hefur hañ nockurn Tÿma sagt/ Sit þu mier til hægre Handar? seger Paulus/ Hebr. 1. Jꝏ/ Eingilleñ

kvadst

kvadst vera Sampioon Johañis/ er hñ talade vid hañ i Opeñberan-
ñ. Hverneñ mætte þa David nockurn Eingel siñ Herra kalla? |Su
er þa Meiningeñ i þessu Tale Frelsarans vid Gydinga/ ad CHRist-
ur sie DAvids Son/ þad er aþ Fedrunum þæddur/ epter Holldenu/og
þo Guds Sonur aþ hønu geteñ þyrer allar Allder/ þad er sañur Gud
og sañur Madur i eiñe Persoonu/ hvad og sia ma af þeim Mæls-
hætte/ Ad SITia Til GUDS HÆGre HANDar/ hvad eingu
getur tilheyrt/ nema þeim/ sem er ein Persoona samsett af Guddoo-
me og Mañdoome. Þetta heþdu Gydingar kuñad ad læra/ z þo miklu
skilianlegar og betur/ eñ nockur syndug Tunga fæe wtmælad/ hefdu
þr lagt nockurn Hug a sitt Mæl/ z spurt þremur hier um̃. Eñ vier
sem þeinged høfum þad ad heyra/ og trwum þvi sem þeir heyrdu ad
søñu/ eñ trwdu þo ecke/ vier/ hverium Christur er þyrer Augunum
mæladur i hñs Orde/ Vier skulum reikna oss þad fyrer eitt̃ fañ Soo-
ma/ z hina ædstu Huggun/ad Gud er Madur vordeñ/og ad vort Holld
er upphaþed a Guds Tignar-Stool þyrer Jbwd Guddoomsins. |Eñ
hvad er þad/ ad sitia a hægra Veg Gude? Þad leggur Paulus wt/
er hañ seger/ 1. Cor. 15. Hønu byriar ad rijkia þar til hñ leggur alla
Ovine til Footskarar hønum. Eñ hvilijkt er þetta Rijke? Þad er/
ad hañ er settur yþer allañ Hoþdingskap z Vellde og Krapt z Herra-
dæme/ og øll Noþn sem neþnast/ ecke einasta i þessare Ølld/ helldur z
hiñe Tilkomande/ Eph. 1. Eñ undañ þessu dyrdlega Rijke urdu Pijsl-
ernar ad ganga/ þvi lyser hañ sialþur/ er hañ talade vid þa tvo/ sem
til Emaus geingu/ Luc. 24. og lagde wt fyrer þeim Ritningarnar/
segiande: Hlaut ei Christur þetta ad lijda/ og iñganga sijdañ i sijna
Dyrd. | Guds Sonur er ad søñu Konungur fra Eilijfd/ þess getur
David/ segiande: Gud/ þiñ Tignar-Stooll varer um̃ Alldur og um̃
Allder Allda. Eingeñ ma Konungur heita/ nema hñ Rijke hafe/
eñ Mañsins Sonur braut sig til Rijkis i gegnum Pijslernar/ Daudañ
og Port Helvijtis/ þegar hañ took Herleidinguna ad Herþange/ eñ

wt/

wisnarade honum/ sem hefur Magt Myrkrana/ og setteft a Guds Hægignar-Stool/ liifer og ryker ad Eiliifu/ svo ad hann er vor Konungur vordenn/ epter vorre Natturu/ enn vier hans Brædur/ pad er oss eilijf Huggun. Verde eg aumare enn Lazarus/ verde eg audvirdelegre enn hans Postular/ verde eg Afrak og Hreinsunar Foorn Veralldar/ eins og peir/ verde eg svo fatækur sem siælfur hann/ ad eg ecke hafe par eg kunne ad halla ad Høfde minu/ pad er mier noog/ ad mitt Holld og Blood ryker a Himnum/ og situr a hægra Veg Gude/ med hverium hann fæder mig og Dryckiar/ til Stadfestu par umm/ ad eg sem med honum lyd/ mune og siidann med honum rykia/ og hversu sem minn Lykame yrde afskræmdur af Volæde og Vesolld/ pa skal hann po verda samlijkur hans dyrdlegum Lykama/ Ja/ pad er mier ecke lytel Huggun/ ad pad sama Holld og Blood/ sem situr a Guds hægre Hond/ pad medtek eg i H. Alltaresins Sacramente/ til Styrkingar umm Kvittun Synda minna/ pviad i peim Lykama/ sem brotenn var a Krossenum/ og i pvi Bloode/ er par var wthellt/ i pvi sama bygger øll Fylling Guddoomsins Lykamlega/ svo pegar eg medtek Lykama og Blood Mannsins/ pa medtek eg og siælfann Gud/ a moote hveriumm eg syndgad hefe/ og af hveriu hvad mest hanger Verdugleike mijns Syndagiallds. Par fyrer/ nær eg skielfist af Stærd Synda minna/ pa verd eg af pessu huggadur/ pvi ef ad mitt Hiarta fordæmer mig/ pa er Gud meire Hiarta mijnu/ og pad mun alldrei bregdast/ er Gud hefur heited i Christo fyrer Munn Jeremiæ: Ef leitad verdur ad Ranglæte Israelis/ pa skal par eckert vera / og Synder Juda skulu eingar finnast / pvi eg mun fyrergefa peim er eg mun eptersskilia. || O minn HErra JEsu/ fyrer hvers Skulld mun pad vera/ ad pinn Fader midt i Reidenne minne/ est a Myskunsemena/ Hab. 4. Hvar fyrer brestur hans Hiarta i honum/ svo hann hlytur Syndaranum Myskunsamur ad vera? Jer. 31. Hvar fyrer skedur petta / DRottenn minn / nema fyrer pijna Medalgaungu/ sem situr honum a hægra Veg? Pegar eg sed eina preytta

Sal

Sæl og uppfylle sierhveria Angræda Sæl/ þa vake eg til þess/ minn Svefn er mier jafnvel sætur/ seger DRottenn epter Mannlegum Plagsid / til ad wtmæla sijna Elsku til Mannkynsens i Christo JEsu. Vier segiumst ad vera vakner og sofner i þeim Hlut / er vier hofum Ynde af/ og svo talar hann hier umm sig/hver þo ecke sefur og ecke sifiar hann/ O Gud giæfe/ ad vier værum eins Arvakrer og Ydiusamer i hans Þioonustu/ Jaa/hvad Stoor og Omælanleg sie hans Giæska/yfer þui/ sem jafnvel hafa hinar versstu Synder drygt / þad seger hann skommu sijdar med þessum allra Hiartnæmustu Ordum : Ef ad Himenenn verdur mældur ad ofann / edur rannsakadur Grundvollur Jardarennar ad nedann/þa skal eg forsmaa allt Israels Sæde/ fyrer allt þ þr giort hafa/ Enn svo sem þer Omøgulegt ollum nema honum Einum/ sem Himenenn hefur wtþaned/z mæler hann med sinne Spønn/z Jordena hefur Grundvallad/ Svo er þad Omøgulegt/ad Brunnur Myskunsemennar verde uppausenn/ hver ed alldrei tæmdur verdur/nema af þeim/sem ecke vilia koma til þessara Vatna/og forsmaa Rijkdoom hans Polenmædis/ þar til þeir hafa uppfyllt Mæler Syndanna. Hvad mun nu vallda þvi/christner Menn/ ad hann/sem er einn forterande Elldur/ sa ed brennur allt til hins nedsta Helvijtis/ hann vill þo vera oss Syndugum Ormum svo Nadugur? Hvad velldur þvi/ ad Himnarijke lijdur svoddann Ofrijke? Hvad annad enn þad/ ad hann sem er sialfur Gud/ hann situr i voru Hollde/ hveria hann skammast sijn ecke Brædur ad kalla? Hann situr/ sege eg/ til Kraptarens hægre Handar z bidur þ oss/ Þesse er saa stoore Leyndardoomur/hvern Paulus seger/ad Vitringar Verralldar hafe ecke skyniad/enn þo er Opennberadur oss/ sem erum Guds Smælingiar. O þa stooru Nad/ O þau diupu Myskunnar Jdur Guds/i hveriu hann hefur vitiad vor upprunnenn af Hædum/ honum sie Lof/Dyrd z Heidur/ Speke z Kraptur/ umm Allder Allda/ A M E N.

Nijtianda Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 9. Cap.

J þann

J þañ Tijma. JEsus stie a Skip/ foor hañ yfer um aptur/ og kom i sijna Borg. Og sia/ ad þeir færdu til hñs Limafallssiwkañ Mañ/ þañ er la i siñe Reckiu. Eñ þa JEsus leit nu þeirra Trw/ sagde hañ til hins Limafalls-siwka: Vertu hughraustur Sonur/ þijnar Synder eru þier fyrer giefnar. Og sia/ ad nockrer af Skriftlærdum søgdu med sialfum sier. Þesse Gudlastar. Og sem JEsus sa þeirra Hugreñingar/ sagde hañ: Hvar fyrer huxed þier so vont i ydrum Hiortum? Hvørt er audvelldara ad seigia/ þier eru þijnar Synder fyrergiefnar? Ellegar ad seigia/ Statt upp og gack? Eñ so ad þier vited/ þad Mañsins Sonur hefur Magt a Jørdu til ad fyrergiefa Syndernar/ (Þa sagde hñ til hins Limafallssiwka.) Statt upp/ tak i burt Sæng þijna/ z gack i þitt Hws. Og hañ stood upp/ og foor i sitt Hws. Eñ þa Foolked sa þetta/ undradest þad/ prijsande Gud/ sa ed þvilijka Magt hefde Møñunum giefed.

Exordium.

MArga Hlute kalla Meñ Vonda i Heimenum/ þar er þo eing eñ Vondur nema Syndeñ alleina/ Vier køllũ Straff Syndareñar Illt/ eñ þad er þo ecke Illt i sialfu sier/ þvi þar er eingeñ Olucka/ ad ei kome hun fra Gude/ sm̃ er alleina Goodur/ fyrer vora Skulld verdur þad Illt/ sem þad forþienad høfum med Syndeñe/ og verdur þad þo mørgum Gott/ sem þvi taka svo sm̃ Guds Børn/ sier til Andlegrar Heilsubotar. Være þar eingeñ Root/ þa være ecke helldur neiñ Avøxtur/ og være þar eingeñ Synd/ þa være eingeñ Olucka/ Daudeñ er Verdlaun Syndareñar/ seger Paall/ svo er og allur hans Her/ sem under hañ þioonar/ Siwkdoomar/ Orbyrgd/ Hallære/ Ofsookner/ Bloodswthellingar/ Skadræde af Vøtnũ og Voda-Elde/ svo er þa Syndeñ hin einasta Orsøk til allrar Olucku Andlegrar og Lijkamlegrar/ þess getur Esajas/ Cap. 42. Hver hefur giørt Jacob ad Herfange og Eydelagt Israel/ hefur ecke DRotteñ

giørt

giørt þad/ a moote hverium vier syndgad høfum / og þeir villdu ecke ganga a hans Vegum/ og hñ wthellte yfer þa Grimd sinar Bræde/ og megnu Strijdeb? Og þarf hier ecke lengt ad Røkū ad leita/ DRott eñ JEsus keñer oss hier i Gudspiallenu / hver ad sie Orsøk til alls Mootlætis Mañaña/ þar ed hañ sagde vid hiñ Nalfvisna: Vertu Nughraustur Sonur/ þier eru þijnar Synder fyrergefnar. Vilium vier þvi af Gudspiallenu læra / hvernig vier eigum ad fæ Boot vid Syndeñe/ i hverre vier alder erum/ hverrar Illsku Krapter ad Daglega brytst wt um Lijkama þessa Dauda / spillande allre vorre Vmgeingne/ Eñ þad er Tvent fierdeilis/ sem er hrein Idran / og ørugg Trw og Traust a JEsu Forþienustu.

Hiaalpa oss hier til/goode Gud/med Nad þijns Anda/fyrer JEsū Christum/ AMEN.

Vtleggingeñ.

DROTTENN Sagde Vid þEña NALFvisna MAñ/ VERtu NVGhraustur SONur / þJer Eru þIJNar SYNDer FYRERgefnar. Eingeñ Efe er a þvi / Brædur M. Ad þesse Vesælingur hefur Angradur vered vegna Synda siña/er hñ hefur þeinkia mætt/ad væru Orsøk til sijns Krankdæmis: Þess vegna sagde hiñ goode Meistare/ er visse hvad med Mañenum bioo/ad hñs Synder væru hønū fyrergefnar/ Eñ þu/ christeñ Madur/ sem þetta heyrer/athuga hvad JEsus svarade sijnum Lærefveinum/ Joh. 9. Er þeir spurdu hñ / hvert hañ/ sem blindur boreñ var/ hefde syndgad/ edur Forelldrar hans/ DRotteñ svarade: Hverke synd gade þesse/ nie Forelldrar hans/ helldur svo ad Guds Dyrd Opinber yrde/ecke meinte JEsus þad/ad hñ edur hans Forelldrar væru Syndlauser/ þvi þa hefde hñ ecke blindur fæddur vered/ þar Gud straffar eingañ fyrer eckert/ Nitt meinte hañ / ad hverke hañ nie Forelldrar hans hefdu meira uñed til þessa Vanskapnadar / eñ marger adrer/ helldur være þesse Vanheilinde/ sem margur hefde forskulldad/ a hñ

løgd til ad byrta Guds Dyrd og Almætte hans Sonar / eg hygg þad ſie Mala ſañaſt / ad ef Gud villde tilreikna Syndernar / þa munde Fæer heilſkygner i Verølldena fædaſt/ Fæer heilum Fæte a Jørdena ſtijga/ Fæer Ovisiñ Arm wtretta/og eingeñ uñ Eitt Augnablik heill vera / helldur hefur Gud lagt ſumar Skepnur ſijnar i Tijma / til ad ſyna þier Heilbrygdum ſijna Dyrd / og hvert Valld hañ hefur yfer þijnum ſyndugum Kroppe/ ef hñ vill i Rettlætis Doom gaanga/ Lat þar fyrer þau Orkumſleñ/ er þu a ødrum ſier/ eñ þu hefur til uñed/ þrijſta Hiarta þijnu til ad idraſt þeirra Syndaña/ et hafa þañ gooda Gud ſtygdañ/er lient hefur þier heilvita Saal i heilbrygdum Lijkama/ og leikur vid þig eins og Barn ſitt med allſkonar Medlæte / jafnvel þoott þu hañ Daglega til Reide reiter: Hvernig a þa Jdraneñe hætt ad ad vera/Barn Guds? Hun a ad vera heit og alvarleg/ þeſſe Halfviſne Madur hefur æn Efa vered Sorgfullur i Hiartanu vegna Synda ſiña/ þad keña oſſ Ord Christi/ ſvo ſem eg ſtrax ſagde: For gefins kemur þu/ Barn mitt/fram fyrer Gud/til ad bidia uñ Kvittun Synda þiña / nema þig ængre þær / nema þu græter beiſklega med Petre/ nema þu þvoer Christi Fætur med Tarum Hiarta þijns/eins og Maria/nema þitt Hiarta brædne i þier ſvo ſem añad Vax/eins og Davids/ecke ſvo miøg af Tilfiñingu Guds Reide/ ſvo ſem af Elſkuñe til hans Giæſku / ſem upplauk þijnum Augum / er varſt blindur boriñ af Moodur Lijfe z daudur i Syndunũ/er þig hefur Endurkeypt fræ eilijfu Helvijtis Bæle/med ſijns Sonar Dauda/z ſparad þig ſijo añ midt i Syndunũ: Lat þier þ til Hiarta gaanga/ad þu hefr hñ mood gad oz Daglega ſtygger / jafnvel med vitanlegum Syndum. Svo a Guds Barna Jdran hættad ad vera/z er hun Gude ſvo þæg/ſvo ſem ad Syndeñ er honum leid/ jæ/ eñ þa þægare/ þvi Syndeñ getur alldrei ſvo ſtoor vorded/ad ei ſie meire Myſkuneñ/ hvar ſem Syndeñ yfergnæfer/ þa yfergnæfer Nadeñ myklu framar/ ſvo lijted giører Gud wr Syndeñe/ þegar hun er af þvegeñ med Jdraneñe/ eñ hun æ ad

vera

vera alvarleg/ eige hun Gude ad þocknast/ Sa sem vill aþ Hiarta id-
rast Syndaña/ hañ skal vel rañsaka sialþañ sig/ og hallda Reikning
vid sitt eiged Hiarta aþ Ordum og Giordum/ og svo mikla Kiæte sem
hiñ Idrande heþur haþt af Syndeñe/ svo miked Angur byriar hoñu
ad haþa i Idraneñe: Meñ eiga ad breyta vid Syndena/ eins z Amon
Fordum vid Systur siña Thamar/ a medañ hñ framde siñ Vilia med
heñe/ elskade hñ hana/ þar epter rak hñ hana wt aþ Dyruñ: þvi
hoñu fære svo Skamarlega/ ad ecke sie nærre þvi verra Dæme til/ þa
eigum vier þo eins ad breyta vid Syndena/ Vier eigu ad lata oss ha-
na leida vera/ og er þad vyst/ ad sa sem heþur Gaman aþ giordum
Syndum/ nær henum þær i Hug koma/ honum eru þær eñ þa aptur-
halldnar: Drage eingeñ sialþañ sig a Talar/ Ætlum ecke ad Gud
nægest þar med/ ad vier latumst um Stundarsaker Idrast Syndaña/
eñ gongum þo aptur til þeirra/ eins og Hundur til Spyiu/ edur Svyn
þad/ er vellter sier i sama Saur/ 2. Pet. 2. Þegar DRottiñ hafde
fyrergeþed Hoor-Konuñe Glæp heñar/ þa sagde hañ þo: Gack nu
burt/ og syndga ecke framar: Geþande þier þar med til Vitundar/
Christeñ Madur/ Ad þad er forgefens/ ad þu þigger Kvittun Synda
þiña aþ Gude/ nema þu sporner vid þm framvegis þ mesta þu matt.
Þegar IEsus sa þañ Mañ i Musterenu/ er hñ skomu adur læknad
hafde vid Dyked Betezda/ þa sagde hañ: Sia/ nu ertu heill vordeñ/
syndga ecke framar/ ad ei hende þig añad verra/ Joh. 5. Teiknande
þar med/ ad Syndeñ heþde vered Orsøk til hans Siwkleika/ Eñ þu/
sem framkemur fyrer Guds Fætur/ til ad lata þier boda Kvittun Syn
da þiña aþ hans Vmbodsmañe i Skripta-Stoolnu / Þad er ad søñu
vyst/ ad eþ þu Idrast aþ Hiarta Syndaña/ og treyster a IEsu Guds
Sonar Forþienustu/ þa verda þier þær fyrer hñs Blood fyrergefnar/
þvi þær sieu raudar sem Blood/ og svo sem Purpure raudar/ og þu
Læknadur aþ ollum þynum Andlegum Oheilendum/ eñ eþ þu ecke
leitast vid framvegis ad Krossfesta þitt Holld aþ fremsta Megne/ þa

mun Forþienusta hins Krossfesta ecke miøg gagna þier/ miklu helldur fordæma þig/ nema þu sporner vid Syndeñe. Vit þad fyrer vyst/ ad Christur hefur ecke forgefins talad um̃ þañ Ohreina Anda/ sem wtfer af Mañenum/ ad hañ take siø Anda sier verre/ og hverfe aptur i sitt fyrra Nws/ og verde svo þess sama Mans hid sydara argara hinu fyrra. Eingeñ er Efe a þvi/ ad DRottenn meinar hier þa/ sem Einusiñe hafa wtreked Diøfuleñ wr Niarta sijnu fyrer Guds Krapt og saña Jdran/ eñ byggia hønum þo iñ aptur/ og æfa sømu Synder Jdrunarlaust/ edur og adrar verre/ þad vitnar St. Petur/ hñs eigeñ Læresveiñ/ er hañ seger um̃ þa/ er vellta sier i sømu Syndum/ ad þeirra hin sijdare Kiør sieu verre hinū fyrre/ þvi betra hefde þm vered/ ad alldrei hefdu þeir Veg Riettlætesins vitad / helldur eñ ad þecktum hønū ad hverfa aptur fra þvi Bodorde/ er þeim feinged er. Christner Meñ eiga ad breyta epter þessum Nalfvisna Mañe i hans Audmykt og Angre fyrer Syndernar/ eiñig i Truñe og Traustenu a Guds Sonar Matt og Miskun/ Eñ ecke eigum vier hans Soottar Ferle lijker ad vera/ i voru Apturhvarfe til Guds fra Syndunum: Nañ var Nalfviseñ/ Svo eigum vier ecke ad vera/ þott vier sieum veiker/ þa eigum vier ecke Nalfvisner ad vera/ svo vier meinū ad gefa Gude Nelftena Niarta vors/ eñ Nelmingeñ Syndeñe og Fiandanum. Gud bañar i Moysis Løgum/ ad hafa eiñ Mæler fyrer hiñ Jñlenda/ og añañ fyrer þañ Framanda. O hvad giøra þa synduger Meñ/ þegar þeir skamta Gude wt i Dropa Tale/ hver med sijnum Blood Dropum hefur afþveged Synder vorar / eñ Andskotanum gefa Meñ fullañ Mæler mestallra vorra Lijfdaga/ Þad er Baals Þioonusta/ eñ ecke Christs: Eñ St. Pall seger: Ad Christur og Belial/ þad er hiñ same Diøfull sem Baal/ eige eckert Nlutskipte samañ. Verum þvi añadhvert heiter edur kallder/ þvi þeim sem volger eru/ vill hañ skirpa wt af sijnū Muñe/ Apoc. 3. Þesse Madur leitade NErrans/ þa hñ var Veikur ordeñ: Lær þad af hønū/ Guds Barn/ ad Akalla

DRott-

Drotteñ i Neydeñe/ eñ bijd þo ecke epter þvi/ ad hñ neydest til ad straffa þig Syndareñar vegna/ Mørgū hefur ad søñu Guds Hegning komed til Idranar/ sem ecke hafa þeckt Synder sijnar fyrre/ Eñ giæt þess/ ad þeirre Idran/ sem fram̄kemur af Otta Hegningareñar/ heñe er hættara vid ad koolna aptr/ eñ hiñe/ sē af Jhugan sijns Overdugleika og Guds Giæsku uppsprettur/ Þad sie eg af Achab/ er klæddest i Seck fyrer Gude/ nær hønum illa geck/ eñ strax sem Gud hafde liett Hrijs-enu af hans Hrygg/ þa fiell hañ fra hønū til añarlegra Guda. Sꜳ sū̄ undañ dregr Tijma Idranareñar/ & meinar ad þar sie alltijd noog-ur Tijme til/ hañ virdest mier vera eins og sꜳ/ er ecke hyrder um̄ þoott hañ lijde Skipbrot/ af þvi þad kuñe ad henda sig/ ad hañ kuñe af ad komast a einum Flaka. Meñ segia/ Ad sꜳ sem giører sitt Testa-ment/ ecke fyrr eñ a Dauda-Sængeñe/ hñ gefe af Erfingians Fe/ & ecke af sijnu: Hætt er vid/ ad Gud mune eins hallda/ og kalla þad ecke sier gefed/ sem þa er fyrst boded/ nær sagt verdur: Giør Reikn-ingskap þiñar Rꜳdsmeñsku/ Þu mꜳtt ecke leingur Rꜳdsmeñsku hafa. Sa sem Daglega frestar Idraneñe/ hñ er eins og sa Skulldu-Nautur/ er gefur jafnañ good Ord / eñ betalar alldrei: Skyllda vor er þad Mañaña/ ad lijda þvilijkt hver af ødrum/ Nꜳungans Kiær-leika vegna/ i leingstu Løg/ þvi vier erum Gude meira skyllduger/ sem er Fader vor allra/ eñ hañ er ecke skylldugur ad lijda svoddañ Hræsne af oss/ hverium vier erum skyllduger um̄ Sꜳl og Lijf. Malachias Spꜳmadur lyser Bølvan yfer þeim/ sem eiga Heilbrygt Fe/ eñ offra þvi hallta og Limlesta. O Guds Barn/ mun sa ecke þurfa ad Ott-ast fyrer þessare Bølvan/ sem gefur Fiandanum siñ Ungmeñis Alld-ur/ eñ ætlar ad Footnfæra Skaparanum þad/ sem hañ verdur a Hæ-kium ad bera? Skioot þvi ecke a Frest Idraneñe/ Barn Guds/ helldur þeink a þiñ Skapara i þijnum Ungdoome / þvi þu veitst ecke nær Angisteñ kemur / og þu leitar ad Fridnum/ & fiñur hañ ecke/ Ezech. 7. Og er þad svo hier um̄ uttalad.

Hoad hinu Sijdara vidvijkur / sem er um TRVNA / Pa eru heñar furduleger Kraptar/og eg mæ segia/ Guddoomlegar Verkaner/sem langt yfergænga Mañlegañ Skilning/svo miklar/ad pad mæ valla med Ordū wtskijra/hañ sem ad er Nøpundur Trwareñar JEsus Christus/ Heb. 12. Hañ hepur giørt hina bestu Grein a pvi/ er hañ seger vid sijna Læresveina: Ep pier Trw hepdud svo sem eitt Mustards-Korn/svo mundud pier segia Fialle pessu / tak pig upp og fleyg pier i Sioveñ/ og ep ein lijtel Trw kañ pvilijks ad orka / hvad mikla Nlute mun pa hin sterka fæ aprekad/ svo sem var Abrahams/er hñ trwde til Vonar par eingeñ Von var/ Rom. 4. Nu vil eg i petta Siñ ecke um pvilijka Nlute tala / helldur ad pvi Leite sem hun pienar til Syndaña fyrergepningar/og er pad Mæla sañast/ad eingeñ er stærre Kraptur heñar eñ sæ / pvi miña var pad/ad giøra Moyses Stap ad Nøggorme / miña ad sundurskipta Napenu / miña ad læta Soolena standa kyrra/miña ad tilbyrgia Nimeneñ/ z kalla Elld ap Nimne/ pvi allt eru petta Guds Skepnur/er høñū hlijda Mootmælislaust: Miña er allt petta/ sege eg/helldur eñ ad koma Mañenum/ ap Syndeñe og Andskotanum vanskøpudum i Sætt vid Gud/ z pvi er pad hin stærsta Jarteikn og Kraptaverk Trwareñar. PEGar JEsus Sæ PEJrra TRV/ stendur hier i Gudspiallenu / SAGde NAñ Til NJns NALFvisna/ VErtu NVGhraustur SONur/ PJer Eru PJJNar SYNDer FYRERgepnar. Tvent giørde JEsus hier Gott / sem var / ad hañ gap pessum vesæla Mañe Lijkamans Neilbrygde aptur/ og svo under eins Sælareñar/ eñ mikell var pess Munur/ og svo mikell sem ad skilur Sælareñar og Lijkamans Vanheilsu/ pvi talade DRotteñ eckert um Lijkamans Ohraustleik/ helldur sagde hañ: PJer Eru PJJNar SYNDer FYRERgepnar/ par fyrer sagde hañ og vid hina vantrwudu Gydinga: NVert Er AVDvelldara Ad SEGia/ PJer Eru PJJNar SYNDer FYRergepnar/ EDur Ad SEGia / STAtt Vpp Og Gack. Eñ hier sier pu

Krapt

Krapt Trwareñar / ædur eñ þesse aume Madur talade Eitt Ord til Fødur Myskunsemdaña/ þa hræduist hans Myskunar Idur i honum til Medaumkunar / heiter ecke þetta ad Bænheyra ædur eñ kallad er? Nins sama mætti þier væntа/ christiñ Madur/ nær þu lætur þig aþ Niarta angra þijnar Synder / fyrr meiga Nimen og Jørd fore ganga/ eñ ad Eitt aþ hans Ordum falle a Jordu / er sagt heþur til eins Idrande Syndara / ad þegar hañ lætur aþ Illu / og lærer Gott ad giøra / þa skule hans Synder vera honum fiarlægar / sem Austred er Vestrenu/ fyrr mæ Siaþar Naþed uppþorna/ eñ ad Bruñur Mysk unareñar verde uppausteñ/ sem loþad heþur ad kasta Idrande Mañs Syndum i Naþsins Diwp/ svo þeirra skule ecke ad Eilijþu minst verda: Þessu kemur Trueñ til Leidar. DRotteñ undradest ecke yfer neinum Nlut/ sem hañ sæ hier a Jardrijke: Allt Veralldareñar Yfer læte þootte honum einkis vert/ svo sem Von var æ / þvi allt Silþur og Gull var hans / hañ gaþ sig lijted ad Tale Læresveinaña/ þegar þeir syndu honum hina kostulegu Byggingu Mustaresins / og þootte eckert til þess koma/ eñ vid hina Canaaniſku sagde hañ: Kona mikel er þijn Trw. Svoddañ Gerseme er jaþnvel eins Gaungumañs Trw i Auglite DRottens / og hversu dyrmæt ad hun sie i Guds Auglite/ þad geþur DRotteñ siælþur til Vitundar i Epterlijkinguñe uñ hiñ tynda Saud og Pening/ er hañ ælycktar med þessum Ordū: Svo sege eg ydur/ ad meire Glede er i Nimnenū yþer einum Syndugū sem Idran giører/ helldur eñ yþer Niju z Niutiju Rettlætum: Nølldum þvi þad fyrer satt sem Johañes seger/ 1. Pist: 1. Cap. Eþ vier jætum votar Synder/ þa er hñ Trwr og Rettlætur/ ad hñ fyrergeþur oss Synder nar/ og hreinsar oss aþ øllu Ræanglæte voru/ Svo voru Myskunar Idur DRottens vidkvæm/ er hañ leit Eymd þessa vesæla Mans/ad hñ sæ strax Aumur a honum. O þu Guds Barn/ villtu þa eþast uñ/ ad hañ hrærist Myskunar yfer þier/ þegar þier taka til ad svijda þijn Andleg Kaun/ þegar þau fwnu Særeñ taka til ad liþna/og þu tekur

til ad Andvarpa i Lepnum/ segiande: JEsu Goode Meistare/ Myske
una þu mier. Hvad seger JEsus hia Lucam/ Cap. 11. Ef ad þier/
sem Vonder erud/ kuñed ad gefa Børnum ydar goodar Gæfur/ hvad
miklu framar mun ydar Himneskur Fader gefa þeim heilagañ Anda/
sem hañ þar um bidia / Þvi vil eg i fullu Trauste segia / þegar þu
audmyker þig under Vollduga Guds Hønd / og bidur af Hiarta um
Fyrergefning Synda þiña / þa mun hans Ande bera þÿnum Anda
Vitnisburd um/ ad þu siert Guds Barn/ Rom. 8. Þvi jafnvel þoott
vier sieum Otrwer/ þa er hñ samt Trwr / Sialfum sier kan hñ ecke
ad neita / seger Paulus. Nu er þad satt / Br. M. ad Sañidrande
Mans Trw verkar svo miked hia Gude/ sem nu hefe eg sagt/ eñ hñ
a þa ad vera viss um þad/ ad hañ sie bæde Sañidrande og Rett-trw-
adur. Margt er lÿkt med Skylldum / segia Meñ i Ordtæke gømlu/
Eñ Trweñ og Idruneñ eru Tvær Systur/ er ei meiga skilia/ eins og
þad/ ad sw Idran er Onyt i Guds Auglite/ sem ecke þvÿngar Mañeñ
til ad Krossfesta sitt Holld/ svo er og Trweñ daud ∣ an Verkaña/ seger
Jacob/ og Pall seger/ Ad sw Trw alleina gyllde/ sem ad er kroptug
fyrer Kiærleikañ. Med Trwñe foornfæra Meñ Gude sÿnu Vitsmun
um/ og gefa sÿna Skilningu fangna under heñar Hlydne: med Id-
raneñe Offra Meñ Vilianum / ad hañ sie Guds Bode undergefiñ.
Trweñ giører oss ad Guds Læresveinum: Idraneñ ad hans Þioonum.
T weñ upplyser vor Hiørtu i Skilninge vorra Sæluhialpar Efna:
eñ Idraneñ / ef hun er alvarleg / hun þrÿster oss til ad giøra Guds
Vilia/ og alla Skylldu christens Mans. Svo sem þ er ecke noog / ad
idrast um Stundarsaker/ og ganga aptur til ad drygia sømu Synder/
svo er þad ei helldur fullur Christindoomur/ ad trwa um Hrÿd/ eda giøra
Avøxt Trwareñar/ eñ falla þo fra a Tÿma Freistingareñar: være
þad noog til Sæluhialpar ad byria vel/ þa sæte Vileam hatt i Himna
rÿke/ og ef ei þyrfte ad vaka og bidia/ þa hefdu hinar Favÿsu Jom-
frwrnar ecke vered wtelokadar. Þad er skemtelegur Draumr/ ad ætla

ad Gud mune tilreikna sier Forþienustu Sonarens / eñ vilia þo eckert giøra aþ þvi sem Gud boded heþur: Miøg svo er eg uggande fyrer þvi/ ad sa sem geinged heþur i þvilijkre Leidslu allañ siñ Alldur fram i Daudañ/ hañ mune uppvakna i Helvijte og Kvølunum/ þvi jaþnvel þoott ad Goodverkeñ vor / eþ nockur svo kallast meiga/ þau sieu ecke Mætttug til ad giøra oss hoolpna / þar vier erum skyllduger ad jæta/ ad Onyter Þioonar sieum vier / jaþnvel þo vier giørdum allt þad vier attum ad giøra / samt eru hin Vondu noogu krøptug til þess/ ad forðæma oss. Eg veit ad søñu/ ad þetta kañ ad sturla margañ þañ/ sem mikeñ Part Æþe siñar heþur i Illskuñe aled/ eg fæ ecke vid þvi giørt/ þetta eru þo Gudleg Sañende/ og ecke er Von a ødru/ eñ ad syndugs Mañs Hiarta mune keña til / þegar Broddur Løgmælsins tekur til ad stijnga a Kaununum/ vel sie þeim er svo eru vidkvæmer/ ad þeir fiña til Særsaukans/ hinū er øllu midur fared/ er ei keña til Guds Strøffunar/ ecke til Løgmælsins Hootana/ og ecke til Helvijtis Ellds-Loga/ hvern þeir forþienad haþa / um̄ hverta þad segia mæ/ sem Jeremjas sagde um̄ Gydinga: Þu typtar þa DRotteñ/ eñ þeir fiña þar ecke til/ hverra Samvitskur ad Pæll seger ad sieu Breñemerktar. Eñ hinum/ sem ad søñu Ogudlega liþad haþa/ eñ læta sig þo angra sijnar Synder aþ Hiarta/ og vilia þar a Boot viña/ þeim vijsa eg til þeirra Liknar Orda/ er DRotteñ talar til Syndugra Maña/ Esa. 1. Þvoed ydur/ Hreinsed ydur / Taked ydar Illskubreytne fra mijnu Auglite/ komed sijdañ og eigumst Løg vid/ Þoott ydar Synder sieu raudar sem Blood/ þa vil eg giøra þær hvijtar sem Ull. Þu þeinker kañ ske i Hiarta þijnu / Eg em i Syndeñe geteñ og fæddur / Hvernig mæ eg Gude þocknast? Eñ gæt þess/ ad þiñ Endurlausnare/ sem er Gud blessadur um̄ allar Allder/ hñ er fæddur aþ Fedrunum epter Holldenu/ hreiñ og Heilagur og fraskiliñ Syndurunum: Þu ert Syndugre eñ adrer Meñ/ Christur er heilagre eñ aller Meñ/ hañ er Forlijkun fyrer þijnar/ og ecke Einungis fyrer þijnar/ helldur og fyrer allar Veralldar-

eñar Synder: Þu getz ecke aldeilis af Syndeñe læted/ ſvo þad Bonda lode ecke vid þig/ þa þu villt giøra hid Gooda/ þad gat ei helldur St. Pall / ſamt feck hañ þad Svar af Gude / Lœt þier nægiaſt mÿna Naad / miñ Kraptur fullkomnaſt i Breiſkleikanum: Þu ſyndgar optlega/ Chriſtur bidur fyrer þier Daglœtañlega: Þÿnar Synder eru þier yfer Høfud geingnar / ſamt yfergnæfer þo Nadeñ miklu framar: Þig henda optlega ſømu Synder/ ſporna vid þeim ſem meſt þu mætt/ ſvo ad þær drottne ecke i þÿnum Daudlegum Lÿkama/ eñ vit þo/ ad JEſus hefur bored uppa Tred þa Handſkriftena/ ſem moote þier var/ og hana a Kroſſeñ neglt/ þar er eingeñ af þÿnum Skulldum epterſkileñ nie Olokeñ/ eñ brwka þa ſlÿkt til ad afplæna giørdar Synder/ eñ ecke til Frelſis ad drygia þær framvegis: þu þykeſt eckert Verk Gudrækneñar fullkomed giørt geta/ þeſſe Medkeñing þÿns Overdugleika er Verk heilags Anda/ þvi bidur hañ fyrer þier med Oumrædelegum Andvørpunum/ og hiælpar þÿnum Veikleika: Þu hefur allañ þiñ Alldur i Illſkuñe aled / og ert adkomeñ Dauda/ hafande eckert gott Verk Gude ad biooda/ þoott þu hefder/ mundu þau kuña ad Rettlæta þig? Hvad hafde Tollheimtumadureñ? Luc. 18. Hvad hafde Ræningeñ a Kroſſenum? Luc. 23. Hvad hafde Þrælleñ/ ſem var ſÿnum Herra ſkylldugur um 10000. Punda? Matth. 18. Samt uppgaf Herrañ hønum alla Skulldena. Þÿn Trwa tekur til ad veikiaſt i Daudanum/ þa Lÿkamans Kraptar eru ad Þrotum komner/ og meiga valla taka a moote Daudans Ofbode / mundu þa til þeſſ/ ad Guds Sonur hefur Daudañ ſigrad/ þad ſkal ſke/ ad hver ſem trwer a hañ/ ſa ſkal lifa ſafnvel þoott hañ deye/ Joh. 11. Lœt þier þa i Hug koma hvad Fader hins Tunglſiwka ſagde / Herra/ eg trwe ad ſøñu/ eñ hiælpa þu Trwarleyſu miñe. Ein veik Trw er þo Trw / Eiñ Elld-Neiſte er þo Elldur/ Ein lÿtel Perla glanſar ſvo ſm ein Perla/ Eins ſkÿn ein veik Trw i Augum Guds ſvo ſkiært/ ſvo ſem þo hun være ſterkare/ þvi Trweñ er ecke vort Verk/ helldur hans Anda/ þar

fyrer

fyrer beiddu Læresveinarner DRottens ad auka sier Trwna / Lætum hañ rꝏda Mælingu heñar/ hañ mun ecke sitt eiged Verk Voirda/ eñ lætum þo ecke aꝼ ad næra hana med ydugligre Bæn og Andvarpan. Lutherus seger i einum Stad/ ad eingeñ verde Fordæmdur/ nema sa sem ei vill trwa: Þad er satt/ eꝼ þ er rett skiled/ þvi sa vill ecke Olmusu haꝼa/ s ecke vill um̃ hana bidia/ svo vill z ecke sa trwa/ s ecke bidr Gud ad skapa hreint Hiarta i sier/ z geꝼa sier nyañ vyssañ Anda/ eñ hitt er vyst/ Ad ein veik Hønd tekur eins vel vid Olmusu/ svo sem ein Fullhraust/ og eins vel um̃ꝼadmar ein veik Tru Christs Forþienustu/ svo sem ein fullørugg/ þvi Guds Kraptur fullkomnast i Breiskleikanum/ og eiñ Veiktruadur má um̃ sig segia eins og Paulus/ Eg ꝼorma alla Hlute ꝼyrer hañ/ sem mig Mattugañ giører/ Christum/ þvi þa eg Breiskur er/ þa er eg Mattugur/ þo ebldest svo DRottens Kraptur med hønum/ ad hñ Hroosar þvi under syna Foornꝼæringu/ ad hñ haꝼe goodre Varꝼættu barest/ Skeided fullkomnad/ og Trwna geymt/ og fram̃vegis sie sier aꝼløgd Corona Rettlætesins/ hveria DRotteñ hiñ Rettlꝏte Doomare mune geꝼa sier a þeim Dege/ z ecke einasta sier/ helldur jaꝼnvel øllū þeim hans Tilkomu Elska. Heñar niooꝼande ad verda/ uñe oss hiñ goode Konungur Dyrdareñar / fyrer JEsum Christum/ AMEN.

Tuttugasta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 22. Cap.

A Þeim Tyma. JEsus svarade og talade i añad siñ i Epterlyꝼingum til þeirra/ og sagde: Himnaryke er lykt þeim Konge/ sem Brwdkaup giørde Syne synum. Og wtsende syna Þioona ad kalla Bodsmeñena til Brwdkaupsins/ og þeir villdu ecke koma. J añad siñ sende hñ wt adra Þioona/ z sagde: Seiged þier Bodsmøñunum: Simed/ Myna Maltyd heꝼe eg tilbwed/ myner Vxar og aled Fie er slatrad/ og allt er reidubwed/ komed til Brwdkaupsins. Eñ þeir forsmꝏdu þad og geingu i burt/ eirn a

sin Bwgard/ en aññar til sinar Verdslunar/ en hiner adrer gripu hans Pioona/ og løgdu þeim Hædungar til/ og dræpu þa. En þa Kong uren heyrde þetta/ vard han reidur/ og sende wt sitt Herlid/ og fyrer foor þessum Mordingiū/ z brende upp þeirra Borg. Þa sagde han til sina Þioona: Brwdkauped er ad sønu reidubwed/ en þeir sem bodner voru/ þeir voru þess ei verduger. Þar fyrer fared wt a Gatna mooten/ og biooded til Brwdkaupsins hvørium sem þier sined. Og hans Þioonar geingu wt a Strætēn/ og saman søfnudu øllum þeim sem þeir fundu/ Vondum og Goodum. Og Brwdkauped vard fullt med Bordsett Foolk. En þa ed Kongurenn gieck inn ad sia þa sem til Bordsins sætu/ Sa han þar eirn Mann/ eige klæddann med Brwdkaups Klæde. Og sagde til hans: Vinur/ hvørnen gieckstu inn hingad/ hafande ecke Brwdkaups Klæde? En hn þagde. Þa sagde Kongurenn til sina Þienara: Binded hans Hendur og Fætur/ og kast ed hønum wt i hin ytstu Myrkur/ þar ed vera mun Oop og Tanna gnÿstran. Þviad marger eru kallader/ en fæer Utvalder.

Exordium.

HVer ad sie Meining þessarar føgru Eptérlÿkingar / sem DRotten hier framsetur/ Þad er audrææded af ødru Guds Orde/ og þo serdeilis af Predikunum hans/ sem annarstad at ritadar finnast i Gudspialla-Bookunum/ ecke sÿst af þre um Verkamennena/ sem leigder voru i Vÿngardenn/ hia Mattheum i 20. Cap. og hinne um þa miklu Kvølldmaaltÿd / sem er ad finna hia Lucam i 14. Cap. Um hveriar bædar nockud hefur talad vered hier ad framan. Konungurenn er hinn Alvallde Himens og Jardar Konungur/ Hans Sonur er DRotten JEsus/ siaalfur Konungur/ ecke einasta epter Guddoomenum/ helldur og Manndoomenum þvi Gud hefur sett sinn Konung yfer sitt heilaga Fiall Zion/ Ps. 2. Jafnvel þoott ei være hans Rÿke af þessum Heime/ og allt Valld er hønum gefed/ bæde a Himne og Jørdu/ Dan. 7. Matth. 28. Brwdkauped er hans

Gollds

Holldtekia/og aller þeir Velgiørningar/ er i Heñe pramboðner verda øllu Mañkyne/ eñ Veitter þeim einum/sem trwa a Nafn Eingetens Sonar Guds. Hiner fyrstu/ sem boðner voru/ eru Gydingar/ hveriū framar ødrum var boðed til þessa mikla Brwdkaups/ eñ þeir forsmædu þad/ svo sem Paulus og Barnabas vottudu/ Act. 13. Segiande: Til ydar byriade fyrst Guds Ord ad tala/ eñ fyrst þier forsmæed þad/ z teikned ydur ei verda eilijfs Lijfs/ þa snwumst vier til Heidingiaña. Sumum bægdu Veralldar Vmsvif fra þessare Guds Giøf / svo sem af Gudspiallenu er audsært. Hiner gripu Hans Þioona/ løgdu þeim Hædungar til/ og Afliijfudu þa: Þeirra getur Frelsareñ/er Hañ sag- de vid Gydinga: Hvern af Spaamøñunū hafa ydar Fedur ecke Lijf- lated? og yfer þa er geinged þad skelfelega Strafs/sem Hier um get ur i Evangelio/ fyrst/ þegar Nebucadnezar Eydelagde Hina fyrre Jerusalem/ og sijdañ yfer Børn þeirra/ sem ad uppfylltu Mæling Fedra siña / er Hun var uppbrend og ad Steinhrwgu giørd af Tito Vespasiano/ og alldrei uppbyggd sijdañ. Hiner/ er sijdañ voru kall- ader/eru Heidner Meñ/ og medal añarra Forfedur vorer/ þad Foolk/ sem i Myrkrunum sat/Eph. 5. og er iñplantad i stadeñ Gydinga/sē afbrotner voru/ Rom. 11. Eñ vier Heyrum i Gudspiallenu/ ad til þssa Brwdkaups er safnad Vondum og Goodum / þvi seger og Paulus/ 2. Tim. 2. ad i stooru Hwse sieu ecke einungis Kier af Gulle z Sylf- re/ Helldur og af Tre og Steine/og sum til Heidurs/eñ sum til Van- Heidurs/ Eñ ef nockur Hreinsar sig af þessu/þa mune Hñ verda Kier til Heidurs Helgad/og siaalfur Lausnareñ endar þessa Epterlijkingu med þeirre dyrmætu Grein/ Ad MArger Sieu Kallader/ Eñ Fæer Vtvalder. Hvar af lioost er/ ad þeir eru ecke aller Christi Þegnar/sē nefna Christum siñ Herra/ Til Hvers Hñ bender oss med Dæme þess Mañs/ er kom til Brwdkaupsins/ ecke skrydur Brwdkaups Klæde/ Af Hverium eg vil taka mier Orsøk til/ ad tala um þa Hluke/Hvar af eiñ og sierHver mege þeckia siñ Bwning / Hvert Hañ sie Hæfur til ad

byrtast

hyrtast pyrer Konungenum/ nær hn geingur inn ad sina Bord-Gestena-
Þu Alvallde Konungur Dyrdarennar/ sem villt/ ad aller verde hoolp-
ner/ og komest til Sannleikssins Vidurkenningar/ Veit oss þyns Anda
Nad til þessa Verks/ i JEsu Nafne.

Utleggingen.

EINN þEGar KONungurenn GEck Inn/ AD Sia þa Sem Til BORDsins Satu/ Sa Hann þar Eitt MANN/ EIge KLÆDDann BRUDkaups Klæde/ seger i Textanum: Hvert ad sie þetta Brwdkaups Klæde/ er Audvitad/ Þad er siælfur Christur/ og hns Riettlæte med Trwnne høndlad/ þvi þagnar hns Christne/ hia Esajam Cap. 61. segiande: Eg gledst mikelega/ og myn Sala þagnar i mynum DRottne/ þvi hann hefur klædt mig Bwnynge Hiælprædesins/ og med Klæde Riettlætesins hefur hann huled mig/ eins z eirn Brwdguma i Kennemannlegum Skrwda/ z eina Brwde Jklædda Skarte synu: Þetta er auglioost af siælfre Epterlykingunne. Hvar fyrer var þessum Vesæla Manne kastad i hin ytstu Myrkur? Af þvi hn var ei skryddur Brwdkaups Klæde. Hvar fyrer verda hiner Van-Trwudu fordæmder? Af þvi/ ad þeir trwdu ecke a Nafn Eingetins Sonar Guds. Hvar fyrer sættu ecke hiner adrer þvilykre Refsing? (Þvi um hann eirn verdur gieted) Fyrer þvi/ ad þeir voru Jklædder hinu retta Brwdkaups Skarte. Hvar fyrer verda Utvalder innleidder i Fognud syns Herra? Mun þad skie fyrer þeirra eigen Riettlæte? Fiærre fer þvi. DRottenn/ ef þu villt tilreikna Synderhar/ hver fær þa stadest/ seger David/ Ps. 130. Eingenn lifande Manna mun Riettlætast i þynu Auglite/ seger hann/ Hvar fyrer er þad þa? Af þvi/ ad þeir trwa a hann/ sem Rettlæter Ogudlegann/ seger Paulus/ Rom. 4. og þvi kemur hann ecke til Doomsins / seger Frelsarenn. Sæll er sa/ hvers Synder huldar eru/ seger David/ Ps. 32. enn med Klædunum verda Lytenn hulenn/ Eins vor Andleg Blygdan/ med JEsu blessudu Rettlætis Skrwda/ þess getur hann siælfur i Openberunum Johannis/ talande

kalande vid Biskupeñ i Laodicea/ hvern hañ nakiñ kallar / þar hañ
rádur honum/ ad kaupa af sier Gull þad sem i Elldi er reynt/ ad hñ
ryktur verde og klæddur hvijtum Skrwda/ svo ad Blygdan hans Fat-
leysis ecke Opeñberest/ Apoc. 3. Nadarstoolleñ hulde fordum Dagã
Sattmáls Orkena / i hverre Lögmáls Toblurnar geymdar voru/
Þu JEsu/ þu ert eiñ Nadar-Stooll i þijnu Bloode/ Rom. 3. Fyrer
þitt Sakleyse/ O Herra/ sem Lögmaaled uppfyllt hefur/ eñ varst þo a
moote Lögmaalenu dæmdur / fyrer þad eru huldar allar vorar Synd-
er/ sem moote Lögmaalenu giördar eru / þegar vier a þitt Nafn trw-
um: Hvad mun eg ætla til þess/ ad eg Syndugur Ormur i mijnum eig Eñ vort e[...] d Rettlæti [...] stodr eckt.
iñ Klædũ byrtast kuñe i þijns Himneska Fodurs Auglite? Hvad mun
eg vilia koma fram med þad/ sem er eins og Nidlags Fat? Hvad mun
eg biooda þad fram sem er Halfverk? Eg hrædest öll mijn Verk/
sagde hiñ Rettlæte Job / og þvi mun eg ætlast til þess/ ad mijn sieu
betre? Hvar fyrer mun eg vilia bæta þañ fagra Kyrtel/ er þu mier gef-
ed hefur/ med mijnum Totrum? Mun eg heilagre eñ Josua hiñ Ædste
Prestur/ er stood i saurugũ Klædum fyrer Eingle hins mikla Rads/
Zach. 3. Svo mun best fara / DRotteñ miñ / ad bæde eg og adrer
Synduger Meñ niote þeirrar Nadar / sem hañ naut / ad þu burt
taker vort Ranglæte/ og skipter um Klæde vid oss. Svo er nu þetta
Brwdkaups Klæde eckert añad eñ Rettlæte JEsu Christi med Trwñe þetta Brudk[...] klædi veiti[...]
medteked/ Þvi klæddumst vier fyrst allra i Skijrneñe/ þss gete Paulus/ oss fyrst i [...]
segiande: Þier erud aller Guds Börn fyrer Trwna a JEsum Christ- irninni, i [...]
um/ þvi hverier sem uppa Christum skijrder erud/ þier hafed Jklædst oss þigefist [...]
Christo: J heñe verda oss Syndernar fyrergefnar/ ecke einasta Vpp- sar synd[...]
runa Syndeñ/ helldur eigum vier/ i Krapte heñar/ Fyrergefningar
Von/ um alla Æfe vora / a Gioranlegum Syndum / nær vier leitum
heñar Rettelega / þvi kallar Petur hana Sattmaala goodrar Sam-
vitsku / þvi eingeñ kyñe um Eitt Augnablik Roolega Samvitsku ad
hafa/ nema hañ visse sier Kvittunar Von Synda siña: J heñe verd

Þ p um

um vier Guds Børn/ J hefie medtøkum vier heilagañ Anda/ sem þa alla Endurnyiar/ fyrer Krapt Endurgetningareñar/ sem ecke moote standa hønum nie støckva hañ / þvi er su Rettelega skryddur Brwdkaups Klæde/ sem Endurgeteñ er af Vatne og Anda / ef hñ ei spiller aptur siñe Endurgetningu/ eñ þad verdur mørgum/ þvi midur/ og þar fyrer er Skÿrneñ ecke Einhlÿt til þessa Bwnings / nema ad heñar Kraptur Auglyse sig i oss / nær vier drøgumst a Legg / og lærum vorn Christiñdoom / og er þad fyrst i þvi Iñefaled / ad trwa Rettelega a Gud/ hvad ed skedur med Tveñu Moote: Fyrst ad hafa saña Þeckingu a hønum/ hans Stoormerkium / hans Velgiørningum / sem oss verda i Ordenu frambodner: Añad er þad/ ad vier treystum hønum/ elskum/ og virdum/ fram yfer alla Hlute. Hvad þvi Fyrra vidvikur/ þa er þad vÿst/ ad i Skÿrneñe jatum vier Gude og ollum hans Stoormerkium/ þar til Skulldbundu oss vor Gudfedgin med siñe Jatningu/ Eñ hvad stodar oss su Jatning / nema vier lærum ad þeckia hañ er vier jatudum/ hans Almætte/ hans Goodgyrne/ hans Rettlæte/ hans Elsku til vor / og hvad añad sem hañ hefur i sÿnu Orde Openberad oss til Saluhialpar? Þetta vil eg bidia þa ad Hugleida/ sem añadhvert sialfer lÿted edur eckert vita i sÿnum Christindoome/ svo sm vita byriar/ edur forsooma ad keña þad sÿnum Børnum og Hiwum/ jafnvel þoott sialfer nockud vita mege. Hier stendur i Gudspiallenu/ um þa sem forsmadu Konungsins Bod/ eñ geingu i burt/ Eiñ a siñ Bwgard/ eñ Añar til siñar Syslanar / ad þeir hafe þess ecke verduger vered. Seged mier þa i Guds Nafne/ seged mier/ þier sm Allareidu erud kallader/ og til Bords sester i Konungs-Stofuñe / munud þier þvi fyrer hlyta / ad þier erud þar Einusiñe Iñkomner? Munud þier byrtast i þvi saña Brwdkaups Klæde/ er þier læted Veralldlegar Syslaner/ ja/ Gialfife og vondañ Selskap draga ydur fra Gude og hñs Christs Þeckingu? Hversu ægiæter Bordgester erud þier vid DRottens Kvølldmæltid/ nær þier edur ydar Børn vita eingañ Greinarmun ad giøra

Lÿkama

Lijkama DRottens og aññarar Fædu/ ecke ad Reyna nie Proofa sialfa sig/ og ecke ad Rañsaka Hiartad/ hvert þier sieud i Trwñe. O Vei/ O Vei/ hversu lijtt eru Meñ þa til Brwdkaupsins bwner? þad heiter med Rettu/ ad hafa Alltare til ad Syndga / svo sem DRotteñ ad Orde kemst fyrer Spamañsins Muñ/ um Afgudadyrkanena i Juda: vier keppumst vid ad bwa oss i Skart/ nær vier hallda vilium Miñing DRottens Dauda/ og svo er Heimskañ rijk i oss sumum hverium/ ad sa sem ecke hefur sialfur/ hañ lænar af ødrum / hvad ad søñu er Vijtalaust i sialfu sier/ eñ Gud Næde hvad lijted Sumum mune uññ-hugad vera/ ad byrtast i JEsu Christi dyrmæta Rettlætes Klæde/ sem wlvegad verdur med sañre Jdran/ stødugre Trw/ og Asetninge christelegs Lifnadar. Þar fyrer/ christner Meñ/ Læred ad þeckia Gud og hans Stoormerke/ Læred ad þeckia sialfa ydur og ydar Overdugleik/ Læred ad þeckia Guds Vilia af hans Bodordum / svo þier og þeckia meged/ hvad mikeñ Skort þier hafed a þre Hroosan / sem fyrer Gude gyllder. Hiñ Añar Partur vorrar Jækningar er sa / ad vier lofum ad treysta Gude/ og reida oss uppa hans Fødurlega Giæsku og Forsia/ bæde i Medlæte og Mootlæte/ eñ af þyssu ber æred miøg hia mørgum hverium / sem þo meinar sig velbweñ i Lambsins Brwdkaup / J Medlætenu treystum vier uppa sialfa oss sumer hverier / uppa Aud born og Metord / uppa Vine og Høfdingia / eñ ecke uppa hañ/ sem er DRotteñ alleina Rijkr: Konungureñ af Tyro sagde i Hiarta sijnu: Eg er eiñ sterkur Gud / eñ DRotteñ seger honum/ muntu segia vid þiñ Veganda: Eg em sterkur Gud? Og þo treysta Meñ uppa svoddañ eina Vatns-Boolu framar eñ a Gud/ sem øllu rædur bæde a Himne og Jørdu/ Hvar er þa Traustled? Hvar er þa Trweñ / sem Meñ eiga a Gude ad hafa? Munu þysser vera henfuger Gester i Christi Brwdkaups Stofu / er sagt hefur / Hver sem til myn kemur/ og ei hatar Fodur og Moodur/ Konu og Børn/ Systur og Brædur / og jafnvel sijna egeñ Sal/ hañ getur ei vered miñ Læresveiñ? Meñ standast ecke

Reide-Svip eins Veralldar Høfdingia/ er Menn svo kalla/ þegar þr ygla sig/ þa eru sumer Menn bwner til ad giora allt hvad þeir bioda/ og jafnvel hinar versti Skammer og Klæke i gegn Gude/ enn hn Ott' ast þeir ei/ i hvers Hende ad øll Veralldarennar Magt er eins og ein lijdande Þoka/ og þo vilia Menn Christner heita / þo ætla Menn sier med þvilijku Skape i Lambsens Brwdkaup inn ad ganga / med þeim Guds Netium / sem jafnvel ecke sitt Lijf elskudu allt i Daudann/ þar fyrer hafa þeir nu fægad sinn Skrwda i hans Bloode. J Mootlæ-enu eru Menn ecke einasta Ovolennmooder/ sem jafnvel Guds Born hender/ helldur Møglunarsamer moote Gude/ kalla sier Orett giordann/ Ørvænta hns Adstodar/ grijpa til Þra Rada/ sem hann bannad hefur/ Og i einu Orde ad segia / Kasta i burtu Trwnne a hn/ z brioota Oked i sundur. Fine Menn nu eitt hvad af þessu hia sier/ annad hvert/ ad þa vante Naudsynlega Þeckingu a Gude z sijnu Saluhialpar-Efnu/ og hann hyrder ecke umm ad rada Boot þar a/sem best hn kann/edur hn ottast nockra Veralldar Magt/ Vinattu edur Velgeingne/ eins miked og Gud/ þa drage eingenn sialfann sig a Tælar/ edur meine þ hann sie Rett-trwadur/ þoott hann skijrdur sie/þoott hn sie Bordgestur DRott-ens i heilagre Kvølldmaltijd/ og fylger þad þa epter/ ad hann ei er skryddur Brwdkaups Klæde/ a medann hann er svo bwenn. Take eing enn svo Ord mijn/ ad eg meine þoott einhvern kune nockud af slijku ad henda/ ad honum þar fyrer eige strax ad kasta i hin ytstu Myrkur: Giæska DRottens er Þolennmoodare yfer Syndum vorum enn svo/ þad syna oss Dæme hinna mestu Syndara/ sem þo hafa ædur hafst fulla Guds Þeckingu/ svo sem Aarons/ Davids og Peturs/ enn hitt sege eg/ ad Menn skule ecke brwka þessa Guds Nad til ad ala Syndena a hefie: Eg sagde fyrer skommu/ad i Skijrnenne værum vier fyrst Jklædd er Brwdkaups Klædenu/ enn Gud nade/ ad þar fellur svo optlega Blettur a/ og svo atast þad i Forodum Veralldarennar/ ad þad valla þeckest a stundum/enn þad a i burtu ad þvo med heitre Jdran og hans

Foro-

Forþienuſtu/ ſem hrein giorer Born Levi/ JEſu Chriſti/ hver ad er eins z Smpa Þvotta-Kveña/ ſeger Spamadureñ/ Malach. 3. Eitt Klæde er jafngott þo ad Saur falle a þad/ ef þad er vel þvæged/ nema þad ſie Groomteked/ Eins er Syndareñ/ Hañ er jafngoodur þegar hañ Idraſt af Hiarta/ Truer ad ſier verde Synderñar fyrergefnar/ og leitaſt vid ad lifa betur af øllu Megne/ Eñ velke hañ ſig ſvo miog i Gudleyſenu/ ad hñ burtkaſte DRotteñs Forþienuſtu/og hyrde ei um̃ ad leita heñar med þm̃ Medølum/ ſem til þeſſ eru giørd / Þa ſeger Paulus oſſ/ad þar ſie eingeñ Forlykun fyrer Syndena framar/ Hebr. 10. Eg fiñ i heilagre Ritningu ſvo ſem þriu Trøppu-Stig til Gløtunareñar/fyrer þa/ſm̃ medteked hafa þo Guds Anda: Hrygged ecke heilagañ Anda/ ſeger Paulus: þad ſkedur þegar þeir/ ſem eñ þa eru i Guds Nad/ þeim verdur þad/ ad þeir lata epter Holldenu/ þo ecke allt yd af aſettu Rade/ eñ veikia þo med þvi Krapta ſiñar Endurgetningar/ ſvo þeir eru ecke ſvo liwfer a ad giøra þad Gude lykar. Aptur ſeger hañ: Sløckved ecke heilagañ Anda: Þad ſkedur/ nær Meñ ſvo venia ſig a ſyndſamlegt Athæfe/ ad þar fiñiſt eingeñ Baratta Holldſins og Andans/helldur lata Meñ Syndena drottna i ſynum daudlegum Lykama/ ſvo þeir þiona heñe / þar med tapa Meñ Andanum til fulls/z rata i Guds Ovingan. Hiner þridiu eru þeir/ ed mootſtanda heiløgum Anda/ſvo ſem DRotteñ ſagde vid Gydinga/ og hans Pyſlar-Vottur Stephanus: Þad ſkedur/ nær einhver forſmaer Andañ/ nær hañ aſiadhvert ſtraffar Syndena i Ordenu/ edur og med ſynū iñre Verkunum i Hiartanu/og ſtanda a moote hønum af øllu Megne/ ſvo ad þoott þeir vite hvad rett er og Hialpſamlegt/ þa ſmyda þeir ſier Meiningar og Afſakaner a moote Guds Orde/og Iñblæſtre heilags Anda/ og leitaſt vid ad ſtyrkia þær med þeim Røkum/ ſem Holldedog Diøfulleñ fyrer þa drecktar: Og þeſſe er hin ſydarſta Trappa/ um̃ hveria mier virdeſt ad Poſtuleñ tale til Hebræos Cap. 6. Ad valla edur ecke eige Apturkvæmt til Idranar. Giæte

 þvi

þvi hver og eiñ ad sialfum sier/ sa ed þessa himneska Gest hefur Einuslñe hloted/ ad hañ late sig af honum leida i allañ Sañleika/ hañ breyte eins og Ezechielis Dyr/ þau geingu rett afram/ eins z þeirra Andlit horfdu/ hvert sem ad sialfur Andeñ foor/ þa fooru þau. Svo eigum vier og ad giora/ christner Meñ/ a medañ Gud geingur undañ oss i Sky-Stoolpa siña Orda/ hvar i Andeñ byr/ þar vier rafum i Eydemork Heims þessa/ Þvi ef vier gaungũ i Andanũ/ þa munum vier ei framkvæma Holldsins Girnder/ Gal. 5. þar hañ leider alldrei nema til Guds/ af hverium hñ framgeingeñ er. Trued mier/ christner Meñ/ Ad mikel Gaumgæfne heyrer til þess/ ad rañsaka hvert Meñ hafa Vitnisburd heilags Anda um þ/ ad þr sieu Guds Børn/ edur og/ ad þeir leidast af følskũ Anda/ sem lofe þm Arfleifd Guds Barna/ uppa Ovissa Von/ sm̃ heñar eru þo miñst verder/ hvad margañ mun henda/ þvi verr. Þad sia Meñ ecke einasta af Pharisæunum/ þeim Hræsnurum/ er meintu sig alleina ad hafa Lykeleñ ad Guds Ryke/ Eñ hversu langt þeir hafe fra þvi vered/ vottar sialfur Sañleikureñ/ Matth. 23. helldur og a mørgum ødrũ/ sem ad søñu ecke efast um Guds Naad/ eñ lifa þo einganvegeñ ad Guds Vilia/ jafnvel þoott ei dryge þr Stoorglæpe/ Þessũ rædur Postuleñ nærsta Heillt/ er hñ seger: Reyned hvert þier erud i Trwñe / hvad ei verdur med ødru Moote betr giørt/ eñ ad Meñ rañsake siñ Lifnad Grandgiæfelega/ þvi søñ Tru er alldrei Avaxtarlaus/ helldr verkar hun þ Kiærleikañ/ hver ad er Løgmalsins Uppfylling/ z allar christelegar Dygder hefur i sier foolgnar. Ad søñu er JEsu blessad Rettlæte þ sañna Brwdkaups Skart/ sem Texteñ umgetur/ nær þ er med Trwñe høndlad/ Eñ Glanseñ a þessu Tignar Klæde/ eru Verkeñ/ sm̃ af heñe framkoma/ hver hana auglysa/ og um hana votta/ þvi af þeirra Avoxtum skulud þier þeckia þa/ seger Frelsareñ um Ulfana/ sm̃ koma i Sauda-Klædum/ z eins ma um Guds Born segia: Ecke hylur Farve Klædaña Lyte Lykamans/ ei helldur wtbyrger hñ Frost og Kulda/

helldur

helldur Fated/ sin̄ ad Lyteñ byrger. Svo giora ꝫ Verkeñ eingañ Rettlætañ/ helldur Trueñ/ sem þvi velldur/ ad vort Lioos svo lyser þyrer Moñū/ ad þeir vor Goodverk sia/ og dyrka vorn Fødur/ sem a Himnum er/ Matth. 5. Sooleñ er ecke Byrta/ eñ þo geþur hūn Byrtuna fra sier: Epled er ecke Eik/ og þo ber Eikeñ Epled: Trueñ er helldur ecke Verk/ eñ þo er hun alldrei an Verkaña/ þvi seger Jacob: Syn mier þiña Tru aþ Verkunū. Vere þvi eingeñ svo Blindur/ ad hañ ætle þ hañ sie Riett-Truadur a medañ hañ ecke ber Truareñar Averxte. || Hvad skulu Meñ þa tala um̄ hina vondu Olld/ sem vier lifum i? Eg skal geþa þeim eitt Hiarta og eiñ Veg til ad Ottast mig/ seger DRotteñ um̄ Christnena a Nyia Testamentesins Døgum/ þyrer Muñ Jeremiæ/ Cap. 32. Mun þetta siast hia mørgum a vorum Døgum/ þar ed svo margt er Siñed sem Madureñ er/ Jafnvel i þeim Hlutū/ sem heyra til Guds Dyrkunar/ ꝫ Sæluhialpeñe vidkoma. Ad eg tale ecke um̄ adra Hlute/ svo langt er þra þvi/ ad Meñ hafe eitt Siñe til ad Ottast Gud/ ad i einu Lande/ eiñe Bygd/ i eiñe Sookn/ er þar daudlegt Hatr/ Agg/ Reide/ Þræta/ Tvÿdrægne/ Iñbyrdis Flatskapur: Meñ liwga hver uppa añañ Lytū og Skømmum/ Pretta hver añañ i Kaupum og Sølum/ Svÿkiast a Iñbyrdis med Kiassmælum/ berande Hunang i Muñe/ eñ Gall i Hiarta. Hvad þa? Eru Guds Ord ad Brygdmælge vordeñ? Fiærre er þvi: Sie Gud Sañsøgull/ eñ aller Meñ Lygarar/ helldur er þad þess vegna/ ad vier erum svo Fráleiter og Olÿker vordner hiñe fyrstu Guds Kirkiu/ þar aller Christner voru Eitt/ og aller Hluter sameigeñleger medal hiña Trwudu/ og þo hallda aller sig haþa hid fagra Brwdkaups Klæde til ad bera. Brædur mÿner! Vilied þier heyra þær Saker/ fyrer hveriat Gud wtrak sitt Foolk i hina Babiloniska Herleidingu/ hvar þeir mattu lÿda svo skelþelegar Hørmungar/ ad valla heþur þvilÿk heyrst fra Alldødle/ þær standa skriþadar hia Ezechiel Spamañe/ Cap. 22. A þeña Hatt: Fødur og Moodur

virdtu

virdtu þeir einkis/ vid hiñ Framanda høndla þeir sviksamlega/ Eck-
tuñe og hinum Fødurlausa giøra þeir Órett: Eñ ad þessu leika Meñ
sier a Stundū og ødru þvilikū/ og þyker þad Høgmeñska vera: Mun
nu Konungureñ þeckia þetta fyrer Brwdkaups Klæde/ nær hañ lijtur
aþ Himnum oþañ/ til ad siæ epter Brwdkaups Gestunum? Eg vil ei
tala um̄ Flættskap og Vnderþerle/ er svo miøg drottnar i Heimenum/
jaþnvel medal þeirra/er vel Christner heita vilia / og ætla sier einkis
Aboota vant. Ein aþ þeim mestu Skømum/ sem þvijngade Gud til
ad yfergeþa sitt Foolk Juda/var hin staka Otrygd/er drottnade a þm̄
Døgum / þess getur Jeremias / Cap. 9. Segiande: Vare sig hver
Eiñ vid sijnum Vin/ og treysted ei uppa neiñ Broodur/þvi eiñ Brood
er hañ bregdur ødrum/ og sierhver Vinur brwkar Aþdrætt og gabb-
ar Vin siñ/ þeir tala ecke Sañleikañ/ þeir keña Tungu siñe ad tala
Lygar/og þreyta sig i Rængsleitneñe. Seged mier/eþ Jeremias mætte
hverþa aptur til Lijþsins / munde hañ ei þeckia nockud þess Náttar
medal vor? Og nææ þad Eingañvegeñ Brwdkaups Klæde neþna/
Længtum helldur vil eg kalla þad Andskotans Bodsmañs Nam/ er hñ
klæddur var/ þegar hñ talade vid Evu i Høggormenum/og baud heñe
uppa Epled / þvi David/og Paulus Rom. 3. Segia / Ad Høgg-
orma Eitur sieu under Vørum þeirra/ eñ Dispulleñ er sier alltijd lijk-
ur/ og þad þess helldur/ sem hñ veit ad hñ heþur styttre Tijma. Eg
vil ei fæ mier til Orda um̄ hina skadlegu Agyrne þeirra/ sem wtsiwga
Hws Eckna og Fødurlausra Barna / og selia hiñ Fætæka fyrer eiñ
Skoo: Margañ mun Gud siæ i hiñe Almeñelegu Brwdkaups Stoþu
sijns Sonar/ þad er hiñe synelegu Guds Kyrkiu hier a Jørduñe/ eg
sege/ hañ mun þar Margañ siæ lijkañ þeim sem framþalla i Pant-
settum Klædum/jæ/hñ mun siæ Blood siña Voladra i Løþum Klæda
þeirra/hvad syneſt ydur/christner Meñ/Munu Meñ i þvilijkū Bwn-
inge Iñganga i Lambsins Brwdkaup? Længt er fræ þvi: fyrer þvi
hreinsed ydur/ þvoed ydur/ læted aþ Illu/ læred Gott ad giøra/ Esa.

1. Giøred hvad Rett er a hverium Morgne og frelsed þañ sem Ræned lijdur af þess Nende sem underþrycker hañ / svo ad Bræde DRottens ecke wtbare svo sem eiñ Elldur/ sa ed eingeñ fæe slockt/ fyrer Illsku Saker ydar Athafna/ seger DRotteñ fyrer Muñ Jeremiæ/ Cap. 21. Eñ vilie Meñ vita/ hvad ad sie hid retta Brwdkaups Klæde / þa er þad JEsu blessad Rettlæte/ med eiñe sañre og lifande Trw umfadm ad/ sem ædur er sagt: Eñ hvad Avøxtum Truareñar vidvijkur/ sem alldrei kuña vid hana ad skilia/ helldur eñ Byrtañ vid Lioosed/ þa fæ eg þad ecke betur sagt/ helldur eñ David i hinum Fimtanda Psalme/ med þessu Ordum: DRotteñ/ hver fær ad bwa i þiñe Talldbwd/ edur hver mun hvijlast uppa þijnu heilaga Fialle? Hañ sa ed framgeingur Flecklaus og giører Rett og talar Sañleikañ wt af Hiarta/ hver ed ecke Sviksamlega mæler med siñe Tungu / og Naunga sijnum eckert Illt giører / og leggur sijnum Naunga eckert Lastlegt til/ hver hañ leider hiæ sier hiñ Illgiarna/ eñ i Heidre hefur hiñ Gudhrædda/ hver hañ sver sijnum Naunga/ og svijkur hañ ecke/ hver hiñ gefur ecke Fe wt uppa Okur/ z. tekur ecke Mwtu yfer hiñ Saklausa/ hver ed þetta giører/ hañ mun stødugur blijfa Æfeñlega: Lijted nu hier / svo sem i ødrum Speigle / hverneñ þeim byrie Nættudum ad vera / sem rettelega eru til þessa Brwdkaups bwner / Eñ vilie Meñ þad ei heyra/ þa heyred þo/ christner Meñ/ hver ad urdu Endalok þessa auma Mañs/ er vanvirdte Samsæted med Almeñelegum Bwninge: BINded HAns HEndur Og FÆtur/ sagde Konungureñ/ Og KAsted HOnum I Hin YTstu MYRkur/ Þar Mun VEra Oop Og TAña GNIstran. Ecke þarf eg margt ad segia af þessu Fordæmingareñar Lande/ þad er noog/ sem hier stendur/ Ad Þar Sie Op Og TAña GNijstran/ Og meir vantar oss þad ad varast Helvijte/ helldur eñ ad vier ecke nærre getum hversu heitt þad sie: Þesse vesæle Madur var ecke einasta wtreckeñ / wr Brwdkaupenu / helldur og var hoñum i Myrkvastofu kastad/ Svo munu og aller þeir/ er ecke fru JEsu

Dyrmætum Rettlætis Kyrtle skrydder / þeir munu ecke Einungis wt-
rekner verda frá Auglite Guds/ z Styrkleika hn̄s Dyrdar/ 2. Thess.
1. Helldur og i eilijfū Ellde breña med Dioflenū z ollū hn̄s Arum.
Þegar Israel heyrde/ ad Guds Reider sloou i Noreb/ nær Logmaaled
var wtgefed/ þa hræddust þr þ Elldenū/ z þordu ecke nær ad gaanga:
Eñ hvad mun verda þegar hans Reide tekur til ad breña allt til nedsta
Helvijtis yfer þeim/ er valla añad giørdu/ eñ ad brioota þetta Logmaal/
og idrudust þo alldrei Afbrotaña/ edur þeinktu uñ/ ad afplaana þau
med Guds Sonar Forþienustu? Elldureñ suerte ecke Gydinga/ þo gaatu
þeir ei stadest ad sia hañ/ eñ hvilijk mun þeirra Ofraun verda/ sem i
Helvijtis Ellde velltast munu fra eiñe Eilijfd til añarar? Þar fyrer mijn.
er Elskañleget/ sitaed til/ ad þier giøred ydar Vtvalningu vissa/ 2. Pet:
1. Iklædest DRottne JEsu Christo/ Rom: 13. Pad er hn̄s Rettlæte/
Iklædest Herskrwda Rettlætesins/ Ephes: 6. Iklædest Bryniu Trwar-
eñar og Kiærleikans/ 1. Tess: 5. Svo ad þier Verduger verded i
Lambsens Brwdkaupe ad standa frame fyrer Gude Iskrydder biørtu Lijns
Klæde/ sem eru Rettlætingar heilagra/ Apoc: 19. Þeirrar eilijfu
Farsælldar gefe oss Gud ad nioota/ fyrer JEsu sijns Sonar
dijrmæta Blood og Forþienustu/ AMEN.

Tuttugasta og fyrsta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Joh. 4. Cap.

V þañ Tijma. Þar var eirn Kongsmadur / hvørs Son-
ur ad siwkur laa til Capernaum. Þa hañ heyrde þad/ ad
JEsus var komeñ af Gydinga Lande i Galilæam / foor
hañ til hañs/ og bad hañ/ þad hañ fære ofañ og læknade
Son hañs / þviad hañ var ad mestu daudur. Þa sagde JEsus til
hañs: Nema ad þier siaed Teikn og Stoormerke trwed þier ecke.
Kongsmadureñ sagde til hañs: HErra/ far þu ofañ aadur eñ Son
ur miñ andast. JEsus sagde hønum þa: Far þu/ Sonur þiñ lif
er. Og Madureñ trwde þeim Ordum er JEsus sagde hønum / og
gieck

steck þadan. Enn þa ed hann foor ofan epter/geingu hans Þienarar i moote honum og kunngiordu honum / seigiande: Sonur þinn lifer. Hann spurde þa þar ad/æ hvorium Tyma þad honum hefde batnad/ Og þeir sogdu honum: J Giær umm Siøundu Stund hvarf frá honum Kaldann. Þa formerkte Faderenn/ad þad var umm þann Tyma/ æ hvorium ad JEsus hafde sagt/ Sonur þinn lifer: Og hann trwde/ og allt hans Heimafoolk.

Exordium.

HVad er sterkara enn Leoned / sogdu þeir i Thimnats fordum vid Samson / er þeir hofdu raaded Gætu hans/ Jud. 14. Enn eg vil segia/ ad Trwenn er enn þa sterkare / þvi hun sigrar þad Leoned af Kyne Juda/er hefur hinn frægasta Sigur unned / sem umm Allder heyrst hefur. Þvi lyser hann Blessadur/er hin Canaaniska þreytte vid hn/enn hn sagde: Kona/ mikel er þyn Trwa/ verde þier epter þvi sem þu villt. Trwudum er allt mogulegt / þvi sagde og Frelsarenn/ Matth. 17. Ef þier hefdud Trw svo sem Eitt Mustards Korn / þa mundud þier segia þessu Fialle: Far þadann og hyngad/og þ mun færa sig/eckert mun ydur Omogulegt vera. Hvad velldur þa þvi/ ad vier sem þo bæde vilium trwa/ og trwum a Christum/ ad vier ecke faaum oll til Vegar komed/ sem vier gyrnumst? Þar liggur Svar til/ þad sama sem Frelsarenn sagde Lærisveinunum/ er þr adspurdu hann/ þvi þeir hefdu ei getad wtreked Tunglmeina Dioful inn/ Hann sagde: Vegna ydar Trwarleysu: Og fyrer þvi / ad þessa Heilaga Dags Texte/gefur oss Orsok til / ad tala framar hier umm/ wt af Dæme Konungsmannsens / Þa vil eg af honum Tvent Hugleida. 1. Veikleika Trwarennar/ og hennar Framfor. 2. Guds Giæsku i þvi/ad Efla hana.

Styrk oss hier til Naaduge Fader/ fyrer JEsum Christum/ Amm.

Vtleggingenn.

HVer ad vered hafe Konungsmadur þesse/ eru margar Getur æ/
lijklegust er þeirra Meining/ ad miñe Hyggiu / er ætla hñ vered
hafa eiñ af Herodis Þienutum/ þvi jafnvel þoott Herodes være
ecke Konungur/ helldur Fioordungs Høfdinge alleina/ þa var hañ þo
svo nefndur af sijnum/og svo ødrum epter þeim/svo sem ad lesa er hiæ
Marcum i Siotta Capit: Og hefur hañ þa æn Efa Gydingur ver
ed/þvi Gydinga Þioonustu og Sidum lietst Herodes fylgia: Eñ þoott
hañ Gydingur være/ og heyrt hefde Spædoomana um̃ Messiam/og
af JEsu/ þad hañ giørde þau Verk/ sem eingiñ kuñe ad giøra/ þa
fæst hañ ei miked um̃ hañ edur hans Lærdoom/ vegna hvers hañ var
þo epter sijnu Spæmans Embætte i Heimeñ sendur: Svo geingur þ
Mørgum af oss / Vier erum skijrder/ vier erum i Christindoominum
uppalder / vier kuñum ad þilia vorn Barna Lærdoom / og sumer vita
ad giøra Grein a hønum/ med wtvortis Vidurkeñingu/ eñ hversu ad
Kraptur Trwariñar sie rijkur i Hiartanu hiæ Allmørgum/þad synist
i Lijfernis Hættunum þegar Gud a ad elska fram̃ yfer alla Hlute/
þegar Naunganum a til ad gefa hans Misgiørder / og giøra Gott
hinum Volada / þad synist nær Holldeð a ad Krossfesta / og i Kross'
burdenum þegar øll Mañleg Hiælp er wte. DRotteñ var i Cana
þegar þetta skede / þad var lijtill Bær og liggur hier um̃ Þijngmaña
Leid fra þeirre stooru Borg Capernaũ/þar giørde JEsus þad mikla
Kraptaverk / er hañ snere Vatne i Vijn / þad var hid Fyrsta er hañ
giørde i þeim Stad: Þetta hefur Konungsmaduriñ heyrt æn Efa/og
þvi leitar hañ DRottins Hiælpar / eñ þo ecke nema til Lijkamlegrar
Adstodar/ af þvi hans Sonar Neyd þreingde ad hønum/ Eñ miklu
meir læ hønum a þvi / ad brwka þetta Kraptaverk sier og sijnum til
Andlegrar Heilsubootar/þvi sæ er hiñ rette Avøxtur Kraptaverkaña/
og sa er Tilgangur DRottins/nær hañ giørde þau/ añadhvert fyrer
sialfañ sig/edur sijna Postula/ Eñ Gud Næde oss/ad vier erum eins
lynder og þesse Konungsmadur var / medañ oss lijdur vel ad øllu þvi
sem

sem Lykamanum vidvykur/ þa hyrdum vier ecke svo miøg um Sælena/ og leitum ei Christs/ jafnvel þoott allt Nøþudid sie siwkt/allt Hiartad veikt/ fra Hvirfle og allt til Ilia sie þar ei nema Sar/ Kaun/ Ben- iar og Þrote: Vier leitu hans/ sege eg/ ef oss brestur nockud af Ver- alldar Munum/ þegar vier siwker erum/ þegar oss brestur Atvinu vora/ nær vier Ofsookter erum/ og Rangenden lydum/ og vier eigum svo ad giøra/ þvi han er Meistare til ad hiælpa / og vor Hiælp kemur fra DRottne/ s skapad hefur Himin z Jørd: En ad leita Guds Rijkis z hans Rettlætis/ þar erum vier svo treger til/ jafnvel þott þad sie þad Eina/ s er Omissande/ þvi giørdu vier svo/ þa munde oz allt anad tillegg iast/ z segid mier/ hvad er vorre Tru þa belz hattad/ en þyssa Konungs- mans? hn hefz ad vijsu Nøfdinge vered. Nockrir ætla ad hn hafe vered hin same og Chusa/ sa ed var Armadur Herodis/ Hvers Kvina Jo- hana ad sydan epterfylgde Christo af Galilæa/ og þioonade hønum/ Og er þeirra Gata ecke Olykleg/ Þvi hier stendur um þena Man sydan/ Ad Han HAfe TRuad/ Og ALLT Hans HEIma-Folk. En fyrer þvi/ ad han var Magtar-Madur/ En um Christ hefur han ecke ødruvyse meint/ helldur en um ein Spaman / svo sem Eli- am/ Elisæum og adra svoddan/ þa vill han ad DRotten kome ofan med sier. Þesse er slykra Fugla Tegund/ad jafnvel þoott þeim ligge miked a/ vilia þeir lata sig virda framar ødrum Mønum. Eins var Jairus Samkundu Høfdinge lyndur/ hver ed var sømu Borgar-Mad- ur/ hn beidde DRotten ad koma med sier/og leggia Hønd yfer Doott- ur syna/ svo sem hn giæte ecke reist hana af Daudu Fiarlægur / og hefur han þo an Efa heyrt þetta Dæme: En þoott DRotten liete þad epter hønum/ þa hefur þad ei vered þess vegna/ helldur ad han giørde þad mikla Kraptaverk i Augsyn svo margra/er i fyrstune dær- udu han. Hversu lykt er þetta Naaman hinum Syrlendska/ er Eli- sæus baud hønum ad þvo sig siøsinum i Anne Jordan/ 2. Reg. 5. þa strauk hn burt i Reide-Svip/z saadest meint hafa/ ad hn munde hafa

komed wt til syn/ og ækallad Nafn DRottens Guds syns: Hann leit a Virdingar synar/ enn ecke a sinn Lykþræa Kropp. Ecke giorde svo hin Canaaniska/ ecke hin Bloodfallssiwka/ ecke hiner Blindu/er sætu vid Vegenn og kølludu/ HErra Sonur Davids myskuna þu ockur/ Matth. 20. Þesser beiddu umm Christi Hiælp/ svo sem adra Olmusu/ þvi þeir ættu ei miklum Veralldar Aud nie Virdingum ad treysta: og Gud giæfe vier villdum og þeckia þ/ ad aller erum vier DRottens Þurfa-Menn. Ecke gat Naaman kastad af sier Lykþrænne/ med hns mikla Gulle og Silfre: Ecke gat Ezechias Konungur bætt sier Heilsuna med allre sinne Magt: Og ei gat þesse Konungs-Madur feked Kolluna fra Syne synu/ annars hefde hann ecke til Christum komed: Enn miklu sydur kunnu vier ad auka oss Truna/ enn Truarveikena Orsakar marg opt þad Þeckingarleise/ er vier høfum/ bæde a Gude/ og a siælfum oss: A siælfum oss i þvi / ad vier kollum oss eckert Omættugt / nær ad Oskum geingur/ enn a Gude i þvi/ad vier treystum hønum svo lyted/ þegar Mannleg Hiælp er wte. Enn hvad er þo Madurenn? Ein Gufa er hann/ hver ed siest umm Stundarsaker/ enn hverfur sydann/ seger Jacob: Hvad er Vyntred fremur enn ønnur Tre? Verdur teked af þvi Efne til nockurs Verks? seger Drottenn hia Ezechielem Cap. 15. Og hvad er Madurenn an Guds? Einn Fauskur/ sem til einkis er hæfur/ nema ad upphøggvast og i Ellde brennast. Konungurenn af Egyptalande er Madur/ og ecke sterkur Gud/ Hestar þeirra eru Holld/ og ecke Ande/ seger DRottenn vid sitt Foolk/ Es. 31. er þeir treystu þssum Høfdingia framar enn Gude synum: Og hvad skylldu þeir þa ætla uppa siælfa sig/ sem længstum eru minne Mættar: Enn Vantrausted a Gude kemur af þvi/ ad Menn reiddu sig ecke uppa hann/ þegar vel gieck/ helldur uppa siælfa sig/ og færdu Foorner fyrer Nete synu. Menn eru Ovaner þvi/ ad trwa i Vonenne a moote edur framar Von eins og Abraham/ Rom. 4. Vier vilium sia eitthvert Medal fyrer Augunum/ ef vier trua skulum/ eins og þesse Konungs-Madur: HAnn BEidde

DRott-

DROTTeñ Ad FAra OFañ Og LÆKna SON Siñ : Ad ſøñu var þar nockur Truar-Neiſte hiá hønum/ eñ miøg ſvo veikur : Svo erum z vier a ſtundum Skape ꝼarner/ jaꝼnvel þoott vier vel vitum/ ad Gud hafe þuſund Vege til ad hiálpa/ þa er ꝥ ſvo ſem vier viliū ſkrifa hinum Alvitſa eiñ Máta ꝼyrer/ hverneñ hañ hiálpa ſkule. J Þurvidrenu bidiū vier um̄ Regn/ J Regnenu um̄ Þurk/ eñ ecke ſvo um̄ Guds Bleſſan : J Oꝼſooknunū um̄ Fall Ovina vorra/ eñ ecke um̄ Guds Adſtod a moote þm̄ : J Siwkdoomenū um̄ Heilſuboot/ eñ ecke ſvo miøg um̄ Þoleñmæde : Langt er ꝼrá þvi/ ad eg ſegie ꝥ ſie Jlla bed ed/ þvi allt ſkal af Gude þiggia : Eñ þo á ꝥ ad vera med þvi Moo-te/ad vier koſtū allre vorre Ahyggiu uppa DRotteñ/ Fullorugger ꝥſ/ ad hñ mune þvi vel til Vegar koma : Eñ vier verdū Oþoleñmooder a ſtundū/ eꝼ vier ecke ſtrax Bænheyrder verdū/ z ꝥ ſvo miøg/ ad oſſ verd ur Liifed leidt eins z Eliæ/ eins z Job/ er hñ ſagde/ Job. 3. Þvi gief-ur Gud Lioosed hinū Mootlætta/ og Liiꝼed þm̄/ ſem eru Angurꝼuller/ til hverra Daudeñ ei kemur/ þoott þr bijde epter hønū/ ſvo ſem huldū Feſiood : Þvilijk Ord z Nuxaner preſſa Mootlæted optlega wtaꝼ þm̄/ ſem jaꝼnvel haꝼa mørgū kendt og ſtyrkt hinar veiku Hendurnar eins z Job/ eñ þm̄ verdur rettelega ſvarad med Ordū Eliphas aꝼ The-man/ er hñ ſagde vid þeña Guds Aſtvin : Mun hiñ Daudlege vera Rettlátare eñ Gud? Mun Madureñ vera hreiñe eñ hans Skapare? Vier erū hñs Verk/ þvi møglar þa Leirkered a moote þm̄ ſem giørde þad? Hvar ꝼyrer eckert er añad Rád i Mootgangenū/ Børn Mijn/ eñ ad hallda ſtødugt áfram i Bæneñe/ þvi Komande mun hñ koma z ecke teꝼia : Svo giørde þeſſe Konungs-Madur/ þo Trueñ være veik/ þa gaf hñ ſamt ecke upp ad bidia : DRotteñ ſvarade hønum ad ſøñu ecke af/ eñ þo i hardara Lage : Ecke ad ſijdur bidur hañ nærre ſømu Ordum/ ſegiande : HERRA/ Far Þu OFañ ADur SONur Miñ ANDaſt. Og nú ſiá/ ad hans Tru heꝼur eblſt vid þau Ord/ er Chriſtur talade : Látum oſſ ei ꝼara midur eñ þeſſum Mañe. Ei viſſe hañ/

hañ/ ad JEsus var Messias/ helldur ætlade hn̄ munde vera Guds Madur nockur/ lÿkur Spaamønnunū/ sm̄ ædur er sagt. JEsu Læresveinar voru ei Sañfrooder um̄ hn̄s Persoonu i þañ Tÿma/ aukhelldur þesse Okende Madur. Eñ vier høfum heyrt svo mørg Takn og Stoormerke epter hønum: Vier vitū/ ad hañ er af Gude wtgeingeñ: Vier þeckiū/ ad hañ er aptur til Himens uppfareñ / og hefur Møñunū Gæfur gefed. Ecke þarf Gud Kraptaverkeñ til þess/ad hiælpa oss/þau eru giørd fyrer hina Vantruudu/seger Paulus/ Eñ vier truum/ og segiumst trua/ þvi er þa Tru vor svo veik a stundum/ ad vier truum ei nema vier tøkum a/eins og þesser Galilæi/er ecke trudu/ nema þeir sæu Teikn og Stoormerke/ og strax sem vier ei finnū til Bænheyrsluñar i Lÿkamlegum Efnū/ þa køllum vier oss yfergefna. Vantrueñ er svo megn/ ad hun giører Almætte Guds Vanmættugt/ (ef svo mætte ad Orde komast) þvi hun metur Guds Krapt epter Smæmunum sÿnum/ Þar yfer klagar DRotteñ/ Zach. 8. segiande: Af þvi/ ad þad er Furdanlegt i Augum þessa Foolks/ skyllde þad þa vera Furdañlegt i mÿnum Augū? Vitum vier ecke/ ad þess nær vier erū Gude/þess meire høfū vier Smeck epterkomande Alldar/eñ nu erū vier hønū alldrei nær/eñ i Krossburdenū/ef vier berū Christi Ok rettelega. Seged mier/giører Gud þa illa vid oss/ ad hn̄ svarar oss wtaf a stundum/nær vier bidiū um̄ þetta Tÿmanlega/til þss ad auka oss Trwna/ og festa Hiarta vort vid þad Eilÿfa / sem vier eigum leingst vid ad bwa? Þegar DRotteñ nu svarade þessum Mañe med fullre Bænheyrslu/ þa seger Textiñ: Og MADureñ TRVde ÞEim ORdum Er JESus SAgde HONum / Og GEck ÞADañ. Svo Efldest nu Trwa hans/ er skømu ædur var lÿtt trwande/ hañ Rædgadest ecke um̄ vid Holld og Blood/ þegar hn̄ hafde feinged Trwna/ helldur reidde sig Einfalldlega og med fullu Trauste uppa hn̄s Ord/ er hañ þo ecke þeckte ad fullu / og valla meir eñ hañ heyrt hafde/ añadhvert sialfur / edur af ødrum/ sem voru i Jerusalem a Hatÿd-

ar-

ardegenum/ og þvi er ecke ad undra/ hvoit Guds Born treyste Honum/ hveriū hñ i sijnu Orde er fyrer Augunū aþmaaladur/ hverra Kraptur hañ er midt i Hørmungunum/ Oþsooknunum/ Angisteñe/ þvi þa þau veik eru/ megna þau alla Hlute/ fyrer hañ/ sem þau Mættug giorer/ eins og Paulus: Þegar Konungsmadur þesse fyrst trwde/ þa flijtte hañ sier ecke heim ad vitia um̄ Son siñ/ þar aþ mæ marka Trw hñs/ þad var um̄ Sioundu Stund ad hañ skyllde vid JEsum / þad svarar litlum Tijma epter Hædege hiæ oss/ og ei kom hañ heim fyrr eñ añars Dags epter/ eñ Vegureñ er ei leingre eñ ædur er sagt: Eins eru og þeir lynder/ sem til fulls eru bygder a þañ Hyrningar Stein i Zion/ Esa. 28. JEsum Christum/ þeir flijta sier ecke mieg/ seger Spæmadureñ/ þeir hlaupa ecke med Þiooþnum til ad stela / ecke taka þeir til fænytra Ræda eins og Achaz/ Esa. 7. Ei giøra þeir Samband vid Daudañ/ nie Sættmæla vid Helvijted med hinum Gudlausa/ Esa. 28. Helldur bijda þeir epter DRottne / styrkia Huga siñ / og eignast Sæler sijnar i Þolenmæde/ Luc. 21. Og sæ ed sier temur þetta Hugarþar/ i hønum er Trweñ fullvaxeñ/ og Christur ad fullu mijndadur. Og hvert skyllda eg helldur flijta mier? DRottiñ / eþ þu værer reidur/ hvoit eg upphe þde mig med Edom / eins og Orneñ / og bygge mier Hreidur medal Stiarnaña/ þa munder þu kasta mier Oþañ þadañ/ Obad. v. 4. Og hvert vilia þeir ellta mig/ nær þu ert Nædugur / nema ad þijnum Footum? Hverra Skør ad Jordeñ er / og allar Þiooðernar a heñe fyrer þier svo sem Vatns-Drope i Ausu/ þar vil eg flatur liggia/ þar vil eg fulløruggur bwa / þar vil eg hæda ad øllum þijnum og mijnum Ovinum/ þar vil eg DRottens bijda/ og vardveita hñs Vegu/ þa mun hañ upphefia mig/ Honum sie Loþ/ Dyrd og Heidur ad Eilifu Amen. Svo er nu wttalad um̄ Veikleika Trwareñar og heñar Efling/ Epterfijlger hid Sijdara/ er eg hiet um̄ ad tala.

Gudspiallamadureñ seger Skom̄u ædur eñ Texteñ byriar / Ad JEsus Hafe Fared Burt i Galilæam / Þvi Hañ Hafe Siælfur

Búnad / Ad Spámadur Nepdt ei Virdingu i Sijnu Fødurlande. Marger hallda / ad þar med sie Nazareth meint / sem var Fooster Jord DRottens/og svo er hun kølluð hiá Matthæum/Cap. 13. Eñ þesse Borg var og svo i Galilæa / þvi getur þad eins vel Judæa edur Gydinga Land vered/ hvar hañ fæddur var: Eñ hverneñ sem þvi er vared / þa reyste hañ fram hiá hiñe Vantrwudu Nazareth i þetta Siñ/ um hveria Matthæus sijdañ skrifar/ ad hañ hafe ei giørt þar Mørg Kraptaverk Søkum þeirra Trwarleysu/ og ferdadest til Cana hver ed lá i þeim Parte Landsens/ er nefndest Galilæa Heidingiaña/ þar lá og Capernañ/er var hin Frægdasta Borg af þeim Tiju Stødum: þetta Land bygdu marger Heidingiar/þar voru Tyrus & Sydon/ þadañ var hin Canaaniska/ er þreytte vid DRotteñ / J Capernaum var Hundrads Høfdingeñ/hvers Tru hñ svo miøg hroosade. Þetta kemur mier til ad prijsa hans Fødurlega Giæsku i þvi/ ad sneñma took hañ til þess Blessadur/ ad lijta til vor Heidingiaña/ jafnvel þoott hñ sier i Lage være sendur til fortapadra Sauda af Hwse Jsraels. Ecke er ad efa / ad þau mørgu Kraptaverk / er hañ giørde i Capernaum/ er nefndest hans Borg / þau hafa snwed mørgum Hidingia á Lijfsins Veg. Eñ lijtum nu til vor/ christner Meñ / smá voru Vpptøk Christnebodsins hiá oss i Fyrstuñe/ og ecke var líwflega a moote teked þessare Guds Giøf / Vor Christindoomur var og svo miøg i Veikleika fram epter Olldunum/ þo høfum vier/sem nu lifum/og svo Fedur og Forfedur vorer til þess funded/ad þad er satt sem DRotteñ seger i Epterlijkinguñe / Matth. 13. Ad Himnarijke sie lijkt Mustards Kornenu / hvert ad Eiñ took og sáde i Akre sijnum / hvert ad er hid Minsta af Sædunum/ eñ þegar þad vex upp/ er þad hid Stærsta af Kál-Grøsunum/og verdur ad eiñe Eik/svo ad Fuglar Himinsins bwa sier Hreidur i Greinunum þess. Svo hefur nu Gud eblt Christelega Trw hiá oss/ sem i Fyrstuñe ei vorum nema lijted Sæde / þvi ei kuñum vier ad neita þvi / ad ei bwe Christi Ord rijkuglega vor a medal.

Vier høfum heyrt hans Keñingar / hans Kraptaverk / hans Pijnu og Dauda / hans Vpprisu og Himna-Før / svo ad JEsus Christus er oss fyrer Augum afmaaladur Krossfestur a medal vor / ei sijdur eñ þm̃ i Galatia / Gud giæfe / ad vor Christindoomur þar epter Auglyste sig i Trwareñar Avöxtum og Kiærleikans Verkum / svo vier þecktum og findum til / ad Guds Rijke være iñe hiaa oss. Meñ heyra ecke / ad DRottefi hafe stadnæmst i neirnre af Galilææ Borgū / fyrr eñ hñ kom til Cana / þar hafde hañ ædur giørt þad mikla Kraptaverk / er hañ snere Vante i Vijn / svo sem hier ad framañ er umgeted / an Efa til ad reyna hvern Avöxt ad Bæiar-Meñ hefdu fært þar af / og hvad þeim hefde i Trwñe framfared / eñ þad maa merkia af hans Svare vid Konungs-Mañeñ / ad hañ ei hafe funded fyrer sier allt ad Oskum / þvi sagde hañ: NEma þJer SJaed TAkn Og STOR-merke / þa TRVed þJer Ecke. Hañ talar ecke til hans alleina / helldur til allra þeirra sem nælæger voru / svo sem bendande til þess / ad jafnvel þott þeir medtæke hñ vegna Kraptaverkañа / svo sem Gud-spiallamadureñ seger / þa nædu þau samt ecke þvi Maale / hvar fyrer þau giørd voru / sem var / ad trwa þad hañ være sa sem koma skyllde / hvar fyrer hañ og vijsade Johañi / edur rettara ad segia / Johañis Læresveinum til þeirra. Hañeñ breyter Guds Fødurleg Giæska eiñeñ vid oss / til ad vekia i oss Trwna og adrar christelegar Dygder: hvad optilega straffar hañ i oss Vantrwna / Bænarleysed / Avaxtarleysed / og Oþoleñmædena / þegar hñ talar vid oss i sijnu heilaga Orde? Vel sie þm̃ sem liaa þvi Eyrun til nockrar Eptertektar og Vm̃bootar Lijf-ernesins / Eñ Gud Naade / ad þad vill ei alltijd a eptersilgia: Vier heyr-um Guds Ord med Leidendum a Stundum / eins og Israels Syner aatu Manna a Eydemørkuñe / og þvi verdur oss svo fætt til Naada i Ang-istеñe / jafnvel þoott hun sie þad Verkfæred / med hveriu ad Gud umm-sker þau Oumskornu Eyrun og Hiørtun / sem ecke a añañ Veg heyra nie trwa vilia. Ecke sneriſt Ephraim til Guds / fyrr eñ hañ var hypt-

 adur /

adur/ svo sem sialfur Kalpur/ Jer. 31. Ecke liede Manasses honum Cyrum / fyrr enn hann var beigdur i þwngum Jarnvidium: Ecke hlijdnadist Juda honum/ fyrr enn hann lærde þad af Anaudenne i Babilon: Og ecke munde þesse Konungs-Madur hafa skipast vid Ord DRottins/ nema hans Sonur hefde leiged Daudsiwkur i Capernaum: Svo Efler nu DRottinn Trwna i Krossburdenum/ og er þad Mæla sannast / ad þad sem Omøgulegt er fyrer Mønnum / þad er møgulegt fyrer Gude: þeim sem ero Guds eru i Heimenum / þeim er Mootlæted hin mesta Orsøk til Hugarvgls / þad tekur allann Dug wr þeim/ sem ecke Gude treysta/ Enn hinn sem reider sig uppa Gud/ hann lætur DRotten vera sitt Hiartans Traust og Hlutskipte / hvort ad Lijf og Sal vannmegnest/ þess getur Jacob i hans Pistils/1. Cap. segiande: Halld ed þad fyrer hinn mesta Fognud/ Brædur minner/ svo opt sem þier rated i Jmislegar Freistingar/vitande þad/ ad Reynsla ydar Trwar/ verkar Þolenmædena: Hvar fyrer verkar hun þa Þolenmædena? Þviad svo leinge sem þar er einn Trwar-Neiste i Mannsins Hiarta/ þa er hann allo tei ann Guds / hversu lijtell sem hann er / enn Guds Kraptur er alldrei lijtell/ þo hann bwe i Litlu/ þess vegna fullkomnast hann i Breiskleikanum/ sagde hann sialfur vid Pal / Þar fyrer skrifar sa Guds Madur svo kunnuglega hier umm til Romveria / Cap. 5. Vier hroosum oss af Hormungum/ seger hann/vitande ad Hørmungenn verkar Þolenmæde/ enn Þolenmædenn Reynsluna / enn Reynslann Vonena / enn Vonenn lætur ei til Skammar verda/ þviad Elska Guds er wthellt i Hiortum vorum/ fyrer hellagann Anda/ sem oss er gefenn. Hvernenn verkar nu Hørmungenn Þolenmædena/ þviad hvar eingenn Hørmung er/ þar orkar ecke a Þolgiæded / þvi verkar Þolenmædenn Reynsluna? Umm Ezechiam Konung stendur skrifad/ 2. Cronic. 32. Ad Gud hafe freistad hans/ svo ad uppskatt yrde hvad hann i Sinne hefde/ ecke fyrer þvi/ ad Gud visse þad ecke / þvi hvar fyrer skyllde hann ecke vita hvad med Mannenum byr/ sem Mannenn skapad hefur/ helldur ad hann reynde sialfann

sig/

sig / hvad mikla Krapta hañ hefde þeged / til ad bera Guds Alag/ ad hans Trw og Von Eblded þess meir framvegis/ og þañeñ verk-ar Þoleñmæded Reynsluna / og Reynslañ Vonena / þvi ad Elska Guds er wthellt i Hiortum vorum: Vier lijdum / vier freistumst / vier þolum/ z truum þo i ollu þessu/ þvi ad vier elskū hañ/ sem reyner oss/ z vitū/ ad hvern þañ Son sem hñ elskar/ þañ agar hñ. Guds Sone var svo yfertomeñ i Þijslunū/ ad hñ beidde ad hiñ swre Reideñar Ka-leikur mætte fra sier takast/ef þ være Fodursins Vilie/z þo var hønū Elskañ svo megn til vor Syndugra/ad hñ þreytte vid Daudañ/z gaf ecke upp/fyrr eñ Þad Var FULLkomnad. Hier med hefur hñ þ af-rekad oss/ad vier hñ elskum/aller þeir/sem a hñs Nafn rettelega trua/ þviad i þvi er Kiærleikureñ/ ecke ad vier elskudū Gud/ helldur ad sialf-ur Gud oss elskade/ seger Johañes/ 1. Joh. 4. Þvi skyllde þa ecke Elskañ til hans vera svo rijk i oss/ad vier lijdum þad med Tru z Þol-eñmæde/ sm̄ hañ a oss leggur/ til þess ad verda hønū lijker i Angist-eñe/ svo vier med hønum fagna meigum i Dyrdeñe. Þegar DRott-eñ hafde nu svarad þessū Mañe nockud hardlega/ og hñ gaf þo ecke upp ad bidia/ jafnvel þoott þad være i Veikleika/ þa vill hañ blessa-adur ecke wtslockva þeña Lytloganda Nørkveik/helldur seger hñ: Far Þu/SONur Þiñ LIFer. Þad Ord/sem i Textanum stendur/ getur z merkt/ Hañ LIFer HEill: Hañ sm̄ visse hvad med Mañenū bioo/ Hañ þeckte/ ad ei munde þesse Madur svo Þoleñmoodur edur Truar-sterkur/ svo sem hin Canaaniska/ þvi tefur hañ ecke framar fyrer hønum. Merk hier þ/ christeñ Madur/ ad DRotteñ veit Tijma z Stunder/nær Mæl er ad hiælpa/ þvi freistar hñ einskis yfer Megn frañ/ svo ad Trueñ þrotne ecke: Fyrer þvi/ jafnvel þoott ecke þykest þu geta bored meira a stundum/ þa vit þo / ad hans Stund er eñ þa ecke komeñ/sem ad hefur Tijma og Nentugleika i siñe Nende/Act. 1. Bijd þvi stoduglega epter DRottne/þa mun hñ hneigia sitt Eyra til þijns Akalls/ Psalm. 40. Eckert synelegt Medal sæ þesse Kon-ungs-

ungs-Madur til þess/ ad Barne sijnu munde hoolped verda/ og þ brast honum/ er hañ vonade hellst epter/ sem var/ ad DRottenn munde þylg-iast opañ med honū/ þo TRude Hañ þEssum ORDum/ er JEsus sagde: Sæler eru þeir sem ecke siaa og trwa þo/ sagde DRottenn vid Thomas/ aþ þvi hañ ei villde trwa/ nema hañ tæke a honū. Vier kollum þa sæla/ er Kraptaverkenn sau/ eñ hañ kallar oss eñ sælle/ er truum a hañ/ aan þess/ ad vier siaum þau: Ecke villdu Teiknenn all-tijd þess orka hia Gydingum/ ad þeir sneruſt og urdu hoolpner. þeir spurdu/ hvert Teikn sijner þu/ ad þier leiþist þetta? þegar hñ rak wt þa er selldu og keyptu i Musterenu/ og hañ giørde svo mørg Teikn a medal þeirra: þeir leitudu af honum epter Teikne aþ Himne/ þegar hañ haþde wtreked Dioþul þañ/ er Dumbe var/ Luc. 11. eins og þad være ecke i siaalþu sier noogu berlegt Teikn. Hañ þormællte þeim O-packlaatu Borgurū/ Corazin og Betsaida/ hvar hañ haþde giort hin fleſtu Teikn/ z heñe/ sem jafnvel allt til Himens var upphaþeñ/ Luc. 10. þessare sømu Capernaum/ er hier getur um i Gudspiallenu/ eñ margañ hefur hñ leidt a Lijfsins Veg þ einsamlañ Ordsins Krapt/ og heilagañ Anda/ er verkar þar i/ hvers vier og noted høfum/ sem ecke siaum/ og truum þo: Ad søñu eru Kraptaverkenn til þess giørd/ ad efla christelega Tru/ þad siaū vier berlega aþ þessu Dæme/ sem nu er høndlad um: þesse Madur kom til JEsum/ aþ þvi hañ heyrt hafde þad sem giørdest i Cana og añarstadar/ eñ ecke i þeirre Mein-ingu i þyrstuñe/ ad læra Christeñdoomeñ aþ honū/ eins og Nicodem-us/ eñ þo trwde hañ þeim Ordum/ er JEsus sagde honū i Lijkamleg um Efnum/ um Bata Sonar sijns/ eñ sijdañ/ er hañ fieck ad reyn-na þad er hañ truad haþde/ þa seger Textenn/ AD Hañ TRuad HAfe/ Og Allt HAns HEima-Foolk. Med hvere Tru? Ecke ad hañ være eiñ almeñelegur Spaamadur/ helldur Messias og Frelsare Heimsins/ þvi svo merker þetta Ord/ ad TRua/ optega i Ritningūñe: þetta Dasemdarverk/ var ecke helldur Jdiulaust/ þad kom Jairo til

ad

ad bidia um̃ Lijfgiöf Dootttur siñar / Þad leidde Hundrads Höfdingiañ til ad leita Hiálpar sijnū Daudsiwka Þioon: Vier höfū og þesse Vndur heyrt/og mörg öñur fleire/ Látū þau svo styrkia Hiarta vort i Trwñe/ ad alldrei vantreystum vier hönum/ sem er svo vijs/ svo Goodgiarn/ z Mátttugur/ hvad sem oss kañ til Handa ad bera/ helldur glediumst/ svo sem Petur oss seger/ ad vier hryggder verdum um̃ lijteñ Tijma/ ef Þörf giörest/med Ymislegum Freistingū/svo ad Reynsla vorrar Trwar verde fundeñ miklu dyrmætare/ eñ Gullsins/ hvert ed forgeingur/ og verdur þo i Ellde reint/til Lofs/Heidurs og Dyrdar/Þegar JEsus Christus verdur Opeñberadur/hvern vier elskum/ eñ siáum þo ei/ hvern vier nu ecke siáande/ eñ þo Trwande á hañ/glediumst med Oum̃rædelegum og Dyrdlegum Fögnude/ berande wr Býtum Verdlaun Trwar vorrar/ hvert ad er Sáluhiálpeñ. Heñar niootande ad verda/ uñe oss DRotteñ Allsheriar/ Konungur eilijfrar Dyrdar/ fyrer JEsum Christum/ A M E N.

Tuttugasta og Añañ Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 18. Cap.

OG JEsus sagde til siña Læresveina. Himnarijke er lijkt vid eirn Konung/ sem reikna villde vid Þioona sijna: Og er hañ took til ad reikna/ kom eirn fyrer hañ sá ed hönū var skylldugur um̃ tiju Þusund Punda/ eñ þa hañ hafde þad eige til/ sem hañ skyllde gialla/skipade Herrañ ad selia hñ/hñs Hwsfreiu/ og so Börneñ/ og allt þad hañ átte/ og borga þar med. Eñ sá Þioon fiell fram̃/ tilbad hañ og sagde: Haf Þoleñmæde vid mig/ allt skal eg þier giallda. Eñ Herrañ sá aumur á þeim Þioon/ og liet hañ lausañ/ z gaf hönū upp alla Skulldena. Eñ þa hñ gieck wt/ fañ hañ eirn af sijnum samlags Þioonum/ sá ed hönum átte ad giallda Hundrad Peninga/ þñ sama handtook hñ/greyp fyrer Kverkar hönum z sagde: Gialld þad þu ert mier skylldugur. Og hñs samlags Þioon fiell fram̃ til Foota hñs/ bad hñ og sagde: Haf Þoleñmæde

mæde vid mig/ þvi allt skal eg giallda þier. Eñ hañ villde ecke. Helldur foor burt/og liet hañ i Dyblyssu/ þangad til hañ hafde borg ad syna Skulld. Eñ sem hañs Samþioonar sau hvad skiede/ urdu þeir miog hryggver vid/ komu og kuñgiørdu synum Herra/ allt hvad ed giørst hafde. Þa kallade hañs Herra a hañ/ og sagde til hañs: Þu illur Þioon/alla þa Skulld gaf eg þier upp/af þvi þu badst mig. Hvørt biriade þier þa ecke Myskunsømum ad vera vid þiñ Samlags Þioon/ lyka sem þad eg var þier Myskunsamur? Og hañs Herra vard reidur/ og Ofurselldi hañ Kvølurunum/ þangad til hañ hafde borgad/ allt þad hañ var hønum Skylldugur. So mun z miñ Himneskur Fader giøra vid ydur/ef ad hvør ydar sem eirn fyrergiefur ecke wt af Hiarta/ synum Broodur/ hañs Misgiørder.

Exordium.

ÞAD er skrifad um Augustum Keysara/ ad þa þar Eitt siñ doo eiñ Riddare/ sem liet svo miklar Skullder epter sig / ad hñs Arfur vanst hverge nærre til Luckningar/þa hafe Keysareñ boded/ad kaupa Sæng hñs til handa sier/þviad Vmhyggia Stiootnareñar hiellt Vøku fyrer hønu optlega: Teiknande þar med/ ad sa Madur munde Svefnsæll vered hafa/ er hañ gat þo nockurn Tyma sofed/ svo miklum Skulldum vafeñ: Þvi hñ sem til Laans tekur meir eñ hañ fær gollded/ hañ hefur Frelsed sellt/ og er Þræll hins/ sem hañ Skulldbundeñ er: Þess getur hiñ Vyse/er hañ seger: Sa ed bygger sitt Hws med Aññars Fe/ hañ er lykur þeim er safnar Steinum ad Graf siñe/ Syr. 21. Eñ Þrælleñ hefur eingar Naader/ nema þær sem hñs Lavardur vill hønu epterlaata. Hvernig sem þvi er nu hattad vor a medal/ þa tekur þad yfer/ ad vera Okvittur vid Hiñ Stoora Himins og Jardar Konung/sem ecke þarf ad leida Votta ad Skulld siñe/ ecke sækia hana med Løgum / ecke mørg Vmsvif hafa til Atfarar/ helldur kañ ad varpa Lyfe z Saalu i eilyfañ Eld nær hønum þocknast/ þvi veit eg ecke hverneñ sa kañ ad hafa

nockra

nockra Roo edur Hvijld/ er veit sig Okvittañ vid sijkañ Herra/ svo sm Skallded seger: Hver vill vænta sier Bærd og Frid/ vera Osattur þo vid Gud/ Eñ þad eru þo aller þeir/er ei vilia tilgefa sijnum Broodur hans Misgiorder/ svo sem oss i þessa Dags Evangelio berlega keñt verdur/ Af hveriu vier tveñt Hugleida vilium. 1. Hvad mikid og hverniñ Gud oss fyrergefe. 2. Hvad mikid og hverniñ vier eigum Naunganum ad fyrergefa.

Hialpa oss i þessu Gudhrædsluñar Efyrende/Naaduge Fader/fyrer hañ / sem hefur betalad allar vorar Sekter / þiñ Son JEsum Christum/ A M E N.

Vtleggingeñ.

HVersu miked ad Gud oss fyrergefe/verdur ecke fullsagt/Ef nockur visse hvad opt hañ syndgade / þa mætte hañ kañ ske nærre geta hvad miked hønum tilgefed være/eñ David kallar þad Omogulegt/ er hñ seger: Hver skilur hvad opt hañ syndgar? þo vilium vier nu fyrst Hugleida / hvilijkañ Rett Gud hefur til vor / miklu er hañ stærre eñ sa / er vier eigum yfer vorum Viñu-Dyrum/ þvi ecke høfum vier skapad þau / eñ hañ hefur giørt oss / seger David/ Ps. 100. Og þegar vier høfdum skotist under Andskotañ/og vorum i hñs Valde/ þa hefur hañ Endurleyst oss / þvi þier erud Verde keypter/ seger Paulus/ 1. Cor. 6. Ecke med forgeingelegum Hlutum/ Gulle og Silfre/ helldur med JEsu Christi Saklausu og Dyrmætu Bloode/ hver ed hefur gefed sig Lausnar-Gialld fyrer alla/ og þegar vier svo Endurleyster vorum / hefur hañ helgad oss / þvi Guds Ande hefur kallad oss i hans Vijngard/ Fyrst i Skijrneñe/ sijdañ Daglega i Ordenu og Sacramentunum/ svo vier erum ecke vorer eigeñ/ svo sm Paall ad Orde kemst / og þad er rett til vor talad / sem DRotteñ sagde vid sitt Foolk/ Esa. 44. Þu ert miñ Þræll Jsrael/ Eg hefe frelsad þig: eñ til hvers erum vier þa skapader/ frelsader og kallader? Ecke til ad vera Jdiulauser/ helldur til ad Ervida/ eñ allra sijst til ad skemma edur

spilla hans Akre/ Ollum af oss hefur hañ sitt Pund i Hendur feing-
ed/ sumum Meira/ sumum Miña/ eñ aller hafa Noog/ þegar kemur
ad Reikningskapar Degenum: Þioon þesse var skylldugur Konung-
enum 10. Þusund Punda / þad eru 60. Siñum Hundrad Þusund
Croonur/ þetta var eingeñ Smæ-Skulld/ Eñ þo er þad Meira/ sm̃
Gud hefur oss lænad / sem er Lÿkame og Sæl / hver Gud skoop i
Vndverdu/ epter siñe Mynd/hver hañ Endurskoop/ fyrer sÿns Son-
ar Blood i heilagre Vatns-Laug / hver og Daglega eiga fyrer hei-
lagañ Anda ad Endurnyiast epter hans Mynd / sem þau skapad
hefur: Eñ getum vier nu svarad Gude þessare siñe dyrmætu Skepnu
Jafngoodre? Længt er fræ þvi / ef vier niootum oss ei Fulltÿngis-
Hefdum vier wtaf dæed vid Skÿrnar-Sæeñ / þa vorum vier svo ad
kalla Jafngooder/eñ hversu opt hefur nu slettst uppa vort Skÿrnar-
Klæde sÿdañ? Lÿkameñ er hiñ Oædre Partur vors Skapnadar/þo eru
bæde Sæleñ og hañ med Guds Bloode Endurleyst // Hendurnar attu
vier ad brwka til ad Erfida / Margur hefur lagt þær samañ med
hinum Lata til ad hiælpa Naunganum/eñ sumer hafa wtrett þær til
ad meida hñ: Augun til ad siæ Aumur a þm̃ Voludu Guds/ Marg-
ur hefur stwngid þau wt / þegar oss hefur gefist Orsok þar til / eñ
ecke þegar þau hafa hneixlad oss: Eyruñ eru oss gefeñ til ad heyra
Guds Ord/ þeim læsa Meñ fyrer þvi optlega/ eñ lwka þeim upp fyr-
er Hiegoomanum / Sumer fyrer skam̃arlegũ Ordrædum og fÿblslegu
Hiale: Muñ og Tungu hofnm vier þeged til ad lofa Gud / og ad
hiælpa Naunganum/ til ad tala Mæle Eckiuñar/hins Fødurlausa/
og hins Vnderþryckta/ O vor Gud/ vertu Nædugur / hvad margra
Þusund Punda Skulld ad þetta verde/ mæ ræda ecke einasta af Treg-
leikanum til Bænareñar og Lofgiørdareñar / helldur af svo margre
Vanbrwkun Tunguñar/ Gudlaste/ Roog/ Lyge/ Svardøgum/ Bak-
mælge / og allre þeirre Ohæfu / er Spilling Nætturuñar leikur sier
ad/ svo sem ødru Table/ Ad eg fære mier ecke til Orda / hversu illa
vier

vier høndlum med þessa Tialldbwd Sælarennar/ þar vier briootum opt-
lega nidur þad Guds Mustere / med Ohoofsamre og Oskickanlegre
Vmmgeingne/ og ef þar nu fellur þvilykur Avøxtur af Lykamanum/
hverium vier alldrei svarad fæum / meir enn þioon þesse synum 10.
Þusund Pundum/ Hvad mun þa ecke af Sælunne falla? Høfum vier
brwkad Tilhneigingarnar til ad elska Gud og Ottast hann/ Viliann til
ad stunda þad honum lykar / Skynsemena til ad æfa sig i þvi / sem
vors Fødur er? Og ecke miklu helldur a moote honum / enn hver ødrum
til Skada / og Fiandanum til Þioonustu. O Vei/ O Vei/ hversu
diwpt erum vier þa sockner nidur i Afgrunn Skulldanna/og være þo allt
goodra Giallda vert / nema ad vier afrækum þann Fesiood / er oss er
boden af Einskiærre Naad / til ad bæta allt þetta fullum Bootum/ og
færum illa med siælft Lausnar Giallded / þ er JEsu Dyrmæta Blood/
sem hreinsar oss af øllum vorum Syndum. Oss er vitanlegt/ ad i Nei-
løgu Alltaresins Sacramento verda þeim øllum Skullderner upp-
gefnar/er þad verduglega medtaka/ Enn hvad seger Paulus umm hina?
Seger hann ecke/ ad þeir ete og drecke siælfum sier Doom? Þad er
Fordæmingu: Og seged mier þa/ad hveriu mun þm gagna Sæltmæl
ans Blood/ er hallda þad svo Almennelegt/ og troda Guds Son under
Footunum? Vier vitum/ad heilagur Ande upplyser oss/ og helgar med
synum Asigiøfum: Hann leider þa i allann Sannleika/ er sier læta stioorna
af honum/ hann er Pantur Arfleifdar vorrar / Enn hversu opt høf-
um vier nu mootstaded honum? Hvad tydt høfum vier hryggt hn/ hvad
Ofinnum høfum vier nu slockt hann/med vyssvitande Mootgiordum z
Bodorda-Brotum i gegn Gude/og leged i þeim ecke all-lyten Tyma/
a Stundum þvert a moote Samvitskunne / svo vier høfum misst Naad-
ena/ og hefdum hana ad fullu misst / nema Guds Fødurleg Giædska
hefde rused a moote oss fortøpudum Sonum / Og af þessu sem nu er
sagt/sem þo er eingann Vegenn hælfsagt/þa kann hvers eins sanndrande
Manns Hiarta ad dæma/ hversu miked ad Gud honum Daglega til-

gefe. Eñ hverium tilgefur hañ þa / edur hverta Atferd brwkar hañ i þvi? Þad syner oss Texteñ: Hañ REIknast Vid ÞIOna SIIna/ Svo giører hañ vid oss / hañ kallar oss til Reikningskapar/ad standa Skil a Ordum/ Giørdum og Hugreñingum/ Svo kallade Gud sialfur Adam/ er hañ syndgast hafde/ Svo kallade hañ Ninive Borgar Meñ fyrer Jonam/ Svo stefnde hañ David til Reikningskapar fyrer Nathan Spamañ/ Svo stefnde hñ øllu Foolke a Hollðtekíu Døgum DRottens/ med Prædikun Johañis Skijrara/ Svo stefner hñ oss eñ i Dag af Muñe siña Þenara / þeir hafa hans Krøfu i Høndunum/þad eru hans Tiiulaga Bodord/vor Medkeñing er skrifud i Book vorrar Samvitsku/ Hver sem þetta Tveñt samañber / hañ mun siña/ ad hañ ecke einasta er 10. Þusund Punda skylldugur / helldur og svo miked a moote hveriu Bodorde af þeim Tiju / er vier ættum upp ad fylla. Eñ þoott Meñ heyre þetta nu svo opt / þa eru þo ecke aller svo liwfer a ad kañast vid Skulldena/ og eñ sijdur ad giallda/þvi þad er ei til/er giallda skal/hia sialfum oss: Vid svoddañ Skullda-Þrioota brwkar hiñ Rettlæte Konungur svo sem nockurskonar Hardræde / og skipar Ad SElia Þa/ ÞEIrra KOnur Og BØrn/ Og Allt Hvad ÞEir EIga/ Svo selde Gud sitt Foolk Israel/ nær þeir voru høndum yverbrotner/þar um spaer Moyses/segiande: Devt. 32. Hverniñ ellter Eiñ Madur Þusund Israels Meñ/og Tveir reka 10. Þusund a Floottal? Mun þad ei þess vegna/ ad þeirra Gud hefur sellt þa? þar um kvartar David/ segiande: Ps. 44. Þu hefur sellt þitt Foolk fyrer eckert/ og ei æbatast af þeirra Verde/ Svo selur hñ þa eñ i Dag/ sem ei vilia skipast vid hans Þenara Aminingar/þegar hañ leggur a þa Krosseñ/ tekur af þeim Heilsuna/ þeirra Kviñum og Børnum/sim hæanga af þeirra Sælu/ eins og Beniamins af Jacobs / svipter þa Tijmanlegre Blessan/ edur gefur þa i Valld Ovina siña/ ad ei skule þeir verda Ofurselldir i frælleitt Sitte / eins og Pharao / Achab og Jeroboam/ sem var selldur til ad giøra Illt/ hveria hñ hafde þo ædur

ur fyrer sig kallad / og er þad stoor DRottens Næd / ad hañ breyter
þañeg vid Syndarañ/ ædur eñ hañ hefur uppfyllt Mæler Syndaña.
Þegar nu svo ber vid/ þa trwe eg Flestũ kome til Hugar/ ad tÿsta eins
z Tranañ/ z kurra eins z Dwfañ/ z ad bidia med þessũ Auma Þioon:
HAF ÞOLeñmæde Vid Mig/ Allt SKal Eg ÞIer SIallda.
Gud giæfe/ ad sa Þanke være stødugre hia oss/ eñ hñ var hia hen-
um: Eñ hvad skulũ vier þo giallda? Hvad æ Snaudur fyrer ad gefa?
Þvott vier lifdum Eingla Lifnade/ wr þvi vier snerumst til Guds/ þa
ættum vier ad jæta/ Onyter Þioonar erũ vier/ auk helldur ad vier þæ-
um hina miñstu Synd afplænad af siælfũ oss til. Þetta er Huggun-
eñ alleina/ Ad HERRañ Sæ Aumur a ÞEim ÞJoon/ Og Gaf
HOHum Vpp Alla SKulldena. J Vppgiøfeñe er oll Lukning-
eñ/ J Myskunsemeñe oll Fullnægiañ/ J Christi Forlÿkun oll Frid-
þægingeñ: Eñ er hun þa aldeilis gefens? Ad sønu/ ad voru Leite/
eñ dyrt hefur hun kostad vorn Borgunar-Mañ/ þvi hañ gaf sitt Lÿf
wt fyrer sijna Saude/ Joh. 10. Miñ HErra JEsu/ Eg hugsa till
þess/ er DRotteñ seger fyrer Muñ Esaiæ Cap. 13. um þær Norm-
ungar/ er Caldæi mundu lijda/ af þeim Medis og Persis: Eg skal
þad giøra/ ad eiñ Daudlegur skal verda dyrmætare eñ hid besta Gull:
Teiknande þar med/ hvilÿkur ad verda munde Grimleike Ovinaña/
ad Lÿf Mañsins munde ei falt verda fyrer nockurt Verd. Eñ hvad
var aumt Mañkyn þess/ miñ DRotteñ/ ad þad mætte ei Endurleysa/
nema med þijnu Bloode/ O Gud? Svo mikel var Bræde Fodursiñs/
Svo miked hans Rettlæte/ Svo mikel Stærd Syndareñar/ ad hin
minsta Yfersioon vard ei leyst med alltrar Veralldareñar Aud/ og svo
dyrmæt var þesse Skepna/ sem i Ondverdu var epter Gude sköpud/
þar fyrer bar Veralldareñar Skapare Veralldareñar Synder/ z mæ
hier medal añara af Stærd Lausnargialldsins marka Þyngd Skulld-
areñar/ sem upp er gefeñ. Þegar Syndareñ nu svo framkemur fyr-
er Nædar-Stooleñ/ med ængrudu Hiarta/ i Krapte JEsu Forþien-

 ustu/

ustu/ þa er honum Uppgiøfeñ vÿs: Þvi hvar sem ad Syndeñ yfer-gnæfer/þar yfergnæfer þo Nædeñ miklu framar. Eñ hvilÿk Upp-giøf? NAñ Gaf HOnum Upp Alla Skulldena/ seger Texteñ: Svo fer nu Gud ad tilgefa Misgiørdena/ þegar hañ er Fridstilltur/ Þvi brwkar Ritningeñ þessa Ordshættu/ Ad hañ kaste vorum Synd-um i Hafsins Diwp/ z vilie þra ecke ad Eilÿfu miñast: Ad hñ giore oss þær svo fiarlægar/ sm̄ Austred er Vestrenu. Hvad seger þu/ Drott-eñ miñ/ er þu talar um̄/ hversu lÿted Foornernar gyllde i þÿnu Aug-lite/ Esa. 40. Fialled Libanus munde ecke duga til ad breña/ og øll þess Dyr mundu ei hrockva til Brennefoorna: Eñ þu/ vor Gud/ sem allt þta næger ecke/ Þu lætr þier nægiast med Jdrande Mañs Taar/ Þau slockva Elld þiñar Reide/ Þau deigia þ Stæled af Nordrenu/ Þau leggia Bønd a hñ/sem Diøfuleñ bunded hefur/ Þu/fyrer hver-tum ad Þioodernar eru ecke meir eñ Vatns-Drope i Ausu/ og svo sm̄ Dupt i Metaskælum/ Þu ert ænægdur med eiñ Harmþrwngeñ og Sundurknosadañ Anda: Hvar fyrer? Ecke fyrer vorrar Jdranar Skulld/ sem ad jafnvel er Synd af vorre Alfu/ helldur fyrer JEsu Blood / hvert ed feingest vid Syndarans Tæar i Metaskæleñe æ moots vid þitt Rettlæte. Þegar DROTTeñ brÿxlar Jeru-salem um̄ sÿna Vanrækt og Þeckingarleyse / þa seger hañ hiæ Esajam Cap. 50. Hvar er sw Skilnadar Skræ/ er eg gaf ydar Moodur? Edur hver er sa/ af mÿnū Kaupanautum/ er eg hefe sellt ydur? Siæ/ þier erud fyrer ydar Ranglætingar sellder/og søkū Ræ-hvarfs ydar Moodur/er hun ein læteñ: Og þo seger hin eilÿfa Giæ-ska fyrer Muñ sama Spæmañs/taled þad sem Jerusalem er þoockn anlegt/og prediked heñe/ ad heñar ækvardadur Tÿme sie uppfylltur/ heñar Ranglæte sie betalad/ hun hafe feinged Tvøfallt af Hende DRottens fyrer allar heñar Synder: Þesse allra Huggunarsamleg-ustu Ord/eru svo sm̄ Jñgangur til Spædoomsins um̄ hiñ fyrsta Nya Testamentesins Jdranar Predikara/ Johañem Skÿrara. O miñ HErra JEsu/Hver hefur þad Giallded loked? Hver nema þu Gud/

Hver ed i voru Hollde lÿdande hefur oss tvøfalldañ Fesiood afrekad/ sem er/ Fyrergefningu Syndaña/ & eilijft Lijf : Þesse er Audur þijns Rijkis i øllu Evangelio/ hverium þu Konungur Dyrdareñar/ af einskiærre Næd wtbyter Þegnum þijnu : Nær vier heyrum Moysen kref ia oss Skullda þeirra/ er vier eigu Gude ad giallda/ þa møglar Holldeed/ þad geingur Høñu ecke betur hiæ þvi/ helldur eñ hiæ sijnu Eigeñ i Eydemørkuñe : Þad vill læta tala þad/ sem þvi er þoocknanlegt/ eñ hasta þu a þad/ DRotteñ/ svo þad þege/ Straffa þad/ svo þ hrære sig ecke/ Ogna þvi/ þvijnga þ/ svo þvi svijde/ eñ tala sijdañ þ/ sem Jerusalem er þoocknanlegt/ sem er/ ad oss sie øll Skulldeñ uppgefeñ/ og læt oss ecke safna þm sijdañ : Og er þad svo wttalad um hid fyrra.

Epterfylger hid Sijdara med þeim Ordum ad hugleida. Texteñ seger: Eñ Þa Hañ GEck Wt/ HItte Hañ EIñ Af Sijnum SAMlags ÞJoonum/ Er Høñu Atte Ad GJallda 100. ÞENeinga/ Þañ SAma HANDtook Hañ/ GRejp FYrer KVERkar Høñu/ Og SAgde : GJalld Þad Þu Ert MJer SKYlldugur. Ecke Efast eg um/ ad þesse vonde Þioon hefur nærsta Bliwgur/ Hræddur/ og Skiælfande vered/ þegar hañ stood frame fyrer Kongenum/ og heyrde/ ad þar ætte AD SELia Hañ SJælfañ/ KVifiu HAns Og BOrn/ Og Allt HVad Hañ ATTE : Eñ þesse Audmykt varde ecke leinge/ strax sem hañ var wt af Dyrunum Beingeñ/ og hañ sæ siñ Verkanaut i vidlijkum Þrautum staddañ/ sem hañ hafde skømu ædur vered/ Hondlade hañ vid hñ Myskunarlaust. Gud Næde oss auma Meñ : Þegar vier lesum vort Synda Registur/ & Samvitskan tekur ad lemia oss med Miñingu Illgiordaña/ þa tærumst vier fyrer Gude/ þeir sem nockud hyrda um Sælu sijna : Eñ Gud betre þad/ ad vier munum svo lijtid til hans Myskunar/ þegar vier eigum Næunganu ad myskuna/ og sumer ecke meira eñ þesse vonde Þioon/ añars være ecke þeir svo marger/ sem Þrisvar/ Fioorumsiñum a hverju Are/ læntast taka Kvittun Synda siña i Skriptar-

Stoolnu/

Stooolnũ/ eñ eru þo Hardsoĳrader/ Myskunarlauser/ Heiptrækner/ z vilia ecke hid allra miñsta uppgefa af sĳnum Rette: Og þetta er nu svo almeñt/ bæde i Skulldaheimtum/og svo i Uppgiöf Misverkaña/ ad þar um̃ mæ tala þad/er DRotteñ seger/ Jer. 2. J Löfum Klæda þiña er funded Blood hiña Voludu Sæl:na/Blood hiña Saklausu: Ecke þarf eg ad grafast epter þessu/ þvi þ er yfer allt/ seger Drottẽ. Þu seger: Hañ er ecke Saklaus/ Hañ hefur giört mier stoorũ til: Eg sege/Ju/ Hañ er Saklaus/þegar hñ vill þad ofgiört hafa: Þvi DRotteñ seger hiæ Lucam: 17 Ef þiñ Brooder syndgar a moote þier/ þa ætel hañ/ og ef hañ Jdrast/ þa forlæt hönum: Villtu þa dyrfast ad kalla þañ sekañ vid þig/ sem Gud hefur skipad þier Saklausañ ad hallda? Þu seger: Hañ hefur og i þvi Gude moote broted/ ad hañ vid mig afgiorde// hvad kemur þad vid þig? sæ til ad þu giörer þĳna Skylldu/ sem er ad fyrergefa hönum / hver ert þu sem añarlegañ Þioon dæmer?/ Hañ stendur og fellur sĳnum Herra/ Læt þier ei verda þad sem Petre er læd/ er hñ sagde: Hvad skal þsse? Gef þĳna Sök epter / læt Gud ræda hvad hañ giörer af siñe/ Eñ þad er vĳst/ad hañ tilgefur hönum hana/ nær hñ idrast/ þvi er þad Sköm̃ fyrer þig/ ad apturhallda þiñe/og nær gaf hñ þier Um̃bod til ad krefia Skulldar siñar / nema þu siert Yfervalld / og eiger Guds Rett ad sækia? Eñ þar um̃ giöra Meñ sier ecke svo añt a Stundum/ helldur læta siñ fyrergæanga / jafnvel þoott ad slĳkt ætte ad gæanga þvert a moote þvi sem þad Almeñelega tilgeingur/ þvi DRotteñ hef ur sagt: Blessed þeim er ydur Bölva / eñ ecke þeim sem bölva mier/ og mun Eingeñ Ofunda þig af þvi / ad fara til Helvĳtis med þa Hefnd er þu stalst fræ Gude. Þu seger / Gud getur teked siñ Rett nær hañ vill/ eñ eg ecke/ eg vil taka medañ eg get: þu Vitfirringur/ af þvi ad þu ert Vesæll og Vanmættugur/villtu þa hafa stærre Rett eñ hiñ Almættuge? eñ þad er þier ecke Ofgott ad taka þiñ Rett þar sem Gud slepper sĳnum/þu sier hverneñ þad geck hiñũ Bonda Þioon/

Ad

Ad HErrañ OFVRselldi HAñ KVDLurunum / Þar Til HAñ HAfde BOrgad Þad Hañ Var SKYlldugur / Eñ Frelsareñ seger hier i Textanū: Svo Mun Og Miñ HIMneskur FAder GJora Vid YDur / Ef Ad Hver Ydar Sem Eiñ FYRergefur Ecke Uf Af HJarta SJJnum BRoodur Hans MJSgiørder. DRotteñ seger hans Misgiørder / hañ tekur einga undañ / allar vill hañ tilgefnar sieu/sama seger hañ Bak vid Drottenlega Bæn/ Matth. 6. Þar bidium vier / ad Gud fyrergefe oss vorar Skullder / svo sem vier fyrergefum vorum Skulldunautum/ Vilium vier þa ad Gud forlæte oss ad nockru Leite / og ecke ad øllu? Ei mun þad Raadlegt / þvi hin minsta Synd viñur til eilijfrar Fordæmingar/nema hun sie uppgefen og forlijkud/ þvi sæ sem helldur allt Løgmaaled/ og verdur Brotlegur i Einu/ hañ er sekur vid Øll/ seger Jacob / Nu forlætur Gud oss eins og vier Naunganum forlaatum/ þar fyrer/ ef vier vilium ad hañ tilgefe oss allar vorar Synder/þa fyrergefū vorū Broodur allar sijnar. HAñ Gaf HØNum Upp Alla SKULLDena / seger i Textanum: Svo eigum vier ad breyta/ allt eigum vier ad uppgefa / hveriu Nafne sem heiter/ hversu rijkt sem þad liggur oss i Skape/ hvern Skada/ Ovirding edur Vansa sem vier hloted høfum/ þad maa ei gyllda/ þad skal allt uppgefa fyrer Guds Saker /og mun þad eingum þeim Ofgollded þykia/ sem Iduglega Hugleider/ hvad miked honum sialfum sie af Gude uppgefed/og hvad vardar mig um Ovirding þssa skynlausa Heims/þegar eg liooma eins og Sool i Rijke mijns Fødurs? hier mun Margur spyria/hvert hañ sie skylldugur ad uppgefa laanad Fe og Skullder/ sem hañ a ad ødrum? þar til svara eg/ad ecke talar DRotteñ um Fiaarheimtur i þessum Stad/ helldur brækar hañ þetta Dæme i Eftirlijkinguñe til ad syna oss Skylldu vora/ i þvi/ ad uppgefa Misgiørdernar/ Eñ þo vil eg þar um segia/ad ef þiñ Skulldunautur er svo Vesæll / ad hañ ecke maa missa þad sem hañ a þier ad gialla/ nema hañ þar fyrer rate i Armood og Volæde/þa byriar þier

ad hafa Poleñmæde vid hn̄/ og jafnvel gefa hønum upp alla Skulld-ena/ ef hañ mæ ei añars lifa/ eñ þier er fullborged / ellegar ertu sek-ur i hans Dauda fyrer Gude / þvi hañ er þa Þurfamadur / eñ Gud hefur feinged honū siñ Rett til þess/ sem þu hefur Ofmiked. Apto-ur munu Meñ spyria/ hvert ei sie Rettvÿst fyrer Gude/ ad sækia Rett siñ fyrer christelegu Yfervallde/ a moote þeim sem oss hafa tilgiort? þar til liggur Svar/ ad þad leifest ad Vÿssu/ ef Madur nær ei Rette sÿnum a añañ Veg / ella være ei Løgeñ og Yfervallded af Gude til-skickad/ Verøldeñ getur og ecke æn þess vered/ Søkum Rængsleitnis Ohlutvandra Maña/ þo skal þad med slÿkre Vareigd giøra / ad ei raskest christelegur Kiærleike / og ad Sækiandeñ ecke hatest vid þañ/ sem hañ Varhendt æ / nie hverigur vid añañ / ei helldur hlaupe til Doomarans fyrer Smæ-Mune hveria/ alleina fyrer Metnadar Sak er. Eñ fyrer þvi/ ad Medal-Noofed er vandratad i þessu/ þa er fram-veges verdt ad vita/ hverneñ vier eigum ad fyrergefa/ og er þad fyrst ad Athuga/ ad þeir ed oss moote giøra/ eru med Tveñu Moote: Þar eru þeir sem giøra oss til/ z idrast þess ecke/ þyker vænt um þad/ hroosa sier þar af/ edur bidia Forlæts til ad gabba oss / ad ei verde þeir af-hendter Doomaranum/ eñ hafa þo hid sama i Siñe / og Itreka þad nær þeim rædur svo vid ad horfa/ Þessum eigum vier þo ad fyrergefa med þvi Moote/ ad vier ei ølum neina Heipt til þeirra / jafnvel þoott vier neydumst til ad forsvara vort Nafn og Rickte / vora Vine og Vanda-Meñ/ vorar Eigur og Fiær-Hlute / sem añars munde verda Ormdvøndum Meñum ad Bræd / ad vier þo ecke glediumst yfer O-førum þeirra / helldur bidium Gud ad snwa þeim / Svo seger Salo-mon/ Þegar Ovinur þiñ fellur/ þa gledst ecke / og nær hañ hrapar/ þa fagne ei Hiarta þitt / ad þad ei synest illt i Augum DRottens/ z hañ snwe fra hønum Reideñe a þig/ Prov. 24. Ecke Oskum þeim neinrar Hefndar af Møñum/ nema þeirrar sem Løg leifa oss/ og þo ecke Oska heñar frekare eñ Tilgiordeñ er/ eñ þo miklu sÿdur/ ad beid-

ast

ast Guds Hefndar yfer þeim / allra sijst eilijfs Straffs / þad er ein Oguðleg Osk/ Sæ ed þess biður/ Hañ biður um slijka Hefnd/ sm̃ Guð alleina hefur Rett til / og er Afgudadyrkare / hvad þo margt Fool giorer i Opstæke Bræde siñar: helldur eigum vier og þessum ad fyrer-gefa/ eñ gefa Gude Hefndena/ og saþnvel þott vier gaungum ad þvi vijsu/ ad þeir mune leita a oss aptur: Svo giorer Gud/ hñ liet Pharao standa þegar hñ beiddest Fridar/ þott hñ visse ad ei munde hñ sleppa Jsrael / Hañ fyrergaf Achab þa hañ klæddest i Seck / 1. Reg. 21. Visse hañ þo/ ad sw Jdran munde ei leinge vara/ eñ Frelsareñ hefur skipad oss / Vered Myskunsamer / lijka svo sem ydar Fader er Mysk-unsamur / og ecke talar DRotteñ um þad vid Petur / er hañ skipade hønum ad tilgefa sijnu Broodur Siøtiju Siñum Siosiñum / Matth. 18. Hvert ad hiñ Seke idradest siñar Mootgiørdar edur ei. Adrer eru þeir / sem wt af Hiarta idrast Mootgiørdaña / vilia þad giarna bæta / er þeir broted hafa/ og syna þad i Verkunum / er þeir jæta med Muñenum / þa eigum vier aptur i fulla Sætt ad taka / svo sem ecke hefde a mille bored: Svo giorer DRotteñ fyrer Muñ Zachariæ / Eg skal Myskuna þeim / og þeir skulu vera svo sem alldrei hefda eg þeim i burtu kastad: Og hier meina eg ad eige heima sæ Skilmæle / er stend ur Lucæ. 17. Og jafnvel þo svoddañ optlega til bere / þvi svo giorer Gud vid oss / eingeñ af oss mun neita þvi / ad vier Daglega syndgumst / og viñum ei nema til Hegningar / og þo er hans Nææd Ferst og Ny yfer oss a hverium Morgne / og alldrei hefur hañ nockurn Jdrande fra sier reked / hversu opt sem hañ syndgast hefur. Ef vier nu vilium þessarrar Myskunar niioota / þa audsyñu hana og vorum Brædrum / añars høfum vier einga Hlutdeild i heñe / og þær Synder / sem oss voru ædur tilgefnar / þær munu oss ad nyiu tilreiknadar verda / eins og þessum Vonda Þioon / þvi Myskunarlaus Doomur mun yfer þañ gaanga / sem ecke Myskun syner / seger Jacob / Cap. 2. Og er þad eiñ stoor Omraskapur / ad læta Neiptena svo fyrer sig ræda / ad Guds

Blood og hans Rææd sinwest þeim til Fordæmingar/ er þañeg breyter/ og ad Meñ gange wr Skugga um̃ þad/ad vier skyllduger sieum ad til-geþa vorum Broodur / hverfu opt sem hañ syndgar / þa bydur hañ/ Lucæ. 17. Ad hønum skule Siøsiñum a Dege fyrergeþast / eþ hañ Siosiñum idrast/ lijklegt er/ ad eingeñ mune optar brioota a Dege/og þo svo opt idrast/ eñ hvernig sem þvi er vared/ þa merker þetta/ svo opt sem hañ brytur/ epter Ordshætte Ritningareñar: hiñ Rettlaate fellur Siosiñū a Dege/seger Salomon/ Prov. 24. Siøsiñum a Dege loþa eg þig/seger David/ Ps. 119. Eþ þier heyred mier ecke/ þa skal eg straffa ydur Sioþalldt/seger DRotteñ / Levit. 26. Pad er Aþen-lega/ svo leinge þier ecke heyred: þad verdur og ad vera/ þvi sa sem vill vænta Fyrergeþningar Synda siña allt fram under Daudañ/hañ skal og hvern Dag fyrergeþa allt i Daudañ / nær hønum geþst þar Orsøk til/ og þad aþ HIARTA / seger DRotteñ hier i Gudspiall-enu / æn Yþerdrepskapar / æn Møglunar / Brixla/og Eptertalna/ Svo giører Gud/hañ geþur øllum Einlæglega/ og telur ei epter/seg-er Jacob/ Cap. 1. Pad er ei noog/ ad Meñ um̃gæængest i Meinleyse/ eñ geyma þo eiñ Mordingia i Hiartanu/ og kyssa a þa Høndena/ er Meñ giarna villdu ad aþ være/Svoddañ Fyrergeþning er Hræsne fyr er Gude. HErrañ Sæ ABmur A PEim PJoon/ seger Textiñ: Hañ komst vid Hiartanu/ ad sia Eymd hans / er i Prældoom gæænga mtte/ med Konu og Bornum/firrtur øllu siju/ Svo stendur Opilega um̃ vorn Frelsara/ nær hañ sa Eitthvad Aumt / ad hans Jdur haþe hrærst aþ Medaumkan/ Svo vill hñ ad vier lynder sieum moote þm̃/ sem oss tilgiøra / og idrast þess. Pad er vel tilþunded i voru Mæle/ ad sia Aumur a Einum / Sæ þad giører / hañ keñer i Briooste um̃ þañ/ sem hañ Myskunar / hañ tekur sier nockud / hañ ber nockud aþ hans Eymd/ og verdur sialþur Aumur med sialþum sier/ og þad kañ ske ecke siist þess vegna/ ad hañ veit/ ad hañ heþur slijkt forþienad/ og er slijku Volæde underorpeñ / eþ Gud vill. Hañ sem tilgeþur aþ Hiarta/

Hiarta/ hñ ælhtur hvad miked hñ sie Gude skylldugur/ og hvad bræd-lega hañ kyñe þvilijkt ad henda. Jklædest Hiartgrooeñe Myskunseme/ seger Paulus/ ecke þeirre sem er a Vørunũ/ og seger/ Eted og dreck-ed/ klædest og vermed ydur/ eñ geþur eckert hinum Þurþanda/ ei helld ur hiñe/ er seger/ Eg vil tilgeþa hønum / eñ gleymer þvi þo alldrei/ er hønum var tilgiørt: helldur þeirre sem heþur diwpar Rætur i Þelalausu Hiarta / elskar Ovine sijna/ Blessar þa ed Bølva/ bidur fyrer þeim sem Oþsækia/og giører Gott þeim ed misgiøra/ Og er eckert Skaplynde farsælla eñ þetta/eckert Roosamlegra/ og eckert sem betur Hag sijnum une/ þvi svo sem ad hiñ Heiptræke heþur einga Roo/hans Matur & Dryckur er hønũ Swr og Beiskur/ þegar Foolsk-añ leggur wti hvern hans Lim og Lid/ og hønum flygur Mootgierdeñ i Hug/ Svo maa og um hiñ segia/ er Foottredur Dretteñ/ þad sem David Syngur/ Psal: 119. Mikeñ Frid haþa þeir/sem elska þitt Løg-maal/og þeim mæter eckert Hneixle/þvi a medal þeirra hellstu Bodorda i Løgmaalenu er/ ad tilgeþa Misgiørdernar/ og þeir hneixiast ecke aþ Drettenum/ sem forsmaa Dretteñ/ Þar fyrer vered bratlega samþycker ydar Mootstødu-Moñum/ christner Meñ/ a medañ þier erud eñ þa a Vege med þeim/ svo ecke Oþurselie Mootstødu-Madureñ ydur Doomar-anũ/Doomareñ aþhende ydur Kvalaranũ/og þier verded svo i Diblissu kastader. Hvar fra hiñ Naaduge Gud vardveite øll sijn Børn/ i JEsu Naþne/og geþe øllum oss svo ad umgangast hver vid añañ hier i Naad-eñe/ ad vier i Eilijþum Kiærleika meigum samþagna hver Ødrũ i Dyrdeñe. Þad Bænheyre hiñ Naaduge Gud/ fyrer Sonarens Forþienustu/ A M E N.

A Allra Heilagra Messu.

Gudspialled / Matth. 5. Cap.

S er JEsus leit Foolked / geck hañ uppa Fialled. Og þa hañ sette sig nidur/geingu hañs Læresveinar til hañs. Og hañ lauk upp sijnum Muñe / kiende þeim og sagde: Sæler eru þeir sem Andlega eru Volader / þviad þeirra

er

er Himnarijked. Sæler eru þeir sem Harma/ þviad þeir munu huggader verda. Sæler eru Hoogværer/ þviad þeir munu Jardrijked erfa. Sæler eru þeir sem Hungra og þyrsta epter Riettlætenu / þviad þeir skulu sadder verda. Sæler eru Myskunsamer/ þviad þeir munu Myskun hlioota. Sæler eru Hreinhiartader / þviad þeir munu Gud siaa. Sæler eru þeir sem Friden̄ semia / þviad þeir munu Guds Børn kallader verda. Sæler eru þr sm̄ þ Riettlætesins Saker Ofsookter verda/ þviad þeirra er Himnarijke. Sæler erud þier nær sem Men̄erner hallmæla ydur/ og Ofsookn veita/ og tala i giegn ydur alla Vondsku/ fyrer mijnar Saker/ þo liwgande. Fagned þier og vered glader/ þvi ad ydart Verdkaup ed miked a Himnum. Þviad so Ofsoktu þeir Spaamen̄ena/ þa sem fyrer ydur voru.

Exordium.

SVO er margt Sin̄ed sem Maduren̄ er / seger i gømlum Maalshætte. Faaer eru þeir Hluter/ sem aller Gooda kalle/ En̄ i þvi kemur øllum saman̄/ ad þad sie gott ad vera Sæll/ og vanta ecke uppa þad þeir gyrnast/ þo meta ecke aller Sæl una med einu Auga: Þad sem Paulus hiellt Þreck ad vera/ þad kalla adrer Full-Sælu. Þad er skrifad um̄ Anaxagoram Speking / ad Sælkere nockur hafe spurt han̄ ad einhveriu Sin̄e/ Hver ad Farsæll være? Og hafe han̄ svarad: EINGen̄ Af þEim/ Sem Þu MEINar/ HEldur Saa/ Ed Þu KAllar VEsælan̄ Ad VEra/ Han̄ Er Sæll. Og hid sama er ad segia um̄ Børn Veralldar þessarar/ þad sem þau Sælu kalla/ þad er reyndar Volæde/ ef rett er aateked. Þesse Hatijdis Dagur er af Lærefedrum christelegrar Kyrkiu i Fyrnden̄e helgadur øllum Heilogum/ þad er øllū þeim/ sem hafa yferun̄ed fyrer Lambsins Blood/ en̄ þo sier i Lage þeim/ sem i giegnū margar Hørmungar/ Vtlegd/ Orbyrgd/ Hwdstrokur/ Forsmaan/ Hungur/ Klædleyse / Lijflaat / og allt þad Illt / er þeir lidu fyrer Christi Nafns Skulld/ Þeim sem i gegnū øll þesse Oskøp/ sege eg / Hafa

brotest

broteſt iñ i ſijns Herra Dyrd/og þa neꝼner hañ nu Sæla i Gudſpiall-enu/ ſem er Bruñur allrar Sælu/ og ꝼyrer utañ hvern eingeñ Sæla mæ nefnaſt/ þvi hañ er Gud alleina Sæll/ og þeir ſem i honum eru alleina Sæler/ og eingeñ Sæll ꝼyrer utañ þa. DRotteñ hafde nærre þvi i halꝼt Ar predikad Evangelium Rijkeſins/ i hveriu þeim verdur Sælañ heiteñ/er þvi trua: Hañ hafde ædur ſagt/ ad hver ſem tryde a Soneñ/ hañ ſkyllde ei ꝼyrerꝼaraſt/ helldur hafa eilijft Lijꝼ/ Joh. 3. Ad ſa ſem drycke aꝼ þvi Vatne/ er hañ munde gefa honum / ſkyllde ecke þyrſta ad Eilijfu/Joh. 4. Og fleira þeſſ Hattar hafde hñ tal ad um̃ Guds Rijkes Sælu. Eñ ſvo ſem ad Kvinañ/ er talade vid hñ hia Jacobs Bruñe i Samaria / hun ſkilde ecke hvad hañ meinte/þar hun ſagde: HErra/ geꝼ mier þetta Vatn/ ad ei þyrſte mig/ og ei þurꝼe eg ad koma hijngad til ad auſa Vatn: Svo hafa og fleſter aꝼ hans Tilheyrendum vered Oꝼrooder um̃ þeſſa Guds Giøꝼ/ ſierdeilis þar ed Løgmælſins Fyrerheit/ vid hver þeir voru uppalder/ þau voru añadhvert Lijkamleg/ edur vaꝼeñ i Hylmingu Lijkamlegra Hluta. Fiølde Mañs took vel þeſſu Bodſkap i Fyrſtuñe/ eñ þegar til Leingd-ar liek vid/ og þeſſe Fyrerheit ecke komu ſvo brædlega fram̃/ þa heꝼ-ur Foolked geinged i tvær Sveiter/ ſvo ſem ræda mæ aꝼ Joh. Guds-ſpialla-Bookar Siøtta og Siøunda Capitulum: Og jafnvel hafa tuñid tvær Grijmur a ſiælꝼa Læreſveinana/hvoꝼt ad bæde þeir og ad-rer ſæu Kraptaverkeñ/er hñ giørde a þeim Siwku i Galilæa/Matth. 4. Eñ til þeſſ/ad undervijſa bæde þm̃ og ødrũ i ſiñe Rijkes-Stioorn/ þa tekur hañ þa her Aꝼſijdis fræ ødrum uppa Fialled/ og talar ꝼyr-er þeim Eyrende Rijkeſins/ i hiñe merkelegu Predikun/er ritud ſtend-ur i Matthæi 5. 6. & 7. Capitulũ: Hverrar Iñgangur ad er þetta heilaga Gudſpiall/ Aꝼ hveriu vier i þetta Siñ hugleida viljum hina ꝼyrſtu SÆlu/ og tveñt þar aꝼ oſſ ꝼyrer Hendur taka. 1. Hverſu ad Fatækteñ ſie Gagnleg. 2. Hveriu þeim heited ſie/ ſem eru Andlega Volader.

Eñ

Eñ þu ſem ert alleina Rijkur/ ſtyrk þu oſſ Fatæka z Auma til þiſſa Verks/ ſvo vier verdum i Gude Rijker/ fyrer JEſu̅ Chriſtu̅/ Amen.

Vtleggingeñ.

SÆLER Eru ANDlega VOLader/ſeger DRottenn: Eg veit/ ad Meñ Greinaſt a þar um̅/ hvad þetta Ord VOLadur merke i þeſſum Stad: Bæde Auguſtinus og Chryſoſtomus hallda/ ad þad ſieu þeir/ ed afneita øllum ſijnu̅ Verdugleik/ og kalla ſig alls Goods Ovetduga/ eñ einkis Ills/ og kañ eg þvi ecke ad neita/ ad ſu Meining ſie z ꝼoolgeñ i þeſſu Orde/ þvi ſvo eiga aller Chriſtner lynd-er ad vera/ hvert helldur Rijker eda Fatæker eru/ ſamt hygg eg þo/ ad Lauſnareñ meine hier ſier i Lage þa/ ſem eru ſnauder af Veralldar Munum edur Virdingum/ þvi ad ſvo mun þeim fleſtum hafa hættad vered/ er hønu̅ i þad ſiñ epterfylgdu: þad mæ ſiaa af þvi/ er Keñemeñ erner og Phariſæi ſøgdu fordu̅/ Joh. 7. Trwer nockur af Høfdingjunum a hañ/ edur af Phariſæis/ eñ þeſſe Almwge/ ſem ecke kañ Løgmaaled/ er Bølvadur: Og þar ad auke ſkrifar Lucas alleina i ſijnu Evangelio: SÆLer eru Fatæker/ og er hañ vijkur Rædu Drottens til hiña/ ſem Veſæler eru ad Guds Doome/ þa ſeger hañ/ Luc. 6. Vei ydur Audugum/ þvi þier hafed ydar Huggun medtekeð: þa kalla eg þ vijſt/ ad DRotteñ meine i þeſſu̅ Stad/ þa ſem ei hafa mikelu Veralldar Laane ad fagna/ ecke alleina þa/ ſem Orbyrger eru/ helldur z þa/ſem a einhvern Hatt eiga vid bægañ Koſt ad bwa/ þvi ad þvilijkra er Guds Rijke/ ſeger Lauſnareñ: þad eru þeir/ ſem eru eins Jlla ſtadder z Oreigar/ z þo ecke þa alla helldur/ þvi margur er Fatækur/ og ſkickar ſier illa i ſiñe Fatækt/ er Oþoleñmoodur/ hleypur med þiooꝼnum til ad ſtela/ viñur alla Ohæfu fyrer Sulltardoom/ til ad rydia af ſier Fatækteñe/ ſem i ſiaalfre ſier er eiñ heilagur Hlutur/ þvi Guds Sonur hefur hana helgad med ſijnu Dæme/ þegar hañ giordeſt Fatækur vegna vor/ þar hañ var þo Rijkur/ ſvo vier af hañs Fatække Rijker yrdum/ ſeger Poſtuleñ/ 2. Cor. 8. þar fyrer utañ er

hun Straff Syndarennar/ og aa einga Hlutdeild i þessu Fyrerheite: Svo eru marger af þessum Hwsgangs Herrum/ er ganga a medal vor/ og leita sier Ölmusu i Guds Nafne/ enn gialda Bølvan fyrer Blessan/ nær þeir ecke hafa wr hvers Manns Hende þad þeir vilia. Framskiled er þetta Illþyde slijkre Naad//. Gud Myskunar sijnum Fataækum/ seger Esajas Cap. 49. enn ecke Andskotans/ þeir verda ad hafa slijka Myskun/ er hann vill veita/ sem þeir liaast til Þioonustu/ ad vellta af sier Christi Oke a moote hans Løgmaale/ er skipad hefur/ ad sa skule ecke eta/ sem ei vill erfida/ 2. Thess. 3. Enn Matthæus seger oss hier i Gudspiallenu/ hverier þeir sieu er þesse Sæla tilheyre/ þar hann leggur til þetta Ord/ ANDLEGA/ seger hann: Þad eru þeir/ sem ecke Örvænta i Volædenu/ ecke eru Oþolenmooder / helldur til Frids i Hørmungunum/ i Ofsooknunum/ i Angistenne/ i Naudunum/ eins og Paulus / þeir ed ecke grijpa til Oleifelegra Medala / og ecke Öfunda þa/ er hafa Velgeingne Heims þessa/ helldur Audmijkia sig under Vollduga Guds Hønd i Mootgangenum/ og segia jafnann/ verde þinn Vilie: Þesser hroosa sier i sinne Fatækt/ svo sem Jacob ad Ordekemst: Og þad eru þeir ed David kallar Guds Volada/ Psalm: 72. Þetta er sw Fatækt/ er eg meina ad ecke allijted gagne til Himnarijkis. Margt ber til þess/ christner Menn/ ef vier þad viltum rett Athuga: Þad er oss vitanlegt/ ad vier dugum ecke til þess/ ad giøra tvennt i einu/ Munum vier þa under eins faa þioonad Gude og Mamona? Og er þa hætt vid þvi/ ad ef annann hvern skal yfergefa/ ad þeim sem Skurdgod þetta fagurt þyker/ þeir mune segia laust vid Gud/ hvern þeir sia ecke/ enn þijdast Mamona/ hver ed glansar i Augunum/ svo ad margann hender þvilijkt og Gydinga fordum/ vid hveria DRottenn seger/ Esa: 22. Þier giøred Farveg aa mille tveggia Mwranna/ fyrer Vatne hins gamla Fiske Dykesins/ enn þier lijted ecke a þann/ sem þad skapad og myndad hefur / Enn Saa sem eckert a i Heimenum / hann hefur miklu betre Orsøk og Tækefære til þess/ ad verda Rijkur i Gude/ og

fyrst hañ þeinker ecke a Jardneskañ Aud / þa skal hañ alldrei draga hañ frá þeim Himneska. Sá sem miklum Aude safnad hefur/hañ liggur a sijnum Dreggium eins og Moab/Jer. 48. Hañ hefur sijna Umgeingne a Jørduñe/þar sem hñs Fesioodur er/þar er hñs Hiarta/ Eñ Dreigeñ þarf ecke ad geyma vandlega þad sem eckert er/ hans Umgeingne er a Himnum/hvadañ hañ vænter Frelsarans DRottens JEsu Christi/ef hañ er añars Andlega Voladur / hañ keppest vid ad safna sier Fesiood a Himnū. Þar eru og kañ ske fáer sem hafa Rettfeingeñ Aud i Heimenum/ þvi heiter hañ og Ranglætis Mamona/ Eñ a þessare Audlegd / sem i Himnenum er/ eiga aller Kost ad Saklausu / Gaungu-Madureñ svo vel sem Konungureñ/ Blindum/ Hølltum og Lømudum er þar til boded / þeir kaupa fyrer alls eckert/ sem hañ eignast/ og hversu ad þeir sieu hæfare til ad ná þessare Audlegd/sem ei hafa miked epter ad draga/ þad keñer oss Frelsareñ/er hañ seger/ Ad hægra sie Ulfalldanum ad gánga i gegnum Nálar-Augad / eñ Rijkum Mañe iñ i Himnarijke: Eg vil ei þar um tala / ad Rijkdoomureñ áblast med Erfide / geymest med Ahyggiu / og missest med Sorg/ ef missa skal/eñ sw Sorg er skialldáñ án Syndar/ Mørgum hefur hun steypt i Orvæntingu / og dreged til ad bæta Rád sitt aftur med Rángindunum/ og ad Vijsu eru Flester Þoleñmooder yfer Skadanum/Fáer eru eins lynder og Job/er hañ sagde: Gud gaf og Gud aftook / Sie Nafn DRottens blessad / Job. 1. Eñ sá gret alldrei fyrer Gull/sem ecke átte þad: Hañ sem er sañur Guds Vesalingur / hañ sem er Andlega Voladur / þott hañ misse þañ Fátækdoom / er hañ brwkar til Dags og Nætur / þa hefur hañ eckert af siñe Audlegd mist / þvi hun er i Himnenum / hun skemest ecke/ seger Petur/hana skal eingeñ frá hønū taka/og þott hñ skyllde i Hwngre og Klædleyse wtaf deyia / þa flyter þad hønum alleina til Rijkes. Þad er skrifad um Alexander hiñ Stoora / þañ fræga Konung / ad þegar Lid hñs var allt Opþwngbwed vorded af Herfangenu/svo høn

um þoockte lyted framgeingt verda/ þa brende hañ upp Faung þeirra/ og huggade þa med þvi/ ad þeir munde sakna Ogryñe Fiaar/ ef þeir liettu þessu af sier/ eñ sæktu med Flyte til þeirra Landa/ sem væru Audug af Gulle og Silfre. Mege eg nu samañtaka þad sem sundurleitast er/ þa synest mier/ ad hiñ Alvyse Konungur giore vidlykt med Fatækeñe vid syna Volada/ þvi nær þeir hafa Ovænt sier Veralldlegs Auds/ þa keppast þeir epter þeim Himneska / þegar þeir ætlast til einkis Lids af Moñum/ þvi Fæer eru Viner hins Snauda/ Prov. 19. þa leita þeir Lids hia DRottne / og nær hañ hefur / svo sem i Speigle/ læted þa sia Dyrd syns Rykes midt i Dimbyrgdeñe/ þa giora þeir Skoll ad øllu Ofblæte Heimsins/ og er þvi Avøxtur Fatæktareñar þesse/ ad hun gyrnest ei meir eñ hun hefur/ og er hun þa Rykare helldur eñ Salomon edur Assverus/ Ja/ hun gyrnest eckert/ nema siñ Gud/og hñ stendur hiñu Fatæka alltyd til Boda: Eñ sa er Agiarn/ sem vill eiga meira eñ Himens og Jardar Skapara. Aller vitum vier þad/ad vier bærum eckert iñ i Heimeñ/og eins vel/ ad eckert muñu vier i burtu bera/ Jafnvel þoott synast mege/ ad nockrer þad ecke satt hallde/ añars mundu Meñ leggia meire Hug a/ ad lifa vel/ eñ verda Ryker/ z velldur þ þvi/ ad Hiartad er svo diwpt nidursocked i Mauraana/ ad sumer giæta þar ecke ad/ fyrr eñ Daudeñ grefur þa upp/ til ad leggiast i eina adra Grøf: þeir gleyma þvi/ Ad Nakter komu þr af Lyfe Moodur siñar/ og munu þeir þangad aptur fara/ Job. 1. þad er ofañ i Jørdena/ sem er allra Mooder. þar er eingeñ kendur/ sem hañ kemur ecke/fyrer þeim Volada: Hañ a ecke vid mikeñ Heim ad skiliast/ þvi skal þad ecke draga hañ fra Himnarijke/ og sw Audlegd/ er hañ atte i Gude i þessum Heime/ og ecke var nema Pantur epterkomande Farsælldar/hun fullkomnast/nær hañ iñgeingur i Dyrd syns Herra/ og rætest a hønum þad/ er Syrach skrifar: O Daude/ hversu goodur er þiñ Doomur hinum Fatæka. Vier vitum hversu ad hin liootu Skrymsle/ er Syndeñ og Dispulleñ hafa fært iñ i Veralldenal

ena/ Agytne/ Yfund/ Ofrÿke/ Drambſeme/ Ohoof/ og Ranglæte/ hverſu/ ſege eg / ad þad ſie Gagnſtædt Himnarÿke / eñ allt þetta vill hæga vid Rÿkdoomeñ/ Sæ ſkal vel giæta ſÿn / er ecke hefur neiñ Snert af þeſſu/ ef hañ Rÿkur er/ þar fyrer ſeger Paulus / Ad þeir ſem vilia Rÿker verda/ þeir falle i Tiofulſens Snørur/ Eñ Fatækteñe er einganvegeñ ſvo hætt vid ſlÿku / og ad vÿſu ecke þeim / ſem er Andlega Voladur/ þvi er hñ nær Himnarÿke/ eñ hiñ/ nema ſa Rÿke æſtunde ad vera i Gude rÿkur/og i goodum Verkum/og ad vÿſu hefur Chriſtur lagt Grundvoll ſiñar Kyrkiu i Fyrſtuñe af hinum Fatæku/ þad keña oſſ þeſſe Frelſarans Ord/ er i Gudſpiallenu ſtanda/ og med ſama Hætte hefur þeſſe Bygging riſed epter hans Himna-Før / þad Auglyſer Paulus / er hañ ſkrifar til Chorinthios/ Cap. 1. Siaed ydar Køllun/ Brædur/ ad þier erud ecke marger Vollduger/ ecke marger Gøfuger/ Þad keñer oſſ Jacob Poſtule/ hver ed var a Lÿfe þriatÿu Arum epter þad DRotteñ var iñgeingeñ i ſÿna Dyrd / ſegiande/ Cap. 2. Hefur ecke DRotteñ utvaled hina Fatæku i Heime þeſſum rÿka i Trwñe / og Erfingia þeſſ Rÿkes er hañ ætlad hefur þm ſem hañ elſka / þeſſa Alvÿſa Byggingarlags hefur Margur Audugur ſÿdañ noted / þvi er þad Synd fyrer oſſ / ad forſmæ Guds Volada/ Eñ fæer voru þeir af Rÿkesmoñum / er geingu DRottne til Handa/ medañ hñ umgeckſt i Holldenu/ Eg ætla þeg" Meñ taka Zachariam og hans Hws/ Nicodemum/ Joſeph af Arimathia/ Johañam Hws-Frw Chuſæ / þegar Meñ taka þeſſa burt / þa mune hiner teliande/ ſem ſkipuduſt vid hans Keñingar af Høfdingiunum / utañ þeir ſem Neydeñ droo til/ſvo ſem voru Jairus/ Konungs-Madureñ/ z Hundrads Høfdingeñ / og eru þeir þa i Selſkap med Fatækum / ſvo ſem ædur er ſagt. Hier af ælyckta eg nu ſvo/ ad eins og eiñ vÿs Forſmidur/ hñ velur hid beſta Efne til þeirrar Byggingar/ er hañ ætlar ſier vel ad vanda / Svo hefur Frelſareñ breytt i þeſſare ſiñe Kyrkiugiørd / hañ hefur valed þad i Underbygginguna / er hañ ſæ ad hentugaſt var/

þad

Þad voru hans Fꜳtæker/ Svo var hañ siꜳlfur/ sem var Hyrningar-Steiñ i þessu mikla Forvirke / svo voru hin sterkustu Mꜳttar-Tre þar i / sem eru hans Postular / uppa hveria vier byggder erum/ Svo voru þeirra Epterkomendur fram̃ epter Olldunum/ þar til Diøfulleñ spillte þessu Guds Verke med Agyrndeñe/ Ofundeñe/og Dran.bsemeñe / svo sem liooſt er af Christendoomis Søgunum / og sia Meñ af þessu medal añarra/hversu ad Fꜳtækteñ z Guds Rÿke eiga vel samañ/eñ þo ad Rÿke DRottens JEsu hefde sÿn Upptøk hier a Jørduñe/ sem var af Umkomulitlum Fiskurum/ Olærdum og einkes megnande / þoott þad Eblist hafe fyrer utañ allt Ofbellde / Nꜳreyste og Vopnaburd / þvi eingeñ heyrde hans Raust a Strætunum/ og hans Rÿke var ecke af þessū Heime/ ei helldur Vopn hans Herfarar Lÿkamleg/ hvers Strÿdsmeñ ad høfdu Tunguna fyrer Veriu / Þoleñmædena fyrer Atviñu/Trwna fyrer Skiølld/Kiærleikañ fyrer Vÿge/ Fꜳtæktena/ jꜳ/ siꜳlfviliuga Fꜳtækt a Stundum / i Stadeñ Gulls og Silfurs/ er Heimureñ kallar Abl þeirra Hluta/ sem hañ vill lꜳta Framgꜳng hafa/ samt hefur þo eingeñ af Veralldar Hofdingium svo vÿdt wtþaned sitt Vellde um Heimeñ / svo sem hañ/ þvi Gud hefur gefed hønum Endemørk Veralldareñar til Arfleifdar/ svo þad er ad fullu og øllu rꜳtt/ sem Esajas fyrer spꜳer/ Cap. 2. Þad skal ske a Sÿdustu Døgum/ ad nꜳr þad Fialled Guds Hwss er sett uppa adra Fialla Tinda / og upphafed yfer Hꜳlsana / ad allar Þiooder skulu þꜳngad samañ safnast. Hvert er þad Fialled? Þad er Christi Rÿke : Hvert er þad Hwsed? Þad er hans Kyrkia : Hver eru þau Fiølleñ? Þad eru Rÿke Veralldareñar um̃ Heimeñ : jꜳ/ eingeñ hefur svo flioot añ/ svo frægañ Sigur uñed/ sem vor Konungur / og þo med fꜳum og fꜳtækum Møñum / Hañ lagde under sig meira Rÿke med Toolf Postulum a stuttum Tÿma/eñ Alexander hiñ Stoore a Toolf Arum med øllum Gricklands Her. Eiñ Madur/ St. Pꜳll / hroosar þvi/ ad hañ hafe allt i frꜳ Jerusalem iñ til Jllyricum uppfyllt allt med

 Evan-

Evangelium/ svo pad er sañkveded/ er Esajas skrifar/ Mun Jørden fæda a einum Dege? Mun ein Þiood geteñ verda i Einu? þar Zion geingur under eins þwngud med Børn sijn og fæder þau/ Esa. 66. Svo hefur nu hiñ Stoora Allsheriar Konunge þoocknast ad byggia sitt Rijke med Fatæktenñe/ þvi skylldu þa ecke Þegnar hans kalla hana øllum Rijkdoome rijkare? Þar hañ er alleina Rijkur / sem þad hefur wtvaled/ sem audvitdelegt er fyrer Heimenum. Eñ Gud Náde oss Auma/ þad er hiñ allra meste Skade vor/ ad þoott vier berum oss ad þioona Gude/ þa haungum vier svo fast vid Audeñ og Aurafafned/ ad Meñ gleyma Guds Bodordū/ og stijga fram yfer þau Takmørk/ er hañ hefur sett oss/ svo erum vier freker til Fiærens : Eñ hvad er þad/ christner Meñ? Þad er ad færa Foornet i Jerusalems Musteré/ eñ Offra þo samt æ Hædunū/ þad er ad sveria vid Nafn DRottens/ og þo under eins vid Malcom eins og Juda. Heyrū þvi Ord DRottens af Muñe Jeremiæ : Ef þu ætlar ad snwa þier aptur til mijn/ Israel/ þa snw þier/ og reika ecke hijngad og þængad. Einganvegeñ er þad hier med sagt / ad Meñ skule kasta fræ sier allre Umhyggiu fyrer Lijkamanum/ alla Hlute hefur Gud Mañenum under Fætur lagt / til þess hefur hañ giørt Nátturuna svo rijka / ad Mañeskiañ skyllde audgast þar af / eckert hefur hañ forgefens skapad / helldur Mañkynenu til Nota/ og sier til Lofs og Dyrdar / Eñ hitt sege eg/ ad Meñ læte Gud vera Herrañ / eñ Mamona Þræleñ/ jæ/ ad vier sieum Audsins Herrar/ eñ lætum ecke hañ drottna yfer oss/ eñ þo allra sijst/ ad vier lætum þeña þietta Leir svo klessast vid Hiarta vort/ ad vier gleymum Gude edur hans Boludum. Og er þad nu svo wt-tal ad um hid Fyrra.

Nu epterfylger ad tala um þad/ sem hinum ALMOlega GUDLudu heited er. I Textanum stendur : ÞUJad ÞUJlijkra Er HJMnarijke. Nu er Guds Rijke med tvennu Moote : Eitt er hñs Nádar Rijke/ hvert og kallast Himna-Rijke/ Matth. 18. þar ed stendur :

Himna-Ryke er lykt einum Konunge/ sem reiknast villde vid Piöona syna. Annad er hans Dyrdar-Ryke: Sa sem vill na til þess sydara/ hann skal endelega hafa Hlutdeild i hinu fyrra/ og eingenn hefur sa komist i hans Dyrdar-Ryke/ sem ecke hafe adr verid i hans Nadar-Ryke/ sumer leingur/ sumer skemur: Þar eru nockrer kallader snemma Morguns/ adrer ecke fyrr enn umm hina Elleftu Stund/ enn þad er vyst/ ad hverutveggiu þessu lofar DRottenn þeim/ sem ad eru Andlega Volader/ og þeirra Lykum. Hvar eru þa Giædenn i DRottens Nadar-Ryke? Ecke Metord/ ecke Audæfe/ ecke Sællyfe i Mat z Dryck/ ecke Hefnd yfer Ovinum synum/ nie þad Hiartalag/ er feste sig vid nockud af þessu/ þott þad mege þeim gefast/ sem eru Christi Þegnar/ þvi Guds Ryke er ecke Matur og Dryckur/ helldur Rettlæte/ Fridur og Fognudur i heilogum Anda/ seger Paulus/ Rom. 14. Og wt af þessum hans Ordum vil eg i stuttu Male segia/ hver ad sieu Audæfe Guds Nadar-Rykes: Þad er Rettlæted/ ecke vort eiged/ sem ecke er betra enn Nidlags-Fat/ þegar þad er sem kostulegast/ helldur JEsu Christi/ hver oss er til Rettlætes af Gude gefenn. Skyllda eg nu vilia taka nockurn Veralldar Aud fyrer þad/ DRottenn minn? Fyrer þad eru mier Synder mynar tilgefnar/ enn þegar þær eru kvittar/ þa er eg rykare i ollu mynu Volæde/ enn Salomon i allre sinne Dyrd/ i þvi ma eg byrtast fyrer Auglite þyns Fodur/ enn ecke i Pelle z Purpura hins Ryka Sælgiætings/ Luc. 16. Fyrer þad mun eg Guds Barn kalladur verda/ enn ecke þo eg nefndur være Doottur-Sonur Pharaonis. Hvad Gagnar þad Manninum/ þott hann eigneft allann Heim þenna/ enn lyde Topun a Salu sinne? hverre eg veit ad borged er/ medann eg a þann Festood/ sem hun er Endurkeypt med. Þott ad Sveinenn Conia være Signets-Hryngur a minne hægre Hende/ þa skyllda eg slyta hann þadann/ seger DRottenn umm Jeconiam/ Son Joachims Gydinga Konungs/ Jerem. 22. Enn eg er þess fulloruggur/ DRottenn/ ad þu ecke slytur þyna Volgda wr þyns Sonar Hendum/ hvar þeir skrifader eru/ þvi

eru

eru þeir øllu betur til þyns Rykis borner/ helldur eñ Veralldareñar Børn/ hversu sem þau megtug eru/ þegar þeir hafa hañs Rettlæte ƀyrer sig ad bera/ þvi hañ hefur gefed þeim Magt til ad vera Guds Børn/sem a hans Naƀn trua/Joh.1. Aƀ þessare Root Jesse sprett ur Fridureñ/sem Paulus um̃getur/ þvi hñ er Fridar-Høfdinge/Esa. 9. Og er þ nu sa añar Rykdoomur i Guds Nadar-Ryke. J Ryk-ium Veralldareñar er eingeñ Fridur: þegar Meñ taka Salomon & Augustum Keysara i burtu/ þa skulu Meñ ecke ƀiña mørg Dæme til/ ad Veralldar Høfdingium hafe tekist leinge Fride ad hallda/Jaƀnvel þoott Gooder og Rettvyser vered haƀe/og kyñe þad sked ad vera/til ad teikna þar med Christi Ryke/i hveriu ad a Fridnũ mun eingeñ Ende er verda/Esa.9. Þvi sa eine þeirra var hñs Fyrermindan: Eñ a Døgum hins var Lausnareñ i Heimeñ ƀæddur: Eñ i Christi Ryke geingur þad ødruvysse til/þar er ecke sa Fridur/sem Verølldeñ geƀur/ helldur hans Fridur/ sm̃ hñ oss geƀed/ sem hñ oss epterlæted heƀur/ hvern eingeñ skal aƀ oss taka. Hiner Ogudlegu hafa eingañ Frid/ seger DROTTEN hia Esajam Cap. 48. Þeir tøñlast og tyggiast um̃ þetta Volæde/ er þeir Rykdoom kalla/ eins og Gadd-Hestar um̃ Jllt Foodur. Eñ Fridureñ i Christi Nadar-Ryke er stadƀastur / þoott hañs Vndersætar haƀe Þiæning i Heimenum/ þa haƀa þeir Frid i honum/ og eru fullørugger/ þvi hañ heƀur Heimeñ sigrad: Þad er Fridur vid Samvitskuna/ þvi Syndeñ er aƀmæd med Guds Sonar Rettlæte: Fridur vid Gud/sem er Fridstilltur ƀyrer hans Blood: Frid-ur Jñbyrdis/og Eindrægne i Andanum medal allra Guds Barna: & i eivu Orde ad segia: Þad er sa Fridur Guds/sem ædre er øllũ Skiln-inge/ af hveriu og kemur Føgnudureñ i heiløgum Anda/ sem er hin þridia Astgiøf/ sw ed Guds Voludum heiteñ er i Christi Nadar-Ryke/ þad er sa Føgnudur/ sem Krossƀester Mañeñ Heimenum/ og Heimeñ Mañenum/ Gal. 6. Sa er ƀorsmaer alla Veralldareñar Glede/ sa ed lætur Pal og Silam loƀa Gud i Fangelsinu/ Danielem

ganga

ganga Ohræddañ i Leona Grøpeñe/ ſa er þvi til Vegar kemur/ ad Meñ græta ſvo ſem ei Grætande/ og ƿagna ſvo ſem ei Fagnande/ 1. Cor. 7. ſvo ſem Hryggver/ og þo ſaſnañ Glader/ſvo ſm̃ Fatæker/ eñ þo marga Audgande/ſvo ſm̃ eckert haƿande/z eigande þo alla Hlute/ Eins og Paulus um̃ ſig ſkriƿar/ 2. Cor. 6. Þeſſe er Føgnudureñ i heiløgum Anda/ ſem rÿker i Chriſti Rÿke. Þegar Læreſveinarner voru hryggver af þvi/ad Lauſnareñ ſagde þm̃ ƿyrer ſÿna Burtƿør til Fødurſins/ þa ſagde hañ: Þier haƿed nu ad ſøñu Hrygd/ eñ eg ſkal ſiä ydur aptur / og ydvart Hiarta ſkal fagna / og ydarn Føgnud ſkal eingeñ aƿ ydur taka. Ecke talade DRotteñ i þ Siñ um̃ hina eilÿƿu Himnarÿkis Glede/ helldur um̃ þañ Føgnud/ er þeim gaƿſt aƿ hans Vppriſu/ hver ſvo var mikell/ ad þeir trædu ecke þvi/ad hñ uppriſ eñ være / ſyrer Fagnadar Saker / eñ þo allra helſt talar hañ um̃ Aſtgiaƿer heilags Anda / er hañ haƿde loƿad ad ſenda þeim aƿ ſÿnum Fødur: Hañ var ſa ed til fulls upprette Iſraels Rÿke / þad er Guds Rÿke iñe hiä oſſ/ſvo þeir høƿnudu øllũ Hlutum /z reiknudu þa Þreck ad vera hiä DRottne ſÿnũ IEſu Chriſto/og med þeim ſama ſtioorn at hañ eñ nu ſÿnum Þegnum / þad er øllum þeim er a hans Naƿn trua/ Hañ er þad/ſem ber Vitnisburd vorum Anda/ad vier ſieũ Guds Børn/ eñ eƿ vier Børn erum/ þa erum vier og Erƿingiar/ſiä/ Erƿingiar Guds og Samarƿar Chriſti/ uppa þad / ad eƿ vier med hønum lÿdum/ þa ſkulum vier og med hønum Dyrdleger verda/ Rom. 8. Þeſſe Guds Ande er Pantur Arƿleiƿdar vorrar/ Eph. 1. Þeirrar ſm̃ þar uppe er og ei mä ſkemaſt/ eige ſaurgaſt og ei rotna/ſvo ſem Petur ad heñe kvedur/ 1. Pet. 1. Þad er hans eilÿƿa Dyrdar Rÿke / er eg ſyrer ſkøm̃u miñteſt ä / hvert ed hinum Andlega Voludu heited er/ Þad er ſä Føgnudur/ſem ecke heƿur Auga ſied/ og ecke Eyra heyrt/ og ecke heƿur i nockurs Mañs Hug uppſtÿged / ſeger Eſaias/ Hvar Gud er Allt i Øllu / og eingeñ Vm̃ſkipte Lioosſens nie Myrkurſins um̃ Oendanlegar Allder Allda. Eckert Rÿke Veralldar heƿur ſvo

Megtugt vered / ad ecke haþe þad Eydelagst / og Eitt heþur upp-
eted Añad/ Eñ þetta mun eingañ Enda taka/ þvi vier munum eilijf-
lega med Christo vera. Veralldar Høþdingiar drottna yfer mørgum
Misjøþnum / sumum Bondum / sumum Goodum / sumum Rijkum/
sumum Fatækum/ sumum Trwum/ sumum Hreckvijsum: Eñ þetta
er Samkunda Heilagra/ wtvaled Foolk og Konunglegur Prestskapur.
Hiñ Naþnþræge Konungur Pyrrhus Epirota Konungur spurde siñ
Sendemañ/ er hñ haþde giørt fra sier til Romaborg"/ hvilijker ad væru
Þra Rad-Herrar/ Eñ hñ svarade: Ad Raaded være eins og Konunga
Samsæte/ eñ þ ma eg med øllu meira Rette segia um̄ Høll ens Mikla
Konungs/ Drottens Zebaoth/ þvi þar eru aller Undersatarn' Konung-
ar: Allur Heimureñ nægde ecke Metorda Gyrnd eins Mañs / Alexandri
hins Stoora/ Eñ Guds Rijke næger svo miklum Skara/ sem eingeñ
fær taled/ og heþur þa hver eiñ svo miked Rijke/ ad Alexandri Vellde
ma i eingañ Samjøþnud koma. Þegar DRotteñ Spaaer um̄ Vegsemd
Christi Rijkes hier i Naadeñe/ þa seger hañ/ Zach: 12. Ad a þeim
Dege skule hiñ Vesælaste aþ Juda verda eins og David/ og ad jaþnvel
þeir Heimsku ei kuña ad fara villt/ Esa: 35. Þvi voga eg ad segia/ ad
hiñ Miñste i Rijke Himnaña mune verda Heilagre eñ Johañes / Vitrare
eñ Salomon / Frijdare eñ Absalon / Sterkare eñ Samson / og Rijkare
eñ ell Rijke Veralldareñar og þeirra Dyrd. Þessarar Sælu niootande ad
verda/ uñ þu oss Konungur eilijfrar Dyrdar / JEsu Christe/ þier med
Fødur og heiløgum Anda/ sie Valld og Heidur / Rijke og Kraptur/
um̄ Allder Allda/ A M E N.

Tuttugasta og Þridia Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 22. Cap.

ÞAñ Tijma. Þa geingu Pharisearner/ og hiellldu eitt Raad/ ad þeir feinge veidt hañ i Ordum. Og sendu til hñs sijna Læresveina med Herodis Þienurum/ so seigande: Meistare/ vier vitum þad þu ert Sañsøgull/ og kieñer

Guds

Guds Götu i Sanleika/ ſkeyter eige nockrum/ þviad þu ſer eige ad Manvirdingum. Þar fyrer ſeig þu oſſ/ hvad þier lyſt: Hvort leiꝼeſt ad gieꝼa Keyſaranum Skatt eda eige? En þa JEſus formerkte þeirra Vondſku/ ſagde han: Hvad freiſted þier myn Hræſnarar? Syned mier Myntena Skattſins: Og þeir feingu hönum einn Pening. JEſus ſagde til þeirra: Hvers Mynd og Yꝼerſkrift er þetta? Þeir ſögdu hönum/ Keyſarans. Þa ſagde han til þeirra: Gieꝼed þa Keyſaranum hvad Keyſarans er/ og þad Gude hvad Guds er. Og er þeir heyrdu þetta/ undruduſt þeir/ forlietu han og geingu i burt.

Exordium.

Vier vitum/ ad þeim ſem Gud elſka/ ſamverka aller Hluter til hins gooda/ ſeger Paulus/ Rom. 8. Þetta ſanar öll heilög Ritning med Poſtulanum/ bæde med Ordum og Dæmum: Eingen heꝼr ſw Torꝼæra verded a Götu ꝼyrer Guds Börnum/ ad hin mattuga DRottens Hönd haꝼe ecke rudt hana/ og leidt ſyna Elſkendur þar i gegnum/ a einhvern Hatt/ til þeſſ gooda/ er hn̄ heꝼur þeim fyrerbwed. Hardydge Joſephs Brædra vard hönum til Uppheꝼdar/ Gen. 41. Þvermoodſku Pharaonis ſnere Gud ſynu Folke til Truarſtyrkingar/ Exod. 12. Sw Bölvan er Balach Konungur villde haꝼa keypt aꝼ Bileams Muñe/ Num. 23. vard Iſrael ad Bleſſan. Achitophels Raad urdu ecke einungis ad Onytu/ 2. Sam. 17. helldur David til Sæmdar-Auka. Aræſer Sauls Konungs giördu han ꝼrægan i Iſrael. Jeſſabels Oꝼſoofner ſtyrktu Eliam/ 1. Reg. 18. Oꝼſkope Hamans liette Þrældoomenum aꝼ Guds Folke/ Eſth. 8. Og þurꝼū vier ecke margra Dæma hier um̄ ad leita: Eingen heꝼur ſvo Illt i Sinne haꝼt/ ſvo ſem Keñemana Hoꝼdingiarner/ þegar Herodes og Pontius Pilatus med Heidingiunū ⁊ Iſraels Folke ſamanſöfnuduſt yꝼer JEſum Guds Son/ til ad giöra allt þ/ er hn̄s Hönd haꝼde ádur fyrerhugad ad ſke ſkyllde/ Act. 4. En þeſſare

Illsku þeirra snere Guds Almattra Rad øllum Heime til Myskunar z Syndalausnar/ hvia i hñs Nafne/ sem þeir i þad Sin heingdu uppa Tred/ svo sem adra Bølvan/ þa fa þeir aller Syndaña Fyrergefning/ sem a hans Nafn trua/ ad Vitne allra Spamaña/ Act. 10. Svo Meñ meiga jata þad satt ad vera/ sem Eliphas seger/ Job. Cap. 5. ad DRottenn fange hina Vitru i Slægdum þeirra/ og Rad þeirra/ er i gegn standa/ munu detta. Dæme þar uppa høfum vier i þessa N. Dags Evangelio/ þar vier heyrum/ ad hiner Olmu Hund ar voru eñ nu Einusiñe wisender/ til ad fanga hid saklausa Guds Lamb/ og høfdu svo haglega tilbwed sijnar Veidebrellur/ad ecke skyllde til sleppa: Eñ hañ sem visse hvad med Mañenum biuo/ og Onyt giører Rad hiña Ogudlegu/ hañ feller þa i hina sømu Grøf/ er þeir høfdu honū bwed/ og vañ a þeim med þeirra eigeñ Vopne/ svo sem vier heyrdum af Gudspiallenu/ Af hveriu vier nu vilium Hugleida. 1. Hvad vier sieum Yfervalldenu skylduger. 2. Hvet ad sie Skyllda vor vid Gud Almattugañ.

Styrk oss hier til/DRotteñ miñ/ f þijns Sonar Forþenustu/ Amen.

Utleggingeñ.

GEfed KEysaranum HVad KEysarans er/ seger DRotteñ: Meñ leggia þad kañske ad Lastu/ sumer hverier / ad þeir biooda ad hlyda sier/ hverra Virding ad vex vid añarra Undergefne: Þad kyñe ad fliuga einum i Hanka/ ad ecke være ad henda Neidur a þvi/ þott ad Løgeñ og almeñelegar Skickaner sege þeim nockur Þyngsl a Hendur/ sem eingu geta af sier hrunded/ saker Vanmattar sijns/ þvi þeir sømu rada fyrer Løgunum/ sem Tollana taka: Eñ giætum ad hver sa er/ ed þetta seger: þad seger sa/ sem allt Valld gefed er/ bæde a Himne og Jordu/ Matth. 28. eñ er þo i Þræls Lijke auglystur/ Philipp. 2. Hañ sem allt Silfur og Gull a / og ecke vill segia Mañenum til/ ef hañ Hungrar/ Ps. 50. eñ hafde þo ecke hvar ed hañ mætte Høfde sijnu ad halla/ Matth. 8. Hañ sem a hvert

re Stundu kuñe ad bidia Fødureñ um̃ 12. Legion Einga/ Matth. 26. eñ kom þo i Heimeñ/ ecke til þess/ ad lata sier þioona/ helldur uppa þ hañ ødrum þioonade/ Matth. 20. Hverium Gud hafde geped Tignar-Sæte sijns Fødur Davids / Luc. 1. eñ vard þo Forsmaan Mañaña og Fyrerlitning Folksins/ pyrer vorar og allrar Veralldar-eñar Synder/ Esa. 53. Seged mier/ Brædur mijner/ Mun hañ/ sem svo Hættadur var/ hapa talad þesse Ord pyrer sijna Skulld/ edur mun de hañ ecke hafa kuñad ad na Rette sijnum/ hefde hañs Rijke vered ap þessum Heime? Ecke munde hønum hapa þad Torsookt vorded/ helldur talade hñ þau til Blygdunar þverbrotnũ Gydingũ/ hverier ei villdu þeckia hiñ Romverska Keysara pyrer siñ Høfdingia / er þo hapde ap Gude þeged Vallo yper þeim / og til þess/ ad keña þier/ Guds Barn/ þa Hlydne / er þu ert Ipervalldenu skylldugur um̃ : þier kañ ad søñu til Hugar ad koma: hvad velldur þvi/ ad hañ skule helldur drottna yfer mier/ eñ eg yfer hønum/ þar vid er-um þo bæder nakter i Heimeñ borner / bæder eigum vid Ætt ockar til Adams ad rekia / bæda hepur Gud skapad / og hverigur ockar hepur neitt ap siælpũ sier? Þar fellur Svar til: Fyrer Guds Saker skalltu hønum undergepeñ vera / hver ad er allra Konungur: Paulus seger med berum Ordum/ Rom. 13. Þar er eingeñ Valldstiett: nema hun sie ap Gude/ helldur eru þær Valldstietter/ sem til eru/ ap Gude skick-adar/ þar fyrer/ Sæ ed Valldstioorneñe mootstendur/ hañ mootstend-ur Guds Skickun/ eñ þeir ed mootstanda/ abla sier Fordæmingar: þar fyrer/ Sæ sem segest Gude vilia vera undergepeñ/ hañ sie og Vallo-stioorneñe undergepeñ/ Hver ap Gude er skickud. Þu seger/ hñ kom nakeñ i Heimeñ eins og eg/ eñ ep Gude þocknast ad klæda hañ i Pur-pura/ eñ þig i Tøtur/ ættu Sok a þvi? Erttu þar fyrer Ræ̃ngeygd-ur þviad hañ er Goodgiarn. Þid erud bæder ap Adam komner / eñ sæ sem hapde Vallo til ad mynda Adam ap Leir Jardar/ Mun hañ ecke hapa Vallo til ad setia Eitt Kered til Heidurs/ eñ Añad til Van

 heidurs?

Heidurs? Rom. 9. Hverigur yckar heßur neitt aß sialßum sier/ Aß hveriium þa? Aß Gude / þar fyrer ættu hvad mest ad virda þañ sem yfer þig boden er/ þvi þa Virdingu hañ heßur fram̃ yfer þig/ hana heßur hañ aß Gude þeged/ Forakta þvi ecke hans Skickan / eñ lat þier nægiast þiñ deilldañ Verd/z svo sem Meñ eru Konungunũ skylld uger ad hlyda næst Gude/ i øllum þeim Hlutum/sem Gud ecke bañad heßur/(þvi framar ber ad hlyda Gude eñ Møñum/ sagde Petur/ Act. 4.) Svo byriar oss og ad vera þeim undergeßner/sem hñ yfer oss skip-ad heßur/ ad svo miklu Leite sem hañ heßur þad skipad/þvi svo seger Petur/ 1. Pet. 2. Vered undergeßner sierhverre Mañlegre Skepnu/ Saker DRottens/ hvert helldur Konungunũ/ svo sem Yferrædande/ edur Stioornurunum/ svo sem þeim er aß honum eru sender: Sæ sem þm̃ mootstendur/er aß Konungenũ sender eru/hñ mootstendur Konung-enum/ Sæ sem Konungenum mootstendur/ hañ mootstendur DRottne/ Sæ sem mootstendur DRottne/ hañ steyper sier i Fordæmingu / hvar aß þad vill fylgia /ad sa sem slijna Yferbodara sviskur / vanvirder edur mootstendur/ i þvi Starße/ er þeir a Hende haßa/hñ er sama Doome undervorpeñ hiæ Gude. Hvad eru Meñ þa Yfervalldenu skyllduger? Þad seger oss Paulus / Rom. 13. Gialldeð øllum þad þier skylldugar erud/ þeim Skatt er Skattur heyrer/þeim Toll er Tollur heyrer/þm̃ Otta er Otte heyrer / þeim Heidur er Heidur heyrer. Tveñt þad sijdara er ecke svo miøg Aboota vant / jaßnvel þoott ad Otte sæ / er standa ætte aß Valldstioornereñe hallde sumũ Møñum lijtt aptur fra vondum Verkum / eñ utvortis Lotning og Virdingar fæ Meñ noog-ar/þar er ei yfer ad klaga/þvi Margur verdur til ad kyssa a þa Hønd ena/ er hañ giarnañ villde aß være/ eñ þad sem giallldast æ/ er optast tregara hiæ Mørgum/ ecke sijst vid þa sem oss eru aß Gude skickader til ad vaka yfer Sælum vorum / aß þvi þeir ecke haßa Sverded þad Lijkamlega i Høndunum/ Eñ hvad þvi Andlega vidvijkur/ þa haßa sumer Meñ svo bryniad Samvitskur sijnar med einu Stæl-Hiarta/ ad

ad Sverd Andans / ſem er Guds Ord / vikur ecke a hana / jaꝥnvel þoott þad ſie giordt til þeſſ / ad þreyngia ſier i gegnũ Bein og Merg/ Og vil eg ecke ſæ mier þad til Orda/ þoott Meñ ſieu treger i Giøldo-unum / Gud giæꝥe þeirra chriſtelegum Amiñingum hlydt være/ þa mættu þeir hitt einkis akta/ þvi DRotteñ er þeirra Hlutſkipte. Eg vil aptur hverꝥa til þſſ/ er eg ſtrax um̃ talade / GEFed KEYSar-anũ HVad KEYSarans Er / ſeger Chriſtur: Hañ talar hier ſiet i Lage um̃ þær Skylldur / er Yfervalldenu giallldaſt eiga / og þetta er ecke Mañs edur Eingels/ ecke nockurs Veralldlegs Konungs/ helld-ur ſialꝥs Guds Sonar Bod / þar fyrer / ad lÿka ſvo ſem ſæ Kongs Vm̃bodsmadur/ er tekur framar eñ hans Herra heꝥur boded honum/ hañ ſtelur/ ſvo er og hiñ Þiooꝥur i Guds Auglite / er dregur þad aꝥ Yfervalldenu/ er þvi med Rettu byriar ad haꝥa/ og ſæ er þad wtelæt ur med illu Gede/ hañ giører Gialld ſitt ad Synd og ad vondu Verke/ þvi ſeger Paall/ Rom. 13. Þar fyrer er Einſætt undergeꝥeñ ad vera/ ecke alleina vegna Reideñar / helldur og Samviſſkuñar vegna / hañ meinar Konungſins Reide / hver ed Salomon ſeger / Prov. 20. Ad ſie eins og ungs Leons Oſkur/ helldur og Samviſſkuñar vegna/ þad er vegna Guds/ ſem þetta boded heꝥur/ hverium vier erum i Hiørtum og Samviiſkum vorum Skulldbundner. Margur Ohlutvandur þeink er ſvo / og ſumer kañ ſke leiꝥa ſier ad tala / Eg heꝥe eckert Gott aꝥ Valldſtioorneñe/ hun er ecke nema Almwganum til Þyngſla / þeir haꝥa miklar Aløgur/ Meñ ſæta hørdum Reꝥſingum aꝥ þeim/ jaꝥn-vel fyrer ſmaar Saker. Neyr mier/ Barn mitt/ Jeg vil ecke tala um̃ Guds Bod i þeſſu/ þar Poſtuleñ ſkipar ad Meñ ſkule vera ſÿnum Yꝥ-erbodurum undergeꝥner / ecke einaſta Froomum og Goodum / helldur og eiñeñ Hardrædum og Hreckvÿſum/ 1. Pet. 2. Og St. Paall ſkip-ar/ 1. Tim. 2. Ad bidia fyrer Nerone Keyſara/ ſem þo var Gudlaus Madur: Eñ ſeg mier / kañ eitt Haꝥ-Skip ad fara Leid ſÿna fyrer utañ Styre? Eñ þa ſÿdur kañ Løndum og Lydum vel ad gaanga/ þm̃

er

er eingen styrer/ Hver a ad straffa Synder og Leste? Hver a ad refsa Ogudlegum Skalkum/ þeim er Froomum og Meinlausum veita Yf-ergang? Hver a ad dæma a mille Bloods og Bloods? Hver a ad skipa Rettindum Mana/ svo hver hallde synu? Hver a ad gefa oss Løg ad lifa epter? Hver a ad skicka oss Kennendur og Predikara / til ad upp-fræda oss til eilyfs Lyfs / en varna vid Eilyfum Helvytis Ellde? Hver a ad vernda oss fra Hernade og Arasum Omilldra Mana/ svo ad vier lifa meigum Hægu og Roosømu Lyferne med allre Gudrækne og Sidseme? 1. Tim. 2. Hver a allt þetta ad giøra/ ef þar er eckert Yfervalld? Gud vardveite syna Christne fra Omilldum Konungum/ Hønum sieu og Eilyfar þacker fyrer þa Sooru Naad / er han hefur oss gefed framar øllu Mønu i Heimenu. En þ þore eg ad segia/ betra er illt Yfervalld/ en eckert/ þvi hvar svo astendur/ þar er hvers Hønd i moot ødrum/ þar er hver anars Bødull/ þar er eingen Ohultur um Lyf sitt/ eingen um Børn nie Kvinur/ eingen um Eigur synar nie At-vinu/ þar er eingen Sidseme/ eingen Kiærleike/ eingen GudsOtte/ i einu Orde ad segia: Þad er halft Helvyte. Þetta munu þr Þogar kalla/ er lyda þyktast Alogur af Yfervalldenu/ en eingen veit hvad att hefur fyrr en mist hefur: Øllum Mønum i Heimenu hefur þad ad Vege vorded/ ad taka sier Høfdingia/ þar sem Almeningur hefur teked til ad stioorna. Illa geck þad til a Døgum hina Ogudlegu Israels Konunga/ Jeroboams/ Manassis/ Achabs/ og anarra: þo var þ en þa verr/ þegar eingen var Doomare i Israel/ og hver ein giørde þad rett þootte i hyns Augum/ Jud. 17. Þa var valla nockur Guds Þecking i Israel/ Þa giørdu Benjamitar þa Hædung / er Soolen hefur aungva verre Yferskined / hveria Sodoma og Gomorra mætte skamast syn vid ad heyra/ þa slatrade Guds Folk synum eigen Bræd-rum og Systrum/ heille Ættkvisl/ mørgum Þusundum Mana / svo þar var ecke ein Kona epter i Benjamin/ Og hvad vilium vier langt leita/ Vier høfum Epterdæmen hia sialfum oss/ þegar þetta Be-

sala

ala Land plaut i ſijnu eigen̄ Bloode/ædur en̄ Gud gaf oſſ Konung/
ſvo ad eingen̄ mætte Ohult: leggiaſt i Reckiu ſijna/ hverſu ægiætlega
leid oſſ þa? Hverſu poor þa pram̄ i Lande voru? Mundu Men̄ þa ecke
Allshugar fegner verda ad jæta Konunge/ og gannga under han̄ / til
ad hallda Lijpe z Limum/Fride z Freſle? ſvo er þvi hættad/Br: M:
Fyrer oſſ Syndugū Mønū/vier hliootū Lagan̄a þrælar ad vera/uppa
þad vier kun̄um Frelſe ad hallda. || Hver ſem nu yþervegar allt þad
Gooda/er vier hliootum ap Valldſtioornen̄e/z under eins allt þad Illa/
er hun apſtyrer / han̄ munde med betre Samvitſku og fwſare Huga
giora Chriſti Bod / i þvi ad gepa Keyſaranum hvad Keyſarans er.
En̄ ep nockrum þyker Valldſtietten̄ Repſingaſøm/honum kan̄ eg eck-
ert betra Raad en̄ þad er gepur St. Paall/Rom. 13. ſegiande: Villtu
ei Valldſtioornena Ottaſt / þa gior hvad Gott er/og muntu Lopſtijr
ap hen̄e hapa/þvi hun er Guds þienare/ þier til Gooda / En̄ ep þu
giører hvad Illt er / þa vert Ottaſlegen̄/ þvi hun er Guds þienare/
til Hegndar og Reide þeim ſem illa giører: Og er ſvo wt'talad um̄
hid Fyrra.

En̄ hverſu miked ad vier Gude ſkylduger ſieum / þad kan̄ eingen̄
Tunga wt ad ſkijra/hverke Eingla nie Man̄a/og hvi mun þad nock-
ur Mun̄ur fæ wtſagt/þar ſem ad aller Utvalder/aller Heilager i ei-
lijpu Lijpe fæ þad ecke fullgiørt um̄ alla Eilijpd? Eilijpa Tijd ſkal
til þeſſ hapa/ ad prijſa hina Eilijpu Giæſku/og Oendanlegar Alld-
er/ til ad Vegſama hans Napn/ ſem alldrei Enda tekur: Hverſu
meigum vier þa jæta med David: O DRotten̄ / Min̄e erum vier
øllum þijnum Myſkunſemdum: Samt hepur þo hin̄ Eilijpa Naadign
boded ad vier prijſa ſkylldum þær Dæſemder / er han̄ giører a medal
Man̄an̄a Barna/ ecke fyrer þvi/ad han̄ þurpe vorrar Hrooſunar vid/
þvi han̄ er Gud Bleſſadur um̄ allar Allder: Helldur ad Ihugan hn̄s
Velgiorninga mege verda oſſ til Sidbooka og Sæluhiælpar. Vier
heyrdum Fyrra Sun̄udag talad um̄ hin̄ Bonda þioon/ ſem var ſka-

Yy um

um Herra 10000. Punda skylldugur / Munum vier ecke aller mega sitia a Beck med hønum/ þegar ad Skullda-Døgunum kemur? Sál og Lijkama hefur Gud gefed oss/ Til hvers? Ecke til ad brwka þad svo sem vier viliu sialfer / helldur til ad þioona DRottne þar med: Lijkamen er hiñ Oædre Partur vors Skapnadar / hañ hefur Guds Giæska lient oss til ad wtvega Atvinu vora/ svo ad vier i Sveita vors Andlitis kuñum vors Brauds ad neyta/ Gen. 3. Þo hefur hñ skiled sier Leigu hier af/ þvi St. Pall seger: Vited þier ecke/ ad ydar Limer eru Mustere heilags Anda sm i ydur er/ hvern þier hafed af Gude/ og þier erud ecke sialfs ydar Meñ: Hendurnar hefur hañ lient oss til ad brioota Boludum vort Braud/ Fæturnar til ad gaanga fwslega i Guds Hws / Augun til ad upplypta þeim til Himens / hvadañ oss kemur Hialpeñ / Eyruñ til ad heyra Guds Ord / og vardveita þau/ Tunguna til ad lofa hans Nafn/ Eñ i øllu þessu høfum vier refiast vid hiñ Almattuga/ þad hefur geinged Andhælis fyrer oss/ vier høfum lied vora Limu Syndeñe til Ibwdar/ z lated hana drottna i vorum Daudlegum Lijkama / Rom. 6. Þar vier attum ad lia þa Reitlæt enu til Verkfæra. Margur wtretter Hendurnar til Rans og Þioofnadar / til ad meida Holld sijns Naunga / og ad hefna sialfur sijn/ Eñ stela Hefndeñe fra Gude/ Svo langt er fra þvi/ ad Meñ gefe Gude hvad Guds er / Fæturner eru næsta fimer / til ad hlaupa a hiñ breida Veg/ Auguñ eru Skalkur/svo ad allur Lijkameñ verde Skalkur / Grañskygn til ad sia Bialkañ i sijns Brooðurs Auga / Eñ ad Kvistenum i sialfum sier giæta þau ecke / Eyrun klæia epter þvi er þau heyra vilia/ z eru opeñ vid Bulldre Veralldar Þssarar/ svo ad Guds Ord fa ecke Rwm i þeim / Tungañ kemur sier stamarleg Ord og Fiblslegt Hial/ sm Christnum hæfer ecke/ Roog/ Lyge/ Bakmælge/ og añad þvium lijkt. Æ oss Auma Meñ/ hversu illa høfum vier þa Gude goldeð hans Hwsa-Leigu? vited þier ecke/ ad þier erud Kyrkia Guds? seger Postuleñ: Eñ hañ sem Guds Kyrkiu skemer / hañ vill

Gud ſkeina / ſeger hañ / 1. Cor. 3. Eñ hvernig høfum vier ræktad Guds Hws/ Brædur mijner? þad ætte ad vera Bæna-Hws/ eñ vier høfum giørt þad ad Ræningia-Bæle. Eñ ef Gud ſkilur ſier nu þvilijkañ Skatt af Lijkømum vorum / Mun hañ þa læta Sælena bwa Oleigis? Aungvañ Vegeñ/ Peningureñ er Judar ſyndu DRottne/ hñ var gollden fyrer Hofud hvert i ollu Roma Rijke/ þar fyrer gallt og JEſus Skatteñ fyrer ſig og Petur/ er hñ ſpurde hñ ad/ hvert Veralldleger Konungar tæki Skatt af ſijnū eigeñ/ edur af Añarlegum/ Matth. 17. Þar hañ ætte þo ecke Skatt ad giallda/ þvi hñ var ecke einaſta Kongboreñ/ helldur Konungur ad Eilijfu/ Svo a og ſierhver Eiñ af oſſ fyrer Sælu ad ſiæ / hun byr i Leigu-Hwſe / hun a ecke einaſta epter þad ad giallda/ helldur og fyrer ſiælfa ſig: Eñ hvad eigum vier þa ad giallda / edur hver er Skattur Hins Allra Hæſta? Þad giører hañ ſiælfur bert / Pſ. 50. Ecke et eg Kiøt hiña Sterku Vxaña/og ecke dreck eg Blood Hafraña/ Offra DRottne Lofgiørdeñe/og lwk Hinum Allra Hæſta þijn Heit. Hver er ſw Lofgiørd/ er Gud af oſſ heimter? Er þad noog ad kaſta uppa hañ Kvediu ſiñe/ med einu Pſalm Verſe? Fiærre ſie þvi / þad heiter ad nalægiaſt hañ med Vørunum/ eñ Hiartad er langt þar fra. Gud verdur ecke med Mælge prijſadur þeirre er Heidingiar brwka/ og meina ſig fyrer hana ad Bænheyraſt/Matth. 6. Helldur ſvo ſem David/ þar hañ ſeger: Lof ſeg þu DRottne Ønd mijn/ og allt hvad i mier er hans bleſſada Nafne. Ef vier vilium Gud ækalla i Anda og Sañleika / þa ſkal Syndareñ koma hræddur og ſkiælfande fram fyrer Hiñ Heilaga i Iſrael/ hñ ſkal yfervega hñs Heilagleik/ og ſiñ Overdugleik: Mergd ſiña Synda / og Fiølda hans Myſkunſemda: Guds Þoleñmæde/ og ſitt Toomlæte: Guds breñande Elſku til ſijn / og ſijna Eymd og Olucku/ſm ecke getur i Lijkama þeſſa Dauda elſkad hñ af ollu Hiarta/ og ollum Kroptum / er oſſ ſvo heitt elſkade: Og þegar hans Hiarta er af ſlijkre Hugraun brædnad i hønum ſem añad Vax / þa ſkal hañ

 hroopa

hroopa af Diwpenu til DRottens/ eins og David: Mijnar Synder eru mier yfer Høfud geingnar / þær eru vordnar mier mikels til Of-þwng Byrde/ og med Tollheimtu Mañenum/ Gud vertu mier Synd-ugum Liknsamur/ Eñ er þu svo giører / þa mun Andeñ bidia fyrer þier/med Ouñmrædelegum Andvørpunum: Eñ hañ ed Niørtun rañ-sakar/ veit hver ad er Andans Meining/þvi hñ er epter Gude Med-algæungare fyrer Neilaga/ Rom. 8. Og er Gud svarar þier i Leyndum Hiarta þijns fyrer heilagañ Anda/sæ ed ber þijnum Anda Vitne um/ ad þu siert Guds Barn/ segiande: Vertu Nughraustur Sonur/ þier eru þijnar Synder fyrergefnar: Þa Offra Gude Lofgiørdeñe / og seg med JEsu Moodur: Mijn Ønd miklar DRotteñ/ og miñ Ande gladdest i Gude Heilsugiafara mijnū: Þesser eru Kalfar Vara vorra/ er vier eigum Gude ad foornfæra / Os. 14. Þad er þad Offred sem fyrer honum gyllder / þvi Narmþrwngeñ og Sundurknosadañ Anda mun hañ ecke fyrerlijta/ Ps. 51. Hver eru þau Neiteñ / er vier eigum honum ad lwka? Þad eru þau er vier hietum hønum i Skijrneñe/þeg ar hans Eingeteñ Sonur / hiñ Frijdaste medal Mañaña Barna/ Trwlofade ost sier i Raad og Mysskunseme/Hver voru þau/ Þad vier jættum Gude/ helga Trw/ uppa hverja vier skijrder vorum/eñ afneit udum Fiandanum og øllu hans Athæfe / Hver er þa heiløg Trw? Ecke sw alleina sem þecker Gud ad vera/hvad eitt ig giøra Dioflarn-er og skelfast þar af/Jac. 2. Helldur hun/ sem ad verkar fyrer Kiær-leikañ/ Gal. 5. Hver ad er Þoleñmoodur og Goodgiarn/ ecke Øfund-sjwkur/ giører eckert Illmañlega / ecke blæs hañ sig upp / er ecke O-sidsamur/ hañ leitar et epter þvi sem hans er / et Þwnglyndur / hañ þeinker et Illt/ hañ fagnar ecke yfer Ranglætenu / eñ samfagnar Sañleikanum/ hañ umber allt / hañ trwer øllu/hañ vonar allt/ hañ þoler allt/1. Cor. 13. Þad er sw Trw/er vier jættudū Gude i Skijrn-eñe/ er slijka Avexte af sier gefur/hverier sijdur mega vid hana skilia/ eñ Byrtañ vid Soolena: Eñ hvert er þa Andskotans Athæfe er vier neitudum?

neitudum? Pad eru Holldsins Verk / sem Paulus upptelur / Gal. 5. Hoordoomur/ Saurlijfe/ Ohreinleike/ Lausung/ Skurgoda Dyrkun/ Fiølkynge/ Fiandskapur/ Prætur/ Kapp/ Reide/ Prættaner/ Sundurþyckia/ Flockadrættur / og añad þvium lijkt/ Þetta eigum vier ad læta / eñ hitt ad giøra / ef vier viliium gefa pad Gude sem Guds er/ þvi svo seger Drottefi fyrer Muñ Esajæ Cap. 1. Þvoed ydur/ Hreins ed ydur/ Taked ydar Jllskubreytne fra mijnu Auglite/ Læted af Jllu/ eñ læred Gott ad giøra/ Komed sijdañ og eigumst Løg vid/ Þo ad ydar Synder sieu raudar sem Blood / þa skulu þær verda hvijtar sem Snioor/ og þo þær sieu sem Purpure raudar/ þa skulu þær verda hvijt ar sem Ull. Þeir sem eru skylldcr under nockurn Konung/ þeim byriar ecke Einungis ad greida hønum Skatta og Skylldur/ helldur og ad stryda a moote hañs Ovinū/ Nu er eingeñ þvilijkr Guds Ovinur sē Diøfulleñ/ þvi Christr z Belial eiga eckert Hlutskipte samañ/ 2. Cor. 6. Nu fyrst vier erum geingner Gude til Handa/ þvi skylldum vier þa draga eitt Ok med Satan? Andskotans Taum dregur Holldcd/ eñ Guds Lide styrer Andeñ/ latum oss i hønum ganga/ svo munum vier ei fremia Holldsins Gyrnder/ og Jklædumst Guds Herskrwda/ svo ad vier getū Mootstaded Prettum Diøfulsins/ Eph: 6. Þa erum vier retter Guds Þegnar. Eñ JEsus Christus sa ed Høggormsins Høfud hefur i sundur mared/ og nidurbroted Helvijtaña Port/ hañ virdest ad troda Diøfuleñ under Fætur vora / eñ gefe oss ad beriast goodre Barattu/ behallda Trwñe og goodre Samvitsku/ þar til oss um sijder verdur afsijdes løgd Corona Rettlætesins/ sem DRottefi Gud virdest ad gefa oss a þeim Dege/ þegar vier eigum ad giallda þa sijdustu Skulld/ og afhenda þ Gude hvad Guds er/ sem er Sal z Lijf/ hvert vier høfum ad Lane/ og ecke ad Eign þeged. Pad Bænheyre Fader Miskunsemdaña/ fyrer Son siñ JEsum Christum/ Amen.

Tuttugasta og Fioorda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 9. Cap.

 J þañ

Y Þann Tijma. Þa ed JEsus talade þetta til þeirra: Sia þu/ ad Hoꝼdinge nockur gieck ad/og tilbad hann/segiande: Myn Dootter er nyſaalud/ enn þu kom og legg þyna Hønd yfer hana/ og mun hun lifa. Og JEsus stood upp/ og fylgde hønum/ og so hans Læresveinar. Og sia þu/ ad Kona/ hvør ed hafft hafde Bloodfall i tolf Ar/ gieck a Bak til vid hann/og snerte Fallo hans Klædnadar. Þvi hun sagde med siaalfre sier: Ef ad eg mætte ad eins snerta hans Klædnad/ munde eg Heilbrigd verda. Enn JEsus snereſt vid/leit til hennar og sagde: Vertu Hughrauſt Dootter/ þyn Trua giørde þig Heilbrigda. Og a þeirre sømu Stundu/ vard Konann Heilbrigd. Og þa ed JEsus kom inn i Hoꝼdingians Hwss/ og sa þar Lwdurþeitara/ og Bulldran Foolksins/ sagde hann til þeirra: Vijked fra/þviad ecke er Stulkann daud/helldur sefur hun. Og þeir dæerudu hann: Enn sem Foolked var wtdrifed/ gieck hann þar inn/ og took umm hennar Hønd: Og Stulkann stood upp. Og þetta Ryckte barſt wt umm allt þad sama Land.

Exordium.

ÞAD eru merkeleg Ord/ sem Esajas Spaamadur skrifar i hans Bookar 26. Cap. og þannig hliooda: J Angistenne vitiudu þeir þyn DRottenn/ þeir wthelltu audmiwkum Bænum/ þegar þu typtader þa. Svo er hættad voru auma Holldе z Bloode/ christner Menn/ Ad þegar allt ad Oſkum geingur/ þa þeckeer þad a stundum hverke Gud/ nie sinn eigenn Veikleika/og þoott vier siaaum nærre Daglega a þeim/sem DRottenn typtar/ hverſu ad Mann eſkiann er sier Onoog umm alla Hlute/ þegar hann byrger fyrer henne sitt Auglite/ þa er þad eins og þad ecke kome vid oſſ/ svo sem ad einn hellдur enn annar sie undann þegenn þeim Okoſtum/er Syndenne fylgia/ z Elt phas af Theman kallar øllum jafnvøxſa/ segiande: Ad Madurenn fædeſt til Armædunnar/svo sem Neistarner af Gloodenne fliwge i Lopted upp: Enn þoott ad þessu sie svo vared/ þa syneſt svo sem ecke eige

aller

aller vid lijkan̄ Kost ad bwa/ þar nockrer bada i Roosum/ og vita ecke af miklum Mootgange ad segia: Niner þiæst alla Æpe sijna/ og sia valla gladan̄ Dag: En̄ pad er Epterſioonar verdt / hvert ad hiña Kior sieu betre en̄ þessara/ eþ Men̄ pad rett adgiæta: Ad vijsu sijnest þad svo þyrer Mañlegum Doome/ añars er þad vijst/ ad i Velgeingn, eñe er Mañenum hætt vid ad gleyma Gude / sem er hin stærsta Olucka/ er Syndaranum kan̄ til ad falla. Þegar Israel vard fullur z feitur/ þa giørdist han̄ Tauslaatur: Þegar Skeinkiare Pharaonis var aptur komen̄ til Virdingar siñar/ þeinkte hn̄ hverke a Joseph nie Myrkvastoþuna/ Gen. 40. Þegar Nebucadnezar virdte þyrer sier øll hn̄s Stoorvirke/ er han̄ hafde læted giora i Babilon/ þa upphaþdest hn̄s Niarta/ þar til Gud straffade hn̄/ z liet hn̄ eta Gras mz Villu dyrū/ Dan. 4. Þegar Baltazar sat ad Dryckiu/ og wt af Oþmetnade liet saurga Keren̄/ sem brwkud høfdu vered til Þioonustuñar i Guds Hwse/ þa vard han̄ reken̄ fra Rijke og Lijþe/ Dan. 5. Þegar Herodes Konungr metnadest i sijnu Niarta af Velgeingneñe/ z gaþ ecke Gude Dyrdena/ þa vard hn̄ slegen̄ aþ Eingle DRottens/ og doo vesølū Dauda. En̄ svo ad Guds Børn ei rate i þvilijkan̄ Sælar Hæska / þa leggur hin̄ goode Gud þeim sijns Sonar Kross a Herdar: Eg þore ad segia / ad DRotten̄ heþur i sijnu Nædar-Rijke meira wtrett med honum einum/ en̄ med øllu sijnu Epterlæte. A medal añarra høþn̄ vier tvø Dæme þar uppa i þessu heilaga Evangelio/ Samkundu Høfdingians Jairi/ og hiñar Bloodþallesiwku Kviñu/ og aþ bædum þeim hversu ad Truen̄ reyniſt og ebliſt i Krossburdenum / svo sem Gulled hreinsast i Oþnenum/ 1. Pet. 1. Vier vilium i DRottens Naþne hugleida. 1. Jairi Dæme. 2. Hiñar Bloodfalls-Siwku.

O þu goode Gud/ vert oss nælægur med Fulltinge þijns Anda/ i JEsu Naþne/ Amen.

Vtleggingen̄.

SJA

SJa Þu Ad HOFDinge NOckur GEck Ad Og TJLbad Hañ/ seger i Gudspiallenu: Lucas og Marcus segia hañ hafe vered Samkundu Høfdinge: Kañske hañ hafe hvertveggia vered/ þvi Gydingar høfdu Høfuds-Meñ i hverre Attkvisl/ og þar ad auke høfdu þeir Forstødu-Meñ i þeirra Samkundum/ Hvernig sem þetta hefur vered a sig komed/ þa hefur hn̄ þo Mikelsmeteñ vered medal Gydinga/ Eñ Lijkinde er/ ad hañ mune ecke hafa matt JEsum mikels/ adur eñ Naudeñ þrÿste honum til þess. JEsus hafde i heillt Ar keñt/prædikad og giordt Kraptaverk i Capernaum/ Eñ þss er ei geted/ ad Høfdinge þesse hafe feingist miked þar um̃ / fyrr eñ hañs einka Dootter var adkomeñ Dauda. Þad ma z allvijda lesa i Gudspialls-Søgunum/ Ad þessháttar Meñ høfudu JEsum framar og opsooktu/ eñ ad þeir mundu leita Lids hia hønum i nockrum Hlut / og þar fyrer søgdu Gydingar fordum Daga/ er þeirra Sendemeñ komu aptur/ z søgdu um̃ DRotteñ/Joh: 7. Alldrei hefur nockur Madur talad svo sem þesse/ þa svørudu þeir/sege eg/ hvert erud þier og villter/ trwer nockur af Høfdingiunum a hañ / edur af Pharisæunum. Ad eg fæe mier þad ecke til Orda/ad Judar høfdu alyktad/ ad hver sem medkende JEsum ad vera Christum/hañ skyllde bañsettur vera / og rækur fra þeirra Samkundu / Joh. 9. Edur um̃ þad tale / ad Samkundu Høfdingeñ reiddest hønum næsta miøg / er hañ læknade Kviñuna a Sabbats Dege/ þa er i 18. Ar hafde Ohraust vered/ Luc. 13. Af hveriu øllu sia ma / ad Guds Sonur hefur ecke Velþockadur vered hia þessslags Foolke/ eñ ecke ad sijdur rak Neydeñ þeñañ Mañ til ad falla JEsu til Foota med Audmiwkre Bæn/ svo sem bæde Lucas og Marcus skrifar/ svo þad rættest a hønum/ sm̃ David um̃ sig skrifar / Ps. 18. Þegar eg kveltumst/ þa akalla eg DRotteñ/ og hroopa til Guds mijns/þa Bænheyrer hn̄ mijna Raust/ af sijnu Musterе. Eñ þu/ christeñ Madur / sem þetta heyrer/ Tak þetta Dæme þier til Vidvørunar / og Trw þiñe til Styrkingar ef a liggur/

liggur/þu hefur mä ske ecke hyrdt svo um̃ ad leita ad JEsu a medañ
þier vel geck / a medañ þu varst a Bloome þiñar Æsku / þa kañ vel
vera/ad Synder þijns Vngdooms hafe vered margar: hafe nu DRott
eñ vitiad þijn med Krossenum/ þa kañast þar vid/ ad hañ bender þier
til þess ad koma til sijn/ sem ad er DRotteñ þiñ Læknare/: hafe Gud
ecke straffad þig med Lijkamans Ohreyste / þa rañsaka þo vel / hvert
þu alheill siert. Þesse Nofdinge ätte Eina einka Doottur/sem än
alls Efa hefur vered hönum kiærare eñ øll hans Aleiga: þu ätt og
fyrer eiñe Sälu ad siä/ kostulegre Dyrgrip fiñur þu ecke i allre Ver
ølldeñe/ þvi hvad gagnar þad Mañenum/ seger Endurlausnareñ/ad
hañ eignest allañ Heim þeña/ eñ lijde Tapun a Sälu siñe / Matth.
16. Dyrmæt er hun/ ecke einasta þess vegna / ad hun er i Fyrstu epte
er Guds Myndskøpud/ helldur hins añars längtum framar/ ad hun
er med Guds Bloode Endurkeypt / giæt ad hvert hun heilbrigd er/
þier virdest ad svo sie / af þvi þu keñer þijn einkes Meins / og þijn
Säla er ecke Oroolegi þier / svo sem Davids var/ Eñ trw mier til/
Kiære/ ad þau Særeñ eru ecke betre/ sem daud eru / helldur eñ hin er
svijda: Muntu þar fyrer hraustare vera þoott þu siert lijkur þeim er
Jeremjas seger? Cap. 5. Þu typtar þa DRotteñ / eñ þeir fiña þar
ecke til. Ber Lijfernis Nættu þijna samañ vid Mæle-Snwru Guds
heilaga Løgmäls/ hvert þu hefur elskad DRotteñ Gud þiñ af allre
Ondu þiñe / og øllu Hiarta þijnu / og øllu Hugskote þijnu / og þiñ
Näunga sem siälfañ þig / hvert þu getur sagt med hinum Rijka
Yngling/ sem kom til JEsum/ og villde fä ad vita hvad hañ giøra
skyllde/ svo hañ mætte eignast eilijft Lijf/ Matth. 19. Ad allt þetta
hafer þu giørt fra Barndoome þijnum: Og vil eg nu sleppa þessu/
þvi ad eingeñ Maña hefur um̃ Æfe/ Guds Løgmäl uppfyllt / nema
hañ Eiñ/sem bar vorar Synder/og alla Løgmälsins Bølvan/siälf-
ur Syndlaus/ Hreiñ/Heilagur/ og fra skileñ Syndurunum/ Heb. 7.
Eñ seg mier / hefur þu hallded gløggvañ Reikningskap vid siälfañ

þig hier um̃/ svo þu haþer idrast Syndaña aþ Hiarta/ og læted þier þær leidar verda? Hvert þu heþur lagt vid þijn roteñ Sáár z Andleg-añ Hollds-Fwa/ þañ Plaastur er alleina kañ ad græda / sem er JEsu blessad Blood med Trwñe medteked aþ Læknarans Hende/ og hvert þu ad Sijdustu heþur aþ Alvøru Kapp kostad/ ad betra þiñ Liþnad/ hvert þu heþr ecke geinged Vm̃þeinkingarlaust aptr til somu Synda/ vellt þier i sama Saur/og syndgad uppa Nadena/og hvert hiñ sijdare Dagureñ heþur bætt nockud um̃ fyrer hinū Fyrra. Reyned ydur/seger Paulus/ hvert ad þier erud i Trwñe / 2. Cor. 13. Giørum svo / vit-um til hvad heitt vier elskum Gud/ þegar Holldsins Fysn er ødrumeg-eñ: Hveria Trwar Avexte vier fiñum i Fare voru/ hvert Guds Ande verkar i oss fyrer saña Idran/ hvert vier erum svo tilbwner med vorn Reikningskap/ ad hveriu Kvølde Dags/ ad vier sieum þar visser/ ad þoott vier deyum/þa munum vier samt liþa/ Joh. 11. Allt svo leinge ad vier ecke temium oss þetta Hugarþar/ þa þeynkia Meñ hid sama/ sem Eingilleñ aþ Laodicea / Apoc. 3. Eg em Rijkur og Audugur noog og þarþ Einkis vid / eñ þu veist ecke / seger DRotteñ / ad þu Vesæll ert/ Aumur og Voladur/ Blindur og Fatlaus. Eg ræd þier/ ad þu kauper Gull aþ mier / Gull þad i Elldе er reynt / svo þu Aud-ugur verder/og klædest hvijtum Klædum/ svo ad Vanvirda þiñar Fat-leysu ecke Openberist. Eñ nær vier holldum Reikning vid sialþa oss/ þa faaum vier ad þeckia / ad vorar Misgiørder setur hiñ Alskygne Gud fram̃e fyrer sig/ og vorar Ovitanlegar Synder fram̃ fyrer sijnu Auglite/Ps. 90. Hvad þa/ Brædur mijner? Munu þa ecke um̃ sijder upplwkast vor Augu / svo ad vier faaum ad sia / ad allt Høþuded er siwkt / allt Hiartad er veikt/fra Hvirþle og allt til Ilia er þar ecke nema Sár/Kaun/Beniar og Þrote/ Esa. 1? Hvad er þa vor Saala betur aa sig komeñ / eñ þesse Høþdingians Dootter / sw er var Daud-vona/ edur og Andvana Lijk/ svo sem Matthæus skriþar: Stoor Naud þreyngde Jairum til ad leita Christi/ Eñ lææium oss ecke vera Rækt-

at

ar-miñe vid Sæler vorar / eñ hañ var vid Dooktur ſijna: Eingeñ er Kroſſburdur meire / eñ ſw Barætta/ ſem er a millum Holldſins z Andans/ Gal. 5. Og Tilfiñing Synda ſiña / med hverium vier høfum hiñ Næduga Gud ſtygdañ/ hun upp þurkade Davids Krapta/ ſvo ſm þa Hey þornar æ Sumre/ hun lagde hñ i Daudans Dupt/ hun hiellt Voku fyrer hans/ Augum þad hañ vard ſvo Mættlaus/ ad hañ gat ecke talad/ Pſ. 77. Eñ hvad ſkulum vier þa Raads taka/ Br. M z Hvad giørde Jairus? Hañ fiell til Foota JEſu/ ſeger Marcus / og bad hañ mikelega: Giør ſlijkt hid ſama/ chriſteñ Madur / ef þu villt ad þijn Sæla heilbrygd verde/ Audmyk þig under Volldugа Guds Hønd: Eg jatade DRottne Synd mijna/ ſeger David/ og þa fyrer gafſtu mier þad/ þad var og ſatt/ þvi under eins hañ ſagde: Syndgaſt hefe eg a moote DRottne / þa ſvarade Spæmadureñ Nathan honum: Svo hefur DRotteñ Synd þijna i burtu teked / 2. Sam. 12. JEſus rækte þad ecke vid þeña Samkundu Hofdingia/ þoott kañ ſke ad bæde hañ og hans Lagsmeñ hefdu foracktad hañ meir eñ um eitt heilt Ar/ þvi hañ viſſe ad hans Sæla var Angur full i honum/ og villde þvi ecke leggia Sorg ofañ a Sorg/ helldur geck hañ ſtrax a þa Leid/ er hañ beidde hñ um: hier ræteſt þad ſem Eſajas um hñ ſpaer og Matth. 12. Itrekar/ ſegiande: Hañ mun ecke deila og ecke kalla/ og eingeñ mun a Strætunū hans Rauſt heyra/ Eitt brakadañ Reir mun hañ ecke ſundurbriioota / og Eitt riwkanda Hør-Kveik ecke wtſlockva/ hins ſama hefur þu ad vænta / chriſteñ Madur / hver helſt þu ert/ þvi hiꝛ Gude er eckert Mañgreinar Alit/ þegar þu med David kallar til DRottens a þijnum Mootgængs Tijma / þa þu uppretter þijna Hønd a Nættar Þele og lætur ecke af/ fyrer þvi ad þijn Sæla vill ecke huggaſt lata/ Pſ. 77. Jæ / allra hellſt þegar þu bidur um Fyrergefning þiña Synda/ þvi til þeſſ er Guds Sonur i Heimeñ kom eñ/ ad hñ nidurbriioote Diofulſins Verk/ 1. Joh. 3. A medal hverra Syndeñ er hid verſta. Edur meinar þu ad hañ/ ſem liet þad ad Bæn

Jairi/ad uppvekia hñs Dootter/an hvers hñ kuñe po hoolpeñ ad ver'da/ad hñ mune netta pi' um̃ Kvittun piña Synda/nær pu heñ' Sorgfullur leitar / par hañ veit ad pu kant ecke an heñar Saluhialpena ad erpa/ eñ hañ er po i Heimeñ komeñ til pess/ ad kalla Synduga og ecke Rettlata til Jdranar / Matth. 9. Og vill ad aller Meñ verde Saluhoolpner og komest til Sañleikßins Vidurkeñingar/ 1. Tim. 2. Ap Hiartgrooeñe Medaumkvun og breñande Elsku til Syndugra Maña/ hroopade JEsus fordum Daga: Komed til mijn aller pier sem Erpided og Pwnga pimder erud/eg vil Endurnæra ydur/ Matth. 11. Pvi kemur pu pa ecke til Guds / hvers Synder ad eru yfer pitt Hopud geingnar/ og pier mikils til Opþwng Byrde vordnar / par pu veitst ad hañ svared hepur og sagt/ A hverium hellst Tyma ad hiñ Ogudlege sniir sier fra siinu Ogudlegu Athæpe/ Svo sañarlega sem eg lipe/ hans Misgiorninga skal ecke ad Eilijpu miñst verda/ Ezech. 18. Slijka Hlute aprekar Vm̃vøndun DRottens hia syndugñ Møñum / pa heñe er med Audmiwku Hiarta teked/svo vier megñ iata pad satt ad vera sem Paulus til Hebræos seger / Cap. 12. Ad øll Typtan/ medañ hun aliggur/ pyke oss hun Sorg og eingeñ Glede ad vera/ eñ eptera gepur hun Fridsamlegañ Avøxt Rettlætesins. Jairus pesse var eiñ Samkundu Høpdinge/an Epa eiñ Skriptlærdur og uppprædd ur i Moysis Løgmale / eñ i pvi fiñur hañ eckert Rad moote Daudanum / sem ei var Von / pvi Bookstapureñ deyder eñ Andeñ lijpgar/ 2. Cor. 3. Bæde hañ z hans Dootter høpdu syndgad a moote Løgmalenu/ eñ Løgmaled skylldar pa alla under Daudañ/ sem ecke uppfylla pad: Svo høpum og ecke vier synduger Meñ neiñar Hialpar ad vænta i Løgmalsins Verkum / poott vier sieum pau skyllduger ad giøra / pvi Løgmaled er iñkomed svo ad Syndeñ ypergnæpde / seger Paulus/ Róm. 5. Pad er/ad hun yrde uppviis/ pvi an pess mundum vier ei Syndena peckia: pad er ei añad eñ eitt Brijne/a hveriu Daud eñ hvesser siñ Brodd/par ed Syndeñ er Brodd Daudans/eñ Kraptur

Synd-

Syndarenar er Logmaled/ seger Paulus/ 1. Cor. 15. Þvi þad fordæmer þa sem hana drygia : Hvar hoþum vier þa Lijþs ad leita? J Trwnne a hann sem Logmaled heþur uppfyllt/ Daudann sigrad/og bored Synder vorar uppa Træd/ enn fest þar Handskriptena þa sem mooke oss var. Enn svo sem Pælmavidurenn retter sig upp under Þwngannum/svo vex Trwenn i Kroßburdennm : Jeg skal ecke segia hversu Trwarsterkr ad Jairus heþr i Fyrstunne vered/þ synest hm̃ hafe ecke meint/ ad JEsus Guds Sonur være/ helldur Spamadur nockur/svo sem̃ Elias edur Elisæus/ sa ed kynne ad uppvekia Dauda eins og þeir/annars munde hann ecke hafa meint/ ad hann þyrpte ad ganga heim med sier/ og leggia Hond yþer Doottur sijna : Niit er vijst/ ad hans Tru hefur ecke svo sterk vered/ sem Kvinnu þessarar/ er hier umgetur/ edur hinnar Cananeisku/ edur Hundrads-Hofdingians. O minn HErra JEsu/ hversu nakvæm er þijn Lijknar-Hond til ad endurnæra hinn riukanda Hor-Kveik/ hann liet sier þad ecke noog þykia/ ad hann Bænheyrde hm̃ svo pliott/sem hinn kunne ad bidia/ꝛ geck strax af Stad/helldur a Vegenum styrkte hann Tru hm̃s med þvi allra dasamlegasta Kraptaverke/ er hm̃ giørde vid Kvinnuna : Ad sønnu hefde Frelsarenn kunnad ad lata þetta Almættisverk leint vera/eins og ønnur/er hm̃ bannade ad bera wt/ enn þad villde hann ecke : Hans Lyknar-Hond er Frioþsøm : Hann giørde hier tvennt i einu : Hann læknade hina Naudstøddu og Fæmadu Konu/ er allre Aleigu sinne haþde þorgeþens kostad uppa Læknara/ og under eins styrkte hann hennar og Jairi Tru : Þvi trued mier til/ ad hann heþur ecke þorgeþens talad þesse Ord : ÞJN TRua GJorde Þig HEJia. Ja/ enn þa þramar/ þegar Hwskarlar Jairi runnu i moote honum/ svo sem Lucas og Marcus skriþa/ og søgdu : Omaka ecke Meistarann/ þijn Dootter er sæmlud/þa heþde honum mætt til Hugar koma/ ad þad være wte/ enn JEsus slepte ecke sinne Hende aþ honum/helldur sagde hann : Ottast ecke/Tru þu alleina. Lat þetta Dæme vera þier jaþnann þyrer Augum/Chr : M. / þegar þijn Trua tek.

ur til ad veikiast i Moofgangenum/og þier kemur til Hugar med David/ ad Gud hafe forgleymt Myskunsamur ad vera/ Ps. 77. Sia hier hvad trur ad þin Lausnare er/ ad hann freistar einkis yfer Megn fram/1. Cor. 18. Þu megnar ecke hinn allra minnsta Truar-Neista ad kveikia i þier/ Guds Verk er þad/ er þad veik Tru/ þa er þad þo Tru/ Gud ann sijnum Giorninge/ lætt sia/ ad þu alleina ecke slockver hann med Þolenmædenne og Vænarleysenu/og vert svo viss umm/ ad hann blæs simlþur ad þvi glooanda Kole/ er hann hefur lagt a Varer þijns Hiarta: Hann liet ecke Petrum sockva / þo hann være Truar veikur/ Matth. 14. Hann leifde ecke ad hans Læresveinar forgeingu / þoott þeir væru Litil-Truader/ Luc. 8. Hann uppvakte Lazarum/þoott Martha efadest umm/ad hann munde fyrr upprijsa/enn a sijdarsta Dege/Joh. 11. Og hversu opt ætalde hann Læresveinana fyrer þeirra Truarleyse/ svo ad þeir beiddu hann/ og sogdu: HErra/ auk þu oss Truna/ samt eyldist Guds Kraftur svo med þeim/ad þeir urdu þess Allshugar fegner/ ad þeir mættu niioota þeirrar Æru/ ad þola allar Hørdungar hans vegna. Jeg vil ei tala umm þad mikla Myskunarverk/ er JEsus giorde vid hinn Tunglsiwka/og Fodur hanns/er hann sagde: Ef þu truer/ þa er Truudum allt mogulegt/ enn Faderenn æpte Hastofum/ og Tæradest miog/ segiande: Jeg true Herra/ enn hiælpa þu Vantru minne: Og JEsus rak Diøfulenn wt af hinum Tunglsiwka / took i Hond hanns og reiste hann upp/ Marc. 9. Svo lætt þier nu og nægiast DRottens Rææd/ christenn Madur/ þoott þier finnist/ad þijn Trua ecke sem sterkust sie/ þvi hanns Kraftur fullkomnast i Breisklcikanum/ 2. Cor. 12. Og er þetta nu svo wt-talad umm hid fyrra.

Epterfylger ad tala med fææm Ordum umm þad Sijdara. Ecke minna Traust edur Hiælparvon stendur christnum Manne af þeirre Myskun/ sem voor Frelsare giorde a þeirre aumu Konu / er med Tru sinne þæde Heilbrygde af honum. Evsebius skrifar i hanns Christendooms Søgu/ og 7. Book/ 17. Cap. Ad hun hafe Heidenn Mannesk ia vered/

ed/Kyniud wr Cæsarea Philippi. Þier kyñe til Hugar ad koma/synd ugur Madur/ ad Christur hafe ecke giøra viliad þvilijk Stoormerke/ nema medal sijns Foolks og Gydingaña: Eñ Dæme hiñar Cananeisku/ Hundradshøfdingians/hiña Djøfuloodu i Gergeseaña Landa Merkium/syner allt añad/ og þvi skyllde hañ neita þeim Kraptaverk aña/hverium hañ hafde fyrerhugad Naad Evangelii/ svo sem stendur hia Esa. 62. Ad DRotteñ mune framleida sitt Rettlæte og sijna Dyrd fyrer allar Þiooder: Þu seger / Gud giøre þo ecke Kraptaverk Maña a medal a þessum Døgum: Eñ seg mier/ Hvert er Krapta Verk meira eñ þad/ ad hañ hefur giørdt oss Abrahams Sonu af Steinum/ þad er af Heidingium/þeim er Stocka og Steina dyrkudu/ og voru þeim sialfer lijker. Þesse Vesala Kviña var þwngū Siwkdoome underorpeñ/ og Ohrein køllud epter Løgmalenu / Hver hana snerte/ skyllde Ohreirn vera allañ Dag til Kvøllds/ Eñ ecke skede þad þar fyrer/ ad Kviñurnar a þeim Tijma væru meir Ohreinar i Guds Auglite/ helldur eñ eiñ daudur Lijkame/ hvern eingeñ matte snerta/ helldur svo sem þad var boded i Guds Løgum/ til ad teikna oss Andlega i Syndunum dauda/ Svo var og hitt til ad miña oss a Spillingu Natturu vorrar/ Eñ þoott ad þesse famada Mañeskia være svo a sig komeñ/ samt fyrerlitur ecke JEsus hana: Allt er Hreinum hreint/ Tit. 1. Svo var og hønum/ sem er hreiñ og heilagur/ og frafskileñ Syndurunum: Þesse Kona var Ohrein epter Levitaña Løgmale/svo ad eingeñ matte hana snerta/ nie Klæde heñar/ eñ strax sem hun hñs Klæda-Falld snerte/ er sialfur Levi Born hrein giører/ þa vard hun bæde hrein og Heilbrygd. Tak þier þad til Huggunar/ syndugur Madur/ þegar Sathan freistar þijn med Orvæntinguñe/ kañ ske ecke fyrr eñ i þeim sijdurstu Andarslitrum/ nær hañ er sem akafastur/ þvi hañ veit hañ hefur stuttañ Tijma. Þitt Rettlæte er svo sem nidolags Fat: Hvad munu þa vera þijnar Bloodugar Illgiorder? Eñ sia/ hier er opnadur eiñ Bruñur Davids Hwse/ og þeim sem byggia

til

til Jerusalem/ til Hreinsunar Syndarann z Bloodfallsfiwkn: Þu ert Ohrein/ svo sem þesse Kona/ og eckert Ohreint maa innkoma i þa himnesku Jerusalem/ enn hier er Blood JEsu/ sem hreinsar þig af øllum þijnum Syndum/ 1. Joh. 1. Þijnar Synder eru raudar sem Blood/ Esa. 1. Enn JEsus er þyrer sitt eiged Blood Einusinne inngeingenn i þad allra Helgasta/ ad wivegadre eilijfre Endurlausn/ Heb. 9. Þar fyrer vill hann giora þær hvijtar sem Snioo. Þu heþur eckert Giiide ad lwka fyrer Syndena: Þesse Kvinna haþde ecke helldur neitt ad giallda i Læknis-Laun/ þvi hun haþde eidt þar til allre Eigu sinne/ ad hun mætte heilbrygd verda/ enn þoor þo jafnann Vesnande: JEsus æskte og aungra Launa aþ henne/ helldur sagde hann: VER tu HVGhraust DOOTTer/ Þijn Tru GJørde þig HEilbrygda. Hann krefur og ecke Endurgiallds aþ þier/ þvi hvad maa Madurenn Gude giallda? Tru þu alleina þvi/ ad hann sie Forlijkun þyrer þijnar/ z ecke einasta þyrer þijnar/ helldur z þ allar Veralldarennar Synder/ 1. Joh. 2. Og heyr þau Lyknarþullu Ord/ er hnn talar/ Esa. 55. Heyred hver s ad þyrstur er/ Komed til þessara Vatna/ z hver sm eckert Gialld heþur/ hann kome og fæe fyrer eckert/ Komed/ sege eg/ Komed og kaupid fyrer utann Peninga / og utann Andvyrde/ bæde Vijn og Miolk/ Hvar fyrer læte þier ydar Peninga wte fyrer Mattleysu/og ydar Erfide fyrer þann Hlut sem ei kann ad sedia. Kona þesse geck Bak vid JEsum/ hun var Ohrein/ hun var Or Fatæk/ hun var ad øllu Leite aumlega a sig komenn/ hun þorde ecke ad yrkia Orde a hann/ og skammadest sijn ad bera sijna Kveinstaþe fram fyrer slijkann Herra: Æ/ hvad mætte Syndarenn þeynkia/ sa er optlega heþur vellt sier i sama Saur/ og eins og Hundurenn geinged aptur til Spijunnar/ Mun hann ecke fyrerverda sig/ ad koma fram fyrer hann/ i hvers Auglite ad ecke eru Himnarner hreiner / fyrer hverium hiner Dyrdlegu Cherubim hylia sijn Andlite? Sannlega være þess meir enn Von: enn fyrer JEsu Forþienustu Skulld / hvers Asioonu þeir byrgdu / og hræktu i hans Andlit/ þa

þa megum vier med fullu Trauste ganga til Nadar-Stoolsins/ ſvo ad vier Myſkun odlumſt/ i hentugan Tijma/ Ebr. 4. Þa ſkalltu vita/ Syndugur Madur/ Skylldu þijna/ þegar þu ſem ert Molld og Aſka/ dyrþeſt ad tala vid DRottenn/ ad hønum ber Dyrdenn og Heidurenn / enn þier ber Blygdan þijns Andlitis/ Svo giørde þeſſe Kvinna/ þvi hlaut hun Myſkun/ Svo giørdu hiner 10. Lijkþraau/ þeir ſtoodu fiærre/ þvi urdu þeir hreinſader/ Svo giorde hin Berſynduga i Simons Phariſeara Hwſe/ med hverium JEſus var ad Heimbode/ hun kraup Bak til vid hans Fætur/ og þvode þa med Taarum ſijnum/ og þerrade med ſijnum Haarlockum/ kyſte þa/ og ſmurde med Vidſmiore/ enn er Phariſæus hneixladeſt þar a i ſijnu Hiarta / og meinte þad være Ohæþa/ ad ſlijkur Stoor Syndare ſkyllde ſnerta hann/ ſem Foolked hiellt Spamann ad vera/ þa liet JEſus hann ſiaalþann leggia Doomenn a/ ad Sa munde elſka meir/ ſem meira uppgeþed være/ enn DRottenn ſagde til hennar/ Aþ þvi hun elſkade Miked / þa eru hennar Morgu Synder fyrergeþnar. Ad Sijduſtu ſnerter Kona þeſſe hans Klæda-Falld / epter þvi ſem hun Raad fyrer giørde med ſiaalþre ſier / Nær þorde hun ecke ad ganga / og er lijklegt/ ad hun haþe ætlad ad dyliaſt / þar hann ſtood midt i Mann-Þraungenne / og munde hennar þvi ecke giæta: Margur heþur JEſum ſnorted i þeſſum Hoop / enn eingenn ſvo hart ſem þeſſe Kona. Þad ſtendur ſkriþad um vorn HErra/ ad þegar hann ſaa Aumur a nockrum/ ad hans Jdur haþe komeſt vid i hønum aþ Medaumkan/ Svo heþur og hier vered / Hann fann Kraft wt aþ ſier ganga / hans Fodurleg Giæſka gat ecke leynt ſier/ Brunnur Myſkunarennar vall hier upp ſiaalþkraþa / og ſiaalþt Himnarijke þolde hier Oþrijke: Enn lat þier þad aþ þeſſu til Hugar koma/ Guds Elſkulegt Barn/ Ad JEſus Chriſtur er uppfarenn yfer alla Himna / og er ecke framar med oſſ ad Lijkams Viſtum/ Samt uppfyller þo hans Klæda-Falldur þad heila Muſtere / ſem er chriſteleg Kyrkia Guds hier a Jordunne / Þar um ſpaaer Zacharias / Cap. 8. Þad ſkal ſke a þeim Døgum / ad Tiju

Menn af øllum Tungumaalum skulu þrijfa i Klæda-Falld Gydings-sins/ og segia: Vier vilium fara med ydur/ þvi vier heyrum ad Gud sie med ydur: Hvernig er hann þa med sinne Kyrkiu hier a Jørdunne? J Ordenu og Sacramentunum/ þad eru hans Klæde/ þar er hann ad finna/ þangad attu ad þrijfa med Trwarennar Hende/ þa ertu hønum eins nærre/ og enn þa nær enn þesse Kona/ enn allra helst skalltu til þessa Raads taka/ þegar øll ønnur bila/ Nær hinn Sijdarste Mootgangur Daudens þier ad Hondum kemur/ og þijnar Lykamlegar Hendur þreifa ei leingur/ Haf þa svo fest þijna Trwar-Hønd a þessum JEsu Klæda-Fallde/ umm Nadar-Tijmann/ ad þu slepper hønum alldrei fyrr enn hann blessar þig/ og mun i gegnum hann offann flioota til Saalar þinnar Kraptur af Hædum/ sa ed hana heilbrygda giøre af øllum Saalar og Lijfs Meinum: Enn hann sem einngann vill fraa sier reka/ er til hans kemur/ Hann sem lofad hefur ad Bænheyra medann þu ert ad bidia/ Hann sem sialfur þreytte vid Daudann/ og took akaflega ad bidia/ og kann þar fyrer ad samphnast Eymdum þijnum/ Hann/ sege eg/ mun svara Saalu þinne fyrer heilagann Anda/ hver ed Vitnar med þijnum Anda/ ad þu sert Guds Barn: Vert Hughraust Mijn Dootter/ Þijn Trwa Gierde Þig Hoolpna. Þad veite oss øllum Goodur Gud/ fyrer JEsum Christum/ AMEN.

Tuttugasta og Fimta Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 24. Cap.

þann Tijma. JEsus sagde til sinna Lærisveina: Nær ed þier siaed Svivirding Foreidslunnar (af hvørre sagt er fyrer Spamannenn Daniel) standande i Helgum Stad. Hvør sem þad les/ hann hygge þar ad. Hvørier þa eru a Gydingalande/ flyie þeir a Fiøll/ Og hvør hann er a Riæfre/ fare hann eige offann ad taka wr sijnu Hwse/ Og hvør sem a Akre er/ snwe hann ei aptur/ ad taka sijn Klæde. Enn Vei Þwngudum og Briostmylkingum a þeim Døgum. Enn bidied/ ad ydar Flootte verde ecke

ecke um̃ Vetur/ og eige a Hvottdeige. Hviad þa mun verda so stoor Hormung/ hvilijk ad eige var i fra Vpphafe Veralldarenar/ allt til þessarar Stundar/og ei helldur mun verda. Og nema ad þesser Dag ar verde stytter / verdur eckert Holld hoolped. Eñ fyrer Vtvaldra Saker/þa skulu þeir styttast. Eñ ef nockur seiger þa til ydar/Siaˀ ed/ Hier er Christur eda þar / þa skulud þier ecke þvi trwa. Hviad þar munu upprijsa Falschristar og Falsspaameñ/ og þeir munu giora stoor Taakn og Vndur/so ad i Villu munu leidast (ef ske mætte) einneñ Vtvalder. Siaed eg sagda ydur þad fyrer. Nu ef þeir seigia til ydar/ Siaed / Hañ er a Eydemørku / þa gaanged ecke wt. Siaed/ hañ er i Launkofum / þa trwed eige. Hviad lijka sem Elldingwt gengur af Vppgaungu/ og skijn allt til Nidurgaungu/ Lijka so mun og vera Tilkoma Mañsins Sonar. Hviad hvar hellst ad Hrææd er/ þangad munu og Ernerner safnast.

Exordium.

JEsus bydur sijnum Læresveinum i þessu Gudspialle / ad þeir skule ei trwa/ þoott ad þeim sagt verde: HJer ER Dur þAr Er CHRJSTur / þvi Þar Munu VPPrijsa MArger FALS-Christar Og FALS-Spaameñ / med ødru fleira sem Epterfylger / og i Gudspiallenu sier lijkast hermer. Allt ræsttest þetta strax epter hans Daga/svo af þessu ma sia/ ad þad satt er sm̃ Paulus um̃ hñ seger/ Ad i hønum sieu hulder aller Fiarsiooder Vijsk uñar. Ecke einasta fundust þeir medal Gydinga / er sig giørdu ad Christe / Svo sem var Bar-Cocaba er Anno 130. safnade Ogrynñe Her a moote Hadriano Keysara/og sagdest vera Stiarna sw/er Bileˀ am um̃ spaer / Num. 24. Helldur og medal þeirra er sig Christna kølludu / svo sem var Simon hiñ Fiølkuñe / og Otal fleire/ sem wtˀ komu af hñs Skoola/ og tøldu Foolkenu þa Trw/ad þr væru Heimˀ sins Endurlausnarar/ giørdu og mørg følsk Kraptaverk / svo sem af fornum Christendoomsins Søgũ er alkuñugt/ Vid þessũ tekur JEsus

Vara sijnum Lærefveinum / og ecke einasta þeim / helldur og øllum
þeim/sem hañ og hans Keñingar elska mundu/þvi svo sem hañ sagde
i Bæneñe til sijns Himneska Føðurs : Eg bid ecke einasta fyrer þm/
(hañ meinte Lærefveinana) helldur og fyrer þeim / sem a mig trwa
munu/fyrer þeirra Ord : Svo hefur hañ og þetta øllum þeim sagt/er
Postuleg Keñing bodud verdur/ svo sem hñ og med berum Ordum seg-
er hia Marcum i 13. Capitula : Þad eg sege ydur/þad sege eg oll-
um/ Vaked þier : Og fyrer þvi / ad Amiñing þesse heyrer og oss til /
yfer hveria lijklegt er ad Heimsins Ender sie komeñ/ þa vil eg hana
alleina med sijnum Lærdoomum stuttlega yfervega.

Hvar til oss adstode Goodur Gud med Krapte sijns Anda/i JEsu
Nafne/ A M E N.

Vtleggingeñ.

HEDrei kuñum vier Guds Føðurlegre Giæsku þar fyrer ad full-
þacka / ad hañ hefur Lande voru þyrmt fyrer Villum og Af-
gudadyrkun / Hans Nafn sie þar fyrer Lofad og Vegsamad
uñ Allder Allda. Samt mun þo ecke Sathan lata oss Hlutlausa/
Varne Guds millda Hønd vid þvi/ ad hñ deyde Sæler Mañaña med
Følskum Keñingum/þa leitar hñ til med Illum Dæmum/ med Vond
um Fortølum/ og Aeggian til Lasta og liootra Verka/ med Toomlæte
og Hyskne i þvi ad vijsa þeim Guds Gøtu/ sem hana ecke fa sialfer
ratad/ Litlu skipter med hveriu Moote ad Fiandeñ og hans Verkfære
svijkia Daudlegra Maña Sæler wr Guds Hende: Jll Heimsins Ept
erdæme/ sierdeiles þegar þau ecke stroffud eru / þau eru sterkare til ad
draga Taum Andskotans / eñ nockur Villu-Madur : Margur mun
vera fyrer ranga Trw Fordæmdur/ og þo kañ ske ei færre fyrer illañ
Verknad/ Þar fyrer seger og Endurlausnareñ : Vei þeim Mañe/fyr
er hvern ad Hneixlaneñ kemur / Matth. 18. Epterdæmed er ein Al-
meñeleg Tunga / sem aller skilia. Þad var hallded Furduverk uñ
Mitridatem Konung i Ponto/ ad hañ hafde i Lide sijnu Allra handa

Þiooder/

Þiooder / og gaf þo talad siñe Tungu vid hvern þeirra / Eñ þad er stærra Furduverk/ ad eitt Epterdæme talar þegiande vid alla Meñ/ sem þad heyra/og þoott þad sie Hlioodlaust siaalft/gioret þad Þusund Tungur skijrt talande: Jll Dæme spilla bæde Bondum og Goodum: Bonda draga þau til Epterbreytne / þvi hvad elskar sier lijkt: Þañ Gooda til ad tala illa um̃ þañ/sem þad af sier geþur/þvi Fæer eru svo Raadsetter / ad ecke halliñæle þeim sem Jllt adhafast / jafnvel þoott Verked byrie ad hata eñ Mañeñ elska/ og Meñ eyge ad Lagfæra þad sem illa fer/ eñ lasta ecke/svo sem Paulus amiñer þa i Galatia/ segiande/ Cap. 6. Brædur/ Ef nockur verdur yfersteigeñ af einhverre Hrosun/þier sem Andleger erud/ Leidretted þañ sama med Hoogværum Anda. | Þad er ad vijsu satt / ad eingeñ er Saa a medal vor / er keñe Villu neina / Eñ hvert ad vier kuñum̃ þar fyrer ad hroosa oss af þvi/ ad hin saña Tru a Christum/ fyrer hveria Meñ Saaluhoolpner verda/ hvert ad hun drottne i allra Maña Hiortũ / þat um̃ mætti Meñ efast nærsta miog. Endurlausnareñ seger um̃ Fals-Spaameñena/ ad af þeirra Avoxtum skule Meñ þeckia þa: Og hid sama þore eg ad segia um̃ þa/ ed hroosa sier af Gudhrædsluñe (þad er af Christendoomenum/ svo sem Paulus hañ a stundum nefner) eñ afneita þo heñar Krapte/2.Tim.3. Hver er þa christeleg Tru? hun ed verke fyrer Kiærleikañ/ Gal.5. | Eñ hvernig honum vared sie a þessum verstu og sijdurstu Dogum/ þad fiñur hver eirn/ þegar hañ stijngur Hendeñe i siñ eigeñ Barm/og spyr sitt Hiarta ad/hversu fws ad hañ sie a ad tilgefa sijnum Naunga hñs Misgiorder: hvad mikeed hañ vill missa af sijnum Munum / til ad hialpa þeim Auma & Naudstadda: hversu liwfur hañ er a ad afsaka siñ Broodur/tala vel um̃ hañ/ og færa alla Hlute til betra Vegar: Hversu Kostgiæfner ad Forelldrar og Hwsbænder eru i þvi/ ad ala upp Born sijn og Hiw i Guds Otta og goodũ Sidum: med hveriu Skape ad Born og Þioonustu-Foolk hlyda Forelldrum og Hwsbændum/ edur hiner Undergefnu

nu þeim Yperbodnu: Allt ætla eg þetta þare i Oleſtre hiaa mørgum Mañe: Hver þad heyrer/ hñ hygge þar ad/ edur hver er þa Christ-endoomureñ/ er Meñ hroosa ſier aþ/ þegar Kiærleikañ vantar? Hvert ad er Sæl Truareñar/ ſvo ſem Jacob ſeger/ Ad hun ſie daud an Verkaña/ Cap. 2. Hier ſtendur i Ondverdu Gudſpiallenu: NÆR ÞJer Lijted SVJvirding FORReydſluñar/ STANDande i HELGum STad: Margar Getur eru a þvi/ þvad þetta vered hafe: Nockrer meina þad hafe vered Bijlæte hins Romverſka Keyſara: Adrer neita þvi/ og ſegia þad haþe alldrei iñkomed i Jeruſalems Muſtere: Sumer ætla þad eckert añad ſie/ eñ Her Romveria/ aþ þvi/ ad þegar Lucas ſkriþar um̃ þetta Eþne/ ſeger hañ: Þegar þier ſiaaed Jeruſalem um̃kringda med Herſkyllde / edur og ſvo Dalldar Flockur ſaa / er ſkom̃u fyrer Eydeleggingụna brautſt iñ i Jeruſalem/ ꝛ ſaurgade Muſtered med Morde/ Mañdraapum/ og allra handa Svivirdingum: Þeſſer voru Gydinga Kyns/ og kølludu ſig Zelotas/ þad er Vandlætara/ og var þad Svivirding noogu ſtoor/ ad þeir ſettu uppa ſig Nafn Gudlegrar Vandlætingar/ ſem Guds Muſtere ſmaanudu og ſvivirdtu/ verr eñ nockurn Tijma Heidingiar. Til eru þeir ſem hyggia / ad þeſſe Svivirding Foreydſluñar haþe vered Gull-Ornen ſu/ er Herodes Konungur liet ſetia uppaa Muſtered / til Agiætis vid Roma-Rijke/ hvers Merke ad Orneñ var/ og høþdu Romveriar a þeim Atrunad mikeñ/ þeſſ getur Tacitus i ſiñar Añaala-Bookar Cap. 2. Er og auglijklegt/ ad þad hafe nockud þeſſhaattar vered/ þvi Svivirding Foreydſluñar/ ſu er Daniel talar um̃ / Cap. 11. er an alls Efa Bijlæte Skurgodſins Juppiters/ er Antiochus Epiphanes liet ſetia iñ i Guds Muſtere/ aþ hveriu raada maa/ ad þeſſe/ er Daniel um̃ ſpaaer/ Cap. 9. og Endurlauſnareñ hier um̃ getur/ mune hiñe þyrre a einhvern Haatt haþa lijk vered: ſamt er allt þetta ad vijſu Ovijſt/ og þoott eg ſege hier um̃ Jmiſſra Maña Meiningar/ til Froodleiks þeim/ er epter vilia taka/ þa vardar oſſ/ chriſtna Meñ/ nærſta lijted hier um̃/ eñ hitt byr-

tade

sade oss ad rannsaka/ hvert ad Soivirding Foreydsluñar kyñe ecke eñ nu ad piñast i Guds Kyrkiu/ ef vel er leitad. I Jerusalem hafde Gud sett Miñing sijns Nafns Æpeñlega/ Hun Lijkamlega er nidurbrotteñ/ Guds Reide-Stormur hefur heñe um̃ Koll kastad / eñ hin Andlega mun verda hiaa oss til Enda Veralldar/ Matth. 28. Eñ hvert heñe er alltijd svo hreiñe hallded/ sem byriar/ þar er vandlega ad giætande. Jeg sagde/ ad i Jerusalem hepde Gud sett Miñing sijns Napns/ þat bioo hañ yfer Cherubim/ eñ þ er ecke miñe Raad/ ad hiñ ædste Prestur hepur sagt til vor/ Joh. 14. Hver sem elskar mig/ hañ vardveiter mijn Ord/ og miñ Fader mun elska hañ/ til hñs munum vid koma/ og Vistar-Veru hiaa hønum giøra. Eñ æ oss daudlega Meñ / under Syndena sellda/ Hversu lijtil er Miñing Guds Napns hiaa oss/ þegar vier metum alla Hlute framar hñs Dyrd? Hversu lijted ap vorum Gagnsmunum/ voru Lijkamans Epterlæte/ vorum Virdingum vilium vier a stundum missa fyrer hañs Elsku? Hvad opt metum vier Bod Mañaña meira eñ Guds/ og hrædumst meir þa ed Lijkamañ kuña ad deyda/ eñ hañ/ sem Lijfe og Sæalu kañ ad kasta i eilijfañ Elld? Hvad opt giørum vier siælfa oss ad Gudum/ er vier tilreiknum vora Næmingiu og Lucku-Laan Framsyne vorre og Erpidismunum / eñ giætum ecke ad þvi/ ad nema Gud vakte Borgirnar/ þa vaka Vokumeñerner til Forgefens/ nema Gud bygge Hwsed/ þa erpida þeir ed byggia til Onytis? Psalm. 127. Hvad lijtil er Miñing hañs Nafns hiaa oss/ þegar vier Vanbrwkum hñs heilaga Nafn/ sverium og liwgum þar vid / jaa! þyker þad eingeñ Synd vera/ þvi þ sie Daglegt Maal? Jaa/ Margur selur JEsum fyrer miña eñ Judas/ sa ed leggur hñs Napn vid hiñ allra miñsta Hiegooma: Hversu lijtil er Miñing hñs Nafns hiaa oss/ þa vier Forøktum hñs heilaga Ord/ og pordumst þangad ad koma/ sem þ er um̃ Hond hapt? Hversu lijtid miñumst vier þa a hñ/ sem Mootmæleñ þolde ap Syndurunum/ til ad opeñbera syndugum Moñum Lijpsins Veg? Þegar vier vilium ecke lia vor Qum̃skoreñ

Eyru/

Eyru til ad heyra þad/ sem þo er Kraptur Guds til Sæluhialpar øllum þm̄ sem trua/ Rom. 1. Meñ sitia a stundū under Heyrn Guds Orda/ og vita ad heilagur Ande er i Ordenu/ og þad er eins og eitt Mustards Korn/ hvert ad er hid miñsta medal Sædaña/ eñ vex þo svo hatt/ ad Fuglar Himensins bwa sier Hreidur i Greinū þess/ Matth. 13. Samt vilia Meñ ecke liæ þvi hid allra miñsta Rwm i Akre sijns Hiarta/ hvar iñe þad þrioofgast mege og Avøxt bæra. Svo sitia vorer Bwgardar / vor Akneyte og Allra handa Hiegoome Veralldareñar þar/ sem hin Heilaga Guddoomsins Prediking ætte ad sitia/ i sijnu Musteri/ sem ad er vort Hiarta/ 1. Cor. 3. Seged mier i Guds Nafne/ seged mier / Er ecke þvilijk Sojvirding Foreydslunar standande i Helgum Stad? JEsus hefur læted i sijna Kyrkiu hier a Jørduñe iñsetia sitt Bijlæte/ þad er Kiærleikureñ/ þad er hñs Mynd/ þvi hañ er Gud/ og Lioome sijns Fødurs og Jmynd hans Guddoom̄legrar Persoonu/ Heb. 1. Eñ Gud er Kiærleikureñ / 1. Joh. 4. Þetta sitt Bijlæte feck hañ i Hendur sijnum Elskulegum Læresveinū/ er hañ sagde/ Joh. 13. Þar af skulu aller þeckia ydur/ ad þier sieud mijner Læresveinar/ ad þier elsked hver añañ. Þessa Elskneskiu JEsu settu þeir iñ i hans Kyrkiu hier a Jørduñe med allre Trw og Dygd/ Þvi skrifad er/ Act. 2. Ad aller Hluter voru sameigenleger med þm̄ Trwudu i Jerusalem/ þeir bæru Eigur sijnar fram̄ fyrer Postulaña Fætur/ til ad skipta þeim upp medal Naudþurftugra/ og aller voru þeir i Eindrægne Andans: O hvad Olijker þessum Tijmum / þar Ræn og Stuldur/ Okur/ Harddrægne/ Rængsleitne i Kaupum og Solum/ Myskunarleyse/ Agg/ Reide/ Fiandskapur / Ofund og Drambseme þykia sumra Maña a medal añadhvert einger Okoster/ edur og svo smæer Lester ad vera: Er þad hans Bijlæte/ sem svo heitt elskade oss/ ad hañ Doo fyrer oss Rænglæta/ þa vier vorum hans Ovinir? Rom. 5. Er þad hans Lijking/ sem ecke upplauk sijnum Muñe/ þegar hoñ um var Mooteiællt/ helldur eñ Saudur til Slætrunar leiddur/ Esa. 53.

53. Er þad hans Mynd/ sem geck i Kring/ giørde Gooff og grædde alla/ ja/ Allt giørde hañ vel/ þvi Dauþa liet hañ heyra / og Mællausa tala? O Vei/ O Vei/ Jeg þore ad segia/ þar er øñur Mynd iñ komeñ / ecke hins Romverska Keysara edur hans Merkes / helldur Andskotans og hans Merkes/ sem er Syndeñ/ hveria ed Madureñ lætur drottna i sijnum Daudlegum Lijkama / og liær Limu sijna heñe til Vopna: Þier erud aþ Fodurnum Fianda / og leitest vid ad fyrerkoma mier/seger JEsus vid Gydinga/Joh. 8. Eñ þeir ed eru Nardbriooſtader / Afælner / Sierplægner / og ecke þyrma hans Limum/ Munu þeir ecke striida under sama Merke og þeir ed hañ høfudu og aþ Lijþe tooku? Edur hvad er þad sem Rausteñ aþ Himne sagde vid Pal/ Act. 9. Er hañ foor med Hernade og Oþride til Damascum/ æ moote Guds Soþnude: Saul Saul/ þvi Oþsæker þu mig? Edur þad sem Doomare Liþendra og Daudra vill segia til hiña Gudlausu/ þegar hañ kemur i Skyum Himens med Magt og Miklu Vellde/ A hinum stræanga Dege alls Holldz: Hvad þier giørdud Einum aþ þessum mijnum Miñstu Brædrum / þad giørdud þier mier / Matth 25. Andskoteñ kom i Orms Lijke / þegar hañ sveik vora Fyrstu Moodur/ þad var hñs Mynd/ Eñ Christur neþner þa Eytur-Orma og Nodru-Kyn / Matth. 23. Sem ad ætsiæga Hws Eckna og Fodurlausra/ Þeir ed Tijunda Mintu/ Anis og Cumen/ Hlute sm̃ eckert var Jspuñed/ Eñ gleymdu þvi sem hellst er i Logmalenu/ Trwfie og Myskunsemeñe: Mun ecke þesse Høggormsins Mynd Allvijda vera strideñ iñ fyrer DRottens Alltare/sem er Mañsins Hiarta? Þar Flættskapur og Vnderhyggia spuñeñ samañ vid Agyrne og Fe-Drætt/ og adra þvilijka Leste/þyker Framsyne ad vera/ og Sæ Vitþirringur/sem ecke kañ ad fleyta sier i þessu. || Christur seger hier i Gudspiallenu / Ad Næste þeirra Tijma / sem koma mune epter Jerusalems Eydeleggingu/mune svo mikell verda/ Ad J VJllu MVne JAFNvel LEidast / Eþ Ske Kyñe / VTVALDer / Og þad vegna Fals-Spæ-

mañaña / peirra er Wpudu epter Guds Almætte / og sviku margar Saler fra honum: Svo skedur og a pessum vondu Døgum alltijt og allvijda / ad peir sem añars mundu froomer vera / peim tekst pad ecke vegna hiña Rangsinnu og Hreckvijsu i Verølldeñe/ um hveria Salomon talar/Prov. 1. Ad peir sege: Kom med oss/vier vilium um sitia Blood/ og hylta oss ad Osekiu fyrer hinum Meinlausa / Vier skulum eignast mikel Audæpe / og fylla vor Hws med Herpang/ legg Felag med oss/ vier skulum aller eiñ Stood hapa. Einga argare Fals Spæmeñ parp eñ pvilijka Belials Syne/ z svo spillta Natturu vora/ pvi hver Eiñ freistast pegar hañ ap siñe eigeñ Gyrnd verdur tæl dur og apvega leiddur / par epter Gyrndeñ / nær hun er friooþsom vordeñ/ pæder hun Syndena / eñ pegar Syndeñ er giørd / fæd er hun Daudañ / seger Jacob. Cap. 1. Drage eingeñ sialpañ sig a Tælar par med/poott ad slijker umgangest med sama Hætte og ad er i Guds Christne/ peir heyra Orded / eñ færa ei Avoxt par ap/ peir brwka Sacramenten/ eñ po sier til Doomsapelles / peir segia/ Herra/ Herra/eñ giøra po ecke Fødursins Vilia/ pvi vill og Doomaren til peirra segia a hinu Mikla Allsheriar pijnge / Ecke peckta eg ydur. JEsus seger um Fals-Spæmeñena/ad peir kome i Sauda Klædum / eñ iñra sieu peir glepsande Vargar / Svo eru og peir / ed locka Einpalldar Sæler fra Gude med vondu Fortølum / pesser eru peir er St. Judas umtalar i hans Pistle segiande: pesser eru Sletter i ydar Kiærleiks Veitslum/nær peir hallda Samsæte med ydur: Fædande sialpa sig Hyggiulaust/ Sky fyrer utañ Vatn/hveriu Vindurnum i kring feyker/ Rotnar Eikur og Avaxtarlausar / Tvisvarsiñum daudar og uppræittar / Og ep pañ Veg var hættad a hinum Fyrstu Christneñar Døgum/ pegar ad Kraptaverkeñ fylgdu eñ pa Keñingunne/ Hvad mun ei nu vera/ par ad pvi mun lijda/ ad Mañsins Sonur ecke siñe Trw a Jørdu/Luc. 18. Og lijklegt er/ad peir Tijmar nu yferstande / sem Roddeñ ap Himne spaer um/ Apoc. 12. Vei ydur sem a Jørduñe byed og a Sioonum / pvi Diøpulleñ er opañ til ydar

fareñ/ hafande Bræde mikla/ af þvi hñ veit hñ hefur stuttañ Tyma. Nu fyrer þvi/ christner Meñ/ ad hier er slykur Bode a Ferdum / þa verdum vier af hinū Gooda Meistara amiñter i þessa Heilaga Dags Evangelio / Lœtum oss ecke feykia af hverium Vinde Lærdoomsins/ Eph. 4. Edur teigia med Hafgygiu Saung Veralldareñar i Snørur Dioflulsins. JEsus giører þad hier bert med skyrum Ordum/ hvern ig hañ og hans Keñingu þeckia mege fra Añarlegum Lærdoomum. Ef þEir SEGia Hañ Sie A EYDEmørku/ stendur hier / Ad sõnu kende JEsus i Eydemørku / þo i Margra þusunda Aheyrn/ Ecke i Launkofum/ þvi hañ talade eckert i Afkimum/ helldur kende hañ Opeñberlega i Musterenu/ þar fyrer lyker hañ Tilkomu sine vid ELLDINGV þa/ er wt fer af Vppgaungu/ eñ skyn allt til Nidur gaungu/ hvad eg hygg ad ecke sie ad skilia um hñs Tilkomu til Doom sins/ helldur um hans Nadar Tilkomu i Ordenu/ og Leyptran Evangelii / hvers Byrta ad strax epter hans Himna-Før / og allra hellst epter Jerusalems Eydeleggingu upplyste mikeñ Part Veralldar fra Austre til Vesturs / og þad dreg eg þar af / ad hier talast ecke um Skiootleik Elldingareñar/ helldur um heñar Byrte/ og JEsus er hier um Keñingar ad tala / eñ ecke um syna Tilkomu til Doomsins/ fyrr eñ sydar i þessum sama Capitula. Vm þessa Byrte Guds Evangelii og siñar Prædikunar talar Paulus/ 2. Cor. 4. segiande: Þar fyrer hofum vier afsalad oss þau Fylsne/ er Meñ mega skamast syn fyrer / ecke gangande med Vnderhyggiu edur falsande Guds Ord/ helldur i Openberun Sañleikans / giørande oss i allra Maña Samvitskum Velþockada fyrer Gude / þvi ef vort Evangelium er huled/ þa er þad þeim huled sem tapader verda. Nu fyrst ad Guds Føðurleg Giæska hefur svo vijdt wtbreidt Þeckingu syns Hafns/ svo þad Foolk sem sat i Myrkrunum hefur sied Lioos miked / Matth. 4. Og hun er eiñig til vor komeñ/ sē bwū under þssu ytsta Heimsins Skaute/ svo ad segia a Foot-Skør Veralldareñar/ þa lat þiñ Foot vera fwsañ/

añ/ Christ: M:/ til ad gaanga i Guds Hws/ þar sem hans Ord er um̄ Hønd haꝼt/ og lÿd ecke ad Saalu þÿna velge vid þvi svo sem ødru Liettmete/ þvi þad er Foodur heñar/ an hvers heñe mun med Eilÿꝼu Hwngre saalgad verda i Helvÿte/ hvar Fordæmder ecke faa munu Eiñ Dropa Vatns til ad kiæla Tungu sÿna med/ þar þeir kveliast i þeim Loga/ Luc. 16. ||HVar Sem Ad HRÆed Er/ þANgad SAFNast ERNirner: þetta talar Guds Sonur an alls Eꝼa um̄ siaalꝼañ sig. O miñ HErra JEsu/ þvi er svo adkveded þÿnum blessada Lÿkama: hvern ad jaꝼnvel Einglarner og Foꝼud, Einglarner tigna: Fyrer hverium ad Kraptar Himnaña biꝼast: Fyrer hverium øll Verølldeñ leikur a Reide-Skiaalꝼe: J hverium ad býr øll Fylling Guddoomsins Lÿkamlega/ Col. 2. Hañ verdur hier Hræ neꝼndur: Hvar fyrer er þetta sked/ christner Meñ? Jeg miñist a mÿnar Synder a þessū Dege/ sagde Skeinkiare Pharaonis fordum i Ægyptalande/ & þvi munde oss þa ecke øllu skylldara vera/ ad miñast a vorar Jllgiørder/ sm̄ haꝼa Guds Son kvaldañ/ og Hertoga Dyrdareñar a Krosseñ ꝼestañ? þvi sañlega bar hañ vorar Synder/ og vorum Òrkumslum hlood hañ a sig/ Hegningeñ hefur a hønum leged/ og ꝼyrer hñs Beniar erum vier Heilbrygder vordner: Hañ er vordeñ hiñ Fyrerlitlegaste og Forsmaanarlegaste/ ꝼullur Eymda og Kraankleika/ svo sem saa/ ed hylde sitt Andlite fyrer oss/ og þar var eckert a hønum/ sem vier virdtum/ Esa. 53. J einu Orde ad segia: Hañ var svo sem eitt wtkastad Hræ/ svo sem Madkur & ecke Madur/ fyrer vora Skulld/ sm̄ laaū i voru Bloode/ wtkastader a Vÿdevangenum/ og þar var ecke eitt Auga/ sem myskunade oss/ þegar hañ sagde til vor/ i voru Bloode/ ad vier skylldū lifa/ Ezech. 16. Eñ þeña Maalshaatt ꝼramsetur vor DRotteñ til þess/ ad keña sÿnum Læresveinum/ hvar hñ sie ad ꝼiña/ sem er/ i hiñe søñu Christelegu Kyrkiu/ er hañ heꝼur stiptad hier a Jørduñe/ þar er hñs ad leita i Ordenu og Sacramentunum: þangad sækia aller hñs Elskendur/ svo sem Ernerner ad Hrænu. Eꝼ eg verd upphaꝼeñ fraa Jørdu/

Jørdu/ þa mun eg draga alla til mijn sialfs/ seger JEsus/ Joh. 12. Hann meinar/ an alls Efa/ þegar hann yrde upphafenn a Krossens Gálga/ þvi Johannes skrifar/ Ad hann hafe sagt þetta/ Teiknande med hverium Dauda hann deyia munde. J þessum JEsu Dauda hafa allar Harmþrængnar/ allar Sann-Jdrande Manneskiur/ allar þær sem hungra og þyrsta epter Rettlætenu/ Þær hafa þar/ sege eg/ eitt Andlegt Foodur/ ecke siður enn Ernerner i Hræenu. | Heilagur Johannes/ sa ed þetta skrifar/ umm hvern og segest/ ad JEsus hafe hann elskad/ hann verdur samlijktur einum Erne/ z þad þess vegna/ ad hann hefur med hans Andlegum Skilninge svo hatt floged/ ad eingenn hefr svo Greinelega talad umm þann Orannsakanlega Leyndardom Guddomsins Þrenningar/ og Holldtekiunnar Christi/ sem hann/ i hans Evangelii z Pistils fyrstu Capitulum. Ein Rett-Christen Sæla er eitt sannur Christi Læresveinn/ hvern hann elskar/ hennar Ummgeingne er a Himnum/ hvar hennar Fesioodur er/ þar er hennar Hiarta/ enn hennar Fesioodur er a Himnum/ hverium ei kann Mølur nie Rid ad granda/ Matth. 6. Hun flygur upp i Hædernar med Truarennar Vængium/ under hverrar Hlydne hun gefur sijna Skilningu fangna/ þar finnur hun sitt Foostur/ þvi hans Holld er sannarleg Fæda/ z hans Blood sannarlegur Dryckur :| þetta sitt Holld og Blood gaf hann sijnum elskulegum Læresveinum til Nautnar i DRottenlegre Kvolldmaltijd / skomu adur enn hann Lijflaten var/ og giørdest svo sem eitt Hræ fyrer vorra Synda saker/ þangad safnast enn nu i Dag/ epter hans Bode/ Aller þeir sem Erfida og Þvunga eru þiader/ til ad endurnæra Sæler sijnar/ z ad minnast Dauda DRottens/ med hveriumm þeir forlijkter eru vid hinn lifanda Gud/ Hann sedur þinn Munn med Giædum/ z endurnyiar þinn Vngdom/ svo sem Arnarennar/ seger David/ Ps. 103. Hverge skedur þad helldur/ enn i Medtøku Christi Hollds og Bloods/ þa Madurenn þess neyter under eins med Truarennar Munne/ og eitt Harmþrængett Ande smackar hvad sætur ad DRottenn er/ þvi JEsus seger: Eg er

hid lifanda Braud/ sem af Himnum ofañ kom: Ef nockur etur af
þessu Braude/ hañ skal Eilijflega lifa: Eñ þad Braud/ er eg gef/
er mitt Holld/ sem eg mun wtgefa fyrer Lijf Veralldareñar/ Joh. 6.
Hañ meinar hier/ æsamt hina Andlegu Nautn/ sem med Truñe sked-
ur: Fyrer þvi seger hañ aptur svo/ Joh. 11. Eg em Vppriseñ og
Lijfed/ hver sem æ mig truer/ þott hañ sie daudur/ þa skal hañ samt
lifa: Jæ/ af þessare Andlegre Nautn/ verda þeir Himnesku Erner/
sem eru christnar Sæler/ Andlega endurnyiader/ z alltijd ein ny Skep-
na i Guds Auglite/ þvi af heñe vidurkveikest Trueñ/ af Truñe kem-
ur Elskañ/ af Elskuñe fædist Kiærleikureñ til Næungans/ af hveriu
ad uppsprettta allar christelegar Dygder og Mañkoster: Þar fyrer
seger JEsus eñ þa/ Joh. 6. Sa sem etur mitt Holld/ og dreckur mitt
Blood/ hañ blijfur i mier/ og eg i honum: Eñ sa Madur/ er blijfur
i honum/ og hañ i Mañenum/ hñ ber mikeñ Avøxt/ Joh. 15. || Eg
hygg JEsus hafe teked þeña Ordshætt af Jobs Bookar 39. Cap.
Þar ed DRotteñ seger vid hañ um Ornena/ hun byr i Klettunum og
i Fiøllunum/ og i Turnunum/ þadañ skygnest hun epter Ætum langt
a Leid med Augum sijnum/ heñar Vngar drecka Blooded / og hvar
sem Hræeñ eru/ þangad flyter hun sier. || Miñ HErra JEsu/ hver
er hañ/ sem seger/ Cant. 2. Myn Dwfa/ þu sem i Biargskorunum
byr/ og i Fylsnum hiña þverhniptu Klettaña/ syn mier þitt Andlit/ og
læt mig heyra Raust þijna/ þvi þijn Raust er fogur/ og þijn Asynd
Lysteleg: Ertu ei sialfur þad/ miñ Herra JEsu? Hver er hin sæta
Raustеñ? Þad er þad Lofed þu hefur þier tilreidt af Muñe Smæ-
Barnaña/ sem mylkia siñar Moodur Brioost/ z þiñar Vñustu. Hver
er hin fagra Asynd? Þad er su/ sem þu oss afrekader/ þegar þijn A-
siona vard Afskræmd/ meir eñ añarra Maña. Hver er þijn Dwfa/
miñ HErra? Þad er þijn christeleg Kyrkia/ sem hier verdur i Evan-
gelio Orn kollud. Hveriar eru Biargskorurnar? Þad eru þijnar bless-
gdar Vunder/ þu sem ert vort fasta Biarg/ og Hella vors Himlpræd-

is.

[Handwritten marginal note beside lines 4–9, cut off at the page edge: …n þetta er … meina um … a andligu … utn, af … dri Sal'in … dr end'nyud.]

[Handwritten marginal note beside lines 14–17, cut off at the page edge: …ta orda til … kr christi … gnost tekid … f Jobs bok]]

[Handwritten marginal note beside lines 19–25, cut off at the page edge: … og lijking … af Dufu, i … áfaung sins … ók, er hier … kañ aing vel … haimfaur- … t i öllu.]

ls. Hverier eru heñar Vngar? Þad eru þÿn og heñar Børn/ þÿn Børn/ sē DRotteñ hefur gefed þier/ Esa. 8. Og ecke epter Holldsins Villd/ edur Mañsins Vilia/ helldr epter Gude eru fædd/ hveriñ þu hefr z Magt gefed Guds Børnū ad vera/ Joh. 1. Hvert er þ Blooded/ er þeir lepia? Þad er þitt Blood/ O JEsu/ s ad hreinsar oss af øllū vorū Syndū. 1. Joh. 1. hvert er þ Hræed/ er þr saþnost ad? Þad er þiñ blessadr Lÿkame/ s er sañarleg Fæda/ Joh. 6. og æ Sælgañ var þ vorar Jllgiørd er heingdur: Þangad vilium vier saþnast/ þar vilium vier Sadning fiña Sælum vorum/ þar vilium vier liþa og deyia: J þessum Biarg-skorū vilium vier hylia oss æ hinum stranga Dege/ nedañ Reideñ fram hia geingur/ og ecke segia til Hælsaña/ hylied oss/ edur til Fiallaña/ hryuied yþer oss/ þvi þu DRotteñ ert vor Kastale/ vort øruggt Vÿge/ vort fasta Biarg. Þier med Fødur og heiløgum Anda/ sie Loþ/ Prÿs/ Heidr ur/ Vegsemd og Æra/ aþ øllum Vtvøldum Einglum og Meñum søgd og sungeñ/ um allar Allder Allda/ Amen/ J JEsu Naþne/ AMEN.

Tuttugasta og Siøtta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 11. Cap.

V þañ Tÿma. JEsus Andsvarade og sagde: Eg þacka þier Fader og DRotteñ Himens og Jardar/ ad þu dulder þetta fyrer Spekingum og Vitringum/ og Openberader þad Smælingium. Ad søñu Fader/ þviad þad var so þægelegt fyrer þier. Aller Huter eru mier i Valld geþner aþ mÿnum Fødur. Og eingeñ þecker Soneñ nema Fadereñ/ og eingeñ þecker Fødureñ/ nema Sonureñ/ og hvørium Sonuriñ vill þad Openbera. Komed aller til mÿn/ þier sem Erþided/ og Þwnga erud hladner/ eg skal Endurnæra ydur. Taked a ydur mitt Ok/ og læred aþ mier/ þvi ad eg em Hoogvær/ og aþ Hiarta Lÿtelætur/ og munud þier fiña Hvÿld Sælum ydrum/ þviad mitt Ok er sætt/ og mÿn Byrde er liett.

Exordium.

Valla trwe eg / ad nockur Huggunarsamlegre Grein fiñest i Heilagre Ritningu / eñ þau Dyrmætu Ord Frelsarans / er standa i þessu blessada Evangelio/med hverium hñ heþur til siñar Nadar og Endurnæringar boded øllum þeim/ sm̃ Erþide drygia/og Þwnga eru þiæder. Hvad kañ sæ Gledelegra ad heyra/ sem allskyns Eymdū hladeñ er/og einkis a Von nema eilyþra Pyslal/ helldur eñ þad/ad hñ sm̃ allt Valld er geþed a Himne z Jørdu/ Matth. 28. Hañ bydur til syn ad fyrra Bragde svoddañ eiñe voladre og tapadre Mañeskiu/og ecke einasta bydur heñe til syn/helldur og loþar ad hañ vilie Endurnæra hana? Þetta er svo dyrmætt Ord/ad eckert kañ Fagnadarsamara ad huxast edur talast : Eñ hverier ad sieu meinter med þessum Lausnarans Ordum/ þar um̃ er ecke allra Meining eins: Sumer ætla ad DRottenn haþe talad hier um̃ þa sier i Lage/sm̃ ad leitudu Sæluhiælpareñar a þeim Døgum i Kyrkiu Sida-Løgmælenu/ i Fedrañà Setningū/og i Verkū Løgmælsins/ eñ kuñu þo einga Hvyld ad fiña Sælum sijnum þar aþ. Þesse Meining er Guds Orde samhlioodal/þvi Esaj. Cap. 9. Kallar Løgmæled Byrdar-Þwnga. Adrer meina ad hier med sieu þeir meinter / sem under Krossenum stynia/ og bera Christi Ok a Herdum sier / eñ brioota þo ecke Oked i sundur/ edur þverskallast a moote Gude/sem þad æleggur. Ad Sijdustu ætla Nockrer/ ad þad sieu þeir/ sem stynia under Byrde Syndaña/og skelþast fyrer Guds Reide og eilijþre Fyrerdæmingu. Nu fyrer þvi / ad hiñ Stoore Biskup med þa vellærdu Tunguna plagade a sijnū Hiervistar Døgum mikla og marga Hlute i fæm Ordum iñe ad binda/ þa hygg eg ad allt þetta/sem ædur er um̃geted/sie foolged i þessu Mæle/ Hañ bydur øllū til sijn/ þad er øllum þeim/ sem a einhvern Hætt eru mædder edur Þwnga þiæder/ jaþnvel Ogudlegum/ Idrunarlausum og Þverbrotnū/ hverium hin mesta Byrde a Herdum liggur/ þoott ei fiñe þeir til heñar/ þar hñ er fyrer alla dæeñ /2. Cor. 5. Og fyrer hveria hñ dæeñ er/ þeim heþur hñ til sijn boded/þvi eingeñ vill hñ ad tapest/

Helldur

...um Kross-burd Drottins hefi eg nockrum sinum ædur talat;
...vil eg i þetta Sin̄ tala um̃ þa, sem und' Byrdi Syndaña þreyttir
...ru, og hvad þ sie hellst, sem oss egi at leida til, at taka fegins hendi
a mooti

helldur ad aller komest til Sañleikans Vidurkeñingar / 1. Tim. 2. Eñ sokum þess/ nu er eingeñ sa medal vor/sem leite ad Sæluhiælp-eñe i Lögmælsins Verkū edur Setningū/ Eñ um̃ Krossburd Drott-ens hefe eg nockrum Siñum adur talad/ þa vil eg i þetta siñ tala um̃ þa/sem under Byrde Syndaña þreytter eru/ z hvad þad sie hellst/ sem oss eige ad leida til ad taka þeigens Hende a moote þessu Nadar-fulla Tilbode. Eñ þu Giæskurijke Fader/ sem øllum hefur til þiñar Myskunar boded/ Styrk oss med Krapte þijns Anda til þessa Verks/ fyrer JEsum Christum/ Amen.

Utleggingeñ.

ÞOtt þar eckert añad være/ sem kyñe ad hræra oss til ad fagna þessu giæskurijka Bode/ þa er þad vor eigeñ Eymd: Hver er svo þyrstur/ad hañ verde ecke feigeñ ad drecka/Hwngradur,ad mett ast/ þreyttur, ad hvijlast/ Stoohrakeñ,ad na Høfneñe/ Siwkur/ ad hañ ecke gefe Aleigu sijna til/ ad hañ meige Heill verda/og sa ed i Fangelse situr/ ad hañ kaupe ecke Lausn sijna dyrum Doomū: Eñ nu er þad Audvitad/ ad Mañeskiuñe/ a medañ hun er under Guds Reide/ hefe er midur fared eñ øllum þessū. | Eingeñ Þorste/Hwng-ur/ Erfide edur Siwkdoomur kañ ad jafnast vid þad/ ad eiga Von a hans Oblijdu/ fyrer hvers Auglite ad skialfa Fiskar Siafarens/ og Fuglar Himensens/ og Dyr Merkureñar/ og øll skridkvikinde a Jørd uñe/og aller Meñ/sem a Jordune eru/Fiølleñ klofna/Biørgeñ hryn-ia/ og aller Mwrvegger munu til Jardar falla / Ezech. 38.| Eckert Naf-Root er svo sem Belials Becker/Ps. 18. Svo sm̃ þau Vofneñ/ sem ganga iñ ad Sælu eins angrads Syndara/ Ps. 69. Hver eru þau Bønd og Fiøtur/sem mege jafnast vid Myrkrana Hlecke/2.Pet. 2. Vid þad Dyke sm̃ vellur af Ellde og Breñesteine? Apoc. 21. Og kuñū vier ecke ad efast um̃/ ad allt þetta er Syndarañū bwed/ þegar vier lesum i Løgmale DRottens/ Devt. 27. Ad sa skule Bølvadur vera sem ecke helldur allt þad sm̃ þar er iñe skrifad :|| Seged mier þa/

Børn myn/ hvilijk Fæsiña er þad/ad taka ecke a moote hønum med allskonar Blijdu/ sem bydur Møñunum ad giøra þa kvitta vid Oskop þesse? Nær hverium øll Veralldareñar Ogiæfa/ Nœngur/ Fatleyse/ Banvænar Sootter/ Orbyrgd / Utlegd / Ofsookner / Ellds-Naud/ Sverds-Eggiar/og iafnvel siælf Fiørbroteñ i Daudanñ/ þoott allt þetta i Einu hladest a Eina Mañeskiu um allañ Heims. Alldur/ þa være þad/sege eg/ hid mesta Epterlæte & Sæla hia hinū eilijfu Nørmungum/ er Syndeñ hefur tiluñed. || Og være nu þetta Tilbod ecke svo mikels virdande/ ef vier hefdum nockud til þess uñed/ edur leitudū þess ad fyrra Bragde/ þvi þad kyñe þa ad heita svo sem nockurskonar Verdkaup/ svo sem ef eitt Þienare giører eitthvad þad/ sem einum Høfdingia vellijkar/ ad hañ setur hañ vid sitt Bord/ og sæmer hñ Giøfum/ iafnvel meire eñ hñ hafde tiluñed: David giørde vel vid Mephibozet/ og liet hañ eta Mat vid sitt Bord/ søkum Vinættu siñar vid Jonathan Fødur hans/ 2. Sam. 9. Vidlijkt giørde hañ og vid Son Barzillai wr Gilehad/ 1. Reg. 2. Eñ þvi er ecke til ad segia hiæ oss/ Eingeñ leitar ad Gude þegar hañ kemur i þeña Heim/ siælfur bydur hañ oss til siñar Endurnæringar i Skijrneñe: þad mæ um alla Meñ segia/ sem Ritningeñ seger um hina Vantrwudu Verølld/ad allt Holld hafe forðiarfad sijna Vegu/ Gen. 6. Reideñar Børn fædumst vier/ Eph. 2. Reideñar Børn mundū vier uppalast/ & deyia Reideñar Børn/ nema Gud fyrer JEsu Dauda hefde meire Myskun æ oss giørdt. || Eg heyre ecke i Gudspiallenu / ad þad Foolked sem var samañkomed ad heyra þessa Prædikun / þad hafe leitad epter þessu Tilbode. Hañ Blessadur var i þessare Rædu ad straffa þær Ogudlegu Borger Corazin/ Betzaida og Capernaum/ i hverium giørd voru flest hñs Kraptaverk/ og er hañ sem mest ængradest af Mañaña Opacklæte/ þa spratt upp þesse Líknarfulla Vatns-Æd af Bruñe Myskunareñar/og skulū vier ecke meina/ ad hañ hafe þad alleina talad til þess Foolksens/ er þa nælægt var/ helldur og til vor/ sem Ord hñs heyrum eñ nu i Dag.

Þæmed

Dæmed þier nu sialfer/ Brædur mijner/ Ef eiñ Naudstaddur og alls konar Eymdum hladeñ visse sier Næle vijst / og villde þess ecke leita/ iafnvel þoott ecke være hønum þad boded / iafnvel þoott hañ mætte hafa stoora Eptergangsmune þar fyrer/ munde hñ ei Raadlaus halld eñ af øllum Møñum? O hvad kefur oss þa ad reña a moote vorum Brwdguma/ er ad Fyrrabragde hefur oss Glæpa-Møñum og Ovinū sijnū þessa dyru Heilsu-Giøf frambodeđ/og liett af oss þssu Oke? Þu seger kañ ske i Hiarta þijnu/ eg fiñ ecke til þssarar Byrdar/ vel fer um mig/ og eg keñe mijn einkis Meins/ Þetta er allt Opsatt/ hvad Gud Naade/ syndu Meñ til Meina siña/ þa mundu fleire heilbrygder verda: Þu typtar þa DRotteñ og þr fiña þar ecke til/ sagde Jeremias/ Cap. 5. um Foolked i Jerusalem/ Sama maa eg segia um þa/ sem Guds heilaga Løgmaals Reidar-Þrumur slaa um Eyrun / og þeir fiña þar ecke til/þoott þar fliwge eiñ Skruggu-Steiñ af Sinai i hveriu Orde. O þu Besæll Madur/ giør þo þss/ ad betra er eitt miked Saar/ ef þad er lifande / helldur eñ lijtel Skeina daud og fweñ / betre voru allar Ranglætingar Tollheimtumañsins/ þegar þær voru jaatadar/ helldur eñ allt Phariseærans Rettlæte/ sem hñ stærde sig af/ Luc.18. Betre voru Synder hiñar Bersyndugu/ sm þvode JEsu Fætur i Taarū sijnum/ helldur eñ Vandlæte Simons/ er kallade þ Ogiørning/ ad snerta hana/ Luc.7. Þu ert þier eingra Stoorglæpa medvitande/ muntu þar fyrer vera Saklaus fyrer Gude? Veistu ecke ad Himnaña Himnar eru ecke hreiner i hans Auglite? Job. 15. Þvi muntu þa vera/ sem Daglega syndgar/ og viñur ei nema til Hegningar? Veistu ecke ad iafnvel hin miñsta Synd steyper Mañenum i eilijfa Gløtun/nema Sonur Guds hefde bætt fyrer hana? Ecke einasta hñ/sem giører Stoormerkeñ af þvi sem bañad er i Løgmaalenu/ helldur og sa/ sm ei giører allt þad sem i þvi boded er/ hañ er Bølvadur/ Gal.3. Muntu þa ecke vid Gud sekur vera / þoott ei veger þu Mañ / edur kreinker Eckta-Kviñu þijns Naunga/ edur steler med Launung hñs Femuñ? Edur

er þad forgeßens/sem hañ heßur sagt/Matth. 5. Hver sm̃ lijtur eina Konu til ad gyrnast hana/ hañ heßur Allareidu drygt Hoor med heñe i sijnu Hiarta/ Og hver sm̃ reidest Broodur sijnū/ hn̄ er Raads sekur? O Gud giæße/ad Meñ væru svo Kostgiæßner i þvi/ad rañsaka sialßa sig/ svo sem ad hnijsa um̃ Añars Hatsemi/ þad er oss ecke svo før-ulf ad giøra/jaßnvel þooft eckert sie oss þarßara edur Naudsynlegra/ til ad nalægiast vorn Frelsara med christelegre Idran/ þad er svo O-missande/ ad eß vier vilium þad ecke giøra/þa giører hañ þad sem ad Hiørtun og Nyrun rañsakar: Þvi svo seger hn̄ hia Zophon. 1. Cap. Þad skal ske a þm̃ Dege/ ad þegar eg rañsaka Jerusalem med Lioose/ ad eg skal straßßa þa Meñ/sem eru samañgrooner vid þra Saurende/ Ecke þess vegna/ ad DRottēñ haße Þørß ad ransaka vorar Hugreñ-ingar/ aller Hluter eru berer og nakter fyrer hans Augum/ Ebr. 4. Helldur ad hañ Auglyse Fatleyse vorrar Blygdunar / Apoc. 3. Nær vier hana ei sialßer þeckia vilium/og kaste vorum eigeñ Þreck i vorar Asioonur/svo sem Malachias ad Orde kemst/Cap. 2. Þegar vier vil-ium ecke þvo hn̄ aß med Tarū vorrar Idranar: Vite þvi aller Meñ/ ad eingeñ er svo Heilagur/ ad eß hañ a fram̃ fyrer Gud ad koma/ ad hañ ecke a einhvern Hatt mege lietta aß sier Byrde Syndañа/ Eñ hverneñ ma hn̄ heñe aßlietta/ haße hn̄ alldrei til heñar funded? Og svo leinge hn̄ ecke til heñar fiñur/ svo leinge er hn̄ Gude og hn̄s Syne fiarlægur / Hañ er komeñ ad kalla Synduga og ecke Rettlata til Id-runar / Heiler haßa ecke Læknarans Þørß/ Matth. 9. Guds Sonur er i Heimeñ komeñ til ad lækna þad sem sundurmared er/ Eñ hverneñ ma hañ þitt Hiarta lækna/ eß þad er heillt / og þu fiñur til eingra Meina? Eg heyre hier i Gudspiallenu/ ad hn̄ bydur til sijn Þ: Lum ÞEim Sem ERFide DRYgia/ Og ÞVnga Eru ÞIAder / Þad er øllum þeim/ sem eru sundurkramder aß Megne Samvitskuñar/fyr-er þeirra Aßbrota Saker/hverier ed Erßida i Tarunum/og væta um̃ Nætur sijna Sæng med David/ hveriñ Guds Hønd er of þung vord-eñ/

eñ/ z þar er eingeñ Mattur i þm̃ fyrer Hñs Ognan/ Ps.38. z langar ſvo epter DRottne a þurrlendenu/ Ps.63. Þeſſū bydur JEſus til ſiñ ar Endurnæringar/ eñ ecke þm̃/ ſem hrooſa ſiet aþ þvi/ ad þr ſieu ecke eins og Adrer Meñ/ Luc.18. Ei helldur hinū/ hverier þoott ad þeir ſieu hinum verſtu og þœluſtu Klækium z Skom̃ hladner/ þa ſiña þr ecke meira þar til eñ Kletturen/ þo Meñ legge heilañ Skips Farm edur alldrei ſvo mikeñ Þunga ofañ a hñ/ ſvo Mattugur er Diofulleñ i þra Vantru/ Eph.2. Þar þyrer/ ſyndugur Madur/ vilier þu nioota þſſa Tilbods/ z allra hellſt i heilagre Drottens Kvølldmaltijd/ (hvar Endurnæringeñ er an Mælingar þrambodeñ øllū Þreyttum og øllum Sorgbitnū) Vilier þu þeſſa Not haþa/ ſege eg/ þa kvel Hiarta þitt med Jhugan þiña vondu Verka/ og Guds heilaga Løgmaals: Alldrei eru þau ſvo þaa/ ad ecke mege þau ofþbiooda þier/ nær þu hugleider þiñ Overdugleik og hñs Rettlæte. Tem þier ſlijkt Hugarþar/ og ſlijt Hiarta þijnu med ſvoddañ Þaunkum Daglega/ þa muntu brædlega Erþida þig Moodañ/ z ſvo mikeñ Þunga þiña/ ad þu munt valla þaa under riſed/ þa ertu z fyrſt hæþur til ad taka a moote þeſſu Bode/ þvi Giallð-Peningureñ verdur ecke geþeñ þeim/ ſem Jllt adhafaſt/ ei helldur þeim/ ſem eckert viña/ helldur þeim/ ſem bera Hita og Þunga Dagſens/ Matth.20. Þoott ſumer bere hañ ſkemur eñ ſumer/ og þoott i þm̃ Stad tale Frelſareñ um̃ hid Eilijfa z Oporþienta Verdkaup a Himnum/ þa er þo ſu Endurnæring/ ſm̃ eitt Jdrande Guds Barn þiñur i Vitnisburde H. Anda þar um̃/ ad þ ſie Guds Barn/ hun er/ ſege eg/ Þantur þeirrar eilijfu Endurnæringar/ ſem Johañes um̃talar i hñs Openberana Cap.14. Þar hañ prijſar Sælu þeirra/ ſm̃ i DRottne dauder eru/ þvi þeir hvijlaſt edur endurnæraſt af Erþide ſijnu/ Jaa/ ef þier ſvo giøred/ Børn Mijn/ þa mun ydur brædlega langa epter Gude/ ſvo ſem Hiørteñ epter þerſku Vatne/ Ps.42. David langade eitt ſiñ i Bruñeñ i Betlehem/ eñ þegar þr þærdu hønū Vatn ed/ þa vilde hañ ecke drecka/ helldur wthellte þvi þyrer DRottne/ 1. Paral.

Paral. 12. Enn þegar þier wthelled ydar Tarum fyrer Gude/ sem þeckíng Syndanna heßur kreist wt af ydar Augum/ þa mun hann Endurnæra ydur med þeim himnesku Vatns-Straumum / sem ßramm ßlioota af Stoole Guds og Lambsins/ Apoc. 22. Hver sem þar af dreckur/ hann skal ecke smacka Daudann ad Eilyfu. Komum þvi til þessarra Vatna/ gegnum þessu Tilbode/ komum og kaupum fyrer alls Eckert/ bæde Vyn og Mioolk/ Esa. 55. Og þoott ad Angist Syndanna kunne ad þrysta svo miøg ad Hiarta Syndarans/ nær hann stendr under Ransake Samvitskunnar/ ad hann telie sig Overdugann Guds Nꝛdar/ þa giør ei þynum Frelsara þann Orett/ ad þu eßer umm hans Guddoomlega Myskun/ sem er eins stoor og hann er sialßur/ hversu sem þu ert hinu verstu Syndum hladenn/ eß þu idrast aß Hiarta/ og lætur aß þeim/ hver sem þad eßar/ þad er eins og hann vilde setia Christ aß Tign sinne/ þvi hann er þess vegna Konungur vor Syndaranna/ ad hann heßur sigrad vora Ovine/ enn keypt oss Gude til Handa med synum Dauda. Seg mier/ hvad skal sa haßa til ad bera/ sem einum skal myskuna/ nema Matten og Viliann? Enn umm hvert-tveggia þetta tekur DRottenn allann Efa ßra Syndaranum i þessu heilaga Gudspialle. Fyrst seger hann: Aller Hluter eru mier Oßurgeßner af mynum Fødur: Þetta talar Christur epter Manndoomenum / þvi epter Guddoomenum er hann sialfrade allra Hluta/ fra Eilyßd til Eilyfdar/ med Fødur og heiløgum Anda: Enn fyrst hønum er allt Valld gefed/ bæde a Himne z Jørdu/ af hønum sem þ alleina hefur/ og sem alleina kann ad ßyrergeßa Synd-ernar/ þvi skylde hann þa ecke kunna ad tilgefa þter þynar Synder/ hversu sem þær lioottar eru og Andstyggelegar/ nær þu hatar þær/ og villt aß þeim lꝛta? Hann sagde ßordum þegar Judar hneixludust a þvi/ ad hann sagde vid hinn Halfvisna/ þier eru þynar Synder ßyrergeßnar/ hvert er lettara ad segia/ þter eru þynar Synder ßyrergefnar/ edur ad segia Statt upp og Gack/ Matth. 9. Minn HErra JEsu/ meira kostade þig þad/ ad Endurskaßa mig aß Andskotanns Vanskapadann/ helldur

enn

eñ ad ſkapa hønū Heilſuna/ ſem þu hafder i fyrſtuñe i Moodurlijfe ſkapad/ eñ fyrſt þu ſynder med þeſſu Kraptaverke/ ad Mañſins Sonur hefde Magt til/ad fyrergefa Synder a Jørdu/þa get eg ecke Efaſt um̄/ ad þu kuñer mijnar Synder ad tilgefa/ hverſu ſem þær fwlar eru: Þu ſm̄ ſagder til ens Hæifviſna: Statt upp/tak Sæng þijna og gack i burt/ Matth. 9. Eg veit og ad þu getur hiælpad mier med Næd þijns Anda/ ad rijſa upp af þm̄ Syndaña Bed/ er eg ſvo leinge hefe ſofed a. Gud er alleina ſæ/ ſem Dæſemdarverkeñ giører/ Pſ. 72. Hañ er og ſæ alleina/ ſem tilgefa mæ Syndena: Hvorttveggia giørder þu hier/ DRottiñ miñ/ þvi get eg ecke um̄ Vallid þitt efaſt / eñ um̄ Viliañ miklu ſijdur / Þvi hañ ſeger hier i Gudſpiallenu: KOMed TJL Mijn ALLer. Þa veit eg ad þetta Tilbod nær og til mijn/ þoott eg være ſyndugre eñ aller Meñ/ þegar eg erfida i Þeckingu og Jætningu Synda miña/i hverium þu miñ Frelſare hefur erfidad/ Eſa. 43. Þegar eg var þiñ Ovinr/ Rom. 5. Þvi þu ſeger: KOMed Til Mijn ALLer ÞJer Sem ERFided/ og þegar eg ſtyn under Þwngañū/ er þu barſt miña vegna/ þegar Hegningeñ læ a þier/ eñ eg vard heilbrygdur fyrer Beniar þijnar / Eſa. 53. Þvi þu ſeger/ KOmed Til Mijn Sem ÞVnga Erud ÞJæder/ Til hvers? Ecke til þeſſ/ ad ſkipa mier ad borga hiñ ſijdarſta Pening / þvi Gud hefur fyrer þijna Skulld uppgefed mier alla Skulldena: Ecke til þeſſ/ ad eg lwke þier þa Handſkriftena er þu hefur a Kroſſeñ neglt/ Col. 2. Helldur til þeſſ/ad þu taker a moote mier færædre Mañeſkiu/ ſvo ſem Faderen̄ vid hiñū Auma Syne/er ſiñe Arfleifd ſooad hafde/Luc. 15. Þvi vil eg Allshugar fegeñ koma/ O HErra JEſu/ og þvo Fætur þijna med Tærum mijnum / og ſmyria þæ med Angre mijns Hiarta og Elſkuñe til þijn/ er mier hefur ſvo margar Synder tilgefed/ Luc. 7. Ef eg þeſſ verdugur verda mætte fyrer þijna eigeñ Forþienuſtu. KOmed Til Mijn Aller ÞJer Sem ERFided/ ſeger Brudur Giæſkuñar/ Þetta mætte tilheyra jafnvel hinum allra heiloguſtu Meñū/

Noel.

Noe/ Abraham/ Job/ Eliæ/ Johañi Baptistæ z jafnvel Guds Mood ur sialfre/ Svo Heilagur er Gud/ svo er hañ Rettlætur/ ad hañ ma ei lijda hid miñsta Grand a Mañeskiuñe/ an fullkomens Endurgialds fyrer Syndena/ eñ þad verdur ei golded nema i Christi Forþienustu/ z af heñe hafa Meñ eingeñ Not/ utañ Meñ idrest Syndaña af Hiarta/ Eñ ad idrast Syndaña kostar þañ alltijd nockurt Erfide/ sm þeck er Guds Nattign og siñ Veikleika/ þar fyrer skulu hñ aller Kvittunar bidia / Ps. 32. a þeim Tijma nær Reikningureñ skal halldast/ fyrer þvi hræddest Job øll sijn Verk/ Eñ ef hañ hræddest þau og jafnvel hin bestu/ þa mun þm Guds Mañe þookt hafa/ ad hñ þyrfte Idranar vid/ hver alldrei geingur Erfides laust af/ eige hun Gude ad lijka/ Þar um ber lioosast Vitne hñs sijdarsta Jatning fyrer hønũ/ Cap. 42. Eg straffa sialfañ mig/ z idrast i Molld og Øsku: þetta sagde Job / um hvern Gud vitnade a moote Satan/ ad ei være hans Lijke i Landenu/ ad hañ være fullkomeñ/ Rettvijs/ Gudhræddur og fordadest þad Vonda/ Job. 2. Hvar af Meñ sia/ ad þad satt er/ sm Pall seger/ Ad allur Heimureñ sie fyrer Gude Sakfalleñ/ Rom. 3. Og ad eingeñ sie svo Heilagur/ ad hañ ecke Allshugar fegeñ mege taka þssu Nadarfulla Lausnarans Tilbode/ Eñ þar miñ Herra seger: KOmed Til Mijn Aller þIer Sem þVnga Erud þI Ader/ þa kalla eg mier boded med þssare Gudlegu Raust/ z øllũ Stoorsyndurũ/ sm mikeñ Part Æfe siñar hafa i Prioofskuñe z Glæpunũ aled/ eñ fyrst hñ hefur þ talad/ hvers Blood ad hreinsar oss af øllũ vorũ Syndũ/ 1. Joh. 1. Hñ s er Forlijkun f allar Veralldareñar Synder/ 1. Joh. 2. J Krapte þeirrar Foornar/ i hverre Gud forlijkade Heimeñ vid sialfañ sig/ 2. Cor. 5. þa get eg ecke ætlad/ ad hañ sem alleina er Sañordur/ Rom. 3. ad hañ mune sfyrna mier syndugum Orme i burt af Skør Foota siña/ nær eg þar ligg med sañre Jdran/og fullum Asetninge til Yfer-bootar/ þvi skyllda eg þa læta mijn Jllgiørder z bloodug Afbrot hindra mig fra/ ad taka þssu GiæskufullaTilbode mz hinũ mesta fognude

mijns

Mjns angrꝛda Hiarta/ J þſſu ſtyrkia mig hans Bleſſudu Fyrerheit/ þar hañ ſvared hefur/ ad hañ ei vilie Syndarans Dauda/ helldur ad hañ ſnwe ſier z life/ Ezech. 33. Vm̃ þetta taka allañ Efa fra mier þau Dyrmætu Ord/ er hañ talad hefur/ ad hañ vilie eingañ fra ſier reka þañ ſem til hn̄s kemur/ Joh. 6. O/ þvi ſkyllde eg vera þa ſvo Myſkunarlaus vid ſialfañ mig/ ad eg ei ſkyllde leita hans Nꝛdar/ þar eg veit hañ er ſvo Myſkunarſamur? Þad er kuñugt hverſu ad Juda hafde reitt DRotteñ til Reide / og hverſu ad hañ neyddeſt til ad reka þa wt wr þvi Landenu/ er hañ hafde gefed Fedrum þeirra/ Eñ þegar hañ hafde teked þa i Sꝛtt aptur/ þa ſeger hin eilijfa Giæſka/ Zach. 10. Eg ſkal Myſkuna þeim/ og þr ſkulu vera eins og eg hefde þeim alldrei burt kaſtad/ Svo lꝛngt er fra þvi/ ad Gud tilreikne ſañidrande Mañe drygdar Synder/ þegar hañ ſnyr ſier til hans af ollu Hiarta/ og þoott ſvo mege tilbera/ ad DRotteñ legge a þig Tijmanlega Refſing/ chriſteñ Madur/ þu ſem a JEſum trwer/ fyrer undañfarnar Synder/ til þeſſ / ad þu ecke meiner þig Saklauſañ ad vera/ þa lꝛt þier ei Hugfallaſt / edur ætla ad hañ mune burtreka Eilijfelega. Valla nockur Þiood i Heimenum hefur ſvo þwngre Hegningu ſætt af hn̄s Volldugre Hende/ ſvo ſm̃ hn̄s Frumgeteñ Sonur Jſrael/ Exod. 4. Vm̃ nockra Stund / og þo ſeger Fader Myſkunſemdaña/ Jer. 31. Heyred þier Ord DRottens/ O þier Heidingiar/ og kuñgiored þad i fiarlægum Londum/ og ſeged/ hañ ed ſundurdreifde Jſrael/ hañ ſamañſafnar honum/ og vardveiter hañ ſvo ſem Hyrder Hiord ſijna/ þvi DRotteñ Endurleyſer Jacob/ og frelſar hañ af þeſſ Hende ſem er ſterkare honum. Þacker ſieu þier / þu Dyrdareñar Koningur / ad þetta Fridar Bod er og komed til vor þiña Aumuſtu Veſælinga/ ſem bwum a Hala Veralldareñar/ þvi viliũ vier Allshugar fegner heyra hins Gooda Hyrders Rauſt/ ſm̃ til ſijn bydur ollum þm̃ Sem ERFIde DRYgia/ Og ÞVnga Eru ÞJAder. ‖ Hver er ſa Þioon / ef hn̄ misbrytur nockud vid ſiñ Lꝛnar-Drotteñ/ og hafe hn̄ nockra Æru-

Taug i sier/ edur hyrde um̃ Velferd sijna/ ad ecke leite hañ Sauda til
hũs a alla Vegu/sierdeiles ef hñ a Fyrergefningar Von. Nu þoott
vier a hverre Stundu/hveriu Augnablike/styggium DRotteñ Himens
og Jardar/ Þvi skylldũ vier þo ecke samt leita Forlijkunar hia hon
um / er vier vitum ad er svo audvelldur ad taka vid Syndaranum/ ad
hañ seger/ Zach. 1. Snwed aptur til mijn / og skal eg snwa mier til
ydar. || Hier þarf ecke Joab ad brwka Vijsdooms Konuna af The-
khoha til ad frida fyrer Absalon hia David/2. Sam. 14. Ecke þarf
hier Paulum til ad sætta Onesimum vid Philemonem/Phllem. v. 10.
Eñ hier er JEsus Christus Gud z Madur/Sa einaste Medalgang
are millum Guds z Mañа/ 1. Tim: 2. Hañ seger i Krapte þss Um-
bods/er hñ hafde af hinum Alvallda Konunge/til ad sætta Mañkyn-
ed vid hñ z sialfañ sig/ Hñ seger med fullũ Myndugleika: KOmed
Til Mijn Aller Þier Sem ERFided Og ÞUNga ERud ÞJAd-
er/Eg Vil ENDurnæra YDur. Þad er eitt miked Fyrerheit/ sem
Gud gefur Jacob edur Israels Hwse/Jer: 30. Hans Hofdinge skal
af hønum koma / og hans DRottnare skal af hønum framganga/
hverium eg biooda mun ad hañ Nalægest mig / þvi hver er sa / sem
þore ad lofa sier i sijnu Hiarta/ad hñ vilie nalgast mig/ seger DRott
eñ. Hver er sa Hofdinge? Þad ertu/Dyrdareñar Konungur/JEsu
Christe. Hver er sa Drottnareñ? Þad ertu Guds og Mariu Son-
ur/þu sem af Meyar Lijfe ert wt geingeñ/af Lijfe Doottur Jacobs/
jafnvel þoott þiñ Utgangur sie þo fra Eilijfu/ Mich. 5. Hverium
eg mun biooda til mijn ad koma/ seger DRotteñ/ þvi skal hañ til þijn
koma / O HErra? Hañ sem er i þijnu Skaute fra Upphafe Ei-
lijfdareñar/ Joh. 1. Og epter Mañdoomenum er hañ sa Madur sem
þier nærstur er/Zach. 13. Vor vegna hefur hañ nalgast þig/ O Gud/
sem fiarlæger vorum/ langt fra þijnu Auglite/og fra Vellde Dyrd-
ar þiñar / Eph. 2. Hverium kasta ætte i hin ytstu Myrkur. Vor
vegna er hañ þier nalægur vordeñ/ svo sem Keñemadur epter Skickan

Melchis

Melchizedechs/ Ebr. 5. Inngeingeñ i þad Allra Heilagaſta/ i Himneneñ fram fyrer þig/ med Eina Foorn/ ad wtvegadre eilijfre Endurlauſn/ Ebr. 9. Hver er ſa / ſem þyrde ad loþa i Hiarta ſijnu/ ad hañ villde nælgaſt þig? Hver villde taka ſier þañ Heidur til? Eingeñ ſyndugra Mañ. O DROtteñ/ Hvad munu Hælm-Stræeñ bwa vid eiñ fortærande Elld? Edur Ryked vid Stormeñ aþ Eydemørkuñe? Hvad Leireñ vid Jarn-Spijruna? Hvad Vatns-Boolañ/ Hvad Guþa Jard areñar vid Reidarſløg Himenſens? Hañ eiñ/ Hañ eiñ ma þig nælgaſt/ fyrer hverium Troonarner og Magtarvølldeñ ſkialþa/ og hñ tilbidia/ Ebr. 1. Hver alleina i Himneneñ uppſtijgur / Mañſens Sonur ſem oþañ er ſtijgeñ aþ Himne/ og þo a Himnum/ Joh. 3. Og med Honum munu uppſtijga aller þeir ſem hañ heþur med ſier dreged / þa hañ upphaþeñ var/ þad eru aller idrande Syndarar / aller þeir Sem ERFida Og ÞVnga Eru ÞJ Ader/ Ja/ aller þr ſem trwa a Naþn Eingetens Sonar Guds/ Act. 10. Eñ þſſ er ad giæta/ Brædur mijner/ ad þeſſu Nædarþulla Tilbode fylger Skilmæle nockur. TAKed A YDur Mitt OK/ Og LÆRed Aþ MJer/ Þvi Eg Em HOGvær/ Og Aþ HJarta LJTEllatur. Eg vil nu i þetta Siñ ecke tala margt um OK DROttens/ er ſier i Lage neþneſt hans Kroſſ/ og er iñe þaled i Mootlætingum þſſarra Tijma/ helldur vil eg tala um þad/ ſm hlyder þvi Eþne/ er eg i Ondverdu hooþ um ad tala/ ſm i tveim Hlutum er foolged/ Þad er i Fyrſtu ad plaga Saalu ſijna med Hræſneslauſre Jatningu/ og Tilſiñingu Syndareñar/ hvar aþ Idraneñ ſprettur. Og i Añañ Mata/ ad Kroſſþeſta hiñ gamla Mañeñ/ Rom. 6. ſe er ſig fordiarþar i Gyrndum Villudoomſins / Eph. 4. Þeſſe Kroſſburdur er Gude hvad kiæraſtur/ og eþ Mañeſkiañ temde ſier hñ Daglega / þa munde þad aþſtyra mørgu wtvortes Mootlæte / jaþnvel þo DROtteñ a Stundum virde ſijna beſtu Aſtvine med Teikne ſijns Sonar. Vier ſkomumſt vor ad ſeñu/ ad jata Synder vorar fyrer Moñunum: Vier dylium þær hvad meſt vier kuñum/ jaþnvel fyrer þeim

sem vetre eru eñ vær (nema þr sem Dioþulleñ heþur svo bared Sigg i/ad þeir haþa mist alla Tilfiñingu/svo þeir stæra sig aþ Glæpunū:) Og þad velldur þvi/ad Syndeñ er svo lioot/ad jaþnvel marger þeir sm̄ Ohlutvander eru/ hata hana og lasta æ ødrum/ Eñ þvi munu Meñ vilia dylia hana fyrer Gude/ eins z aller Hluter sieu ecke berer og nakt er fyrer honum? Ebr. 4. Eñ þetta giørum vær ecke einasta/nær vier ecke jatum Syndernar/ helldur og nær vier ecke rañsøkum þær/Leitum ecke epter þeim smasmuglega i iñstu Filsnum vors Hugskots / og ecke idrumst þeirra aþ Hiarta/ nær vier høþum funded þær. Eñ þvi dyl- tum vier Siwkdoomeñ fyrer Læknaranum? Edur Þørþena og Van- mætteñ fyrer honū/sem er alleina Ryhur? Þyrmer þu sialþū þier/þa mun hñ þier misþyrma/; eþ þu hylur/ þa mun hñ opinbera/ þvi skyllde eg ei vilia ængrast fyrer honum/sm̄ gledst aþ þssu Angre/og vill mier þad launa med þusundfalldre Glede/ þvi eg vil Endurnæra ydur / seger Lausnareñ: Þvi mun eg skyrrast vid ad jata Synder mynar i Augsyn Heilagra Eingla/ þar meire Glede er i Himneñū yþer einū Syndugum/sem Idran giører/ eñ yþer Nyu og Nyutige Rettlatum? Luc. 15. Meñ haþa alldrei heyrt/ ad Gud hafe deilt Illdeilū vid einn Sañidrande Vesæling/ eñ um̄ hina seger hñ/Jer. 2. Eg skal þrætta vid þig/af þvi þu seger: Eg heþe ecke Syndgast/eñ hvar mz þrætt- ar hañ? Ecke med Ordum tomum/ ecke med Overgmals-Hlioode / svo sm̄ Spamadureñ ad Orde kemst/ helldur med Drepsoott z Mañ- dræpum/Ezech. 38. Og jaþnvel med Ylþre z Tañagnystran vid þa/ sm̄ ecke skipast vid þetta Nadar-Tilbod. Þar þyrer/Brædur Myner/ þess betur sem vier þeckium Guds Fodurlega Giæsku/ i þvi/ ad taka vid Syndaranum/nær hañ idrast/ og þess meire Hæska/ sem vier vill oss bwen vera/nema vier idrumst: Þess helldur leggium allt Kapp a / ad bleyta vor Hiørtu þyrer Gude/svo Heilagur Ande þæe þar iñebwed/ æn hvers vier ecke getum til JEsum komest/ svo sem vier medkeñum i vorre Trwarjatningu/og er þ ecke noog/ad ængrast þyrer Syndernar

um̄

um̃ Stundarsaker/ þad er eins z Eldur i Sinu Hlaupe/ ad læta sier volgna nockra Stund um̃ Hiartaræturnar/ nema Idraneñ verde oss svo sterk/ ad vier hotũ þær Syndernar/ er oss ædur hafa hvad kiærastar vered. Hvad gagnade þad hinum Volldugu i Jerusalem/ ad þeir gæfu lausa Þræla sijna og Ambætter/ þegar Nebuchadnezar hafde lagst um̃ Borgena/ eñ hneptu þau aptur i Þrældoom/ nær hñ var burtvikeñ um̃ Stundarsaker? Jer 34. Eins er þeirra Maña Idran/ sem græta Synder sijnar fyrer Gude/ eñ hverfa þo aptur til hiña somu: Soddañ Idrun fordæmer Mañeñ meir/ eñ afsakar/ þvi hun syner þad/ ad hañ hefur þeckt Syndena/ og vill þo ecke af heñe læta. DRotteñ hefur kent syndugũ Mañe eirn Skriptagang hia Jeremi. Hañ skyllde oss alldrei wr Miñe falla: Þier skulud hafa Leida a sialfũ ydur fyrer ydar Ranglætinga Saker/ z skamast ydar fyrer ydar Svijvirdingar/ og blygdast fyrer ydar Vegu. Ef Meñ lietu sier þetta Hugfast vera/ þa mundu þeir ecke læta sier þykia svo vænt um̃ Syndena / ad þeir vellte sier i heñe aptur strax/ sem þeir eru geingner fra Prestsens Kniæm. Good uppbyriun er þad ad soñu/ ad ausa wt Hiarta sijnu fyrer Gude med Jatningu Syndaña / og ecke skedur þad nema fyrer Verkan Heilags Anda: Eñ Ste. Pæll æmiñer þa i Tessalonica/ 1. Tess. 5. Ad þeir ei skule slockva Andañ/ og mun hañ ꝥ viliad hafa ollũ sagt/ Hrygged ecke heilagañ Anda Guds/ i hvorium þier Iñsiglader erud til Dags Endurlausnareñar/ seger hañ/ Eph: 4. Hvar af audsært er/ ad Madur kañ med Apturhvarfe til Syndareñar ad fæla Guds Anda fra sier/ Eins og Dwfurnar flyia Reykeñ/ Svo flyr Guds Ande Syndsamlegar Huxaner/ eñ þegar heilagur Ande er burtvikeñ/ Hvad liggur þa fyrer vesælle Mañeskiu? Ecke añad eñ fyrer Saul Konunge/ 1. Sam. 16. Ad þegar Gud took siñ Anda fra honum/ þa þuste yfer hañ Guds vondur Ande/ Ja / ecke añad eñ ad eiñ Ohreiñ Ande tekur Sio adra Anda sier verre/ og hverfur aptur i Hws sitt/ hvadañ hañ kom/ og verdur svo

þess Mañs hid Sijdara argara hinu Fyrra/ Luc. 11. Jæ/ þad kañ ad koma þar/ad sa sem svo tijdt þorsmæer Anda Nædareñar/Ebr. 10. Ad Gud verde hønum svo reidur um̃ sijder/ad hñ yþergeþe hañ i fræ leitt Siñe/ eins og Pæll talar um̃ Heidingiana / Rom. 1. Þad er Mælshættur Guds optlega i Ritninguñe/ad þegar Mañeskiañ lætur sig ængra Syndena/þa vilie hñ idrast þess Illa/ er hñ hugde ad giøra heñe/Eñ þesse Fødurleg Giæska Hins Mijskunsama Guds/ sem ætte ad draga oss til Idrunar / hun ablar mørgum Dæra eñ meire Þverwdar/svo þeir hverþa aptur til Spyuñar/sem Petur ad Orde kiemst/ 2. Pet. 2. Aþ þvi Gud heþur svo tijdt forlæted þeim Syndena/ Eñ fiæe þeir til/ sem þañeñ haþa vaned sig til ad misbrwka Guds Poleñmæde/ad ecke verde þeim sagt eins z Jerusalem: Þu heþur yþergeþed mig/Þu ert a bak aptur horþeñ/þar fyrer vil eg wtrietta mijna Hønd a moote þier/til ad farga þier/Eg em vordeñ þreytt af ad idrast/Jer. 15. Gud giæþe/ad þeir sem Einusiñe hafa smackad hid Gooda Guds Ord/og Krapt epterkomande Alldar/ þeir villdu Hugleida hvad miklu yndælle er/jaþnvel sw Hrygd/sm̃ ad er epter Gude/2. Cor. 7. Helldur eñ allur Heimsins Munadur/ þegar hañ geingur sem hædst/ þvi ef hid heidna Skælld seger/ ad þar sie nockur Vellyst i þvi ad græta / hvad mun ei þeim þykia/sm̃ Ande Fagnadarens pressar Tæreñ wt aþ Augunum. TAKed A YDur MJtt OK/ seger Frelsareñ hier i Gudspiallenu/ ÞVi MJtt OK Er SÆtt/ Og Mijn BYRDe Er LJett. Eg vil ecke i þetta siñ tala svo eigeñlega um̃ Krossbyrde DRottens i wtvortis Mootlætingum/ og þa Hugsvølun hins Gooda Anda/ sem heñe jafnañ fylger/helldur vil eg tala hier um̃ Deydingu Holldsens/ og Krossþestingu hins gamla Adams/ sem byr i oss/ Sege mier þeir/ ed einusiñe haþa kent æ hvad sætur ad DRotteñ er/ mun nockur Assverus i sijnu stoora Heimbode/ Esth. 1. Mun nockur Balsazar i øllu sijnu Ohooþe/ Dan. 5. Nockur Herodes i sijnum Hooru Danse/ Matth. 14. Nockur Benhadad i Herbwdū sijnū/1. Reg. 20.

Munu

Munu þeir/ sege eg/ una svo vel sijnum Hag / svo sem Riettrwads Mañs Sala i Jatningu Synda siña fyrer Gude/ þegar Ande DRotens ber heñe Vitne um̃/ ad hun sie Guds Barn? Rom. 8. Alldrei hefur hiñ gamle Madureñ svo mikel Vm̃brot/ ad ecke sie þad Yndæle þeim sem i Guds Hetskrwda berst/ Eph. 6. Ad sigra hañ/ og hañ gledst af Lögmale DRottens/seger Paull/ Rom. 7. Jafnvel þoott hñ siña fyrkest eitt añad Lögmal i sijnum Limum/ sem Hertake hñ under Syndareñar Lögmal: Ad söñu kuña hiner ad klædast Pelle og Purpura/ z hafa kostulegt Bordhalld/ Luc. 16. Margur mun sæ vera/ er seger til Salar siñar/þegar hñ hefur alls Nægter missiafnt wtvegadar/ Et og Dreck Sala myn/ þvi þu hefur til margra Ara safnad/ Luc. 12. Eñ alldrei kañ þetta ad jafnast vid þa Nædar-Mola/ er detta af þvi Himneska Borde ofañ a Footskör DRottens/ Matth. 15. Hvar vier Synduger Ormar skrijdū z mænum i Himeneñ/ epter hiñe eilijfu Hugsvölun/ er Guds Ande heiter oss fyrer. Pauls Muñ/ef vier berū Christi OK med Poleñmæde. LÆRed Af MJer/ PVJad Eg Em HOGvær Og Af HJARta LJTElatur. Hvar fyrer? Hier um̃ talar Postuleñ/ Heb. 5. Segiande: Þoott hañ Sonur Guds være/ þa hefur hñ lært Hlydnena/af þvi/sem hañ lided hefur. Seged mier nu/þier sem erud Ættleidingar/z ecke Guds einka Syner/eins z hñ var/munud þier nockurn Tijma leggia þañ Kross a hiñ gamla Adam/ad ecke hafe DRottens Kross vered hönū þyngre/ sm̃ hñ bar a sijnū Lijkama/samlijkum Holldenu Syndeñe underorpnu/ þegar hañ var af öllum yfergefeñ/ og jafnvel af sijnum Himneska Födur? Marc. 15. O hvilijk mijnkun er nu þad/ ad vier skylldum ei vilia vaka eina Stund med hönū/til ad þeir Saler vorar med Christo legre Jdran/ og Deydingu vorra vondra Syrnda/ þar hañ hefur lofad oss sijns Anda Hugsvölun/ nær vier svo giorum. TAKed A YDur MJtt OK/seger DRotteñ hier: Eñ hvad er Christi OK? Þad er allt þad/ sem Meñ bera med Poleñmæde/ hvert helldur þad

kenn-

kemur fra Gude sialfum/ svo sem eru Siwkdoomar/ Astvina misser/ Skade sa/ er vier meinum ad kome ad hendingu/ edur añad þvilijkt/ ellegar hañ kemur fra Möñunum/ svo sem er Orettur/ Forsmaan/ Ofsookner/og þesshattar/ edur og ad þad er Straff vorra eigeñ Synda/er vier sialfer a oss leggiũ i Idranarefñar Verke/ꝛ baraattuñe mooke Holldsens Gyrndum. Allt er þad Christi Ok/ ef Meñ bera þ svo sem hañ skipad hefur/ þvi eckert af þessu kañ ad henda oss/ sem vier ecke forþienad höfum med Syndeñe/ edur añadhvert fyrer hañs Tilhlutan edur tillaatseme/ eñ ef vier Köstum Okenu i burt med Oleifelegũ hætte/ Jer.2. Þa verdur þad Heilsusama DRottens Ok ad Diöfulsens Oke/ ef vier erum Opoleñmooder i Siwkdoomenum/ Möglunarsamer i Orbyrgdeñe/ef vier giölldum eiñ Orett med ödrũ/ og bætum vorn Skada med Skada Naungans/ þegar vier þañ veg breytum/ þa höfũ vier eingrar Endurnæringar/eingrar Hugsvölunar ad vænta Saalum vorum/þa hverfur Sætleike sa/er Christi Oke/og hans Byrde fylger / Ja/ hvad meira er /ad þad Ok/ sem oss verdur uppalagt fyrer Heimsku vorrar ꝛ Synda saker/þad kuñũ vier ad giora ad DRottens Oke/ ef vier berum þad med Hoogværd og Christelegre Þolenmæde. David er oss til Epterdæmes hier i: Eg Efast ei um̃/ ad þad hefur geinged hönum til Hiarta/ þegar hañ var rekeñ fra Rijke af sijnũ eigeñ Syne/2. Sam.15. Og þegar Mord-Eingelleñ sloo Foolked sökum hans Yfersioonar/2. Sam.24. Þo Vañ hañ svo miked a med sañre Idran og Audmykt Hiarta sijns/ ad Gud leidde hañ heim aptur/ med Sæmd ꝛ Heidre/2.Sam. 19. Og linade Plaagurnar/2. Sam. 24. Laatum oss þesse Dæme til Christum leida/ audmykium oss under Vollduga Guds Hönd/ 1. Pet. 5. Vegeñ vitum vier/ förum ecke ad ganga hñ/tökum a oss hid sæta Ok Christi/og skiootum oss ecke undañ hñs Byrde/svo vier meigũ fiña eilijfa Endurnæring/ eilijfa Hugsvölun Saalũ vorũ/ ꝛ gaanga iñ til hñs Hvildar. Þad veite oss good: Gud/ fyrer sijns Sonar Blessada Forþiennstu/ AMEN.

Tuttugasta

Tuttugasta og Siøunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 17. Cap.

A Þeim Tyma. Og Sex Døgum þar epter/ took JEsus med sier Petrum og Jacobum/og Johañem Broodur hs/ og hafde þa afsydes uppa hátt Fiall/og ummyndadest fyr er þeim. Og hans Asiana skein sem Sool / Eñ hans Klæde urdu so biørt sem Lioos. Og sia/ ad þeim byrtust þeir Moyses og Elias/og tøludu vid hañ. Eñ Petur ansade og sagde til JEsu: HErra / hier er oss gott ad vera. Ef þu villt þa vilium vier giøra hier þriaar Tialldbuder/ þier Eina/ Moysi Eina/og Eliæ Eina. Og þa hñ var þetta ad tala/ Sia/ad biart Sky umskygde þa. Og sia/ ad Roddeñ wr Skyenu sagde: Þesse er Sonur miñ Elskuleg- ur/ ad hvørium mier Velþocknast/ hlydeð þier honum. Og er Lœresveinarner heirdu þad / fiellu þeir fram̃ a sijnar Asianer/ og urdu miøg hrædder. Eñ JEsus gieck til þeirra/ took a þeim/ og sagde: Standed upp / og vered ei hrædder. Eñ þa þeir litu upp/ sau þeir Aungvañ nema JEsum alleinasta. Og er þeir geingu of- añ af Fiallenu/ baud JEsus þeim/ z sagde. Þier skulud aungvum þessa Syn seigia/ þar til ad Mañsins Son/ er upp aptur riseñ fra Daudum.

Exordium.

HErra Guder eru Fiallaña Guder / søgdu fordum Þienarar Benhadads Syrlands Konungs/er þeir voru ellter af Jsra- els Moñum: Grætlegt er til þess ad vita / hverneñ Satan hefur blindad Mañeskiuna/ad Skynseme Holldsins smydar sier svo dærlega Þanka um̃ Guds Hátign/ svo sem ad hans Rijke sie ecke eins rijkt i øllum Attum hans Velldis/ Eñ hvernig sem þvi er nu vared/þa sia Meñ þo/ad Gud hefur sig hvad mest Opeñberad Mañ kynenu a Fiøllunum: A Fiallenu Sina wtgaf hañ sitt Løgmal/

Exod. 20. A þvi sama Fialle talade hn vid Eliam i Hellrenum: A Fiallenu Moria talade Guds Sonur vid Abraham/ er hann villde hafa Offrad Gude Syne sijnu Isaac/ Gen. 22. A þvi Fialle stood Jerusalems Mustere / hvar Gud hafde sin Elld og sin Ofn/ Esa: 31. Og mæ synast/ ad Gud hafe Teiknad med þessu/ ad hn være hin allra Nærste/og bygge i Nadunum/svo ad Diøfullen hefur og Apad epter þessare Guds Dyrkan/ eins og i Mørgu ødru/ og lated sier a Hædum þiona: Pad vitna þær Hædernar medal Guds Foolks/er hn svo miøg til Reide reittu/a hverin hann seger/ad ei sieu nema Þretter. En i þessa Dags Evangelio heyrum vier hina allra Dyrdlegustu og Huggunarsømustu Openberan/ þar hin Eingetne Sonur Fødursins/ Iklæddur veru Hollde/ Ummyndadest synelega fyrer Læresveinunum a Fiallenu Helga/ hvert ed hiner Gømlu Lærefedur Christnennar hafa meint ad vera Fialled Tabor i Galilæa. Af Fiallenu Nebo i Moabs Lande synde DRottenn Moysi alla Fegurd og Giæde Canaanslands/ En a þessu Fialle hefur hn synt Læresveinunum/og øllum þeim er a Sonenn trwa fyrer Þra Ord / inn i þad Himneska Canaan/ er hann nefner sijna Hvijld / Heb. 3. Og til frekara Vitnes þar um/ þa vil eg kvedia ydur/Guds Børn/til ad ganga Afsijdes med Christo og hans Læresveinum/til ad Hugleida þssa Dyrdlegu Openberan/ I hverre Tvent er ad Athuga/ Sem er. 1. Sialfa Forklarunena. 2. Vottana sem Nalæger voru.

DRottenn/ vertu i Verke med oss/og Nad þijns Anda/fyrer JEsu Forþienustu / A M E N.

Utleggingenn.

HANN UMMYNDadest FYrer ÞEim/seger Textenn: Ecke her þad svo ad skilia/ ad hans Manndoomleg Nattura hafe umbreytst a nockurn Hatt/ helldur forklaradest hun/ Hin Dyrdlega Guddoomsins Fylling / sem i honum bioo/ skaut wt Geislum sijnum i Mannlegu Hollde/svo þeir kynnu ad sia hans Dyrd/ Dyrd svo sem Eingetens

Betens Sonar af Fødurnum/ Hañ afklæddest/ ſvo ad ſegia/ Þioons Myndeñe um̃ Stundarſaker/ eñ ecke Nꜹtturuñe. Tak þad til Hug- leidingar af þeſſu/ Guds Barn/ ad ꜹdur eñ þu mꜹtt ſamlijkur verda þeſſare Dyrdlegu Mynd þijns Frelſara/ ſem hier um̃getur/ þa byriar þier ad um̃myndaſt epter hans Mynd / ſem þig ſkapad hefur/ þad er/ Endurnyaſt i þijnu Hugſkote/þvi ſvo ſeger Frelſareñ/nema þier um̃- myndeſt/og giøreſt ſvo ſem þetta Ungbarn / þa kuñed þier ecke ad iñ- ganga i Guds Rijke. Matthæus ſkijrer fra þvi i Textanum/ hvi- lijk ad vered hafe Forklꜹran þeſſe / þar hañ ſeger / Ad HAns A- SJona HAfe SKJned Sem Sool / Og ſkulum vier þo ecke ætla/ ad Sool Rettlæteſins / Mal. 4. Hafe þo ecke øllu fegur ſkined / eñ þeſſe er a Himnenum lioomar / þvi heñar Byrte kuñum vier aller ad ſtandaſt/eñ þegar Læreſveinunũ gafſt Syn þeſſe en mikla/ þa ſkrifar Marcus/ Cap. 9. Ad þeir hafe vorded Otta ſlegner / ſvo ad Petur viſſe ecke hvad hñ talade/ ſvo ſem bæde hñ og Lucas Cap. 9. ſkrifa/ helldur tekur Gudſpiallamadureñ Lijking af Sooluñe / þvi hñ hafde eckert biartara ad iafna vid/ ſem Daudlegum ſkiliaſt kuñe/ og ei ſkulũ vier helldur meina þetta hafe vered ſu Dyrd/er Guds Sonur ꜹtte hia ſijnum Fødur / ꜹdur eñ Grundvøllur Verallddareñar var lagdur / þvi iafnvel Utvalder ſkulu ſkijna eins ꝛ Sool i Rijke ſijns Fødur/ Matth. 13. Eñ hvilijk ſu Byrte mune vera/ er þar af audſært/ ad vier ſkulũ verda Einglunũ iafner/ hverra Siooner ad Daudleger Meñ þo valla ſtadeſt fꜹ/ þvi ſagde Manoha/ Vid munum ſañlega deyia/ þvi vid høfum ſied Eingel DRottens / og ſkulum vier þo vita / ad Dyrd og Hꜹtign Guds Sonar yfergeingur ſvo miked Einglaña Dyrd/ ſm̃ hñ hefur þeim Ædra Nafn ødlaſt. Framar ſeger Texteñ/ Ad Hans Klæde Hafe Vorded Svo Biørt Sem Lioos: Þegar Moyſes kom of- añ af Fiallenu Sina med Løgmꜹled / þa ſkrifar Paulus/ ad hans Aſiꜹna hafe vered ſvo biørt / ad Iſraels Syner hafe ei mꜹtt lijta i gegn heñe/ alleina af þvi/ ad hañ hafde vid Gud talad / og þo feck

Moyses hana byrgt med Skyluñe / er hañ heingde fyrer sitt Andlit/ Eñ þetta yfergnæfer / hier fæ ecke Klæðeñ iñelukt þañ skiæra Guð' doomsins Fegurdar Lioma/sm bioo i Christi forklærudu Nollde/ Helld ur skein hun i gegnum / svo þau urdu fogur eins og Lioos. O miñ HErra JEsu/ er þetta su Mynd/sem ad hieck a Krossenum/ þegar þu giørdest Bølvan fyrer mijnar Synder? sw sem Esajas um talar i 53. Capitula/ segiande: Þar er eingeñ Mynd edur Fegurd a hønum/ og þegar vier lijtum hañ/ er þar eckert Alit / sem vier gyrnumst/ hañ er forsmaadur z Mañā Audvirdelegastur/ hñ er plaagadur aþ Mein' um / og Krankdæmenu alvanur / og svo sem eiñ Madur er byrger sitt Andlit fyrer oss/svo Forackranlegur/ad vier virdū hañ Einkes? O þu Saklausa Guds Lamb/ hvilijk voru nu þsse Umskipte/ ORotteñ miñ? Nvad vorum vier Synduger Ormar/ ad þu Lioome Fodursins Dyrdar skyllder svo bera vor Krankdæme? Nvad þrijste þier til þss/miñ Lausn are/ad þu skyllder breyta þssare Dyrd i þa herþelegu Asiaan/er Spaa' madureñ talar um? Eckert añad eñ þijn Guddoomleg Elska/þijn diwpu Myskunar Jdur / i hverium þu vitiader vor Uppruñeñ aþ Nadum. Eñ þu Guds Barn / sem heyrer þeña Dyrdlega Atburd / Tak þier hina mestu Nuggun aþ hønum/ þegar Guds Fødurleg Giæska vitder þig med sijns Sonar Krosse/ ad svo Dyrdlegur sem hañ giørdest hier fyrer Augum Læresveinaña/ svo Vegsamlegur og øllu Vegsamlegre muntu verda/nær þu iñgeingur i þijns Nerra Føgnud/eþ þu tekur hñs Ok a þig/ og fylger hønum epter/ þvi þessa hñs Dyrd sææu þr Daud' legum Augum/ svo sem bæde Petur og Johañes votta/Eñ þad heþ' ur ecke Auga sied / og ecke Eyra heyrt / og ecke heþur þad i nockurs Mañs Nug edur Niarta komed/ hvad Gud heþur þeim tilbwed sem hañ elska: Eñ Elskañ til hans sieft alldrei betur eñ i Mootlætenu/ þar reyneft hun svo sem Gulled i Oþnenum/ þar er sæ Leikvølluren/ hvar ed hinar Andlegu Kempur eiga ad syna Frækleik siñ / þar er Skeid'Fløtureñ/er aller þr eiga ad hlaupa med Pæle/ sm vilia Nnoss ed

ed ødlast. Lucas eiñ hefur sagt oss þad / hvert ad vered hafe Inntak þess Samtals/ er þeir Moyses og Elias ætlu vid DRottenn a Fiallenu Helga/ sem var um̃ þa Utfør/ er hañ skyllde fullkomna i Jerusalem/ þad er sw Burtfør til Fødursins/ er hañ nefner him Johañem i 16. Capitula/ i þeirre Hiartnæmu Predikun/ er hñ talade fyrer Lærisvein unum under sijna Pijslar-Gaungu/ þa ed hñ fullkomnade og batt full- añ Enda a þad/ sem hans Fader hafde honum um̃boded. Ecke hefur þesse Syn edur þetta Samtal sked fyrer Christi Skulld/ þvi siælfur visse hañ allt þad er yfer hañ ætte ad koma / siælfur þeckte hañ og Guddoomsins Hætign og Vegsemd/ sem ad i hønũ bioo/ helldur Post- ulaña vegna / hverier ed sijdañ mættu þola svo miklar Hørmungar/ Fiotur/ Hwdstrokur/ Ofsookner/ Um̃sætur/ ja/ Sÿta z Græta þegar Heimurenn fagnade/ og þad fyrer Christi Nafns Saker/ svo ad alltijd nær þeir i Hørmungunũ miñtust a þessa Dyrdlegu Openberan/ skylldu þeir hafa þad þeir kyñu ad Endurnæra Hiarta sitt med / sem var ein full Vissa um̃ þvilijka Dyrd/ er þeir sæu nu fyrer Augum sier/ og þvi er ecke ad undra/ þoott ad þeir og fra Lagsmeñ geingu glader wt fra Rædenu / nær þeir Hwdstrykter voru/ ja / ecke þoott ad St. Pæll være vel til Frids i Ofsooknunum/ i Angisteñe/ i Naudunum/ þar hñ hefur ecke einasta þessa Syn heyrt/ helldur og var siælfur i hiñ Pridia Himen uppnumeñ. Petur hafde fyrer skōm̃u spurt DRotteñ ad/ hvad þeir skylldu i Laun hafa/ sem ad yfergæfu alla Hlute/ z fylgdu hon- um epter / Eñ DRotteñ syner honum hier a Fiallenu / ad svo miklu Leite sem hañ sia kuñe/ i þessu Daudlega Hollde/ hvers hñ ætte Von fyrer sijna Pioonustu/ og er þ Mæla sañast/ Petre þoockte svo miked til þessa koma/ jafnvel þoott ecke være þad meira hia hiñe Eilijfu Dyrd / helldur eñ Rikte Salomonis fyrer Drotningune af Arabia/ honum þoockte svo miked til þess koma/ sege eg / ad hañ sagde/ HJer Er Oss GOtt Ad VEra : Hañ var fæddur i Judæa / einu Lande/ sem er Paradijs af Verølldeñe/ hañ hafde vijda vered med Christo/

bæde þar og i Galilæa/ hañ hafde sied Jerusalems Mustere/og hina kostulegu Guds Þionustu þar iñe / eñ øllu gleymde hañ þvi sem til Baka var/ hier þocktr hønū alleina Gott ad vera. O hversu munu þeir þa gleyma øllu Ofslæte Veralldar / øllu Epterlæte og Fagnade i Heimenum/ er sitia Lambsins Brwdkaup i Himnenum? Ad Vÿsu var Syn þesse mikel/ er Postulunum gaf / og sæla mæ þa kalla af heñe/ eñ þo er þeim ei minna veitt/sem DRottiñ Auglÿser sig i Hiartanu/ þvi sæler eru þeir sem ei siæ og trwa þo/ sagde Lausnareñ fordum vid Thomas / þad sie eg a svo mørgum Þusundum Þÿslarvotta DRottens/ um hveria þad sañkvoeded er sem Esajas spæer/ Cap. 24. Ad Þr prÿsudu DRotteñ midt i Elldinum. Petur var vidstaddur Þÿsa Openberun / Hañ heyrde Moysen og Eliam tala um Fullkomnan DRottens Utfarar / og þar ad auke heyrde hañ Fodursins Raust/ þo gleymde þesse Guds Vinur øllu þessu skomum Tÿma þar epter/ i Biskups Hølleñe/ecke varde þesse Umm̄yndan DRottens leinge hiæ hønum / Eñ þegar Christur var i hønum til fulls myndadur / svo sm̄ Paulus ad Orde kemst/þa munde hñ fyrr hafa þolad hinar skelfelegustu Þÿsler Veralldar/ eñ ad falla fræ Christo/ og gafst Raun þesse optlega sÿdañ: Og þetta er nu sw Sioon a JEsu Christo/ er vier eigum ad kosta Kapps um ad næ/ a allre vorre Reisu fræ Vøgg uñe til Grafareñar: Þad er þad heilaga Fiall/er vier eigū ad klifrast uppæ/ medañ vier lifū. Sa sem þañig hefur komed Auga a Christum/ hañ kallar DRotteñ fyrer sitt Hlutskipte/ þoott ad Saal og Lÿf Vañmegnest/ og nær hañ Gud siñ hefur/ þa skeiter hañ hverke um Himen nie Jørd. Eñ svo sem ad þetta er eitt miked Hlutskipte/ hver sem þvi nær/ Ja/ svo miked/ ad Himen og Jørd meiga i eingañ Samjofnud koma/ svo skal og miked til þess vinna/ ef vier vilium verda niootande Arfskiptis Heilagra i Liosenu / Col. 1. Ef vier viliū þeckia aft Gude i Liose lifande Manna/ Psalm. 56. þa byriar oss ad skrydast Nyÿta-Vodum/ecke sÿdz eñ Þr i Fyrndeñe/ s Skÿrn z Christne taka villdu/

villdu/ þ er/ ad vier Iklædumst Herklædū Lioossins/ ad vier Iklædumst einum nyiū Mañe/ ad vier Iklædumst Guds Herskrwda/ þad er/ i einu Orde ad segia/ mz Pals Ordū/ Col. 3. ad vier Iklædumst svo s̄ Utvalder Guds heilager ⁊ elskuleger Hiartgrooeñe Myskunseme/ Goodgyrneñe/ Lijtelætenu/ Hoogværdeñe/ Þolenmædeñe. Eg veit þ mæ þykia Undarlega til Ords teked/ ad Postuleñ temur sier þeña Ordshætt/ ad Iklædast Dygdunum/ eñ valla kañ þo nockur betre ad fiñast: An Klædañá getum vier ecke lifad/ þau eru þad sem veria oss Froste ⁊ Kulda/ Svo kuñū vier ecke helldur ad lifa Andlegu Lijfe fyrer utañ þeña Sakleysesins Skrwda: Hañ varnar oss vid Helvijtis Bruna. Klædnadur DRottens vard fagur og Leiftrande af þvi/ ad Guddoomsins Byrte/ sem i hñs Hollde bioo/ hun skein i gegnum þau/ eins og Sooleñ Glered/ Svo eigum vier ad læta þad skæ i vorum Lijfernis Hættū/ Ordum og Athøfnum/ ad Gud bwe i oss fyrer Trwna/ Þad bydur Frelsareñ Læresveinunum/ Matth. 5. med þessum Ordū: Svo lyse ydar Lioos fyrer Møñum/ ad þeir siæe ydar Goodverk/ og dyrke ydar Fødur/ sm̄ a Himnum er: Eñ fyrer þvi/ ad Daglega slettest uppæ vort Skijrnar Klæde/ a medañ vier gøngum i gegnū Forød Veralldar þessarar/ þa mæ þad Daglega þveged verda. Marcus skrifar um̄ Klædnad DRottens Cap. 9. Ad hañ hafe svo Biartur vered/ ad eingeñ Þvotta Madur a Jørdu kuñe þvilijkt ad giøra: Og sama er ad segia um̄ vort Brwdkaups Klæde/ Þad kañ eingeñ svo hreint ad giøra a Jørdu/ ad i Guds Augum byrtast mege: Þad mæ um̄ oss alla sæta/ sem DRotteñ seger um̄ sitt Folk/ Jer. 2. Þoott þu þvoer þig i Salltpetre/ og safner þier mikille Sæpu/ þa ertu samt Ohreiñ fyrer mier: Hañ eiñ/ hñ eiñ getur þau ad fullu hreinsad/ sem er eins og Kopar-Smidsins Elldur/ og eins og Sæpa Þvotta Maña/ Mal. 3. Þad er þitt dyrmæta Blood/ miñ Frelsare/ i hveriu ad aller Heilager hafa þveged siñ Skrwda/ Apoc. 7. Svo kañtu og/ DRotteñ miñ/ ad giøra jafnvel Synder mijnar hvijtar eins og Snioo/ þoott þær sieu raudar sem

Blood

Blood/ og Ullhvijtar/ þoott þær Purpura raudar sieu/ Esa. 1. Ja/ eg em þess þullsruggur/ ad nær þu breider þiñ lioomande Klædafalld wt yper miñ saurug Tøtur/ þa mune þeirra ei giæta/ Guddoomsins Fyll ing/ sem i þier bioo Lijkamlega/ Hun skein i gegnum þiñ Klædnad a Fiallenu Helga/ Eñ Sorte miñar Illsku mun alldrei geta brotist i gegnum þess a Byrte iñ i Augu þijns Himneska Fødur: Þessu full" treyste eg/ DRottañ miñ/ þvi eg veit/ ad þu ert komeñ til ad leita ad þvi sem tapad er/ og ad kalla Synduga/ og ecke Rettlæta til Jdrun" ar/ Þier sie Loß/ Æra/ Magt og Dyrd/ ad Eilijþu/ Amen.

J Muñe TVeggia edur þRiggia skulu øll Ord standa/ sagde DRottañ i Løg" Book siñe Fordum: Eñ um þetta Þijng mæ eg seg" ia þad/ er Johannes seger i hiñs þyrsta Pistils þimta Capitula: Þrijr eru þeir sem vitna a Himne/ z þrijr eru þeir sem vitna a Jørdu. Hier eru þrijr Vottar Jardneskir/ og adrer þrijr Himneskir. Eg vil tala þyrst um þa Jardnesku/ þvi Texteñ getur þyrr um þa: Þad voru Pet" rus/ Jacobus og Johañes/ Þesser voru einger Smælingiar i Guds Hwse/ jafnvel þoott þeir være halldner Aþrak og Hreinsunar Foorn him Verølldeñe. Petur var sa ed fyrstur allra Postulaña þeckte/ ad JEsus være Christur Sonur Guds lifanda/ Matth. 16. Hañ var sa/ ed DRottañ fyrstum aþhendte Lykla Himnarijkis/ til ad leysa og binda/ ecke þad/ ad Petur aþhendte þa hinum Postulunum wtaþ sier/ helldur giørde DRottañ þ sialþur sijdañ: Hañ lagde Lijþed ofañ a sijna Medkeñingu um JEsum/ þvi jafnvel þoott ecke haþe Meñ svo vissar Søgur um hans Lijþlaat/ þa keñer Johannes oss þad/ ad Lausnareñ haþe spaad honum þvi/ ad hañ munde Gud med sijnum Dauda dyrka. Jacob var sa/ er fyrstur allra aþ þeim Tolf liet Lijþ sitt þyrer Vitnisburdeñ JEsu/ og underskrifade hañ med sijnu Sak" lausu Bloode. Johannes var sa/ ed la þyrer framañ DRottañ um Kvølldmaaltijdena/ honum auglyste hañ Svikarañ/ hañ er sa Lære" sveiñ/ um hvern skriþad stendur/ ad JEsus haþe hañ elskad/ hañ

hefur og Greinelegast af øllum Gudspiallamønnunum talad um Per-soonu Frelsarans/ hønum auglyste DRottenn þa miklu Hlute / er ske skyldu a epterfylgiande Tijmum/ svo sem lioost er af hans Opinber-unum/ hann lifde og leingst allra Postulanna / til ad mootstanda þeim Ebioni og Cerintho/ er neitudu Guddoome vors Frelsara/ og þess vegna er þad af Gudlegre Forsioon sked/ ad hann feinge hanns Næ Augum ad lijta i þessum Stad/ svo hann þess betur kynne þar um ad vitna. Mooder þeirra Jacobs og hans beidde Frelsarann um/ ad annar Sona sinna mætte sitia hønum a hægra Veg/ enn annar a vinstre/ Drott enn svarade henne/ þier vited ei hvers þier bidied: enn þo synest mier/ ad hann Blessadur hafe ad nockru leite orded vid Boon hennar i þessum Stad/ þar hann took þa framar ødrum med Petre/ til ad syna þeim svo sinn Aleingdar inn i þa Dyrd/ sem hann a hia sijnum Himneska Fødur. Enn af þessare veglegu Sioon hafa þesser Guds Menn lært/ þar þeir valla gætu stadest hana/ ad ei munde þeim hendt i þessu Daudlega Holldi ad sitia hønum a Hægre edur Vinstre Hlid i Dyrd Himnanna/ og þvi spørudu þeir ecke sijna Daudlega Lijkame sijdann fyrer hans Skulld/ þegar þeir varner voru epter fullkomnum Mæler Christi Alldurs/ svo þeir med Paulo/ Phil. 3. Næ kynnu i Vpprisu hinna Daudu/ z Nioss enu þeirrar Kollunar/ sem þar uppe er i JEsu Christo. Enn vier sem nu heyrt høfum Vitne þeirra um Forklaran DRottens/ og vitum ad þeir inngeingner eru i Dyrd sijns Herra/ Vier skulum leggia allann Hug a/ ad vera eins lynder og þeir/ ad vier hølldum alla Hlute Dreck ad vera/ og jafnvel sialfft Lijfed/ svo vier ávinnum Christum/ Phil. 3. Þvi hver sem ad hatar Saalu sijna i þessum Heime/ hann mun vardveita hana til eilijfs Lijfs/ Joh. 12. Og þesser eru nu hiner Jardnesku Vottar ad Stoormerke þessu/ sem teked hafa vid Vitne fra Himneskum/ um hveria eg hefe hier epter nockud ad tala.

DRottenn sagde Fordum under sijna Pijnu/ Joh. 12. Fader/ Veg-samma þitt Nafn/ og Raustenn af Himne svarade hønum/ eg hefe Veg-

samad/og eg skal aptur Vegsama/ Þa sagde hañ vid Læresveinana: Þesse Raust skede ecke vegna mijn/ helldur ydar vegna. Svo maa eg og segia um̃ þa himnesku Votta/ sem Textеñ um̃getur/ ad ei byrtust þeir DRottne fyrer hÿns Skulld/ helldur þeirra sem med høñu voru/ sÿn / vegna allra þeirra/sem epter þeim heyra mundu þeña Tilburd. Vottarner eru þrÿr af Himnum/ Moyses/ Elias/ og sialfs Fødurs sins Raust/ er vitnade af Skyenu. Moyses var eiñ trwr Raadsmadur i øllu Guds Hwse / Hañ valde Gud til ad wtleida sitt Foolk af Egyptalande / Hañ talade vid Gud i Horeb / þegar Israel villde hafa sig undañ þegeñ ad heyra Raustena DRottens Guds sÿns / Hañ medtook Løgmaaled af hans Hende/ og talade vid hañ Opt lega eins og Madur vid Mañ talar. Hvert Moyses hafe vered hier med Saal og Lÿkama / skal eg ecke margt um̃ tala / Þad er vÿst / ad hañ Doo a Fiøllunum Habarim/ hvadañ Gud synde høñu Landed Canaan / og Gud groof hañ i Dalnum / seger Ritningeñ / Devt. 34. Þo er lÿklegt / ad Moyses hafe hier allur vered / þvi um̃ Eliam er þad vÿst/ad hañ foor med Ønd og Lÿkama til Himens/ Eñ eingañ Mun giører Matthæus edur hiner Gudspiallameñerner þeirra i sÿnu Rite um̃ þessa Openberan. Nockrer færa til ad styrkia þessa Meiningu/ þad sem stendur i Judas Pistle / v. 9. Ad Michael Høfud-Eingell hafe þrattad vid Satan um̃ Lÿkama Moysis / svo sem ad villde Andskoteñ hafa feinged Valld hans / eñ Gud hafe hañ uppnumed/ Og ad Vÿsu lÿtur Petur til þeirrar Søgu/ er þar skrifud stendur/ i sÿns Sÿdara Pistils Ødrum Capitula: Eñ hverneñ sem þessu er vared / þa veit eg/ ad hañ sem Vppvakte Son Eckiuñar af Sarepta/ og hiñar Sunamisku/ Hañ sem Lazarum leidde wt af Grøfeñe/ Hañ sem uppreiste Doottur Jairi / Hañ sem liet Marga Framlidna gaanga wr Grøfuñu i Christi Vpprisu/ Hønum var ecke um̃ Megn/ ad laata Moysen koma til þessarar Nærveru a Fiallenu Helga med Ønd og Lÿkama / Og þesse var nu Hiñ Añar Himneskra Votta af

Møñum.

Mosum. En Hin var ad synu Leike eingu mine/ Elias/ hver med øllum Retke mæ nefnast hin Ypparste af Spamosunum / Hañ vár hin Meste Vandlætare vegna Guds Nafns/ Hañ liet slatra Jessabels Spamosum vid Lækeñ Kischon / Hønum sende Gud Elld af Himne yfer þa Tveña Fimtiu Achabs Sendemeñ / Hañ fieck med Bæn af Gude Døgg af Himneñu/þa ecke hafde rignt i heil Þriu Ar/ Hañ foor med Elldlegum Hestum og Vøgnum til Himna/ Hañ taladе vid Gud a Fiallenu Horeb / eins og Moyses / og bæder føstudu þeir i 40. Daga og 40. Nætur/ eins og Christur i Eydemørkeñe/ Beggia þeirra getur og Malachias i Þridia Capitula siñar Mæla-Bookar / under eins og hañ Endar hid Gamla Testament. S ska Bokka byriade Guds Syne ad hafa til Dyrdar siñar / er hañ Forklæradest/ Og skulum vier vita/ad Gud gierer eckert Forgefens/ auk hellдur svo mikla Hlute/ sem þesse var/ Oll var og Þørf a þvi/ Su Tijd var nærre komeñ / ad Gud munde sla Hyrdereñ / og ad Sauder Hiardareñar mundu sundur tvistrast / Eñ hversu ad Læresveinarner hafe vered bwner under þa Ogn/ þad syna oss Gudspialls Søgurnar. Ad Søñu hafde Petur lyst þvi skømu ædur/ Matth. 16. Ad JEsus være Christur Sonur Guds lifanda/ og kallade Frelsareñ hañ sælañ þar fyrer / þvi Holld og Blood hefde hønum þad ecke Openberad/ helldur Ande syns Fødurs/ Eñ þo took Hollded svo ad Ræda skømu þar epter/ er JEsus talade uñ syna Pijnu / ad Petur ætalde hañ/ og sagde: Spara sialfañ þig/ ad ei verde þier þetta: Ja/ þegar hñ heyrt hafde/ad Moyses og Elias tøludu vid DRotteñ uñ hñs Skijdurslu Vifør fra Jerusalem/ þa var þo Einfelldnen svo rijk i Holldenu/ad hñ sagde: VJer VJLiñ GJora HJer ÞRJar TJALLD Bwder/ ÞJer EJna/ Moysi EJna/ Og Eliæ EJna/ Og þoott hañ hefde Mæl fyrer hinum Postulunum / þa er audvitad / ad þeir hafa eins fækiæner vered. Hier mæ nu segia þad sama uñ þeña Guds

Ast-Vin/ sem Paulus um sig seger: Þegar eg var Barn/ giørda eg sem Barn/ og eg talade sem Barn: Petur var eñ nu ecke fullvaxeñ i Christendoomenum/ og þvi talade hañ Bernskleg. O þu Guds Madur/ Munde hañ nockud þurfa Tialldbwdar vid/ hvers Asiona ad skein sem Sool/ og hans Klæde voru biort eins og Lioos? Munde hañ ætla sier ad eiga længa Dvøl a þssu Fialle/ sem ædur sagt hafde/ ad hañ munde Lijflaateñ verda i Jerusalem / hvad þu og heyrder/ Guds Vinur / af þessum Tveimur Himneskv Vottum? Var þesse Openberan til þess gior / ad hun skyllde leinge vara / og ei miklu helldur til ad vera Forsmeckur hiñar eilijfu Dyrdar? Þvi skyllde Moysi og Eliæ giora Tialldbwd / eins og ad ei være i JEsu einum Sælañ full? Rett hafa þeir nu Marcus og Lucas skrifad um þetta Faarræde Peturs/ ad hañ hafe ecke vitad hvad hañ sagde / kañ ske þvi/ ad Felmtur var yfer þa komeñ/ Eñ i þvi maa marka Elsku þa og Traust/ er hañ hafde a DRottne/ ad hañ giører ei Raad fyrer neiñe Tialldbwd handa sier edur sijnum Lagsmoñum/ þvi hañ hefdur vered fulltrwa þar um/ad þar sem hans HErra være/ þar mundu og þeir verda. Svo skulum vier og lynder vera/ christner Meñ/ þegar vier erum visser um Christs Vinattu/ þa verum ecke Hugsiwker fyrer Lijfe þessu. Hvar kuñum vier svo ad vera hia JEsu / ad oss illa lijde? Hvar meigum vier svo vera fyrer utañ hañ / ad oss vel lijde? Vørpum þvi allre vorre Ahyggiu uppa DRotteñ / hañ mun þvi vel til Vegar koma. Og þesse var nu Veikleike Peturs og hiña Lære-sveinaña/ Eñ til þess ad bwa þa under hina miklu Freisting / sem a epter fylgde / þa skede nu þesse Dyrdlega Jarteikn/ og þoott þeim sielleft miøg svo Hugur/ þegar i Raunernar rak / þa er þad vijst/ ad þeir hefdu miklu midur haft sig/ hefde an heñar vered. Þesser voru þeir Þrijr Læresveinar/er JEsus took Afsijdes med sier/a þeirre Natt er hañ forraadeñ var / þegar Kvøleñ hoofst. Gud Naade oss

Auma

Auma og Synduga / Vier getum hverke polad Neitt nie Kallt med JEsu/ Þessa Dyrdlegu Syn gátu þeir valla stadest/ enn i Kvølenne svaþu þeir/ þa yfergáþu þeir hann aller: Enn Þacker sieu þier/ hinn Guddoomlega Speke / þu kant ad midla fyrer oss bæde Medlæte og Mootlæte / epter þvi sem þu veitst ad med Mañenum byr: J þinne Dyrdlegu Forklárun liestu þijna Postula sia þijna Dyrd / ad svo miklu Leite/sem þeirra Daudleg Augu gátu polad / Enn i Kvølenne leiþder þu þeim ad soþa umm Nrijd/ Þu gaþst þeim og Fararleiþe þeg-ar Noopur Mañá var yfer þig komen / svo þad má játa / DRottenn minn / ad þu ert Eirn Biskup freistadur a allann Hátt lijka sem vier/ þo án Syndar/ Þar fyrer kanntu ad sampijnast Eymdum vorum.

Adur enn eg skilst vid þetta Mál / þa vil eg þar umm tala/ad Postularner þeckttu þa Moysen og Eliam / er þeir alldrei høþdu þo ádur sied: Lijkleg er þeirra Gáta/ er meina/ad aþ Samtalenu haþe þeir mátt þeckia þa: Enn hverke Moyses nie Elias høþdu Greinuglegar spád umm DRottens Þijsler / helldur enn David og hiner Spámeñerner / sierdeiles Esajas/ neina hann haþe þa vid Naþn kallad/ hvar umm eckert er skriþad / Þvi helld eg þad lijklegra/ og nærre þvi fyrer satt / ad Guds Ande haþe þeim þad Opeñberad i þad Sinn / Þvi hann sem liet Samuel þeckia Saul Konung/ ádur enn hann haþde hann sied / Hann sem liet Johannem þeckia sinn Herra i Moodur Lijþe / Hann gaf og audvelldlega geþed Christi Lærisveinum þessa Þeckingu á Moyse og Elia / og er þad ecke lijtel Huggun fyrer christna Meñ/ ad hver Eirn mun þeckia ecke Einasta sijna Ast-Vine i þeirre Himneskú Glede/ helldur og alla Vtvalda/ sem haþa yferunned þyrer Lambsins Blood/ þra þeim Fyrsta til þess Sijdarsta/ sem inngeingur i Føgnud sijns HErra/ og med þeim Eilijþlega glediast/og Gude Lofsyngia a þessu Fagnadarens Lande/ og er nu þetta sagt umm Moysis & Eliæ Vitne/sem voru þra Himnum. Enn hier kemur eirn øllum meire /

sem uppfyller bæde Himen og Jørd/ þad er Fader DRottens vors JEsu Christi/ sm hier vitnar/ þEsse Er SONur MJñ ELSKV legur/ HWNum SKVLud þJer HEYra. Rett er Gæta Hieronymi Lærefodur/ ad miñe Hyggiu/ er hñ skrifar/ ad Moyses og Elias hafe þess vegna vered sveipader i Skye þvi hinu biarta/ ædur eñ Rausteñ kvad vid/ ad ei skyldu Postularner meina / ad añar hver af þeim være sæ/ er til var talad: og þegar þeir uppstoodu/ þa sæu þeir eingañ nema JEsum: þeir sæu hañ alleina/ i hveriun alleina er Sæluhialpeñ: þeir sæu hañ alleina/ sem er hiñ einaste Medalgangare mille Guds og Mañа: Eñ hvilikur er nu Vitnisburdureñ? þEsse Er Miñ ELSKulegur SONur: JEsus stood hier i skyn- um fullum Mañdoome / fullum af Guddoomenũ/ og þo seger Fadereñ: þEsse Er MJñ ELSKVlegur SONur/ hvar af audsært er/ ad Christur er Guds Sonur/ bæde epter Guddoomenum z Mañdoom- enum. Miñ Frelsare/ þeir kølludu þig Tymburmañsins Son/ þiñ Fader seger: þesse Er Miñ ELskulegur Sonur: þeir søgdu ad þu giørder þig ad Gude/ af þvi þu kallader Gud þiñ Fødur / Eñ Gud seger hier: þesse Er Miñ ELskulegur SONur. þeir søgdu: Vier vilium ecke læta þeña drottna yfer oss/ eñ DRotteñ allra DRottna/ þiñ Fader/ er þeir kølludu siñ Gud/ eñ þecktu hañ þo ecke/ Hañ seger: þEsse Er Miñ ELskulegur SONur/ HWNum SKulud þJer HEYra. Moyses hafde ædur fyrersagt / Deut. 18. Spæmañ mun DRotteñ uppvekia ydur af Brædrum ydar/ hønum skulud þier heyra: Eñ sa hiñ same kom til siñar Eignar/ og hans eigeñ þecktu hañ ecke. Moyses lærde og sialfur meira hier/ helldur eñ hañ sialfur hafde fyrerspæd: Ad søñu vissade hañ til hans i greindum Spædoome/ eñ hier sæ hañ þad / sem bæde hañ og marger Spæmeñ gyrntust ad siæ/ og sæu þad ecke. Abraham sæ hans Dag ad søñu/ eñ ei sæ hañ DRotteñ voru Holldе Jklæddañ / eins og Moyses i

þessum

þessum Stad. Allra Sijdarst vil eg giæta þess Myskunar-Verks/ er DRottenn giørde a Læresveinunum/ er þeim var lided i Brioost af þessare Dyrdar Sioon/ ad hann geck ad þeim/ og snart þa/ og sagde: STANDed VPP Og VERed ONRÆDDer. Hann sem alvanur var Dyrdenne/ og þo i Mannlegu Hollde openberadur/ hann kunne best ad vægia Holldsins Veikleika: þad syner hans Manndoom/ ad hann snart þa/ þad auglyser hans Guddoom/ ad hann reiste þa a Fætur med þessu Atvike. Minn HErra JEsu/ eg veit ad þu ert ei sijdur Mættugur nu enn þa/ z eckert Manngreinar Alit er hia þier: Svo þegar vier føllum i Andleg Omegë/ og høfum eingann Mætt edur Frid i vorum Beinum vegna Syndanna/ þa getur þu snorted oss/ og reist oss a Fætur aptur/ Ja/ DRottenn/ þegar hid Sijdarsta Aungvitid lijdur yfer oss i Daudanum/ snert oss þa/ minn Frelsare/ og seg til Sælar vorrar: Statt upp og vert Ohrædd/ og leid oss svo inn i þijna Dyrd/ þar er oss gott ad vera/ þar vilium vier Eilijflega med þier bwa/ Þier/ Fødurnum og Heiløgum Anda Oendanlegt Lof syngia/ umm Allder Allda/ AMEN.

Errata.

PAG. 4. Lin. Siðustu/ Les vonda. Pag. 22. lin. 5. les Skickan. Pag. 31. lin. 31. 32. les hefdum. Pag. 39. lin. 27. les Drambsemeñar. Pag. 69. lin. 5. les Hwse. Pag. 92. lin. 8. les Avirdingum. Pag. 101. lin. 4. les þo læta. Pag. 128. lin. Seinustu / les Moorstødumañe. Pag. 143. lin. 29. les Samanlesen. Pag. 145. lin. 9. þañ/ les þau. Pag. 164. lin. 26. les meiru. Pag. 171. lin. 5. les Kaupmañoskap. Pag. 173. lin. 10. les kaupa. Pag. 175. lin. 13. les upptaled. Pag. 176. lin. 27. les Handverke. Pag. 183. lin. 4. les seger. Ibid. lin. 8. les skirrst. Pag. 240. lin. 5. les Illskærre. Pag. 247. lin. 4. les alira. Pag. 274. lin. 13. les framkvæma. Pag. 323. lin. 9. les Thimnath. Pag. 329. lin. 27. les eilyfu. Pag. 330. lin. 11. les Sidon. Ibid. lin. 18. les Heidingia. Ibid. lin. 28. les Greinum. Pag. 331. lin. 9. les Vatne. Pag. 333. lin. 19. les littloganda. Pag. 334. lin. 8. les yrdu. Ibid. lin. 29. les optlega. Pag. 352. lin. 23. ofaukt ed/ er. Pag. 368. lin. 11. les stooru. Pag. 390. lin. 7. les hvad. Pag. 396. lin. 9. les Høfud-Einglarner.

Og hvad fleira hefur mætt yfersiast i Þryckinguñe/ er Vinsamlegur Lesare umbedeñ ad Lagfæra og lesa i Mæled.